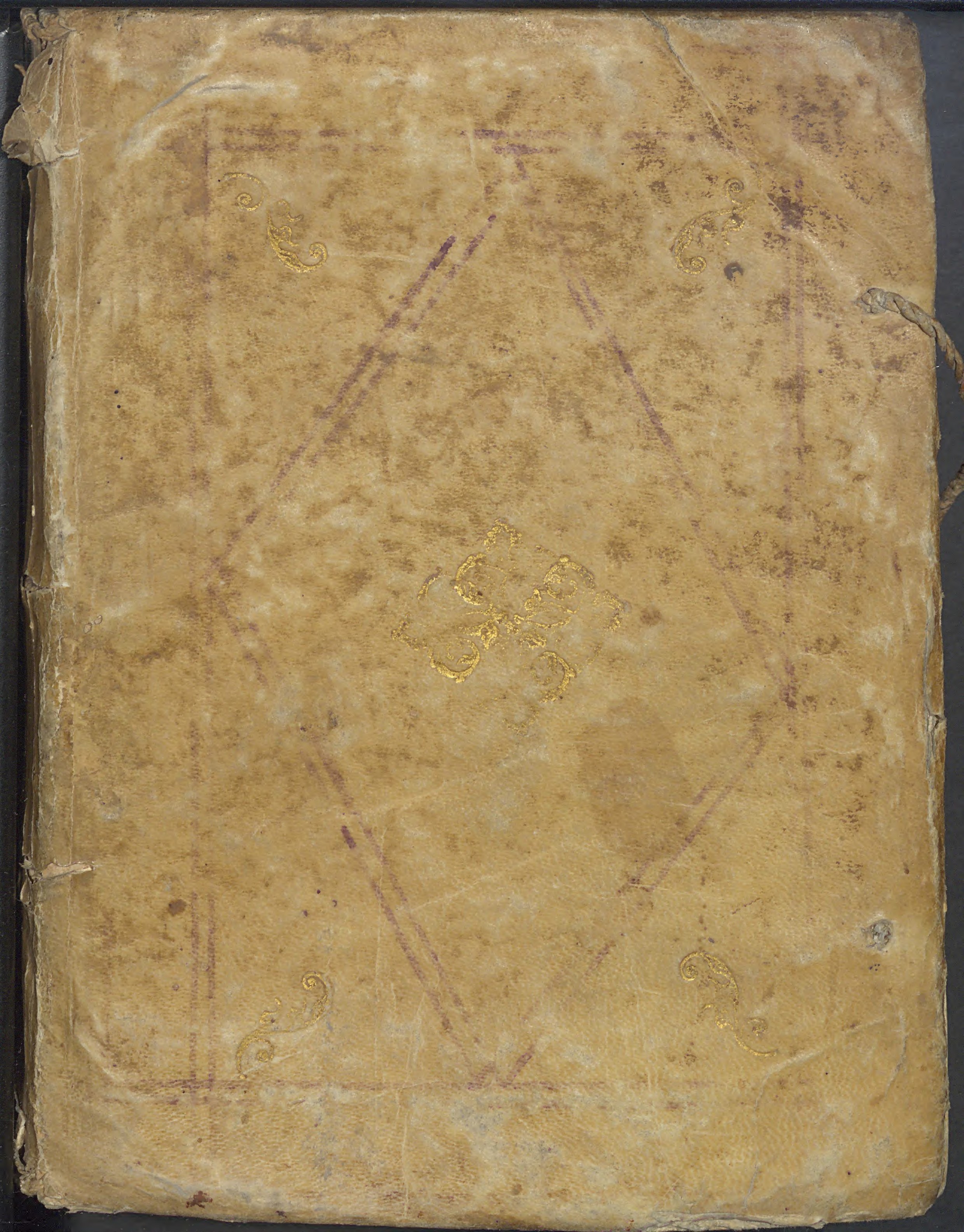

M. S. 4.º perg.º con 516 hojas foliadas

falta la 1.ª y alguna otra tiene maltratada por lo

demas bien tratado, completo.

Medina.

Ext. 1 QMS. Tab. F.

quo Cuacuai e inmolita; si fit debilitatis ui[illegible] cacoeties sit
malis moris, no e cohibenda ita tenet Av. 4. 6. 3. f.
hec uerba q egerit Xpis de cibis. Sic Colen. i. 2. primer. de pes.
Pingues em debilitatis no o ppt ut ipsu [illegible]
per eas ad egritudines fraudulentas pp. retentione eius

Et hoc dixit illa Cuacuatio sit dimultanea siue in esse c'lum
medicorum tollerantia infirmi. qm p ea fit Cuacuatio nociui

de flebotomia in fluxu sanguinis narium

Av. 5. 3. f. 1. Cap. 8. e flebotomia q[illegible] [illegible] cet.
nitis fluxus sanguinis narium et uena secanda e cephalica
e directo eius.

febris ad hoc utrum alata dicit ce o tinua ca[illegible] d[illegible] 3o
Si in febribus e mitis relesse i ce febre otinua.

Av. 1. 4. f. 2. Cap. 1. Gal. lib. de cib. boni et mal. Cap. 8. 2 de alimet fac. 6.
et 2. Cap. 24. reprobat cucumeres pepones citrulos et p[illegible] dura
cucumeres sunt praui succi et corrupti qui nutres in corpore generat
ex Gal. de alim. facult. Cap. 6.

Av. 1. 4. Cap. 7. dixit et alias quoque fructus nocere sua [illegible]
febrientibus cet.

Cucurbitula scarificata in splenitidibus

ducitur.

Colligitur ex libro 2° de Glauc. 2° § sicut hepate et splene

unde urget quod sicut in istis inflammationibus competit sic et in isto

hoc confirmat Celsus lib 4° cap. 6° paul. lib 3° cap 33

Aetius tetrab. 2a serm 4° cap. [illegible] Tral. lib 6°

cap. I. Av. I 3' [illegible] 5° cap. I. recentiores

ut Mercatus Veiga et alii sane recipiunt ut

vere in propriis capp.. Aetius lib. I° cap 10.

Sectio Salvatella in affectibus hepatis

et febribus [illegible]

Nicolaus serm. 5° [illegible] 8° cap. 2° de dolore hep

gin sectionem refert Galenum in somniis vidisse et postea

experimento comprobasse. hoc idem refert eodem serm. cap 18.

ex mente Haliabatis Valles 7° Meth. 5°. peram

lib de cur. rat. cap. 29. mercat. 6 de febribus

cap. de 3na notha: 3a hoc est Galenus lib de sang. mis. 16. 5a

sit splenitis urget aut febris. vel menses fluunt aut enixa

sit aut senex et si si expletes vena in brachio

secari debet

ita tenet Galenus lib de sang. mis. 11° Manard 12 epist. 5a

Donat in praxi cap. 5°. Valles 7° Meth. cap. 4°. Bustha

chius [illegible] sua praxis 4.

Tum ei intelligendum affirmative et non negative et illa particula haud est tollenda ut [illegible] in margine ibi

Tomus 4.

Martin Diaz

Tractatus Aureus.

De fascinatione.

proemium

Cum plerumque de fascinatione interrogatus [illegible] doctus a Socrate
[illegible] tunc poteris [illegible] dicere [illegible] nihil dixeris nisi quod [illegible] dixeris quam
[illegible] mihi [illegible] nullus quem antiquorum de eadem
quis mentionem fecit maiores enim valde deminute nimisque stricte
posteriores vero magna cum ambiguitate in controversia eam reddiderunt
ideo satius mihi fuit eam tacuisse quam diu male loqui pudore tamen et
nimia huius materiae desiderio [illegible] amicorum flagitatione coactus
tum iterum atque iterum antiquorum [illegible] libros saepius revolvi tamen
[illegible] tum [illegible] et penuria huius tractatus [illegible]
[illegible] [illegible] nam quidam talis fascinationem negant
tanquam impossibilem. alii vero tanquam rem naturalem [illegible] nihil de ea
postea certum et indubitabile statuentes. frustra igitur operam saepissime
[illegible] [illegible] audivisse [illegible] desiderans tamen mea
adhibita diligentia [illegible] nec calamo [illegible] nec
specularis laboriosa certamine [illegible] donec partim ex antiquorum
parcissima supellectile. partim spiritu Sancto [illegible] mei ingenii
imbecillitatem quod ad potui in [illegible] fascinationis materia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nisi aliquis minimeque intellectu ultro et absoluta sua dexteritate
imponat manum. nam veritatem ut ferrum ferro acuimus
disputationes difficultatibus indagantes. nullus enim mortalium eandem inchoare
nec finire arte expresso unquam potuit. quare testor hanc primum
suscepisse non arrogantia causa sed ut excitarem altiora ingenia superi
entium stimulos ad altiorem cognitionem. aggredior [illegible] ut siquid
in hoc tractatu minus recte ornate et copiose et distincte sit apponi
Christiana censura et mutua charitate corrigant. sin autem reperierint
aliquid sufficienti dilucidatum gratias agant Deo qui me [illegible]
dignatus est uti tanquam instrumento ad meam et mortalium utilitatem
quia tamen ubi multitudo ibi confusio. ubi brevitas hunc tractatum meo
more nuevo et peripatetico dilucidabo illum in duas partes dividens
principales in prima theoricam in 2a vero practicam constituere
conabor. 1a decem quaestionibus elucidabo quae inferius sequenti
apparebit. in 2a parte practica tribus 1o curationem 2o curativorum
remediorum declarabo. quibus finitis Dei auxilio duce operi finis
imponetur. 1 pars in qua theorica continetur sub decem articulis comprehenditur
et decem quaestionibus. Prima 1. an in corpore humano sit venenum reperibile
et an complexio humana venenosa sit possibilis. 2a
utrum homo habens venenosam complexionem venenosa in sanitatis latitudine possit re
periri. 3a utrum homo hominem venenare possit. et an sit fascinatio et
quotuplex sit. 4a utrum fascinatio possit esse licita quoniam praecisum fieri

5.ª Utrum quolibet corpus humanum sit fascinationis susceptivum.
6.ª Utrum veneficus possit fascinare alia corpora eiusdem speciei cum eo.
7.ª Utrum veneficus possit fascinare herbas et plantas. 8.ª Utrum veneficus omni dispositione et omni tempore possit fascinare corpora ad his posita
9.ª Cuius complexionis et cuius aetatis talia corpora quae fascinantur sint. Ideo quia Authores antiqui Avicenna Rasis Galenus et alij de fascinatione non scripserunt.

Quaestio I.ª

Utrum in corpore humano sit reperibile venenum. Seu utrum complexio humana venenosa esse possit.

Titulus huius quaestionis duas habet partes. nempe an in corpore humano reperiatur venenum. Cuius partis negativa his duplicibus rationibus potest suaderi. omne venenum aut est per manifestam qualitatem aut per specificam et occultam. Sed in latitudine humanae complexionis non reperiri potest aliquid tale nullo ex dictis modis ergo venenum in corpore humano non est reperibile. maior est Avicennae 6.° 4.i f.° I.° cap. 2.° in principio et Averrois 5 Collig. cap. 22. minor probatur quoad primam partem quia omne venenum per manifestam qualitatem est tale in 4.° gradu. Sed complexio humana est in I.° modo temperamenti ut ex eodem Avicenna constat I.ª primi doctrina 3.ª cap. I.° igitur in latitudine humanae complexionis non potest inveniri tale venenum. Liquet etiam eadem minor quoad 2.ª partem nam omnis specifica proprietas inest omni subiecto sub illa specie existenti Sed quod omne corpus humanum venenosum non sit patet experientia. quia in corpore humano

nõ pot venenũ reperiri et p̃ sequens complexio humana erit venenosa.

In proposito ẽ veritas huic opinioni opposita quam multiplicibus confirmare et dellucidare conabor. Primo quia omnibus hominibus illi nuncupati qui maligna et delletria qualitate infestare solet quis ille ẽ qui sua causa aut veneno extrinsecus assumpto aut veneno intrinseco qui in corpore humano generari solet, huius veneni actionis illius vires adaequans vel illegans affirmat Gal. 3º de loc. 7º ante finem et 6 de loc. 5º et 6 epid. sect. 3ª 7º et 2º prorrhet. 1ª. Nam sanguis extra venas effusus et in cavitate refrigeratus corrumpitur et ingruunt ducit illi proptereaque similis forma veneni excitare solet referente Gal. 6 de loc. 4º ante finem. et lib. de cibis boni et mali succi cap. post principium. Nec huic dicto contradicit Gal. 3º de simpl. 8. dicens naturam in alia via agere pro illius salute quamvis venenum in corpore generari minime posse affirmat. intelligi n. debet natura recte se habente et operante minime vero vitiata et extranea existente quo quidem tempore multa agit in actibus similibus. Quod dicta certior fiet si videremus homines derepente mortuos fuisse non solum ab assumpto veneno verum etiam ab humore veneno intus genito referente Gal. 6º de loc. 5 ante med. Reliquum ẽ ut investigemus de quo in toto dicit quod ab uno et quod ab altero mors repentina contingat. Dicimus quod ab uno quod bonis hiis ẽ et bonis humoribus ẽ praeditus et sanorum more educatus

Et pba ueltes toe utens si repente pereat et illius corpus liuidu appa-
reat nigricoloris uenu et defluens uaria referens putredinem
tunc ex ueneno assumpto perisse certu e. si uo extranea ad stante
ex ueneno intrinsico in humano corpe genito sua uite ultim cursu fini-
uisse asserendu erit

2° qa morsus unius hois alteri e uenenosus ut Au inqt
6° 4° 11° 4° cap 3° Ideo adeo ut ex morsu hois letum detenior
o morsus qa morsus letum sue sit hois si uenas uenenetur
et periculosior e aliis. sanguis etis hois nisi uenenu e ma-
xe sibil extractus temp rixe ut pot ex Conciliatore in lib.
de uenenis cap. 74. Sputum sanguis menstruus et hois leprosi
reddit uiuentes pestiferatos et lunaticos et male fixatos 2m eund A.
Cap. 75 sequenti et 2m alios uenenographos sed hoc oia reperi-
ri posse in corpore humano manifestu e. q° uenenu pot reperiri in cor-
pore humano.

Ita sanguis menstruus uenenosus e ut constat ex plinio in nat.
hist cap 2° na gustatus a canibus ducit eos in rabie et ab hois ingenuu
8° s assis ut in mania morbu comitiale et in aliis affus. et illius
afflatu tenelle plantae arescunt et mustu acescit. qd euidens
apparet in muliere menstruata si qdé illius uapore speculi nitore
obscurat.

3° pbr hoc ueniat. na corpus humanu qdo gs sit humorem
melancholic ex adustione facta q ebullit sup terra et muscas interfi-

fluit

q. putridis reb. cibantur et ei no appropinquant singu[?] rei uine
noxa ut constat ex Gal. 4o aph. 21 et ex Au. fen 1a 2i dnt. 4a cap.
de Sbuenib. ex qq. manifeste apparet talem Sbiorē manifestam
hre uenenositatem aut roe excedentis qlitis aut maligne qm
acquirunt p adustione et putred. Confirmat hic [illegible] spes [illegible]
lo 4o incorp. humano duas spes colere reperiuntur prassina — li exemplo qui [illegible]
scilt et eruginosa deqq. p. eam uenenositatem et uenefica q. lib. 4
inter se discordes reperiuntur. an poit febre excitare. ex quinto fuit
Isaac 5o febrin. ubi affirmat ex huiusm colerib. febrem poce
excitari videns roe ingt qa tanta e eam uenenositas ut na no
patiatur eas in corpe remorari usq. adeo ut possint ad actu putredinis
peruenire. Statim. n. et in continenti quo generantur p uomitu l
secessu expellunt ab ipsa na antequam putrefiant et hoc intro
ficiant. Abenzoar aute lib. 1o theorice tr. 3o cap. 6o et Auer. 4o
Colliget 28. ad f. dicunt ex his colere spebs febre generari poce
sicut ex aliis. eam tn toto gre mutate e affirmant p. eam
uenenositate et ne ea hoc sicco pede transeamus refera pprie casum
qui in ciuitate Salmatina uidi ano D. 1561. q. cu aduocatus
essem ad quedā militem medendu cu febre tertiana correptum
ai in uenit duob. transactis dieb. multitudine angustiaru et pudorum
fere uermilalare Sbientē ex qq. meludixi illu febricitare febre intellu
pestilēti

Et postea assellauit et uomuit multitudinem uermium prasinam. Et tandem
die 4° cum urina laudabili et pulsu uermiculari cepit sudare
sudore uti et copioso qq. partis. a leguato post mo. fecit
raptum ad cerebrum et deinde cor. Et sic a Tienati fedebit · mi. iult.
Post quam dilligenti ãio rã superiora et cusi examinaui
uisum fuit, illam febrem nõ fuisse postelentem sed ex collera prasina
ex qq. Meetiraui ex talib. hominib. pote talem febrem illinari. s.
semper mortalem · ut Abenzoar et Auerr. tes citis uidunt imo esse tales
humores uenenosos ee repertos in corpore humano ut titulus furti apostuiae
Quo uero ad 2am huius quaestionis partem attinet. an complexio uene
nosa reperibilis sit. Sic affirmatiue suadetur. 1° quia dispositio humani
corpori aequisita per artem potest aequi per nãm cum nã arte potentior
sit et ars nãm imitetur. Sed per arte paulatim assuefaciendo potest fieri
humanum corpus uenenosum: ut patet de puella napello nutrita · missa
ad Alexandrum per reginam Indiae · teste pho in lib. de secre-
tis secretorum patet etiam ex Gal. in lib. de simpl. ments. cap. 18.
et ex Aui. 6 4i f° 1° cap. 2° et f. et ex Rasis 35. continentis
titul. 1° cap. 1° fol. 493 · Collum 2° asserentibus puellam napello fuisse
nutritam et ex Gal. 2° simpl. cap. 15. ex historia mulieris que cicuta
fuit nutrita; et napello nutrita ita uenenosa ee reddita ut qui aspicere
quarent ei galinae pride esse Au. dicat puellam napello fuisse nutritam
rã de iure napellus sed de cicuta in frigidus e quam napellus e uenenum
calidum tolo gre delleterium. quod multo melius potest reperiri complexio
uenenosa

—F—

Quaestio nostra ... ostendit natura cum eadem dispositione cum qua natura humana conservatur potest produci et generari secundum cum dispositione venenosa sed ... natura humana conservari ut patet in praecedentibus capitulis quod cum illa poterit produci. quoniam conservatio non est nisi permanentia in esse generatio autem nihil aliud quoniam progressio ad esse. igitur naturaliter poterit homo generari veneficus. Unde nemo ambigit de parti ... poe ... fieri venefica ... cum ... ritati sanctorum virorum sic ... Crebris ... Et ... rationis ... Auerr. in oppositum nos auctoritate non ... quod falso nititur fundamento. quoniam in praesenti ... refellimus. Sufficiunt ... nisi fallor exempla sequentia: Primum est quod si gallina nutriatur tritico decocto in iure serpentis. deinde ex ea libentis falco ... auster ... aliquis alia avis ... mutans plumas velociter fuit eas depo nere plumas. ut elegimus in libro quodam de cura avium regi Aegypti ... experimentum demonstrante venatoribus. Cuius rei nulla alia causa esse potest quoniam quod Galina fuit nutrita venenoso existenti in tritico venenoso propter decoctionem cum serpente. ... quod hoc in complexione humana etiam reperiri non poterit ... Galina etiam est temperatae complexionis sicut ipsa humana natura. nec propter hoc ut in ... Auerroes Galina desinit esse Galina. 2um fungi nati prope cavernas reptilium aliorum venenosorum fiunt venenosi eo quod nutriantur terra veneno infecta nec ideo desinunt esse fungi: Item ... transplantatum

In egipto quod nutrimentum bonum et temperatum ex venenoso vertitur in sanum et ab omni libero venenositate cum nec ideo speciem mutet. 3° Arnaldus in lib. de vinis dicit vidi uvas laxativas et tunc conservantes eis quam mixta laxativa quo facto est fiunt uvae muscatel sen muscateline ut aiunt, nempe vites tumulum si cum muscho mantent: alia innumerabilia sunt experta quorum ratio non ita reperitur quare hoc in illis potius et non in omnibus sed alliciat cuius isti affus ab eisdem virtutibus procreantur. Scilicet in plantis et aliis a virtutibus naturalibus quod non minus inficiunt hominem quam alias id eo non mi possum persuadere neminem ita fatem et suspicium est ut Averrois sententia quod de quadam vinitati dicitur. Perstiti compositum per artem fieri homo theriacalis ut dicit de Rege Mitridate quod per artem possibile est fieri venefitias quia opposita eadem idem debent fieri. item per virtutem reperitur homo qui dicit alios morbosos facere maxime dispositos. ut dicit in pationibus malignam et pestilentem febrem. item experientia dicit homines et feminas comedisse araneas. oleandrum et alia venenosa atque non solum inveniunt evaserunt sed venenum ex eis nutritos quae de minimum si libris viderint. Testis ego sum oculatus quod vidi hominem comedentem cucurbitas sine descrimine sed cum inter libra et libra fiat operatur in veneno et per portionem ut dicit 3° de temp. 2° et 6° de sanit tuend. 3° 2° de allimet facult 6° 5° simpl 17 et 18.

manifesto e quisti aliqui habent proportionem cum venenis et propterea
venenosi et forte ista ratione reperiuntur homines qui etsi comederent
serpentes venenosas eis non nocuerunt quoniam in toto tempore scivi esse
unum in patria sua. ego vero audivi a quodam egregie veritatis professore
se habuisse famulum cui nomen erat franciscus. hominem 40 annorum
qui coram omnibus familie sue serpentes assas et coctas cum aliis
et alia reptilia comedebat. quod omnibus non parvam admirationem
afferebat; ut mihi intulit et erat iste serpentis vorax valenti
nimis eo quod illi saepisse allidisse et inde maximam dulcedinem sibi propter
ni in cibo referebat. ut mihi dixit praedictus eques. hoc autem nulla
alia ratione nisi quod in quantum talis venenositatis sit particeps quae me
diante similitudinem habent cum venenis, et ideo in illis nullum sibi
praeiudicium inferebatur. quoniam a simili non fit passio. humana natura contra
rietatem habet cum venenosis. adeo quod eis assumptis notabiliter sine
corruptione cibari non potest nisi illis paulatim natura fuerit assuefacta
et mihi inest a huius individuo in eadem tento. aliqua individualis
proprietas quae mediante contrarietate cum aliquo genere venenum cum talibus
proprius habeat aliquam convenientiam ff. quoniam non contradicit absque quo
individuo credibile est habere aliquam repugnantiam cum aliis in
dividuis sue speciei et esse aliquibus venenosum sicut venena cum
quo habet convenientiam et proportionem et sic manifesta est tale corpus

humanũ hẽre ɔplexionẽ uenenosã q[uo]d erat p[ro]bandũ. q[uia] n[on]
repugnat reperiri duo indiua eiusdẽ spẽi specialissime quorũ unũ
hẽat ɔuenientiã ex p[ro]prietate q[uam] alterũ n[on] hẽat ut p[atet] de p[er]sico
transplantato in Egipto cu[m] s[it] sibi extortis in persia q[uo]d unũ ẽ
nutrimẽtũ et alterũ uenenũ. hoc idem p[atet] in patienti hydropho
biã cuius morsus uenenat ut Au[icenna] testat[ur]. idem est uidenti etiã
in habente febrẽ pestilentẽ p[er]sq[ue] ɔfirmatã cuius humores s[unt] uenenati
et corrupti ex q[ui]b[us] apertiss[im]e uentus relucet q[ui]us [illegible] ɔfirmati
tenendũ ẽ in corp[or]e humano uenenũ ẽe reperibile et p[er] ɔsequens ɔple
xionẽ uenenosã. Solũ s[upere]st ut arg[umentu]m in p[ri]o q[uo]d [illegible]
dicendo q[uo]d licet maior sit uera minor tñ ẽ falsa [illegible] ɔplexionẽ
humanã ẽe temperatã I° m[od]o temperam[en]ti intelligendo intra latitudinẽ
temperam[en]ti I[i] modi p[otest] reperiri uenenũ ut p[atet] de corporib[us]
in q[ui]b[us] reperiunt[ur] ɔdicti humores s[cilicet] melancholia p[er] adustionẽ ge
nita et dua sp[eci]es colere prasina et eruginosa q[uae] uenenositẽ parti
cipant et p[atet] de patiente hydrophobiã et in fluxu epidemico et mu
lier retentionẽ et lac coagulatũ de q[ui]b[us]. Clidit q[uo]d symptoma uene
nositẽ [illegible] q[uae] oia in I° m[od]o temperam[en]ti reperiunt[ur]. nec mirũ
ẽ quo m[od]o latitudo temperam[en]ti ẽ adeo ampla ut in ea possit uenenũ
cadere. q[uia] p[er] latitudinẽ primi m[od]i n[ihi]l aliud intelligit q[uam] q[u]ãdã
alli[illegible] p[ro]portio[n]e s[ub] [illegible] hẽre [illegible] humanã q[uae] p[ro]portiõ reperiri
in [illegible]

in uarie magna latitudine citra et ultra quam non humana non sed operatione

existentiam latitudo temperamenti. Sed temperata non quam ellentima extani

avilla secundo quam bene mentu ut in frente me sinistram quam ellentonem quando

tunc ex hoc non sequitur quod intra hanc latitudinem uenenum non sit reponibile

non hoc est falsum ut supra uisum est quod potest in corpore uenenum reperiri

Quaestio 2a

Utrum hominis complexio uenenosa sit intra latitudinem sanitatis

Partem negativam huius dubij sic probo. illud quod producit hominem ad mortem

per corruptionem non potest contineri intra latitudinem sanitatis. Sed uenenum

est tale. quod intra limites sanitatis complexio uenenosa reperiri non potest. maior ex se patet minor probatur secundo simpl. ultimo et ex ...

Avicenna fen 2a primi doctrina 2a cap 15 dicens quod illud est intimo quod calidum

aut frigidum ut ad mortificandum et corrumpendum uenenum sit uelut

est proprietas mentorum uenenosorum et tale est quod existit per qualitatem

formam toto sui substantia mortificans est uenenum a qualitate manifesto

uel occulto semper corruptiuum uitae et consequenter quod homo huius uenenosae

complexionis uenenosa non erit intra latitudinem sanitatis

Sed oppositum huius est tenendum pro cuius faciliori intellectione

sciendum est ex Galeno lib artis cap 8 ... tota sanitatis latitudine diuidi

in magnam hominis latitudinem intra quam comprehenduntur corpora sana et

aegra et neutra et hanc diuidit latitudinem sanitatis a sibi opposita

aegritudine

q sensibilem lesionem operationis. ita quod quamvis corpus huiusmodi cuius operationes non sunt sensibiliter lese, tale intra latitudinem sanitatis reponendum est.

2º secundum est quod in corpore humano possunt existere humores pravi egli ... et venenosi sine sensibili lesione operationis: ut patet de humore melancolico per adustionem genito. et de lacte coagulato et de sanguine in pregnantibus recondito. qui si canibus dentur eos interficiunt et debilerent. et principue si in aliquo per generetur inquam paulatim generando congregati. quia quando generatio gradatim facta est fit natura talibus humoribus, quod quando adiecta factione ad tempus potest sustinere eius malitiam donec aliquod nocumentum augetur quo tempore virtus regitiva membri excitat facultatem expulsivam commovendo et expellendo humores qui moti grossi magis nocent. ut dicit Avicenna pillarum multa mota nocent etc. ex quo manifeste apparet istos humores non generari in corpore viciati subito. si quidem nativitatis tempore generantur; eorum nocumentum per aliquod tempus occultatur. et huius rei ratio est quia possibile est mixti. et cum aliis humoribus imbibiti aggregantur et obtundunt eorum malitiae saltim ne exeant in actum et ob hanc causam nullam sensibilem lesionem inferunt. deducitur quod quamvis haec sint aegra simpliciter vel neutra existunt tamen intra latitudinem sanitatis cum eorum operationes non sensibiliter ledantur; ad hoc etiam accedit quod morsus canis rabidi solet venenum retinere per unum aut duos annos intra latitudinem sanitatis. quod bene potest reperiri in sanitate

Poss. etiam reperiri corpus naturaliter habentia aliquam proprietatem ve
nenosam insequentem materiam quod cum individualis proprietas in galleria asso
ciari e impossibile ut inquit Ar. I lib. 3 cap. I unde cum
proprietates individuales excludi non debeant referente Arnaldo infara
bilis quamvis ipsae sciri non valeant tamen eas non ignorare
ut constat de psillo et lito hoc n. experientia docet. proinde quosdam videmus
abhorrentes lac, et in his alia multa quae in aliud referri non possunt in proprieta
te individuali; quia hoc proprium est contra naturam humanam ut lac condita
sive talis proprietas sit debita ellementorum proportio sive supracoelestium
influxuum; nec de hoc magis sit mirandum quam de aliis multis
affectibus nisi quod hi contingant rarius aliis vero frequentius: videmus
n. persaepe quamplurimos homines geometras alios musicos et alios vero adeo ig
naros et hebetes et propter stoliditatem adeo scientiarum incapaces ut
nec multorum annorum cantela nec accurata magistri diligentia in
disputando veritas et indicenda falsitas ex copia de facultatem
et rusticitatem abstersam et indomita expugnare possint quod
si quod contra eveniat ut tam sero et propter potteret fit ut non bene
nec cito fructus reddant imperfecte n. semper tales et sua pte
ingenii aliae multitudine et gravibus rerum onerati succumbunt
quod omnes affectus nulli aliae causae tribui possunt quam individuali
proprietati materiam insequenti aliter n. nullus homo maiori nota est affectus

uni seu a qm alijs, et de eo dr qm alter diu c3 ei tm idem

corpus et ambitio cu oij conditiet cu fra omia huma in

spe.

q dra ut magis nobis intelligat notu e aliud e temperamtu

mate et aliud e forte. illud n. inest mixtis roe forte ut ipsa

exigit ad hoc ut introducatur et retineatur et operetur et ille qd

trahit originem exprimis qualitatis cu qda latitud. illo uo qd

sequi mixta apellatur temperamtu ex qparatione mao et uocatur

qprietas temperamti et totius rei substa. et illa dispo q sequi

delta mum mixtionis ra x qpria et peculiare dispo mae

participatur qlitas celestis. na actiones cae uis determinatur

actus particularis, ut colligitur ex sto tit de uirtutibus et 1o

cap. 10. et 2o 1 dra 2a suma 2o cap. 15. post p qrec intra

bitu ctii 4o simpl. 15. hoc q temperamtu mate n pot ee dite

nec rec qa reperitur inter conditiones individuales ex qrifi

rio cap. spe. inf. et ea roe dr qprietas individualis qa

e incommunicabilis et talitr asociatur uni induo qd alteri nullo m

sit cois. q dra sui supposita conclusio itr qd sr bem tale uirasi

ca qprietate pot ee intra latitude sanitis cu talis qplexio

sit ei natis et in tali mo temperamti. sitr ~~pot reperi~~ lic possint

reperiri aliq qq talis qlitas uenefica natis no inest sed alleni taliter.

in qq. gnoq. tales huores uenefici absq3 ullo motu in alterat.
gesserunt imbibiti in alijs humib. quen laedunt sensibiliter operones
debitas in tali subiecto ut est tradidimus. et p3 patet solutio ad 1.m
et solutio ad argum. in oppositum dm est. qd licet uenenu in gnutate tale
sit corruptiuu p se. subiectoq3 mortiferu. ad tempus tn eius
actus impeditur. eo qd humores uenenosi sint quieti et ualijs
imbibiti. in sentitur tn natale temperamentu uenenosu. licet talis
complexio uere et realiter alijs sit uenenosa. sibi tn naturalis
no est uenenosa. qa cu ea pot exercere operones nales. et illa
uiuit in sanitatis latitudine.

Quaestio 3a

An ho homini possit uenenari quansit facilinao et
quotuplex . . .

Pars nega huius qonis suadetur. sic. na Ctis lib. de inagli intomy
Cap. 6 dicit. a re sibi simili no interficere. et exemplificat qa
nec ho mortu interficit hoiem nec uipera uiperam. nec aspis
aspidem nec draco draconem. qm qd simile est id congruu atq3
amicu est qd uero inimicu et nociuu. augetur n. qd nutritur.
a simili corrumpitur a contrario igitur ex Ctis sententia ho no pot hoiem uene-
nari.

2.o idem suadetur. qa si ho hoiem uenenaret maxe p incursum
id prestaret. sed p uisu hoc prestare no pot. qo. maior cui

dens est.

minor pbt ex Arte lib de sensu et sensib. cap 2° et ex Auerroe de sentis uisionem fieri per intus susceptionem et non per extramissionem. Nega tenet non uenimenti non fit ni uenimani et uenimatu se tangunt. Cum dete fisicus de tactus. Se aute non poss attingere ni in uisione aliqd extra mutatum. Igitur Cum uisio ex Arte fiat per intus susceptionem. minime fuerunt tu. don pot iuuenari
5° oppositum. e uintas quam sequuti sunt Arte 2° de ala cap. 6° tex 67. dicens color oris e motiuus eius quod e per se illuminactu et text 74 expresse id fatetur dicens. uisio namque fit patienti aliqd ipso sensiuo. et 3° de aia text. I° 2° et 3° ubi inquit sentiri e quoddam pati. et Gls. 7° de usu pruis per totu. 7° de placitisque 16 et 17. I° probl igitur qq in tis dt uisionem extramissi one radioru fieri. qtenus dicut neruii obtici illuminantes a cerebro cum copullantes. sie aer si nil obstet. e palliis aut tenebrosus aer. ab oculo illuminari ubi utrumque lumen intrinum scilicet et extrinu uniunti ut ita fiat apta uidendi monstrare spus mathis aut lumen oculi egrediens uisibilia tangit palpat et explorat ubi quod si tanguntur ac uestiuntur specie uisibili ipsius obti et in eo illa coeunt ut prima cellebrentur uisio nem (nil non uisio ee dr quam uisibilis perceptio obti) nam secus ueluti caeci solent baculo experiri uiam aut proiicimus faciunt.

aue q Cum dicitur explorare, dicitur spiritus visus sive lumina
visoria ab oculis emicantia, factis et exploratis visionibus,
ipsi revocanti se recurrunt: eo sensio et visio illo contactu
celebrantur ad sensibile. Et ut radicitus hoc dicta magis nobis
intelligat et veritas quaestionis pateat aliqua notatu digna pro illius
solutione, praemittamus. In primis est doctrina quod spiritus visorii ab oculis
emittuntur ut fiant obviam speciebus ab obiecto emissis, quod patet ex
in fieri et coniungi convenientiae intus latente. Et postea alteri
post continuum facta in aere intermedio circa passionis pot
devenire ut in vehementi intuitu et ipsum fascinare, ut experientia
nobis constat de quadam vetula. 2° est doctrina unam rem sensibilem
agere in aliam uno modo materialiter et alio intentionaliter.
Materialiter tunc dicitur quodque agere cum suum corpus vel aliquid sensibile
sui corporis mediate vel immediate applicatur patienti materialiter
dilatatus vapor a re odorabili elevatus se commiscendo aeri donec ma-
teriter tangat organum odoratus. Intentionaliter autem seu spiritualiter
illud dicitur agere quod ita in passum agit quod nullo modo illud nec aliquid
eius materialiter tangit passum, quemadmodum visibile agit in visum
solum suam speciem transmittendo per medium donec ad oculum pervenerit.
Hoc est modo odorabile agit in potentiam odorativam et si nihil materialiter eam
attingat

quem mirum dicunt D. D. uenisse tigres et uulpes ad cadauera
uisa cruenta et maxime gressoni belle ex 400 leucis quam super
odoratibus se multiplicasset, impossibile fore tantam substantiam permeasse
et penetrasse uapores resolutos cadauerum tamenetsi omnia cadauera
in fumum resoluta essent. hoc eodem modo dicunt operari lapides
preciosi gestati multa alia uirtutibus celestium forta quos inter
tionaliter seu spiritualiter operantes. taliter quod sine hoc quod agant
materialiter in patienti uirtualiter quidam intentionaliter multa
operantur quas uirtutes hermes philosophus dixit reperiri
mirabiles in lapidibus et plantis. quem uirtutem habet lapis qui
catas hispania dicitur quo inquit Albertus magnus in libro de lapidibus quod bestia
quedam infestata a uenatoribus et canibus casu eum inueniret tam
pro tutella et patrocinium ad eam se recipit et quamdiu lapidem
presentem habet tandiu a canibus et uenatoribus libera persistit. hoc
eodem modo operatur saphirus auro circumdatus. similiter iacinthus collo
suspensus cor confortat similia uirtutum spiritualiter causando non
materialiter operaretur cum omne agens phisicum in agendo repatiatur
si semper aliquod abiiceretur a substantia sua diu esset corruptio. cum
in eadem perfectione reperiantur quam erant in primo generatione ex quo
concluditur quod multa sunt opera intentionaliter seu spiritualiter
facta.

2° Sciendum quod corpus humanum est plenum poris quae sunt orificia parvarum venarum et arteriarum quae ad cutim terminantur ut Galenus asserit lib. de venae sect. ultimo ad f. et 1° simp. l. cap. 13 et hac de causa quare humanum corpus sit fluxibile et transpirabile ut Hippocrates dicit 6° epid. parte 6a text. 1° quorum utilitas est ut per illos sufflentur vaporosae et cerosae quae ex 3a digestione celebrata in venis et in membris radicalibus relinquuntur et expellantur et ut per illos ventilentur et refrigerentur mediante aere attracto totum corpus, sicut cor ventilatur et refrigeratur per anhelitum ut Galenus refert 12 meth. 5° et 1° de plac. 3° et lib. de usu puls. 1° nam si immediate ille calor cordis non difflaretur medio aere attracto suffocaretur aliquo tempore brevissimo ut videmus lucerna sub candelabro constituta nam motu constrictionis cor expellit fuligines quae si detinerentur intercidunt calorem cordis et ipsum suffocarent, sic etiam transmittit spiritus vitalis in reliquas corporis partes per arterias ut ex Galeno colligitur in lib. de anath. venarum 4° ultimo.

3° Sciendum est ex Aristotele in lib. de somno et vigilia cap. 2° quod saepe visus agit in rem visam ut probat signo de muliere menstruata aspiciente speculum lucidum quod inficitur maculis rubeis mediantibus vaporibus resolutis ex sanguine menstruo exeuntibus

speculorũ porositates: et hoc est rx dic. p(h)i. ẽt splendori
agit in mediũ illũ illuminando et mediante medio agit
in obtũ. qd oculus ẽ de gre splendorũ qui agit in mediũ
et in obtum. et rem uisã. 2° qa si oculus solũ eẽt passiũ
et nil ageret in rem uisam nĩ tñ eius ĩ oculum suscipere
qlibet cõspicuũ eẽt uisibile cũ susceptiuũ sit sitĩtudinis
rei uisæ. ut pẽt de aere uitro, cristallo et speculo. Sequens
ẽ aperte falsũ. qñ necessũ ẽ qd ultra spẽi pceptioni uisus
sua poã uisiua actiue est sturrat in uisione cũ concurrat
ꝑ eẽ uisionẽ sui idc̃ lũ rei uisæ in quo conatu necessẽ ẽ
qd agrediant uapores extentes intra tunicas et uenas oculi
et dirigant in rem uisã mediantibus radiis uisualibus
maxe si cum attentione aspiciat intuens sicut apparet
in suis expto. hanc eadẽ sentiã tenet Aristotes ꝑ phiem
7°. redendo roẽ cũ oculi obtalmici aspicientes fiunt
obtalmici.

4° ẽ sciendũ ut a pho colligi I de gñoe cap. 7° qd actiua et
passiua debent adinuicẽ eẽ silia in gñe et dissilia in spẽ
lrã cum ois actio pueniat a contrario cõpẽt qd agentia et
patientia sint sĩilia in spẽ. a sĩli n̄ n̄ fit passio ista
in spẽ sua dissimilitudo nõ ꝑẽt qd sit eẽ intialis. ut inti rẽim
et cetera

8° Solum accidentalis ut inter calidu et frigidum aut calid
et minus calidu: q° notabile mer videri duas sortitur p̄tes q̄
q̄ ad ambas sic explicatur. 1° q̄d activa et passiva dicant ad
invicē ēē similia p̄t inductione. nā corpus patitur a corpore
sapor a sapore lux a luce et omogenea ab omogeneis
i. e. eiusdē generis 8° nō sic optitur qd actio ē nō a li
cuius contrarij. 8° 2° sic eodē g̃re collocantur ex cap de oppositis
q° dent ēē eiusdē generis 2ª pars notabilis sic manifesta
tr. ut p̄s q̄d dicant ēē ostineto g̃re q̄ activa et passiva
ad invicē 8. 3ª et media q̄ est dent q̄ndā contrarietatē ut testatur
ph̃us 8° phisicor cū dixit; q̄ inter agens et patiens dēt ēē
dissimilitudo et 3ª hoc autē nō in unitē p̄prie inter ea q̄ ss
eiusdē speci q° op̄t q̄d agens et patiens sint dissimilia
Ultro scdm ē q̄d agens et patiens dent ēē invicē p̄por
tionari ita ut forti patienti correspondeat forte agens et sic
de debilibus ut constat de portantibus trabem quam nullus pot
illā portare s. de si tri sciunturi q̄libet potent suā portare
portionē:
His p̄missis dicis faciam q° opportunū est cui ut facili
limo negotio et magna utilitate ex p̄fesso respondeamus
talem p̄positionem s. certa stabilis et firma 8 futura

Et homo hominem potest fascinare probatur sic: illi effectus sunt possibiles quorum causae et possibiles existunt. Cum ponantur omnes fascinatio est possibilis quod homo potest fascinare. Hoc minor est nota minor probatur nam ad actionem fascinandi concurrere possunt causae sufficientes. Sed corpus humanum hominis venenum ut supra probatum est in 1° et 2° q. concurrere et possunt patiens dispositum intra latitudinem sanitatis ut sunt corpora puerorum tenera et adhuc quorundam adultorum ut sunt corpora debilia habentia latitudinem poronis et subtilitatem habentia facile ab extrinsecis causis alterabilium reperiuntur et sufficiens approximatio agentis ad passum nam cum visus aliquid agens in rem visam materialiter et potest agere intentionaliter. Cum fuerit homo habens spiritum inquinatum et proprietatem venenosam sive venenum ut patet in 1° notabili patet et de similitudine de basiliscis qui cum vident prius hominem illum visu enecat, et lupus hominem raucescit. unde illud vulgare ortum natum est lupus est in fabula. Sed manifestum est quod per applicationem visus ad rem visam fit approximatio virtutis intentionalis et vaporum venenosorum resolutorum ab oculis videntis et per eorum impulsum factum in actu videndi aerem inficiunt usque ad delicata visa intra propria corpora disposita reperiantur. Et per aeris attractionem factam in continenti

punctualiter

et poros corporis ut pot in indubitabili. Sufficienter potest applicari
uenenositas principalibus membris et humoribus debiti irradi
bilis dispositi reposita est debita similitudo et dissimili
tudo naria ad talem actionem nam homo uenefficus et non
uenefficus conueniunt in genere qua ambo sunt eiusdem speciei et differunt
tantum in specie accidentali. Nam unus sit uenefficus et alius non
quod homo hominem per uisum potest uenenare.

2° potest sic probari. omne quod potest forte agens in forti patiente
potest debile in debile. Sed manifestum est quod uenenum corporis humani
potest aliud corpus humanum uenenare cum subiectis illi approximetur
ut patet in morte hominis uenenosi et de sanguine hominis nisi oxteritis
in rixa et de sanguine menstruo si subiatur allis patienti et de aliis
multis pontis in 1a q. igitur idem potest fieri a debili agenti
scilicet uapore uenenoso ab oculo exeunte et ab specie intentionali
missa per oculum hominis per mentem indicialem sentis in corporibus siue
patientibus debilibus qualia sunt corpora puerorum et adultorum debi
lium. ergo non possumus mirari sapientiam et non iudicium instruc
torum in naturalibus quomodo possunt negare hunc euidentissimum effectum.
cum illi non solum euidentissimis rationibus et infallibilibus uerum etiam crebris
experimentis ualeret uidere nullo modo valere potest et pertinet
cum sacra scriptura (sicut ens compositum potest tamen non
ens)

Testimoniũ locupletiss.m habemus in epistola 3.a ad Galatas ubi
Apostolus ait O. insensati Gallatae quis uos fascinauit nõ obe-
dire ueritati. quo loco transumptiua traditur fascinatio. quia quemad-
modum corpora illorum q fascinantur corrumpuntur ita Gallatarum
intellectus tamquam corruptos increpat Apostolus dicens e a fasci-
natione dolentis credentes eos in mente adeo ẽe excecatos a seduc-
toribus uerifica seu dogmatisantium falsitate ut intellectũ sine intelligẽa
possiderent. et Angelicus D. ibi asserit fascinatiõe ẽẽ duplicẽ
1.o per dellusione sensus ueluti fuit dellusio illa qua dilluchant hoi
quod eadẽ miracula faciebant arte magica q Moises diuina potes-
tate faciebat. quippe demon potest ponere in memoria species
quascumque uoluerit et effitere ut hoi oblis apareat aut obiectum
cuius cumque speciei cuius species est in memoria n tñ obiectũ realiter
existens ĩre rõe inquit D. thom. increpat paul. Galatas dicen-
do qs dillusit sensus uestros ut n obedientes ueritati qm dectrinã
de crucifixion audibistis ponendo in memoria uostra species
facilius. 2.o mo dicitur fascinatio, ex eodẽ per infectionẽ q qs inficiant
pueros. faciendo eos et uomere et egrotare, quo pacto dixit
apostolus ad galatas qs fascinauit uos ut e uomeritis ueritatem.
Et n sola cu hoi attentus addit 3.o quod fascinatio maxime fit talis
iratis. qm imaginatio prima mouet s cutos et oculi mouent
aerẽ.

Cadit in filii pueros · et nimia tenentate medici resistentes q
roe et expste manifestat 1.º roe qa ueluti imaginao mouet
intrinsecas uirtutes irascibile et concupiscibile q spus corporis
imperant uarie moueri ob uarios apetitus aut uoluntis affectus
Etem unqm corpus in exterioribus frigidite afficit ut desperato
timore et odio et tristia · qa sanguine et spus intra corpus
recludunt · nunqm iio corpus intus frigescit exterius iio calet
ut in risu et gaudio · nounquam iio intus et extra calescit ut in
ira pari roe · sicut uoluntatis et apetitus imperiu in eandem
ptem mouent aqi affectus sua sequantur; ut v. g. in timore uolunt
imperat fugere · mouetr calor ad interiora · qu in ira imperat
obtu repellere · mouetr calor ad exteriora · ptes interiores modo se
rendo qa ibi abest aliqs timor · et uiceuersa in gaudio · sic qdo
imaginao praua uirtute irascibile mouet · ut ultro aliqu
offendat eo tempe spus subtiles mouentur in oculos et aerem
inficiunt et ac teneros pueros inficit · addit ultio angelicus
D. qd ex Dei pmissione hec sinuqua eueniunt et ex
aliquo pacto inter demones et uetullas qq federantr hec
euenire ptingit
2º idem pbat ex Arist mente in lib de su et sensib hoc
explo

Sic quod formelle q. menstrua hnt si inspiciant specula nitida ea maculis inebriant et inficiunt.

q. Angeli D. sententia hac impe. et si in aliquibus sit tenenda (summa illius venia) amplectenda non est. nec est miru in medico exercitio id non fuerit assequutus. quasi ostensum est anibus imaginatione mouerito a D. Cam esse non poci. quoad primum pro dictis quod dicta asserit spiritum a ciliis immissu aere inficere et aer pueros quo de ca spus infectus est. et quoniam non reperio. nam timor in timore spus q intima petit, virtute imaginatiua non est infectus nec dictus ille q mouetur in ira ad extra. sicut nec in gaudio et aliis. numquam de imaginatione praua poterit inficere spus. quare non potius offendit in ira, illud cumque adiu . nec potest dici quod spus iste infectus est, quia genitus ex humoribus vetullam pessimis. quoniam oes q incidunt in febres putridas essent fascinatores ergo spus tunc ex corruptis humoribus generantur.

Confirmat nam quo pacto spus. quem Aug. testatur in lib. de viribus cordis temperatum esse et ninum celeste here poterit adeo dis temperatus fieri quod subito interimat. preterea quoniam quod ait spus vehementer inficere aerem qq. urbis vicus est sibi contrarium. nam inquit spum sue qualitate aere inficere numquam tunc faceret visionem fieri per spus uiruus illustrat medium et obtuitu dilu... rei Cam

n͂ poss. n͂ mirari, quo pacto credat, spiritum aere vel qualitate afficere posse.

2º patet qd fortis imaginatio praua malitia affecta fascinat n͂ effluuia... quos adeo n͂o hent imo amore prosequuntur et plurimos fascinare, iumenta, arbores et uasa uitrea, de qq. nulla hent maliuolentia et fascinare subito pueros quos numquam uiderint. patet ulterius ex praua imaginatione hoc n͂ euenire posse. tum tot innumerabiles differentes res inter genus humanum sunt qd plurimi essent fascinatores. ... saepe n͂o allidit, aliquem tanto odio aliquis prosequitur ut eo uiso ... spiritus eius adeo qd ipsum saepe n͂o fascinasset qd n͂o uidemus fieri imo tantum hi q hanc uim fascinandi hent et multi q maleuola imaginatione alios intuentur. ex qq. omnibus infert imaginationem naturaliter ... ex Arle 6º topicorum cap 2º ... fuisset figura ... fuisset figura qd ... Vanius dictus in suo 1º lib de fascinatione cap. 11. ubi inquit qd n͂ naturaliter fascinare posse et concludit caput dicendo: patet hac de causa ... ab arte ... uidemus q nulli artis genus ... posse et ...

parum

acquirunt Cognitionē penitus carent · ideo hos ac alios qm
plurimos nā fascinatores numcupari possumus · qz ad hnc
luce clarius pt ex eodē A · in eodē lib. cap. 9 · ubi constituit
discrimen · inter fascinōe naturalem & eam q fit ab arte dicens
nec qtus mittendū ē · duplex ēē agendi via arte & natura
et duo fascinij spes declarata ab arte S · cuius qdē artis
mo credulitas cāa S · fascinium ūo qd arā nullo artis
auxilio adiuvante fit de istis ēē spēi dic · n̄ nulli n · 2 ta
S · arā plreati ut qō qd intuentur fascinent · ideqz ipsis
met fascinantibus penitus ignorantibus · & tandē in lib. 1°
Cap. 1 · hoc manifestiss.e declarat dicens quo ex penitum
destruere videntur q fascinio ut pote nāe prodigio fidem
nō hnt · & qtus has autoritates huius A · ideo confirmant testi
monijs Sactorū · pp · nā apd sapientia dr fascinatio maligrantis
obscurat bona & apd apostolū ad Gal · & tito apd D · hieronimū
Cū infantes ex improviso malis scere contabescere misescere
torqueri aliqn miro eiulatu clamare ac flere videre
huius etati parvula fascinium nolet · & apd D · Isidorum
fascinatores · dicuntur q filijs nō destinguunt ait · hi ellementa
constituunt mentes hoīu perturbant & · apd Dionisiū Carthusi
anū

De hac fascinatione in vita omnis fascinatione fieri introitu quandam fluxionem quorundam nocentium aerem inficiunt. Sicuti urentes quorundam infectis oculi teneros lædunt pueros acri ut eclam eiciant ac fastidiant per quod pueri tales fascinati dicuntur. Virgilius est id consulit in ecloga 3a quo inquit. Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos &. et Cicero in lib de finibus, ac in ... Isigonus est et Memphrodanes historici nec non Solinus scripta relinquunt in Africa familias quasdam cum voce et lingua fascinatores. adeo efficaces ut laudes segetes pulcros arbores gracilis infantes strenuos equos et reliquas optimas pecudes subito emori et arescere faciant. et idem Isigonus Triballis et Illiriis tribuit quorum binas pupillas in oculis habent, quod signum est huius exitialis vitii. videntur enim tales quos diutius intuerentur interimunt præserti impuberes l. alios levis sanguinis si eos aspiciant iracundis oculis - et Plinius lib 7o natu. rit. cap. 2o int et Aulus Gel. li. 1. c. 4o quam sententiam probat angelicus D. s prima art 3° q. 117. et in quolibet loco et in glossa ordinaria sup. text. allegatum et supra illud ... quia dentes oculos exurentes quod solo aspectu alios inficiunt et

quos ex illius mente collegimus. et post eum quoque Dominus
Mag. Silvester in verbo maleficium § 7° ex 99. attat,
hoc est in tal[ibus] alibi apud theologos. et tradit nonnulla ex
veteris in lib. 3° de reprobatione superstitionum cap. 5° videlicet
fascinationem existere testatur in lib. de theriaca ad pisonem cap. 9°
ubi dicit non nulla esse animalia visu inficere et Aristoteles lib.
naturalium et lib. animalium idem affirmat. Dum proponit ordinem
in animalibus rationalibus quod supponit quod datur est alterum fortius
quod est inferius. illa autem coniunctam naturam eiusdem est potentia
mutare et per consequens fascinare et exterminare quidem
sint. quod esse fascinationem existere non dubitat tamen si eius
opinio in aliis sit superstitiosa et ethica. Dioscorides etiam falsus
lib. 3° cap. 104° de Aliso et in fine sui operis. et aliis in istis
huius denique vitij labe infectus. feminas quas Bithias
vocant in Scythia esse testantur. Apollonides et Philarcus in Ponto
Thibiorum genus est alterum fascinantium. quorum nota est in oculo
altero pupillae genus. in altero vero equi effigiem. cum quo concordat
Didymus historicus feminas quoque quae duplices pupillas
habent visu fascinare omnibus notum est ex antiquis historiographis
quorum Cicero et Plutarcus mentionem faciunt et Philarci
testimonio comprobant. asserentis gentes Pontum incolentes adeo

ut n̄ solu̅ pueriles q̄ nobis imbecilliss̄ ē s̄ adultis et aliis
q̄ solido [com]pactiori q̄ [con]stant corp̄e solo intuitu uno posti
lentes ēē. etiā hospitis q̄ eni comercio et longe a hinc, q̄
o̅ia uera crederi̅ quotties patiens eo agente sit disposit̄
nō secus.
Item huius depravatae [com]plexionis ut in sequenti [illegible]
cens asserunt DD. Tamulistae fuisse Balahim p̄fetam
asserit etiā Venagra in filabetica maiori se uidisse [illegible]
q̄ quoscunq̄ uidebat usq̄ ad fluxu̅ sanguinis ipso intuitu
commouebat q̄ p̄p̄ illo foris extrahere nō audebant [illegible]
uelato. Et idem in cosmographia refert in Sicilia reperiri
mulieres q̄ solo uisu interficiunt. Alexander etiā in problema
tis dicit q̄ si aliquis uellit aliu̅ exterminare intueatur
eum tenacit̄ cu̅ carmine quoda̅ p̄lato. q̄ etiā Magis [illegible]
[illegible] alludit q̄ hoc superstitionis labe infectū ē n̄ [illegible] inuid
bis ut in herbis et lapidib̄ indiuiduas [illegible] uires et uirtutes
mirabiles reperiantur. Sic tanq̄m in [illegible] demon in [illegible]
arcana suo peniculo fallitis uerba nullius ponderis submini
strans ut ipse sua operosq̄ sibi [illegible] [illegible] n̄ unq̄m etiā mi
cens sacra p̄fanis. o̅ia p̄fanare facit et ho̅ies tanq̄m Dei
templa irridere ac [illegible] et superstitiosos [illegible] suo lau
latiora

inclinare. Slit. n. ipse Deus nil tam exosu ee qm tacita l. expressa idolatria.

Denique fascinoe ee contra multos alios latinos et plures alij D. Dr tam graeci qm arabes testantur quorum noiam adduco. qr n est nota apd ois. Caterum inueterata fama et extinia orta nolue fascinoe apud ois populos et gentes repertam ee. ut ex Cronographis tam latinis graecis et hebreis qm et egiptijs et alijs apertissime constar. premimi me dicendum e tam uulgatum dictum nullo l. inani fundamento fi na ex Arte in Ethnicis di fama qm populis declantur no oio uana e. ideo uerum ac uerum mini in modum destructoni incredibili intellectum, habitude sapientum et discipulorum mentis ruditate qm alij tam manifestum effectum ausi sunt negare. alij solem caliginantes. alij ui more incantantium serpentis. ne uiritatis sonus intra elligentiarum aiae pota resideat. aures obturantes. Cu uterq tandem oit eade ignoria detenti in quos iudeis inuehere. Au 2a I: dictus sunt rocs qui noies Credere abhorrent illi uo qui sapientiam dilisiunt uelut res q ee n ooc. nie me latet, reiqua ipluti in comme adlib Tu de Dria feb. C. Cap 3u. fascinoe negasse idqz rois fulinis,

Cantorinus Valentinus et Carthagena Complutensis professores
de ea integros tractatus ediderunt. Tum humilium nota
quam hic nunc mitto Lincos Corisphebus exposuit quam plurima
alia possem adducere ariga huius vinctis redhorantia. attamen
ne tuos brevitatis transgredi videamur, his solum contentus ero.

Nec infitior fascinationum aliam maleficiis et incanta
tionibus diabolicis fieri. aliam vero naturali insita indicialii
proprie te; attingere; tum fascinatio minus proprie nuncupati
illa que magica et execranda arte efficitur de qua tractari
mediocriter satis est. Dicta est autem fascinatio, ut aliqui historicis
et humilia [illegible] a graeco quasi fas hoc est contra fas et reli
gionem et Chantem quam mutua impendere [illegible]
na lunam inter homines cognationem quandam constituerint nefas est
[illegible] homines insidiari et maxime in [illegible] armis. ut est fascinatio
fascinare non aliud nil aliud est, quam ligare et in unum vincire.
fasciculus et fasces dicti sunt. unde et fascinus quasi contra fas. plurimum
hominum excidens malitia scelus peccatum dictum est quod vim non sine
latenti energia [illegible] quod nobis item modo gratia [illegible] indagatur
[illegible] ut in nobis dicta [illegible] in sequentibus duobus [illegible]
[illegible] apud veteres fascinus [illegible] solitus [illegible] priapi [illegible]

Ut Divus Augustinus lib. 6 de Civitate Dei cap. 9 refert quo idem mihi ... refert solet solum reuictum pampino caput ... sedere cum rubente fascinio. Animo vidit ... demonum in ventitis ... demones ... usum et fraudum quas ... reddere ... nihil intentum reliquerunt quo illorum mentes ... scientes ... semel humanum in ... invaserit adeo ... reddit ut ad omnia scelera ... flectat ... illos ... nemo ... est tam fatuus ut sponte sese ... semel ipsis adhaeserit et si maxime ... sit ... ac laqueis fugere nemo potest ... improba ... elementa humanum genus ... cum expressum foedus inierunt ... ueneficiorum collirionum unguentorum potionum alligationum suspensionum anullorum imaginum. Caracterum, laminarum certorumque numerorum sonorum, sacrificiorum, ... imaginorum, incantationum adiurationum ceremoniarum ... et aliarum huiusmodi ... succedebant usque ubi Jesus Christus salvator in hunc mundum ad humanum genus redimendum et illuminandum demonumque fraudes ... devenisset adhuc ... errorum tenebris ... cum nime ueteres iacuisse legimus

... relatis ... fascinorum ... moderni

quam I.ª adducit. A. Vairo lib. 2º de fascinatione cap. 15. dicente fascinum est pernitiosa qualitas demonum arte inducta ob tacitum vel expressum pactum cum eisdem demonibus contractum. in qua definitione res definita est fascinium. et genus a qua parte ... ponuntur.

quae definitio non comprehendit naturalem fascinationem quapropter idem Vairo lib. I. cap. 2º aliam conscripsit definitionem dicens fascinium est pernitiosam qualitatem intensa imaginatione visu, tactu, voce, flamenti et demum talibus quidem corporis observatione adhibita propter odium vel amorem in affectu qua definitione ut vides illi...

... est duplex: est genus tamen alterum morale et alterum naturale. morale. ut videlicet ... suadere impellere et imperare. naturale vero ut cum quis naturali instinctu vi externa uniformem actionem exercet. eiusque actionis natura appellatur.

... duplex est fascinii genus. alterum naturale et alterum diabolicum. potest tamen quis merito interrogare an omnia illa fascinationum genera quae adducit D. Tho. I.ª pe q.e 117. art. 3º ad 2um sub aliquo ex dictorum modorum fascinium comprehendantur. an dissimilis sint dico est affirmative. nam dicunti fascinium generatur ob vim et virtutem corporum celestium reduci debet ad ... ita et illi modi quos ipse adducit in loco supra citato nam alteri

corporū celestiū certimode relinquunt in corporib', intendo

secundū certam maim dispōe ut ipse refert. Cito ubi multa de hoc

refert. hac tñ digressione ptenti relinquū ē ut ad ptria veia-

mus. Ad auctoritatem q Cti in lib de ingeni interp rēs qd

ex eode texet elicitr Solūo dit n. qd hō hoim sitlem nō

interfecit. l. uipera uiperā qt uiri ē ? sd ex hoc n seqtr

qd pp hoc in quo ē dissimile illū nō pōt interficere l. uene

nare.. qa Cty ibi loqtr de silitude sp̄ifica. nos uo de

dissilitude accentali q bene pōt cū sp̄ifica siti copulari

igitr bene pōt hō hoim sibi dissimilem uenenari et hoc ē

iia Cti mens di rad iuxtq textus cpendatr. cotr qmqd siti

vōe sic demostro Ctim pentissm ibi loqutū fuisse de silitude

et dissilitude sp̄ifica hōis aut uipere qa pp tales silitudes nō

fit passio nec altio. cū conu- uincta sit sicut alicui nihil d.

qre pp illā silitudē nō selitr actio nec passio. relinquitr q Cty

intelligi debere de silitad sp̄ifica nos uo de accentali dissi

litud tractamus tn qa latitudo cōplexionis humane ē ualde ampla

intr qm reperiri possē hōes ualde dissilitr accentaliter intr quos

pōt reperiri actio et passio pp magnā dissilitud. q ueniū dici pōt

cōtas

gre addanio ut 2ᵘ no e qd intr illa pot adducere actio et passio
Corruptiua. ex qq n obstat illa ratio.

Ad 2ᵘ Argu Auenoys Illis qd licet visio fiat p intussusceptioni no e inconueniens quod vapores subtiles exeuntes ex oculis exire possint Et hoc naturale no sit admirationi tamen fit
..... necessite Concupiscentie ... ad visum et nil prohibet
... intentionalem exire p visum usq ad rem visam Cu ad
hoc n sit naturalis exitus rei corporalis ut ex .... dictis patet
igitr n obstat argo in 2ᵘ adducta. et p consequens videtur
..... posse hoiem fascinari et qd sit fascinatio et qd duplex

4ᵃ Quaestio

Vtrum fascinatio aliti quam p visum possit fieri.
... ... Dic ... et ... quam fascinatio putat hoies
Comitur exponitur e exterminatio facta ab hoie in hoie p visum quando
aliter quam p visum potest fieri ut ... ...
Cap 2o ... Dic fascinatione fieri p influxum ab integra et lib 6o
... Cap 8o ... ponens ordinem in altis ... aias quasdam
facit altioris ordinis quasdam inferioris asserentes altioris ordinis
aias ... ... exteriore posse mutari fascinare et exterminare

q oia sunt Spiritus. S. quippe solu magicæ fascinoi ispetere dicentes quod nulla rei nititur de demonis foedere ut patet in psalm 77. ibi inesos iram et tribulatiõe immisionis per angelos malos nõ demones sed satelites et uindices Iræ Dei item in lib. Iob. legitur a Demone percussus lepra in lib. Tubiæ ocisos maritos Saræ in Deuteronomo, Cap. 18. allisiuni obsessa et aliis pluribus locis ueteris testamenti et lunaticos et furiosi quos curauit Dominus Mathei 4º et 8. Lucæ 4º et 11. et liberatã quandã fœminã ab infirmitatis spiritu Lucæ 13 quiã Demon ligatã sua fascinatã tenuit sex quidecim annos. unde hodie frequens Auº S. fulsa nec eis natiure medium pot applicari. Sed ad sanctã ecclesiã est fugiendum et quod quotidie experimur ne frustra tempus oteramus medici incuratiue sibi impossibili qua tu nullus inbuisse nullaque ai aut corporis ægritudi sine spirituali prouidentia altissimi curari potest inutio Cuius cuiusque ægritudinis ad remedium spirituale mitendus est æger propterea quod illi est ut primum quærat regnum dei et Iustitiã eius et illico oia sedulienter nobis

Ista non erit abre per transenã addere de gros cuius cuiusque ægritudinis non esse a medicis dimitendos. nihil non tam salubri ceteri factũ esse pot inter mortales quam tractari nisi sit ægritudi ni ee a demone immissa quare in dubiis benigniore ?? ?? ?? uiã.

idē medū ne destituōe vīta alluatr ītius nec ōpulentia nimis
exallerbetr et forte tota humani Corporis fabrica. ontr mito
plus mo turbari possint spūs. suggerere imaginiōes tristiā l. passiōn
[illegible] Corpus [illegible]. ūmito est inlantatioñū gra, uenefila
malifiia et [illegible] ... in posterū magici suas fabulosas
nenias et [illegible] sugillationes repraesentant; ex scholā
Magistri mendatij nil aliud edisci fore qm mendatiū apertis
simū ē. si tn aliqdo stigeret ob maiore [illegible]
ficōe l. ob intollerabilia peccata nrā l. pp gloria Dei ut suo
luru l. [illegible] ontr nām ab ipsis angelis spiritib, malignis
infici et molestari nō ad coīne opem [illegible] ē nec ma
leficijs malefilia soluendu. siqdē hoc ēet maiorē potestatē
dęmonib, [illegible] tribuere. Quia ad maiorē audenda illis [illegible]
ner, g sucūdenda ē radix eōrū mlm nempe peccatū mali
in mores [illegible] offendunt. qre [illegible] lib 3e [illegible]
[illegible] nōtiq, qd in [illegible] ē mirabile [illegible] ē ad Deū
ut reconsiliati Deus illis misereatr. [illegible] autē remedia qb
dęmonū imposturas cū Dei Auxilio soluere et eosmet fugare
debem, Crebra experia ofirmata qe in eccla tanqm conseruantio

Voluntia demonū nobis aptata · q̄ si aliquo inutilia uide
antur eo q̄ efficimur n̄o potuerit tribuendū ē ex pte nostra infedi
litis et irr despois et inpsicrutabili dei uolunte · ferunt pri
bentes Charismata · et sigilla D · numinis · qlis ss · exorcista
a qū eflagitm ē ut sa prius rēmedia itetent quius duraūne
ats · qa bellum beti palma de neguer · remedia uo q sequunt
alia exorcistis · q̄ qm uita missa faciā · primū ē potissm
remediū ē nois Jesus Christi inuocatio crebra teste tertuliano
in apologeticis cap · 37 · et in lib de Adulter uanoi Lactantius
lib 2° cap 6 · lib 4° cap 27 · Athanasius lib · de incarnate
et alij qm plures ·

2ū remediū ē signū Crucis · ut scī San · ti pp · testantur
Athanasius Augustinus grisostomus · et gregorius et alij
alij q signū Crucis mirifice tedit ad hoc ēe teste Athan
lib de deris q̄ 15 · et li · August serm 1° in uigila pasch
lottes et 8ui grisost 1° thim · similiani humilia de iis signis
Crucis et ut gregorius Nicesanensis expertus ē ut legit
in sua uita 3° magela et demones · signi Crucis impressione
mirifica uim bēre · idem expertus fuit D · Antonius teste

Athanacio

et hilarius teste D. hieronimo Iosephus confessor teste epifa
nio lib 1° thom 2° heresi 3a Marcellus apamensis
teste theodoreto lib 5° cap 2° et alterius Macharius
teste paladio. Donatus etiam in Epiro episcopus ingentem
draconem signo crucis ei oposito in aere occidit ut
testatur Nicephorus lib 12 cap 45. Sozomenus lib 9°
cap 46 mater quoque Macrinae sororis magni Basilij
tumores pectoris hoc signo salutari in eadem pelli teste gre
gorio Niceno in vita macrinae. Ceteris reliqua innumera
exempla quae tum ex tripartita tum ex hist. sanct. patrum tra
duntur a D. hieronimo, a paladio Sozomenes lipomanus
et alijs et etiam ab Ambrosio serm° 45 thom 3° crucem item
dixit malo navis cui se alligari iussit olyxis ne Sirenes
in illis aliquid molirentur quae assiduas illiciebant nautas
cum magno vitae periculo et plerumque deserimen eo se
declinare. quod quidem misterium crucis figuratum fuisse in
serpente Mosaico aeneo et in eius signum ingrati apili
ertes curabantur morbis et ulti venenatis numerorum cap
21. et Ioanis cap 3° idem Ambrosius ibidem testatur

qre

ex 3 Sincta de celesia oib fere reb, et actib, ad ribere solere teste tertuliano in lib de corona militu

3^u e aq lustralis de cuius in demones ui multa proponunt epiphanius heresi 30 thom. I^o lib. 2° nicepho. lib 9° tripartiti hist cap 34 ut omitta esse sacramenta exorcismata a Sancta eclesia recepta et probata ut symbolu fidei adiuratio in nome individua trinitatis invocatio intemerata Dei genetricis Mariae. et alia multa verba sacra cu oib cerimoniis eclesiasticis na illa qui suspitiose cu observatione celestium et caracteristicis figuris et in nanib invocationib ab exorcistis mis celebrantur tanquam polluta merito damnata sunt quorum non nullas ridiculosas adiuratioes refert Nicolaus mirelus Medicus Alexandrinus in sectioe de antidotis antidoto 405. hoc dixit ne illotus manib anilia incantamenta medelinae auctoritate permitere aliqs extimet. na Divina ex spuritia diuinis rationis non natib curanda sunt unde Marcelius in lib 16 hist Romanae in apprime medicos scripsi relegit medelinae auctoritatem permitere anilia incantamenta et pindarus in pythiis ode 5^a

Strophe 3a. inter tres species medicinae adhibita multis per Chyrroni incantationem annumerat Strabo etiam lib. 15. geographiae refert in India medicos esse incantatores nec alios quam incantionibus mederi. Cato in suis libris de agricultura. Cato prodidit laxato membra carmine curari et Marcus Varro Chironensis Tertius doctrinarum et antiquitatum parens. ait Ulisses profluvium sanguinis carmine inhibuisse et plinius lib. 28 naturalis historiae disputat Cap. 2o an sit in verbis in medendo aliquid virtutis. inter libros autem Oli. et di illius nomine stat de incantatione libellus. tamen Sri 6o simpl. Cap. Io aptissime detestatur Camalariam et quae effascinationem superstitiosa praescripserunt et Egiptios omnes et quam plures execrandas fascinationes et oblurationes in suis monumentis et libris reliquerunt, quasi certa plantas et corporibus aegritudines eu... tere praesumebant Sed cum omnes isti fuerunt Aedmici inter quos religio non fuit nos vero inter omnes post baptisma tam debiles et inermes esse demon rispetto cultissimus esset ne tamquam divinationis expertes nobis in illis robur dissipari patiamur. an vero historicis primarij peccata nostra posteriti referre. Seria non serio tractanda sunt et hoc sufficiat dixisse quoad Auditorem

Est Sexin duplici apud Arist. fascinium reperiri alterum amoris.

Galenus dixit de fascinatione amorosa Lucretius ait ut alienis
his verbis. idest petit corpus mens unde est saucia amore.
namque omnes plerumque cadunt in vulnus et illa emicat in partem
sanguis unde ferimur ictu. Si comis est ostium nubes occupat hunc.
Amor non fineta de illis lalere Musco solaeus Apuleio est
his verbis ipsi non tui oculi per meos oculos ad intima delapsi
Si acerrimum meis medullis commovet incendium. quod est Dre
geniano visum est. unde tangendo proprium refert Iuvenalis
de amante quodam qui numquam visa flagrabat amore puellae
Etsi ista amoris fascinatio adeo terribilis est ut tuta sit
Narcissi casu, qui seipsum in fonte intuens fascinavit. uete
ubi quoque scriptis proditum est Eutelidam quendam qui meo reflexi
oris ex speculis et aquis resilientibus reciproce lalidatu
in se ipsius proprie retorta imago sibi fascinium intulit
auctor adeo sibi pulcherrimus est ut huius peculiaris
nobis penas dederit, et huius fascinationis altera naturalis et alia
superstitiosa.
Odii est fascinium et invidia a qua est naturalis et deriva
etiam nam de ipsis naturalibus, iam dixi nunc autem de non lite,
constructis ad amatoris illaqueationis effectum multa antiqui similiter Deum

Opiiie aiunt 1.° qd sint sanguinei expe. Collines oculos hiant amplos nitentes et glaucos et multu sdulere ut Cattericum in frequenti sgreshe buioni succus daunati et aiunt q. isti tales frequentiss. Intuitu diutiss.° imaginoe debita et proximoe et oculorum à cri ad sdiu facta directe cum Nunctione et sluvm. Et comulativetanom et luminu qi ultrolitre qd Intuentr. faslinao seqtr. Cuius Curio in ambitione isti us Cas sdubitet tn qntu vis in hac re divagati simjmiloiy volo no ss. Ppria faslinre et si quodamo Ciuisfam pseferant na impsu uenenu qi uenenu e n dissipati et si ex trinca Com Suslindam;

his habitis rest at ino Clas uenlati inhitiam; nempe qo natis faslinao alit. qm piui poit fien.

Cto pes. Io. In ospoitu e ueritas p Cuiu declaraõe e nd tm qnatis faslinao ut adqr sens attinet pot. Capi duplr. uno m. pqluniss Contagr. siue extimmoe facta p contagiu alicuius resoluti ab hoi inbia et voto mo faslinao pot extendi ad qmcunqs egritu dini facta alicui p uia ctagionis et elipse corruptuia ut Tissi lepri. epidemia &a p ctagiu adepta unde talismitis pot dici faslinao et hntes tale egntudini faslinati na fasli natio.

a fascinat[i]o̅ne uero q[uod] dicatur p[er] rabida[m] cupiditatem alicui inferri
et bonis damnu[m] inferri, aliq[uo]d ut dixi[m]us multo[rum] bonoru[m] malitia[m]
exuidens q[uo]d appellatur fascinus ita et cui alicui p[ro]pone p[er] contagiu[m]
alienius aegritudi[ni]s adeo alicui aegritad[inem] malitia[m] exuder[unt] et
damnu[m] inferri. Tale damnu[m] q[uo]d contag[ium] transeat ab uno in aliu[m]
potest dici fascinatio seu fascinum seu ut minus p[ro]prie loquar fasci-
nus q[ui] s[ecundu]m usurpatio[n]e[m] n[on] e[st] pecularis c[on]gruitas fascinatis s[ecundu]m m[...]
fonica n[on] illa p[ro]prie d[icitu]r fascinatio co[m]iter q[ue] fit p[er] c[on]tagiu[m] uisus
factus ab ho[m]i[n]e in aliu[m] ho[m]i[ne]m.

2° notandu[m] e[st] hanc co[m]iter sic usurpata[m] significatione[m] no[n] e[ss]e ... sed
... hoc e[st] a famositate eius q[uae] fit talis c[on]tactus toxicus
aliis q[uo]m p[ro]prie c[on]tingere potest ut c[on]stat in regulis et Basi-
lisco q[uod] si opponatur speculu[m] ex reciproca irradiatione ueneni
in sui ip[siu]s p[er]niciem retorquetur. et patet in exemplis illis de q[uibus] s[cri]b[unt]
plinius Isigonus Solinus et Nemphrodorus historici asserunt lin-
gua et uoce illaqueare et exterminare ... frequentius et ... [in marg.: dici potest fieri p[er] uisum frequentius]
certius p[er] oculu[m] potest fieri unde ab oculo co[m]iter denominat[ur]. et
ratio e[st] q[uia] cu[m] c[on]tagiu[m] fiat mediante uaporibus resolutis a fas-
cinanti et uapores isti habeant generari p[er] resolutione[m] c[on]traktione[m]
facta

a talibus in humidis corporibus et quia caliditas est [illegible] et humiditas

est causa ascensionis. manifestum est quod ibi vapores saliunt ascen-

dendo caput in quo recipi per magnam necessitatem est necesse et [illegible]

ut fortius ulterius ascendant per cranii subtilitatem aque fortiorem

sunt exitus per oculos quam per aliam viam ea namque [illegible] quia oculi

sunt porosi plus quam [illegible] quia [illegible] porosum est. item quia ad oculos tendunt

duo nervi magni et multe vene ex quibus componuntur tunice,

scilicet retina et aranea. quarto quia in apprehensione rei visibilis

pue si cum amore vel odio intueatur fit conamen virtutis visive

et impulsu violento impelli possunt fumositates et vapores exter

res in oculis et cerebro et per hunc modum expelli potest virtus

intentionalis speciei visibilis et individualis per speciem mediante

qua virtute intentionali [illegible] fascinare potest et si nil malitie

ab eo resolvatur ut [illegible] diximus in [illegible] quam melius et fortius

fiat si talis virtus spiritualis seu intentionalis adiuvetur medi

antibus vaporibus venenosis qui vapores vi impulsus et vi tractus

per anhelitum et poros totius corporis rei vise sutiliter ingre

di valent eius humores inficiando et corrumpendo usque ad cor-

ea quia sit fascinatio melius et frequentius fieri per oculos

quam ad [illegible]

Nota: procedendo odio aut cum amore intuetur

nota

qm a lits Et id eo q antho mmatu a frequentioni iudicio de
nominibus sumpsisse ab oculo. Et n[on] ab alio mebro q[uonia]m ut
dixi etsi a liorum membrorum ministerio possit cari unde
silbit plus ingenij de extente illusionis ueritate p[er]pendat.

Questio 5a

Inquirit q[uod] debet corpus humanum sit recepticui
fascinationis.

Imprimis, ut ip[s]e dic[it] q[ui]a ex iis dictis colligi potest q[uod] possib[i]le e[st] per
misteria ca[usa] fascinois e[ss]e fortis repugnantia et strani[s] resp[ec]tu
inter corpus ueneficum et no[n] ueneficu[m] sed in debita distantia a puncto
menti oculo fascinantis qm[odo] e[st] expe[ri]tu[m] et e[st] susceptibile
fascinois Ergo q[uo]d sequitur q[uod] corpus dominus n[on] ueneficu[m] potest
fascinari.

Oppositu[m] tamen uerius e[st] q[ui]a n[on] q[uo]dcunq[ue] corpus humanum illusio
fascinatoris repraesentatu[m] fascinari potest sicut nec om[n]e corpus hu
manu[m] extensu[m] in aere pestilenti inficiatur antho p[ro]stitu[tum] est q[uia]
n[on] ei[us] actio debet fieri in patienti bene disposito. 2o de an[im]a
cap 2o.

Multa q[ue] corp[ora] indisposita su[n]t pati non a fascinatore;
sicut q[ue] corpora dura fortia impassibilia, sicut ab his cu[m] non ui

p mediante uapore resoluti ab oculo, l. uirt. intentionali
...... qq. e tanta uis q. in corp. satis resistētia pōt imp
rimere. qr. ūc. soliditas corpori n. e ita satis penetratio uo
[illegible] e si aliq penetrant, satime retundati et impedi
et intentionalis impeditis et eorū uenenositas frangūt
et alliduntur et dissipantur; a stinua actiōe et repatione
a fortitud.e calor. natis corpori duri et uigorosi. Sed in corpo
ris teneris et debilib. allidit ut in infantiū et aliquorū ado
lescentiū corpora debilis spaginis et sitiōi subtilitate
tenellis, et leuis ut ita dicā armature. Cum qq. facilimo neg.
tio strabit fascinatio, eorū expugnans et deuincens ex
ilitate et id est qd uulgariter int. mulieres qd. [illegible]
... nempe eo q. isti fascinati leui [illegible] sangui. ne ex
qq. pet .... [illegible]

Questio 6.a

An uenefici aliq qm suā spei poss.
fascinare.

Et [illegible] q. nō nā .... uenenū ... uenenati e tale int. g...
.. nō e talis ... alienū ... q. .. nō e illis uenenū

et frequentius quod illa fascinare. Maior est Avicenna primi 1 doctrina 2
Cap. 1. §. 4.to primus. Et ideo homo operatur contra ipsa ita quod animi
distina curanda est si ille operetur potentiam contra principium dominantem
in absolute ita quod quaecumque corruptiva facultas in 4 minimi
est Avicenna 1 primi doctrina 3 Cap. 1. ubi dicit quod primus minus temperamenti
est humana complexionis latitudo rerum etc. alicuius actiua secundum quod temperamentum
temperamenti non est tale in 4 gradu quod homo venefitio ne alicuius
speciei non erit talis in 4.

In oppositum est Galenus lib. de inaequali intemperie cap. 6. ubi
inquit fit ut homines qui sunt in quodam aliter ad inuicem et inaequalitate
nientes et quoniam homines ad inuicem non conueniunt propter hoc corrumpunt
corpora et interficiunt ut homo est vipera unusquisque non alterius speciei
tamen alterius perimit ex hoc quod dicit homo lethaliter scorpionem
superuenit tamen est lethaliter interficit ipsum etc. ex quibus verbis manifeste
apparet homo bene est venefica rerum et homini a iure et hoc
intellige de homine in quantum non fit venenosus ultra id quod
humanae est, quanto magis illud erit intelligendum de aliquo parti
cuius temperies est venenosa per aliquam peculiarem proprietatem
aut paciens per inordinatum regimen ut legitur de puella nutrita

pillo nutrita

Manifestu n. e. qd talia magis erunt uenefi[illegible] aliqu[illegible] cu eis sint talia ru eoru q. sd. dueg[illegible] ga maiorem dissilitudine hebunt cu talib. actib. qm cu hoib. ideo qa qnt e. ex pte dissimilitudinis fortius agit in illa et sic potent illa interficere p. uenu qd de facto otingit et multos exp[er]ia docuit nec n. judicare ad hom uideri

Nec obstat argu. 2u. qa minor e. falsa. Cum n. qd h[illegible] ro dr talis ru aliqu[illegible] alii in 4o gru. nec talis int. qm di[illegible] allis fratib. sive inglitib. manifestis imo aliqui all[illegible] ptis in 4o gru effectiue. licet inglitib. no excludat. ad [illegible] alteritem. dm e. qd temperamte primi medi intelligit q[illegible] tue ro effectiue. aliqs et melius dm e. qd illa temperam[en]te ru aliqu[illegible] n. e. intelligenda qa in ea ellemta magis admodu[illegible] accedentia qm in aliis atib. reperiunt. qa sicut [illegible] fere tu ueru cu temperies aliquoru atiu reperiantur, in q[illegible] ellemta sint magis admodu refracta qm in aliquo dit[illegible] periato hoie. sed n. humana cplexionis latitudo habere ru[illegible] aliqu[illegible] temperamtu effectiue. qu meliore et pfectiore frim merenti. qm alia temperies aliqui atiu. &.

Questio 7ª

An venefici possint fascinare herbas et plantas.

Videtur non quoniam inter illa que essentialiter subordinantur nulla est repugnantia seu contrarietas. Sed vegetativa subordinatur rationali. igitur inter vegetativum et rationale nulla est repugnantia et per consequens se adinvicem non corrumpent. Sequitur quod homo veneficus non possit herbas et plantas venenare.

In contrarium est quia sicut patet de Napello, oleandro et elleboro et multis aliis vegetabilibus quae sunt venenosa corpori humano et inter illa est maxima contrarietas. unde sic arguitur. ad istum quemadmodum inveniuntur vegetabilia venenosa corpori humano ita possunt reperiri corpora humana venefica vegetabilium eadem utriusque sit equalis ratio. I. eadem contrarietatis qualitas. quod reperiri potest de ventosus plantis et herbis pernicies. cum sit probatum sit in corpore humano reperiri posse vapores venenosos excuntes perniciosi et corrumpentes, et exterminantes et homines etiam nec in populos exire posse virtute intensionis naturalis contrariati non potuerunt igitur per hanc corrumpere vegetabilia cum inter illa reperiri possit contrarietas et inimicitia. propter quam adinvicem corrumpantur. Immo potius de facto corrumpuntur a Sanguine menstruo.

cuius cumque mulieris a° dictis per vapores a tali humore ele
vatos et ab oculis exalatos possunt corrumpi.

Possunt etiam venenare plantas.

Platitis est reperiri post in plantis dispositionem ad sic paciendum. Et ubi cumque reperitur agens potens et paciens dispositum et sufficienter approximatum nam eorum sequitur actio quod (?) patet etiam de Basilisco de quo legitur quod in circuitu sua caverna et loca in quibus versatur omnes plantas et herbas destruantur per vapores et virtutem intentionem ex eius oculis et per totum corpus ipsius basilisci. Igitur non est mirandum si populus et vegetabilia corrumpantur. Hoc idem patet de muliere menstruata ut superius diximus et per sequens reperiri potest hominem fascinatorem hominum aliorum et plantarum.

Ad argumentum oppositum dicitur quod licet maior sit vera minor tamen falsa est quod licet vegetativa hominis in quantum vegetativa a ratione subordinentur nec tamen subordinatur in quantum talis vegetativa ut patet de vegetativa navelli Sleandri et aliorum que non subordinantur anime rationali sed potius excedunt propter hoc huiusmodi obstantibus rationibus huiusmodi venenum possunt plantas venenare.

Quaestio V.a

V.m Veneficus diu temporis posit venenate corpus dispositio

Pars affirmativa sic suadetur: non videtur agens non approximati posit enti naturaliter agit cum hoc sit differentia inter agens naturale et approximatum sed agens naturaliter agit agens autem approximatum est indifferens ad agendum ut patet ex philosophi in metha ergo dispositio in venefica naturale diu tempore possent fascinare.

Ad solutionem quaestionis notandum est ut ex dictis colligitur quod humanum corpus a venefica potest tingere dupliciter uno modo naturaliter alio modo accidentaliter. Naturaliter quidem illud a primordio generationis talis data est mixtio ellementorum de tractu cuius elementi recipit individualem proprietatem cum qua humores in illo corpore ingeniti talem qualitatem venefica acquirunt mediante huius actionis remissione quas tetigerint inficiunt et corrumpunt ideo quod ad vitam conservandam redduntur inepti et incapaces aut forte quod in principio hoc generationis a primordio generationis post ei venefficus talis devenit influxus celestis ut corpora habeant talem individualem proprietatem cum qua ultra hoc quod est disponere quod humores talibus ut possint esse venena alii aliis habent potentiam imprimendi

esse in veneno intentionalis et spiritualis ut s[upra] dictum
est. Accidentaliter autem veneficos voco illos in quorum generatione
principiis vel in medio dictis dispositiones occurrunt sed fuerint communiter
mixtus a malo qualitate venefica accidit tamen illis illa
propter inordinatum regimen et oppositum cibationem mali et corrupti
in nutrimenti ut inquit Avicenna 4 fen 1 tractatu 1 cap 2 quod mater

accidentaliter potest quis fieri veneficus.

hominis potest quod esset venenosus [illegible] talis homo fuerit
pravo nutrimento nutritus sicut per legumina et alia corr
upta cibaria aut propter conversationem in aere corrupto aut propter
conversationem cum hominibus quorum temperamentum corruptum sicut
leprosi qui propter eorum halitus possunt corrumpere et venenare et sic
accidentaliter potest fieri homo veneficus tamen si naturaliter fuerit optimi tem
peramenti.

His positis ad quaestionem dico veneficos factos accidentaliter
in quolibet tempore [illegible] sibi dispositione posita possunt fascinare
cum corpore disposita [illegible] ratio est quia possunt bene disponi si ad [illegible]
[illegible] reducantur tempore [illegible] quae erant venenosi. Si tamen
veneficus fuerit naturaliter duplex evenit ratio [illegible] ex se licet
in sua dispositione naturali aut est alteratus et mutatus partis

Sed in 3° mi dile gentu e casu Sui in tempore poci fascinare
quia impedimento ablato semper adheret dicta. Ad 2um
dico talem, uenefica nullum non semper fascinare potest quia
sic dispositio imutari et impediri pot per arte ut pot de casu; uenefica potentiam dari fatteum
prius dicto de stilo equestri. pot et quod homo per arte pot fieri
uenefilius ex non uenefico cum stribus sit aliquis modo ex quo habuit
fit destinatio per euidenti declarare e notitia praecedentis questionis

Questio 9a

Cuius complexionis et aetatis sint corpore uenenosa.

Et quod nullus reperiri et complexionis et etatis sint corpore
quia aliter frustrarenti fine qui intendebant. Sed hoc est impossibile
quia natura semper operatur propter finem. Ideo impossibile uidetur quod uenenosi
reperiant in complexione humana et per consequens nullius
complexionis et etatis erunt homines uenenosi cum tales reperiri
nequeant. Dicere quia est natura aus pro quia cum natura interdum potest
fieri illi sociabile quia homo est animal sociabile ut dicit per hos
politicor 1° ergo Si illum produceret uenenosum talis homo
esset incommunicabilis et separabilis ab homini consortio quod non in
tendit natura. et hoc casu diceretur frustrato suo fine
In contrarium est uerum.

Et licet ad harum rerum sit difficile cognitionem intravenire,
tradiderimus iuvenes filios plerumque tales a gravitate usque
qui sunt in cultu rerum sed ex pena dignos esse. ex quo difficile
cum de his ratiocinari. nihilominus ut audientium intellectum
et ad secreta indaganda stimulanter. quod ad potiorem hominem
difficilibus rebus quam plus dubio maiorem ingenii acumen et elu
tiones igni bonum desiderat. quo licet cuique tamen sit et difficile
attentissime mente desideret. sicut in illius progressu minus capi
ri talis unio meretur. unde quoniam nos amantes invenimus huius
ex quo laberintho desiderii inflamatos nullum laborem de felici
tate per dottesseris numine illo aggredier. dicimus igitur quod di
ueniamus de accidentalis talis venefilay. post cumque cuiusque

aetatis et complexionis reperiri. patet quia inventa approximatio
dex rerum in natura. cuilibet complexioni et cuilibet aetati
accidere potest. patet enim de complexionibus temperatis non cum talis
similitas conservat vitam humanam ut supponitur est impossibili
et quod de operantibus cum complexionibus mediis et aequalibus cum quae vi
huma operatur et proportionati quia non est necesse quod ita quam maxime
proportionante vita humana. et illa quam maxime operantes ad in
uicem.

venenositas acciden
talis cuicumque complexioni potest reperi
riri.

adinuicē conueniunt, q̄a ē proportionatū. Et inueniens uite humane ex p̄te temperei et ē distemperatū. Et conueniens ex p̄te uenenositis multū inter se distant. ex quo et̄ patet q̄ huiusmi p̄prietas n̄ reperiat̄ nisi in extremis cōplo exi-nū, totius latitudinis uite humane. patet et̄ adit̄ q̄a uene-nū n̄ reperit̄ nisi in illis a lib. sentis multā disconueni-entiā cū humana cōplexōe ut p̄cipit̄ in serpentib; in q̄b; semp uenenositas reperit̄. q̄a in eis ē oīmoda stran-etas in cōplexōe ad mitorā. rn̄ humane cōplexionis. q̄ mani-festatur ex mō incedendi et gradiendi. q̄a oīa alia serpendo et gradendo gradunt. hō aut̄ opposito mō in-cedendi et gradiendi. idē erecto capite et elleuato. unde Cicero in lib. de nā Deorū. Deus aut̄ hoīes humo excitatos celsos et erectos constituit; idem dicitur de legibus, cum nā inquit ceteras animantes deiecisset ad pastū et solū hōc erexit ad celi q̄s aspectū excitauit. Et Aut poeta canit idem uersificans. Ouidius dicens. pronaq; cū aspectent a nā cetera terrā os hōi sublime dedit celūq; uidere et̄

uenenositas nō reperit̄ nisi in ex-tremis cōplexio-nis. a latitud. uite

Iussit et crutos ad diversa pellere multas ex quo videtur ipsu

talem primitem non reperiri nisi in extremis temperamentis

recedentibus a temperamento ad caliditatem et humiditatem . . ad

caliditatem et siccitatem et ad frigiditatem et siccitatem et frig

ditatem et humiditatem . . in calida et humida distemperie

quia ambe iste qualitates sunt prima vite et venenositas opponitur vite

igitur in istis non reperitur nec est reperire in frigida et humida

quia humiditas obtundit et hebetat venenositatem ut docet Avicenna 6 4

capitulo dicens quod inter omnia animalia eiusdem speciei venenosa illa

que morantur in locis humidis et umbrosis minus participant

venenositatis quam morantibus in locis siccis et aridis et calidis, ut

ego audivi a quodam in Indiis noviter repertis degente

qui in toto mihi asseruit morsum scorpionis nihil fore venenositatis

ibi et hoc videbat quia illa regio humiditate scatebat quare

credendum est in tali distemperie non reperiri venenificum propter

etatem venenosam . ex quo manifeste concluditur proprietatem venenosam

cum spatiatur cum prima complexione in extremis declinantibus ad frigidum

et siccum, trahi et causari quia ambe iste qualites sunt principia tumultuosa

sicut ipsum venenum . . . quia alia . . . complexionis reperiuntur

venenosa ut dicis araneum species et genus Salamandrina et cane

rabidi

que venefici virtutem contrahunt · cum in se tantum nimia
melancholia ab hiere ipse melancolici fiunt veneno:

Fit et, reperiri venefica propter nimia inextremis distemperis
ad caliditatem et siccitatem ... in dicta glosa ordi
naria in Cap° 3° pauli ad Galatas ubi dit quod ... aliq.
bentes oculos urentes qui solo visu ... facere poss. intuentes
... non poss. ... calidi et sicci et ... ex ...
... bentes oculos multum mobiles in ... natis apparent una
multum rubra. qd signum e caliditatis cerebri ... cerebri
illorum fortius erit ad attrahendum vapores venenosos ex ...
existentes in corpore qd ... que multa ... ve
nenosa ... Sicut basiliscus regulus et ... aspi
des et ... ut ... reperitur ... credendum e homines ve
nenosos et fascinatores potius ee huius complexionis. non tamen
cum hoc repugnat ... qd ho bona temperatura ex celesti
influxu ... venefica ... poss. ... Siquidem
ho sanguineus et temperatus pot habere analogiam ad ...
dendam pestilentem ... sine alia manifesta putredine.
Credo et ... ostendens ... in maiori reperiri mulieres ... hoc mulieres
... facilius.

66.

hoc [illegible] qm uiri

Lassas omnimo [illegible] Sexus maiori et fortiori labu- atem peramto labunt. tum et quas plerumque constitutionis [illegible] uesslunt ubi qm uiri. Et ro qa quolibet mense [illegible] funt menstruose que expellunt; nec non aduniat menstruosus Sanguis me [illegible] et per ebulitione ascendunt uapores [illegible] ad Caput q per oculos exire poss. ut pt in exs[illegible] [illegible].

hi inuentute et senectute reperitur uenenositas

Reliquum est de etate breuiter disputem; q in re sub breuib. [illegible] plerumque tale uenenositem reperimus. In iuuentute enim senectute in etate uel infantia aut numquam aut raro qualis dicta distemperia complexionalis, roe status distemperamenti ut quod dictum est humiditas [illegible] uenenositatem et infantes per [illegible] ad [illegible] generosis abundant humiditatibus, quae propter [illegible] distemperia et consequens uenenositas diminuunt.

Ad Argu [illegible] nam non frustrari suo fine que intendebat Imo potius Semper intendit tale quale [illegible] est melius [illegible] fieri pot tamelsi aliquo [illegible] impediat [illegible] menstruositas in [illegible] ita quod intendit producere perfectum impedita [illegible] non [illegible] ideo [illegible] illa frustrari fine quem [illegible] et hec de hoc.

Quaestio ultima

Quare antiqui ut Avicenna et Rasis et alii [...] de hoc morbo aliquid non capitularunt

Ad hoc breviter sub correctione dico. forte suo tempore non fuisse ita manifestam causam huius affectus et per consequens non fuisse reperta remedia sicut hodie [...] cum haec ut dixi potius inveniantur via experimenti quam rationis de quo loquimur experimentali dixit [...] non enim ratione [...] ut per me veniat aliquis [...] invenire potuit [...] mihi nota. itaque non miror si illorum tempore non tanta habita fuit cognitio experimentalis huius morbi et illius eventus.

[...] aut forte dicendum est quod huius morbi notitia remanserit cum plerumque sit proprietas individualis quae in quantum talis non cadit sub artem. nec reducitur ideo [...] artifices [...] cuius mentionem non fecere.

Aliter etiam potest dicere cum Conciliatore differentia 166 quod ea que faciunt incantatores [...] experimenta [...] eo quod in communi non cadebat artem [...] sensibile. itaque quia forte tunc affectus non erat ita reducibilis ad manifesta qualitates de hoc non consideraverunt tanquam de causa habente causam non manifesta et incerta.

[...] 3° dicendum est [...] quod per huius morbi affectio illis [...] non fuit cum mentionem fecerint de maleficiis et hominibus maleficiis et de aegritudine.

[...]

e tota ditria malefitij. Et cu nulla sit dria uti dirimentemente Isidori inti fascinatores et maleficos si qui et alij mentioem fecerunt di maleficijs in lib. aeroni et mali galli et C. eptio sext text S.º et 3.º q̄ nost 2.º et plinius lib. II hist. cap. 2 et Vlpianus in lege I. ff. de adulij maleficia bene concludit Cum inti fascinatrices et maleficas nullu sit discrimen et c. q. dicti recordati ff. de maleficijs. qd etsi mentione fecessiunt de fascinatoribus sub noie maleficia et p hoc pa tet solutio ad ult. rem.

Ex qq oib. et taliby elicitr epillogia. Cum tractus p.a hu manis sit reperibili uniruu. et oplexio uinerdia cu ppriete individuali l usu adquiter. et intra latitudine similis ho hoie poie fascinare. et pequens mulleru reprehensibili quoniam fascinoe ee ebauim; et ex aeris ctagio plodere. Primo ab oculis et alijs membris natiby. uerii et ab alijs per nam modis ma gicis diabolica arte repertis. qm fascinoe in senibus uigorosi ori illaqare posset infantes l. adultos debiles. si ex pte utriusq sit debita dispoe subleptiua huius rei. ctagiosi 2.u temporis et uini aptitude. nec solu hoie ab hoie Gratia

in senibus magis

Ctolanti

astas fascinoe illas fieri posse sine corp^a ueneficio, quorum
uniuno peculiari interuenti 2^a stratis surgat. a illo
fande maiores excusari qd hanc mam n tractauer int alios
uo qui eam negarunt et reliquos qui eam agnoscentes.
paru illius partes expressas q^a remedia nobis monumentis
suis scripta reliquerunt. qq. theorica tract^us finem imma
num imposuimus.

2^a et practicis pars huius tr^us in q ostenditur
Praxis fascinationis utiliss^a

In superiori cap^e cum theorica uersati sim rite via ad praxim
traducimur. q longe de facilior e ergo q pauci de ea tractarunt.
nam ut dixi multi fascinationem negant alij uo illam in [illegible]
sunt, unde cum multo minus ab antiquis praxis sit denotata.
Cum timore max^o ad eam accedo adducam tamen in pauca dispersa
reperi apud antiquos ex pluris tamen uis q superstitiosam uisa
sunt tam in medendo quam in agnoscendo in hominibus. ceterum q [illegible]
a multis traduntur et ad hunc diem non sine dolo remaxime in
usu habentur tanquam indigna et Romana ecclesia omnino
silentio committam: q non tiram ipsi illam dum fuissent discreta

na ut

dis cordiā dispacatā et tranquillā dum publicā desideres
um mutare coit ita et superstitiosis tostem mentis prili
dā e cismatica ividitus extirpare necesse ē.

Dividetur hac 2ª pars in tres, ps. in 1º huius infectio
remedia ponā preservativa. in 2ª signa hunc morbū ostendia
in 3ª curativ regimen insinuabo curativū tam medicamē
um verbis Sanctis scriptū. 1ª pars dividitur in duos arti
culos. in quorū 1º proponentur remedia preservativa a manifesta
utile s. perantia in 2º s peruntia occulta spiritem. p
explicē primi artı̄ qd cū a nobis dictū sit curari facinōē
et quatuple sit breviter scire expedit in quo illius essentia
consistat q̄ ignorata curatoē frustrari certū ē. ut constat ex hip
... de vēc ictus ... et alibi saepe nā in bene cognitis remediis
ē materies ut ex blo constat in proemio de alim... facult
in ... ē n. inmia mō signis... qd sit agendū teste eodē 2º meth
1 inp. dverte alias qd n̄ ē tibi possibile curare febris
nisi cognoveris eā et hip lib de arte et lib de morbo affirm
qd si medicus suffit ad cognoscendū suffit et ad sanandum
nā medicus ut celsa valet et morbū cognoscere debeat cu
rare debet ut ex bis constat tis libj et lib 1º de arte com 1º

nisi cognoveris
febrē impossibile
ē curare eam.

1° de criris 16. & 2. et 3. rectis cap. iv. et 3° alent uoringt affini dignoscis ad curo sim[illegible] q dic nāria [illegible] Lere no ē opus. nā in primis g[illegible] sit morbus d[illegible] deinde curatio instituenda. quod sic constitutio dein[illegible] nō consistere, ut & in maligniis q[illegible] ita [illegible] et extra [illegible] primarie et [illegible] constitutaque [illegible] [illegible] medicis [illegible] placari [illegible] multi [illegible] affirmarunt fascinatione [illegible] manda ei [illegible] ut referunt [illegible] Albertus magnus et Carius Carthagena in suo lib de fascinatione cap. I. et [illegible] pueris ut multi [illegible] fascinatione aegritudine [illegible] appellent, q[illegible] cū plerumq[ue] hoc morbo uexati sint infantes ob eorū teneritatem et [illegible] a[illegible] [illegible] nulli delicati [illegible] [illegible] tale [illegible] & [illegible] & uirtutū debilitem hoc morbo laborent. cū alias [illegible] n ita frequenter int[er] maiores infantia [illegible] aegritudi[illegible] apti reperiantur ideo de infantiis [illegible] in [illegible] (re [illegible] n nequeatis) quoniā infantiū [illegible] in medicam[en]to recipiendi difficultas imo impossibilitas et in obviū dextrandis [illegible] [illegible] ad [illegible] ponendū [illegible] medicam[en]to eorū q[uae]

cūntia uera fascinationis

Aautores q[ui] [illegible] fascinationé. &. isti.

externa

aplicari poss. I° ut dictu e ea q operantur manifesta qlitate ut si sia aromatica tam calida qm frigida qui ipsa cu ipsa iuvent tum purificando aerem ... mediante sed continuato eunit tum etia confortando membra ... virtutum qq. confortatis corpus humanum prave et corruptis impressionibus venenosis resistere poterit ut castis constat in lib de virib. cordis dicenti nulla res e magis inimica calori naturali qm foetidus et malus odor. no sicut foetidus odor spus alterat et corrupit ita bonus eos vivificat et ... augent et restaurat et ideo Arnaldus in lib. de pomo dixit qd aia sensibilis q cum brutis ... fovetur bono odore ... Mesues in lib de ... medici intent. I° cap. I° asserit scire debes qd verus odor in medicina allatus in collumnia declinare facit ... allatus et aia virtutes et spus reparat virtutum ... confortat nec hoc pars praeservatiua huius ... minoris momenti e cu ... de sufigatione in principio praeservatiua pars med. salubris et lib. introductorio cap. 8. ... salubris pars e q praeservatiua di no solu ut pars ... tanqm ... ea q me deti

ei p porhits. ma to r fectat mum trrbas ni tamiter qm
lib hberare quadrariu et gubernatori bene extranhis
e ante qm intersectall inuadat iter abduare et
infectuatu periclitatiq; Cuadere. Et sitis de haec
mensione fecit etc 6° aph. 47. et 4° meth. etiã desam
tuend. Et lib artis et 2° aph. 22. et lib cui titulus e
uere gla qui exponã sfirmatu Et libri saepe: q pp.
dia aromatica tam simplicia qm posita conseruare
ipse poss. Corpora disposita tr hunc mihi sollicitare.
Suffumigandos loca habitoes et irrorando aquis odoris
f. Collotalia aromatica portando. l. quocu qbalio mo id
fiat. Illd tn aduertm e ut diuersa in diuersis tempore adhibe
antr. x hip diam cõueniuu e i sequ statu regioni et sue
tudeq. de ca aromatica frigida in statis temp efficatiora
cure. qlia Ss. rosa mirthus flores nenufaris Sandali aromatica frigida Ss. haec
Camphora arana pomoru residentii folia et amicilo
neoru et limonu et his sitia.
Hiemis uo temp. Calida aromatica deseruiunt qlia
Ss. Cinamomu Calamus aromaticus gariophili lignu aloes Calida aromatica Ss. haec
nux muslata piper ambra Corticeq citri folia rosmarini
unde odorifera

melissa Stirax Calaminta ladanum thus . aq muscata et his similia.

Medio aut temp nempe hiemis et estatis misce calida cum frigidis plus minus ve . 2m maiore calore v frigiditate itaq si infantis pannos in irroraveris mo atque subtum quoq habiticulo et pannis de bibetis 2m frigus v estu huius v predictis aromatibus singula singulis referendo ut dixi aptissimo et perfectissimo fascinatore huius infan liberum et servabis . et ut hec ad aerem praecludenda iam

Irrig. puneto. — fatim irroratione temp estatis fulere poteris. Rx aq flos tibi aceti ali ℥ij pulu. sand. rub et citri ana ʒij cum hac aq poteris pannos irrorare et alia indumenta

domicilij et paneto et facie. — parvuli et domicilium et faciem die. Rx aq ros et fl nenufaris tibi aceti albi ℥ij vini odori ℥ij sandal alb et citri ana ʒij camphora ʒj . irrora ut p poteris et predictis hoc suffumigium quod deinde parare Rx trocis

aliud extrais. Canfora. — de Coris de camphora N. ij . digerunt et ponantur super prunas et suffumigabis parvuli et indumenta et tum habitaculis valet etiam ad idem hoc remedium Rx corticis citoneorum citrangulorum ana ʒß ros rub . calendule . salice . flos nenufar. ana ℥ij

Sandal. rub. et cit. ana ℥iiss camphora ℈ss. Charabe ʒj. aliud
terantur grosso modo et liam. trocisti cu aqua ros. de qui
bus statim ponat ex prunis. et f. utili plurimum tempore
in estatis poma que ferre et collo suspendere quem preparatis.
Rx florum nenufaris uiol. flor. buglos. ros. rub. Sandal
rub. spod. ana ʒij. Camphora ʒij corticu citri ʒij poma odo
ma. citis nucis muscata maioram. ligni gariophili Chara rata
bes storalis calamite Cardamomi masthicis liquirita lig ad flam-
ni aloes Cubebar. ana ʒiss. ambre ℈j mosci ℈j labdani
℥iiss. disteneris omnia cum aqua ros. olio ad aut moschus et
ambre oleum simul malaxatis et fiant poma perforata de
centis magnitudinis que ad collu asportata odoranda.
§. per sape et multum iuuabunt.
tempore autem hiemis poteris paruulos sufumigare lignis tempore hiemis
odoriferis ut iuniperi cupressi roris marini et similibus ualet cipresso et rore
est in sicli casu. Sufumigia facta cu trociscis de ligno marino.
aloes et cu trociscis de lipero. Mesuei de gallia musca galia mus
ta. l. alipta muscata. l. sic Rx. corticis citri ʒj me cata
lisse ʒij ligni aloes storalis calamite gallia muscata
ana ʒss. labdani ʒiij f. trocisti cu tragant. aliquantula
adderis ambre ℈j moschi ℈ss nemine modo absque ullo nimi
calefacit.

fieri pot et eis utatur ut s.

Poma et ad aptum - ...dum sit q[uae]... sp[ecie]s diri...alis ca... minthe corticis citri ana ℨij uini albi et nefiana ℥ß ... Sille garophili Cardamomi ligni aloes ualeriane Cala aromatici mirtillor ana ℨj sandal. citrinor masthis Camphore ana ℨj macis nuc. muschate Cinamomi ana Ocimi garioph...latis ana ℨß moschi ℈j laudani purissi ℥iij conficiantur poma cu aq. melisse et si uis confici... in ...rtello calido melisse ... ubi ... lota pasta addati malaxeando cum manibus ambra et muschus.

Res q[uae] cognitu[m] ... fieri debent temporibus extremis sit Cognetur ... medicatem p[ro]... I[n] medicetas autumni estati assimilatur. 2a uero hiemi et ... I[n] medietas ueris hiemi 2a uero estati ex qq. quibus medicus poterit seruat... Seruandis ... 2u temporis ... Cauendu[m] ne sit ... et determinare

Q[uae] uero appriete liberant ab ... s. Carbunculus. Bala... Rubin granates ... illi q[ui] colore uiolar ... s. Saphirus ... cor ... Lacintus ... Hoc e[st] ... 2m alberti magnu[m] in tib de imaginib[us] ... sit uirtutis ... illu[m] q[ui] portat imaginem astis Serpentari

Poma alia odorifera

Lapides pretiosi q[ui] deseruiunt hoc ...

astris serpentarij cui libet lapidi siliceo sculpta ea fugare uenina ex quo infero dari in lapide uirtutem
sinte fugandi uenina talis imago fuerit sculpta mili
omnibus effectum mirabilem in tali lapide reperiri na
augetur uirtutis uis et energia; imago autem talis est, fra
dater cinctus serpente cuius caput dextra manu tenet et
caudam uero sinistra. lapis hac figura preditus potenter
a fascinatione preseruat ut constat ex plinio lib 36 natur
hist cap. 16. ex alio lib de simpl. cap. solone cap
34. et ex Au.a lib 2°. alberti magno lib 2°. p. 7°.
Vincentio lib 9a cap. 23; et hoc est circa dhm Matho
Deus in suo lib lapidum prelixiani, cap 2 9 ... iat.
allmeus pariter fumi nitore caballos. offuscat eniterque di ...
rore, ... cursos uentre lunat et praecordia tenera
unde daemonibus ... ranis esse putatur uincit perstringias
et carmina dira resoluit. inter lapides et gemmas
cum ... ... facultatem nimia humina auxiliatrices
Adamas si gestetur tum amulletum esse contra uenena et fu
gare serpentes reperimus et constat ex predicto A. lib
circo cap. 1°. ... dicit ... artes idem lapis
aptus habe...

[Marginal note:] ex ... figura serpentis et hominis in aliquibus lapidibus ... habetur ab hoc.

A.A. ...

Indomitu[m] q[ue] facit mira uirtute gerente[m]. Et nocturnos
res et uaria somnia repellit. altra uenena fugat
ri. as et iurgia uincit insanos q[ue] curat durosq[ue]
uenerat hostes. Clausus in argento lapis hic auro
ue gerati stringit et hunc lecii uelgers at nulla saluti
Licorala et collo apponita. follia lauri radius mandra

de scrutulis et [illegible] spiritale: radix mandragora.

gore offert et ad hoc asportare in manu l. ad oculi
Semen cassie fistule. ualet dicitur suspensio cardamomi
Et semen arboris paradisi et radix lunarie ad collum
et e singulare remedium in preseruando. oculus dexter mu

oculus dexter mustelle

stelle positus p[ri]mo in aceto per certo dies deinde extractus et
ius in anullo. et asportatus. [illegible] ponatur sub alio
lapide & dicitur, prodest et ad hoc cor uulpis gustatum.

Cor uulpis gustatum

ualet et argentum uiuum intromissum in calamo in [illegible]

argentum uiuum in anulo argentea.

na argentea idem facit corium lupi. ad idem pilis uul

Corium lupi

uilos. dentes. asportati de libra dextra uulturis cum lingua
et capilli qui inueniuntur sup. allas aquille ligati in coreo
et asportati mirabiliter preseruat a pestilencia. alia multa
possem adducere in huius rei ceptar it garrilla tex
sardis mirabilia maris quorum nomina [illegible] et hec de [illegible]
uatio[ne]

2a pars. 2i ltus

Caeterum ita Iisi principii alludamus ad 2am in qua equires mei ingenii suppeditarint propria signa huius aegritudinis. Ostensiue et iterum receptam datam, opera omita substitisa sanguinem a uera christiana ueritate.

Iu signum e Cognitio dispositionis aegroti nempe de Sitim fari formosus et tacletus pilos induetus et sitia ?? his ?? post passum corporis dispositio collatio inclinant ?? et abstrahunt ?? absentiu ad uidim eos maiori effectus ?? de quo signo mentionem fecit D. Brabo in lib. de hydrophobia ?? ?? delirus fascinore in filio suo feliciano mirifeste experisse quod cum esset 18 mensium aetate et tum cum speciosus et facetus esset color ?? rosaleo et suaui ?? retro gli rimagida subito resolui fuit prius nam breui spatio uniuersus corporis huius dissolutus aparuit uires proliferabantur. Cibos stomachus fastidebat, exhaustus sanguine ?? Corpus exangue apparebat et faciei color plumbeus soluta ?? Caput deorsum uergebat. ?? assidue euomebat quod ?? coagulatum caseum ?? redolens erat, ac tale ?? per ?? ?? quod omnia cum exacte perpendisset filium suum fascinore uexari suspicatus est. ?? ?? Iuuenis ?? ?? sanguinis et ?? ?? ??

D. Brabo in filio suo.
Caput ??
huius dissolutus
uires prostrata
fastidium
Color plumbeus
uomitus lactis acetosi.
e ?? calessu

Qui dellicatus aut Colerici aut Sanguinei Coloris qui aperturam pororum et subtilitatem humorum facilius patiuntur a causis extrinsecis et cum intrinsecis apparuerit alia causa ... suspiciendum de omni fascinationis nec dum si ... Scilicet perturbatio coloris facili ... capitis ... ter ... tum quod desistit elleuare oculos et plus quam ratio ex... apetit iacere. Item quia patitur lacitudinem membrorum ac si in illis uigorem nullam habeat. Item quia est sollicitus anxius et carriosus cuius rei causam penitus ignorat habet et suspi... patitur angustias et cordis strictura ... ... item quia non uidentur ... signa alicuius morbi specialis ... item quia non possit ... minta ... aliquando friget et aliquando calescit ... in eo alternatim mutatio coloris. nonnumquam sudat sudore ... rationabilis nisi ei ... cito incipientibus et desinentibus. Astringit frequenter manus. extendendo digitum pollicem. Audit acutius solito et est ei astrictus ... signa ...

Solent autem ut hanc passionem cognoscant soliti aponere supra caput ... panni madefactum in urina ...

Margin notes:

desistit eleuare oculos.

apetitus iacendi

lacitudo membrorum

anxius. suspiriosus

Cordis stricti

...

dolor corporis

non ... alio morbo.

... solita

friget et calet

mutatio subito coloris

Sudores ...

Astringit manus et pollicem

... experta et ... tenens

audit acutius

2.0

... pmittunt sup caput capillari et tunc consideram̄ horu mnē an apparcant in eo maculæ infitientes parmā que apparet ēē sinciij. et mundū et si apparuerint signū ē fas cinationis. alij considerant et gustant lachrimas ægri an sint salsæ cū amaritud͞e. nā et hoc ē indiciū fascinationis. cui idē si æger mittat lachrimas sine ca ...

Signū spatii exponentis

inudlum ... Lacrimant. Salsæ amara

alij uō qq. genealogia docti ē donū curandi fascinationes ... et dicta signa. proponunt longiū certiu ... Cditu huius ægritudinis duo sequentia signa. ... pa tiens ponatur, figura debita. scj os et totū illius corpus uersus partem superiorē cruribus extensis. quo tempore si sinis trū crus ægle cū dextro nō sit ... fascinū ē correptū e ... ē hui rei ... uolunt, qa sub fascineo ... cor stupet et illius uentriculus sinister magis uergat ad sinistrā partem ... illius lateris magis affectus. et ueluti structus ... ē de digitis manus sinistræ quā manus dextræ.

Signū duo vulgaria

pes dexter ... digi manus inæquales sinistris

... si ... bonū rē ... idem ... in ... febri malignis in qq. cor ... Cu ... interloquente.

Si hoc fuit expertus ut d. .mo illi constet quod quamvis
longius hoc fieri debet ad hoc ut tale signum appareat
per maximum cum diligentia est inmundatore ingredi expedit.

2o Comunis est valere agi in his veneratis repertum,
hoc signum quod est in omnibus alia multa tristia in homini corrupti
dovuti fos. et Olipme illo quod diuturno tempore possessis in ad
versa alibi reperiuntur per etiam sultorum dispone. et de ita
Canis varicosis habitantium quod et alia venenata homini
et ex variis morenis dessi officiis producunte ut constat ex
Arli lib. de generatione a tiis capit. de mo ubi inquit nec non ignis
qui plus fuerit eo magis ~~\[illegible\]~~ calefaciet agim conflictu
Caloris ignis e ultra quem designis augens nito videsque agim
calidiorem per facitus ut magis evaporetur demum quodcla
&

2m Signum ab ratus adnectum e per fascinati in oculis habeant
colores aliquos dissimiles de Calorum coloribus per signum maxime
debent perpendi. nam ut refert plinius et sententia di
Coim fascinatores quod arte diabolica pactum inierunt
in virtute humi maiorum cum daemonibus alii eorum habent
duas pupillas in oculis et alii unam tantum inuno et in alio
figura

et imagine equitum. Cum Jairus ait adversarium
invidiabulum in corpore humana tenera et dura consistere
Et si pater pereira lib 1o de Magia cap 1o dicat
multa non posse facere demon. non valet non demon immedi
ate producere ullam formam substantialem cum non
sit incorporeus non valet immediate attingere materiam corpo
ream unde fieri non potest educatur quia immediate hoc facere
non potest sed mediante humidis sive interveniis sive etiam certis
Poterit aliquis hic commerito interrogare an fascinati
a fascinatoribus pacti cum daemonibus habentibus ab eis sive effluvii
maculis et coloribus in oculis designati sive ex vaporibus malis
fascinantis natis oculi fascinatorum maculis ingruenti sicut
mulier menstruata suo vapore ab oculo excitato speculi ni
tore dissolutur. Cui satisfaciemus dicendo quod si in pueris non
lacte educatis et nutrix fuerit valet absque ulla mutatione in omnibus
requisitis ad eorum educationem vix est cane existimare quod ex intentionem
e degrandinis probabiliter vitiis extrinsecis nulla praecedente causa
externa eos ad mortem aliquam maligniam ducente et febris non adsit
si adsint signa superius posita et si non adsit hoc ultimum

Si sine causa putant
aliis infirmitatibus
his signis et sim
nam facta cum
nota
Certum est hoc
in bo a fili
ac penult.

Quicumque si ab hoc aut muliere degg. aliqua suspitio fasci natorum habere visi fuerint ex tempore non dubitate dictos fascinatos esse conceptos et non alio modo esse curandos quam infra dicendo

poterit ulterius inquirere curiosus an fascinatorum sive de linquentium amuletiis utilis in terra per huiusmodi dictum et fascini expressit Magister cuius A. est diabolus ut referunt Abb. S. Clati et utriusque eadem debebit curatio. in quibus curandis maxime difficultas ut refert Malleus maleficarum Theophrastus Egyri et D. Thom. in 1a p. q. 64 art. 1 ubi dicit quod demones vigent acumine [illegible] et Gaietanus in eadem 1 p. q. 114 art. 5. interrogat an demones propria possint fascinare mixta [illegible] quod modo ars medica cum operibus resistere possit et fascinium abeius [illegible] curare potenit. si ipse non est potestas super terram q. ei possit comparari. quod ob dubitantibus asserendum est. Medicamentum divino prius numine invocato et sanctis sanctae Matris cuius Maria nomen solum fascinio inati a diabolo remedia adhibere poterit. Cuius rei ratio est quod demon nullo effectum potest producere quod nec in prius nec extra res naturales sit ob cuius causam dicunt effectus eiusdem ordinis producere remedia naturalia

scribendo. ita angelicus D. 1. p. q. 91. art. 2. ad 1um et q. 114 art. 4o ubi inquit Demones non posse producere effectus qui sunt in potestate alicuius virtutis naturalis activae. possunt tamen naturales effectus vere producere mediantibus agentibus naturalibus. et q. 115 art. 5o ait. Demones plus vexant lunaticos in augmento lunae quia tunc cerebrum ex dispositione per lunam exaggeratur; infert quod divinis iure et licitum medicis quod remedia convenire possunt ... ea que diabolus utitur ... dispositionem ad hunc vel illum effectum producendum auferre. quod ... Malleus maleficarum 2a parte q. 2a cap. 5o ... sed quia dictum est dire exorcista ... D. Tho. 4o dist. 7 art. ult. ... non est credendum aliquas virtutibus corporalibus Demones ... et ... dispositionem et signo. quia tamen ... reliqua illa ... Autoritas quod ... quod nulla virtus corporalis potest ... potestati demonis qui potestas pure spiritualis est. Cui sententiae suffragatur ... Ang. Doct. loco allegato 41. et Albertus ... et Nicolaus de Lyra 1o regum 16. paulus burdegal. ... regum 16. et Nicolaus ... inquit et cum demonis ... materiam corporalem ad suam voluntatem transmutare ... debita activa debitis passivis ... dando. etiam ... aliquam rem sensibilem ... dispo ...

caninorum

in corpore primo propter contrariam aptitudinem ad suscipiendam actionem daemonis. D. q.
Mania est mox disposita ad Alienationem ut experientiis medicorum ostenditur
propterea quivis ad suscipiendam afflictionem daemoniacam quia quidem daemoniaca
passio non semper curatur. penitus afflictio daemonis activa
residente passiva in corpore non cessaret. Et quae verbis naturalium
cessit ad excludendas dispositiones materiales quae daemoni [illegible]
ad sua opera efficienda testante Baptista Codronchio lib. 2
de morbis veneficiis cap. 6. de suffumigiis asserit non esse exorcistis
ad expellenda veneficia eiiciendosque spiritus malos corpora obsidentes
suffumigia experimentur. alii odorata foetidis miscentes. thus
myrrham storacem zedoariam garyophyllum muschum et galliam aliptam
non nulli ingrati odoris dumtaxat: galbanum sulphuream
foetidam aristolochiam serpentinam cum ruta usurpant. Et ex quibus
concluditur quod si malefici etiam distinguuntur a veneficiis ordinariis
hi curari poterunt [illegible] dispositionem naturalem auferendo
cum naturalibus auxiliis invocato Altissimo ut supra diximus divino nomine
Et haec est causa quare D. Tho. docet 3 p. q. 49 art. 2 ad 2um et 3.
remedium semper est paratum hominibus contra daemones expresse Christi
Haec sunt signa fascinationis ostendentia quae invenire potui tam
ab antiquis quam recentioribus auctoribus quae ab eis sunt simpliciter tradita
agitat

Curantur reliquis a nui q in fine huius tr.i ß ponendo q tum dire specialis et speciali cons. ad ribenda di tri tua ai. Auditis illa ppendas qm ut noueris antequam in deterius labentes infra positis remedijs ad nibitis expelles et curabis.

3a pars 2i tr.i

Superest postquam remedia pseruatiua et signa ta impsta fascinois docuimus curatiua remedia pponamus q in re ptiss et momentosa resagitur. diuido aut hanc partem in tres ß. in 1o regimen rerum n naturalium ppona in 2o meum curandi et pmedicinas Iuuantes ppmanifestas qlites. in 3o ppona menta seu remedia sepparatia l. appriete Iuuantia. Porro item e q cum huius mali impdio sit uenenosa sumadpe edi lligentia aduertendus e aeger. antequam uenenosi tos xfirmeti et spiis et humores corrumpantur in oibus n. uenenosis aegritu dinibus maxime uersatur periculum in mora nam si tenaliter uenenu imprimatur exitiale e.

§. 1o prio purifficetur aer. et temperetur aromaticis coruatis calidis in hieme et frigidis in estate. et mixtis in medio tempore nisi 2a maiori et minori relictu ut 8 in pseruatiue uidea q ualent in pseruando ualent etiam in curando. unde ad pseruatiua uos remito. Curandum q ito e ut aeger habitet in loco

spacioso

nō ministret mulier menstruata

temperet mater aut mulier et nec suspitione pregnans sit.

potest fascinatus pati febrem

potus aq. hordei

mater vinu.

Saepe comedat (?) Core (?)

ubi aer clarus sit. Cui cavendū ē ne mulier menstruata administret eum si secus fieret adveniret uenenū uenenosi uō ut plerumque accidit eger sit lactans puer cui lac nutricis bonis potib. & cibis temperatis si nutrix sit sana & bene disposita si uō nō cibi declinent in tā (?) dis[illegible] tunc melius ē cū ab alia nutrice bene sane lactari & curari quo nutrix nec suspitione pregnans sit. Si uō infans febrem iter patiatur ut aliquando evenire solet cibus nutricis lactrix temperetur. & cucurbitis & agresta succo avantiorū & limonū cuius potus sit aq. hordei. Si aut sine febre fuerit potest nutrix vinū album aromaticum aq. temperatū.

Sin aut eger fuerit alterius ętatis nativalis (?) cibis temperatis & sufficientis nutrimenti cogatur saepius comedere nō [illegible] [illegible] per eius inanitatem continuo resolvit corporis spūs virtutes debilitat & apetitū prostrat. Cogendus ē igitur talis eger comedere ut sic viā eiq regerentur spūs & virtute reficiantur cibandos ēē pullis gallinarū tenellis caponis novis [illegible] tenellis columbinis carne [illegible] vitulina vervecis (?) recentia fasianis avicul[is] parvis & [illegible] [illegible] a[illegible] natur & paratis 2ᵘ dispone [illegible] & tempus anni. tum etiam [illegible] [illegible] [illegible] 2ᵘ arbitriū boni medi[ci]

Conferet etiam res cordiales si medico expedire visum fuerit. Confert.
Si vero aeger multum sit debilis nec potens in substantiam convertere Si debilis dentur
et sumere cibaria dentur illi iura et decoctum carnium et iura. stusa
stusa et succus eius modo quo fieri solet semper miscendo cordi- et sucus.
alia calida et frigida secundum mixta secundum temporis qualitatem
ut predixi.
Confert etiam uti sisapum si habeat aeger febrem amido facto amidu cu lacte.
cum lacte amigdalarum et hordeaceo et deliciis quae omnia fiunt cocta
in iure pullorum ut sint nutribiliora. potus autem erit vinum
sint lubricitantes sit vinum album odoriferum aquosum sufficienter pot. vini albi
temperatum. si vero febricitent potentur aqua cocta cum zucaro
vel vino granatorum dulcium. Sitientes cibi illi in arte ideo
tutius est elixa esse quam assa. verumtamen si appetitus eius assa vel elixa
mallet uti dentur sint convenientia assa vel nec nimis calidis et appetitus.
Item summopere curandum est ut aegri habeant ventrem semper laxum
ita quod natura reddat rem sin minus cum clistere leniendo quod est
facto ex decoctione malvae vel malvae, bleta mercurialis de qua Clister.
decoctione sumatur lectorum quantitas cum ℥iij olei violati et
meliori et sem. lini ℥ij sachari rubri ℥j salis quod sat
sit f. clister. Confert etiam frequenter uti... quotidie manere ante dietam fricationes quotidie
diligenter

... ne cultet pannis lineo medium inter lene et asperrimum:
Et frictio incohanda est a cruri, sequenda in brachiis
prosequenda in spatulis sursum versus et tiranda deorsum versus
ad pectus et illa deslinendo; extendat autem saepe saepius
aeger membra instar bentis ... [illegible]. Caveat item [illegible] alia
tia ut iram timorem tristitiam. denique a medico adstantibus
et administrantibus [illegible] illarius [illegible] officiosis
et bona spes [illegible] cum musicis et aliis [illegible]
ab omni animi cura et labore avocare nec solus alio tempore
quam tempore somni relinquendus. Morfei n. satellites sunt
solitudo, tristitia et quies. et haec de rebus non naturalibus.

Regimen autem per medicinas duarum erit specierum unum scilicet
evacuantia per manifestam qualitatem alterum vero per peculiarem insitam vim
et proprietatem ut curam praeservativam superius ostensum est. igitur
in corpore aegri an [illegible] sit an cacochimia [illegible] evacuare
quippe si corpus mundum sit a superfluis [illegible] solum [illegible]
alterantia per confortativa per occultam per manifestam qualitatem
si tamen corpus impurum sit. satius et tutius est non expecta
ta humorum deiectione eos irradicare non tamen cum violentia qua
sit

Si Corpus est purum altera cum [illegible] aut cordialibus [illegible]

inflammationem caveant ne humores corrupti et commoti totu
cum morte committant: quod per cum primum comparuit aegrum fascinatum
ex mea quod sententia opere arnggg medicinis de quam intermittat
lavare. deinde si fuerit necesse fiant evacuationes vene si sanguis
sit peccans et patiens iuvenis et virtutes fortis phlebotomia
ex vasilica dextra: sinistra 4 fiant si minus et si repletio Si sang. peccat Sang. mitati de vasilica.
maior fuerit et expediat secundare fiet die sequenti ex parte iterum die sequenti.
opposita et extrahatur sanguis secundum virtutis tenorem et si pa
tiens sit infans vel debilis scarificentur nates aut purgetur exa Si aegri infans sit scarificationes nates et coxas
minatione habita semper rationis virtutis. si vero alij quam sanguinis humores
abundarint fiet evacuatio secundum humoris peccantis exigentiam. nam Si. alij humores purgabis.
si flava bilis fuerit evacuanda est cum sollo rosarum et diapruni
et diacatholicon et manna cum ellectuario de psilio et mes. cum pillulis
de rhebarbaro et aureis quo placuerit magis vel talis sit Recipe
Capil. ver. viol. flori superior ana 4 prun. M. prunorum dulci
vari ana N viii sebesten tamarindorum et ligni rosarum ana
℥ iij fiat decoctio de quo ℥ iiij in quo dissolve mannae ℥ ij s
fistula ℥ j ellect. de sucorosarum aut catholicon ℥ ij sirupi violarum
ex quo infusione dissolve ... et ... de ... minus 2 virtutis. melius est ℥ iij ℥ j rosa. violarum. ...
tenorem vel talis sit Recipe Rebarb. elleti ℥ ij spica ... infundatur in aqua ...

Rheo Indiaue ʒij. cum ʒ aa. ʒß sint infundenda. 1. horas dein
facta expressione adde manna et cassia dissoluta cum sequenti
decoct. ℥ij uini albi ℥iij et f. pot. Sin autem aliqd
huius melancolici φ pleriumque huic aegritudini pecculiaris

S. Sang. pondus Sang. in . . . . eadem remedia et dicta a pillulis. Post haec uero cum
quoque adhiberelbet Zimec ℥e. ʒiij et inde cot post addu
epithimi. Si tamen huius petulantius fuerit superabundans
Eius . . . Reg . . . purgabis cum diacharthamo et diaphinicon. Lin. cathar
Sanguinis . . . . . . imperiali, l. cum pillul. de hiera Ruffi et de agarico
. . . . Et dein. Rx fae. sen. ℥ij capill. ueneris melissa hisop.
. . . . flor. buglos. ana M. ß passular. enucleatarum ʒß piarum
N. iiij. f. decoctio de q. accipe ℥iiij. in qq. dissolue
huiusque cassiae tract. ʒiij. dissolute in sequenti dicta decoct. etiam
. . . . Post ego non inter omnes medecinas laxatiuas in tali esse casu
magis laudare pharmaca de cassia solo quo reliquis hoc in-
ditis mirabilem promittit contra uia uenena teste Gal. 6. 4. cap-
toc. uide om. uenena in col.

Epitema Cor.: Si uero aegritudo ex tenuis pluidaverit est plures cum

Sijrup. cordialis syrupis utilib. cordiacis et cor epithemando ueniat
edicam. dabis et syrupum de acetositate citri et de succo

Citoneor. et de pommis. Cum aquis et cordialibus ut est v. ros | Sirupus
buglos. scorzon. tormentilla melisse florum rosis marinillas | cordialis
ottemperando ut satius fuerit iuxta quodque declinando ad calidum
non vnquam ad frigidum. poteris et uti confectionibus cordialibus | confectiones
ut v. manus Christi cum perlis et diacoralis gemmax ab omnibus com- | Cordialis
dantur et fac mixturam talem. Recipe. Aquae ros. buglossae
buglossae ana ℥ij. aquae nenufaris ℥iij testiculor leopardi | mixtura
et sanguinis mustellae si reperiantur ℥j. si non inveniantur | cordialis
fiat sine illis fol. auri n. xij. fiat confectio de centum de quibus ad
libitum potest aegroto dare. pro infantibus fac sic. Recipe aquae
cum seminis peoniae mundae ana ℥ij hiacinthi et smarag- | alia confectiosa
di saphiri ana ℈ß margarit. ℈j ossis de corde cervi Croci
ana ℈j. seminis galitrici ℈j. zedoariae galangae ana
℈ß sirup. limonum quod sufficiat ad faciendam liquidam confecti-
onem ita ut cum cocleare sumi possit. de qua dare poteris ad libi-
tum et introdillata, in fanciullo et bene se habebit. poteris etiam
confeceipsum habere epithimata pro cordis confortatione quae ex doctoribus colli-
gi possunt. et tamen ultra quam mitto brevitatis causa. tum etiam quilla
in capitulo de sincope et ij° de venenis satissime inveniuntur
hoc sufficit

De remediis aperte manifesta Iuvantibus in hoc affectu

§ 3.º et ultio super est ut de medicinis de aliis agamus

de medicinis occulta proprietate operantibus — quae de medicinis operantibus singulari et occulta quadam insita proprietate

Praeterea quae superius adduximus quae in re fidelissime quae ab antiquorum libris didisci transcripta. et quod per raro libri de quibus depromi possint reperiuntur nec in sit belis frequenter vidi quod de barbaris quod continentis lingua et propter defunctae inventionis. Primum autem remedium tale est. De sanguinis humani sanguinis taxo

mixtura · Primum de Sang. humano. — ana ℥ij. herbae tunicis diptami genciane morsus diaboli accipiendo herba et radicem Croci ana ʒj. fiat pulvis de quo da ʒij plus minus ut quam utilitate aegri cum aliquo supradictorum aquarum. 2.º si suspendantur folia ocimi gariophilati ad aures

folia ocimi — 3.º si ungula onagri portentur ab aegroto. liberabitur. 4.º si feratur anullus ex ungula asini domestici. 5.º Iuvat portare hyssopum et lilium manium. 6.º perducit ad salutem in unctio sanguinis humani et olei per totum corpus. 7.º testiculus leopardi salitus cum mirra et croco exsiccatus. datus ad quantitatem unius fabae solvit passionem. 8. fumigatio facta ex pilis ursi liberat ab hoc morbo. quod suffumigium cum

anullus ungul. asini

hyssopus et lilium

unctio Sang. humani per totum corpus.

testiculus leopardi

fumigium pilorum ursi.

core

fimus sterconi pauonis.

Cu͂ stercore pauonis .l. cu͂ interiori eius nomine corde lecore [l. cu͂ corde aut lecore]
et iecore aut lieni . Curant fascinationem . 10 Sanguis auis
Merguli [Sang. merguli auis puluerisatus et bibitus]
Merculiorum q͂ ē auis marina puluerisatus et bibitus mira-
biliter fascinationem curat . 11 auis pilla comesta elixa [auis pica elixa]
.l. assa . huius tragici exitialis morbi amouet periculum
12. smaragdum . 13 manus psalpa . 14 . Almiuar de gin [miua gindarum]
dis . . 15 theriaca smaragdorum et quantum dictis . 16 vermicu- [Theriaca]
la sanguinea q͂ in rubis mortuis .l. in zarzamoris degunt
et reperiuntur plerumque mense octobris . si tria .l. 4or in lacte
matris si infans fuerit .l. aq. melissae si adultus . detur in po-
tu mirabiliter iuuat . Pro re horum fascinationi et epilepsiae
q͂ cumque n. in vitoriantia minora epilepsia expellunt.
ellaqueant et et opprimunt fascinationem n. ūo et . . . ne uobis
lateat admonitare hic uolui

Et quamuis . . haec satis nobis esset de hac mu. . . . . .
dispensaris promisi . signa alia e . . . . urbis sanctis . . . .
afferre ex . . . . . in hac Salmantica Ciuitate existente.
ad quem non tam . . . . . hominis in re literaria peritissimi esse
huius Ciuitis medici tamquam . . . .
hic astantes hac fascinatione correpti . . curant . . . et longinqui

Ex veniis et dictis sis. et iste est fascinatos ultra 30 annos hoc fascinore correptos curasse multotiesque iuravit et dixit. Cuius nomen erat Ieronimus del Castello bacalaurius in sacra theologia presbiterus et maxime religiosus et curatus et prebitanius eclesie D. Isidori eiusdem civitatis. quod sequentia signa cognoscit uere et realiter homines fascinore esse correptos quod si non adsint statim auxilium medicorum consult. quorum primum est tale. si infirmus habuerit supercilia oculorum de lisa taliter ut ea elevare non possit. et omnia corporis membra valde dequassata et gravissimo capitis dolore afficiatur precipue intemporiis et eius caput uti detruncatum et ad latus de cissu esse videatur.

2ᵘ Si febre corripiatur fere semper post meridiem hora 3ª aut 4ª deinceps maxime capitis aut tricum dolore invaduntur et totum corpus precipue lumbi et illo patiuntur.

3ᵘ Saepe saepius sic affecti maximum cibi fastidium habent ad aquam bibendam summopere propensi sunt. et post illius deglutitionem os amarescit taliter ut eorum facies retorqueant et vinum omnino respuunt.

Supercilia de lisa

gravis dolore capitis; caput ad latus de cissu

febris post meridiem dolor lumbi

sitibundi os amaricum vinum nolunt

4m. de dolore brachiorum et crurium max. assumunt. hec tñ nõ in brachiis a cubitis usque ad spatulam. in cruribus a talis usque ad femora. aliquibus illis adest dolor ventriculi et si manum ptingant tremore corripiuntur.

dolor brachiorum et crurium
dolor ventris.
tremore corripiuntur

5m. Die affis alvus ē max. astricta. ita ut 3o aut 4o quoque die correspondeat.

alvus astricta

6m. et pleniu signum quoad huiusmodi A. ē quod illa manus summo calore affliguntur. Luti illi q inflamationum se consipatiunt.

illa manus summopere calent

Istius sanis qd die affecti solitudinem hent maxime frequentias ... et tam brachia quam crura in altum extendant. et incredibili tristitia vexantur. ita ut nec ullo q nec tractari pmittant, imo vitam solitariam degere cupiunt et amicorum conversationem abhorrent.

solitudo ... tases. tristia
solitudinem amant
abhorrent amicos

Modus quo iste A. sanctis orationibus effectibus sane facili nõe tam pueris iuvenibus quam senibus feliciter oibus auferre solet. Sic sequitur incipiendo a nõie Patris Filij et Spiritus Sancti amen. ℣. adiutorium nrm in nõie Domini ℟ Sit nomen Domini benedictum &. ℣ Esto nobis Domine turris fortitudinis & ℟ Domine exaudi orationem meam &. oremus Domine Jesu Christe q dedisti apostolis tuis. &. et hec oratio habetur in 5o exorcismo.

Mallei maleficiorum 2° p. [illegible] Willus dicere solet: exaudi nos Domine Sancte pater &c. quae oratio dicitur diebus dominicis post aspersionem aquae benedictae quo ductus statim profert Sanctum Evangelium D. Joannis In principio erat verbum &c. et de nativitate Domini. et D. mathei cum natus esset Jesus quod cantatur in die Regum. et D. lucae missus est Angelus quod dicitur in die inuntiationis Deipare virginis. et D. Marci recumbentibus quod dicitur in die ascentionis Domini aquae finitis statim consequitur cum Antiphona Sub tuum praesidium cum suo versu et oratione quae incipit concede misericors Deus &c. et post hoc consequitur cum alia antiphona quae incipit Sancta maria virgo perpetua sicut dicitur in officio Sabati D. Maria. quamvis multo melius in officio D. Mi. Dosmeus. oratio quae dicitur cum illa est quae incipit Deus qui corda fidelium, quae est Spiritus Sancti. oratio Sanctorum martyrum Cosma et damiani contra quorum Deus refugium nostrum quae est quae dicitur in dominica 22. post pentecosten.

Ultimo his verbis utitur. Xpus vincit. Xpus regnat Xpus Imperat. Xpus per suam pijssimam misericordiam te liberet et sanet ab hac infirmitate infectionis seu fascini

quomo cunq. in curr... e restituat te in pristinā san.
statū integritate et bonā usq. du uiuas in uita aeterna
amen.

... remedia ... cum max.
fiducia ex experimento ... exuaniis ... et
tale ē ... accipe crumenā ceream a posita ...
... in latere sinistro usq. ad Regionē cordis in qua intro
mittas quantitas ... arsenici thuris ... sulphuris
uiui benedicti ... fugantes demones. simul
cū paucā ruta ... agnus Dei et cera benedicta et pauco
argento uiuo ... in ... mirabilis ...
...ies ab hac ... egritud.

ex quo ... fascinos ... multis incognita
... et remedia tam ... quam curatiua
... numeris ... enucleata. sufficiat ... potē
... et uiā aperuisse ad eius de maiora
arcana indaganda. et in ... mostra...
... non minore laude dignus sit qui inuenta dispersa
... in uniuersum diffusa ... dignitate
si n. maiori semp mi uisū fuit eū pollere q. inuentis.

Sclieliosa scarint. ex pergislite q. et post human
in siteris palma aeterna gloria reg pperate q
mi et udri q stare dignus. Deus omnipotens cui
ois uirtus laus et gloria in secula seculoru gal
amen.

Laus Deo.

Signu certissimu ad cognoscendu ueneficos et ueneficas a
Domino
de patefactu inquisitori cuida e hoc qd ois hent in pupi
seu in nigro oculi sinistri, Imagine et figura pedis
bufonis uulgo. q uel pie de Sapo reis Sunuado o
Anegro del ojo ...

Tractatus p(ri)m(us) in quo

Cum materia varius ideis
morbis de repente ve-
nientibus, Annuente Deo,
dante ... dictorum
morborum remedia
continebuntur.

Dictum est ab Hip. 1 aph. 1 q(uod) ad totius artis medicinae complementum et ex epid.
Sect. 2 text. 51 universale ad ... nobis curare ... medico
sed aegro et ministris non n(on) satis est medicum ipsum se praestare ipsum
... facientem in aegrotum et assistentes ... medici faciant et exte-
rna ut ... disponantur. quorum considerato dico ... ...
ut ex ... cuiusque ... mors illius ... ... pauci
sint morbi ... mortales sint in ... et medici aut aegroti
aut ministri errore ... ut Gal. refert et epid. sect. 2 text.
43 ... haec ... ad medicum solum ... tinere ... omnem
... curam ad eum ... ... sola boni medici est munus
et medicinalibus instrumentis recte uti et quod ... et ... alii
... recte instituere ... ... q(uod) circa aegrum dicenda aut agen-
da ... ab ipso ... medico aut ab alio quopiam et cubiculi domus
et loci extrinsecorum omnium ... habere ... ... disponere ut maxi-
me ad aegroti gratiam et utilitatem referantur q(uod) ... medicus inter
illa ... ... ex ... ... doctus ...
... ... pluribus quotidie pluribus curabitur angustiis
... ... aequus ... erit ut celeriter ... et iucunde
aegrotantibus auxilietur ut Gal. refert 14 meth. cap 13.
et Hip. 2 de ... officina text. 1 et 1 epid. sect. 2 text.
... in comment. et huius rei ... Hip. ... ...

adiena

et ab oī arte et max. in medicina eo cauenā cuius curare curas dilatare ē mortis periculum qm dixit iteruz considerauit medicus initio suae praxis cū inquit auxiliari medici qui iam semel pereunti nulla suffragia possunt curaō n. ceteris qui peri culo ꝑ uacat tanquam inutilis respondere perinde ꝑ solido cole ris ꝑ ej secura dicit cū q ꝑ cū plurimi calor sint mixti q celerima ob repentinū et subitū insultum curaōe exposcunt

Ideo etiā in hoc tractu ꝑclara exordiri tractare egritudin de repente uenientiū operā nauaui in qq mora facere a roī alienū ē ut ait hip 4ª apo 10

Cap. Ium de ueneno ā. modis exibito

Cū breuiter atque perspicue in nīa ueneni explanda, ita ꝑgredi pergim disputaōe assumentes, d mō quo in corpore operatur et ab eo superat de nōie seu uoce ueneni deque eius essentia et nīa disputaturi pastent quia et alia plura suis locis ꝑtransmittenda relinquentes solum in pñti cap. breuem quandā methodū curatiuā adducentes tum diuas et ppis signa qq. dephendi uenenā possint conditiones et ꝑsidiorū mām proponentes ideo quod demandū afferentes alterius medicus ut aegrū cui uenenū exhibitū fuit auxiliū ferat Io speculari debet qlis sit ueneni nīa, calida ue frigida aut corrosiua et q cognitiōe indaganda nobis ē quod cū Gal in lib. de purgan. mām facultib. cap. 6 ipse dicat

melius ē de uenenis n̄ scribere, ne ea ostendantur. uerū q̄a tractatio hec uulgo cognita ē medicū n̄ lateat necesse ē, ut ipsis mederi et opem ferre poss̄, quia admiū scripsit 7° de antidotis cap. 25 ad f. usq̄ fere p. 100 cap. particulatim antidota uenenorū scribit, et ibi cap. 42 de eis n̄ania medicus tenet eā cognitionē qd si ignorauerit q̄le sit uenenū particulari sumptū et uomitionē iubet ibi scilicet cū hydroleo calido et qd prohibeatur somnus.

quo premisso, dico q̄ uenenū de uitiorē apud me ē qd qdā celeste ē, et apud medicos ē aereū, nā medici eius celestes motus et influentias n̄ considerant, ni q̄tenus aerē immutant qd constat ex hip. 1° prognost. 2° et scilicet in comment.° ad hoc celeste uenenū reducuntur aer pestilens et nti pestilentes, et aer flans ex locis uenenosis, item ex apertione puteorū, et fumarū ex qq. halitus uenenosus expiratur. ex bestiis siue cadaueribus mortuis expelle, similiter ad hoc reducitur qd oīa alia. et fruges et arbores et fructus et deniq̄ oīa tacta fulgure p̄ uenenum ut asserit consiliator in tractatu de uenenis. aliud ē uenenū terrenū qd triplex ē, ale. uegetale, et fossile, qd et minerale dr̄.

2ª desitio quoddā uenenū ē qd̄ uel qd immediata et directe cor petit.

6 Et non alia membra: aliud parti quod prius alia membra petit

x. pus marinus petit pulmonem Cantarides, vesica; lepus marinus pulmonem, Cerebrum cati, Cerebrum

Cerebrum cati Cer. petit; et magnam mentis lesionem et alienationem inducit, et ratio

et alienationem inducit. illi pestilens quod vulgariter dicitur la medorria, quod per principale laedit

Cerebrum

3 Secundo quoddam est artificiale, et quoddam naturale, artificiale ut fumus venenati, aut sucti, aut vinum, aut m

artificiale. quale erat illi quod apud Galenum legimus duos medicos imprudenter

pulvis adamantis fuisse interemptos. 2. pulveres ut pulvis adamantis medicatus et preparatus 2. pulvis argenti Sublimati quod etiam tam

exterius aplicata valet et intersicere interius quam exterius aplicita valent mortem inducere et

Sane veneni damna redducuntur etiam Suffocata, absque spiritu

culo quod inter venena recensetur ab Avicenna 6° 4° cap. 3 proprio

anguille pane condite venena s. Et ego testor quod anguillae pane condite sunt venenum, nam vidi

saepe, ex eis pessima symptomata excitari, et saepius vidi ordinem

Et preparatum in vase aeneo; fercula quae diu in vase aereo steterunt cum alle to fir

venenosa:

Naturale venenum illud est quod sponte natura absque aliqua artificio

fit quod venenum aut gratia in corpore humano ut constat ex Galeno

Comment 17. Sect 2° lib 1° prrit. et Comment 75. Sect 3° lib 8 ejusdem

et 6° de locis cap 4° et 5° et 3° eiusdem cap 7°. Cuius veneni materia

fit est contentum et continens. contentum, ut excrementa tam

Sanguis menstruis venenum est ex Galeno 6° de locis 5° Et allimentum, tale est Sanguis menstruus et semen et similia

ut ex Galeno constat 6° de locis 5°. continens ut 8 pes solidae.

in quas calor putridus et venefitus etiam agere potest ut constat ex eod.
Gal. lib. 12 meth. cap. 5. cum efficiens est idem met. calor non simpliciter efficiens veneni
alterans et corrumpens et novam formam humanae contra introducens, alias est calor illius
minime venenum erit nisi forma contra sit quo patet in corruptione nali si optimus
cibus corrumperetur, hoc est interiret, hoc est in chylum converteretur, nova quidem
introduceretur forma, nec tamen tum est pendente non est contrarietas sed similitudo et una est
solum maioris activitatis et altera minoris ut patet quia in carne et sanguine
aparet, caro enim ex sanguine fit, et tamen e contra, quia maior activitas reperitur
in forma carnis quam in forma sanguinis, unde neque venenum ut statim est
in potentia nali corruptione corrumperet, ut aparet dum sanguis in
flavam bilem mutatur, hoc est in excrementum suae nali, etiam si nutrire
non potest, est enim maioris activitatis quam ut a corporis calore vinci queat,
frater non dum est, et quod ad huc magis manifestatur, in corruptione potentiae
nali dum sanguis mutatur in humorem potentiae naturam, semper enim cadit, non tamen
semper est venenum, sicut est vitellina bilis, eruginosa, altera vero bilis non
semper est venenum quia ad huc cedit minus attrahentibus ob formae
similitudinem. Cum vero quae corrumpuntur et degradant formam nalem contra et tempore vene-
na reputantur. Quare si contenti venefitum evadat in subiectum semper ex
crementum vere est huius ratio causa venenum efficiens in humano corpore nali
quod in contento est ut quod qui morsus est a cane rabido, tunc ex
crementum venefitum, etiam reliquum excrementum in sua naturam deducit,
aliquo vero in potentia ut in febre pestilenti ut cum calor putridus solidum
reddit

recte igneus ptr nam calido in contento et continenti sim
ut quod hic rabie corripitur, calor igneus e n. solu in conten
tenti est inpsib, solidis. si tn continentis ueneficu e, subtu uin
ni continens e ut in desp acello, aque ascendens uapor et cor pecten
hoies celerrime interimit, tota tn corpus quandiu hoie uita fruit
n pot ee ueneficu hoc subtili ueneni 2u de febu, ex q dra colli
ge falsu ee qd qdo asserunt SS. puella napello nutrita ut Au

puela napelo nu trita; refert 6o 4i cap. 2o 2u totu eius corpus ueneficu euasisse,
talis .n. ab inetio usa e napello, in exigua quante et sensim
assueuit eius usui, ut tracta etatis tempore, ob consuetudinem sem
minus ab ei passa fuerit, qre napelli portione allimentalem in g

ueneno p usu ptr quetlr inatiti subiam; cubna quertebat manente adhuc in finib, spei humane. ueni
ficam uo portione tum p aluasuias, tum p os expellebat, ex ha
i ca ob gin, osculo hoies interficiebat aut reperitur in aere temp
pestis aut grati in aquis ex diutina mora aliu inca degentiu, ut
Artis dat lib. de ad mirabilib, obsculatiuib, aliud autem grati intern
ut s planta et ex his l. s flores, l. uella albe l. fructus poma mandra
gora, l. semina hioscrami, catoputiae, l. radices ut aconiti, l. reperi
unt in ipsa terra, ut calcantu, auri pimenti, arsenicu, gipsu, fung
sii ex atib, esti desumuntr uenena et hec 2u tota at ut cantarides
l. 2u eni pes, ut cauda et capat uipere, surintus cauda pastinache,
marine, l. 2u afu extremita ut fel leopardi, urina muris l. de

Sanguis tauri surint, ex morib, ut sanguis tauri quo se iugulasse Temistoclu
fertr, ptr q uenena alia s. l. ciantia q solo uisu interficiunt

ut basiliscus alia sibilo, ut regulus; alia saliua et sputo, ut canis rabiosus et uipera. alia denique interficiunt quantitate, alia qualitate ut quae calida vel frigida, in odora, ut graui olentia aut dulcia aut amara aut insipida quae omnia idem ualent efficere, aut corrodendo, aut dissoluendo aut stupefaciendo, aut calorem natiuum strangulando, aut immoderate euacuando;

uisu et sibilo uel ante saliua ut canes rabidi

4a Contra denique quaedam sunt uenena absolute quae tam interius quam exterius applicata uenenum sunt alia sunt uenena respectiue non, ut cerusa gipsum, cum de eis quae extra applicata non sunt uenenum imo salubria et sanant ulcera intus uero assumpta sunt uenenum perniciosum, ubi est notandum quod uenenum sagittarum quod fit ex succo ueratri albi, hoc dictitate, in manibus et eius in ore nihil nocet, ni tangat sanguinem quo tempore petit cor et interficit quaedam canibus uenatores efficiunt uenenumque in sella, vel in aperis equi, vel in stapede positum potest penetrare et percutiens osscula et meatus ad cor usque porrigere et interficere quae tamen omnes asserunt uenenum, a proprietate caeteris paribus, cum dicte-rius, quae a qualitate intensa quarti gradus stat tamen tale uenenum quarti gradus si non in magna copia exhibeatur secius interimere quam uenenum, a proprietate in pauca quantitate. proinde, uenenum calidum quia actiuius est, citius interficit, et citius penetrat ad cor quam frigidum, cum quo tum stat. quod si daretur paritas in actiuitate et in penetratione, certe uenenum frigidum secius interimunt, quia frigidum est inimicum uitae. et ob hanc causam multi [illegible] calidum sumat, uenena ut citius interimerent. et 3o simpl. cap. 19. dicit de cuta et hioschiamo, si cum uino sumantur

cerusa extra est utile intra uenenosa. gipsum eodem modo.

[illegible]

Scitutioribus fiunt quia velociter ducitur venenum ad cor; ex quo dicendum est quod in habentibus calidas temperaturas, licet merito virtutis robustae venenis debeant amplius resistere tamen in illis venenum citius ducitur ad cor, et ideo velocius moriuntur quam frigidi senes et debiles quia istis venenum tardius ad cor penetrat ex quo sequitur quod famelicus et ieiunus, quia habet calorem acutiorem et vias magis apertas citius moritur ex veneno quam repletus cibo et potu, item dormiens post venenum assumptum citius moritur nam in somno calor et spiritus retraditur ad cor, vi cuius citius mors contingit, et propterea habemus rationem cur prohibebat somnum post venenum assumptum [illegible] cito. ex venenis relatis, citius interimentia sunt animalia, deinde vegetalia post mineralia. tamen quo ad curationem attinet, dicendum est, nam fossilia idest mineralia, cum impresserint, nullam penitus curationem admittunt quia non licet citius ad cor deveniant possunt tamen [illegible] depelli.

Cum venena ad tempus contemplari oportet, quod morsi a cane rabido, saepe aparent sani longo tempore, et ego vidi post sex vel octo menses ad plus istos devenire in hydrophobia habentes idem aquae timorem, nam hoc est signum veneni ad cor pertinentis unde isti moriuntur, quia iam venenum confirmatum est in corde, ex quo constat, quod potest exhiberi venenum ad tempus quod per aliquot menses non laedat imo ille qui assumpserit sanus apareat, dum venenum ad cor non pervenit tamen postquam impresserit in corde, facillime moritur, et hoc est cognitio et brevis omnium venenorum summa, quoniam venenorum cognitio deinceps est persequenda.

in calidis et robustis citius cor petit et periuntur quam in senibus?

citius interimentia

mineralia cum impresserint nullam curationem admittunt?

possit exhiberi venenum ad tempus et durare cum sanitate per menses, ut in Africa hodie fit.?

De Signis.

Quae sic positis cum certam sit methodum curiuam, in medica facultate nullo pacto exiberi posse, nisi ipse omnia ignorata, ideo ut clarius nunc perdamus omnia signa per percurrenda tam in comuni, quam in particulari. in comuni modo facile non difficile cognitu uenenum facile, si in corpore agit taliter, ut apariant symptomata uenenosa luti per syncopis, stomachi anxietas, pallor totius corporis, pulsus imbecillitas et alia similia. Si uero uenenum non agit in corpore per ociate, quia est in minima quantitate et in spiis, a corde remotis eo tempore, considerandae per causae progressae, atque patientis dispositione causae progressae, ut forinsecus accesit uenenum, ut si quis a cane rabido fuit morsus facile suspicamur uenenum de litescere luti si quis cum inimicis et uenefiis uersatur, et dispositio patientis adsit si intus uenenum latitat, quoties corpus est insalubre, et usus est cibis prauis, et suppressa fuit consueta aliqua euacuatio, siue sit seminis siue sanguinis.

Signa uenefica;

Consuetudo causa ueneficij

De signis differentiarum.

Signa differentiarum, ~~sunt sin~~ primum item per solitis penes hoc quod uenenum in corpore sit quae nihil an extrinsecus accesserit si igitur homo sanus repente moriatur et cadaueri fetat, taliter ut neque ab aliis, neque a foris neque ab aliqua alia tentetur, ut docuit plinius 2° lib naturalis historia cap. 63, et illud non aparet post diem fidium cadaueris necnon et nigrum, aut uarijs coloribus infectum si haec accidant, hoc comoda uiuens ratione utenti, mente obtinente et optima ualetudini fruenti, certissime foris accesisse uenenum ut perclare Galenus docuit lib 6° de locis cap. 5°. alia multa signa adducunt Avicenna fen 6 4i tract 1° cap 3 et Aetius lib 4° tetrab. sermo 1° cap 47, ut defectum de fiiis pulsuum, cordis palpitatio, syncopis, uomitus prauus singultus

Signum ueneni exibiti deforis in mortuo reperitur Galenus 6 de locis 5.

Signa actu.

urinae impedimentum

macula dersa

dolores intest. et rosiones.

Si haec initio in salubri sint inter ea uenenum iudicabis

a sang. grumescente in cauitate uentri.

ex suffusione seminis aut sang. menstrui; potest mori subito.

Signa Corruptionis ellementorum

uenenum clam exhibitum fore impossibile est cognoscere.

reiectio Sanguinis, febri, tremor et stupor, urinae impedimentum, totius Corporis inedia, refrigeratio uaria ac dersa macula ad pectus uentriculi lancinatio intestinorum rosiones, et dolores, quos uocat malignos Gal. 6 epid. Sect. 6a text. 5o [illegible] ad hunc in hoc uiro patefiunt fuisse uenenum acceptum aut rem uenenosam ore fuisse datam. Catoni Si Corpus insalubre fuit refertum, prauis succis, et euacuatio multa prohibita fuit uenenum intus genitum hoc iugulasse. habendum erit ut Gal. dicit 6o de [illegible] cap. penultimo. quod idem est sentiendum in corpore uita fruenti.

Unde Si in corpore uenenum genitum est uel generatur extra uenas, uel in ipsis Si primum, an a sanguine grumescente in cauitate uentriculi et aliarum partium [illegible] omnis, confugiendum est ad signa particularia cuius cumque partis. Si 2um hoc est in uenis, alia erant signa ut S. signa febris pestilentis praecipue si suppressa fuerit suffusio Seminis uel Sanguinis menstrui. Si uero extra corpus uenenum genitum sit uel hoc fuit ratione ellementorum uel ratione mixtorum Si ratione ellementorum Cognitu ex aeris impuritate ut S. quae ex aqua Si fuerit pinguis et facta tepida, nitescens, multiplicantur ranae et alia alia, a patria [illegible] orto pisces eius quandoque morientur. Si e terra uapor procedat Cognitu ex eo quod sterilis potius siccitudini apparet. uigent terremotus alia Cauernas fugiunt, Si uero ex mixtis procedat, sequitur quam mixta S. pestilentia, siue sint cadauera siue panni infecti corporis, quoad Cibum et potum, facile possit intelligere, num febricitans usus sit Cibis aut potionibus, corruptis et putrefactis quoad seminarium Cognitis ut si febris subortta est per indumenta, quod si clam tale uenenum exhibitum sit hoc enim Cognire fore est impossibile. Haec enim S. Signa quae depromimus

ru Cale efficientes mo iio andbis uidendum erit de signis dicendi a ca-
metti idem a subito ueneno. Non igitur subti ueneni qualitas, i. e. spiritalis,
i. Corporea. Spiritualis cognitis ut si aliquis afficitur, post serpentem — Spiritalis a serpente aut basalisco.
sarta pcusum, item post aspectum basilisci, et quoties presens fuit aff-
quod qualitatem ueneficiam, et spiritale impartiri pot. corporea qualitas
e terrestris aqua uaporosa. terrestris ut si uenenum in puluere e exhib — in pulvere aut dy
tum aqua si in diluto, et destillatione: uaporosa ut si hoc solo odore — stillatione aut odore.
afficiatur.

Signa que a ca frati dicendi assumuntur sunt sequentia, nam si ue- — Signa calidi simi ueneni
nenum calidum simpliciter sit talle indicabitur pereus hoc quod patiens feruorem
in capite sentiat, faucium incendium totius corporis feruorem, et ipsius
gutturis et faucium, sitim inextinguibilem, uena turgentes conspiciuntur
oculi efferuent, quod si talle uenenum callidum corrosiuum fuerit indica- — Signa corrosiui
bitur ex insigni uentriculi morsu, oris corrosione, sanguinis rejectione
a uentriculo, aluo et uesica. et tandem ex intestinorum doloribus. si putre- — Signa a putrefacti
faciens indicabitur ex graui et in iucundo corporis odore, ructus n. et — ui.
anhelitus sunt foetidi putrefactiui aut mo intense mo remisse callidum
e. si intense, signa erunt intense calidita.

Alia aut sunt uenena frigida que tradente Gal. lib. 3 de plaitis hip-
plat cap. 7. Erunt suum sopore immobilitate arteriarum neruorum et musculorum — Signa frigidi ueneni. stupor re-
i. si eum platoni ticam impona insuendi cura, et refrigeratione totius cor- — frigeratio sopor.
poris quae signis anectimur altam soporem, ex quibus apparent principua sig-
na frigidi ueneni esse stuporem, immobilitatem, refrigerationem et inexcitabillem
somnum sicuti aliquod demittam, uidere angustiam et constipatione neruo et anhe- — anhelitus defitis
litus

difficultate. De ueneno sicco et humido. A nulla signa ha-
Signa ueneni siccj et humidj. sunt et huius rei ratio est quia semper ueneniis siccis et humidis adiungi-
tur caliditas et frigiditas. nihil omnis nos ea cognoscimus si sicca fuerint
per maciem et tabem, si humida per insignem corporis imbecillitatem talem
ut statim corpus iusto grauius euadat. ob nimiam ui humiditatis
ligamenta laxantis, ut membra quasi concussa fiant
Alia sunt uenena quae suffocant ut gipsum fungi, et alia siccitate quorum
uenena suffocantia. signum erit impedimentum, coarctatio spiritus. quae omnia uenena qualitate mani-
festa id praestant. quae tamen addita qualitate id efficiunt, scilicet est qualitate alterante
scilicet purganti; alterans scilicet similis corpori scilicet dissimilis. si simile sit
quod exhibetur, contemperetur alias salubre esset pestiferum euadet quam
exhibitum fuit in maiori quantitate quam oportebat. quod datum est scilicet a plebe
scilicet ab empirico, scilicet a medico indocto. si autem a docto daretur,
cognosci non posset. cordis non proprietatem dissipat, per summam actiuitatem
sicut flama magna minorem extinguit, et minus adhuc cognosci
possit, si neque sit amari neque ingrati odoris ut homo percatam
quam designare, uenenum esse in corpore et post mortem nulla apparent
alterans qualitas dissimilis cognoscitur hijs signis. uestigia. alterans qualitas dissimilis cognoscitur quia mutatur pulsus
stringit syncope erumpunt sudores frigidi praesertim in fronte
et eclipsis et ... si napellus assumatur. qualitas purgatoria ut si san-
guis purgat, facile cognoscitur, huius generis tamen uenenum meminimus est
mixtum purgans in duplici ... in praesenti statu; si uero purgans materia alios attrahat humores, duplici
... nocebit, primo modo extensiue idest actione immodica alia modo intensiue
idest actione uiolenta si primo modo insignis euacuatio esset
et si 2° modo tormina et conuulsiones stringunt neque corpore
euacuatur

Deniq3 a corporis dispoe eij dricae sumuntur, q fate indagari poss. na si uenenu agit in totu corpus n e noxa a sig inmu bro parti. si uo in pim detrata agat noxa pcipue in pte illa pse sentr. ut si d' g. Cantarides assumant. patiens noxa sentiet in uesica. hc q signa unusqisq medicus mediocris ingenij in uenenoru noticia fate pueniet. & de signis.

De pgnosticis

Huius crudelissimi affus pnostiones sunt ex pte cae formalis, tum et ex pi cae matlis & sequentes, na q sehent ex pte cae efficientes no pit spendere. gru & adducemq lethalia signo ex qq sciamq num hoies sanitati possint restitui necne, pim desuiti, ex pte drami subito & sic qlitas spiralis & imalis e eficassima pcipue, qa no het destatu subtu & hec e rao qo qm, citissime pueniret corpus in cor irruat, nulla ineo resistentia ad ueneniori et Uo no e oio desperandu siqde remediu ad inuenire solemq cor uita roborant quo mediante qlitas illa spiritalis euanessat atq dissol uitur slutis tenebra alumine solis dissoluunt. si uo qlitas matlis sit & heat subtu destatu minus e periculosa, pertim si subtus terrestre sit siuo aqueu, magis periculoso & adhuc magis si aereu na hoies celerrime p prauos odores interimi solent.

Plagia uo q ex pte cae fratis depromi poss erunt sequentia, na uene nu agens a tota fra spifica e magis periculosu qm agens manifesto q-litate in corde. n. duo adinueniunt pprietates et temperies sinij et complexio hac uita extente, uariari et mutari poss, illa aut neq qm penes moltu id capitare pot na illic atq adimitr actus pprietatis.

qlitas spiritalis uenenosa delectat ouis que sine petit cor.

qlitas matlis r. tin

nota
q reag. frigida
.. uenenū
Opium sic

[illegible]

theriaca calida
in 1o magis cale
facit qm piper
calidum in 4o go
forma theriacæ
nō uincitur a corpore
sed actiuaē

idē ē motus, hic ē fati mortis. nā mors nil aliud ē, qm qes et imobilitas
Cordis et intr uenena a tota frā agentia illa magis pestifera erunt
q maiori actiuitate pdita fuerint. qlitas manifesta in gre, put ē instrū
maioris l. minoris actiuitatis, p eo etsi uehementiores hēbit actiones,
nā qrum nūs n soli qd etiā uis et uehementia q a frā subiati dimanat
attendi dēt. et q opium uenenū ē nō aq. frigidissima. Cuius rei rāo ē
qa frigiditas aq. ē organū frē ellementaris q minima ē actiui
tatis, frigiditas autē opij ē organu frē mixti q frā corpori nrō
ē aduersa et qo. patet de calidis in 4o gru ē sentiendū. nā Euphor
bium ē uenenū nō sinapi, etsi in eodē gru incalescant, qut,
melius nobis intelligant. paulo altius repetenda erunt. nā frā
mixti l. sīlis corpori humano l. dissimilis.. si sīlis actiua
l. passiua. passiua si mixtū allimentale sit nā allimtū patitur a corp
quo fit ut qlitas q ē organū frē minima actiuitatis parum
etsi agat, et hinc puenit ut teriaca calida in 1o gru magis
calfaciat qm piper l. sinapi. q calida sunt in 4o et sic pueris
piper, et sinapi alidere possumus n tn teriacā. nā piperis et sina
pi caliditas ē organū frē allimentalis passiuæ, caliditas autē
theriacæ ē organu frē sīlis qdē sed sumē actiuitatis cui corpus
cedit nec resistere pōt ut calor, in hum corporis imprimatur, qd idē
de frā dissimili seu uenefica ē sentiendū. nā etsi oī uenenū
corpori humano a tota frā sit ..., hoc tn frā intr dū ē sumā
actiuitatis intr dū minimæ intr dū mediocris sunt. qd uenenū q maxā
actiuitate pdita sunt. hoēs interfiliunt etsi in calido frigido humido et
sicco

sit summus excessus ut in napello constat. uenena autem quod exiguam
habent actiuitatem non dicuntur operari a forma specifica sed per manifestas qualitates intensas ut uidere est in Euphorbio per intensam caliditatem. opio per intensam frigiditatem quae interficere non ualent nisi eorum organa essent forma 3ª. et quod constat in uenenis manifesta qualitate agentibus uim et actionem uehementem et uenificam dependentem a qualitatibus quae tenent ibi organa forma 3ª.

Denique sicut uenena sint calida siue frigida ceteris paribus imprimunt corpori calido quam frigido, in calido enim uis ipsorum ad cor citius perducitur, calida et frigida uenena, magis periculosa quam humida et sicca. nam illa, maioris ibi actiuitatis. Si denique uenena calida ut frigidis operarentur ceteris paribus, calida magis periculosa erunt quia cito et in exigua quantitate interficiunt, frigida autem uinci et superari possunt ut alimentales portiones in alimentum transmutentur et uenifica extra corpus extrudantur, sequenda quod quanto praedicta signa forticra fuerint et intensiora tanto deterius agere debit et quanto leuiora melius

Signa Balthasar sequentia dixit quae de salute hominis desperandum esse indicant, 1º si sequitur ex ueneni assumptione syncopis quae cor uehementer affici ostendit, 2º si pupilla obscuratur, indicat enim uehementer laedi cerebrum per consensum cum corde, cor enim si laeditur spiritus uitalis extinguitur, hic enim cum materia sit aliorum spirituum, alimentum languere est necesse. ob quam causam in pupilla manifesta aparet mutatio

Uenenum quod ceteris paribus interficit citius calidas quam frigidas.

Calida ceteris paribus deteriora

Signa mortis ex ueneno sumpto.

obscuratio pupillae patitur cerebrum.

3° si adest oculorum rubor, ob cordis maxam cerebrum esse ledi demonstrat, quia sanguinem continere non valens in oculos premere destinat. 4° si lingua intra os detineri nequit non breve demonstrat, ibi cerebrum langore affici, ut pars eius uelint relaxentur. 5° ut si pulsus deficiat ibi ut non possit [illegible] non bonum maxam cordis lesionem ostendit, 6° si apariat sudor frigidus maximum langorem ostendit 2um de corporis parte m. ut pars alimentum genuinum proprium continere non possit. [illegible] alimenti humiditas erumpit, quod omnia signa si adsint, nulla salutis spes haberi potest. 3a uero si non apareant, idem est signauit, sicut uenenum afecti, uiridis aut nigra, aut plumbea seu liuida, l. ad hos colores tendat pessimum signum erit quia indicant uirtutis exalutionem, et partis mortificationem et si perdurant, lethalia. 5°: si uero totum corpus uel alia membrorum ueneno affecta depilletur, aut squameis aut crustae cadant, pelles aut squama, optimum signum est, quia signat corpus esse euasurum quia [illegible] ueneno eiecto natura maximam ad cutim transmittit. ultimo signa mortui ex ueneno ladoctum exemplo 6° dictis cap. 4° et 5° ubi partes alia addtimus citissime fetere breue a duabus usque horis usque ad 4or ut in plurimis. itero si tale cadauer dissectum per anathomen, uentriculus, aut hepar, cum colore nigro in ueniet maxa nota quo ue[illegible]

rubor affici oculos malum

lingua non posse detineri intra os

pulsum deficere

sudor frigidus ex debilitate

[illegible]

[illegible] signum da plumbea aut nigra.

[illegible]

+ si uero toto corpore aut pars determinata depilletur aut excoriet aut squamet. bonum signum est.

3a aut 4or horis fetere est signum uenenati,

intus inipsid relinquit et haec de plagiis dicta sufficiant

De curae

Et ut methodice in huius sermonis affectus curae procedamus tamquam praeservationem quam illius curationem tradere oportet. a praeservatione incipiendo, qui timent veneno affici, caveant ab omnibus ferculis et condimentis excellentis saporis odoris aut coloris in quibus venena occultari solent, quale est sapor acidus aut allatus, aut nimis dulcis — venena melius occultantur in farto [?] dissoni odoris et saporis — aut dicta cum synapi, allio, eruca, multis speciebus aromaticis aut multo mele, aut sacharo, nam haec occultum saporem et insalutis et veneni reddunt. item non sit nimis famelicus nam venena naudulchis[?]... sed quandam inducere solent quae ... magnam famem praesentientis, item vinum nimis occultat venenum ... vinum et nimis amant de quo notabiles historia apud Plinium ... praecipue in lib. de suffi... [?] sumptione empirica cap. 12 ubi refert quendam leprosum sanatum ex potu vini ubi mortua fuerat vipera — vinum occultat venenum — et 11. de simplicibus cap. de vipera. praeterea debet cavere ab omnibus herbis prope latibula existentibus, item fetor spiritus dissolutus ... Av.a 2.a primi doctrina 2.a cap. 29. et conciliator in tr.u de venenis cap. 4.o dicit quod cornua serpentis si in mensa loco, quo manducari debet ponantur, sudant in praesentia veneni sititis — cornua serpentis sudant in praesentia veneni. lapis praxius in praesentia cuius libet veneni, perdit nitorem, et uti sudans tamen remoto veneno redit ad pristinum statum et nitorem. lapis praxius item. item asserunt omnes quod lapis topasius tam gustatus — topasius — quam bibitus omnibus venenis refragatur, smaragdus, omnia venena sui praesentia debilitat, — smaragdus — et oculi bubonis in sui praesentia crepitant et ebetantur item — bufonis oculi notandum — experta est quod duo smaragdi, in potu ab his venenis praeservant, et exhibito liberant

ut referunt Serapius haliabas et Abenzoar. De nuce vero

antidotu de nucib; fatis et bonu ad pestem — quae scripserunt tam graeci quam arabes asserunt quod praeservat a

veneno etiam si exhibitum sit, debet autem praeparari hoc modo desumpto

ex Gal. 2° de antidotis cap. 42. Recipe rutae follia N. xx.

ficos — nuces Iuglandes N. ij. Salis parum, Caricas N. ij. haec simul

si quis assumpserit a veneno laedi non poterit. a Dioscoride et Gal.

laudatur terra Lemnia et sigillata, apud Arabes quae nostris temporibus non

reperitur vera, item ab omnibus laudatur metridatum balsamum quod apud

nos veniri non potest, et fert etiam multum in praeservatione veneni Sed

semen citri et dictamus — aria Semen Citri, et Dictamj et haec breviter de praeservatione.

De curatione — Ad aliam partem accedentes utpote ad curationem notum est quod sicut

determinatum est superius venenorum alia esse interius assumpta alia

exterius communicari eodem modo pars ista variabitur et noxas ab aliis

illatas et postea et venena quae cum alimentis vel alio modo iniecta sunt

[illegible] sequenda, et cum quod etiam alia differant, in modo communicandi vene-

ni, quoniam alia morsu, alia aculeo, alia afflatu, vel alio modo

inficiunt, nihil minus tamen in modo veneni convenire possunt, quod non teste-

mo [illegible] ad unius cuiusque veneni naturam dici [illegible]; et ut radicitus

hoc res [illegible] praesupponenda est Avicenna [illegible] 6 4, tract. 3° cap. 1° ubi

4or scopos addit, quibus unum quodque venenum debellari possit, 1° caloris

nativi roboratio, et ad agendum excitatio 2° omnium viscerum confortatio 3° ipsius

veneni citissima a corpore expulsio, ultimo virtutis veneni hebetatio et abolitio

expulsio veneni quae fiat — unde licet non sit dignitatis 1um locum obtinet in curatione veneni expulsio

quae ligaturis, suctione, attractione et medicamentorum appositione et [illegible]

ōre si ligatura opus sit, debet comprehendere partem uenenatam spatio — Ligatura
trium digitorum, sic mandauit Gal. 3° de lis cap. 7° quod si locus in
quo propter incommoditatem non possit ligari, usus mentorum astringentium cum — si ligari non potest pone menta astringentia
cum appositione laudandus est quia sunt albumen oui sanguis draconis
terra sigillata et similia, dixit Aetius Aegineta de modo sub...
13 meth. cap. 6° quod locus uenenatus exsugatur ab aliquo uili homine bauitur — l. sugatur locus ab homine alio.
seruata lege ut ieiunus non sit, et quod os abluat aliquo uino generoso
et dum sugit habeat in ore, oleum uiolatium, omphantium et rosarum
et quod plures homines immutentur, quia utiliora erunt si ipsorum ora prius
fuerint fricata theriaca. Caeterum cum pauci admoneantur homines qui hoc mu
nus sugendi praestare ualeant, ideo cum tamen alia auxilia admi
nistrari possunt, tutum est admonito pudicis gallinae uiuae columbae pulli — ponatur podex gallinae uiuae aut
aut alterius auis in parte uenenata quod documentum tradit Rhasis 3° suae practicae — alterius auis admo
cap. 37. quae aues tandem debent applicari quousque in ipsis locus detenta — dum sequuntur ueneni
et aliquo temporis spatium uita superstites maneant.
Ab aliis ... ut paulus lib. 5° sui operis cap. de cura ueneni appo- — usque ad mortem ipsorum.
nunt pullum gallinaceum per medium dissectum, et calentem super partem affectam
Ego tamen maxime laudo in simili casu, cucurbitularum appositionem — paul. ponit pullum a pectus per medium
ut optima suctiones fiant, sed prius partem infectam scarificare
ut sic locus apertus et dilatatus maneat, tandem expedit medicamenta apponere — tamen melior usus cucurbitularum cum
nete, quae non solum uim habeant attrahendi sed et uim ei obtineant — scarificatione super partem.
contra uenenum, et quamuis plurima sint huic ministerio accommodatis egregium
est illud quod paratur ex ruto cepa, dictamno cretensi, et aliis quae ... — Empiastro de cepa ... explastrum

31

theriaca potita / Sup.ora pem. ; p[rae]stantiss[imu]m e[ti]a[m] remedii e[st] ad bibere theriaca[m] q[u]o[n]da[m] guttis o[lei] ros[arum]
illinita, et cum linam[en]tis uenenata pem appotita q[uo]d remediu[m] summope[re]
laudauit G[alenus] in lib. de teriaca ad pisone[m] cap. 16, aliam ulla adduc[it]
ab G[aleno] 3o de g[ener]a[tione] cap. 5o et inter illa principatu[m] optinet Simile D[iac]h[ylon]

emplastru[m] bonu[m] ; allei fortissimi lib. j. opoponacis ℥j. picis ℥ij oleum mixtis fiant
neq[ue] minoris momenti illud e[st] q[uo]d ab eode[m] G[aleno] adduci[tu]r. II Simpl. cap.
de pastinaca marino, et de teriaca ad pisone[m] II.o inquit q[uo]d si a[ni]m[a]l[ia]

ea aplican[tur] et / D[ia]p[hragma] pungit tritus / e[st] utilissimu[m] ; q[uae] uim intullerunt tricta uulneri aplicentur in staim emplastri
magnopere p[ro]desse solent. v. g. Scorpius tritus morsui p[ro]prio ut[i]
litate p[raes]tat si (?) pem morsa aponati, s[ed] quomo[do] hoc p[rae]stari p[ote]st
breuiter uidem[us] nam ante Scorpij aplicasse uenenu[m], cum impet[u]
in cor irruit post aplicasse uero uenenu[m] illud, e corpore tra[hit]
ne amplius ad cor irruat, attrahens n[on] uis magis e[st] efficax in
Scorpio q[ua]m in eius ueneno. sicut e[ti]am alias caro trahit sanguine[m]
n[on] t[ame]n e contra unde delipiunt q[ui] ... Scorpiu[m] sui trahere uenenu[m],
q[ui]a simile attrahit simile n[on] t[ame]n idem attrahit idem. Cu[m] in hoc casu no[n]
e[ss]et identitas s[ed] similitudo cu[m] duo sint mixta. Caro scil. Scorpij

Caro Scorpij attrahit / uenenu[m] ut simile ; et uenenu[m] i[n] ferti[s], n[on] ptinens, caro igit[ur] p[ro]prietate simili attrahit
uenenu[m] unde e[ti]am fit ut in Scorpij morsu, ipse Scorpius p[er]petraq[ue]
patiens morsus e[st] q[ui]a p[er] morsu[m] magna ex p[ar]te uenenu[m] e[st] imminutu[m]
2 Cuius argu[men]tu[m] e[st] e[ti]am hoc q[uo]d si Scorpius mordeat duo indiuidua p[r]im[um]
magis afficitur q[ua]m 2o q[ui]a ab initio uenenu[m] magis copiosu[m] e[st]
atq[ue] deleteriu[m].

S. e. decretum q. in carnibus vipere et corpus debilis attrahendi ...
... cum media ... inter corpus et venena ... inde ... lucarne ... corpus
semper addenda S. calida attractiorio provenientia ... e sirupi ... Cavipersum ... calida ...
Euphorbium et ... Et huiusmodi menta attrahentia aliquando attrahentia
applicanda S. pes demersa aliquando sub asellis, inter utriusque
supta inoculatione a veneni ... sibi ... si venenum ... fuit ex
ictu eo tempore ... fieri potest, ut venenum cor ascendat
menta axillis applicanda erunt. Si vero ... venenis menta axillis applicanda si veneni
Co morsus fuerit tunc a primo pes demersa, remedia ... ca corpetur
venti ... motus ... a ... et pes demersa
et axillis applicanda erunt ... temporis tractu ... venenum
... unde cum duplex veneni ... sit duplex esse erit
applicationis ... ut ho ... in ... veneni ...

Si ... ades ... ut ... remedius debe
... ei ... eo tempore ad ignem ... ut ... praecipit
Avicenna fen 6a 4i cap. 1o ... ignis contra venena praestantissimum ignis contra venena ... magis
e remedium et ab Egiptiis laudatum, et maxime cum diutius ... remedium
... vulnera aperta, et ... ... in ...
... ut ... minus usque ad 40 dies ... post ignem servitur ... aperta 40 dies
... vulnera ... sint et inflammationem ...
ut ... ex ... 2o de antidotis cap. 16 ...
... ut sic corpus ab ... satis ... ... opere

ante asportationem potius cauterium proservat.

omnino laudati, et quamvis hec cauteria actualia alii extollant. mea videri potius probari debent, pro praeservare ante venenum, quam post hoc est in aere pestilenti potius ante febrem, quam tempore ipsius febris, ita potius ante sumptum venenum quam post, et huius rei ratio evidens est, nam fonticuli non evacuant superfluitates, et corporis recrementa nisi post crustae remotionem quae ab igne excitatur. l. a caustico medicamento. at sumpto veneno, cito opus est auxilio, post venenum tamen non omnino negligenda sunt cauteria, dummodo venenum non sit admodum copiosum, uti inter initia morsus canis quo tempore venenum exiguum est, perpendendum tamen est in huius remedii applicatione, ut quamprimum escara removeatur, 1° aut 2° die. alias tamen, in morsibus caninis solet removeri die 8. aut 15. aut 20. quare in isto casu magis laudo vesicatoria remedia quae spatio trium aut 4or horarum, evocant venenum de quibus infra dicemus, et dum hec fiunt uti et calor nativus est succurrendus medicamentis alexipharmacis in potionibus, et alimentis et super regionem cordis etiam applicitis, unde si machinari velles vesicatoria, ea apponens cauterio actuali. l. potentiali quod fit.

in primo morsus canis rabidi venit cauterium ut ille humor foras trahatur.

caradice removeri ... 8. clauso die .. 15. aut 20. ...

Quaentius est vesicato- rium ga tribus horis operatur.

Cauterio

aureo vel argenteo ignito, vel fune accenso aliquo oleo
vel pice ferventi aliaque multa agregiamenta caustica
proponit fernelius lib 6° meth. cap. 19 ut sunt pulvis precipitatus cinis corticis fraxini, et sabinae, arsenici, vitri- frixo
oli, saponis, potest denique parari causticum excarcande
cum fermento et aceto, vel cum allijs vel cum ranuncula allijs
pistata et pedi apposita, nam id mirifice valet extrahere ranuncula est herba nascens durante
per spatium 24 horarum ut saepe expertus sum quod tamen aqua ad modum
infectio a sinius altius penetraverit, ut iam limorum ... posuit
debitaverint symptomata similia, illis quae ex mentis venenosis
ore assumptis insurgere solent, vel fune ad propria capita
est confugiendum et haec de noxijs venenosis ab ant... illatis.
accedentes iam ad alia potius utpote ad curam veneni intenus assumpti
dicimus quod cum presidia ab essentia veneni desumenda sint et cum veneni sit qualitas
corruptiva cordis hominis natura inductiva presidiorum desumuntur a qualitate
desumentur a qualitate a corde et ab hoc iure presidia quaevis desumuntur
seu veneni qualitate vel sunt alterantia vel evacuantia ut colligitur ex gal. lib 3° de
fis. cap. 7° et lib 13 meth. cap. 6° et 5° simpl. 18; et alterantia sunt non ca-
lida, non frigida non apposite occulta operantia prout varia est veneni qualitas
quam ob rem an bis omnis agendum erit de presidijs alterantibus qualitate occultamente
recondita quod ut melius assequamur nostri ... lapis besoar... est remedium quod propria
proprietate deservat sanitatem et virtutem in se positum ut veneni nocua ... expell-
at, unde colligere oportet besoarticum habere proprietatem similem proprietati corporis humani

Bezoartica menta non expellunt venenu[m] s[ed] fortificant sanguinem et p[ro]prios spiritus ut expellant venenum etc.

q[uo]d vbe legdo dicat Besoarticu[m] venenu[m] extirpare no[n] q[uo]d agat in venenu[m] s[ed] q[uo]d agit in corpus humanu[m], et illud roborat ut venenu[m] expellere et sufficere possit, q[uo]d inde venenu[m] a besoartico q[uo]d patiens curat, Besoarticu[m] n[on] n[on]o agit in venenu[m] s[ed] p[er] suam p[ro]prietatem q[uae] cum maioris activitatis sit corpus immutare valet, ut huius actus 2us ui veneno la[pso] deperditus recolet. Et hoc e[st] casus q[ua]m [illegible] citato dicat Besoarticu[m] media[m] q[ua]mdam viam obtinere inter corpus humanu[m] et venenu[m] q[uali]s e[st] p[ro]portio corporis humani ad Besoarticu[m] talis erit besoartici ad venenu[m], ex quo colligere op[or]tet, antidotos ita e[ss]e dominis frandas ne largiori dosi exhibeantur, ne largiori quantitate q[uo]d sui veni activitate corpus laedere p[re]paratiora [illegible] Sicut Besoarticu[m] a veneno vinci non debet, ita et corpus a Besoartico superari no[n] debet q[uon]ia[m] ut s[upra] diximus ex loco citato. Besoarticu[m] mediu[m] e[st] inter medicamentu[m] et venenu[m], q[uon]ia[m] mentu[m] iuvat venenu[m] interficit. Besoarticu[m] iuvat, dummodo recte administretur et interficit si no[n] recte ut si maiori dosi exibeatur q[ua]m oporteat,

besoarticu[m] si maiori dosi exibeatur q[ua]m oporteat interficit

Alia aut[em] dicunt e[ss]e evacuantia q[uae] media dicunt [illegible] simpl[iciter] [illegible] efficiunt qualitate manifesta vel occulta manifesta qualitas attrahit calefaciendo simpliciter, vel simul abradendo et corrodendo cuticula[m] atq[ue] vesicas excitando, simpliciter calefaciendo ut e[st] remediu[m] calidum et tenuis substantiae q[uod] venenu[m] a centro ad circumferentia[m] attrahit, corrodens aut[em] et abradens calida venenu[m] e[st] crassae [illegible] substantiae, cuius vi pars ad hanc et sic abradit et dolorem excitat et inde evacuatio fiet no[n] solum p[er] attractione[m] caloris et doloris s[ed] et p[er] modum receptionis et ergo pars redditur imbecillis et languido q[uae] magis apta ad recipiendu[m] occulta n[on] qualitas evacuat p[er] expulsione[m]

s[ed]

so

S(ed) p(er) abstractionē p(ro) p(ro)prietate scilicet p(ro)prietati ueneni. q(ua)re Gal(enus) ait de uenenis ualuari amantis extrinsecus aplicitis. q(uo)d intelligim(us) nō ē tam q(ua)m uenena semp(er) sint aplicanda et nunq(ua)m exibenda siq(ui)de(m) cantarides et hydrargyrium utiliter n(on) nunq(ua)m exibentur. tutius tn̄ ē uenena aplicare q(ua)m exibere, uenena aut(em) aplicanda s(unt) n(on) q(uae) adversissima sint corpori humano q(uia) talia interficerent, s(ed) q(uae) media quamvis [illegible] sortiuntur inter corpus humanū et uenenū uti ē caro uipere et caro scorpii. q(uae) media s(unt) r(ati)o(n)e activitatis et similitudinis h(oc) n(on) s(unt) summe activitatis ut a(ut) n(on) sint — menta q(uae) aplicatur adversissi- ma. denicū, ne p(ro)prietatis r(ati)o(n)e similis [illegible] admiim dissimilis et hec de spi- [illegible] q(uae) a ueneno sumuntur.

a corde eius imbecillo et languido indicatur remediū corroborans quod [illegible] poten(tia) evidens [illegible] occultum evidens erit illud q(uo)d cordis calore et temperie conservare valet, occultū aut(em) illud [illegible] q(uo)d cordis p(ro)prietate respicit, et bezoarticū est tale requirit(ur) ueneno opposite — uenenoso sunt autem et imminente, p(rae)dente requirit r(ati)o(n)e nō solum ipsius ueneni [illegible] et — renti requirit bezoarticū. p(ro)prietatis cordis a ueneno [illegible] expostulatur aliq(ui)d q(uo)d p(ro)prietatem ueneno [illegible] huius remedii ope a facultate expultrice cordis uenenū extirpet, cordis tn̄ p(ro)prietas requirit remediū simile quo corroboretur ut sic resistat ueneni p(ro)prietate q(ua)re q(uo)tiens bezoarticū requirit(ur) a ueneno ē conservatoriū q(uo)tiens [illegible] a cordis p(ro)prietate [illegible] e(st) corroboratiuū ut [illegible] imminent uenenū in aere pestilentia [illegible] [illegible] semp(er) bezoarticū expostulat(ur), [illegible] cor ita roboret ut si [illegible] uenenū ingruat h(ic) nō penitus [illegible] igit(ur) bezoarticum est tempore sanitatis requirit a p(ro)prietate cordis nō a ueneno q(uo)d

p(rae)servat(ionem)

Cum indicāo apparti sumati, tanqm remediū roboratiuū ō uita
lem ē&c ista dra n̄ē audiendus Auerroes q extimauit Bezoarti
cum remediū temp. sanitatis n̄ admitti pōe cum expēna ē rāo
q ostendant, nā si remediū Bezoarticū exibitum p̄sente ueneni
cordis temperiē ē p̄prietate n̄o dissipat, multo minus absente ue
no id efficiet, ē huius rei rāo ē qq cū ueninū in cor agat
si in remedio Bezoartico adesset facultas cordis temperiē ē p̄p
etatem destruendi ad huc multo magis dissiparett, his duab
p̄sentib, qm si una tm adesset nec saluari pōt Auerroes si
aliqs p̄ ipso reat ō besoarticū ē inutili dico, alterū maxē atti
p̄bitum tm dati p̄prietate cordis ex toto simili ē afectio mediocri
q etsi sanis corporib adhiberi pōt alterū iis nūc tantū actiui
ō p̄prietatē mediā sortiti inter corpus ē ueneniū qlis ē cum ius
ē corpe extracto inde ueneno ē hoc temp. sanitatis p̄ti iōe deb
bent de qq etsi nō ē audiendus ipse Auerroes cum et ipsum
de his locutū ēē uerisimile ē.

Sū genus indicationū a tote desumitr sq ab hōe nā corporis
repletio impedict, quo minus tuto ē festinanti liceat ueni
aparere ita docente Galo lib 3° de sīs cap 7° unde si corp
repletio ē qlis indicat remediū euacuans si malis purgat
seu clister ducens qd ut melius nanlisami nōtm ē in curōe u
interius assumpti duo ēē p̄ oculis hēnda p̄m ueneni expulsio
eius eneruaō euacuaō ueneni qdruplicit efficiat, aut ore, a
secessu, aut vrina, aut sudore, ex qq ōib, illa euacuaō q̄ ...

fi

oiu ē securiss^a qm assequimur, mientis uomitu procantis q duta na oleaginosa et unctuosa ss. glia ss. butiru oleu ireu et alia huiusmi. in q re hoc maxi notetis ut uomitus nō semel aut bis sed sapius repetati. 2° qd paret, ex rebus alexipharmacis pmis cendo alijs q uirtuté incindendi hēant, glia ss. oia acetosa deinde cōsiderandu ē ut talia uomitu quicantia tepida sspi runtz, nā talia robur uentriculi dissoluunt ut cōstat ex bto d. meth. s°. co. n. in maiore quāite spirianti citius e psltantius uomit us oictabitis, q ut de sluidiora fiant sign formae uomitoria parari poss. ℞. lactis uacini et butiri ligti ana ℥ xij. l. a liter ℞. de coctionis radicis genistae, seminis rafani ℥ viij olei lig ℥iiij butiri ligti ℥ iij. pulueris cornu cerui usti, ʒj oximelis, ℥j m. psltantiss ē si sic ordinetz. ℞. seminis rafani, et aneti aq. scordij l. scorsonera l. scabiosa, lib. ij. fiat decoctione 2^u arte et expressioni addes. agarici puluerisati ʒj theriacae antiq. et cōfectionis metridati ana ʒß. oximelitis ℥j m. neq minoris momenti ē si accipiatz libj aq. napha et tepida bibatz.

Quamuis uomieni pp ossa sit, securius ē uomitus bis et ter cū mixtis alexipharmacis

uomitoria formulae

aliu bona

lib. una aq. naphae ē cōspta

Si fri uirtus ueneni ad intestina deuenerit, ita ut ratio nullis psensiatz, qd cōsequimr ex cruciatu lesione, et intestinoru rosione cotempore Aetij cōsilio lib 4° tetrabli serm^e l° cap 4.6. cōfugiendu ē ad clis teres q ex oleo et butiro etj parari poss. l. a liter ut supparet hoc irō.

Si ad intestina clisteris

Clisteria.

℞ lactis vacini lib. j olei com. ℥iiij pulveris cornu cervi usti ℥j salis com. ʒj et ß m. f. clistere. l. aliter ℞ decoctionis camomali consolidae aristologiae centaurei malvavisci agarici in ligatura lib. j olei com. ℥iiij diaphinilonis ℥ pulveris cornu cervi usti ℥j salis com. ʒj et ß m. et fi.

si declinat ad renes pus calis urina evacuetur

Quod si feritas pestis transcendat venenum ita ut ad renes declinat, tunc mentis temperatis urina purgantibus uti maior congruum erit. quia exeunt, pulpa caseae fistulae succus seminis mellonis radicis altheae ut si in hunc usum confici

Bolus.

℞ pulpae caseae ʒ x liquiritiae ℥ij cum zacharo fiat morsuli. l. ℞ decoctionis seminis melonis radicis altheae et ligritiae ℥iiij mannae electae ℥iiij succi seminis cucurbitae ℥j et ß m. et f. potus. quod mentum non solum per vias

potatio

urinae sed etiam alvum evacuabit.

Si per totum corpus partium sit pus calis sudore cucurbitulis et potionis.

Si tamen infectio veneni amplius disseminata fuerit ex tempore confugiendum est ad friationes ligaturas, cucurbitulas et lotiones veneni attrahentium quorum operationem potentius perficiet si prius aliquid mentis sudorem purgans exhibitum sit. quoniam multitudo licet maxima sit sic parari potest quod efficatius id potare valeat. ℞ papaveris rub. florum dictami cretensis, scabiosae et scordii ana ℥ß fiat decoctio in lib. j aq. scorsenera l. scordii l. buglossae l. alterius aq. habentis virtute contra venena facta inquam decoctione ad medii expressioni et collatura adde pulveris lapidis Besahar

ad empiales

lapis ... usque ad ... vj

theriacae magnae ℥j m.ᵈ et calidum bibat. uidetur tamen summopere
e statim a principio maxima cura esse habenda roboris facultatis uitalis
et caloris natiui, quam firmitudini assequimur mentis alexipharma
cis quae non solum uirtuti et calori natiuo roborent, sed ueneris
obsistant, quae tam interius quam exterius propinari possunt in frauen
quenti ut si in huiusmodi nimium pareti. ℞ unguenti napha ℥j — pro corde solam tu epithimate
theriacae antiq. ℥j olei mathioli de scorpionibus 4.ª j. pulueris
corali et sandali rubroni ana ℥j. specierum ambrae et diamus
chi ana ℥ß. uini albi generosi gutula quadam omnibus mixtis fiat
linimentum sine cera. quod remedium est maxime quam plurimi medeci — ad febres malignas et pestilentes
laudant, in omnibus febribus uenenosis et pestilentibus. Salua tamen eorum
pace, minime in sit hijs febribus adhiberi debet. et ratio est quia si theri — reprobatur
aca et metridatum exibiatur in praedictis febribus, cum in illis adsit
uenenum calidum, cuius tamen ui solida cordis substantia ut omnia aliarum
febrium putridarum est posita in calefacto esse, sed in habitudine
non in habitu, dum autem theriaca exibetur caliditas illa in
habitudine firmatur, habitum consstrahit ut uarios febris pestilens
in heticam degeneret, et homines moriantur, tamen theriaca et metridatum
optima fuerint.

S. parari poterit epithima hoc modo ℞ aquarum naphae, meli — epithima
ssae, scordij et scorsonerae ana ℥iiij albi uini, odorosi ℥iij theriacae ℥j

pulueris ossis de corde cerui, corali et sandalorum rub[eorum] ana
omnibus mixtis cum agitatione fiat epithima quod mentea moderate
calida supra cordis regionem adhiberi debent et sub asellis,
et supra carpa manuum. deinde parari potest potio ex istis aq[uis]
oxalidis seu buglossæ scordij, scorsoneræ naphæ et similibus quæ propi-
nari poss. quantitate ℥vj vel viij. hac tamen sideroc, ut ante propi-
assumat æger aliquod cordiale conditum quale hoc est ℞ di-

Cordialia conserua

uæ de acetositate citri. vel limonum ℥iiij pulueris scordij
terræ lemniæ ʒij lapidis smaragdi ℈j vel eius loco marg-
aritarum insulæ limonum præparatarum ʒj cum sirupo de aceto-
sitate citri fiat conditum, folijs auri coopertum. vel potest propi-
nari electuarium pondere ʒij cuius confectionis descriptio hic se-
℞ seminis citri mundati ℥iij seminis acetosæ ℥ij sem-
citomonum pæoniæ, solidæ rasuræ ossis de corde cerui ana
℥ß pulueris lapidis Besahar ℈j nuclei nucis ad
pondus omnium, cum sirupo de corticibus citri fiant trocisci
quantitate ʒij quæ confectio multo præstantior erit si addantur lapi-
smaragdi Iacintorum ana ʒij. confert quoque ad idem medicamen-
Serapionis ex iunipero et mentum Rasis ex nucibus. nec minoris
momenti est, quod adducitur ab Avic. 2° canonis cap. de ruta quod reme-
dium tota ... ut experientia comprobatum est, ... libro
de antidotis cap. 2° sumopere laudat mentum confectum ex car-

Stomachi - addiditor
uentri celi
℞ cinnamomi galangæ
ligni aloes ana ʒß
radicis pæoniæ ʒj
tunicæ stomachi
gallinæ præparatæ
ʒj. mentæ siccæ
et pulegij ana ℈j
pulverizentur cum
saccharo fiat electu-
et assumat ʒjß

figos

q̃d si quis hoc ieiuno sumat stomacho, is a uenino uix euincetur, ut s. dixi. Sedoaria est oĩbus mis ueneno aduersatur, possuntque Sedoaria
Semina napi siluestris ad ʒij cũ maluatico exhibita idẽ
pstat. Semen citri cũ uino ad ʒij exibitũ, ut uinũ sit maius Semẽ citri
diculi cuius grã citius cor roborat. Crocus 2ũ astũ spũs uiuifi
cat, dillatat, et corroborat cor, ad doxim tñ ʒiij iugullat nota
na fit spũitatẽ, sĩat spũitati cordis similem, tanta tñ ẽ attiui
tatis ut in nimia copia exibitus instar magnæ flammæ
spũs et calorẽ uitalem dissipet efficax tñ mixtu ẽ, q̃d paratur
ex succo et radicib. lacertitij semen absinthij et santonili est beilsim
cordiale ẽ, si cum melle assumatur, ut pestiã ãd grat ẽ psta ut
mixtũ euadat iucundũ et dissoluatur cũ aq̃ napha aut de
cocto pomorũ redolentiũ: ego tñ hoc meo familiari antidoto nota
frequentius in sitl casu utor. ℞ dianusebi et theriacæ optimæ
ana ʒjets. seminis citri ãlidi et radicũ dictami ana ʒj m. Antidotũ fami
et cum aq̃ napha et rosarũ et modico albo exibeatur quotidie liare
p tres l. quinque dies. Et hæc de uenenis dicta sint ad laudẽ
et gloriã Dei op. m.

Cap 2ũ de Sincope.

Cum igitur manifestã sit ex Gal. 2° aph. 41. et 42. inter subitas
et grauissas affectiones qq. hões corripi solent, sincopẽ numerandã
ẽẽ hoc ẽ uiriũ dissolutionẽ, p qm n̄ solum lypothomiã seu ãrdeli
qiũ

intelligere debemus quod est syncope ut constat ex com. Gal. 2° Gal.
et lib 1° ad Glauc. cap. 14. cuius generalis contingit quando corpus
in hanc aegritudinem disposito aliquid partes nam occurrit rōe ca
suma cum violentia spiritus vitalis in corde agrauatis ui cuius
virtus cordis imminuitur et languescit uirium quod dissolutio nil a
uo est quam uirtus debilis cordis dependens a frustratione motus
cordis, essentia n. huius tam leui morbi est uirtus debilis id est n
partes nam non depravatus, sed debilis hoc est non nil imminutus
non nil est ablatus quemadmodum na si omnino tolleretur, non procul dubio
tiu dissolutio sed mors. quare inde merito dicitur uirtus debilis, ex quo
non solum colligitur recte Galenum dixisse lib 12. meth. cap. 5 et
sequentia. syncopem esse in praecipitem et repentinum casu uirtutis
quod est sedem et tum affectum in hac aegritudine cor esse quod
et 2ª attractioni et 2ª expulsioni quamuis neque non sit commun
rōe reliquas facultates in consensum trahere siquidem deficiente a
cordis, necessum est reliquarum facultatum actiones deficere
oportet. Gal. 8° de tis. 1°. nam facultas uitalis, reliquarum est norma
perfectio, et lucis causa superior, qua cessante ceteras omnes cessare
necesse cum quo tres istae aegritudines nempe animi deliquium
exsolutio et syncopis non differant causa neque modo proprio nec ratione
sed solum discriminantur in intentione et magnitudine, animi de-
quum erit defectus facultatis sentientis et mouentis ex retractione
spiritus a tis uirtus suum proprium na a tis spiritus a cerebro lucis afflu-

naslo

Essentia
Totus affectus est cor.

Differentia inter animi deliquium exsolutionem et syncopen;

q spm inspirando spm ex eo qd reticularis plexus supeditat irrigari, alliturqz. exolutio uo no e oimodus de fiis, taliter ut facultis ex dlue lapsus incipiens facultis alterius ferienti, sd e luti quoda dispo ans. Syncopis autz e ualis lapsus oium facultatu ut cstat ex Gto lib 12 meth cap 5o lato inso na uitalis spus in arteriis et corde cstineti, a quo tanqm a principei oium operu in totu corpus demandati e ab ipso nutriti. tum ex aere inspirato tum etz ex sanguine allituso q dicendi rao ex elliganti Aue testimonio desumitz IIo 8i #2o cap 1 et. Clariuscap. 9o.

Sincopis defini tio:

De Causis

Ca efficiens e frustrao facultis motricis ut cstat ex Gto 12 meth cap 5o 6. et 7o et 1o ad Glauc 14o et lib 5o de fis cap 2o et 2o de rce uictus comit 40. et si sint n multi q cordis pulsitoe ad uimpulsifica cordis seu motrice ptinere uellint sine rce tn id excogitant qa in syncope quis morite cstans, pulsum minui et auferri iudicant, q sane spectant ad uim pulsifica cordis q uis pulsifica p attractrice et expultrice facultate reputatr. uitalis. n. facultas nil aliud e, qm alteratrix facultas cordis na quedmum coctrix seu alteratrix uentriculi facultas, ita appellatr, et coctrix iecoris sanguificatrix, ita coctrix seu alteratrix uocatr uitalis facultate; frustrati n. facultas motrix cordis ob errore extrinu no tn laeditr na tot in sincope cor affliciatr mbo hic tn motus n laesio e

pulsifica facultas cordis e atractrix et expultrix. uitalis e alteratrix; et oes reducuntr ad uegetate

huius

læsio ē agregatio cū uiolentia spiis in corde

facultatis s. alieni q. qđ error extrinus nil aliud ē q̄
uitalis spūs pti cū nam uiolentia agregatus in corde
et hac de cā Au. loco s. citato asserit sincopem fieri
agregationi caloris et spūs in corde ut reliq. corporis pōs spū
orbata, sint ita ut mortuæ apareant error igitr extrinus ē
mbifica nimirū spūs uitalis mixta cū uiolentia in corde agr
gatus et hoc magis stingit spūm uitali, qm alio ex eoq̄
retentio cordis læditr q. cordis retentio læditr l. p se l. ex
accidenti p se læditr qm læditr retentio citra expulsionem,
ex accidenti uo qdo læditr pp expulsionem na qdo l.o mo
læditr, hoc ē citra expulsioni spūs agregati ob cām resol-

Cāe sincopis reducūtr ad duas solum. l. spūs resoluitr animo calore. intrno. l. externo l. suffocatr afriore. mali l. imali.

+ dum .n. cā resoluens agit ni id qd residuū ē in corde ag-
garetr illico at āio defeceret, si deniq. 2o mo lædatr, hoc ē
uitio expulsionis et temp. coaseruatr spūs pp cām n. resoluen-
s. d. hoc ē suffocantem q. pp sincopis fit l. p resolutionem
l. p suffocāē. 3o stingit dum læditr retentio citra expulsio-
et hac retentio læditr l. pp læsioni facultatis, l. pp errore extrin-
pp facultis læsione ut qdo læditr facultas retentrix cordis mium
q. qđ mbig ns ē cā immediata s. mbus in uia amplior no angustior
cuius cā pōt eē immoderata caliditas cum humiditate siuncta 2o
accidit pp errori extrinū hoc ē pp uitale spūm exiguū, nec non
pp eius nimia tenuitate na spūs iusto tenuior facile resol-
atq. euanescit qd euenire solet p se aut p accidens, p se ut co-
no gen

copiosus qd fit l. lesa alteratrice facultate l. errore extrno ad
ueniente, lesa alteratrice facultate ob intbum corpolis m ob in
temperie frigida et illa q e ca syncopis mediata qa exiguum
generat spum q citiss e resoluitur. errore extrno adueniente
aute succus crudas q no e aptus mutari in copiosu spum uitalem
et si cor optima temperie pditum sit id ey efficit, inedia
ob cuius rei cam copiosus spus uitalis generari n pot p
alleris aut spus e exiguus qdo generati qde s no incorpe
detinetur p euenit ob immodicu calorem immoderatas ui
gilias et innanitiones et immodicos motus na ey si his spus in
magna copia genitus, minuitr et euacuatr. fit ey 2o mo
syncopis p suffocatione qd ey otinget l. lesa facultate
l. occurrente aliquo extrno errore primo mo p intbum in uia
in angustia et obstructione, q fieri pot l. ob mae redundantia
l. ob intrna et extrna cam intrna ca pot ee succus prauus et
corruptus qlis ee solet q insuppsione mensiu puerpera. l. succus
uinefectus qlis in febrib pestilentib et in seminis retentione p
ueniti. extrna ca ut aer prauus pestilens cibi similes potiones
et oia ai patemata, ut timor tristitia ira gaudium etc

de signis

99. la psupositis slim qd ni discrimina et drias syncopi cognos
ceremus fieri no pot ut remedia ad una qmq3 cam accomodemus. pinde

Signa in parti. — Proinde dña quo ad functionem erit motus debilis l. imminutus ut in hypothimia l. ablatus, id est insigniter debilitatus aut ad summum saltim ablatus ut in syncope l. quo ad subiectum ut quod laedit cor 2um partem dextram l. sinistram l. quo ad causam efficientem et haec est resolvens l. suffocans, quarum dña ex mox dicendis patebunt prius exponendo generales et utiles dñas syncopis et postea peculiares utiles quae sunt repentinus casus virtutis pulsus debilis

Signa sincopis — et exiguo. deficiens frigiditas extremorum et frigidus sudor a toto prorumpens ut paulus dicit lib 3° sui operis cap. 34 [illegible] accedit facies similis mortuo apparens et cum sincopis oriri possit ex primogenea cordis affectione, aut ex consensu alicuius partis, ideo circa dicta signa est currere. quae sic destinguenda erunt quia ante insultum

Signa sincopis a corde — affectionis nulla persentitur noxa in ventriculo utero, hepate aut aliquo membro principali, eo tempore certum est cor pati per primogeneam affectionem affici, sin minus per consensum ut elleganter nos docuit princeps Avicenna cap. 9° citato proinde si ob humorum crudorum copiam syncopis oriatur sic apprehensi prius sane habent facile tumidiorem et [illegible]

Sincopis ab humoribus crudis flematicis — diore, os ventriculi, totumque ventrem flatibus, dolentia, ad haec pulsus exiguos raros et tardos insuper ructus sustinent acidos hi pituitosiore repraesentant et non solum haec demostrant syncopis ex cruditatibus dicere

+ quae praeserunt. — sed quae praeserunt clarius huiusmodi superantiam indicabunt ut quae cruditates commune progressa etiam intempestiva balnea leguminum fructuum quae fugatio et carnium repletio, vinique crassioris sinister usus, quae etiam cruditatis humoris abundantia syncopi[em] experiuntur.

Si tamen ob humorum tenuium copia syncopis accidat haec ratione dignosci poterit

primum sane facies et calida et sitibunda, pulsus exigui inaequales et inordinati apparebunt; deiectio autem biliosa erit, vigiliae magis quam in aliis urget sitis quae affligit, colliges etiam id ex his qui praecesserunt ut puta ex sollicitudinibus, tristitia, calidis medicis et ex vitiosis calidis assumptis, hos praecedere magna ex parte consueverunt. *a bilioris tenuibus calidis.*

Huius morbi praesagia pretiosa erunt si quod est illius vitium periculosissimum sit et via ad mortem afficitur in eo pars quae gratia vitae praecipuum dominium obtinet. unde si pars sinistra cordis in hac passione afficiatur periculosius malum erit, quam si dextra pari etiam ratione iudicandum erit, si fiat a resolutione ceteris paribus magis quam a casu suffocante. Maxime ceteris paribus nam si suffocatio fiat a causa pestilenti venenosa tunc mali erit quam si lethale. *de praesagiis.* *periculosius est si pars sinistra cordis patiatur.* *a resolutione peius quam a suffocatione.*

De curatione

Ceterum ne noster sermo in praesenti affectu obscurus evadat, addendum est omnes syncopis causas ad duas tantum esse reducendas, ut supra tetigimus, nempe scilicet ad repletionem et inanitionem et sic duae erunt syncopis species verum cum causae earum variae et distinctae curatione expositae sint et in actu syncopis cognosci non possit an ex repletione an vero ex inanitione proveniat, ideo Galenus in libro 12 methodi 6 solius syncopis ratio habenda erit nam continuus affectus et symptoma affectum vehementiorem reddere et virtutem imbecilliorem valent. unde causa tunc generale dolente Galenus 12 methodi 1. utramque tamen syncopis speciem in aliquo tempore

Certum est

na õi Syncopi siue ex inanitione seu ex repletione a[c]tinga at ante totius corporis Quatuor auxilia peculiaria debent q[uae] tri plicia poss[unt] e[ss]e p[r]im[um] q[uo]d erit aq[ua] frigida l[ege] rosacea irroratio hoc remedio sp[irit]us expansi uniantur eoru[m] p[ro]hibeatur resolu[tio] et hoc remediu[m] in syncopi adhiberi p[o]t[est] dummodo neq[ue] ex u[ri]nno nec ex immodica refrigeratione nec ex aere exte[rno] nec ex multitud[in]e s[h]allorum crudorum in corp[ore] assistentium neq[ue] ex im[mo]dico fluxu uentris o[r]iginem trahat et huius rei ratio euidens e[st] no[n] tali aq[ua] irroratione uirium intus citius includito[r] fluxu namq[ue] et frigiditate addendo syncopis deterior redditur q[uo]d si a[...] absolat Galen[us] l[ibro] ad Glauc[onem] 14 irrorationi frigida laudanti[bus] omnibus casib[us] interp[re]tandus e[st] de ea q[uae] subito et effertim fit nam paulatim p[ro]ducta mala afferret 2[um] auxiliu[m] e[st] res optimi odor[is] et aromaticos inspirare et hoc remediu[m] accomodatissime e[st] õi syn copi dummodo no[n] fiat ex uteri strangulatu na[m] eo temp[ore] potius faetida et graui olentia odorare expedit, q[ua]lia s[unt] assa faetid[a] ruta castoreu[m] galbanu[m] et similia ut A[rist]o[teles] dicit [...] circa odoriferis utendu[m] sit potius ex inferna q[ua]m p[er] superna aponi Galen[us] ut ostendit hip[pocrates] d[e] ap[horismis] d[ici]t na[m] uterus sicuti odoru[m] suauibus allicitur ita ingratitud[in]e et insuauitate fugatur et hoc 2[um] remedium genus explere det, p[er] odores oib[us] mis exhibitos ut eis sp[iritu]s rege nerentur et na[tura] reficiatur et corroboretur, I[um] domicilium irroretur aq[ua] rosacea et uino odoro a[c] ligeas gutulas allicit[ur] rosati p[ro]mysantes allipiatur, capo, aut pullo etc. cu[m] assatur irroretur aq[ua] nap[h]a[e]

[Marginalia:]
aspersio aq[uae] in syncopi debetur, dum[modo] no[n] proueniat ex fri[gore] aut ex uenena[to] aut ex aeris medijs aut ex fluxu uentris

aq[ua] subito et affertim debet fieri

2[um] res odoratas inspirare dum[modo] no[n] sit ex uteri strangulatu

domiciliu[m]

rosacea et uino optimo albo addendo, pulueris sandalorum citrinorum
coralorum rubrorum et similium, et capo aut galina decoctis, in pannis
et naribus applicitis, est optimum remedium. nec minoris utilitatis est sequens, Rx aque rosacea ℥iij naphe et uini albi odorati, moschi grana iiij, mittantur in ampullam uitream et post agitationem naribus aponatur.

Ad eundem usum possumus sacculi fabricare ex floribus et pulueribus cordialibus
l. corum loco parati suffumigium ex corticibus citri aque naphe,
trifolij, melisse, rosacea uino albo optimo, igni expositis
permiscentes ambram, muscum et stiracem calamintam. neque in
hoc casu obliuiscemur, quod est remedium, cum maxime generosum sit
quod paratur ex panibus a furno extractis et uino generoso irro-
ratis et naribus appositis. quod remediorum efficatius reputabitur si in ea
irratione aspergantur puluerum diambre diamuschi, et similibus.

Caeterum cum huius passio ista crudelis sit, ut maxime uires in
ea prostrantur, non solum praedictis remedijs utendum erit sed etiam supra re-
gionem cordis aliter infra epithematis aut unguentis aut sacculi erunt
aplicanda, quae remedia licet in nostro corpore durant in igne, remedijs conue-
nire oportet ut Rx aquarum naphe melisse scorsonere ana ℥ij
succi pomorum redolentium, et uini albi generosi ana ℥ij pulueris sandalorum
citrinorum coral. rubrorum diamuschi dulcis ana ʒj et fiat epithema cuius
applicatio debet fieri supra cordis regionem modice calida cum matula
cerici. l. Rx unguenti naphe ℥ß pulueris diambre et diamuschi ana
ʒß. m. l. parati sic remedium Rx olei florum arantiorum ℥ij

Diuidatur capud ante nares et uidebo, illo reficiatur

ampulla et do rosa aq.

fumigium extra odoris

generosum remedium ex uino generoso in pane cali-
do et nares apposito cum diambra

epithima per corde.

linimentum per corde

Pulueris ros. rubicari & Sandal. citrinoru ana ℈j pulueris diamu
sch. dulcis et diambre ana ℈j, et cum pauca cera alba f. leni
mentu: L. Sacculus q in hoc casu parari solet talis e. ℞ floru
Sacculus ex floribus — Arantior, roris marini, rosaru, boraginis et uiolaru ana ʒß.
Pulueris coralloru rubroru ʒij diambre ʒß. redigantur in puluere
et f. Sacculus q uino albo calido et generoso irroratus supra cordis
regione applicetur.

Qd si his duobus remedioru generibus affectio non cessauer
ad 3m remediorum genus erit deueniendum quo mediante sic correptus
frictiones et ligaturae. — a paroxismo liberabitur, Scz ad frictiones ligaturas et ad constrictiones
dolorosas, pedu et manuu, ut facultas sopita et calor natius
ad exteriora reuocentur. et quando ipsi pes extremae frigidae, sunt cas
pes frigidae pannis calidis cu uino herbar. calidatu — pannis calidis fricare oportet prius madefactis uino albo
in quo pulegiu, camimdlu, gariophyli et salvia decocta fuerint

Qq remediis adhibitis et ad syncope perseuerante ad cucurbitu
las sine scarificat. erit confugiendu q in natibus et spatulis
cucurbitulae in natibus et spatulis. — aponi deuit, qd si adhuc predicta oia no profuerint tuc erit mouen
te sternutamentu, nam ualido illo impulsu et comotione facult[illegible]
sternutament. s. mirabilia — ipsa quasi dissoluta a paroxismo excitatur, et si contigerit ut
fieri solet quod non solum in una die pluribus paroxismis affi
ciatur aegrotans uerum etiam in eadem hora et eodem tempore in qetis
in spatio quietis cibabis — spatio et si breui sit, his q celerrime nutriunt erit utendum, ore

assumptis

quond genire, uinu generosu praecipitatu distinct, secundo quod uini colerri uinu generosu
orte nutrit, debet exigua, quam de quot transmittere, colente loco calidi nutrit
3° de temperamentis 2° hoc sunt substantialia remedia quae in hac, 3° de temp. 2°
affectione applicare possumus quecunque inde orta sint siue ex exsolu-
tione siue ex inanitione.

Dantequam ad alia deueniamus nobis uisum fuit in praesenti de-
terminare an in actuali syncopis affectione conueniat uenae sectio necne.
Cui Resp. est contradictorie, syncope actu existente uenam non esse secandam
quoniam nec in triplici illo remediorum genere esse annumerandam sed
ni pellatur sanguinis sit in quantitate aut qualitate est frangimus,
aut in qualitate est motu non tamen infra debitum neque in motu solum
cuius uirtutis fuerit non solum sed ex ui sanguinis indicantis in actuali sinlo
sed etiam ex ui uirtutis quae ad uenae sectionem in tali indicantis uirtus pe. non adest
robusta requiritur. Sed igitur syncope actu existente perierunt robusta uirtus
uim sanguinis indicantis, certe maxime illius uis est quando illa
illa quantitas abundat sed simul peccat infra etiam motum,
quia tunc iminet repentaneum suffocationis periculum ob copiam
immodicam, adeo est praeterea uirtus exprimitur quo est facies
non est macilenta et uirtus robusta et solida 2m cathiam uirtus
genius quod magis in dubium est an uirtus 2us spiritus pati 2m spiritus pati possit
possit syncopismi euacuatione quoniam nota uirtute 2us spiritus duplex.

quo virtus deficit
ppter resolutionem spirituum
hunc impedit
vena sectio nempe
quo non propter agravati
sunt . tamen ex post
relat.

est debile, 2° qa resoluitur et ista imbecillitas prohibet Sanguinis
missionem 3° qa suffocatur et talis etiam prohibet vene sectionem et
promittit qa nisi derepente copia tollatur derepente suf
focantur spiritus et aeger moritur q vere interpretabitur tus 6° tis ...
quo in pulsus carentia et priuatione sanguinis mittit ing
... quante non explicuit nos tamen diximus non refferti esse a
cauendum in multa copia qa virtus promittit talem venae sectio
nem tamen sedit copiose unde alludimus in dictis casibus sincopis

in sincopis acta si
tendet a multitudine
sang. tunc post
mitti Sanguinem.

actu existente venam esse sellanda ex eo quod est Sanguinis indicans
potentia et virtutis permittentis sufficientia

Sed ut bene explicetur solum modo scire oportet ex qua parte tali
Sanguinis missio fieri debeat. cui dico venam vani secandam
quia vana sub qua sanguinis ... si Corpus sit plenum cui
Sanguinis fons sit hecur basilica dextra aperietur. si ita

ex corpore Sanguineo
basilica dextra ...
Si ex retent. mensium
ex posite Sectallo
qa non solum euacuatur
et reuellit?

Syncopis ex mensium puerperij quod suppressione oritur debet et
Sanguis abundauerit e talo . qa tali euacuatur Sangui
euacuatur et simul impetu Sanguinis reuellitur q de ca
si Sanguinis peccatum in solo motu consistat curcurbitis

Si peccatum sit in motu.
Cu curb. ligat. frict. dce

cum tris quod diximus in 3° remediorum genere scilicet liga
turis frictionibus et curcurbitulis si denique peccatum sanguinis
fuerit in solo fra alijs praesidijs infra dicendis auferri
poss

Solu .n. hic notum e in his cappitis syncopis actualis elligitur
aer purus qa icl hic no solu genit mee allimti spus sed etc aer purus ut re
maxi remedij Hae tn videtur qd in sincopa ex resolue sit genet spus
frigidus in syncope aut ex ~~repletione~~ suffocatione n sit
calidus sed moderate frigidus ut Gal. dat 5 ad Glau 14]
Ratio e qa tet virtus suffocatur et fiat spuu resolutatio
no tn aer calidus applicari pot qa in syncope ex suffo
catione maxa adest necessitas ventillandi calore ne suffocetur
qre potius opus e aeris frigidi inspiratione qm calidi Semp adest nea
qd idem etc erit observandu in asmaticis qm deficit respiratio frigidi aeris
spirone tet hre aera frigida et potu etiam pueniat necess
tale caloris ventillandi

ggo ita potius pro ampliori huius affus curatione cum
alia sint generosa remedia syncopi allomodata qd sine mag
no ultr descrimine fieri no pot ni pentissim certo sciat syn Syncopo ex reple
copim ex repletione ortu fuisse quo in ea inullaretur coit tione impedit
allimentoru exibitio qa si hui multitudo hu in corpore exitu cibum
calore nativu strangulando syncopi. ditat multo melius
qd dicta multitudo augebitur allimto denovo exibito et subite
mortis ca erit qre errore maxe hip et Gal. vitiuperant 2° allect 37
et 48

in quo casu adhuc doctus medicus perpendere debet supposito quod syncopis ex repletione proueniat an talis repletio orta fuerit ab humoribus crassis et lentis an uero a tenuibus quod cognoscet per signa superius posita a sideraris. unde si ex repletione ortum traxisse cognoueris uictu tenui atque ijs quae possunt extenuare est utendum salubre igitur est quantum ad copiam attinet ut multi dicunt ualidis per sectam uenam fieri et eam rursus iterare qua bis factis non permitunt ut humores crudi rursus in corpore redundent melius enim est ut uires prostratae humoris crudi regere et distribuere nequeant sibi melius consulere ut euacuatione uiterius. si autem humores superauerint ut periculum sit ne uires suffocentur non erit absurdum tum ex copia modicum subtrahere et grauatas uires leuare quod exemplo ignis patet qui cum rite auendis lignis extinguatur paucis ademptis rursus reuiuiscit et ijs quae ipsum suffocarent superior euadit. perinde si uires robustae et copia quae ostendit admiramplafuerit in eum numerum est agendum si autem imbelles fuerint et cruditas multa adsit frictionibus est utendum et his quae lenter extenuare atque discutere crudos quosque humores in corpore (?) possunt. tale est camemalum anetum ut rarefaciant dissipent et casus [illegible] nequeant. frictionibus uero sit

per ca

Si humoris cruditas tanta fuerit ut imineat suffocatio non est absurdum sanguinem mittere.

Si uires pauce et imbelles et cruditas multa fricationibus cum decoctis aneti et camemali etc.

a cruribus incipiendo, deorsu deinde ad tota spina a Cadibra a cruribus deorsu ad spina a Cadebris

Chia e transeundu postea ex brachiis ad inferiores pedes usque

ad pedes id quod frequentius est faciendu ita ut uiriu tanto

habeatur qua aliq hoc non pendentes immoderata frict

oni sese facientes uires subito dissolutae fuerunt ita

ut ad mortem deuenirent. Ego uero quendam ex ignorantia fri

Cantiu anno 1612. in syncopem plapsu aspexi quia inter

qui diu frictionibus usus fuit assiduo omni ad 5m usque die

abstinuit et cum in opie hoc ipse faceret non potuit utrumque

nempe defatigatione et inedia sollicitare et de die syncope interiit

spectabat non meo uideri eum qui tam immodica frictione et

inedia tantam cruditatem dissoluendam putabat ad primum a

cibo omnino abstinere nec prius nimium grauatae ab immo

derata frictione desinere contra hip. dicta 2° aph. 16. ubi fames

est laborandum non est. ideo in talli casu mihi semper uisum

fuit moderatius fricare et rursus nutrire contra uirium

tenore tipsana cremore aut alisa cum oximelite aut panne

in uinum imbutto quo uires imbecilles nunc die faciendo utrumque

propterea. Sed ex copia humoris nil per fricationem dissipando

Deinde rursus comodo alimento exhibito quod adeo facili et in partes

Corporis distribui possit substituendo quantum tunc non solum uires seruabuntur

uiru generosu ad sa[ndos] Cu[m] crudos ē cop[ios] timu[n]. & digeri c[on]sequit[ur]

Q[uod] et crudi hūores p[rae]t[er]n[aturam] c[on]sequunt[ur] quū temp[or]e o[mn]e [redacted] destitui[ti]
mobile exibitu[m] albu[m] & odorosu[m] q[uo]d s[i]t p[otiu]s tale n[on] crudos
hūores ip[s]a[m] c[on]sequit[ur] & calore[m] natiuu[m] debilitat ut dicit Gal[enus]
4° de sanit[ate] tuend[a] 4° & celerrime nutrit & uires deperditas
restaurat ex Gal[eno] 2° aph[orismorum] 18. & 3° de temp[eramentis] 2° cap[ite] d[ic]ta

insyncope exinanatione sympathu[m] aqua[m] & decoctis

Colligit[ur] in eo d[e]riore ut ramq[ue] sincope[m] ga[udere] tale usus uini
c[on]sil[ium], cu[m] sit in repletione p[otiu]s dicat ē in all[iis] u[ti] q[uod] fit ex
inanitione d[ebe]re ē symphatu[m] aq[ua] buglosse rosaru[m] scorsom[erae]
& similia, q[ui]a in sincope exinanitione[m] mebra q[uae] inanita f[uerin]t
qualib[et] calidare p[oss]it & q[ui] uini usus utriq[ue] syncopi com-

utriq[ue] sincopi c[on]f[ert] usus uini ex Gal[eno] 12 meth[odi] 3°

(m)odus sit dicit Gal[enus] 12 meth[odi] 3° hoc ta[men] moderatione ut syncopis
n[on] oriat[ur] ex inflamatione interna febre ardete aut p[ro]teruitud[in]e
aut ingente[m] capitis dolore[m] & uomitu[m]

Deinde q[ui] ex hūoru[m] crudoru[m] syncope laborant n[on] s[un]t exti-
cito adducendi ad balneu[m] q[ui]a m[ater]ia cu[m] crassior sit & copiosa n[on] dic-

hūores crudos n[on] c[on]fert balneor[um] q[ui]a iclectos

q[ui]a extenuata c[or]p[or]i distribui nequeat ideoq[ue] magis meatib[us] i[n]farctu[m]
& febrē suscitabit ubi igit[ur] hūores extenuati fuerint & excretio la-
cesparcat ita tande[m] leuare ægros & cibis leuib[us] satisfacientib[us]
nutrire o[portet] et tu[n]c ad balneu[m] ta[n]t[um] accomodati erunt.

Q[uod] si ex subtiliori hūoru[m] putred[ine] in syncopes incidant
eos s[um]mo curandos ē c[on]stat ut p[otis]te[n] alii m[or]bi e[m]inentes q[ui] uariis
crassos & pigros ad motu[m] existent & ut ægre int[e]r[im] destitu[unt]

Curatio sincopis
ex humili tenuib;

ut ē tremor, aliqa et pannis lulio rosario castellanar. integra

natam aut impedientij intinctus idem pestant gallori — Aqua frigida

lettuceli citru intubas lactuca malu punicu pira et sitia

q̄ no unica uice sed particulatj et ex internallis offerri cnunt

ut est id qd sōe alimti dati n grauet uires in hoc affu

sed potius augeat et in hoc casu est cōt uinu lymphatu in hoc casu ad melio

ut diximus quia est cunctio adhibeti q nulla hēt uim cuti uinu linfatu

laxandi aut rarefaciendi sed e. densanda et corroborandae

cuius rui ē oleu rosatu oleu melinu et pulueres rosar rube — in uolio oleis

sandalorū rubror quisque si sudores copiosi erupenint dagr astringetiorem

ad summa imbecillitate ueniae — ne resoluat

2° oriunt huius mi syncopas qa sicuti refectio uiru in

repletione no dēt fieri cu alimentis ore iniectis sic inedi q ex ina

mie fit nārius ē usus alimti et nutriti inanius assumpti

ijo uelociti uires defectitas reficiamy et spiy resolutos repleamj

talia aut erunt uinu odoratu cu aq naphe q mixtu in potio — uinu oua sorbilia

tione ut delet oua sorbilia q prius fuerint cocta in uino

generoso et aqua napha et rosaceo. carnes sint facil

alteratis ut hepata galinaru pulli fasiani perdicu pulli, ca

disses idem pestant menta q ex diuersis putanti quisque illos

q adducunt ā Matheo de gradi de iliio 16. ppe fine q talis ē.

Conserua Cordialis

℞ diabuglossati ℥iij diamarginati et rosati ana ℥iß Sal
uiolar ℥iß specierum rosarum nouella ʒiß margaritarum albarum
preparatarum ʒiß seminis falletose ℈iis de corde cerui spodij frenum
Jacintorum safiri smaragdi et granatorum ana ℈ij croci g ij
foliorum auri et argenti ana no iiij cum sirupo de allettu
citri fiat confectio cuius quantitas erit singullis uicibus a ℈ij
usque ad ʒij dissolutas in iure pulli aut galinae aut uino
generoso.

Ex confectionibus que apud Cephalicalos reperiuntur composita omnibus
distantibus confectio alchermes ellectuarium de gemmis confectio Jacintorum
et diamuschi dulcis dosis est a ʒi usque ʒiß dissolutae in
ex cordialibus aquis nec minoris momenti est sequens confectio ℞
seminis granae paoniae cidoniij et corali rubri ana ℈ij
croci g iij fiat puluis cuius quantitas erit usque ad ℈ij
quolibet mane in ouo assato ieiuno existente uentriculo
remedio sepe fuit expertus et pauperibus pro illius utor sequenti

℞ poma odorifera extra intraque mundata no ij aut iiij b
quanti in pauca aqua napha et rosata et cum saccharo
albissimo et modico cinamomo fiat conserua et est bona mirum
in modum ualet ad idem dare infirmo pomum regale decoctum
in uino albo et aqua napha et rosarum equalibus mixtis et uas
in quo decoquitur obturetur tempore decoctionis.

Rationes confectiones

puluis in ouo sorbili

Conserua de pomis et paupercis et aliis.

pomum regale decoctum in uino et aqua rosarum

Docuit max.e et ego expertus sum saepe similis frictionibus, adhibitis cucurbitulis, si opus sit cucurbitula super spatulla sinistra sine scarificatione adaptare et super cor in mamilla sinistra diamuscho acrido dulci epithemeti et desuper pulueris diamarg. frigidi aspergatur. Ad idem est adducere unguentum dictum. Sui floni arantij et sup. spargere dictus pulvere diamuschi dulcis confert est regionem cordis oleo storacis muscho aut oleo pretioso ambra confecto aut solo ipso oleo et desup. pulvere sparso epithimare, aut epithema ad minimum ungenti aponere ut sua humiditate non noceat aut hoc ungentum parati. R.e olei ros. viol. ... et nimphea ana ℥j coralor et sandal. rubror. ana ℈ij camphora g. ij m.e et cum cera alba f. ung.tu aut alio modo R. olei ... ℥j olei spicae et pinguedinis naspha ana ℥ß ... chermes coralor et sandalor. rubror. ana ℈ij ambri et moschi ana g. iiij et cum cera alba f. ung.tu

Ego vero remedium sitis adducere soleo quo saepe succurro et inter omnia remedia aegrum ab ea liberat. R.e sirropi alletolici citri et de pomis reddolentibus et de corticibus citri ana ℥j in quibus dissoluantur ambrae g. vj et his sirrupis addatur olei naphe ℥j et dictis regionem cordis sub mama sinistra illinire iubeo et desup. inspergere pulvere ossis de corde cervi et

Postfricationes cucurbitula sup. spatula sinistra et sup. mamilla sinistra et est expertum

Sui ... oleo pretioso

linimentum cordiale

aliud spica

Epithema ex sirup. ... cordiale ad mamam sinistra

& margaritarum preparatarum & granorum Alchermes & ligni al
& muschi ana ℈j. ulterius soleo parare sequens. ℞ aquae

expertum

gie napha ℥iiß pulveris diamarg. frigidi & diamuschi
cis ana ℈ v. m.

Isto in eundem usum dari possunt substantia carnis quae tris
post parari. primum primum distillationis quem adducit Aui. 16 3i t
cap. 13 alterum primum decoctionis quem adducit Au. 13 3i t. 5o
de uomitu. alterum primum expressionis. duo priores adducit
Sauanarola in primo suae praxis canonice t. 3o rubrica 6a
omnes tamen tres multo melius ponuntur a Carthagena in lib
de febre pestilenti folio 57.

Ego loco istorum utor sitibus distilatis. ℞ carnis

destillationes distifice

arietinae lib v. caponis ℔j abundanter & pos[t] satis
cum aq. melizae & napha & rosaleae ℥ v. quoad es pulueris
margaritonis frigidi ℨij margaritarum preparatarum & cor
rubrorum preparatorum ana ℥ß. ponantur omnia in alambico
uitrag. & destillentur 2a arte lento igne cuius distilati
ibeo ℥iiij pura quae sit uile. Aut 2o ℞ Galinam integra

Qu[od]
primum destilla-
tionis.

adolescentem & pinguem extracta pinguedine truncidata in exigu
pus & infundatur spatio unius horae in sequenti mixtu
℞ aqua rosarum buglosse & napha ana ℥vj sulci limo
℥j uini albi optimi ℥ij et post maceratione manibus
d

et sequenti pulvere inspergatur: ℞ margaritarum praeparatarum ossis — pul. sper.
de corde cervi et eburis ana ʒj limatura auri ʒß. colliquentur
sic in olla bene obturata et in duplici vase bulliant omnia simul,
spatio 4or aut 5o horarum. postea extractus succus ex olla destil-
latus ex carne galinae et talis succus igni calescat et ipsi
addantur vitella ovorum N° ij pulveris diamarg. frigidi ʒß
et post dictam mixtionem dede in una quaque vice ℥j aut ℥ij
dicti succi singulis horis aut 3a quaque hora quae potentissima — potentissima destillatio
est destillatio. nec minoris momenti est sequens

℞ caponem capollescitum pinguem et demota pinguedine assetur
lento igne et dum assatur aspergatur ista mixtura ℞ aquae
rosarum naphae ℥ij succi granatorum et vini odori ana ℥j — Subia per expressione extractus
et post irrorationem aspergatur sequens pulvis ℞ ossis de
corde cervi sandali rubeorum eburis ana ʒß ambrae et mos-
chi ana g. v. et istis pulveribus aspergatur capo assatus,
quo usque succum omnem imbibat, et postquam assus fuerit torcu-
lari prematur quo usque succus eius exierit cui succo extracto
adde succi limonum ℥j diamarg. frigidi ʒß vitellorum ovorum
N° ij simul bulliant parum et postea dedatur ei ℥j usque ad
℥ij talis succi qui mirabiliter vires reficit et syncopim
curat. aut ℞ galinam et arietis crus semota pinguedine
coquantur.

Subia extract[a]

p[ro] delectione

bona et salis

Subia extracta p[ro] delectione bona et salis

in sufficiente quantitate aq[ue] lento igne sine flamma, quousq[ue] ossa carnis separentur et inde coquendum. adde electuarii citri ʒj pulveres margaritar[um] Iacintorum diamuschi frigidi ℈ij. hunc in iusculum, satis facile et validissime restaurat vires qui si pa... dictis sine pulveribus, pot[est] parari.

Aut pot[est] fieri sequens consumatum qd alio no[mi]ne dr pistom pulla co[n]q[ui]sita et cocta remota pinguedine in sufficienti aq[ue] qu... Cui adde agrestae aut succi limonum ʒij postea pulla semi cocta aut perfecte cocta extrahatur et contundatur in mortario quousq[ue] caro dissoluta fiat sicut farina iniiciendo semp[er] mortario parum iuris, deinde in d[i]cto iure obtinetur mixtura addendo coriandri preparati ʒj et tandiu coqu[itu]r, quousq[ue] spissitudini sit lacte amigdallato aequat. hoc consumatum con... sr fiet et sp[irit]us restaurat et perfecte transmutatur in alim... substantia Cui si pulveres cordialis addantur multo melius erit quam remediis ad hibitis. Desinunt sincopis tollet.

Caeterum ne iterum atq[ue] iterum invadat opus est huiusmodi sanitatem si fieri possit radicitus extirpare [et] q[ui] methodo assequendo ut recte procedamus [et] ut uniuscuiusq[ue] syncopis ... habeat ad clasicos A.A. est fugiendum quod de syncope [et] causatione multa praeclara dicunt et ut nil intactum habeat

effec...

relinqm, breuiter dico qd si ffe uteri suffocatione hac syncopis — Si ma[...] ex suffocatione matricis
albidat satis e eis mulsam potui dare in qua thimum autem — aq mulsa hisso
panum aut pullegium aut hyssopum decoctum sit, ac earum brachia — pong.
potius qm brachia deligare ac fricare oportet ... sicuti
quo sanguis ex utero immoderate effluit earum mamillis — fricat.
cucurbitulam affigere solemus ita qq uterus sursum eiusd latus
attractus e inguinib. et femorib. admouebimus naribus ea — Cucurb.
q foetidissimo odore mouent uteris autem odoratis eg laxare
ac calfacere possunt. Et hoc de syncope.

De Apoplexia.

Cum noster sermo de apoplexia tanqm de repentino et subito
morbo sendus sit in presenti capite prius scire oportet qd hoc nomen
apoplexia uox graeca significat idem n e latino sermone qd p — qd nois.
cussio siue lethalis casus ita n apoplexia correpti cadunt — apoplexia hoc e
sicuti lethaliter decumbentes. et hac de ca Rabi Moises 23. — p cussio.
pte suorum aphorismorum dicit apoplexiam ee morbum Dei cui subscribit — Rabi morbum dei
Plato in dialogo de natura dicens apoplexiam morbum ee sacrum exeo
qd pterm sacram deducit. lib 6° lectionum antiquarum capite ... — plato mbum sacrum
in quo apoplexia syderatione et fulmen uocat tanqm si correpti — et sideratio
hoc morbo fulminati aut sydere icti sint et huius nominis mentionem fecit
Aetius

Aetius fulmine ict°.

Cornelius mor° atton°.

Def° Aui°.

paul. et Aetij

Gal. 2ap42.

Auic.

ēē priuationē sensus et motus excepto anhelitu;

opta def° Gal. et suis hic alegatis. ē priuao funitionū repent.

dria apoplexiae a paralisi et paraflexia. ē apopleticus q. paraliticus.

Lib 2° serm 2° Cap. 27. Cornelius Celsus apoplexiam morbum attonitum appellat lib 3° Cap. 26 qa inea corpus et mens stupet. hic n. morbus venit ab Aet. describi solet ab Au° 1° 4° 3° Cap. 12. hic definitur ē otiositas membrorum a sensu et motu propter oppilationem contingentem in ventriculis cerebri et in viis spiritus sensitivi et motivi. a paulo lib 3° Cap. 18. ab Aetio cito dicentibus apoplexia ēē priuatio sensus et motus ab Gal. 2° ap privatio ēē sensus et motus cum obscuritate in respiratione ab Auic. 3° colligitur itts apoplexia ēē quo homo cadit et interdicta est eius vox et priuantur eius operationes et motus totius corporis excepto anhelitu qa priuato anhelitu moritur patiens.

q. ōēs definitiones sunt bone sunt opta tn et exacta ē q. traditur lib de diff. simpt. 3° post med. et 2° de simpt. cap. in p. et 3° de loc. aff. Gal. dicente apoplexia ēē priuatio sensus et motus et functionum principum repente incidente. q. defio ut magis innotescat breviter adverte super partem illam (ēē priuatio sensus et motus) qa per illa distinguitur apoplexia a paralisi et a paraphlexia qa paraflexia redditur ē unius lateris et partim nervorum q. aliqdo ōēs nervos et aliqdo aliquos tantum. Proinde valet hic regula ē apopleticus q. ē paraliticus et

Ita ditur extinguatr a sopore et uteri strangulatu quia in sopore | dñia a sopore
graui fatis et libera ē respirāo in apoplexia autē tollitr | et uteri strangula
Iussus in sopore posteriores Cerebri ptes et primimts et uis abilis | tu;
Cdducentib, obtunduntr. anteriores autē salua pmanent talitr
ut spūs qd datis nrail moltioni driatis ad bene ester | in sopore mouet
uanda infundantr, et pcipue respirōe q ad uita fuenda ē nāria.
Eriunt in apoplexia autē motus oīs et respirāo aufertr q deia
dotissm etē hō suffocatr. destinguitr etē ab uteri strangulatu | ab strangulatu ute
qa cerebri uapore n affuitr et ita respirāo multo minus | ri.
impeditr ni fauces obturentr. differt et, apoplexia a [illegible] pe | qa in hoc respirā tio detentr.
qa in hoc nullus artenarū pulsus aut ualde obscurus deprehenditr | a sincope qa
ut Cap. pcedete diximus. in apoplexia autē plenus et uehemens | nō adest pulsus et in apoplexia
ni ppe mortē. | plenus.

pars Affecta in hac ægritud. Cerebri ē sine dubio ut ex
dū dcto loco unde apoplexia ē symptoma in qāe altiris ablata | pars affa Cerebri
qd Cuenit tum ipa substa Cerebri uitiata tum etē ob facultate | pp cerebre. uentreu
a ceno ad organa motus et uis nequeunte deferri q ut in alus intelligitr | loui dubiū.
nōtri ē facultē ōtm et mandari irradiationis mō et mediatib,
mus lolis exteri et Cum spūs alis otinuo defluat C facultis
alis otinua regratr actio inpēh otinuā etē generare debunt
ut Cer dct 12o meth 5o ex q drā Clare ostat duplex
apoplexia

Impleri pōt ostingere apoplexio: pp obstructionē et ꝗ obfuscationē et tenebrositatē uiarū.

tingere tum q̄a ob obstructioē uentriculorū cerebri motus et tollitur tum q̄a facultas aīs cū mediū p q̄d illustrat tenebro sit ad pte inferiores defundi n̄ pōt inde et si aliq̄s miat in pte, spūs q̄a tn̄ n̄ fouetr p nouū spūm et nou illustratiōe facte perit motiua et sensitiua pēa facultas

Species apoplexiae tres.

Apoplexia 4ᵒʳ species 2ᵘ oīu medicorū sententia sit hip aph. 42 duas tn̄ reposuerit sc. forte et debili sed 3ᵃ et 1ᵃ aliarū specierū mentionē fecerat ēt et sic pōtma spūm in hoc q̄d ē respirōē nō manere aut ita exilē ēē ut sui lateat q̄ spūm adimendo curādo n̄ admittit qm spūm explicuit hip p uerbū apoplexia forte. 2ᵃ sp̄s ē q̄do adest respiratio intermittens et uiolentiss° cū dentiū stertore. 3 q̄ respirōē sit interceptā n̄ tn̄ ita uiolenta aparet, 4ᵃ mitiss ē et q̄ forte curatr ut dōt ... 2° aph. ... q̄ ordinē respirōis seruant et deglutionē admittit q̄d ex periculo et lesione respirōis pendentaru q̄d dōt 5° delis 1° dicens periculi magnitudinē ex anhelitus magnitudē dijudicare oportet.

1ª ē nō habere respirationē q̄ius ad sensum

2ª ē habere respirationē uiolentā et interceptā.

3ª. sine respirōē nō ita uiolentā

4ª. mitis.

q̄d ut clarius euadat interroget aliq̄s cur potius ex lesione respirōis qm ex lesione aliarū functionū peri

in hoc

Sumatur vigesimo in apoplexia omnes animales actiones aut tollantur aut
depravantur. Cui satisfacimus dicendo respirationem esse immediate
animalium actionum et tamen quod a voluntate dependeat ut dicit Galenus 2° — *[margin:] quia definitio plane non respiravisse in his declarat operationes*
de motu muscul. cap. 5° unde si libera respiratio sit a solo septo — *[margin:] quia respiratio est motus voluntarius qui comprehenditur sub definitione*
transverso fiet, si tamen ob aliquam laesionem ob infirmitatem aliquis
venientem cum pectus movere nequeat cum etiam musculis
intercostalibus. Juvatur cum si maiori adhuc respiratione opus
sit musculi thoracis operantur si tamen hi omnes respirationem efficere
nequeant respiratio fiet cum his et singulis instrumentis cooperantibus, ex quo doctrina colligitur alia Galenus 2° de motu muscul. 6°
dicentis opera voluntaria in duplici esse differentia alia esse penitus — *[margin:] opera voluntaria alia esse penitus libera et alia affectibus corporis servientia*
libera alia affectibus corporis deservientia penitus libera
priora sunt ex eo quod a nobis fiunt liberis quod corporis affectibus
deserviunt non perpetuo fiunt sed certo tempore cum alia limitatione
ut respiratio v. g. quod cum inter animales actiones maxime ponatur
ut dicit Galenus lib. de utilitate respi. cap. 1° ideo operatio ex hac
sumetur indicium ad dignoscendam huius morbi magnitudinem
ob quam tamen est tunc in somno animales actiones feriantur non tamen actiones
et ut Galenus dicit 3° de tis 7° et 5° eiusdem cap. 1° quia anima dormientibus non otio gestit neque cessat ut dicit Galenus 2° de motu
musculorum 4°.

Cae huius a fus duplices [illegible] una interna alia externa

des tri in hoc coeunt qd cerebru et eius uentriculos obstruunt

ples [illegible] q̄ subita repletionē efficere ualent qles [illegible] ebrietas

crapulla i [illegible] suffocati calor acrescunt et e[illegible]

[illegible] nimia ira diffundantur et liquantur q̄ in cap [illegible] et eius

uentrs nempe fusa mā et liqta huiusmodi [illegible] solent ee cāae

ambientis nimia frigiditas q̄ efficit densando et coarctando

cerebri uias qd colligitur ex [illegible] 3° a [illegible] multas sententias

23 et 24 [illegible] apoplexia ponit inter hiemales morbos et

Nicolus et Mesu ea gradu dont id prestare debilitando cap

et uentriculus cuius rei cā e facultas [illegible] imbecillitas

indoctis [illegible] multas superfluitates coaseruare ualent q̄ cam

apoplexia [illegible] cum id [illegible] prestant capitis lotiones usus

ueneris immodicus subita uociferatio magnus sonitus dum mō

caput relinquitur plenu hic dolor fortis corrugans cerebrum

et mala qlitas ueneni infrigidando ipsu q̄ apprime id ualet

efficere. Casus et percutio id faciunt et multotiens uidi in cap

uulnera et dilutiones eiusdē [illegible] cranei [illegible] primitur sub

cerebro apoplexiā fieri [illegible] calluitati quous ut craneu ut

[illegible] infra detendo. Somnus longus id prestat et diu in

[illegible] frigidis et more discoperto cap ut nicolus notat addormire

[illegible] nocte uel supine ē cā apoplexia ye facili declinat

externa

ebrietas. crapula

nimia ira: pot fundere et ligre mās in capite

frigiditas. abiectis [illegible] constipando. aliis debilitando caput ut coaseruet mās flematicos

Lotiones capitis usus ueneris. exea de cā.

uociferatio et sonitus.

ueneno frigidu

Casus percutio aut dilutiones capitis

longus somnus aut dormire resupine

tio superior a Capitis et originem nervorum obstruere somnus — *Dormire sup[er] re-*
et dum repletionem Cibi et demum exercitij obstructi supradictis — *pletionem cibi*
efficiunt.

Ego vero vidi duos scabiosos qui ex unctione unguenti — *Unctio mercurij*
pro scabie cum mercurio et apoplectici facti sunt et interierunt — *in scabiosis*
quia tota materia scabiei retrocessit ad cerebrum cuius ratio fuerunt — *et [illegible]*
ventriculi obstructi et successit apoplexia. Denique vidi quandam
dominam nobilem ex subitanea ira et molestia factam apoplecticam — *dominam ex ira factam apoplecticam*
tum cum paralisi ex quibus casibus mihi cuenientibus iudico apoplexiam — *et sic iudico etiam ex timore posse fi-*
etiam posse provenire ex omnibus accidentibus. — *ngere.*

Interna causa huius morbi est frigus et crassus humor et pravus humor — *Interna causa est*
Praecipua causa sit ex eo constat quia calidus humor cerebri actionem — *humor frig. crassus et lentus*
non tollit verum tamen interturbat ut patet in phrenitide quia calidus
obstruere non potest cum tenuis sit quod de causa huius apoplexiae fieri
modum constare debet primo frigiditate quae facit actiones torpidas videre
requirit et crassitudinem quia cerebri cavitates obstruere possit et — *Solum ab humore frigido non potest oriri apoplexia*
cum duo sint crassi humores pituita et humor melancholicus
apoplexia ab ambobus fiet ut plurimum a pituitoso et raro
a melancholico ut ex textu constat 6 aphorismo 16 et 57 cuius rei — *a melancolia raro fit*
ratio est meo videri quia non ita frequenter evenit ut tanta mollities — *[illegible]*
et quantitate reperiatur ut cerebri corpus resolvi possit

pōt oīri ex sangui grumo: aut e fumi fione crasō hūmorū

Fiet etiā apoplexia ex sanguinis grumo et ex humorū crassorū effumatione quamvis apoplexia frequentius ex ventriculorū cerebri obstructione quam ex illius repletione evenire solet ex cōto colligitur lib de sang miss. cap. 5. cum ait posse

pōt oīri a plenitud. sang. ex cōto

dari morbus ex sanguinis plenitudine quando vasa ut cōtus dicit 4° aflat 23 et lib de caus morborū 3° inquit quod cū vasa sunt plus iusto repleta, difflatio impeditur et ideo fere calor nativus extinguitur et motus et sensus cessant et quandoque strangullatus mors evenit ex quo colligitur morbus sanguine constat etiā ex sanguinis plenitudine quae ad vasa etiā apoplexia gigni posse Av. tamen cito alia apoplexias assignat causam

Av. alia: vinculū arteriarū soporiarum.

vinculū scilicet arteriarū quae soporariae dicuntur et venarū iugularium quae eo tempore mā defit ex quo a tis spūs generari posit licet cōtus diversa asserat sententiā lib de usu puls. 2°

De signis.

Huius morbi signa in duplici sunt dria. alia sunt quae futuram ostendunt apoplexiam et antecedentia dicuntur alia autem sunt quae ipsam praesentem signant. primum demant capitis gravitas

Signa antecedentia Cap. dolor vertig.

et illius dolor vertigines frequentes tinitus auriū visus insoliti pigritia insignis vultus mastitia locutio tremula

pigritia insignis Locutio tremula.

offerendi qui in prima in debita oblivio omnium egestionum de
ficultas quae signa etiam coma eo post vertigini epilepticae — oblivio
furori ut plurimum tamen antecedere solent. — quae et coma vertigini et epilepsiae

Propria tamen et peculiaria signa hunc mihi ostendiam sunt. — Signa propria;
Stertor cum privatione sensus et motus quae ita propria sunt huius — Stertor sed hi apo
mali signa ut non reperiantur in alio morbo sunt etiam alia — plexiae coma

quae peculiarem apoplexiae speciem manifestant ut si splendens
ac oculos protiterint et faciei rubores et totum corpus rubi — Sig. apoplexiae
cundum fuerit et caliditas blanda et mitis sit et venae tu — Sanguineae
mentes appareant et tensivae lacitudines adfuerint et urina
crassa perturbata et rubra praesterint, hi entque cum integra
frueretur sanitate pulsum magnum velocem et vehementem quod omnia
apoplexiam a sanguine gigni ostendunt, dilati gravis cum — Signa flematica
somnolentia et color albus et ac totum corpus frigus et in
omnibus actionibus tarditas urina alba et pallidus tardus
petuitosam apoplexiam, si tamen apoplexia ab humore melancholico — Signa me[lancholica]
ortum traxerit manifestabunt humor in toto corpore
et intestinorum et ventriculi flatus perpetua tristitia et alia
huiusmodi. Alia demisse sunt signa quae neque genus neque speciem
demonstrant

Spuma ad os mallu[m].

Signa sperius sicut mortui cadunt et spiritus [illegible] steterunt.

Ex apoplexia paralesis bonu[m] sed frequenter venit in latere sinistro.

Si aut cu[m] paralesi unius lateris veniat paralesis alterius, apoplexiam minatur.

vel solu[m] malitiā aut intentionē distemperationi p̄nitie [illegible]
spumat ad os ut Gal. tradit 2° aph. 43 nā strangulati
cum spuma ad os non redeunt ratio ē q. a pulmone
multam violentiā pati arguit et morbum cū ord[ine] Coin[illegible]
et securitati [illegible] huius morbi respirationis qualitas ma-
nifestat. Sed et alia signa q sequente la apoplex[iam]
demonstrant, ut si illi q ut mortui labore, et sicut
mortui cadunt ex eo qd musculi tum interni qm ext[erni]
sub minere [illegible] ga vox non fit dum imaginatio
tio depravata [illegible] destinguitur ab aliis q carola
lepsi nec non lethargia affectu affliguntur q isti
aliqd fit obscure alloquuntur.

De prognosticis

Antequam ad curationem huius morbi deveniamus q ad prognostica
ret adducenda sunt et ex Hip. erunt petenda 1° 3ᵉ et 5° p̄m
qd si apoplexiae paralesis supveniat, signat cessatione[m]
ē q a fit mā permutatio de p̄e in p̄em et frequenti-
ttis paralesis lateri sinistro evenit [illegible] eius imbelli-
tu paralesi unius lateris supveniat paralesis alt[erius] apoplexia

Spinij erit qa e cerebri et spinalis medulle lesionem ingeri signat.

2° si ualde derinib aut in alia etate stingat cum a suis simptib comitata, apoplexia imminere signat, qa eo temp. signu e caput plurimis vcire mentis redundare.

3u q frequenti sanguinis fluxui aut uena sectioni obnoxij sunt isti in hunc morbum incidere parati sunt et ratio e qa ex tali euacuatione uiscera imbecilliora reddita ditios crudos gignunt aqq. apoplexia generati.

4u suit ex hip 2° aph. 42 et 43 dicente impossibile ee apoplexia forte curare qa ob respirationis lesionem celeriter interficit antequam quod nocet cerebro aut ana aut auxilijs medicis exterminari possit. quod prosticu aa ueru sit ma uid enim qa idem hip. in dict 6 aph. 51 quo in loco dicit apoplexia cu stertore febre superueniente sanari et afirmat etiam cito ubi dicit apoplexia forte solui aduenient febre ac tn signu lethale si apoplexia antecedet febris q repugna ut solvati ni tn e ex hip. 1° et 2° de morbis quis sententia meritioni felissie bis uertuis in sunt. a buis mus etc. sanu et repente inuadit dolor cu caput

Margin notes:

[illegible]

signiat senib malu qa signat apoplexia

q euacuat sunt pati euacuationes morum apopleticis

si apoplexia sup ueniat febris bonu.

si cu feb ueniat apoplexia malu

Signis interceptae vocis, stertoris, hiat, non renuntiat, mingit inuoluntarie, si febris illum corripiat bonum, alias infra 7 dies perit.

Inuadit dolor ... caput et statim vox intercipitur, stertit, et os hiat, et si quis ipsum vocet, non renuntiat, suspirat, nihil audit, intelligit, multum mingit et sentit se mingere, huic si non febris ipsum corripiat infra 7 dies moritur, si vero corripiat ... donatur.

Aliqui textum dubium soluere conantur dicentes Hippocratem non insinuare febre superueniente apoplexia liberari, quod in 7 diebus pereunt, nisi febris superueniat ... semper potest corrigi quia febris ... reddit ... quoniam sententia falsa est quia febris non reddit leuiorem affectum sed grauiorem ... quod est ... sententia ... citra.

Alii cogitant sententiam illam intelligendam esse de sopore a quo ... illo affectum liberari febre superueniente ... ex ... Hippocrates dicit in 7 diebus perire ... apoplecticos intra 4or dies necare ... Hippocrates in hoc ... agat de affectu qui stertorem induxit ...

...

uiolentia fieri nequit sopor uero respiratione non laedit ut ex
tertio dictat 4° de his 2° huic obiicit dicentes in sopore
uehementi stertorem reperiri ut apparet in illis qui profunde
dormiunt in quo sopore uerum est dicere respirationem
laedi quoniam responsio difficiens est nec deuiare a
dicto commento t° quum hic dicat de forti apoplexia intelligendum
est
Aliqui dicunt apoplexiam sicuti et alios morbos re
petere per circuitum et fieri per crisim, quia cum fuerit
capitulosa materia et ibi moueatur, ad motum lunae
quodtie illesionem facit siue putrescat siue siccam multi
tudine grauet. et tum temporis quo ad ueniet febris
illa materia iuuatur per crisim euacuari quia sicuti natura quo febris oritur
quando febris oritur excitata mo
tione huius.
minus ab aliqua materia assumit conatum ad expulsionem
illius et hoc crisis uocatur, sic ad ueniente febre cum talis
materia fundata, natura conatum assumit ad illius expulsionem
Item sentit Sextus Militor diaria 1 et 2 et alii multi ego
tamen credo dictam doctrinam de apoplexia non esse intelligendam a
quia apoplexia per circuitum non repetit neque dicit indurari
omnes nec remittionem et sic non potest tamen per crisis salutis
ex radice
air 26

inferiori 3° decas dt. Au. dictum dictui perhibentur ad

ponit — sanguinarium taliter ut extimet non esse [illegible]

anteriores apoplecticos ante 3um diem idem non sepeliendos

statim sed post aliquod magnum temporis spatium necesse

hec colliges apoplexia forti correptos servandos esse

usque ad 3um 5um et 7um diem sed Au. intelligo de his qui apo

plexia forti non desinent, quod ex eius textu liquido

constat cum dixit apoplexiam in paralesim transire vel in

stuporem vel in epilepsiam quae transitio vel decretorio fieri

solent [illegible] apoplexia cum [illegible]

mortalis sit neque critica post [illegible] nec in aliud morbum

tam quod apoplexia non fortis [illegible] post [illegible]

intra 3um diem in [illegible] morbum transire.

5m pronosticum si in apoplexia sanguis aut [illegible]

per aures aut nares exierit bonum est signum quia natura [illegible]

expellere [illegible]

aparuerit bonum esse signum erit.

6um pronosticum sumitur ex [illegible] super Au. cito ubi inquit si

si apoplexia advenit in ~~[illegible]~~ lune magis periculosa

Senio

q uo in augmento non est, qa in senio luna arguit magna[m] ca[usa]m, quem cum experia[tis] doctus dico epilepticos et appoplexiaticos qui o[mn]ib[us] statib[us] adueniunt in decremento lunae et immedicabiles [propter] defectu[m] caloris.

appoplexia ueniens in senio lunae est magis periculosa qa arguit magna[m] ca[usa]m.

7[us] sumitur ex Gentile [super] Av[icen]na cito cap. 12 et ex Aphorismo 132 sumitur dic[tum] qd cum febris praecedit apoplexia[m] et superuenit fec[it] mortale signu[m] est qa tunc signat pessimu[m] apostema cerebri uentriculos repleus. si tu[m] apoplexia praecedat et febris subsequitur eo tempore tale non est certum signu[m] salutis post tu[m] ex ea liberari qa febris tunc accidit per crisi[m] bonam aegroti, si tu[m] febris et apoplexia simul adueniant eo tempore dicit Av[icen]na [quod] patiens moritur in re[gula] minor[e] non lit 72 horas in qui[bus] certificabimur de eu[ent]u certissime, qa si febris orta fuerit ob putredinem materiae obstruentis uentriculos cerebri tunc mortale q[ui]d erit si uo per crisim salubre.

post febre[m] mortalis qa arguit apostema. qdo apoplexiae superuenit febris no[n] certu[m] signu[m] salutis [quod] plerumq[ue] uiuit. si eodem tempore est febris et apoplexia debis[?] morietur p[er] 72 horas, usq[ue] certificatur.

8[us] sumitur ex Rasis ubi inquit huius mali periculu[m] dependet eo qd plus aut minus habeat de stertore id est ut Nicolus explanat qd plus aut minus habeat de anhelitu et respirat[ion]e. Si petent quis e[ss]e merito rogare aquo mutuali

periculu[m] sumitur ex eo [quod] plus habeat de stertore.

in apoplexia

novante

Nil deest

aquosfiat respiratio in apoplecticis moueant[ur] ad efficienda dicta respiratio[n]e cui satisfaciam

cum Gal[eno] 2° aph. 42 d[icen]s a uirtute p[ro]pter minime cu[m] nulla

Solutio ratio spus tunc demandari post ob cerebri obstructio[n]e

ad mo mouendum musculi pos[sun]t nec etiam dici pot[est] quod spus deli-

dat a cerebro resudando p[er] poro[s] p[ro]p[ter] porositates quia rumi-

a uirtute innata p[ro]p[ter] h[abe]re ab spu implantato; dat quod no[n] h[ab]et cerebru[m] eo temp[or]e no[n] h[ab]et spus influ-

entes quia tam cerebru[m] quam eius uentriculi s[un]t obst[ru]cti

p[ro]inde d[icendu]m est q[uo]d musculi respiratio[n]e efficientes

in apoplexia moue[n]tur a spus innatus et influentes

q[ui] ibi in organo motorio resident et isti suffici[unt]

p[ossi]bile est posse moueri ab spu influenti et implantato 34 ue dieb[us]. usq[ue] ad 3[um] et 4[um] die[m] ad plus in q[ui]b[us] dissoluit[ur] cerebru[m]

in q[ui]bus spus influentes q[u]o[rum] mediantib[us] fit respiratio

si t[ame]n no[n] dissoluatur mors seq[ui]t[ur] dissolutis spu[s];

Ultimum dicit ex Gal[eno] loco s[upra] c[ita]to 43 d[icen]s q[uo]d apo-

Spuma ca[usa] o[ri]s et nares; la mortalia [est]. plexia h[ab]entes si spuma cir[ca] o[ri]s aparet et cir[ca] nar[es]

dicuti mortui h[ab]endi s[un]t et huius rei ratio e[st] quia hu-

mi spuma signat co[n]sumptio[n]e[m] humidi radicalis

pulmonis exeuntis cu[m] aere spumificante q[uo]d p[ro]batur

cu[m] voluit Rasis i[n] co[n]tinentis cap de apoplexia

Nicolus [illegible] ide caput inquit quod est mortale signum dum multa sit spuma quia dum est pauca possunt liberari et Mattheus de gradi in medie cap. notat quod sit in apoplexia dum in tali signum tamen in epilepsia est signum salubre et ratio inquit est quia spuma epileptici fit ex attractione et expulsione membrorum ebullatum expellente humiditatem petuitosam in cerebro contentam et sequens apparet vox cuius si in fine paroxismorum adveniat quia fumi a cerebro veniunt sed in apoplexia non fit expulsio quia non fit attractio membrorum sed potius relaxatio eorundem.

Cum pauca spuma possunt liberari.

Spuma in epilepsia salubris quia venit ex [illegible] ex attractione membrorum ebullientium.

De curatione

Restat modo curationem huius morbi aggredi cum aliqui ex collibus etiam statutum sit in esse desperatos non esse attingendos et aphorismo 2 aph. 29 qui ut ipse [illegible] melius confirmat dicens inquo n desperatis salus est in imprudentis [illegible] et prudentibus tamen habita predictione eventus curationem aggredi ut Celsus inquit lib. 2 cap. 9 et lib. 3 cap. 29 dicens melius est anceps experiri remedium quam nullum et Aetius in cap. de apoplexia dicit praedictione facta multa te mere

Ipostere melius, dictis observavit etc. Si lo melo lo pr

med. Sequens Iuvalidis Iulia ubi currere per fortissimum

Statim aggredi opportet postea inde si apoplexia ex Sangui-

nis redundantia ortum ducat omnibus illius speciebus

Subiret erit cui sanguinis missio debetis sed ante

exercitatis penitus anxia est etc. oratio 3° de causis pu

o. De mutatione pulsus ex lineis quod pulsus in tr

cumanis, considerandum sit semper ut per pendamus

an debilitas sit per exitia an vero per agravati-

nem quod dici cognoscimus apponendo numero man

cordi et pulsui. quia in debilitate ordinet in ot

mutate pulsatum cum aequaliter in parvule erit

bilitas per existentia vero aparant pulsaciis inae

quales alie fortiones minores alie et cordis mo-

tus potentior et quod et assequendo debilior

est imbecillitate per agravationem et corpus tarde

agravationi pati. Unde si rubor et velig

nobis

Sanguinis missio in apoplexia

[illegible]

Si apoplexia a sanguine [illegible] post sanguinis missio

Imbecillitas per existentia et per agravationem

Proce si rubor et reliqua signa a nobis superius posita apparuerint uena sectio post uena secanda erit considerantes p° quod talis uena sectio resultiis fieri ex utraque Capsalica quia fiat ex utraque capsalica idem efficietur frictionibus ligaturis et lotionibus calidis brachiorum et crurum et cucurbitulis lotiones calidae brachiorum cucurbitulis scarifi p° sitis deinde scarificatis plenitudo tri extenta ex uasis his quod si ex menstruo suppressio talis morbus contingat ex tallo San sanguinis missio fieri debet quamuis factis rasis proprio cap sibi uena talli, C debet uenas quidem et ex capsalicis aliqua est scindenda et si talibus morbus non remittatur his Qua curis inquit uena frontis et nasi aperienda Docti debet considerari quod simulitatem ... ut maxa sanguinum ... pante nam per angustum orificium sanguis crassus educi non ualet et cau... cauti extrahatur ut forsan magna quantitas facta caput exone reti, Vena quidem jugulares ... nullo modo aperiendae ... sanguinem reddunt et sterilitatem inducunt multa spiritus quantitate ... ab cuius defectu seminis imbecillitatem, ut testatur hipp. in de aere aquis et locis textu 50. dicens uenae ... retro aures ... quas si quis secauerit sterilitatem affert, is quod secanti ... id allidere certum na maxa sanguinis potius exeq semen ... create ex cap. ... ... ut debet ... hip in lib de genitura ad med. ... ... ad ... tradit in lib de ... Ar ... 4° ... et Ar ... 4° ... 56 quod ... Ar non recipit in fen 4° I° cap. 2° Galeni ... repetit in fen 2° 3° 4° I° cap 3° ... Ar. ... ... ex ... extendi, uena cauae nascantur ... ... in ... tina ... quas max sanguinis quantitas de mandatur nam inquit ...

uena sectio post fieri ex utraque Ca salica;

lotiones calidae brachiorum cucurbitulis scarifi ... uena talli;

uena frontis et nasi sed larga rumpantur, ut sanguis crassus pote exire, et audacter extrahatur, ut caput exoneretur;

et ideo est ratio venae sectionis frontis, nasi et linguae quae sub-
licis dispositis tuto et bene secantur, venis tamen est quod mi-
grauem noxam ex tali evacuatione inferri quam reliquis membris
decet si postea vena scindantur et copiosa sanguinis copia
per eas defluat, nil mirum erit si sterilitatem patiantur quando
talium venarum sectio a medicis fidelibus semper impeditur
quia talibus sterilitatem inducit ut ex hip. constat et Galeno

Si autem quis praedictas venas secare ausus fuerit pro
in consulto, animadvertat quomodo fieri debeat et quomodo san-
guinis effluxionem impedire debeat quod paulus insinuavit in lib. 6
cap. 4o unde ut cognoscatur quae sit illa arteria per quam sanguis
defluere debeat praecipit quod totum caput abradatur et lino
fungatur, et illa arteria quae plenior et calidior extat
et magis pulset illa seligatur, et si exigua apparuit notabilis
sanguinis copia, ab illa extrahenda erit atque si ex
[illegible] et si maior apparuerit, duobus in locis est liganda et
medio secanda per fundi est ut cicatrice obducta transitus
sanguinis impediatur. Nonnulli cutim incidunt et arteriam
et tunc replent filis cum albumine ovi, alii autem cuti
et carni separantes arteriam adurunt utrinque, alii denique
utrinque ligant et arteriam incidunt, et aliis multis modis utuntur

ut uideri pot apud Aetiu lib 7° cap. 𝔡 q. exqq. oib,
mis dicto tutius ēē arteria adurere ex eo qd sic sim.
et semel scindit et adurit ut opte docuit Oli 23 mith
ulto quo in to alios reponit mō distendi sanguine
arteriale.

Si ex hic ortibus ab iūre putrisoso ortū ducat ut frequentr allidit
. remedijs petuta auctentib ad id efficatiub, uberrime glia
S. acria enegmata ex rebus p dictu iūre et tum affunt respi
cientib parata ut ℞ decoctiōs saluie roris marini mairane clisteria acria
origani foliorū lauri stechados et calaminte lib. ʒ. hiere
piere ℥j hiere logodionis ℥ß. sacchari rubri ℥j oleorū
rutacei et camomeline ana ℥j salis gemme ʒiß et f clister.
l. aliud fortius sic parabis ℞ decoctiōs rute, cimini anisi
mercurialis radicū Iridos l cucumeris asinini lib j. olei
laurini et rutacei ana ℥ij melis psici ℥iij salis gemme
ʒij diaphinicoris ℥j m. et f clister. l. loco diaphi
niconis sit addi aliquomitu diamerceatu pdertim psicema
gogu. et possunt pilulas p dictas coru loco in decoct dissol posse dissolui pillu
uere, qd si his asius n reat fricare opet uehementr lumbos le fortes in clisteri
et imum uentre deorsu et suppositoria adhibenda e tunt longi si no reat fricentr
tudinis sex digitorū cum filo apensa q sic parari opebit lombi et uentre et
℞ puluerīs hiere piere ʒ vj salis gemme ℥j elebori albi et imum [illegible] suppositoria
agarici ana ℈j colloquintidis ℈ß. et fiant suppositoria

Et fiant suppositoria predicte longitudinis ex melle cocto cui libet adde Samonei et colloquintide ana g. iij. § cum Cucurbitule ad movendos natibus, lumbis et omoplatis et arcus dolorifice ligentes, et testes ut vehementi dolore facto expultrix irritata materiam expellat caput obstruentem que sepe repetenda erunt. 2° oportet

Cucurbitule natib. et omoplatis. testes dolorifice ligentes, et arcus.

3° nulla prohibente dubiis preparatione ob periculum presentem petuitam purgare validis medicamentis tum quia alias virtus debilis est, tum etiam quia medius arriquitti §. et hic de causa pro re nata in se decidant, ut R pillul. cochearum vel fetidarum ℈j ß dissoluanti cum aqua salvie et foeniculi, addito pauco syrupi de stechados. et si adhuc allesio prevenerit ore aperte pituita educere oportet instilato decocto origani tymi, cum oximeliti. ut R decoctionis tymi origani ℥vj oximelitis ℥ij misce vel sic R decoctionis pulegij et stechados ℥vj electuarij Indi ℥ß. vel pillularum cochearum ℥ij misce vel uti possumus pillulis aureis vel agaricinis vel de agarico vel que de turbit. de hermodactilis, de luce, de colloquintida dissolutis in predicto decocto pillularum dosis i ab ℈ij usque ad ℈iiij vel ad usque ℈ijß et in hoc casu potest duplicari vel triplicari quantitas ex eo quod facultas adeo est sopita ut non sentiat medicamentum

pill. dissoluta aq. feniculi vel

vomat si potest.

reduplicari quantitas medicamenti purgantis.

Ex simplicib. mentis, dum huiuscemodi pituitosis, caduentib. sa[illegible] riuis. Tultbiti colloquintida Agaricus in quante [illegible] usque ad ʒij, colloquintida a ʒj usque ʒij [illegible] in multa. l. sirupo rosaceo quo casu bene dixerunt [illegible] pos turpetu non danat, colloquintidis danat, idem [illegible] hermodactilis q. in 2° gradu calefaciunt, et exsillant, et crassas pituita evacuant praecipue cum in [illegible] obtinuerit.

Et hoc mentu corrigitur cum cinamomo, pipere l. mastice l. mentrasto l. cu semine rutae cuius menti quantitas in hoc casu e a ʒj usque ʒij idem efficere possunt cu[m] sullo radiis Iridis quantis ʒß. l. ʒj idem efficit. Euphor biu[m] 4° ordine calidum, et sillum quod mentu excedit homine anxiu redit, semp. cum medicinis cordialib. corrigitur l. cu electuario Citri, cuius dosis e a g. j usque ad viij g. et hoc mentu mirifice pituita a nervis extrahit et a corporis cauitatib. idem potest opoponax calidu et sillu e in 3° ord. et datur in fra pillulam, in quante ʒj. et hac s. menta tam composita quo simplicia pituita expurgantia in hoc morbo.

Deinde pituita quae in capite residet per [illegible] mita aplicanda erit et si aliquantulu hac affectione corruptus esse [illegible] per apophlegmatisma et gargarismata, de quorum

Hermodactili evacuant de iuncturis

Euphorbiu[m] valet 4 gradu calidu[m];

Opoponax in 3 gradu calidu[m];

casi

Ad quem finem nervus et motus voluntarius de quibus mem…
breviter dictum est in despici … quando non sit causa
et … illum vias reddunt lubricas humectando ut est la…

abiit apoflematisma lubricans ut oleum

oleum amygdalarum dulcium et violarum aliaque sunt partim inver…

et evacuativa ut aqua mulsa;

[illegible]

quod vim habent evacuandi ut aqua mulsa cum qua aliquando …
misceri solet aliquantulum pulveris ligni aloes et nu…

nux muscata.

muscatae quae clementiora sunt et si fortioribus opus sit, cum …

fortiora sunt ista.

betonicae et mercurialis herbae, melissophili, et rutae permi…
scet pulvis piperis vel ellebori albi, quae idem efficiunt gar…
garismata et apoflematismata. advertendum tamen quod talia in propo…

adiecto non sit promis… ad catharrum …

ad catharrum et pulmonis affectiones mala sunt. ideo id in … vitanda
erunt: Post hac actis fiant frictiones super pectus et brachia
et humeros et tibias quae frictiones non debent esse rigidae nec mo…
comprimentes quia si hoc modo fiant magis obstrictiones faciunt quam resolu…
in pus cata… solitisse soleo ut manus fricantium inungantur oleo ca…

fricatio manibus unctis oleo camomali et castorio.

mali vel aneti vel amygdalarum amararum vel rutaceo et cum uno vel …
permiscere iubeo euphorbij ʒj castorei ʒij et ad hunc persev…
rante affectu, cucurbitulae cum scarificatione dorso et cervici
sunt applicandae.

ventosae scarif.,

Post sic peractis ea mente curant quae vim digerendi
et corroborandi obtineant, ad quem usum multi medici his affectibus
anachardina in ore retentum reddunt quia affectio sua calore aliquo
…febr

alii reddunt ostensionem anacardina.

exuat aliqui pdicta affectione cum aq. feniculi dissoluta devorandu pmittunt, alij denique Oli. ex libro lib 13 meth. Cum aq feniculi

Cap. 12 utuntur decocto quoda parata ex salvia stechade maiorana pulegio, calaminta, ruta decoctis in qua equina aut aq. calida ad penetrandu, deinde capite exsiccato, ad mouere imperant oleu de castoreo, aut de Euphorbio aut de ruta qq. et addatur sinapi l. tapsia l. nasturtiu l. cantarides l. anacardium inquo opponatur, l. aliqd vesicatoriu no erit abre.

aliqui cu talis decoctione ad lauandu capud deinde oleis calidis inunctio

aliqd caustiloru ẽ abre;

Quo ad quo minto accedendo dicit 4or ẽe differentias mentoru hoc efficientiu pm Dropas dr 2u Synapismus. 3u phenimus et 4u actuale cauteriu quoru oiu ce ministeriu ẽ attrahere mas interiores fixas et stabiles qui pstare valent calore uehemetissimo. Dropas q alius ẽ simplex, alius opositus simplex vocatur picatio ...

offitiu cautrici ẽ atrahere mas interiores fixas l. flexiles ad aliqm ...

q ex pice liquata in oleo fit et cuti adhibito donec pars rubescat aut intima mã ad cutim trahantur. suu munus pstat. opositus aut dropas fit p additione pyretri piperis et sulphuris ut v.g. accipe. picis ℥iij sulphuris ℥ß. olei rosati qd sat sit, si tn fortius desideres adde piper gingiberé et piretru et semen nasturtij. Synapismus simplicissimus fit ex synapi trito et imposito solum cum aq calido qui si ualentiore desideres accipe ficuu pinguiu una et siml cu sinapi me. Cuius mnti finis ẽ elleuare uesicas et ampulas. Phenimus

Sternimus: ē mintū qd paulati uesicas mouet, qd parati ex Sinapi cū
bus Cantaridib. stercore Collumbarū putrefacto et stercore ca-
tū allio pmixtis. fit etiā ex lepidio id ē mastuorio siluestri
mastoirso emetrarsi — ex squilla tritis allijs titimallis et lacte ficulnea. q. sic p
alburnē oui ... rabunt. R. fermenti ʒij cantaridū ʒj Seminis Sinapi
alumini ʒj — ʒij m. et pōt componi tale mintū postqm ex fricatū
ad podragā — rubuerit pulueres q. usti p uesicany excipiunt. l. in mel
Secreta — l. in Sapone, l. in axungia l. in caparrib. ...
Summopere tm dn aduertendi §. n. nulli errores q. circa
praxim exercentib. Comiti solent. Ius ē qdo in ~~hoc~~ affectu
Clisteres ex uino re-ctanti — Clisteres ex uino parant, q. mento ... dent, qm ex uino
ad caput qm citisse uapor uini ascendit. 2us ē com. q.
nota — 2º sternutatoria no salent; — 2us ē com. q sternutatoria remedia in hoc affu sdulcere
extimant 1º qa hūor efficiens apoplexia sternutam. expur
gari nō ualet et pertim q subiā cerebri ... 2º qa
capitis et pectoris agitōe magis cerebrū ... hūore ad
nota — ipsu tractis. 3us error ē qm intr huius mbi initia hypocondrijs
3º n ponati uentrse hipocondrijs. qa tendunt musculi abdominis et difficilior fit respirao; — cucurbitulas admouent ut hūores a capite uersus pes inferiores
... traxant qd remediū sine magno ullo periculo fieri ...
nota — ua abdominis musculi intendunt eo temp. et defilr res
pirōe adhuc magis ledere ualent in cuius obseruā uito re
unceta ... et asmaticis etiā ... — posita ē qd ex pena pōt ... tabidis et asmaticis eo remedio ab
medio

fuerunt et aegros fere suffocarunt. Si tn. Aetius eas affigere imperat tetrabibl. 2a serm. 2o cap. 27. no loqtr de ani admotione in paroxismo. 4us error e comi. q theriaca l. mitridatu in hoc affectu exibent, qd remediu max suspectu e qm in illis e Sidiu serbatis uis opij oio n perit, cu qm qd sdicta antidotu ex qm plurimis astringentib, cposita s ut ex alchatio hypocistide et Sidiis, frigidori aut astringentia favillas tet hebetato in sdicto mihi suspecto e ci qd diut eam efficiony corpus cerebri imbuat. et his minus altius impingitr sitis respondendi s q in hoc affu diamuscho, et ambra utuntr. na suaues odores cerebru auide, tia qm magis excipiunt psertim cum male e affum. pinde inu to ppinari impellunt cerebru, poss. minta andiss posita, q qmius sui calore uapores excitent, qa tn odor castorei et suctori mintori in iucundus e cerebro minus ei nocebit q minta, post totius corporis euacuae adhibenda erunt.

Tandem in hoc affu coiunt localia remedia int q maxe laudat Rasius cap de apoplexia sattaginē ferrea ignita ita pe capiti applicita ut capili adurantr. quo auxilio extimauit cerebri humiditē resiccari, in quo potiss.m apoplecticoru salus reposita e, qd remediu mi no satis tutu uir et rao e qa sp nimia resiccae neruos duelli ctinget, cuius remedij loco securius utor auxilio Aui fo h cito 59 sauulo ex aneto camumalo cala, saculus vste mito origano et hysopo actualitr calidis. laudat quoqz appositione laudatr dlei

nota error
q no solum
dea remittenda
tu. ppj
et minta astringentia

coiunt cu reddi

coiunt q male
dlentia ut exci
tent.

sattag ferrea
no ut tutu sp pe
nulla exsiccationis

Laudat oleu de Squanto.

Oleu sulfure cu scila et cumine a simino.

Idem tu e huius nostri magistro.

Cauteriu actuale est post fracturam.

Hoc emplastru spatio 15. dieru elevat cranium plicatu et decisu sup cerebrum.

nota

Olei de squanto ad caput, inquit dil(ectus) ... deatr fiducia similiter si inea operati Galbani piretru aut castoreu dissolutum laudat quoque oleu cum sulphure mixtu cu quo et scila et cumine a simino, dissolvis, in modum emplastri. ego tamen in simili casu hoc modo utor. Rx olei costini rutacei et terebentina ana ℥ij ß. euphorbij ʒj castorei ℥ß. m(isce) et fiat lenimentum capiti imponendum.

Si q(ui) vulant in sutura coronali cauteria actualia adhibenda tunc ut m(ateri)a foras pellat, tum ut q(uod) superest consumat et ut facultas sensiens remittat. et his mentis siti apoplexia ab humore melancholico ortu dulens curabit.

Si apoplexia ortum duxerit ex eo q(uod) os cranei depressum fuerit, vel cerebrum ex vulnere illato, vel ex contusione aliqua ut cum de cau(sis) diximus simili emplastro, huic malo opitulabimur expertus quo os cranei est plicatu et non ruptum, ut accidit pueris q(ui) emplastrum per spatium quindecim dierum aut plus ipsum reducet ad proprium situm. Rx sorditiei albaru apium et mellis ana ℥ij et loco sorditiei ponatur cera citrina ℥iiij lapidis magnetis ℥ij sulphuris vivi, cimini et absinthij pulverisatoru ana ℥ß. lapidis pumicis ʒß. et q(uantum) s(atis) artem fiat emplastrum et aplicetur cranio de per se et cum ... capillis abrasis.

ultô cca cibû et potû advertere Coit nos, hu metione nô feliss.
q ex industria andbis actû fuit nâ mbus hic n egct
cibatione et potu nâ agrotantes nô poss aliqd deglutiri satis n.
erit loco cibi exibere oximel l i. aq mulsa cû decoctione
thymi l stoechados l cû iure ciceru nigroru, semp tñ artemisia
vino . excepto qd auget mas apoplexiam qd max e fugiendu
ff. rpte spentitatis et adhibitis reliq auxilia aquecunq
inueniri poterunt, ix ag rotantis nam etate, regione et suetu
dine, et hec de apoplexia dicta sufficiant.

Cap. de soporosis.

De lethargo Cathafora, sopore et Cathalepsi.

In isto cap.o ois hos affus ostendere in animû induxi mêu hec
sola re concetas se gñs, ij ois pdicti affus s. somni pt nam q de
ca unuquisq suo ordine explicabo. lethargus q. ut dicit Celius
aurelianus, cap.o pprio ab oblimone siue detentione dr, nâ q sic
affecti s. ut ipse dicit lib. 2 acut passionu cap. 1.o; oblivioni sunt facti
inertes s. et otiosi unde et di lethargus apud psidoniu et archi
gine multiplicis accipiatr ego tñ extimo duplici e similiter
ppnie lethargû dictû aliû abusiue et psilitudine et hec e ca dt
qm lethargus de qcunq affatione soporosa dicatr tñ nâ a
multa et amoderata cerebri humidite nasciatr. qd et tradidit 2.o
aph. 3.o dicens generioe somni fieri qn refrigerato l.o sensorio cue
nit q refrigerato inquit si cû humidite fuerit ponitur mitios

duplex di le thargus.

lethargici

patet quod dicta uero haec alijs Galeni locis confirmantur, quos hispalensis medici inuestigare non potuerunt Galenum non legentes 3° de locis 7. in ... id autem uehementi frigore ... ubi a frigida solum intemperie lethargum fieri docuit et sic ex frigida sola intemperie lethargus tumorem non inducit bene tamen intemperie et lethargus quod ex hac intemperie sola generatur ... est ... potius lethargica affectio uocari debet. haec ueritas a Galeno de carita in lib de typis 4° inquisito inter passiones lethargicas catharra recenset, et omnes aegritudines quae singulis diebus repetunt in ... quotidianum ... et quod dicta est ex eodem Colligitur lib 6 ... dect 1. Comment 29. ubi inquit aliquas passiones lethargicas uocari et alias pleuriticas ... credat non esse ueras has aegritudines sed potius per similitudinem sic nuncupari igitur lethargica passio bene potest dici quin est et quod uerus lethargus ... fiat, et quod hoc ita sit constat ex eodem Galeno 4° de ... expulsi cap. 9. ubi tradit distemperies calidas cerebri diuturnas phrenitides efficere sicuti frigidas et humidas lethargum constituere et haec est causa ... quam tralian, lib 1 cap. 14. et Galenus 13 meth. 21. proprium lethargum et improprium destinexerit. quod dicta cum notissima sit potest apud Galenum lethargum dici quin tumorem includat ... ut probatum proprius et improprius lethargus ... inuenitur ex quo colligo male respondendi Galeno ab argentenio 1 de somn. et uigil.

Cap. 21

Sola a frigida intemperie fieri lethargum;

nota

Ergo varie lethargu describat nā cum multiplex sit, ideo diversi mode ipsu explat, nā aliqdo dat ipsu ēē mbu, ō illum periculosū aliqdo vō ut in desfrib, medicinalib in medio vocat delationē in somnū ē lib de diūs sympto cap 3° explicat lethar gu p motu deficientē, et 1° prrit Commēt 1° explicat lethargu p dellutionē cerebri a putrida facta aliqdo vō definit lethar gu p quendā affum in quo febris ūest cōtinua et putridus hūor in cerebro residet q̄ roe Gli lib 6° epid. sect 5a cito lethargu ad oēs affectiones soporosas extendit ex qq lethargi definio colligitr qm varij antiq pscriurunt, nā Au. fen 1° 3' tr° 3° cap. 1° in hunc mūm definise illius adducit dicens ēē phleematicū apostema intra cranū aliqdo uutj barbari vocarunt lethargū frigidā phrenitidē forsan pp Gli sentīa lib 13 meth cito du phrenitidē afum dī 2u spēm lethargo appellat, ō beneīn spccta Gli verba lo citato cū alijs ab eodē adductis lib. 4° de plag expul. &. clarius lethargi definio pōbit ubi cōit lethargū nil aliud ēē qm somnū graue ægre excitabilē cū noxa functionū principū q ex putrida putrefacta exitat colluente ō humectante cerebrū. defio Au.

Hic pposito poterit aliqs interrogare nō nulla q̄ ipse magnā difficultatē sint pīm q de cā Rhasis nō pposuit peculiare caput huius lethargi, nā ipse extimauit cōpbendi sub subbet, matuq rio de Gradi

in p[ro]prio cap[itul]o asserit int[er]p[re]tand[um] .i. e[st] n[on] q[uo]d subintelligat[ur] ibi q[uo]d p[ri]mum a d[i]v[er]sis cau[s]is et possibile e[st] unu[m] sine alio ego n[on] extimo, lethargum e[ss]e subbet. Coitan[t] in curve e[st] in eade[m] m[ateri]a cerebri putrifosa et n[on] posuit Paulus caput p[ro]p[ri]um lethargi ex nos hac r[ati]one moti q[ui]a o[mn]es affectus soporosi conveniunt m[ateri]a et curve. Solu[m] unicu[m] n[on] instituimus caput. Differunt t[ame]n lethargus et subbet penes tria p[ri]mo q[ui]a lethargus semp[er] e[st] apostema ut in definitio[n]e diximus atq[ue] convenit febris s[ed] in subbet n[on] semp[er]. 2º q[ui]a lethargus semp[er] occupat p[ar]tem posticam cerebri, subbet n[on] anteriore[m] q[ue] magis p[ro]pensa ad somnu[m]. 3º q[ui]a lethargi m[ateri]a d[ebe]t e[ss]e putrefacibilis m[ateri]a n[on] subbet n[on] e[st] putrefiat lic[et] aliq[uan]do putrescat in eo. ex quo colligit[ur] semp[er] in lethargo adinveniri subbet, subbet t[ame]n aliq[uan]do e[st] sine lethargo.

Coitat in curve.

2º p[e]t[it] aliq[ui]s in gr[ati]e fiat ne lethargus in toto cerebro ra[ti]o dubitandi e[st] q[ui]a in lethargo semp[er] ledit[ur] memoria q[ue] in p[ar]te posteriori cerebri exercet[ur] s[ed] q[uo]d impossibile e[st] argu[mentu]m si in p[ar]te posteriori cerebri fiat apostema frigidu[m] cu[m] febre continua, ut et p[ro]p[ri]e lethargus erit, g[ener]o n[on] semp[er] in p[ar]te posteriori cerebri generat[ur]. pro q[uo] ar[gu]m[entu]m mattheus de gradi in p[rese]nti d[ici]t q[uo]d memoria et discursus s[unt] in toto cerebro, n[on] debitate in p[ar]te anteriori et posteriori q[uo]d p[ro]bat Aristot[eles] 2º de a[n]i[m]a cap. de tactu ubi d[ici]t humidu[m] cerebri bene suscipere et male retinere, siccu[m] aute[m] male suscipere et bene retinere, igit[ur] ista p[ote]n[ti]a in toto cerebro exercent[ur] ex p[ro]gati

dan[...] p[...]

pōt lethargus in pte anteriori cerebri qm̄ controversiā dissoluit Gentilis

Et Au° cito dicens lethargū semp fieri cū lesione ptis posterioris

cerebri vel ptes anteriores apostemantr, qd ex eode Gto patet 3°

apho 3° quo in loco lethargū fieri dr ex humore putrido in cere-

bro. Et observato nō dens pōm posterica l. antica, qi pq in hac re

breviter dico posse utramqz positione defendi qa lethargus fieri

pōt qcunqz cerebri pte lesa l. toto cerebro leso ut in plurimū

aūt et frequentius fit in pte posteriori et sic ē affus 7 memorie

primo deinde rōe et imaginōe viciat, qd colligi ūr ex Gto

3° de locis 5° et lib de dīis sympt 3° ex qq. Ait Actius lib 6° cap.

23 agens de amissa memoria, drām desumpsit inquiens in

lethargo memoriā et rōe perire et ob hanc cam paulus q primo

cap° dicebat lethargū ēē aliqm noxā ratiocinatricis facultatis

pprium aūt memorie.

3° pōt aliqs inqrere an lethargus fiat in panniculis l.

in substantia cerebri. Cui satis faciendū ē dicendo qd vel mā lethargi

sit inepta ad penetratōe in panniculis et substa cerebri ex eo qa

crassa et viscida sit possibile tn ē ut talis putrida attenuetur,

tn ut penetret in panniculos et in cerebri substā et loci capacitate in panniculis

et sic nō obstruendo, sed apostemando nō cat. q mā vel in cavitatib. [illegible]

sit efficit tn apostema qd et si ventositate nō distendet ut Au°

inquit 3a 4i ff° 3° cap 19. facit tn qd ventositas l. mā in cavitates

recepta

mea sententia in hoc ē qa memoria cum humiditate semp hebetatur et cū lethargus sit affus humidus laedit semp memoria

faciat ꝯpressionē & extortionē in p̄te vicinis q̄ ꝯpressio & extentio ē solutio ꝯtinuitatis sufficiens ad generandē apostemata.

4º rogabit aliquis an oē cerebri apostema frigidum debeat nominari lethargus cui satisfaciens negatiue ut colligitur ex Auª fen 1ª 3ⁱ tract. 3º cap. 10. & ex paulo lib. 6º cap. 3º ubi tradit in capᵉ aquam ꝯtineri de q̄ dicit Au. nō ē ei ingenium curatiuum q̄a tn̄ hęc aq̄ intra cranium ꝯtitam tallia lethargi sētia, ideo hęc affectio sicut lethargus curari debet.

pars affa subtia et panniculi

Pars affecta in hac ęgritudine 2ᵐ Auᵃ cito, s meatus substantię cerebri tare aut cerebri uelamina aut eius sūbia & redit roē dicens, q̄n petuita tam densā subiā penetrare nō ualet & cū in hoc affecta rāō ꝯ memoria pereant, ut testatur G. 3º de loc. aff. 8º nonnulli credunt tūc affectum ēē media & postrema cerebri pēm & fundantur in hoc q̄a uocum sp̄ēs deferuntur ad sensum cōem mediantibus neruis s nerui auditus nō transeunt ad pēm anteriorē cerebri s ad media igitur huius affus pars affecta ē media & postrema cerebri pars tēs nō in oībus cerebri pībus frigide facile residebant, mollissimi tn̄ oēs magis reficiare faciunt. itaq̄ talis

talis affus ē 2ᵐ subtia & uentriculos & 2ᵐ medias & posteriores pēs magis q̄a ibi reluuent rationes memoria & auditus ꝯminuitur.

affus erunt cerebri meatus 2ᵐ subiā et 2ᵐ uentriculos et tēs magis secundum pēs posteriores neq̄ obstat lethargum occupare cerebri meatus & nō subiā & ēē apostema ut Auᵃ inquit & in oī apostemate necesse ēē solutionē ꝯtinuitatis q̄ solutio in pē magna cauitate ꝯtinente nequit fieri

natis in eadc pte Caua ubi fit apostema n addit Solutio Suffi
tn ut addit in pte uecina et ppingua

Huius affis ca e fetuita in cerebro putrefacta q coasseruari Solet — de causis
ex immodica Comestione Caparu ex multo potu et repletione — cae externe
multa et ex mala ventriculi Cruditate q oia l. pueniunt medij
Cas primitiuis letargu dilitantib illa S oia uapores et
hures Crassos et densos ex Sex reb n natib multiplicatia
pcipue comestio pisciu et carniu porcinaru et potus uini fu — piscin et carnis porcine
mosi Capa — m. ex sentencia Mathei de gradi et gentilis in hoc
cap appricitate letargici affis cae S na pe calida qabin — Capa apprimet
dant penetrat cui frigida subia q somni pti nam dilitare ea — Cae letar
ualet qd Au pstit lib 2o Canonis Cap de Capis ubi dicit — gu ca calore
q faciant sodam et intellectui nocent qd miru e qd porrum — penetrando frigi
et alliu uituperent fere ab oib practicis dilentib huius affis — da subia
Cas ee laudantes tn a Mesue et a matheo de gradi ts S cito — mesue et Matheus laudant porru et
quem nodu Sic dissolues si dicas hos Au solu laudare istru — allium S intelli
minentoru hus n' s in oi tempore qd in declinare na Mesue idea — gunt de ture ipsorum in declinatione
Cdit Cum pauca adest febris qd dilu a pho in rusticis hoib — et in rusticis
ca in qq hori allimentoru e dsuetudo Secus aut in reliquis — pp dsuetudinem
l. pueniunt medij Cas antib ut S pauitas Capitis q disponit
ad hunc affum ut Sti asserit lib artis med. ~~cap~~ tractatu de cerebro
necnon et mala temperies frigida capitis et hures et uapores frigidi

ibi extentes antequam actu putrescant.

Conveniunt medici tamen omnes ut plurimum maiores et humores putrefacti petuiti et in plurimum quod mirum est quod dicat Dioscorides libro de curationum cap. 6 quod aliquando fit lethargus ab humore melancholico. Sequitur dicto quod lethargus aliquis est apparens et mendosus de quo Nicolaus mentionem fecit et Avicenna sermo 3o fen 2o summa 4a cap. 4o dicit esse paralethargum qui est quaedam oblivio sine apostemate. Deinde suppono quod verus lethargus est apostema cuius symptoma est somnus. 3o noto quod verus lethargus dicitur esse ex humore petuitoso, improprie tamen ex petuita fit cum admixtione humoris melancholici vel flavae bilis.

Quod si interrogetur quare lethargus fiat posteriori cerebri parte affectus magis quam in alia cerebri parte, sic id triplici de causa. 1o quia posterior pars est frigidior et ideo magis proportionalis ad lethargum generandum. 2o quia est pars magis depressa ad quam tamen currunt superfluitates. 3o quia posterior pars non habet collatorium directum et ideo superfluitates magis ibi retinentur quam in anteriori parte, nam ibi est collatorium nariu directe et sic illic retinentur non retinentur.

De Signis.

Signa huius affectus sunt in duplici differentia alia sunt futuri lethargi alia vero praesentis futuri quod inter alia signa sunt ut Avicenna inquit cap. 7o cito tremor capitis cum pigritia et gravitate totius corporis 2a desumitur ex Apollonio de Taranto sed cum aliquis

Chamaemelia est cum lethargus dicitur tamen mendosus et non verus;

quare fit potius in posteriori quam in anteriori. 1o

2o

3o

Signa futuri lethargi 1m.

tremor capitis pigritia

Cito dormit post cibu̅ sig̃s stans sup mensa dormit, si cu̅ oti᷑ ... cito dormit. vivat et multu̅ comedens p̄cipue si senex sit, parati ssunt
oi̅s ad somnu̅ lethargi. 3u̅ desu̅itur ex Gainerio ut cu̅ videris 3
in febre pestilentiosa l. emitritto prius colorata egreditante cu̅ ... colorata
citrinitate, si postea albescat l. turbidetur, de f̄u̅ro spectandus cito albu̅ q̄
erit lethargus. 4u̅ signu̅ ē nostri q̄d saepe vidi ēē certu̅ s.c. come Lethargus spectandus. 4
dentes multos pisces viscosos p̄cipue murena, ogriu̅ anguillã comedens pisces
et desuper bibentes multu̅ vinu̅ fumosu̅ saepe incidunt in lethar quinto lethar
gu̅ et multo magis senes pp capitis debilitatem. 5u̅ colligitur ex Nicolo p̄cipue. senes
et Gainerio ut cu̅ videris paralitargia idē oblivione valde debili 5.
videris, ni ei succurratur, citisse incidet in veru̅ lethargu̅, dicatur valde oblivio
itaq̄ paralethargus a vero lethargo q̄ paraletargici s. oblivi sus.
osi et pigri nostri alia signa heri, veri lethargi stati dicenda
6u̅ ex Matheo degradi s.c. sig̃s prius vertiginis l. sodo ... correp 6.
tus et postea subsequ̅ti subito, idē somnus profundus scito inci vertiginosus.
det in lethargu̅ ultimu̅ desu̅itur ex Gainerio s.c. hoi̅es excrescentes se 7.
in aquis si sint debilis capitis cadunt in lethargu̅ q̄a vapores degentes in aquis
illi fatius excipiunt in capo debili.
Signa lethargi p̄sentis desumuntur etq̄ p̄cipue ex Avi. cito et ex Nicolo Signa p̄sentis
serulano Gainerio et aliis q̄ cum multiplicia sint ad q̄da certa in
p̄senti redigã. febris q̄ erit continua lenta et sepulta, adeo q̄ febris sepulta.
aut Avi. inquit febris sepulta ē ut no sentiatur ab aegroto q̄rēē in
frigidus venit Baliabus s. sua praxis cap. 15. dum dixit aliq̄ua ēē
in lethargia

febris etiam obscura ... ut ... Fernelius

Sine febre, intellige manifesta, nam cum obscura sit fere semper ... ut elleganter docuit Nicolaus serm. 3° tr. 2° Summa 4a cap. 14. Cum inquit quod in vero lethargo neque ager neque medicus sentit febrem quia adeo lenta est et obscura. adest respiratio parua et rara propter mollitiem musculorum pectoris, et humores obtusos existentes in cerebro, pulsus magnus est undosus et inequalis et non ita uelox imo tardior et rarior, quam tempore sanitatis, Cum ... namque ... frigida ... toti corpori, nihil mirum est si torpida omnia apparuerint ... quia nocumentum in corde non est essentialiter, sed per colligantiam et communicationem.

Sed forte contrabit aliquis et merito quo modo in hoc affectu reperiri possit pulsus magnus cum respiratione parua et rara ut diximus ... ut inquit Galenus lib. artis cap. 29. et alibi respirationem ... esse proportionalem pulsui. Cui ... dicendum ... intelligendum esse in sanis non autem semper in egris. Vel melius quod pulsus et respiratio sunt proportionales et ... in hoc quod utraque ordinantur ad cordis ... temperationem et mundificationem non autem quia sint equales in uiribus dillatandis et exprimendis, nam multoties contingit quod dum fit una respiratio plures pulsationes fiant.

Deinde hoc morbo ... diu ore aperto manent propter obliuionem, ibi deiectio magna ... est liquida propter cerebri humiditatem, lingua et uentriculo ... urina est crassa et turbulenta.

Sed inquiret aliquis et merito quare in lethargo quia appareat talis urina

Cum in phrenitide non inficiatur colore et substantia humores ad caput
cui [?] in lethargo humores pellare crassi et gravia a quo multi [?] que urina habitu
habitus et vapores elleuantur q parati [?] ut retineant, et non ut [?] ma vapor [?] sa i, ne fremi
difleni. [?] in phrenitide apparent et ideo in ea urina tenuis fide et;
e et quoq; in lethargo [?] turbata. Somnus gravis et profundus le
targu, ostendit quod non parua admiratione inducit nam in subeth,
e lesio primi ventriculi cerebri, et in lethargo posterioris [?]
pte non ita somnus fit, sicut in anteriori pte, cum maior somnus,
in lethargo adest quam in subeth, quod dubium soluit Gentilis [?]
cito dicens hoc accidere propter vicinitatem et colligantiam partis anterioris cum
posteriori cerebri pte q solutio mihi non placet qua [?] colligantia non
eet ita fortis qa non [?] posset expergesieri [?] qd ff. multa
petuita [?] et crassitie, cuius interventu [?] pigri fiunt,
et [?] nullum et [?] pes [?] pri [?] priuati [?] [?] immobiles in lethargo
qo apparent at in subeth, in quo anterior pars laborat cum calidi
or pars sit, magis resolvitur et cum multo et maiora [?]
expurgatoria factius ma q somnum poterat [?] evacuatio.
Alia aut multa signa poterit adducere caeterum [?] ita certa ideo
relinquo.

Signa aut ad cognitionem lethargum [?] ab hoc melancolico | Signa a melan
di raro [?] sequentia ut cum afficitur alienatione et [?] oculos | cholia [?]
[?] sit intuens versus unum fixe et [?] oculos apertos in lethargo
[?] [?] abhorre pectitoso oculi clausi [?] dormiendo et
somnus in eis e minor, quam in lethargo petuitoso et hoc de signis.

De p̄gnosticis. Lethargi pnostica tum mortis tum etiam salutis ostendiǫ erunt sequentia p̄m desumpta ex Nicolo sermo 3° summa 4a cap 4° ubi dicit quod lethargus aut resoluitur aut euacuatur, aut apo mate aut induratur, l. p̄mutatur, et inquit quod si lethargus resol l. euacuetur bonum est. Si uero aposteme(?) dubium est de quo gent ☉ Au. l. 3. tr. 3° cap. 3° dubio 24 nam Au 3a 4i cap. 20 dicit quod de exitans cerebri melior est illa quae fit ad anteriores uentriculos quia potest expurgari per meatus narium quae sunt indiv. sed exitura ad posteriorem partem est mala ualde quia non h expurgatorium quod ex Hipp. colligitur 6° aph. 10 dum inqu caput dolenti aut circundolenti pus l. aqua l. sanies effl ens per nares aut os aut aures morbum soluit. Cuius rei ra colligitur nam cerebrum non tollerat apostema factum quod fiens in cerebro uita perseuerante integra suppuratione obire non potent cui ratio gentillis fo. Ex uito dilens. quod pus, ex capite num exiit neque cerebrum id pati potest stante uita bene tamen potest exitum saniei quod apparet, in multis factis cerebri euacuationibus saniei per nasum et aures Hipp. quod dicebat Nicolus loco citato quod cerebrum non patitur exitura puris uera bene tamen mendosa, mendosa per mendosa intelligendo euacuationem saniei.

2um pnostica desumitur ex Matheo de gradu in hoc cap. u certe quod lethargus salubris ut plurimum fit in illis causis crancii per quae in membranis pessimus omnium quae fit in substantia cerebri

Meliores est apostema p̄ eius anterioris quam posterioris

quia anterioris habet expurgatorium.

6° aph. 10. Hipp.

Cerebri apostema non potest sanari manente uita.

quae fit in substantia deterior est.

3m desumitur ex Nicolo, philonio et aliis asserentibus quod quando mutari letarg-
lethargus permutatur in phrenesim et incipit alienari est bonum in frenesim;
signum, nam fit phrenesis sit apostema calidum est tamen fallimus est bonum
curationis quoniam lethargus triplici de causa quia pars posterior
cerebri ubi ut plurimum fit lethargus est frigidior et periculo
sior et minatur hiens de calore nati quoniam pars anterior ubi
phrenitis fit 2° quia pars antica habet collatorium directe
ut supra diximus, ideo ibi non retinentur superfluitates sicut in
postica parte ubi non adest collatorium 3° quia phrenitici
ut plurimum sunt iuvenes, lethargici vero ut plurimum senes et
debiles, ideo difficilius curantur quamvis iuvenes sint.

4m desumitur ex Avicenna 1° 3i fen 3° cap. 8 quod si symptomata lethar
gica alleviante et retro aures apparent apostemata
erit ad salutem quia ut in plurimum talia sunt bona quia appa
rent ratione crisis. 5m

apostema retro aures, cum alleviatione est bonum;

5m si lethargo adveniat paralesis bonum est quia
est signum quod materia transmutata est ad minores aliquius lateris
et addit Nicolus et bene quod ipso paralesi cessat lethargus
secus vero est si fiat paralesis manente lethargo, nam tunc
signum est multitudinis materiae et erit malum signum.

quod post letargum sequitur paralesis et letargus cessat bonum est, aliter vero malum;

6m si lethargus facile reddat interrogantibus aut exsurge
facienti bonum est, econtra vero malum, nam lethargus lucidandus est
bonus.

2.ᵘ qd hēt plus aut minus rēre.

6.ᵘ quanto in lethargo urina colorata aparuerit et A... | Quo urina fuerit colorata tur melior
citrina qd dita fuerit tanto melius erit qa signat ma
fortitudine caloris et e contra qnto urina plus dealbatur tanto | quanto albior
peius ex eo qd signat caloris deffectum

7.ᵘ si in lethargo adueniat fluxus uentris bonum | fluxus uentris in lethargo bonus
ra illo ... ma alas ... fluxus no sit, multa debi
litans uirtutem qd ca ... et tollena

8.ᵐ si febris uehemens sit et oculi inuersi et profun | Signa mortis
sudor aut extremoru frigiditas hec oia mortē prenunciant

9.ᵐ desumitur ex gordonio, syla gerardo, Aristo et alijs
ois asserunt, qd si una sanguisuga l. plures fronti admo
uantur et no adhereant signu ē mortale nã eo temp. indita
absumptionis sanguis et spus ē idem portendit ualidu | mortalia
et terminatoriu nam, ad mortu, si no sequat termacõ et qdo cibu
deglutiri no pōt et demu oia huius astris symptoma max. fuer
in iuuene ualido in ... temp. na hac oia si ita cur
rint caie magnitudē arguunt

10.ᵐ si frons lethargici fricetur l. cu panne l. lardone et | aliud ex lardone
ille panis l. lardo in ... cani ad comedendu si no ilt
comedere morietur et contra si comederit et hoc prestitiu tr
empiricu dat sua rōe qa uapores maligni exeuntes ex
apostemate ad fronte influunt pani l. lardone talitr
qd comedere negat canis et si comederit si sit no ...
... euomet statim.

12m e iiii. dq no est fidendu in pulsu lethargi qa — no e fidendu in pulsu.
semp aparet distant usq ad ipe morte, na cu mbus qa — e distans usq ad morte cu cd n palpi
ipse no sit radicaliter in corde no cadit pulsus et mort — ati.
uente ... ipsius

Ultm lethargus ut plurimu lethalis e du pueniat — amitia peius.
ex huore putrido et peius si ex hure melancolico, et ideo — nunqm alledas ad cura
nunqm alledas ad curatione sine pronosticatione mortis et hoc — tione lethargi sine pronos ticatione mortis;
duplici de ca Io qa lethargus solet accidere in senib et
debilib, qq quilibet mbus e periculosus et in fortiori ipse
2o qa qlibet egritudo ab hure putrido pueniens et a
melancho absolute loquendo e difficilis curois cu q lethar
gus ex hure putrido l. melancho pueniat longo tem
pore indigebit ad sui curone ni ceel a postremo morbi
nobilis et sic cito trans. et ipso pbet inductiis ex quo illu
do qd malli st mr longi et prioritori q ti st longe
curois et curantes egroni no lethargus e. si q lethar — Letargus si ad bona cito
gus ad malu transit cito finiet si ti ad bonu tarde — tarde si ad malu tarde finiet.
et de hoc de prognosticis.

Antequam curone lethargi adducamus cu eade cura sit
ipsius atq reliquoru affectuum intitulo ppositoru eadem servata — De catharsia
lege ut p magnitudie affus uariantis remedia ideo prius
illum centia suo ordine indigere opebit ... catharsia q coma
di

Defiõ | Hoc mo definitur ē suspensio seu depulatio ad somnum ubi
Hip. affirmat I° prorrit. I° et 3° epid. sect. I. 7°. q duplex
ē somnolentia una et altera uigil ubi dē. Gal tradit
lib de comate 2° et 3°, utriqi tri comune ē qd aegroti capite
oculos eleuare nequit | grauentur et oculos elleuare nequeant et dormire cupi
In somnolenta mox dormiunt profunde et diu immo
rie caibent uoci. | biles iacent et immobiles continuis existentes. in coma
fora uigili aegroti seu quodā somno detinentur q̃ sta
tim interrumpitur aut semp uigilant. alia nempe
phantasia sup alia ueniente mentē qs turbante et
somnu corrumpente uigilantiū tri officio stare nequeunt
ex eo q defitientes se hent, ad surrectione propti ssimi s: in
dellatione ad somnū partem aliquā mouent et dementiū
Dementia afficiuntur; | afficiuntur et qdo excitantur oculos aperiunt et rursus hoc idem
duplici afficitur, altera ē pigra qdo s. q. leui somno de
tinentur et minus se mouent et magis intelligunt. altera ē q d
plicior dr uigil qdo uehementius se mouent et magis deli
Coma somnolentū segtr letargū | rant praesertim qdo excitantur, et nunq dormiunt. Gal in
Et coma uigil segtr frenitide | hoc somnolēta lethargu segtr uigil autē affiim cōplicat
Horitate ex lethargo et phrenitide q nōie caret ut
Gal dit lib de puls ad tyrones cap. II. et 4° de cāsis puls
cap. IS. in med. in I° tri prrit com. I°. affirmat ibi ē affiim-
a 99 di

nuncupari thijsthomania, et Sitis de q. illius meminisse vir . demb. thisomania
inf. Cu de phrenitide agit. lib 4° de mbis popul. in historia dij,
Servi Atitij Sub noie insania stupida et ab alio wlatis subbet,
a Sabario I.° 3.° ff 3° cap. 12.

Cae huius agritudinis e petuita cum bile p mixta et oia ad humi decias.
ditate et Caliditate vergentia, apta q ad huius affis generationem
P inde Gls lib 3° epid. Sect 3 text 45 asserit ab humib crudis ab humib crudis putre
putrefactis hunc affim excitari ma roe putredinis calore et alrifactis
miniã degrune inter cas p̃tiquas huius mbi Conumerate aeris
mutaõ l. in q̃litib manifestis max. qdo p̃cessit aer multu calidus
et subseqto nebulosus solet subseq. hic mbus q magis facile
mutao aeris in substa l. in q̃litib oculltis ad malignitate putredi abeunte corruptio
ne et infectione et hoc l. ex cais particulis putrefactionis aeris sicut
ex cadaverib humanis l. ex apertione speluncaru puteorū putri
dorū et situū. item ex vestib alijs infectis l. ex cellatis ab eis
infectis l. ex cautis ultib celestib nã pt experia qd hec agritu
do e pestifero p inde Gls de ea mensione facit lib de comate
dicens qo in pestilenti astitutoe Comatosi fiunt multi et rursus ui- et hec agritudo pestife
giles et qd definio mrbori pestilentiu bene apetit huic q a e mbus ra:
velox subito multis hoib adveniens cu malignite et atagioe et
q. hec agritudo e venenosa et venenũ cor petit dubiũ ut an cor ... ma venenosa in hoc
petat cui Rx brevitu in Comate nãm eius venenosã imediate petere imediate petit caput
caput

immediate cor.

mediate uo cor, ut diximus de cantandis tempore marino et gitto
primi unde .l. immediate petit vesica aliud pulmone et alius

caput mediate uo cor.

Si rogabit aliquis iterum an reperiatur cataphora uigil
somnus et uigilia sunt priuatiue opposita que simul reperiri repugnant
Cui dicimus quod prout communiter in integra fruentibus ualetudine reperi
somnusque quodammodo ditis uigiliae et uigilia aliquo ex parte ditis
sed in aegrotis talis uigilia reperiri potest que cathafora uig
dicitur et non est ditis somno et uigiliae totaliter unde Gal
lib artis cap. 22. de cerebro calido et humido intelligendus est dis
positione ad somnum et non de somno graui.

de signis — Signa huius morbi dicit Auicenna fen I. 3. tractatu 3. cap. 72. quando diximus
superius quod talia signa erunt mixta ex signis phrenitidis
et lethargi praecipue tamen quia adest alienatio cum profundite som

alienatio cum somno. — et dicit ibi Auicenna quod tunc praedominatur humor biliosus quod praedomi
nant signa phrenitidis et uiceuersa eo tempore praedominatur
petuitosus quod ad unam formam reducuntur ambo humores et ha

cum phisionomia in hoc capitulo dicit quod quando uterque humor est redo

posse ambo humores reduci ad unam formam; — ad unam formam utriusque signa uniformia erunt mixta valde
liter ut simul dormiant et alienentur per quod potest differentia huius aegritudi
nis a lethargo et phrenitide nam in isto morbo aliquando adest
lia et febris maior pulsus frequentior est in phrenitide quia

differentia lethargi et differentia frenitidis. — adest oblivio et pulsus est tardior et rarior et febris
non adeo ut si abundet huius petuitosus pulsus est

ut sanus et ualde varie alteratus.

Circa pgnosticam nota quod licet haec passio sit maxime pniciosa de pgnosticis talibus parvulis natis et tenellis et quod omnia pgnostica phrenitidis et lethargi et ppoosita possint duci mihi adaptari ex eo quod est egritudo quaedam ex illis composita. ultra illa duo tamen adducam

parvulis e mortalis,

primum desumptum ex Haliabate quarto theor. Cap. 5° ubi dicit quod quando in hac passione egrotans non liquidum quod ori eius impositum deglutire potest levis est affectio sive uero deglutire nequit secundum eiusdem pnares eo tempore malum signum est, et propterea hoc dicit Avicenna Cap. 12° ubi dicit isti strangulationi assistentibus malum signum est namque eo tempore arguit virium defectum. 2um est ex Gordonio a quo assumpsit Nieslus quod omne apostema sive febris et mihi ex diversis compositum materiis omnia haec pessima sunt. namque materia etherogenea a virtute haud ita facile immo potius multo difficilius regulari potest. et huius rei ratio est quia auxilium cuidam applicatum alteri nocet. et propterea ista ratione egritudo haec est difficilis curationis namque huius petitoris

si liquida bene degluti[t] potest bonum, si vero tantibus ex illis pnares malum.

mihi ex materia etherogenea malus difficilius regitur. anima.

Et Colericus ex quo egritudo haec generatur non faciunt temperiem quia utraque est corruptiuus et putridus ignis et si diversi hi humores ad aequalitatem uideantur facere temperamentum actuale semper tamen adest intemperies potentialis quia in utroque humore adest putredo et haec de causa est difficilis curationis quam si oriretur ex una simplici materia

de catthoco.

Ista catalepsis siue catochus a graecis sic dicta a
fixij [illegible], a gellao seu detentio q(uia) di(?) corporis ē detē
nō ē aliud qm resolutio facultatis imaginatricis lib de diff. sympt.
& proinde q(ui) hac passione capiuntur, uoce, motu, su, functionib(us) in
obeunt, q(uae) affectio est merito annumeranda inter soporosas affe
ex eo qd facultas actis ē et sopita ut Gal. ē A. lib 13 met.
21. refert ... uigiliae ... q(uia) illi q(ui) sic afficiuntur sem
palpebris oculorum apertas & in coniuentes sunt ut Gal.
lib 4 de lis 2° & lib de pulsib ad tyrones. 11. & lib 2° prorrhet 56 e
hac in re nō s(unt) audiendi paulus et Aetius q(ui) sententia defe
runt licet ueri sit dormientes & uigilantes isto affectu corripi
& in eade figura persistere q(ua) erant cum morbus inuenit sem
pebra aperta manent; cuius rei ca ē q(uia) ... eorum siccitate o
culi tenduntur. et licet dictu(m) sit ē resolutio facultatis a
nō de q(ua)cumq(ue) cathalepsi intelligitur sed de uehementissima ... in mi
nō ... sus & principes functiones tolluntur. ut Gal. insinuat
in lib 2° prorrhet in historia sui discipuli ubi affectus ē sine febre
ut Gal. testatur 13 meth. 21. qd qd Aetius dicat quaternione 2°
2° cap 4°.

Ca(usa) huius morbi ē temperies frigida et sicca q(uae) aut fit a
alluuie mae huius melanch. & sanguinis crassi & feculen
autoris Aetio te cito et paulo. lib 3 cap 10 introducto fit sine ma

Margin notes:
definitio
Capiuntur uoce motu et su
Oculos in coniuentes hnt
manent in eade figura q(ua) erant;
Sine febre ē;
nota
de causis
Ca huius melancholici aut sanguis nota

buti ex frigiditate aeris ambientis ut refert Av. 3° 1. 2 tra 5 cap 4° vel ex fini ab intempe rie frigida sine materia

.l. ex alicuius veneni frigidi assumptione. vel a veneno frigido

Unde poterit aliquis rogare quare melancholici hac passione non corripiantur. Cum praedicta intemperie frigida et sicca sint subiti. hac passio solum fit quando subito via, ideo et ad cerebrum: s. intemperies

Cum maxime alterantur. Cui breviter satisfacies si dicas non quamlibet frigiditatem et siccitatem tendere et duellere sed quod subito et inaequaliter nota

accidit. Cui veritati ostendendae exemplum nobis sit quod febre hectica et eadem ratione quare hectica

corripitur quod non duellitur et cum melancholici intemperie aequaliter non duellanti in maiori caliditate et siccitate

facta corripiantur, id cotale passione non corripiuntur. Ita ergo contingit

quod non quaelibet frigiditas cathalepsim parit sed quod immodica est et talem immodica frigiditas

huic passioni imponamus. Ad hoc dubitabit aliquis cur cathalepsi dubitatio

semper in illo statu maneant in quo erant quando morbus invasit nam

si impedita facultate propter obstructionem aut constipationem accidit haec affectio non ratione dissonum est quod omnino impediti pes gravitate nativa

deorsum ferri. Si vero non adeo impediatur ad cerebri constipationem motu duel quare remanent tensi

diu pes movebuntur. Cui respondendo in catalepsi propter immodicam erecti et non lapsi et deiecti

frigiditatem non solum posteriora cerebri congellari sed musculos nota

et nervos conciliata frigiditate et humida concreta subita et alios

corpus subita immobili reddita quod de causa in eodem situ persistunt

et antequam hic morbus absolvatur praedicta frigiditate et siccitatem

palpebrarum musculi sentientes contrahuntur et deinde congellati musculi palpebrarum congelantur

immobiles manent et tamen illi musculi hoc sentiunt propter situationis et alterationis facultatem.

De curatione.

Restat modo curationi huius affectus aggredi, qua cum eadem omnino sit, ut diximus in principio huius capitis, a ignorata periculosioris affectus nempe lethargi reliquos omnes facile curari poterunt excepto cunctis maius vel minus periculum, quod propter cum lethargus sit de morbis acutorum cui nisi celeriter occurratur, celeriter est letalis ut dicit Celsus lib. 3° cap. 20 et sic curatio perficitur aere ad calidum inclinante quod si talis non sit amedico sit is parari lignis et herbis odoriferis per clarum cubiculum accensis et infuso ut est pulegium, thymus, folia lauri, maiorana et similia. victus ratio debet esse tenuis extenuans et incidens, iuris ius pulli aqua mulso, aut amigdalatum cum melle paratum. Si tamen debiliorum languore validius velle cogamur, modo iam inclinante carnibus porcellorum, pullorum, aut turturum et turdorum utilis erit. potus si adsit febris in hoc affectu erit aqua decocta cum seminibus anisi aut foeniculi, et si citra febrem vinum album concedi potest ut ex Galeno constat 13 meth. cap. 21. Ad finem quibus rationibus instituta, verus lethargus tribus remediis medetur, 1° materiae detractione a capite affecto, 2° confortatione et roboratione ac denique 3° a putredine excitatione. primum adeque viribus consentientibus et nihil obstante sanguinis detractione ex vena cephalica dextra plenitudine non presente quod si adfuerit tunc sanguis ex vena communi extrahatur. Galenus 13 meth. cito et 2° de ratione victus dicit in omni capitis apostemate sanguinis missionem esse faciendam in principio cum dom

nec ad calidum.

aqua anisi aut foeniculi cum febre. Sine illa vinum

flebotomia ex vena 2° ex cephalica.

Nicolaus Serm. 3° t. 2° Sum. 4° cap. 4°. et Sauanarola hic asserentes in principio fiat flebotomia in principio lethargi competere phlebotomiam ad prohibendum ne sanguis minime fluat ad augendum a posteriori dicunt tamen post principium nullatenus esse faciendam quia intrudatur materia eius tamen assentior cum Gentile, Gainerio et Bertuccio quod si humor efficiens lethargum non dicit sanguine permixtus nullo modo sanguis extrahendus erit. Sin minus de se patet et huius rei ratio est quia ut in plurimum ut dixi iuvenibus senibus et debilibus accidit in quibus sanguinis detractio valde nociva est et caloris naturalis et virtutis debilitativa. et Nullus decipiatur a pulsu magno et pleno qualis fere semper in hoc affectu reperitur quod potius talis apparet propter repletionem multarum humiditatum et vaporum flegmaticorum et putridorum et non propter sanguinis redundantiam.

Neque valet si dicas cum multis medicis dicere esse naturam imitatorem et lethargum numquam recte curari per sanguinis fluxum quemadmodum neque perineumonia ut ipsi dicunt lib. 3° de Crisibus 3°. ergo cum medicus sit naturae imitator in lethargo non debet sanguinem mittere. Cui respondeo breviter et facile dicendo in praedicto affectu numquam sanguinem esse extrahendum nisi redundantis sanguinis signa adfuerint ut scilicet rubor oculorum et faciei atque mandibularum et linguae et caliditas ad tactum in fronte et in capite et in interioribus pectoris tumor etiam apparuerit. Valescus tamen de Taranta

nota
si humor non sit sanguini mixtus nullo modo fiat flebotomia.
nota
ne decipiaris a pulsu pleno qui fit a vapore et non a robore virtutis.
dubium
resolutio.
nota

post flebotomias maiores
cū uena frontis . s. lin
guas dēt secari;
qd post tres dies

not.
Clisteres fricationes cucurbi
tulas sanguineas et sine
occipiti et primis uerte
bris

post eas applicari muscolis
brachiorū
sine scarific.

[illegible]

post clisteres [illegible]
uomitus puocari ex
melle.

not.
de coctio sem. rafani

mattheus de gradi
de uomitu.

Cū ꝯ Gainerius asserunt qd si n̄ fiat phlebotomia cū
magnis. s alti. fieri debet, ex uena frontis et qd ibi est do
suga aplicentur. Ego uo hoc nō facere primis trib diebus s
pmissis alijs euacuationib. qm intentioni est usq qm clister
suppositorij ualeo ipsius cap de apoplexia pponit. nec nō u
simus fricationib et affectu ad hec pcurante cucurbitulis
occipiti aut primis ceruicis uertebris appositis cū multa
flamma et intro scarificatis. Cum max̄ sit utilitate p dicta
cucurbitule poss admoueri in brachioni muscolis ea pte q un
cephalica decendit. Nec s dicti dña [illegible] cito [illegible]
cienda qm desumpsit ex Geraldo. Sup hoc caput dicens p
post clisteriū usū uomitus puocatur. Cui dixit et consentit
Au [illegible] cito et eam laudat inquiens uomitū fieri in hoc
cū penna intincta in melle et sinapi oluso et Gainer
affirmat qd dete post clisteres ad bibendū, decoctū semin
rafani deinde puocet uomitus cū penna anseris in[illegible]
cū dictis reb, nā oēs asserunt maius ee iuuamentū ex illo q
nocumentū qd assero contra aliquos extimantes uomitū nullo m
ee faciendū in psenti casu. ad qd dm mouet dña Matheo
de gradu in hoc cap dicentis ueni ee uomitū capiti de ps
noare in attrahendo mās uersus caput, lucare tū de p al[illegible]
ga mundificat. Comantecedete huius [illegible] hac potu

uentricu

gutturis et faucium q in lethargo sufocatis ca extit fricto numitu illud euacuando et remouendo p hibet sucuiusmi d affolese q de ca magis limat gmonet

p aliis tale remedium, maius iuuamentu portabit, qm nocumentum

Circa clisteres aduertim e qd prius pcedant leues deinde fortia enemata, inijcienda s. glia s. q adduximus intr oratri optimum e sequens. q a no solum ualebit cum lethargi antecedete euacuate ueni etiam cominu ipsius p uiam sequella educere ut Rx decoctionis colloquintidis et ueratri albi ana ℥j cen turiaminoris seminis carthami ana ℥js pollipodij oruti ℥js collaquinti 2a arte et pdicte decoctionis adipe lib j. mellis Alexandrini ℥js olei camemali ℥ij et in his clisteribus et similibus no apponatur sal ex eo qd instimullat faultem expultricem ante debita humoris attractione q uaria e pcurte euacuando.

Margin: clister acutus ualet ad mam antecedente et alia +

Margin: no ponatur sal.

Circa frictiones aduertim etiam qd no solum fiant in tali tempore nisi sed etiam qd fiant statim post prandium et cena q a ut Auic. 1o 3i f. 3o cap. q. inquit, tum cibaberis comprime extremitates ut uapores n pctant sursu sed attrahantur, et Gentilis exponit qd licet per frictiones post cibum attrahatur calor, et humores deorsum, maius tn e iuuamentu in diuersione uaporu a superiorib ad in feriora qm no cumetu distractionis caloris a decoctione, et secundo

Margin: frictiones fiant post prandium et cenam ut ne uapores sursu eleuantur

millitat in oib. egritudinib. capitis ut fiat p dicta de this

frictiones fiunt cu panno madefacto malleto et sale. | Ubi notat dn Mattheus de gradi dic ex Mesue qd ibi frictiones crurium et brachiorum melius fiunt cu panno

oleu succo scylle ut ne fificet | madefacto malleto et sale l. Sqlla na talia cuti subinfi-

care ualent et dic plus de ma. extrahunt et fit maiori de-

illius.

qq. Ubi factis si patiens fuerit in dispi? assumendi-

mentu purgans q hs dic e pludm. cu Au. dicit. Melidontes di-

gas auri hoc e 3j castorei cum pauco Scamoneo q dicit mi

pondere unius danichi hoc e pondus 8. granoru. Mesue

ex Alexandro hoc ipsu mentu tribuens mutat castori 3j la-

rei 3ij Scamonei 3ß. aduertit dn Au. qd si febris fuerit

magna, et temp. Scamoneu nullo mo e dandum, et huius ra-

tione mattheus de gradi in hoc cap. dicens Scamoneu max. no-

Scamoneu calidius pipere in effu. | febrientib. cum sit calidius pipere ut inquit Serapius cap.

Scamonio. ego aute hoc intelligo no qd Scamoneu calidius sit pi-

re in pru. dicit de pipere calidius e In 4o. Scamoneu uo m-

... unius e ga pp effe nitate sue constitutionis igitur ... | qm in 4o imo in 3o calidius exit et hic intelligo Scamoneu ca-

lidius ee in effectu na data dicitur quante piperis et Scamonei sibi

corporib. plus inflammabit Scamoneu agitando et commo-

uendo humores qm piper. licet calidius q dra. ut clarior euadat

hic consideranda erunt ex mente Nicolai et Mattei de g...

Fin qd n licet imitari dosis ant. equoni. nã posuerunt nimis magna dosis scamonei. ego aũ affirmo in hoc dosi antiquorum nõ oĩo ẽẽ imitandã ut ab antiquis proponitur quia variari da 2 debile l. mediocre l. forte. Cuius ss temperaturã. Et de dosi scamonei inquit Avic. in tra. si dra d. cap. 9. qd scamoneũ nõ operatur in regionib. frigidis nisi detur in multa quantitate ut de more datur in terra Turcorũ

2ũ adtẽn ẽ, qd aliqd menstruũ in solutionẽ efficitur solutiuũ p admixtionẽ solutiuorũ sicut fecit Avic. d. libro de dens Castoreũ qd dosis nõ soluit efficitur solutiuũ p admixtionẽ scamonei.

3ũ documentũ ẽ qd mutetur specifica proprietas menstrui p admixtionẽ alicuius solutiui proprietas specifica scamonei ẽ evacuatio humorẽ biliosĩ et ista mutatur hic qa educit petuitosũ p admixtionẽ Castorei, sicuti scamoneũ in electuario indo evacuat humorẽ petuitosũ p admixtionẽ Turbit. mutantis medelam

Ideo p extimo nunqm menstruũ nõ solutiuũ fieri solutiuũ p admixtionẽ solutiui neqs formam mutari formam qa impossibile ẽ mutata forma specifica rei ipsã remanere sed dim ẽ hoc pallium tingere in oĩb. menstruis q. a forma a?? prio humore evacuant ut elle gantur nobat consiliator dria 209. q. tria primo inciendendo et subtiliando

menta evacuantia humores petuitosos evacuat pariter et hu-
mores et hoc modo, hoc dicit Gentilis Auicennae 1° libro de curatione [illegible]
alleviando et subtiliando castoreum iuvat ad evacuandum et
stimulando virtutem expulsivam non tamen attrahendo, [illegible]
scamoneum evacuat humorem petuitosum et melancolicum [illegible]
3° ex humoris latitudine ideo stringit nam licet scamoneum hu-
biliosum solum educit cum tamen humor petuitosus [illegible]
paratus sit ordine tenuitatis educit ipsum non attractum in
illius humoris petuitosi ex accidenti [illegible] evacuando.

49 His suppositis dico providentum [illegible] remedium nunquam
[illegible] fuit [illegible] dari, [illegible] cuius multo securius est
[illegible] ex mente Nicolai Gaineri [illegible] agarici [illegible] para-

purgat agar. aut pill. — aut pillularum cochearum. addo tamen [illegible] lethargici [illegible]

Cochlij dissoluantur — eas non possunt deglutire ideo semper soleo eas dissoluere cum

in potione liq.da — [illegible] de coct. herbarum capitalium ut dic [illegible] massa pil.

herbarum capitalium — Cochearum et aurearum ana [illegible] dissoluantur in [illegible] aq.

multis [illegible] phanieuli, [illegible]. [illegible] ellectuari Indi

Ellect.m indi — [illegible] et cum aq. mulsa et de coct. origani [illegible]

[illegible] hiera [illegible] turbit [illegible] agarici [illegible] cum [illegible]

alia de turbid. — gingiberis in ligatura [illegible] [illegible] cum aq. melis [illegible]

potioni [illegible] e addo tamen ut notat [illegible] Matheus de gradu ex m-

non dedatur hiera palva soporiferum — [illegible] continentis quod non dedit hiera in soporosis affecti-

qa in eius cpoem intrat Aloes et talis fuit magister — aloes facit dormire

mire et luti in chiare, q irre penitus. A. Salua illius — gilo aloes

pace fuit deceptus et ratio e qa aloes no cat somnu

sed Gillo aloes ide ligni aloes, qd [illegible] ex eode ratio libro

7° de almans. cap 11. de medicinis inebriantib et somnu

facientib dixit laudat Gillo aloes et no alloes q e succus q da

parantia tri menta no aperiunt hui ab [illegible] exces qd mbus

iste ut plurimu n pbet induitias digerendi ergo fere semp — n ista

intra 4or dies solet trari; qd si hos superauerint huir pellant — si dic pparari

pparabitr syrupo de sticade, de oximelite de rodomelle — sic pparetr.

et silib, dissolutis cum decoctione tymi pulegij foeniculi

capilloru ueneris saluie et silib, ut si dicam Rx syrup.

de sticade et de oximelite ana ℥ij decoctionis tymi

pullegij et pheniculi ℥iiij. m. q syrupus assumi dt p tres

aut 4or dies.

q purgaoe hui cpleta 2° utendu e his mentis q allurtu cad

mbissue statim ad caput impedire ualeant, et simil corroborare

et fortificare ipsu possint q erunt repercussiua fronti et tempo

ribus aplicita, ita uolente Ho 13 meth. 21. dicente statim — a pno repelentia

a pno huir alapso repellendus e quis ille sit haec tri meditoe

seruata ut n rta frigida sint sicut in phrenitide et temp — frigido actu tepi

calido actu frigida aplicentur in tempore tri frigido actu tepida da

ut ℞ olei ros. ℥iiß camemali ℥ij aneti ros. ℥iiij m

Faciunt enim quod in hoc casu quantitas aneti, ut in plurimum

aliud dat esse in maiori quantitate quam vigilia inducit — det esse maior quantitate olei rosarum et huius rei ratio est quia istius

non solum facit penetrationem rigiditatis mentis sed etiam vigiliam suo

acutie inducit quod in dicto casu est medela. ℞ aque

aliud — ros. et plantag. ana ℥iij olei ros. ℥iiß camemali ℥ij a

ros. ℥iiij et fiat oxirrodinum. deinde transacto primo quod

ex mente Hugonis usque ad 3ᵐ diem prolongatur secundo modo erit pro

dum aplicando duplam portionem olei camemali et unam

rosati, et adhuc valentius casticare voluerint caput

in augmento — quanti lenimento augetur. ut ℞ olei Ireni et camo

ana ℥iij nitri et pyretri ana ʒß castorei ʒij m. n

minoris utilitatis est. Embrocca quod adhuc usu parari

Embrocca mirabilis pro capite — ℞ Stechados maioranae saluiae rutae rosmarini pu

et thymi ana M. ij camemali et meliloti aneti a

M. j ros. rubrarum et florum camemali et seminis aneti c

culi ana ℔ j quod etiam in sufficienti aqua quantitate de coqu

usque ad medietatem et facta collatura adde olei rutae

℞ in media hora irrig— Ireni et camemali ana ℥iij m. et fiat embroccha quod ante

cerebri pars per demidiam horam irrigetur et postea ex siccetur

Rx pano madido in conditis cleis capreniatis.

Rx Quantum ut pote a paroxismo excitare deg mr cum cassillantibus et expergefacientibus, asomnia na si hoc no fiat transeunt in subjet et p̄p̄ Gilonius de Tarainquit qui plurimos mortuos est propter astantium negligentiam permittentium nullo modo si neq eos dormire et contra hoc allidet propter consanguineos nequientes et dormire et grotum molestare et sic desinunt eum dormire quo tempore per somnum plus de vaporibus ad caput attrahit et apoplexia magis confirmatur; et inde mors evenit. ideo oportet continue vigillare illum evellendo capillos, intervallum, aut aures commovendo. Nicolaus in dicto in dicto casu suffumigia multum prodesse parata ex capillis capraru cornu cervi, plumis ustulans combustis sub naribus ego vero non laudo huiusmodi remedium nisi in statu aut in declinatione na in principio et augmento potius fumi ad nares non auget vapores in capite na resolutiva non competunt, nisi per se sonanti in declinatione. Fiet excitatio in hoc tempore causat et ad huiusmodi intentionem:

nisi excitandi oes A.A. laudant provocare urine et alvi fluxus cum suppositoriis acutis v.g. Rx hiera picra ʒj pulvis suppositoria colloquintidis ʒss salis gemme ʒj et cum melle perdito f. suppositorium acuta

alleti alertimi ad nares; — Sup latere ignitu — dum efficiens cu alleto allerrimo naris, apposito inquo mus micella et pullegiu fuerint decocta . nulli laudant latere ignitu et postea alleto asertimo desup irroratu et inhalitu aegrotus suscipiat. alij uo maxe extollunt fumus picis et sulphuris et lucerne extincto fumu et faciei mi osto inungare ita ut muscae aegrotu molestent. alij

fumus picis et sulfuris et inungi mele ut amuscis molestet:

deniq3 laudant cruris scarificatis cepam otusa admo uendā ee paulus lib 3a cap 14. tanqm potentissimu excitā riu p ponit a cruris pillos euellere.

Scarificatis cruris cepā otusa admouere; Euellere pillos crurium

Sternutatoria in hoc casu maxe possunt q parari solunt ex pipere pyretro, castoreo aut ex hellaminis sullo et opet paulatim fricare linteo tenui in quo fuerint involuta pyretru thymus et puleigiu prius in alleto madefacta.

Sternutatoria Coriunt ex sinapi et pipere.

+ Juniunt etiam caput purgia ut R aquo melis ℥iij ℈ addes sinapis et Euphorbij ana g. iij et si ualentiore desideres p miscebis guttam soltani et sulli betae et ex temp ig melis eloquitis cum pulegio et calaminto nī nulli tn laudant sacculos capiti admotos ex callaminth pullegio thymo stochade ruta rore marino castoreo et pyretro ualet etiam multu inungere totu corpus letharg cu oleo camemali tepido na eo excitabitur calorna

+ p nares immittenda. Caput purgia

Sacculi p capite.

ualet etiam inungere totu corpus lethargicis

ad resoluendu mem huius affes Au tri ubi s ma
x lauda emplastrũ de psylla uto mo paratũ.
Asata psylla ptusa et applicata posteriori pti · emplastrũ Au de sebri · ista asata
capitis. Matheus de gradi dicit sufficere faleriu · math solã cum ea fricat
ea fricari. philonius potentius adhuc emplastru appli
care dicit paratu ex stercore columbino et alleto, · filon emp de stercore columb et aleto
et alij aponunt emplastrũ ex synapi ptuso et alleto · alij predicto de synapi et aleto
nos tñ in sili casu semp mirabili euentu sili
usi fuim · oleo costini q prenuis mirabile e)
℞ euphorbij et castorei ana ℥ß synapis puluen · unq tũ et castoris optimũ
dati ℥j cum pauca cera fit unguentũ seu sam
bucinũ cũ paulo castoreo optimũ e; qd si adhuc · oleũ sambulinũ
somnus profundus fuerit et egrotantes n redierint liga
turis in cruribus et brachijs nec n et frictionib opus e · ligatura in crurib
tionib dolorifilis erit · utm.
Neqs minoris momenti e · appriata huic morbo
uti i primo confectio anacardina, dando de illa ad · ℥ß confect anacardina
plus ℥ß · et ad minus ℥j cu decoct stoechados.
2° i Mesues in hoc cap° et inquit plurimis ase ex
pertũ ee dare patienti qlibet uice 4or grana castorei · nota Mesues concedit 4or grana castorei cu oximelle
cu oximelle

ter et 4us mense et secu 3us de sute ex Alexandro
Matheo de gradu et Mesue secularis in hoc cap.
dicentibus principue est experimentum prohibitiu habens prima
ria uirtute et essicatiua ut fiat pulvis ex cap
plustis et diluanti cum aceto et inungantur ma
et posterior pars capitis, et notat Matheus de gra
quod capilli dent et illius mot hominis hoc in hoc affe
quod remedium max. eruigillare facit

Vltimo est cauterium in nuca et alia cauteria
In capite est applicari posse quo sic ad habitus fi
modum reliqui affectus soporosi curantur et hoc de
soporosis affectibus.

pulvis capillorum quod re patientis et ...ari nari applicat et post ... stioni ... capitis ex ... nota

Si haec non sufficiunt Cauteria actualia in cap. applicantur

Cap. 4us

De Vteri Strangulatu

Cum uterus tam ad superiora quam ad inferiora re
currere possit, et uterus recessus grauiores excitet morbos
et simptomata, prius de superiori recessu uteri dispu
tare ostendemus, tanquam de saeuiori et ingentissimo morbo
principue si uterus sequutionem q.do cerebrum corpus
transuersum uentriculum, hepar liene, atque reliquas
corporis partes in consensum trahat. deinde de uteri inferiori

recessu tangitur c[um] minori affu ... et p[rae]sens affus 2us ...
lib 6° de l[ocis] aff[ectis] cap. 6 a graecis Anon d[icitu]r a Latinis uteri strangu
gullatus seu suffocatio, et communi dicendi m[od]o appellat[ur] ...
Distinctus, neq[ue] ignoro in sua lata signifi[cati]one o[mn]es uteri affectiones
comprehendere posse, hic affus p[ro]priam obtinet nam in uteri
accensu ad superiora semper n[on] sicut sursum retractus fuerit
uterus q[ua]liter sive ad aliqd latus in q[ua]liter uteri strangu- ad latus.
gullatio excitatur q[uae] inter prava et saeviss[im]a sympta q[uae] excitari
solent respirat[io]ne max[im]e laedit taliter ut suffocari mulieres
visae sint, ita ut q[uam]plurimae illius vi suffocatae, e vita dis
cedant, et cum varia et diversa sympta hic affus possit excitari
ideo n[on] simplex et unius erit appellandus. ergo multiplex
o[mn]es ... a prava intemperie l[ege] ex maligno vapore exutero
ad superna p[ar]tes ... originem habent et haec e ca[usa] ... in hoc
affectu nausea, defectus, vomitus, respirat[io] anxietudo, a[n]i[mi] accidentia
deliquium, syncopis, dolores capitis, convulsiones et sopores q[uo]es
affectus sub no[min]e suffocat[ion]is uteri c[om]prehenduntur na[m] p[rae]dicta o[mn]ia
sympta ad uterum tanq[uam] ad radicem referri debent et istam
d[oc]trinam expresse explicavit Au[icenn]a fen 21 3i ... 2° cap. 16. cum
dixit haec agnitio ... est epilepsia et syncopi et ...
initium e a matrice et Aetius ... 4° serm 4° cap. 68.
Cornelius Celsus lib 4° cap. 20 et Aretaeus lib 2° acut. passionu[m]
cap 11.

c.

q. qd̃e õẽs asfũs p. dictum ab utero dimanant, quẽ cum pẽb, priarib, sostiunt, & Sic cum cerebro p membranas & nervos

Coicãt cu cepto transverso et pulm° cu vi Civitate

consentit, cum corde p arterias, cu Iecore p uenas cum uentriculo intestinis, cu cepto transuerso et pulmone p civitate et alias uias nobis ignotas q. naã S. patefacta et manifesta.

Cum hic affũs in uteri retractione L. purssionem fat Liqdo ostat affum ẽẽ motu, et aliqdo in figura, et adm

c mõbus ex rõe, cu intemperie adiunta.

in rõẽ ẽẽ reducendũ cui intemperies frigida aut malignitas adiungi solet, q. prialib, pẽb, coicata, pdictonu sympla solet ẽẽ, grauis plato in timaeo aliter sentiat ut refert lib 6° de lis cap 6° ad med. extimat. n. plato pleru alr ẽẽ quoddã ad ceptũ transuersũ ascendens suffocans et spirõẽ tollens, ubi in hec prerumpit uerba. uulua quoq matrixq in feminis eadẽ rõe ãl auidũ generandi qd. p affectu p aetatis florẽ aut ultra diutius detinetur agre fert morã atq plurimũ Indignatr passimq p corpus aberrans meatus spũs intercludit respirare n sinit, extrem uexat angustiis mtiis deniq õib, premit.

animal auidũ sicut; ãl ẽẽ auidũ generationis.

hec plato;

q sententia usq in hodiernã diẽ a ueterib celebrata ẽ cui et nõ fuit alienus paulus lib 3° sui operis cap 71 et Eugen lib 12 suarũ epistol. epistola ulta qd placitũ

fr.

reprobat dicens uterū neq. ita ei neq. corpus errare neq. a ꝓpria
sedem relinquere, sed parū, aut nil a ꝓpria sede dimoue- uterus parū di
ri, siquidē ipse cōtentus ualidissimis ligamentis ossi sacro ossib. moueri a sede sua
pubis et pectinis uicinis sit alligatus impossibile est quod ultra
ꝓpriā sedem multū dimoueatur. et si aliquantulum dimo
ueri contingat accidit ex eo quod uterus conuellatur contra uterus remouet.
hatur rōe uasorum repletorum semine frigido, luti in adolescen- a sede sua ꝑ conuul
tib. mulierib. quo tēcire incipiunt neq. sitiri hac in sione ex uasis re
re. audiendus ē fernelius lib 6 patholog cap 16. pletis semine;
ubi credens uterū ad partes superiores ascendere ꝓpriā sedē
deserentē et id ꝓbat tactu, se cōprehendisse nā licet uterus fernelius ꝓprio
inquit ille ad partes inferiores descendit ob ligamentorum la reprobatur, de utero deserente sede sua
xitatē, ut in sequenti cap° dicem, ita nō repugnat ad partes
superiores ascendere nā tumor ille in globi figura apparens
et ab ipsius tactu cōprehensus ex flatib. ab utero elleuatis tumor rotundus ex
genitus fuit, ex quo uentriculus et intestina intumescunt flatib. in intesti
et ita nō quoad tactum uterus est, cum potius flatus sit nis aut stomacho.
et quod hoc ita sit experientia patet exhibitione et fricatione reb.
calidis et carminatiuis mentis adhibitis discuti atque re cū carminatiuis re
solui, quibus resolutis extimauit fernelius et cum eo caetulli solutis
[illegible] uterū in proprium locum restitui.

qq potitis ad huius affus cas e deueniendu.

Cae nullius in triplici sunt dria. quedam n. extrinsece aer frigidus corporis meatus constipans et uterum infrigidans potus etiam et allimenta praui et crassi nutrimenti, huius mali ca solet esse nimia quies quae extrementa augere solet uigillia et somnus immoderatus in egruus aut intempestiuus balnei usus diuturna ueneris abstinentia. alie sunt antecedentes ut totius corporis aut uteri frigidam temperies quae quem superfluitatum impedientes resolutionem angustia et uiarum obstructio per quas etiam uterus expurgari solet, id est efficit indebita seminis aut menstruorum corruptorum retentio. denique ultima causa coniuncta sunt uapor malignus et qualitas uenenosa immatis deiectioni fecit Galenus lib 3° de locis 7° uirulentus uapor a uasis uteri praua materia repletis elleuatus per cor et caput transuersum cerebri et alias partes corporis offendunt. alij 4ª cam ponunt sc. uteri inanitionem quae causa admittenda non est. cum uterus ipse sit ueluti cisterna humiditatum et extrementorum quae de causa cerebrum non erit ad tanta siccitatem deuenire ut ab ea talis uteri retractio excitetur.

huius affus signa sunt in duplici dria nam quedam sunt quae solum huic affectioni conuenire a semine retento ex quo grauiora symptomata

aer frigidus

usus balnei ueneris abstinentia

retentio seminis et menstruorum

uapor malignus et qualitas uenenosa et caput transuersum, petunt, et

alij ponunt 4ª cam sc inanitionem.

oriunte et huius rei ratio est quia cum semen perfectior substantia sit et magis ellaborata quo corrumpitur deteriori multo corruptione affici solet et sic mulieres hac affectione correptae syncope sopore sine sensu et motu privatione respirationis in quo hic multum ab apoplexia differt; nec non deficulte respirationis et totius corporis refrigeratione. morbo comitiali convulsione, oculis adapertis, et convulsis aliquando vero in ordinato motu dextrum totius corporis et quandoque solum unius partis prehendunt, secundo quia demoniis vexatae eisdem simptomatibus corripi solent ut docet Gentilis fen 21 3ii fol. cap 16. ideo aliquid commune signum certissimum nempe risus sardonicus cui possumus addere dicere cito a simptomatibus reuiuiscant

Alia vero sunt quae signant per mensium suppressionem hanc affectionem venire, quo tempore alias clementiora erunt, et benigniora dicum religios apparente quam per signa quae ut in plurimum adsunt cum propinqua est accessio sunt pigritia crurium torpor membrorum langor, imbecillitas, refrigerium faciei pallida tristis aspectus, et ventrem manibus comprimere solent ex eo quod sentiunt ibi aliquid moveri et sursum ascendere quae omnia signa ostendunt propinquam esse hanc affectionem.

Alia vero sunt quae iam praesente demonstrant ut vocis et respirationis laesio motus et respirationis privatio, convulsio, et morbus comitialis et aliquando aparet spuma in ore ut patet illis quae petulosa temperamento sunt

Historia signa ad literam vidimus, in dominam da filia de Obento Lopes in oppido de Safara 14 die mensis octob. anno 1615. ~

risus sardonicus in demoniacis.

et cito reuiuiscer a sintomatibus

signa futura ex mensis retentis.

petulamoracis illis est simul epilepticis et apoplecticis

Clamant, & deli- | Interdum clamant, & luctuosa suspiria edunt & cum magna desp
rant, primi: | delirant. quae omnia signa primum suffocationis uteri ostendunt. profundus somn
Stridor dentium per nocumentum, contractio musculis mandibularum &
percussio eorum motus involuntarii per lacertorum contractum
oculi clausi per debilitatem musculorum palpebrarum. Haec signa
augmentum. | signant uteri suffocationem esse in augmento. Cum tamen haec omnia
Status | praedicta signa fortiora & vehementiora apparent, vigorem dem
onstrant. Caeterum cum mitiora sunt & dum maxillae rubent &
& motus apparent & loquuntur & recordantur. Contentorum
declinatio | partis muliebribus ore uteri aperto & laxato humiditas quae ex u
ex ore uteri humiditas | tero quae tactu deprehendi solet, & ventris fit strepitus
murmur, & oculi paulatim incipiunt attolli & aperiri haec
omnia declinationem huius affectionis demonstrant. neque cum hoc solum
medicus penitus dicit esse contentus sed ulterius progredi debet & specu
lando in particulari a qua causa originem ducat. quae si ex sanguinis & m
an ex sang. aut mens. | suppressione ortum trahat, cognitis ex pulsatione temporum cum
u. supressione. ex lacte | dolore capitis vertigine oculorum radice [illegible] gravitate [illegible] lassitud
in mamillis. | totius corporis ex mensibus suppressis ex lacte in mamil
si mulier praegnans non sit.
quod si talis mulier venere ad libitum fruatur, & mensium suf
adsit, & uteri suffocationem patiatur indicium evidens est huiusmodi af
fectionem a mensibus suppressis originem ducere. Si vero a flava bile symp

& Sauiora erunt, aderit q[ue] Vigilia Sitis incendiu[m] delirium, aflauabili
& febris, Si u[er]o hu[m]or petuitosus ca[usa] fuerit, Clementiora sympt[omata] – expetuita
aparebunt ut somnus & sopor, Si u[er]o melancolicus magis, exmetia
horrenda erunt, & mentis [con]turbatio, timor & tristitia, & maior
respirationis lesio aderit, Si u[er]o [propter] seminis retentionem uteri ff retentione[m] seminis
Strangulatus [con]tigerit. Cognitu[m] ex eo q[uo]d maior aparebit
respirationis lesio, & hu[m]us totius corporis Carnosus erit facies
rubra, & carnosa & uita delitiosa cum castitate, & usus
allimentoru[m] p[ro]pri[orum] & boni succi, demissio ueneris p[er] multu[m] temporis
spatiu[m] Si antea ea utebatur, q[uo]d signu[m] p[ri]ncipu[m] in uiduis colligitur.
Et decente & dictis Cito [sed] no[n] solum [propter] hac distinguitur
affectio q[uo]d p[ro]uenit ex seminis retentione ab illa q[ue] p[ro]uenit
ex mensiu[m] supp[ressi]one [quia] et q[uia] in hac V[er]us tantu[m] amittit in illa in ea q[ue] p[ro]uenit ex mentis, V[er]o tm, amittit, in illa u[er]o q[ue] fit ex semi[nis] r[etentio]ne
aut, V[er]us & motus. Cum u[er]o hac affectio moniales corripit
& menstrua illis no[n] deficiant ut plurimu[m] ex seminis r[etenti]one, V[er]us & motus
datio illis euenire credim[us], S[ed] quo mo[do] hoc dicemus breuiter
uidim[us] erit utpote ex ueheme[n]ti coeundi desiderio, & ex eo
q[uo]d Si obstetrix, matrice tangat, fomentis & titilatio nec non
adueniente apetitus erit & mulieribus in Sitib[us] Semen cra[ssu]m – Semen Crassu[m] expelletur
du[m] reiectatur & cum expellitur Symptu[m] remitio aparet

de prognosticis

Huius mali praesagia sunt sequentia. Primum sternutamentum huic affectui superveniens optimum est ut ex Hip. constat 5 aph. 35. affirmans mulieri quae uterinis molestatur, aut difficulter parit, superveniens sternutatio bonum. Cuius praedictionis ratio ea est, nam per donationem aliquam stupiditatem reijcit, significat ipsam quae prius stupuerat excitari aut reminiscere et propriarum meminisse motionum. 2um mulieres his uterinis molestatae propter seminis retentionem maritum desideratae sunt ut ex primo concubitu concipiant. 3um quando haec affectio leviter affligit, eo tempore diu durat et tuta esse solet, contra si graviter affligit tunc vitae periculum minatur praecipue si praecedente virtutis tenuitate accidat, et quando non solum respiratio laeditur ex eo quod imminuitur et rarior fit sed quia obscuratur et deficit pari ratione quando pulsus non solum languescit et inaequalis est sed obscuratur et imminuitur, intermittit et deficit mortem propinquam esse erit iudicandum quod prognosticum certius erit si humiditas corporis partes exteriores irrorare coeperit nam haec humiditas est sicuti sudor frigidus et tenax qui ... supervenire solet. 4um prognosticum haec affectio si tempore ... solet, praesertim tempore hiemali et autumnali, nam his temporibus uterus magis refrigeratur necnon et reliquae corporis partes quae cum magis frigidae sint idoneae erunt ad huius affectus generationem

sternutatio bonum

mulieres quae patiuntur ob semen retentionem ex 1o concubitu concipiunt

si haec affectio levius fit est diu durat sed est secura aliter pessima

quando pulsus intermittit moritur

si sudat sudore frigido

partes frigidae sunt paratae huic affectui

S. hec uteri strangulatio proportialis⁹ mulierib. Iuuenib. — iuuenib. coiere
salacib., et sterilib. propter desum. mentoru, viduis. castis
et illis q non probe purgant, neqz viri consuetudine fruunt. et
max. accidere solet qdo fluentib. mensib. uterus ab aliq
ca infrigidatur et in tempore partus et abortus qdo menses
q erumpere solebant detinentur. Alteri, ... in bujalli — in tempore ... inspid ... calor
dit aliqdo propter uentriculi lesionis et lienis ... ut ... Etius dt — ... uiribili
Cap. proprio na propter ... pleni repleti uterus affectus, hac p... — mulierte
dicione q uoe. experientia compertu e multas mulieres uteri su... — noie Mr alueres
focatione correptas post lactis usu, et rerum alterosaru et herbaru — propter opationem lesionis et lienis de latis usu
frigidaru.

De Curoe.

P anteaqm ad huius affis curoe deueniamus, sperepotuerit scire
plures ee aegritudines adeo maxa similitudine et affinitate cu hoc
affu hentes ut non sit facile eas dis cernere atqz destinguere
qlia S. Syncopis apoplexia epilepsia lethargus, catalepsis
conuinatus. et lumbrici et signu per qd syncopis ab uteri stran — dria huius affis
gullatu differt tale e na in syncope facies pallida et asincope;
liuida aparet talits ut silis mortuo sit. Ite syncopis
breuissime trate at uo uteri strangulatus p una hora duas et tres
et aliqdo p tres dies ut refert Rabimoises lib. 2° directorij
Cap. 41. tandem in syncope pulsus obscuratur et deficit et frigidus
adest sudor

In uteri strangulatu facies ut plurimum rubra cernitur et nec tollis pulsus aparet. at in syncope ex quo cum uteri strangulatu, dicimus syncopis attingit et tempore uteri strangulatus fortior est cum non solum tunc uteri sed et cordis cerebri et aliarum partium sit affectio.

dria ab apoplexia — Ce distinguitur ab apoplexia quia in uteri strangulatu neque gemitus nec stertor, neque memoria dius et motus privans nec totius corporis refrigeratio adest quae tamen apoplexia concomitantur. ab epileptia ex eo quod hac affectae correptae

ab epilepsia — convulsae cadunt et spuma in ore fere semper venit, pulsus augetur, et ut Avicenna inquit epileptica instrumentum memoriae laesione amitunt at vero histericae ut plurimum a paroxismo excitatae eorum quae audiverunt recordantur.

A lethargo discriminantur febre et pulsus magnitudine dolore

a letargo per febrem — capitis, soliditate oblivionis, mussitatione et faciei colore parum aut non nihil immutato et sic affecti multis diebus his signis perdurant. at vero suffocatione correptae et recordantur

non febricitant ut stenie — neque febre corripiuntur pulsus parum aut nil percipitur quod percipiatur debilis et parvus erit et color cadaveri non similis erit et citius ab hoc affectu liberantur.

a catalepsi — A catalepsi destinguitur quia in hac passione oculi aperti sunt at vero in uteri strangulatu clausi respiciuntur. A verm...

desi

Crescq; liuore mulieres carent, nec n. e extremitatu auuenat[a]
nigredine neqz sudore et usmita corripiunt ut uenenat[i] — quas ut[ile] 88 [...] uidet.
Differt p[rae]tereo a lumbricis q[uia] in his uox initio n[on] destituit — a lumbricis
et pulsus magis redit parvus et obscurus et solius uteri
corruunt. Loca in suffocatione uteri n[on] eueniunt, s[ed] tu hec
sint signa q[uod] hec passio detineat ac reliqs destinguitur,
nil omis plerumqz alij dictorum ad inuicem copulantur, ideo
singulatim in hunc unum omnia faciet na in uteri strangulatu — in strangulatu semp
semp corruunt prius solius uteri. in reliqs ita affect, minime. corruunt de utero, in alijs n[on].
[...] die cum [...] uteri strangulatus allusioni odori
[...] inferiori parti aplicitis solum, in allusione neq qm.

19 Sic positis breuiter, ut iste affectus magis nobis
innotescat indagandum erit cur solum femine et n[on] uiri
illo corripiantur, et dicta symptomata patiantur ob seminis retenti
onis cum utrisqz ca[usa] com[mun]is esse uideatur; na sicuti infemi
nis predicta allia contingunt ob seminis re[tentionem] ... detentio
n[is] et corruptione sic in uiris. Siqd[em] millis etia semen redundare
detineri et corrumpi solet. Videndum etia erit cur in grauidis is
menstruis detinatis et detenionis sit deterioris qm in n[on] grauidis.
Denique ... quo modo ingenti uteri strangulatu correpti
et propterea illo et cognitione priuantur, uiuere possint cu certu sit p[ro]d... — ... [illegible]

neq. respiratione aiuta neq. iuuta a respiratione separatur posse.

Ad primum dicimus uiros etiam symptomata et leuiora histericis

Etiam uiros pati ab(sti)nentia ex seminis retente certum est ita ut illos possit ducere in hecticam

(s)titia ob seminis retentionem et maiscani suspitionem affi

ci unus mentis angor crurum imbecillitas totius corporis pigritia

tristitia cibi fastidio et febre, que ad hecticam illos deducere

solet. et denique diuturno capitis dolore foeminae uero hijs et

grauioribus symptomatibus corripi solent; et huius rei ratio est quia

ipsis tum semen quam sanguis quo deteriora sunt illis quam in

uiris corrumpunt et non solum propter hoc sed quia uiteris corpori

sunt sunt referte et frigidiores et imbecilliores sunt uiris. tum

accedit peculiaris ratio ex utero desumpta propter cuius affect(us)

symptomatum militia et grauitas aleuatur que ratio in uiris non reperi(tur)

Ad 2um dicimus primum aliquam illius sanguinis in fetus nutritionem

abire aliam ad mammas ascendere, ad lactis generationem reliqu(um)

uero quod uteri strangulatum efficere debebat quia pessima est ima

nis eiusdem uteri a natura distincta. tanquam in loco separato,

et ibi a natura luti manu detineri peculiari uasorum proprietate cu(m)

hoc tamen accidit in grauidis uteri strangulatio solum quando

antea muliebri fluxu corripiebantur et suspensus est in partu

uero dum enixis non distingit. uteri strangulatus ex(tra)

quod natura mitius ad inferiora sensim et paulatim decurrit

Quae grauide non patiantur uteri strangulatum ut si grauide

In hac vero affectione aperte et affatim moveri solet.

Ad ultimum dicendum est cum eodem Galeno [illegible] cito dicente nos non solum vivere respiratione sed etiam aere attracto per motum alterorum cordis et totius corporis quam tam ab eodem Galeno quam ab aliis A.A. transpiratio dicitur. nam sicut alia quae in terrae cavernis latitant toto hiberno tempore mortua sive illa apparent sine respiratione solum nisi per multa arteriarum transpirantia pari ratione in histericis contingere potest ut per totius corporis refrigerationem nulla habere respiratio videatur tamen sufficit quae a corde et arteriis fit.

[margin:] gravi...ant sine respiratione

[margin:] in histericis sufficit transpiratio licet respiratio deficiat

His sic consideratis ad huius curationem est deveniendum, sed tituli de curatione

huius praecedentis eam in duas partes dividere est necessarium. in 1a quidem de huiusmodi paroxismo praesenti disputamus, in 2a autem de tota aegritudinis curatione necnon et praecautione. et ad primam attendentes

cuius huiusmodi paroxismum gravissimum et proinde cito et momentaneam curationem expostulat ut Galenus dicit 1o de arte curandi ad Glauconem [illegible]

cap. 14. et 9o de usu partium 2a sectione cap. 6. quae curatio tribus scopis perficitur 1o quod uterus ad propria loca revocetur. 2o quod evaporatio ab utero ad superiora impediatur 3o et ultimo quod materia in utero

coacervata ex qua vapores elevantur extra uterum pellatur quae omnia variis et distinctis remediis per pulsandas [illegible]

clysteribus, vinculis fortibus ingentibus frictionibus, crurum quae fiunt

sint non solum infra genua sed etiam femora et praecipue ex partes

[margin:] interna

[margin, faint:] [illegible]

q toto paroxismi temp^e fieri e necesse, na dio fiet reuulsio, conaq[ue]
rois phibitio et facultatis expultricis utero Subletio, ut uersus infe
riora q in ipso otinentur expellat. elister talis erit Rx

remediu[m] ad Sup- resionem uuluae

decoctionis Stoechados maiorane pulegij artemisiae. Cimini
et feniculi ℥viij olei rut aneti et camomal ana ℥iss

Rx aq uirgae aureae perfecti laue extractae ℥iiij cum pulmenis ipsius uirga aurea tosta ℥j

hierae picrae ana ℥j. massae pillul fetidarum ℥j. sallis gemmae
℥j mellis Alexandrini ℥j m f clist tepidum injiciatur.
mulier reponi debet supina et capite elleuato et inferiores partes
decliues sint, totus uenter manibus erit fricandus non cum m^a q^a
semper manus oprimendo uersus partes inferiores et inungi debet
oleo laurino, Irino rutaceo naphtae spicae nardi et camemali

+ nota

et oleum tri cesaminu in hoc casu max^e prodesse solet. et postea
uenter oprimatur na hac uia ad flatus discutiendos abu[illegible]
ellevatos utilia sunt — ad hoc ut uterus ad proprium situm redeat
et ut humor in ipso otentus attenuetur ut facilius expellatur
Cum dum hoc exercentur, sufumigia praui odoris naribus

Sufumigia praui odoris naribus

aplicantur. Tali sunt ea q ex pennis perdicis ex lana papiro et
proprijs capillis l. alterius cuiusque mulieris parantur nec non ex
Seminibus l. coreo calcei, olfatus sulphuris castorei, assae
foetidae Galbani, opoponacis et Serapini dissoluti in acerrimo
aceto nec minoris momenti e Suffumigio euaporum putridarum for

nota

Sufumigatio ad narem auuarum putridarum a carthagena

Sidum quo remedio Si adinuenero ego semper utor ex ergo quo
Semper fere sequutus fui quod desiderabam idem praestat rutam [illegible]

ltimu

Et sinapi olfacere q̄ prius in præd(ic)to affectu conducent nã hæc
o(mn)ia virtutẽ h(abe)nt tum suscitandi facultatẽ a(n)i(m)alem cerebri sopi
tam, tum et(iam) discutiendi flatus in cerebro ostentus ẽ (et)iam
hæc o(mn)ia utero ingrata sunt ipsũ ad p(ro)priũ locum retrahi est
Cuius ad idem et(iam) conducit urina antiq(ua) ẽ max(im)e agitata, ẽ d(ebet)
ut caveri opt(et) a reb(us) boni ẽ grati odoris nã h(uius)modi
affectũ adaugere solent. Conducunt t(ame)n hæc si illorũ p(er) p(arte)m
inferiorẽ suffumigiũ recipiatur, q(uo)d r(ati)o(n)e max(im)e confert, in ore matricis
moschum aut galliã in coto ẽ infilam(en)tis inuolutã appone
re, nec minoris utilitatis ẽ si os matricis inungatur oleo naphæ
in quo aliud granũ moschi aut ambræ, dissolutũ fuit, confert q(uo)q(ue)
ad idem suffumigiũ ex ambra styrace ligno aloes micae mi
rabilis, sinamomo gariophilis ẽ aliis reb(us) iucundi ẽ delecta
bilis odoris. quo in casu. Experientia magno opertẽ o(mn)i una
ll(?) re plurimũ id q(uo)d sequitur ℞ melan(thi)i seminis, ʒß
styracis calamitae, sudani, ognanti, calami aromatici spicæ
Nardi ana ʒij. rosarũ rubrarũ ʒij gallia muscata Mesuei
ʒ ij. f(iat) puluis ad suffitũ p(er) uuluã

S(ed) ingres ẽ morito suo mõ odorato narib(us), ad mota utero ascende
(re)m laedant, foetida uero (con)iuuent q(uo)d interrogatio sane ni fallor
nõ bene explicatur. ego uero dicatur nil o(mn)ius q(uo)d hæc in re sensiam
(et) q(uo)d uerbati mi max(im)e o(mn)i ut p(ro) re ... ẽ in o(mn)i sũ adesse
dolore

Caue nares a pro prijs odorib(us)

os matricis ungatur oleo naphæ cũ mus co.

pul(verem) redd(e) l(?)

inoi dii adost tust- tia et uoluptas | tristia na dec. passiones dui[?] luti uoluptas ut pti asserunt nō poss. aut^s hec fieri ni actio fiat ofertim ac simulter unice cumea q odore hent fetidu ingratum e olfactui ini micu se se offerunt narib. spus alis y multi pso sensorij

spus destinati p ol- fatu refugiunt odo- res foetidos et cu impetu impellunt ad inferiora | muneribus destinati retrahuntur ad suu pncu simul cu uitalu spub. et sanguine et huiusmi res in uoluntario quodda impo fit. hinc uo obuia facti uim hent expellendi ipsu ad in feriora, qri uo calidi ss. frigidi te la genita in utero aut aretentis mensib^s aut aserrni nc poss. corrigere. et cuma pen et laxant simul. apertis uijs uirulentia illa extra uteru pp llere at uo q iucundu odore hent. ou efficiunt uis sensor cum spub. et sangne affatim mouere ad obla persequendu et eo temp^e relinqt centru corporis calore fere destituta illo nempe supnas pes petente. hineqt inseqti uteri refrigeriu et ascensus minime impedit.

Pe notm qd haec ri ostinguunt ad oia odorata, tanquam aera et foetidam olfactu ria q odore hent exiguu aut tetor e uiolen tum facere motu in spub. et in influente calido nō poss. q s ciunt max^e odorata et fetida. at uo utero odorata ad mod poss. aliciupia quoddā nō qtenus odorata sd qtenus pes tenues hent

odorata p ssunt calore suo | qq. calefaciunt. infima et laxant qtenus uim hent oia atte ttia q deca. Gli nō dixit odorata simpliti supponendo mu

cij

histeriis quod addit et quae laxare et calfacere possint atque bene olent, et vehementi odore sint et tenuis substantiae praedita, et calidae pollent quae omnia fit eo quod calfaciendi liquandi et attenuandi vim habent discutiendi flatus et humores in utero contentos facultatem adipiscuntur; Cuius methodi longa ennarratione adducta [illegible] lib. 1o ad [illegible] 4o ubi etiam de huius affectus curatione cucurbitularum mentionem facit, sine scarificatione inquit in quo effigi deant non explicuit, quare earum applicatio [illegible] in tabellis interioribus, femorum et inguina non vero supra umbilicum ut aliqui medici in [illegible] faciunt nam si in hac parte apponantur potius uterum versus superiora retrahunt. Cum uteri regio infra umbilicum sit constituta neque Aetius aliter sentit dum praecipit supra umbilicum cucurbitulas apponendas esse quae inter[pretari] debet ut quae in hac re bene sentiunt dicunt, infra umbilicum, et communis haec regula in [illegible] ita observatur et harum cucurbitularum appositio, confert non solum ad flatus discutiendos et eorum allursum ad superiores partes repellendum verum etiam et ad uterum ad proprium situm retrahendum. Valet similiter ad idem digitis capillorum pubis avulsio, nam simili industria [illegible] illos partes [illegible] excitatis vero Cuius uterus ad proprium situm retrahetur [illegible] quod proprius nonnulli ad suscitandas aegrotantes

culurbetulae dent affigi in tabulis interioribus femorum et non sup umbilicum

uteri regio infra umbilicum posita est.

culurbitulae infra umbilicum [illegible]

conferunt ad flatus et recursum.

avulsio pilorum pubis

ingentib, uolib, nominare di ito bis et dulib, remedijs compto

et huius affectois patoxismus uo cessauit sequentib, primu

sg. dti puluere infra nares calamo immisso ad sternuta-

Sternutatoriu valde pdest, no solu ad uapores sed ad depelendu cu motu

mētu puocandu qd mirifice in huiusmi casu pdesse soleo

℞ sinapi piperis albi pyretri, castorei sagapeni

et ellebori albi ana ʒß. in puluere redigantur quo remedio

excitantur sternutaes q ob ualidum motum solent retrorsum

uteru ascendēte et uapores imo sternutationes etsi n fiunt

ex priua ma, sd l. ex alia l. p se fiunt plurimu

histericis psunt.

aliq sut ut tu et Aetius q in hoc casu imperant

aperiri os agrotantium in pontis p digitis cogendos et

ad uomitu sd in dictis praxis si sine destinetione exerce-

uomitus n semp e puocandus sed solu qdo e multitudo cibi l. apetuito allido aut dulie

ate, semp abhorruit et huius rei rao e, q hoc remediu no

ecit reuillere imo attrahere mam m... ad ea regionem,

aq uolum auertere eq aut eo ubi qdo uteri strangulatio

ab alimetis et potib, pmu sit et qdo allida petuita

in uentriculo redundat et labore induxit na eo temp etsi

uterus uersus superiora retrahi uideat, nil opus utilius e,

na ca tali euacuae p uomitu facta maior utilitas se qu

ym incommodu puocabitur uomitus inmissa in faucib, penna

uomitoriu. chor

oleo inuncta, ore aperto sicut delecte. ℞ decoctionis aneti

seminis rafani et calamenti ℥ij olei lilii albi ℥ij m. et in hoc cum boccioni [illegible] casu neque alteri neque sirupos acidos permiscere debemus ut aliquis [illegible] faciunt etc. quod utero nocent et effluvium augent ut Gal. dicit lib. 3° [illegible]

allat text 39

* Si tamen dicta affectio ex mensium retentione proveniat, eo tempore sedente symptomate contra appositionem cucurbitularum in tabulis femorum unam sectionem utimur in talo semel aut bis prout opus fuerit et vires consenserint, et si ad dextram retrahatur uterus saphena dextra secetur, et si ad sinistram saphena sinistra scindatur.

ut docuit ... in proprio capite et recte, quia imminet calor si sufficiat, unus subitaneum remedium est unam sectionem [illegible] ... sed fuit curator mulieris quae inde quater correpta fuit uteri strangulatu et noluit admittere unam sectionem, alter medicus qui aderat, invito tamen illo secta fuit una, et mulier statim evasit libera a suo malo et symptomate ... audacter in situ casu ad unam sectionem confugiendum est consentientibus viribus, aliquas mulieres percunctum esse si tamen una sectione ... a liqui dicam ad cucurbitulas scarificatas est confugiendum neque [illegible] praxi contradicit Gal. lib. 4° de ratione victus text 23 et 24

et quod dictum ... est in capite de syncope, unde cum si ... invito capite repebat in uteri strangulatu phlebotomia [illegible]

Margin notes: Sedente symptomate una est secanda in tallo; si a suppressione sit in saphena dextra aut sinistra, prout dolor [illegible]. audacter sanguinem mittes in sintomate. Si non possit sanguis mitti, scarificabis cucurbitulas. [illegible] sanguinem misit [illegible] alterius a ... gulatus [illegible] domine retento

nota

ni ē quo uteri strangulatus oritr ex mensiū supp̄ssione s̄d
seminē retento in quo casu & nos sanguinē n̄ū qm̄ mittimꝰ dum
antiquꝰ sit affꝰ. secus autē si recens ē et plenitudine sui
et pluri uictu usa sit.

Si affꝰ recens sit sanguis mitatr. aliter nō.

A vino in hoc affū erit cauendū ē ni cum eo syncopis
et extrema uiriū resolūs adfuerit & hoc mō intr̄ stabilit hip.
in lib de nā muliebri post p. ubi de hoc affu differensiq̄
aperto ore uinū odoriferū infundito, aliter n̄ noxare
solet. ex eo qd calidum cum sit uaporosū ē quo rocul...
ad superiora euocare poterit uesi ē humores agitare & ipsū
secum ad muliebres p̄es deferre, et flatus elevare.

a vino cauendū ni cū ultima debilitate sic hip. lib de nā muliebr

uinū cū sit calidū pōt uaporē euocare.

S̄d post symptōis rigorē hui affꝰ talibꝰ medendū
est. ut nō solū de medio tollatr s̄d et, ut nō ulteriꝰ redeat
prohibeatur, si humor euacuetr. ē illiꝰ generatio impediatr, s̄
si pp̄ seminis retentionē otingat, eo tempe 2a multos
actꝰ intrgnos ē uenerancus hip. in lib de morbis uirilibꝰ
et 8 tert lib, de uirginū morbis de nā muliebri oculendū ē
ut si liceat possint uiri oductud̄ fruantr. ē hac cā ob qm̄
idem hip. in lib de genitura in mō dicunt mulieres q̄ coeunt
magis sanas eē qm̄ reliq̄ qā nō solū otingit ex eo qd semen
nō retineatr neqꝫ putrescat s̄d q̄a dicitꝰ, menstrua purgoīs
pp̄ otrectaōē illā in coitu factā meliꝰ fluunt et seminis effusio

mulieres q̄ coeunt sanores s̄t qt meliꝰ purgant.

incalescunt pes illa q. ß. et uteri et utensis ipse laxati, et uie per quas sanguis excipellitur ampliores et patentiores euadunt quod si hoc fieri non poterit id est uiri consuetudine frui non possit — Si seminis abundantia
non cura studendum est ne semen abundet quod si reducitur eum dissuetiati;
lium et dissueti est necesse, quod deget primo Si illis interdicatur
cantus aspectus et somnus rerum salaciarum, a bstinentia alimentorum flatuosorum et multum sanguinem generatorum nam haec omnia — fugiat cantus et res salacias
semen augent et ueneris apetentiam excitant. Vinum illis — Omnia flatuosa
interdicatur. Conferunt tamen abstinentia et alimenta in exiguo — non utatur uino.
quantum carnes assae illis praecipue utiles sunt et silaex temperatum — carnes assae.
et lactuca sunt perdices turtures columbae et cuniculi fructus — Silex non a su
frigidi et exigui nutrimenti dentur et caueant tamen ab esu lacti
ciniorum, amigdalarum dulcium, et pineorum nucleorum. exercitium — caueant a lacticiniis cicer et amigd. et pineis
ante prandium et cenam ab omnibus AA. laudatur; quod si tale fieri
negat tum ob uirium imbecillitatem, tum etiam ob aliud impedimentum — exercitium ante prandium et fricationes
et illius frictiones fortes crurium, mane et uesperi illi aequalent.
Maxima tamen cura adhiberi debet in uentris lubrificatione singulis
diebus, quod si mea deficiat pessarius ex mele hiera piera et cumino
factis utemur erit etiam si melius et tutius erit si item clistere pararetur uno aut altero die intus posito. — uentri quotidie uacet — Clister
Rx decoctionis Mercurialis, camemali anisi cimini aristologia et radicum Brionia lib. j
olei camumali ℥ iij cathol. ℥ j melis coclearium unum one et
f. clister: ualet ad idem, lus. Mercurialium betae folia coniunde cocta.

et ante prandiũ sumpta. conferunt et subtilis hic syrupus. pruna da-

pruna damascena conferunt cocta aut cum zuccaro aut mag. et vino.

mascena cocta ℔ I. cũ iure galinæ ℔ I. cum aq. et zaccharo cocto

cum aq. et vino rubro ante prandiũ assumpto.

qq. sic preparatis humoris dispondi ad purgatõe preparandi

syrupus convenientes ad semen extinguendũ

sunt syrupis convenientibus, inter quos primum locum obtinent syrupus hu-

rodomelis silotri, capilloni veneris, de duabus radicibus sine aceto,

de bisantiis, de artemisia, de minta, cum de nenufare, q. oẽs valent

ad semen extinguendũ et huiusmi syrupi dissolui sunt cũ aq.

borrag. ℔ I. cũ decocto capiloni veneris aut glicirrize, seminis

anisi, forniculi aut dictami aut radicis angelice aut cinna-

mo. et huiusmi syrupi propinandi sunt per multos dies ut sem-

pillul.

magis ac magis sint dispositi. et postea evacuari debent

sequentibus potionibus et pillulis. ut ℞ massæ pilul. de agari-

ci ℈ ij aggregativar. ℈ j de hiera ʒß et cum aq. feniculi

potio

f. pillul. vij cauretis. qd si potioni magis exceptet sequens

propinanda erit ℞ agarici trocisati in ligatura cũ vino ℔

libras ʒ iiij rebarbari electi infusi per nocte in aq. silotri

℈ ij pulveris hieræ ʒß rodomelis silotri ʒ ij in decoctione

foliorũ senæ et infusione rabarbari fiat potus.

et post debita purgatõe propinentur tabellæ sumo mane

tabellæ de diagalanga diatrion peperon,

iles sunt tabelæ de diagalanga de diatrion peperon, de dia-

calamita q. maxe utiles sunt ad calefaciendũ et resolvendũ et ab-

eundũ huores crassos et frigidos. cũ semen corruptũ ad quos

feliciorem utere uter sequentibus tabellis: ℞ seminis anisi, agni noce
casti, rutae, urticae, lactucae, plantag. nenufaris, canabis
papaveris et cornu cervi usti, et corali rubri ana ʒij cum tabellae utiles
saccharo dissoluto in aq. rosacea fiant tabellae, quarum una q. sit
ponderis ʒij et quolibet utere. neque minoris momenti sunt trocisci
a Rasio adductae in proprio cap. ℞ seminis dilutae menstrassi
montani, Cicelios aristologiae rotundae rubiae tinctorum foleoru trocisci rasis
agni casti, et foleoru rutae ana ʒij. et cum sirupo de arte
misia fiant trocisci 2us atque quorum quantitas erit ʒj sumi
dent tribus aut 4or dieb. interpositis et post eorum assumptionem et
vitandi tabellaru bibant ℥iij aq. foeniculi aut decoctionis sup bibat aquam foeniculi: vel sem
similacis asperae aut radicis chinae aut seminis dauci aut anisi seu aut chinae dauci aut anisi
di sequens confectio maxime prodesse solet.

℞ conserva buglossae ʒij theriacae antiq. et metridati
ana ʒß castorei ʒij pulveris diambrae, diamuschi, et aro conserva mirabilis
matici rosati ana ʒß et cum sirupo de artemisia f. confectio
cuius quantitas erit sumo mane cochleare unu.

Vitri ys altinis diebus ante coenam per horas duas assump
serint ʒij pillularu de Muscho adeo profuerunt, ab omni sexu secreti de pill. de muscho
adeo ut nullum sit in usu efficatius remedium quod pro secreto habeatis.
sed hoc modo parari debent ℞ silonis rubeae tinctorum pulegij sub hac descriptione
calami aromatici medullae granorum peronis, ana ʒij muschi
electi ʒij

spica nardi ʒj fiant pillule cum succo artemisie dosis
e ab ʒj usque ad ʒiiij quo remedio no erit vtendu intem-
nis, estiuis et calidis et in affectu, ab humore bilioso generato

Cerotum hoc mihi factu fere easdem uirtutes habet quod

Secretu de emplastro. | est secreto et Rx galbani electi ʒj dissoluto galbano in aceto, bdellij mollis et subalbidi ʒij pulueris matricarie ʒiʒß mirrhe ʒj qq.s. mixtis cu cera f. cerotu et applicetur supra umbillicu et no remoueatur nisi pre accidente, castoreum

Castoreu cu uino et quae dicuntur et haec oia | aut plurimu oes medici prodesse tradiderunt cuius dosis e usque ad ʒj cum uino odorato et dilito uti possumus theriaca magna in quantitate ʒj l. metridati l. antidoti emagogi. l. tabellaru de diam- de diamuscho, de diarrodone.

Abstinendu etiam est quod dictis mentis per multos dies et utero et menstruis purgantibus, quantu fieri potest abstinendu, est quia cu nullu dictis mentis

Educere quod in aff. ex semine, no purgant humores nisi raro quia affectum adaugent; | semen effectiue purgant potius affectum augent agitando et commouendo humores praeter quam quod semen in pts distantibus et reconditis detinetur ubi mentis no cedit. quare in hoc casu uti debemus mentis purgantibus ad euacuandos reliquos humores in corpore et in utero redundates qui affectum augere solent. quod pro constantius et tutius remediu in dicto casu aliquibus interpositis diebus, una aut altera pillulaṙ mox dictarum

exhibere quando uadit dormitu Rx massa pillul. agregatiuaru et de agarico ana ʒj castorei et assae foetidae ana ʒß et cum aq. fem.

f. x

frint. 12. et aurenti exgg in ebdomada una aut duas g; glibet
vice expirenti, denique uti possumus terebentina dumo mars deluno ch; therebenti na uti possit
unctiuculo inguinae ʒij cū ʒj castorei.

Potiora uo remedia ad hunc effum s. illa q ad ute
rum administranti, ad seminis resolutione et excretione ut s, utiliora s. q ad uterū aplicanti
lauacra vapores, suffumigia pessaria clisteres, et ad uterū un
guenta emplastra. Falla sitia de qqb dictu e et ostilla
poss. et ordinari sitia pessaria p utero. ℞ thenace antiq et pessaria p utero
antidoti cmagogi ana ʒj pulueris hiere ʒj succi Merculi
alii ʒij m. et cu hoc lenimto pessaria ex bonbace facti inun
gantr; et aliqdo coit pmiscere cum pdictis reb, pulueris
mirre et castorei ana ʒß. et pauperib, parantr ex sola pauperib, ex
hiera et succo Merculialii q uim solbiuntr expurgandi uterū sola hiera et succo mercurialii
quo facto si opus fuerit maioris ofortois sequentis,
pessarii erit stm ℞ sci napha ʒiß laudani depurati ʒij
galie Muscate Mesuei ʒß ligni a. oes, et sarto philoniano fortiora
ʒj et fiant pessaria

Solent et in sili casu lauacra intra uterū imitere ad
uteri expurgare muliere in figura accomodata posita ut retineri lauacra p matrice
poit. et sic parantr ex solo succo Mercurialiu, illi addendo bona
ʒj pulueris hiere l. thenale antiq l. antidoti cmagogi et si
ad hu maiori ofortāa opus fuerit sic parantr. ℞

Clister pro uteri mundificatione.

℞ olei napthe et despica ana ℥ij aque napthe ℥iiij pulueris diambre et diamuschi ana ʒij misce et fiat clister intra uterum reijciatur.

Ienimentum pro umbilico et uentre.

Parate etiam unguenta ad inguina pro partes inferiores uentris et supra umbilicum unguendum. De nostro ℞ olei napthe despice lilii albi et laurini ana ℥ij galie muscate Mesuei ʒß aloes, gariophilorum, et agni casti ana ʒß laddani depurati et cere pari et fiat unguentum quo singulis diebus utimur cum...

Emplastrum de gummi elemi pro matrice.

Est ad idem emplastrum magistrale pro matrice de gummi elemi super uteri umbilicum et renes applicitum quamuis hoc utile sit nullo maioris utilitatis est sequens. ℞ laddani depurati

Emplastrum selectum ad hoc nostrum.

℥ß styracis calamite et calamanthe ana ℥ij mastices gummi iuniperi galbani lapidis magnetis ana ʒij ciperi et galie muscate Mesuei ana ʒß moschi et ambre ana ... misce et fiat emplastrum secundum artem.

Pomum ad olfaciendum in suffocatione.

Proderit etiam illis qui sitem pati solent seu pomum afferre ad olfaciendum paratum ex galbano castoreo serapino assa fetida simul mixtis et flores aut folia rute frequentius olfactione uterus ad partes inferiores retrahitur.

Solet etiam ultimo uteri strangulatio contingere pro mensium suppressione et eo tempore uniuersa curatio nostra pendebit ex mensium prouocatione de qua in proprio capitulo multa diximus. solum enim hic dicendum est pro totius ...

salute curoeq̃ ꝑ agitr sumpto ꝑ os. Calybs, seu stomomato in
mensiu retentione & aliis obstructioĩbus, cuius praxis adeo inualuit — Aetius de Caly
ut medici nõe nõ merear, q̃ calybe nõ utitr, quo usus fuit Ae — be
tius lib. 9. cap. 48. de ceto in uino nigro ad dissentericas
passiones eoq̃ utitr in duritie splenis ē calybs siue stomoma
ferrum purificatũ de quo ē intelligendus Aristoteles 4° methe. tex. 38. — Aristo. de Caly
dum ait sic fit ferrũ & generatr stomoma cuius usus nõ — be.
in uniũ ceam cur salutare. sit in mensiũ supressione nã ut Galenus — Galenus de Calybe.
inquit lib 4° meth. cap. ultimo nõ pot bene ꝑ os sumi quin
potius meo iudicio menses retinõrit nã cuius facultas ē
nimis astrictoria ut Galenus dixit 9° simpl. 2° de f. q̃ rõe optime dr
dissentericis & his q̃ diarream patiuntr, & ad mensiũ profluia
datr aq̃ extinctionis calybis, ut Aetius scribit citato lõ alii
autem medici scoria ferri utuntr ad mensiũ puocãre cuius
rei cadẽ ē refutatio nã his ocq in uino extinctis utitr Galenus
lib. 9° de cõpõe 2m loci cap. 2. & lib de rmed. facile parabilis cap 20.
forsan, huius publici erroris depender causa ex Mesue intexto — Mesue de Caly
sub fine sectiõis de pulueribus, ubi ex limatura calybis in aceto ꝑ — be.
multos dies macerata & dissicata ad solem pulueres cõstituit ad
appetitiã deperditã & liene induratũ & ad mali totius corporis hum
ctandã excludit qd oĩum corporis humiditas summum igitur si puluere
res illi castillando possunt quomõ poss. puocare menses & obstruc
tiones aperire, necessario illa correctio in aceto utilis ē nã potius

ꝑ eam

attenuatis magis et vehementius exsiccat ut dixit Gal. 4° de sympt. cap. 7° et 5° eiusdem cap. 3° et sic solum ad ulteriora extremitatis [illegible] ut victis his civitatis [illegible] intestinalis [illegible] lib. 4° Aeneidos dicens. Pulvis [illegible] calybis [illegible] forma liquescat. Et Ovidius lib. 4° [illegible] erat [illegible] calybis iam forma placebat. Cuius meminit Silius Italicus lib. [illegible] dicens [illegible] ignis candensque calybis sive stomoma cantis et astringentis et [illegible] nihil invenio [illegible] in debilibus et mensium provocare exhibeatur.

[illegible] si dicant illius opinatores [illegible] habere insufficientem [illegible] siccitatem ideo meo videri magis ridiculum est, nam illae [illegible] et longa solis exsiccatione facile evanescent [illegible] et magis eo tempore ardentes et astringentes partes illucescant. Quod si iterum affirment suo experimento quod illis est manifestum illis [illegible] satisfaciat experimentum est fallax, nam si eo sumpto obstructiones tolluntur, id per motum [illegible] quem invenit eo exercitium violentum quo post eius assumptionem utuntur.

[illegible] meo iudicio si [illegible] convenientius [illegible] ille fieret fatius [illegible] securius sanarentur feminae cuius [illegible] experimentum demonstrat siquidem post eius assumptionem [illegible] frigiditate [illegible] fluxu [illegible] ventriculi cruditate laborant [illegible] affectus saepius [illegible] et quae longiorem calybis [illegible] desiderant

gravitatibus sit an [illegible] exercitium

Plinius lib 34 natis hist. cap. 14 et 15. et Rondelet prio lib de arte miscendi Calybis cap. 7 et Aristotelem lib de admirandis auditionibus post princ.

Quod si hac dicta aliqui non placuerint Chalybs exibere nitantur. Hoc modo prudent considerando prius comparari posse in [illegible] in uino in aqua rosacea in lacte in sero lacte prius in oleo amigdalarum dulcium. Varia affectuum applicatione namque quando humores crassi et uiscidi fuerint et obstructiones antique dure et cirrose tunc in aceto dicti comparari. Si uero uentriculi imbecillitas et frigiditas adfuerit et tempus [illegible] cum aceto [illegible] cum uino comparari dicti [illegible] quando febris [illegible] iecoris calida intemperies cum uentriculi debilitate adest comparatus in aqua rosacea fieri debet. Si uero calatus [illegible] adsit in uentriculo [illegible] aegrotantes in febre hectica incidere dispositi sint ob magnam uentriculi siccitatem postea [illegible] in aceto aliqui [illegible] malaxetur in uino [illegible] in lacte in oleo amigdalarum dulcium, a his uiciis dicti malaxari. ad calybis asperitate et siccitatem remouendam unde prius [illegible] calybs [illegible] malaxabitur et quanto magis malaxabitur, tanto magis [illegible] erit et [illegible] quanto [illegible] in affectibus iecoris uteri, lienis et obstructionibus uentris tanto melius erit.

+

Modus preparandi Calybem

quando fuerint humores crassi et uiscidi et obstructiones antique et cirrose in aceto parari

Si ad uentriculi debilitatem in uino

Si cum calida iecoris intemperie in aegros.

Si autem in uentriculo sit [illegible] aut [illegible] pro [illegible] in lacte aut oleo amigd. dul.

prius [illegible] de malaxabitur

quanto magis [illegible]

[illegible] uteri [illegible]

[illegible]

in affectib; uo uentriculi cruarioni mo teri dicitut dco mag
in eo immortets q ss. cum calybe aliq mentu p miscen
.. ?tent q illius uim augeant et q cum se afficta heant ..
tudini et q illius uim uenefica corrigere ualeant et hoc
e ca ... princeps ... fen o ... cap ...
inter ... retineat ingens p exillo dolor capitis et uent
accidit ... sitibus et inflammao q ... ...
... in lib 6 cap 27 intelligenda ... quo neq correcti
neq debito temp neq indebita quante assumitr
et sic p uentriculi affectib; omenti et mesenterij
obstructionib; hoc mo parari dit. Rc limature calyb
pparati cum uino ℥ij pulueris diarrod. abatis agar
ci trociscati cum vino gingiberis et cinamomi ana
medulle carthami ʒij cum melle fiat confectio cuius
quantas ... q libet uice a ʒij usq ad ʒiij.
transactis tri aliqq dieb; ab assumpt si magna egestio aut
uomitio subsequts et aegrotus imbecillite ... dur
calybis confectio sine agarico et carthamo pparabitr
Pro si lien cirro et obstruionib; afficiatr sequenti mo
pparabitr. Rc limature calybis pparati cum aceto
ʒij.

Marginalia:
in affect. uentriculi cruarioni mo dicit tritura[?] ri.
Cum eo dent p misceri minera q respiciant affcti formu...
allia q sequuntr ex calybe dolor cap. et uentris et ons sitibus et inflamao q intelligitr quo n bene pparat neq debito tempore sumpt.
pparatio p uentriculi affect. obstruionib; omenti et mesenterij
Si magna sequtr egestio sine agarico et cartamo pparetr.
p liene pparatio

℥ij pulueris Diarrod. abatis et pulueris corticu radicu capparroni et asplenij ana ℈ij foliorum sennae et epithimi ana ℈ij theriacae antiq. ʒij et cum melle fiat el. confectio 2a arte cinquanta et dieta exibeatur. haec est fortior.

Ego uero in simili casu semper utor remedio efficacissimo inter alias calybis praeparationes tanquam utili et maxime laudabili a falopio in tr. de metallis cap. 19 fol. 357. et proponit sequentem praeparationem qua ipse saepe eo utebatur. accipiebat n. frustum calybis et limabat et illius limaturae accipiebat lib. j. et eam semel abluebat in aceto, et postea collabat et extendebat limaturam super pannum. deinde recipiebat ℥j pulueris garisophilorum et di garisophili potentiores sint accipiebat ℥ß tm et puluerem ipsum inspergebat super limaturam et totam diatim noctem ita relinquebat; deinde capiebat sex l. F. libras uini potentissimi et vini paulatim sex, neque plures octo; et uinum debet esse album et ...uinum ponebat in uase uitreo et super infundebat limaturam concutiendo uas postea ipsum soli exponebat si aestas erat, per totum diem sin minus seruabat uas in stufa furnaria in alio loco calidiori et pariter uas agitabat et ibi limatura

praeparatio falopij est galo moderata

uini potentis lib. vj

liquefacti, ita ut nil fere in fundo uasis remaneret

exalatio & uini fit mixtum. — facilis ut ex illa & uino mixtum quoddam efficeretur &

℥vj — Huius uini exibebat summo mane, sciatum pondere quinque aut sex unciarum & imperabat ægro ut brachio accepto uino ualde se exerceret, ita ut in ambulando unum miliare, siue frigus siue æstus sit diurno maneat, sub unto & isto mento assumpto dolenti ægrotos, & jacere feces nigras & melancolicas & tanto

prius quam tamen alli piat uinum dicit faciat motum per spatium — Huius menti uis ut primum euacuando, primo dissoluti

partim euacuando partim dissoluendo eorum purgat — scito sanet magnos lienis & omenti tumores & obstructiones, quod remedium multotiens fui expertus &

Hoc remedio semper utebatur pro leptos dominum cum felici experientia — semper mi feliciter successit ut apud multos huius ciuitatis Salmant. expertum est.

Si uero Iecur durum aut obstructionibus laboret, sitienti uero parabitur. ℞ limaturæ chalybis præparati cum uino ℥ij puluis absinthii pontici spicæ nardi & Diarrhodonis abbatis ana ℥ij Rebarbari electi & expuluerisati ℥iij cum melle secundum artem fiat confectio quæ est in supradicto quantitate debet exiberi.

℞ de epate bona pro paratis;

qd di uterus dictis his malis afficiatr hac mo praeparabitr. Rx limatura calybis praeparati cum aceto, prius deinde cum aq̃ uitis ℥ij theriacae antiq metridati et antidoti et magogi ana ℨij et cum melle fiat confectio cuius dosis e ut d[ixi] ego uo in dictis affectib, et ut plurimu applicari solent singulo mane sequenti potione refot.

[margin: in utero praeparatio]

[margin: in his casib applicatis ista potione utti sunt plures tamen post purgationem conuenientē debet exibere calybis in qua et fria]

Rx limatura calybis cum aceto correpti ℨj pulueris diambrae et diamosci ana ℨiß et cum aq̃ melis aut naphae fiat potus breuis.

qd di ingens addit mensium iustio addere soleo ℥ij syrupi de artemisia aut de quinque radicib, qd re medium minime exiberi dēt, ni post debitā purgatōem mentis conuenientib facta.

Sed in quo tempore dictis remediis uti debeamus breuiter indicandum e, qd erit uer et autumnus, qa inter anni tempora haec temperata sunt in aestiuo tamen periculum imminet ne febris accendatur, tum rōe ingentis exercitij, tum etiam rōe remedij etiam di rōe caliditatis multo praestantius mentium distribuatur.

[margin: tempus aptum datum e uer et autumnus]

nec in solo nec in hieme post assumi

Sumo mane est accipiendum et postea exercitium

spatio 2 aut 3 horarum debet exerceri sine intermissione: et post calybe potest assumere quatuor uncias vini albi aut aque distilate calide

non fiat deligentia ut sudet, et dormiat si potest;

nec magis in tempore hiemis ex eo quod exercitium comode nequit fieri quia ob frigiditatem ambientis pori constringuntur et humores propter crassitiem magis ac magis opilantur et cum ob cuius rei causam mentum ut debet deobstrui nequit et de mente. Sumo mane assumi debet, deinde ingenti labore et exercitio et potissimum extra civitatem et dum si fieri potest per loca et colles ascendentes et descendentes per spatium duarum aut trium horarum et sine intermissione debet continuari donec in domum revertatur, et statim in lecto decumbat et post calybis exhibitionem possit desuper assumere tres aut 4or uncias vini albi aut alicuius aque destilate cum herbis calidis et exercitium si fieri debet tam ingens ut oportet ut calor totius corporis suscitetur et corporis pori et meatus aperiantur. et ad hoc ut predictum mentum ac aliis [illegible] corporis partibus, et precipue lesis [?] [illegible] et hoc exercitio expleto eger in lecto decumbat in quo [illegible] si sudor adveniat nulla de illius provocatione diligentia facta servari debet, et ibi quiescat per tres aut 4or horas et si somnus adveniat

admitti pot et post calybis assumptionem ab dine quinq[ue] vel
transactis. alimentu, sumant boni succi et facilis coctionis
inde evita quante qd alimentu potius assum qm elixum
dicit ee et in prin mensa incipiat comparcolure
pulli aut galina p cena sufficiunt solum duo ova re
centra sorbilia aut pulli, aut hepata gallinaru.

Spatiu dieru in quo uti debemus ferramento
certo no describi nequit, sed ut opus fuerit aliqdo p
12 dies aliqdo p 20 aut 30 assumitr. et aliqdo
usq ad 40 extendi solet. et no solum ex dieru
circunscribitr spatiu assumptionis calybis sed ex sola
et tollerantia remedij ut si facies et labiorum color
fuerit sub albidus et rubeus subsequtr si ac motum
agiliores reperiantr et no defatigentr et qd silicet
obstructiu gravitas n sentiatr et menses fluant si illorum
defuerit suppressio.

Et dis factis mentu purgans exiberi dicit et
dunius luti e agaricus syrupus sanatus pulveris
dicre et sitia et postea p multos dies pba metu
ras servari dict, qd si semp uitiu imbecillitas aut ut ali
alia

n comidat post 5 aut 6 horas
potius assa qm elixa et incipi at cu lure,
in cena ova sorbilia aut hepa ta gallina
Spatiu dieru in qd dicit assumi me tu dicit ee aut 12 aut 20 aut 30 dies p necessitate ex sola et to llerantia aut ex colore
postea iterare purgare corpus et postea p multos dies bona metio

quod si non possit exercitari, utatur fricationibus fortibus.

alia ellarum conditionem exercitii efficere non possunt. sed illius ingentibus frictionibus uti oportebit ante et post calybis exibitionem quae exercitij uicem gerunt, Gal. retulit in lib. de puero epileptico.

Est ut fini iam huic capiti imponamus superest, in quo gradu sit flamma calybis et ferri proposita. Cum a nullo antiquorum explicata sit, a nobis quantum licet prius illorum, Gal. lib. 9 simplicium cap. de flamma dicit omnes flammas habere candem facultatem sed permutari eiusdem tantum taxat differentia inter flammam calybis et ferri in ipso in quo flamma aeris magis dissicat flamma autem ferri magis astringit. Cum itaque flamma aeris sit calida dissicans in 3° gradu intenso ita proinde flamma ferri erit calida et sicca paulo tamen minus; et hoc est quod ex Gal. colligi potest quod autem calefaciat in 3° gradu dicetur quia ipse Gal. dicit omnes flammas esse acres et ligre ... calidis autem esse in solidis collidi in 3° gradu nam 3° gradu ille qui facit sensum suum calidis et magis non hanc ... ; 2° gradu calefacit, sed caliditas illa ... apparet

2us gradus calefacit et manifeste apparet in corpore ca-
liditas 3us autem gradus non solum manifeste calefacit
sed etiam sua calefactione efficit ut pars sentiat noxam
quia sentit aversionem a calefactione. 4us denique gradus ultra
calefactionem facit dolorem, itaque flamma aeris ferri est ca- flamma ferri et calybis est calida
lida et sicca in 3° gradu urit et dissolvit. dixit quod ha- et sicca in 3° gradu;
bendi facultatem quam habet etiam flamma aeris quod [illegible]
unitate et haec de hoc capitulo dicta sint.

Caput de precipitatione uteri

Cum audivistis in superiori capite actum esse de uteri suffocatione
tanquam de saevissimo symptomate iam ut promissum expleam determinatum
ut volo de uteri precedentia breviter disputare est opus. huius
capitis plerumque intelligimus nomine est uterum ad inferiora moveri
ob cuius rei causam uteri prolapsus haec affectio dicitur non quod ute-
rus 2us se totum a suis ligamentis decidat et dissolvatur. ut uterus 2us et totus
alii falso existimant nam si ita esset haudquaquam ad proprias suas ligamentis non dedi-
tinum statum restitui possint. sed fit talis uteri decidentia diti, sed laxenti
cum quod illius ligamenta laxantur ac luti madefiunt quoniam
ut clarius nobis appareat sciendum est uterum ligamentis membranosis
alligari. hinc atque inde ab illius regionibus enatis aperi ligamenti orium-
tonem aperto meo

quoni beneficio sursu detineri ut in superiori cap° dixi

Accidit autem ut quandoque in aliquibus ita relaxentur praedicta

Ligamenta ut uterus deorsum feratur. et pendeat ut in subditi

haec ligamenta distantia alia affect. per eade ligamenta que Luti uespertilionu alis assim

uespertilionis

lantur, exuterius aliorum organorum more uiuit nutritur et

Sentit. et hoc habet tum a neruorum extremis propaginibus

nerui S. sextae coniugationis et orientes a foraminibus ossis Sacri.

Sexti paris tum a Sacri ossis foraminibus emergentibus

neruulis exiguis admodum et rectis non inter se implicitis, illa uero obtinent tum a uenis atque arteriis

a uena Caua et arteria magna per dorsum delatis, uterus ipsum

uenae et arteriae a ramis earum descendentium per dorsum aequa uasa nascuntur quae testiculis uteri affiguntur.

uteri. Cuius per fundum propagines quasdam mittunt deinde

testes accidentia illis inserunt, aeque mox uasa enascunt quae uteri lateribus affiguntur, in ea regione quae cornibus

no dum enatis in uitulorum capitibus dicitur est. tum uero

et aliis ramis qui circa ossis Sacri regionem diuaricantur quam uenae

quae uenae magis dispergunt per sinu uteri.

et arteria per sinum ipsum magis dispergunt.

affectus iste reducitur ad malum in depravata positione

Cum sit minus intra situs in situ.

de cau.

Huius mali Causa est in dupliciter diuid. quaedam externa ut Casus

Caus externa.

ab alto uiolenta Secundinarum extractio. quod precipue accidit

in abortu

in abortib. in artificiosa assius extractione ab obstetricis — *in abortu ab*
imperitia, vehemens conatus elleuandi aliquid graue onus aut — *imperitia obstetricis*
fetum expellendi ut Gal. dicit 3° de facultatibus naturalibus 3° nimia — *rilis. a conatib. magnis*
spiritus retentio, uentris [illegible] uteri regione fetus mag — *apertione uteris*
nitudo ut Alb. dicit in 21. 3i f. 4° cap. 5°, laboriosa eductio — *a fetu magno.*
lentus motus operationes difficilis partus sternutamentum uehemens. — *ab sternutamento*
et magna uociferatio, usus ueneris post partum, ut Hip. docuit — *uehementi, ab usu ueneris post partu*
in lib. de nat. mulierum n° 4° et lib. de sterilib. adf. aliae
causae. Causa interna nam uterus moueri potest a uirtute
motiua et propria ut nocumentum insequens praesentiam mali in ipso — *Ca interna, ut fugiendo rem nocente*
uterus refugiat quod multipliciter contingere solet, praeter maiorem uari
etate et dorsum in matrice situm, a aliis moueri potest per nimiam
humiditatem, in uteri substantia imbibita illius ligamenta quae dorso — *ab humiditate nimia relaxante*
et ossib. pubis ut superius diximus alligata emolliente et illius — *et paralesim inducente*
paralesim inducente quod malum frequentius accidit illis mu
lierib. quae menstrua alba, et humiditates diu ex utero
effluunt. Ea causa magis euenit mulierib. senescentib. quam — *hinc magis in mulieri senescentib.*
iuuenib. Potest etiam fieri huiusmodi passio per productam causam rela
xatis ligamentis unius partis ipsius matricis quae pars sit molli
ficata et conuulsa declinet ad aliam [illegible] potest fieri.

[Per ligamentorum putredinem: aut per rupturam ligamentorum unius lateris,]

Per ligamentorum putredinem ut supra addit. textu cito aut denique pot fieri per ligamentorum rupturam unius partis ob causam contu-
tudinis casum debilitatem, vehementes caroses et potio dela-
nicata non habita exquisita cum determinata notitia unde
si per ultam cam, qua dicta hoc affectio contingat magna
diligentia habenda est tum quia ipsa saepe non eveniat actum
conceptionis impediri nam per tale contorsionem ad alique
laterum matricis ut supra textu attributum textu cito cap. d. removetur
os matricis ab oppressione per quam ad ipsam sperma injicitur

[de signis]

huius morbi signa talia sunt. Si ex muliebri verendo
mollis atque rotundus tumor promineat, qui virili scroto

[rotundus tumor] [dolor et calor] [urina guttatim]

assimiles adest dolor, et calor circa pudendum et simul urina
urina guttatim et paulatim exit, et bis per quas promi-
mordet interdum uterus per multum tempus procidit sangui-

[Sanguis fluxio magna] [in paralesi insensibilitas declarit]

nis copiosa fluxio adest, in illa uero uteri procidentia quae
a paralesi ortum trahit nullus dolor percipitur sed in sen-
sibilis tumor emergit.

[de prognosticis]

Ad huius morbi praesagia accedentes dicendum est quod si recens uteri
procidentia fuerit facile post restaurari et in propriam sedem

[affectus recens potest curari in puellis in uteris non facile.]

uterum reponi et repositus permanentiam habebit praecipue
in aetate florentibus in senibus, uero non ita facile curare admit-
tit et si in pristinum locum reponatur facile prolabitur non

soi...

pro temperamenti frigiditate, quod etiam propter succorum redundantiam
[illegible] ab initio uteri prolapsus minatur, ne refrigeratus [illegible] uteri prolapsus
[illegible] pariat cum uteri in ulceratis [illegible] [illegible] eduritie omni; minatur [illegible]
adgrit ob cuius rei causam [illegible] uterus expositus
non erit neque dolore afficietur, unde in [illegible] extremis
hanc affectio [illegible] duxerit fallimus negotio cognoscere.
ex aegrotantis re [illegible] et quod remediis ad [illegible] non cedit quod remediis non cedit ligamenta rupta
[illegible] est uteri ligamenta esse disrupta unde [illegible]
uterus in totum a corpore excidat [illegible] [illegible] vel tota matrix
mulier vivere [illegible] uterus non sit pars simpliciter [illegible] [illegible] [illegible]
ad vitam sed solum ad generationem ut [illegible] asserit lib. 14. [illegible] testis [illegible]
de usu partium [illegible] si denique pars [illegible] lapsa temporis progressu [illegible] quod in matre
[illegible] computruerit, et ex assidua urina irrigatione mea in totum [illegible] [illegible]
et adherentibus [illegible] exulcerata fuit auferenda citra ullius periculi
formidinem. [illegible] aliquem totum uterum putrefactum [illegible] [illegible]
ablatum [illegible] [illegible] [illegible] longum tempus supervixisse [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in totum [illegible]
[illegible] de curone

Cum haec affectio ut in plurimum habeat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in uteri [illegible] [illegible] ex quo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ipse uterus in tumore [illegible] [illegible] [illegible]

ipparientia illius tumefactionis cu uehementi dolore ...

Cuenit ut no debite intr du menstrueta qu supra dictus
rao in hoc Casu tendet ad Ca[l]iditem et siccitatem
q[u]o no solum de cibo et poto instigi det uini et
et de alijs remedijs no naturalib, fitr qm in motu et in
tete na Cuendu e amotu et exercitio p[e]r ipsu
membrorum inferioru max[im]e & saltu e descensu p gradus
atusi et si lib. pre exercitiu utile erit fricando mem
bra superiora dorsu brachia et caput, alias si fieret
fricao tibiaru motu ad augeret, potus uinu sit boni colloris
et odoris album antiqm et generosu. I. rubru dumo sit eiusdem
additionis, det q[uo]d Lymphari cu aq[ua] pluuiali l. calybeata l. cum
aniso decocta l. masticata.

In hoc casu obseruandu semp e, ut oiu mis coctio p[ro]be,
no solum in uentriculo celebretur & et in iecore et reliqs corporis
pib, q si talis no sit mia regenuerenti similes exportates
materiai mali in matrice, ad qd malu euitandu unguetis em
plastris et cerotis p[ro] reborando illoru membroru coctione uti
erit de qq a nobis superius dictu e.

Et ut destinctione p cedamus intentio curua in hac affatic
triplex erit I[a] tienda e penes ipsu m[en]b[ru]m q centraliter e I. ma...

no moueat cu
pedib inferiorib.

potus uinu album

cu aq calybeata aut
pluuiali,

matricis I malus eiusdem situs et brevissimi intentio sicut dupli
devidit ita dupli efficit I° reducendo uterum ad suum situm convenientem
2° ut ibidem consistat et confirmetur. 2a intentio erit viri causantis
coniuncte extirpande; ultima erit penes symptomatum correctionem:
que plerunque hanc passionem consequuntur.

Quantum ad primum generaliter pro regula sciendum est quod odorata
matrix, que inferius aposita nocent, et que superius iuvant. et tam inferius — aromatica posita nocent; et que supra iuvant.
non de fetidis si olfactui superius accurrant nolent, etsi infe-
rius consunt; et quod ordinanda cetis infero observandum quod quando inferius
fetida imponuntur simul et eodem tempore aromatica superius — simul fetida inferius et odorifera superius offerantur
offerantur. nam si fetida solum inferius offerantur, tandem elevata
et spiritualia pertingens virtute sensitiva ipsorum perterrita,
musculi membrorum superiorum ad inferiora, ad vaporem illum deponendum
comprimentes. et ex hoc fere semper contingit aberrare non dantur
desiderio hoc.

Ulterius notandum est quod licet fetida ut sic convenire videantur in
aliquibus tamen corporibus maxime delicatis et in quibus via et meatus sunt satis
ampli et virtus quorum sensitiva uteri est multum elevata aliquando — aliquando naris propinque fetida et maxime delicatis
ex aproximatione multa, excessive fetidorum notabilia nocumenta
insequi solent pro eo quod casus virtutis subito et syncopis sequuntur aucti suis
temperamenti per mutationem etsi superius aromatica posita sint, 2m fetidorum proportionem.

Spõe deinde seq.r nocumentũ, qa p(ro)pter p(re)ceptu(m) damnũ a virtute de(bi)li
ipsius uteri mouetur ipse aliq(u)o(d) inordinate (et) deorso motu
rei cu(m) sit ligamentorũ ipsius deorsa extentio, que circu(m)stantes
(et) graues dolores suscitant. atq(ue) addo, q(uo)d cu(m) ut in plurimum — dolores cap(itis) et fed(itas)
huiusmodi mala euaporatio(n)es s(eu) suffumigationes sint allata(e) fiet
o(b)stru(cti)o aliquo(d) ut horu(m) fumoru(m) multitudo in p(art)ib(us) obstructis
ipsius uteri relicta extentione(m) cau(sa)t (et) (con)sequentes dolores. q(ui)a
(et) cum haec fiunt suffumigatio(n)es si dolores subsequantur, ab illis cauendu(m)
erit rursus ex his duo s(un)t attendenda: primu(m) ut cum fit aproximatio — Si dolore(m) inducunt fumigatio(n)es desiste ab illis
fetidoru(m) s(eu) inferius a debilib(us) fetidis incipiendu(m) e(st), q(uia) si(n) vero — a debilib(us) incipiendu(m)
ad potentiora accedendu(m) erit. 2(m) q(uo)d prius aponant(ur) ipsa fetida
intra matrice(m) quam suffumigatio(n)e utantur. q(uo)d si no(n) sufficerint — prius ponantur fetida intra matrice(m) q(ua)m fumigentur
uti debemus in his angustiis l(ibet) intra panniculos eiusde(m)
uteri (con)tenta quo tempore utiliores erunt suffumigatio(n)es.
Laudo ut sumantur summitates foliorũ urticaru(m) recentiu(m),
(et) grosso mo(do) pistentur (et) cum pecia lanea l(ibet) bonbace infirmitati — ponantur intra matrice(m) folia urticaru(m) pistata
b(e)n(e) inducere in m(od)um emplastri p(er) uulua(m), l(ibet) solo sumatur ouum
de sub galina putrefactu(m) (et) rumpatur, (et) uitellu(m) cu(m) albumine — (et) lana infra(m) pesarij imbuta in ouo de sub galina.
bene congrega (et) in eo infusa lana infra(m) pesarij imponatur
in hoc casu, a(pu)d me experta e(st), sumere matricaria(m) (et) grosso
p(er)

Emplastrum pro hac re demand

Ægroso nimio praestete, et in eo loco de seminibus lini, immergatur tela ana praestata et in medium emplastri uulua aponatur. quod si fetida et in lana ponatur, tr de ipso emplas
F. Euaporatio offerre conuenit primo, terebentina scar tri
bonis. l. pluma porcum l. assa fetida et similia aponatur, de fumis Ite
rebentina et
Cetera quae ab hoc est dictum Superiori capitulo. quod remediis uterus, folia predicis
reducetur ad suum situm;

Fac ut urget alia intentio quae uersatur circa conseruationem
In conuenienti situ, quod sequentibus remediis perficietur. ponderando
do ut alui excrementa et secundum excernantur, antequam uterus, faeces et urinam pr
ad suam regionem reducatur. duplici de causa, ipsa cum
uterus inter uesicam et intestinum rectum collocetur, si huiusmodi
partes repletae sint excrementis, pro ingressu uteri cedere non potue
runt, si uero se habuerint, facilius uterus in proprio loco colloca
bitur. 2a ratio si post matricis reductionem alui excrementa et
urinam excernantur imminet periculum ne deiectionis inter
uentu, l. expulsionis l. excrementorum transitus uterus
a propria regione dimoueatur, et iterum decidat, aliquantum
imperant in hoc casu diureticis medicamentis uti, ad urinam
promouendam quod praxis rationi consonans est quod in dicto casu cautius
consilium esset adhibere medicamenta quae sursum retraherent,
quam quae deorsum deijcerent, et hoc est casus quo paulus et

Aetius

his citis s[upra] scripserat, urina uacuanda est in hoc affectu, se[cundum] stilo aenea, huic rei accomodata.

2º ut iacente muliere supina elleuatisque cruribus aperiat obstetrix uulua[m] et lana sullida parietibus matricis apponat, et eisde[m] adhaerere faciat, e[t] inde ex d[ict]a lana infusam, inseq[uens] in uine aponat R[ecipe] decoctionis uini rubri, sumac hipocistidos, acatiae, gallarum balaustiarum, pomoru[m] cupressi et corticu[m] granatoru[m], et [...] mariri granoru[m] mirti, nespirou[m], gumi arabici, tragacanthi et mirrae singuloru[m] q[uantu]m sat fuerit et 2ª arti decoquantur, in sufficienti uini rubri quantitate inquo q[uo]d d[ict]i pareti pessariu[m] ad membri uirilis et madefactu[m] sostantius erit.

pesariu[m] [...] ad formam membri uirilis

quo facto aponantur tres uentosae siccae una s[upra] umbilicu[m] duae a[...] s[upra] ancam extremitates uero cornua matricis alligant et p[er] longu[m] tempus si possibile fuerit n[on] removeantur s[e]q[u]a[...] deferre ut sit [...] utiq[ue] sumuntur tria Coria ad rotunditatem grossi magni l[...] palmae manus pueri et sup[er] extendantur galbanu[m] et his s[upra] ... apponunt q[uae] remedia si dorso apl[...]; max[ime] eius luvant ad uteri reductione[m], et his remediis stantibus eode[m] temp[ore] superius aromatica aplicare co[n]ve[ni]t cauendo a tussi, clamore in[...], statione et si[mi]lib[us]

Hic modo dicitur uel obstetrix c[um] [...]

2º cu[m] uino stiptico

urina ad purgandu[m] secretu[m]

R[ecipe] semen [...]

ag saxifragia

R[ecipe] ag uirga aurea

ad idem.

R[ecipe] aq uirgae aureae saxifragiae

ad dolore[m] sauciu[m] secretum

R[ecipe] aq fraxina

galbani ℥j

dicti Ceratum, optimum erit pro hoc casu, hoc modo paratum.
Rx mastichis thuris albi galbani opopanaci terebentinae — ceroti boni pro hoc
resinae liquidae, et storacis liquidae ana ℥ij f. cerotum
2m alterum quod apponi debet super matricem ante et retro. necessario
minoris momenti erit pessarium illud emplastrum [illegible] [illegible]
in cap. sequenti: sed easdem partes appositum sed antequam ad hui
usmi remedia alliedamus, non erit absurdum ut prius obstetrix
manu percipiat, si uteri latus sit nimis induratum.
quo tempore optimum erit aliquo modo prius illud mollificare.
dicti unguenti, Rx [illegible] agrimoniae [illegible] de liliis ungti ad duritiem matricis
albis ana ℥ss pinguedinis gallinae mucilaginis foenugraeci
ana ʒij medullae cruris ʒj et modico cerae f. unguentum
Et haec est 1a intentio, hoc est de cura modi addita.
Videamus modo quomodo compleri dicatur 2a huiusmodi intentio
quomodo illius causa [illegible] et coniuncta removeatur, quae intentio
est in medici intentione 2a sit debet tamen esse prima in ex
ecutione et opere quae duplex est prima debet [illegible]
[illegible] 2a [illegible] coniunctae, [illegible] matricem eorum
mundificative et minorativa evacuatione humorum priorum, hunc

modum

efficientiu et sequenti coni preparare concretionem et ulterius coni evacuare erradicatiua de quo loculo fuit dictum 2° aph. 22 denique vero, et fortasse membrorum eos gerantiu. Tu assequeto sequenti clisteribus de coctionis malvar. Camemali et aniti lib j. hiera, hiera ℥ij olei Camemali ℥ij salis gemme ʒj m. et fiat clister. Tum solo illius dentr, belli purpo caseae et transactis duobus aut tribus diebus ad minorationem humoris dentr ℥ij syrupi senati mag. ℥ j. sex pillulae ex alephanginis et de hiera singulorum ʒ ß et fiant pillulae cum melle rosato.

99 peractis alleviorem ut ad digerant eo mam. et quod considerare oportet quod cum tenia tarfaticineo, subtiliantia et aperitiua dicantur et reliqua pes ad uterum mam transmittunt formidandum est in applicare precedentium multum aperitiuorum, ne nimia fiat perspicitas humoris ad uterum, et conjuncte, mihi magis laedat augeatur et ut hoc malum fugiamus semper cum aperitiuis in hoc casu confortatiua permiscere solemus valet quod ad propositum, mel rosato collatum syrupus capill

Clistero

Pillule casie fist

[illegible]

[illegible]

uenere

de duab. rad. sine allito, de sticados de calamento et sirup. n simpl. uo — cauta urina
ditis cum qq. p mistas dict. a q melisse absinthi
niculi marrubij pulegij betonice et aromatisentz cu
nuc muscata aut nuce Cyperis magis et minus aperiendo
et confortando fut medico uidebitur. ut si in hunc mu pareti:
℞ mellis ros. collat. et sirup capil ueneris ana ℥j aq. — sirupus
melisse et feniculi ana ℥ij puluis nucis mu. cattie, — cu puluerib.
et nucis et cipresi ana ℈ß. m.
Et post facta, conuenient et purgat. sumus cum mistis solu
tiuis appropriatis qualiuli, ut cum electuario diaphinicone — purgantia
Indo, diera Coli agarico carthamo et similib. ut si in hunc
mum pareti ℞ ℥iiij agarici trocisc. in uino gingib ℈j diaphi. solutiu
rosarij ℥x. sirup senati magistri ℥iij et cum emulsione
seminis carthami facta in infusione fellioni fenici bene
f. pot. cui adde puluerib. sena moni ℈j
Pillule in hoc casu conueniunt aureae de agarico agrega — pill. aureae et de agarico
tiue et similes quorum quantitas erit ad ℈iij ussque ad iiij
uoitm ℈i. l. e. in hac pillul. exibitione ut semper
cum eis aliqd mittitur qd pium affam respicit at
ut pote urine quo mediante uirtus cari ipsi coiecte.

Et membra reliq mandantia et recipientia Comfortentur; valleat loco e Cdiamuschi dulce et amari, diambra

Cdragulangu diamargariton.

Et ad idem est valet theriaca magna et metridati

et huiusmo alia confectiones. et haec de 2a intentione

Et ad ultimam intentionem accidentes q intentio

q intentio vocabitur ca mundificatione humoris contenti in ipso

utero p q re exercenda hoc capitulum, observandum dico

qd mentis id facientibus no utamur donec ipse

contentus prius confecte in suo loco collocati na aliter

dubium erit ne cum materia abipso attrahatur, inferius dimi

ipse precipitatur, quo considerate fiet mundificatio cum mentis

humoris attractivis et simul roborantibus in quo casu maxime

Cent mastix si disponatur l. eius evaporatio idem effici

Mercurialis pistata et sub posita idem efficiunt

tiones leves l. clisterisationes facte cum aq melli

Cicerum rubrorum et absinthii cum aq decoctione uterus

ipse abluatur p syringa l. cum decoctione carthami

et praxij. pessarium huic intentioni accomodatum tale

erit

Margin notes:

semp miscenda gg. q fiunt confortent;

ad [illegible] partus secretam Dya theriaca antiq

Dya aunaphe

[illegible] me.

hoc idem potdari ad p uo Cau minsue

mundificare dicitur q roborent matricem.

mercurialis

Clisteris de aq melis

Ciceru

Rx Storacis liquidae ʒß bacharum lauri ʒij croci ʒß olei — *pesarium mundificans*
liliorum albi, et Labdani depurati quantum sufficiat misce
et f. pessarium ad modum supra dictum. et facta convenienti
ipsius uteri mundificatione roboratio fieri debet sequenti suppo-
sitorio. Rx nepitae millefolij ana ʒj pistentur; — *Supositorium*
dimidium nucis muscatae ʒß. cera parum et cum adipe — *ad sistendum lac in mammis ponatur pannus madidus in suac*
Anseris fiat pesarium ß cum quo et ut supra diximus debent
apponi, [illegible] ptica minta non aromatica ut ʒ plantago mir- — *plantag. sup pectus.*
tus sumbac, pulvis corticum granatorum allidorum et pomorum
Cupressi. et per hoc sit caput absolutum — *Si alius ponatur in ore uteri idem facit*

De partu laborioso.

Quod caput, ut nobis magis inotescat scire oportet quod partus sit quidam
operatio creditus lib 3o de facultatibus naturalibus cap. 12 nihil aliud est quam per- — *definitio partus*
fecta consumati faetus emissio quod ad hoc ut opportune sit 4 requiruntur — *4 [illegible] ad partum*
primum ut debito tempore fiat. 2o ut comoda figura faetus prodeat
sit 3o ut placidis symptomatibus eveniat. ultimo ut comodis
purgationibus peragatur. ad huc amplius quod huius rei exacta notitia
desideranda est et hoc Galeni dicta lib 5 cap 5 [illegible] dicentis adponenda — *robur matricis aut [illegible]*
partum duorum corporum firmitudinem et robur esse necessarium gravidae
scilicet mulieris et ipsius infantis ob cuius curam de [illegible]
et laboriosus erit, itaque cum duo motus sine necessarij [illegible] exclu-
dantur

experientia uteri ipsius alter eiusdem foetus exigi quaerentes quocunque autem primo foetus in utero retardari, experientia matris aut alterius cuiuscunque erit laboriosi partus quae affectus symptomata erit in genere excretionum quarum immodice retinentur sub quo dicitur illa omnia quae animantium specie non sunt in genere excretionum veluti ova semina et fructus quorum finis sit generis aut speciei futuri propagatio ut Galenus docuit lib. 2 de symptomatum causis quomodo cunque tamen in specie retineantur in uiuentibus ex symptomata constituunt.

De causis

Sic positis de causis laboriosi partus modo est deueniendum quas et intrinsecas omnia decimus quasdam externas et caloris causas dicitur est nimia frigiditas condensans quae hiberno tempore aut frigido et in regionibus septentrionalibus partus de facili fieret ut Aetius refert serm. 21 lib. 2 cap. similis caliditas maxima vires dissoluens et eneruans, idem faciunt nec non et potationes rerum astringentium et stipticarum et ciborum nam sic a positio ex eisdem ut Aetius cito et paulus lib. 3 cap. 7 et Aetius lib. 16 cap. 22 ... affirmamus et hoc ... animi ... ut ... maesta timida aut irata est ... ab incepto ... trahitur ob cuius rei causam desistit ... lib. 7 de ... cap. 2 ubi ... occitationem partum impedire ... corpus ... debile ...

Caverna. frigiditas omnis ut Aetius.

calliditas ... aut astringens ... Aetius et Aetius.

Cli... ut timor.

partum impedire; aut corpus aut morbidum;

aut ppter nimiā pinguedinē, aut ppter ętatē ut, si ultra 40 annos
scat; aut ppter nimiā pubertatē aut ppter uitiata pri osti
tuonē aut ppter ipsius aut eius colli angustiā. aut etiā
ppter angustiam pectoris. quam cām ennarat Gal 14 de usu
partiū cap. 6 qa cum amplius ptens distendi n ualeat
nō capiti ab ipso et qđ magis ē qđ ostristati uterus
ad dolet eius cā eius na mouet ad expulsionem
unde sępe stringit utero parientib, paucis dieb, ante
partum, semper grauissis dolorib, cruciantis. aut ppter uteri
uesicę ani, et hemorroidū inflamatē aut ppter retirramenta
et fęces retentas l. sanitē ppter lumborū amplitudē
et alia similia. l. pōt eē cā ipsa fętura qđo
ania debilis facta ē l. qđo mōto aliquo afficit, qa debilis
tum in intemperiē, tum in corpore ut rōe magnitu
dinis capitis natis l. alienatū ut in hydrocephalo
pet alia ex pōt ēē huius mōti cā, ut uitiata excundi,
figura nec nō et fętus pluralitas et si hęc n sint
aparet tn, fętum unū mortuū ēē paruitas capitis
reliqs membris ilcr n pparans et demq potissa cā
bris, durities ossis pubis l. nimia laxitas. scilicet secundū is,
ordinari durities et earū mollities q cā ēē solet ut ante tempus

ppter pinguedinē, aut ętatē 40 annorū ter inuentus, ppter angustiā pectoris ut Gal dd

ostristat uterus etiā uel cibo ad expulsionē; ppter hoc ante partū dolores fuerint

aut ppter inflamatē pēu uicinarū;

ex parte fetura qa debilis

aut rōe magni capitis aut oblongi

nō exire in debita figura; aut duo fętus.

durities ossis pub, aut laxitas aut ordinarū uel si rumpantur ante abrumpant tempus.

humiditas e ca ex
utis intemperiei

Et intemperatiue extat illa humiditas quae uias submiss
fluxiles reddit ut praeclare ostendit lib. 15. de Usu
Cap. 15.

De signis

Cum signa quae ostensum abortionis partum portendunt, uaria
atque diuersa sint et illorum cognitio commode fieri non possit
citra notitiam optimi partus, ideo eius signa breuiter
adducam. Primo facilis partus cognoscitur ex dolleris inclinis

signa partus boni et facilis

coxarum praecipue uersus partes inferiores usque ad ossa pubis
ex respiratione facilitate necnon ex totius uentris caliditate

uentris calidus

quae deficientibus facile deficiet partus et laboriosus et
peccatoribus erit quod signa certiora erunt, si illarum rerum

Si adest irrigatio illorum peius bonum

irrigatio defuerit quod tamen praedicta omnia dominio de humiditate
et praecipue si praegnantes antea frequenti sputatione tentae

Si ante multum spuunt difficile pariunt.

eo tempore quo partum et difficilem euenire certum erit. Secundo quia
non aequaliter non uisse partibus cum labore futuro initium, id eo eius
ca parti astringere potest, ingrediendum est, unde si ex defectu foetus

ex parte fetus signa

eueniat, cognoscitur ex tumore in uentre quod ei debilitas
elongati ex mamillarum gracilitate, si ex aetate, aut quia
multum tenella aut quia prouecta si ex secundinis causa
fiens robusta et fortis extat. Et conseruerunt aliae causae
externae si deniique ex morte futura id cognitum prosequentia signa

primu quod mulier in cauite matricis rem graui psentit, sicut signa fetus
lapis q mouetur de latere ad latus et pprie cu[m] latus mortui;
iacet, et infrigidatur sume cum prius eet calidum et ma[m]milla detumescit; et simul cum hoc humiditates virulentae et fetidae effluunt q[uae] oia signant, faetura mortua ee quod signu[m] euidentius erit si mbis allutis sua vehementi calore a p[er] herbati na[m] cu[m] huiusmi, ex sua na[tura] inedia expostulent
contracto nutrimento moriet[ur] fetus: quod si no[n] detta hats ilc.

lateri labus infrigidatur

humiditas uirulenta fluunt

mbo allutolo trifsianti

vehementior et fortior erit egritudo. 2[a] Si adsit oris fetor. oris fetor.
et in gutture et ore ulcera malla ex uaporib[us] eleuatis
q[uae] antea no[n] erant, idem signant. 3[a] inferiora fetent.
quo max[ime] allidit quod fetus mortuus in utero immoratur vel inferiora fetent
timu, obstetricu[m] experimentu[m] nempe calefacte in aq[ua] tepida
et mulier sic calefacta, ponunt suu[m] pitum affecta[m] sub qua sue experimentu[m] obstetri
uit mulier sentire feturam et pcipiunt pregnanti, ut anbe lis;
situ stineant que semper si uiuus fuerit mouebit, si vero
no[n] minime.:

ullcera in ore et gutture

de curae.

Huius morbi curatio dependet ex his q[uae] co[mmun]iter parari solent
pro partu et ex variis partib[us], de qq oib[us] andris ei eagin loia
si unicuiqu partui, aq cunq[ue] ca[usa] pueniente, ut mulier, in cu
biculo sit, inque aer urgatur ad caliditem, magis qm ad
frigiditem quod si talis aia no[n] sit arte rarefe[r]i[tur] eiusde[m], si

aer sit calidus

alvus subvuelendo | Obstipata sit alvus quod clistere et suppositorio subducen[dum]
erit et huiusmi laboris ~~partus~~ tempus duplex e ...
desideratu quo uterus no dum hiat, et apertus e quo temp[ore]

ante quam os uteri aperiatur; ambulare dee; et vociferare et moveri; sternutare pulveribus ut motum non excitat.

pregnanti, deambulare huc et illuc movere vociferare et
clamare imperandum e; nec non et sternutationibus tentare,
aliquo pulvere, ellebori, piretri staphisagriae ut ...
... 5a aph 34 et huius rei causam assignat Gal. in firm
com[men]ti ... se ... quia vehementiori concussu atque fluore
partim quod ... excitat, primum vero quod ... corporis firm
... in firmiter infixa detinent expellit et deinde totam
abdominis regionem usque ad ossa pubis atque lumbos,

totam regionem abdominis ... unguentis;

... et linamentis emollientibus, fovere oportet et ... tempore
summopere caveant parturientes, a nimia alimentorum copia

caveat a multitudine ciborum et potuum; quia non distracta ... et sucumbit et suffocatur

ut obstetrices quam reliquae mulieres circumstantes ...
et huius rei ca[us]a e, quia non eo tempore facilimo negotio distrahit[ur]
ad alimentorum coctione et multitudine gravata succumbit et
suffocatur quare alim[en]ta in hoc tempore dent et moderata
facilis coctionis et optimi succi, ut sunt iura pulli ... gallin[ae]
ova sorbilia aut carnis ... bis coctum in ... vino

... pulli et ... et ... ovorum et biscottum in vino.

macerata

Unde si tunc sincope superveniat, cum primatū remedium
odores ex rebus gratis et nutritoriis esse dent, quo magis
fatus declivius sit eo magis ipsorum aplicatio erit formis — in sincope deles re formidare odorifera ne distrahoses
Caveas quo tempore tam obstetrices quam medici patienti — narium abinferiori
te hortentur ne labori succumbat. — animentur.

2m tempus quod ad hunc morbum consideratur est quo
uterus apertus iam est et tunc suffumigia ex meatibus vias
aperientibus et attrahentibus dedenda erunt ut facit ripsib — suffumigia ad uterum;
coc mitis mulierum ad ... ut est resina pini cum cimino
aut cortex pini cum semine nasturcij suffumigium vero quod
ex galea muscata Mesue aut trociscis de mirra de ligno — galia muscato
aloes et ambra paratis prestantissimum est et ob bonum suffumen — et ambra.
ex mirra cinamomo stirace calaminto bensoino
gillialoe, piperi et sitech et ex his herbis fieri possunt nempe
ex Sabina mentrasto calaminta pulegio lavendula herba
nephita ruta, artemisia radicibus ireos cillaminis,
et harum herbarum suffumigatio utilior erit si in vino albo — suffumigia utiliora in vino.
odorifero decoquantur, et suffitus ut decet accipiatur.
postea tam loca muliebria quam lumbi et ossa pubis sinum — postea loca muliebria
... cum adipe butiro, oleo amigdalarum dulcium seminis lini — inunges

opto ad affus mu- liens. Lili albi et Cesamino. l. sit lenimento ut ℞ butiri recentis sine sale aqua artemisiae ana ℥ij musilaginis filiorum fenu graeci aq sabinae extractae, ana ℥ß olei lili albi ℥j m. et f. lenimentu.

Si tn uterus apertus sit non tn ut debet tunc secundo non continue inter pollatim cum digitis sit lenimento inunctis dillatandus erit ℞ olei seminis lini ℥j olei castorei 4ª j. galiae muscatae ʒß ladani recentis ʒß m. f. lenimento.

uterus lenitra aperienda digetis

Quod si foetus aparare ?, et secundinae integre sunt secundinae abrumpi debent sine illius laesione, ut ne uteri inflammatio sequatur aut alia infanti affectio superveniat quod si his auxiliis adhibitis foetura non exiat in lucem, tunc diligenter eius exitus tentandus erit mentis interius et exterius aplicatis. Quante horum aplicatione uidendum prius erit, an foetus uiuat an uero mortuus sit. ut audacius mentaque fetum extrahentium pinentium quorum cathalogum adduximus in cap. anteacti de abortu, et post haec remedia succurrendum erit partui laborio ingenti aquunque ca pueniat, alia tn sunt quae pueniunt casu magis eueniunt unde si fetus non exiat ob matricis angustiam dorsi, pecten et pes creuelinae. olei quibus relatis

Secund. lenitra abrumpi debent,

Si fetus non exiat mentis pasumptis et porta aplicatis tentendus est

Si fetus non exiat ob matri cis angustiam oleis et unguentis aperiendam

Et rebus emollientibus lenimentis ac balneis inungere convenit quod — et balneis
Si his non consequitur quod desideratur, dillatantibus ingeniis hoc
est speculo matricis utendum erit quia eadem curatio est densitati — aut speculo matricis aperienda
corporis et sillitati locorum muliebrium debetur, quibus tamen ob nimiam — eidem debetur loci sillitati
pinguedinem hoc accidit: obstetrices suos habent modos, quidam
ministerio naturae relinquentes quidam non subtilibus pinguedini
cappis digitorum removendo. Si tamen obstare fota curatio nouenda — pinguedo digitis pre
pendet ex periculi compulsione, si non sit detenta retrem
utilibus suppositoriis et clisteribus emollientibus humectalibus ita — ob retentionem clisteribus utilibus
si ob debilitatem ex morbo et temperamento causata eo tempore optimis — si ex debilitate
alimentis et factis cortices et boni succi ei opitulabimur equorum bonis alimentis
genere primum tum obtinet vinum generosum, quod omnium celerrime — ut vinum odoratum
nutrit ob exiguam quam requirit transmutationem ut Galenus docet 3 de temp.
2° quod imbecillitas excitari etiam potest ob humorum crudorum abundantiam
calorem natiuum suffocando, quo tempore alimento exhibito ita
augetur imbecillitas ut ad subitam mortem deveniat quod pellatum
quod pellatum summopere commendat Hipp. et Galenus 2° acut. text 48 et — cum abundantia humoris
57. in quo casu convenit vinum quantum exiguum, album et odoratum — crudi: convenit vinum album purum.
quod sit purum, tale non solum crudos humores mirifice consequit,
et calorem natiuum excitat ut 20m Galenus docet 4° de sanitatum 4°.

& celerrime nutrit 2° aph. 10 e 7° de temp. 2° cito q°
si a lito imbecillitas suborta sit. ex confectionibus, ac opiatis
poss. diu confortantiss.a $. Confectio Alchermes. Electuaria
de gemmis Confectio Jacintorum, quarum doxis est a ʒj ad ʒß
vino generoso aut aquis cordialibus, aut, iure carnis distil-
lato, cuius iuris carnis tres confortantiss.e descriptiones
primum distilationis quam adducit Aui.a fen 16. 3.i f 2° capi.
altera primum decoctionis ex 13.a 3.i f 8° cap.o de vomitu
ultimo primum expressionis duas priores adducit Sauanarola
pe 2.a practicae canonicae ff° 3 cap. 6.° de aq. carnis. ultam
cum duabus praecedentibus adducit Carthagena lib. 1° de febre ma-
ligna fol. 89. et eas confortantiores efficiat.

Quod si fetus adeo magnus sit ut sola magnitud.
difficultem partus causet eo tempore quo iam laxitate procurata
tam interius quam exterius remediis superius dictis,
procedendum est, quod si his remediis adhuc in lucem exire
non potest tunc obstetrix manibus infantem educere
curet quod si hoc secure fieri non potest, corpus fallir
ligetur et pedetentim educatur quod si adhuc foras exire
non potest neque alia uia excogitetur per quam educatur, ne
mater

Ut ad imbecilla
confectio alchermes
de Jacinto in uino
aut aq. odorata

de stilatis et expre-
ssionis carnis $.
bona

Si fetus grandis trahatur
mater, sub brachiis
pedetenti.

et facturo peterant necessariu e uteru in lateribus secare si aliter non pot

ut hip. dulit in lib. de extract. fetus cap. I. ubi docet est secare dont ut am

quo mo patiens sit collanda ad hoc desiste remediu in lateribus

exercendu et quo mo mius sectionis faciendus sit dont

paulus lib.o 6o cap. 74. et Aetius lib. 16. cap. 23.

remediu nris temporibus fetu uiuo extrate ab ecclesia hoc remediu fetu uiuo n concedit

introductu e. sinu uitiata exiundi figura partu desistens ab ecclesia

et laborum caet fetu ad naturalem statu obstetrices reduce n exiat in sequenti

tentent. p.m pellendo, la flectendo, la adducendo et p.m uitiata. ponatur in bona si pot

in rectu agendo, ut idem paulus dot loco cito

go si denique pluralitas fetus huiusmodi ca sic

eo temp.e unus post aliu educatur, taliter ut unusquisque pluralitas exiat ordine

suo ordine exeat reliquu ad uteri fundu mittendo

ea tm pensitata lege ut quo ille pes et factura

manibus tractantur. o leis supra relatis in uentis

neque in emissione quiescant, sed continuo operentur alias n.

intermora facultas expultrix no sic insurget ad expe

llendu. sunt et alia qm plurima symptomata q. partu de

ficili reddere solent ut e tumor uentris profluuiu

sanguinis imodicu, uteri suffocao et alia huiusmodi,

quem curationem adduximus in capite de uteri strangulatione et ... de hoc capite.

Caput de extractione secundinarum

Ex quo de capite post laboriosi partus curatione aggredimur disputationem de secundinarum extractione, cum symptomata quodam ad post partum mulieres torqueri ac uexari soleat, post ipsum partum nam secundinarum retentio grauissimis periculis a symptomata dilatetur talibus ut propter ipsam mulier de uita periclitetur siquidem alias uteri inflammationem, strangulationem et sincope producat, qui magis ad hanc uel illam partem foetus et malignus uapor e secundinis elleuatus accedat; et ut ea quae inferius dicenda sunt clariora sint. Sciendum est secundinas uarie ac diversimode apud Galenum usurpari, nam ea quae in utero retinentur secundinas ab ipso appellantur ... Sic ea quae ab utero repurgantur secundinae esse dicuntur ut ex eodem constat in lib. de uene sect. et arteriis cap. 6. ... specialiter ... nuncupari solent secundinae illa tunica corion dicta, seu ramificatio uasorum ex illis tribus quibus foetus circumuoluitur ut patet ex Galeno lib. de foetus formatione 2° et lib. 15 de usu partium 4° quo in toto asserit foetum intra uterum tribus tunicis gubernari quarum, a Latinis amiculum dicitur a graecis Amnion, quae tunica pertenuis pellita et leuis est et haec immediate attingit foetum ut in ea gauderet sine manifesto uolu...

Margin notes: mulier periculosus. — foetus in utero; in tribus tunicis continetur; prima dicitur amiculum.

Inseruit est ut temp. partus rōe sue leuitatis exitum facilius paret ut refert Vesallius Lib 5° de fabrica cap 17. 2ª tunica a latinis pgaminalis dr̄. a græcis allantoidi
et hoc duta ē q[uo]d diu aīa facta fuit, ut intica et amiculu mira — 2ª pgamenalis dura.
Colligerets qa ni dura eēt facimo negotio ab urina inficerets.
3ª tunica q̄ in rigore tunica nō ē. s[e]d q[uo]da uasoru aplanta
tio q[uo]d oia uasa paulati, ex osculis utri plasmantr. et hoc
oia uasa in 4or uasa degenerant nā prima uasa fere infinita
s. q[uo]d tā carnib, glandulosis, p interualla munita reli q̄ uo 4r uasa
cum maiora sint. Solu circulis q[uo]d[a]m memorandis gaudent p intr
ualla et umbellicu infantis pforant; reliq̄ uo tria uasa, unu
uenosu ad Iecoris portam pueri tendit. arteriosa aut uasa ad arte
riā magnā infantis lumboru p ueni[...]. Vracum uiamextrahit
hoc ē prima afatura ad Alantoiden, de qq tuniis est mentione noue 2 dina intelligi oē
felix pl[ater]y 2° de q[uo]d re altū cap. 5°. ex qq oib. allusioib. nomi secun illo q[uo]d exit post par
dinaru in p[rese]nti usurpatr. Largeīno, s[e]d q[uo]d ms re q abuteto tum;
repurgari pot.

Hic m[ens]is reuocandus dombum in rio adaucto ex eo q[uo]d in corp[or]e date, — contra
aliqu[an]do excedens et sup abundans q[uo]d ad uiam natem restituere conueniens[...] uidit. — pars affā
tus affus in hac passione retenus ē cum ipsius facultes, et temp[or]e
ueluti sopitos ē ligata et n[on] put delet operintr. Cae retentionis. Causa.
secundinā s. nimius ipsaru coalitus q[uo]d uitalis nō sit immediuntes et — nimius coalitus,
separata sint s. tā instar pilla ad aliq[uo]d latus ~ plicata.

Conuulsio uteri et im-
becilitas et clausio — ipsius uteri conuulsio et facultatis expultricis imbecilitas ac non
signa — uteri oris clausio. Huius mali signa cum per se nobis sint nota non ullam
indigent explanatione.

Curatio. — In secundinarum extractione semper obstetrices magnam diligentiam
et curam adhibeant ne subito et uiolenter extrahant, alias si
Non educant subito et uiolenter ne inflametur uterus — dae commoditate non educantur. Uterum et inflamari et uulnerari contin-
git, quod maxime euitandum erit quantum possibile sit, unde si os contrac-
tum sit, utilius et comodius ab obstetricibus et arte expellentur.
Si tamen dimodo detinerit defiliunt quod tempore. Balneis lenimentis
Si os uteri clausum sit balneis et lenimentis — formentis potionibus, suffitibus et similibus, uti oportebit de quibus plenius
in praecedenti capite abundis dictum est et plenius infra dicetur. Quod si his
Si his non exeat, obstetrix blande eas extrahat manibus in unctis oleis — mediis non educantur, foras tunc obstetrices manus oleo sesamino
communi dulcium seminis lini, coi, aut pinguedine porcina aut
gallina inungant et blande eas extrahere tentent. Quod si his
Si his non cedant nullo modo extrahantur, quia natura illas putrefactas expellet, ut Aetius — modo adhuc euelli non possint, consilium aliquorum asserentium
uiolentam extractionem esse procurandam minime sequendum est et tantum
est, quia predicta incomoda superius dicta subiri est necesse. Natura
tractu temporis eas putrefactas expellet, quod dicta desiuit ex Aetio
lib. 4° sermo 4° cap. 24. Cum asserat si uero neque ut dicit secundina
educta fuit perturbari non oportet, intra paucos enim dies putrefacta et
in saniem dissoluta excidet. Qui dicat non commiremini, et quamuis
uos illa symptomata terreant quae retentas secundinas sequuntur quam potius

naē ueneficio putrefacta cadent. et 2ᵘ benedictum, intelligatis duā — et Au. idem affirmat
fen 21 3ⁱ t.ᵘ 2ᵒ cap. 16. dicente in §. ex antiquis fuerunt q impe
rabant imittere s. e Cura Laponesa qu ipsa post aliquot dies Carni
nati ex excadit. ultra qd ab antiquis nō solū divulgatū ē uerū
et a Iunioribus p̄cipue a Metuinati lib 1º Obilicorū c. pᵒ 85
quo ti refert mulieris cadauera in utero gestasse n solu
p menses et annos, s. et f 12 annos. sinu cani latione cui
sit fides dobibenda sit nil omnino securius erit, post secum: Securius q illas cū
manib, tentatā extractione, dictis olcis decurrere ad ea remedia remediis extrahere.

q secundinas extrahunt.

gmodus de, ob grauidolentia caput replent et doturant atque stomacū
subuertunt qq, ut Suffumigia commoda erit Suffumigatio seu sefatio. Suffumigatio
Cardamomi bdellij sabinæ thuris, stiracis laddani, et similium mixta res
q. secundinas extrahunt. s. oīa illa q fetum mortuū educunt
quoni cathalogū etiā si in p̄cedenti cap. nō adduximus cū de signis
fetus mortui ambobis alta fuit. hic tū relinquentes idem dicimus q educunt fetū mortuū s. hec.
his remedijs fetum mortuū, ab utero educendū ee Cui minis
terio 1º ualet borrax inquante ʒß. cū uino subtili aut aq.
artemisiæ. I. exibitio pari opoponacis cū uino, l. aq decoctis
Calami radtani, et fluuialis. ualet et Succus porri bibitus, Succus porri
idem efficit lixiuiū Cōe Cum agli portione. olei Cois aut aq. potatio olei Cois
midalarū dulciū q oīa remedia tradunt; Auicēna lorē. Lauamigdala
Serm 6. t. 2º

Cap. 3° inf. Abinsoar aut exhibet theriacā magnā in grante durci, ieiuno existente uentriculo idem efficit Sullus uerben aut marrubij cum uino dissolutus. Et tandē ora quoam menstruo ualenti id exstant. Si te suppositoriū ad id utile max° ē. Rx Mercurialis incisa, et oleo casamino, aut an tino aut cheirino infusa p dies addito pulvere nigella ū bombacē ad fram suppositorij qd multas humiditates albas ama tries sine morticatione extrahit, et exiguenti foetus mortuū expellet; qd si fortius suppositoriū desiderans sic efficit, Rx Serapini galbani et harmoniaci ana ʒj ellebori albi, colo quintidae pulverisatorū ana G. ʒ Canthari G ʒj et fiat suppositoriū in mortario sine igne. Cum felle tauri ligatum uelo subtili et intra uuluā intromittatur, quantū possibile sit p spatiū unius noctis ibidem detineatur. qd si matrix prius fomentatione prcedat, intus et extra, Cum de coct. pulegij et matricariae adhuc utilius erit.

Adducimus hac de secreti D. Carthagenae qui fra hendo fœtu mortuo semp utebatur. Suffumigationem unam putridam suspensam, et in aqua freunti plectam. quae suffu migiū p uulua recipere imperabat et nos etiā expti Sumus

Theriaca.

Sullus uerben. et aut marrubij

Suppositoriū

Suppositoriū fortius.

Spatio unius noctis

Cu fomentatione de Coct. pulegij et matricariae

p uuluā.

et feliciter nobis successit.
4us [illegible] potentiora inventa q. ab AA. laudanti huic
fini accomodato Mirra ʒj trocisci de mirra cinamomi
et crocus. et ut haec clariora evadant. sic aliqua forma pa-
rari poss. ʒj cortici cassiae fistulae et cinamomi electi
ana ʒij dictami cretensis ʒj seminis sesellis et borraginis
ana ʒß et cumaq. artemisiae. iure, aut vino albo p se, locuta
aq. impedato fiat potio. pura vive aut ʒj trocisc.
com de mirra et cinamomi electi ana ʒß theriacae magnae
ʒj m. potentissimum [illegible] ē di allii prim. radicis althea,
petroselini, rubeae tinctorum. ana ʒß. dictami cretensis et sabinae
albae et artemisiae ana Mj. seminis sesellis ʒj cicerum ru
beorum pij. facta decocti 2a arte. in trib. libris aquae et una
vini albi decto si. collaturae adde antidoti emagogi ʒiij
cinamomi electi ʒij trociscorum de mirta ʒß. croci, ʒj
pulverisatis pulverisandis. fiat potio cuius dexis sint
ʒiiij. [illegible] si calidae assumanti. [illegible] ʒj aristolochiae rotundae.
et panis porcini ana ʒj. sabinae florum tamarisci ana Mj
bulliant oia in sufficienti quante aq. cois cuius decocti accipies ʒvj
sirup. viol. ʒij trocisc. demirta, [illegible] antidoti emagogi ʒiing re-

cuminos rus ticos

pul.

alia potatio

duo ʒß

n. b. sine vino
Sine illo vivino[?]

Duo sunt consideranda I° ut haec mitigatur quo ad idem febris sine vino proponentis et quo necessitas proficiat. sit dictis aquis forma

vinum non dett. — datum. 2° ut bonum propinatio quolibet tempore fiat, tam diu quam noctu. et non illud [illegible] mentis et potionibus, quidem est de lenimentis dorso pectini et aliis fomineis applicatisque eis sua acrimonia

pes pectinis odoris, deinde ungi, vel irritantib. — facultatem expultricem irritent ut R. Succi Colloquintidis, Artemisiae ana ℥ij fellis taurini olei cheirini. l. olei sesamini ana ℥i m. et f. lenimentum.

Et non illud his remediis facilitas partus est tentandum quae illis mentis, quae citra proprietate id efficiunt, ut S. Succus galedi[?]

res quae proprietate operantur — ebibitus. in forma emplastri dicta herba umbellico applicata. Spolium serpentis coxae alligatum et post partum ablatum. Cor galine

Corgalina — et radix ciclaminis et grana aristolochiae rotundae idem praestare creditur, quanta radix ocimini et pena hyrundinis dum in manibus teneatur. radix pastinachae marinae umbilicum attingens, si vivo adhuc extractus fuerit. lingua cameleon-

anisum d'Ifaleri. — tis circa domum quaerit anisum d'Ifalere. et lapidem magnetis tenere. Succus dictami cretensis aut ebibitus, aut ipsa herba coxae alligata. Cingulum ex pelle cervina atque tam quae alia plurimaque brevitatis causa omitto quae videri poteris apud

Hip. i semb[?]

de m[ul]i[er]is muliori(?) et a p[ro] l[i]b[r]o 2° de cantidatis cap. 8. q. 8 lo. et
7° 2[u]s f[oe]t(?) cap 4°. et alibi saepe.

quod tamen minuta haec omnia p[er]dita, nullo modo p[ro]ficiunt quocunq[ue]
modo p[er]pinata ad opus chyrurgicum confugiendum e[st] et omni ingenio ex-
tra(?)hendus foetus e[st], de quo plura uidebitis a p[u]d Albasim Ambr[osi]o
Paré(?) et alios p[ro]stantes chyrurgos. Q[uod] p[rae]t[er] ut finem huic
capiti imponam, p[ro]ducam uobis secretum a me multoties ex-
pertum p[ro] secundinis expellendis quod desumpsi ex oratio
Eugenio lib. 7° epist. ... epist. ulta. quod suo filio secum
co[mmu]nicauit, quo liberare solebat mulieres certiss[im]o et mira-
bili euentu et secretum e[st] tale. R[ecipe] p[u]lueris testiculorum
equi in furno exsiccatorum et in minutissimas p[ar]tes reductorum
℈j co[n]dissoluta in iure l[ue]l uino albo. et haec de hoc cap[ite]
sufficiant.

Cap. de fluxib[us] sanguinis o[mn]ib[us] m[ulier]is.

Cum sanguinis fluxus aequ[e] cunq[ue] p[ar]te p[ro]ueniat, sit s[em]p[er] periculosus(?)
t[est]e Hipp. nam lib. de crisi symp[tomatum] ulti[mo] n[on] sanguis anima n[on] e[st] genitus
ni ab ipsis p[arti]b[us] retineatur. p[ro] earum alimonia, q[ua]re quo aliq[ui]s
fluxus in[?] ho[m]i[n]us attingit max[ima] cura et ingenio co[n]serandus e[st] p[ro]ptereaq[ue]
tamen cum p[ro]cis d[e] ortum trahit, n[on] a[b] n[on] se[qui]t[ur] lesionem ideo cum
sanguis trib[us] sic ca[usi]s ex narib[us] et aliis p[arti]b[us] fluere possit,
[Galen]o tradente 3° de ca[usi]s symptomatum 2° et 5° meth. cap. et 2°.

Triplici rõe fluit sanguis. l. rupto uase l. Corroso. l. reserato.

I° l. uase rupto. l. 2° uase erroso. l. 3° uasorũ osculis reseratis et apertis; ruptio dicit quae a graecis Dyeresis dr fit, a multitudine aut distensione ruptione, et corrosione; erosio uero quae a Graecis diapidesis nuncupatur ex humorũ acrimonia alimenti prouenit et humorũ allutie. l. 3° autem extremis denique uasorũ reseratio quae Anastomosis a graecis nõiatur oriri debet, ab humorũ multitudine quae euenire contigit duplici de causa. I° multitudo humorum

Corrosia ab alimonia

reseratio, a multitudine humorũ, aut corrosione, aut uasorũ debilitate. aut pp porositates magis apertas. aut pp robur expultricis

aperientiũ dillatantiũ et reserantiũ aut qualitate allutae et acri corrodentiũ. l. 2° fieri accidit ex uasorũ debilitate non resistirentiũ, aut quia ex sua natura sit magis lapsa et porosa quam natura contenti expostulat; aut ex parte uirtutis excessu quod expultrix facultas potens et robusta existit, qualiter in criticis fluxibus uz. /

de causis. -

Huius sanguinis fluxus causa duplex est altera aũs, seu procatartica ut immoderatũ exercitium, casus ab alto, percussio, ictus, uulnus, distentio usus rerũ calidarũ, longa mora in sole aut alia huius modi exaggerantis aut distarantiũ relatũ; altera uero interna quae reducitur l. ad humiditatem qualitate quam quantitate peccantes, ut si excedens humiditas addita propter mollitiem; si uasa duriora quam par sit propter siccitatem; si uti propter eorũ tenuitatem si talia per se et appria natura extiterint seu ab inedia facta cuius occasione rumpuntur facile l. reserantur l. rarefiunt

Cã externa exercitiũ. sol, res calida

interna; multa humiditas aut pars siccitas. aut tenuitas. aut inedia

Signa tn̄ ad indagandū fluxū sanguinis erunt sequētia n̄a. De signis
si talis sanguinis fluxus ex humorū multitudẽ ortū trahat tunc — Signa plenitu
aderunt plenitudinis signa a Gal̄o adducta lib. de plenit. ut est gravitas corpis;
seu tumor et tensio, ꝑ indicia vitiati sanguinis q̄ ex lautitudine — Signa corrosiv
ulcerosa et colore sanguinis assequemur: q̄d si talis fluxus
a virtutis robur, et fortitudine pervenerit cognitā ex eo q̄d talis — si pp robur expe
sanguinis fluxus advenit critice in fine alicuius morbi. introdū usnē — llentis
critice q̄ cum latione q̄d attinget aliqdo n̄ exuberante mā neqꝫ
humoris mala aliq̄ qualitate affectis; sed pp facultatis languorē fluxū — pp imbecillitē
sanguis fluere desinentis cuius languoris cā, intemperies calida — facultatis cā
et frigida poterit eē, ut plurimū aut humida n̄a est si — ab intemperie
ab immodica frigiditate, dum maxē facultas retentrix languescat — calida aut fri
ia tn̄ illius interventu crassescunt humores et veluti coagulantur, da — gida aut humi
[illegible] ad motū inepti redduntur; ideo hac de cā potius sanguinis
exitus et fluxus impeditur qm̄ provocatur, quē casū se vidisse
refert Matheus de gradu lib. 9o ad Almans. cap. 35. in qdā — Matheus de gradi
moniali reijciente sanguinē in maxa quantē nō solum p nares — sanavit cucurbi
sed et p sputum et urinā qm̄ sanavit cucurbitularū — tulis et psilonio
admotione et psilonij p sicci, p spatiū quarū horarum ꝑ sanavit,
veni cū sanguinis fluxus n̄ solum ex vena, sed ex arteria
plerumqꝫ fluat, ideo etiā signa adducā unde si sanguis venalis sit

Sanguis uenalis paulati[m] arterialis uo[ro] saltu exit,

erit ruber crassus et paulatim exit, si u[er]o arterialis, tenuis flauus et cum saltu, ut refert paulus lib 4° cap. 53 et Au[icenna] 4a 4i f° 2° cap. 16, q[ue] o[mn]es desumpserunt ex Gal[eno] 1° de l[ocis] a[ffectis] 1°. neq[ue] cum hoc solu[m] [con]tenti sumus, s[ed] ultra hoc scire expedit q[uae] n[am] sit pars mandans et p[ri]ncipalis affecta. sive n[im] sanguis fluat ex narib[us], ore, mammis, utero, emorroidib[us], et cet[eris] p[arti]b[us], pars mandans, poterit e[ss]e caput, iecur, uterus et similia quo agnosces. na[m] quo adest, fluxus sanguinis ex aliq[ua] p[ar]te q[uae] cumq[ue] illa sit, in illa dolor, aliq[ua] laesio, dolor grauitas aut inflama[ti]o [per]sentiri debet, in p[arti]b[us] internis dictis. et tem[pore] q[uo] pe[r] sangu[ine]m a p[ri]o fluere, iudicandu[m] erit q[uo]d u[en]a [con]tinua certu[m] e[st] tu[m] et s[ecun]dum affa[m] aliqua[m] p[ar]te fluat sanguis e[ss]e uena[m] et arteria[m] illius p[ar]tis si[cu]t aliunde demandetur.

in p[ar]te mandate dolor esse dolor grauitas aut inflama[ti]o in uena illius p[ar]tis e[st] pars mandans.

S[ed] m[od]o adhuc n[on] assequi possumus his signis quo q[uo]d sanguis fluit ab ore aq[ue] p[ar]te oriatur is effluxus, cum ex uentriculo, esophago, pallato, aspera arteria, pulmone et thorace ex ore p[ro]ueniat. quor[um] signa p[ro]posuit Gal[enus] 4° de l[ocis] a[ffectis] 5° dicens q[uo]d si fluit a uentriculo et esophago, uomitu talis sanguis reiectatur. si tamen ex aspera arteria, pulm[one] et thorace, tussi, ex faucib[us] et gurgulione excreatu, ex gingiuis et ore simplici sputione rursusq[ue] cum tussi, si ex pulmone, spumosus et albicans. ex thorace autem

Si sanguis fluit ab ore. Si uenit a uentriculo & esofago; uomitu exit. Si a torace pulm[one] aut aspera arteria tussi: ex faucib[us] & gorguli one excreatu; ex gingiuis et ore, spu tione.

nequ multus neque rubet, sed nigricans et grumosus, et cum dolore ipsius thoracis ut dicit Fauolus lib. 3° cap. 31. et Ætius lib. 2° Serm. 4° cap. 59.

Expulmone albicans et spumosus; si ex pectore nigricans est et grumosus.

Prognostica in affluxu Sanguinis erunt sequentia ex quibus ca… proveniente. Iᵘ talis sanguinis fluxus ex quacunque parte eveniens non est negligendus nam si longo tempore perduraverit timenda erunt animi deliquia, Iecoris imbecillitas et infrigidatio, et tandem Cachexia et hydrops, ut constat ex Hipp. 2° aph. 22. et 2° de fracturis …

De sanguinis affluxu animadvertendum est;

2ᵘ ubi sanguis plurimus fluxerit convulsio aut singultus superveniens malum, 5° aph. 3°. addit idem Hipp. deliquium superveniens … malum esse ostendere, ut constat ex Hipp. 7° aph. 9. 3ᵘ Sanguis ex naribus fluens; menstruis deficientibus bonum 5 aph. 33. 4ᵘ ex immoderato Sanguinis fluxu, totius corporis extenuatio sequitur, Iecoris imbecillitas Cachexia hydrops tremor, syncopis, et tandem mors.. 5ᵘ Sanguinis fluxus ex vena aut arteria interiorum partium Cerebri ut plexus retiformis carotidum … mittit. 6ᵘ fluxus sanguinis narium 4or libras excedens malus: si excesserit 8. pessimus si ad 20 extenuati moriuntur docente Av.ᵃ 5ᵃ 4ⁱ f. 1ᵃ cap. 9° ad finem dicente et scias quod quidoque invenit hic in fluxu sanguinis usque plus egredientis ex eo ultra 20 libras, et usque ad 35. deinde moritur. Ultimum, omnis fluxus Sanguinis Criticus qui sequitur virtutis levamen et aegrotantis tolerantia

Singultus aut convulsio malum aut deliquium

fluxus narium menstruis deficientibus bonum.

fluxus ex vena aut arteria cerebri interimit

ad lib. iiij malum

ex hoc possunt exire lib. 35.

mihi q[uae] traniit bene fluxu sanguinis

Semp[er] laudabilis ex plethi in plenitudine capitis dolore catarr[h]o calido, angina, sinocho, ardenti febre, 3na apostematis, hipocondriorum calidis, hepatis inflama[tione], pleuritide, menstruum et hemorroidarum retentione, ut colligitur ex tu 2° 4i 4° I° cap. 73.

Decurce.

Sanguis ex plenitud[ine] n[on] e[st] cohibendus.

Sanguinis fluxus siue ex naribus siue ex alia iri corporis p[ar]te fluxerit dum[m]o criticus sit, et ex plenitud[in]e e[st] hortus nullo mo[do] e[st] cohibendus s[ed] sinendus donec plenitudo deposita sit, et uires dissolui incipiant. Si u[er]o ab aliis causis originem ducat 4or in tentionibus, sistendus erit. I[ma] commoda uictus ro[ration]e 2° reuulsione 3° causae fluxus subtractione et ultima cessatione fluxus. E[x] m[edicame]nta q[uae] a uirtute ad p[ro]dent, et ne in[de] sermo, fo[re] obscurus euadat suppono q[uo]d in fluxu sanguinis ex naribus uictus ra[tio] d[ebe]t e[ss]e tenuis, refrigerans et astringens n[on] solu[m] sanguinem, s[ed] uias p[er] quas d[ebe]t fluere, unde si aer talis n[on] sit, arte

uictus frigide astringens e[t] sang[uinis] et incrass[an]s

sanguis frig[idus] et herbis irrigatio;

huiusm[od]i erit p[re]parandus, Irrigatione ellicet aq[ua] rosacea et foliis uitis. salicis, nimphea, uiolarum, p[er] cubiculi sp[ar]sis.

Allimenta glutinosa d[ebe]nt e[ss]e, ueluti p[ro] pedes et capita uitulorum, ... tepita, et pedes arietis et alioru[m] a uiu parato, I. assumpta la..., sulle agreste limonu[m] aut arantiorum. Caseus recens, et pinguis ab nullis laudatur, p[rae]cipue bilioso sanguine et tenue currenti, ... oua ...

ova et eorum albumina, qm paucum, et crassum creant sanguinem. ova dura
ova sorbilia et tremula et potissimum vitella in max[ima] quantitate
generarent, et ingestiore quam ob rem, ab eis ut et aclarinis erit
abstinendum.

Potus sit aqua pluvialis vel aurata vel calybeata vel massi[liana]
cina, singulis eis castimonia decoquentur, sive sint carnes vive amnium
in eis dissolutum, via aqua cinamomi qui non nulli in hoc casu
concedunt nocet, quia ipsius odor, in caput sanguinem ducit. quare
aeger collocandus est in loco obscuro, qm rubedo et lux humores
agitant ut dicit Avicenna 1ª 3ª cap 2º [illegible]

Exercitium tam corporis qm animae fugiendum est qm humores
fundit et liquat, quinde in hoc casu quies exoptanda est et
aegrotus, capite elevato dormiat et somnus sit multus, quomodo non
timemus, ne sanguis in ventriculum et pulmonem vergat neque
nares emungat, neque loquatur. ex fructibus, pira et cidonea assa
aut cocta, conducunt. ex leguminibus, faba, et lente hordeum seu
farrum, et orisa. ex oleribus lactuca, exalidis, portulaca et
cucurbita. ex piscibus viscida carne praediti, ut angilla, tenca,
murena, et ostrea. Si tamen vires languidae sint, et evacuatae
immoderato, pullorum carnes concedi possunt. et hepata gallinarum
atque vinum nigrum crassum et astringens. pro dictis aquis della
tum, ova sorbilia et tremula, iura gallinarum pulmonibus cotalone

ova mala
ova sorbilia
potus aquae [illegible]
am[illegible]
aq cinamomi nocet, quia odor ducit in eam partem sanguinem.
de exercitio.
Somnus multus quomodo
timemus
ne loquatur.
Fructus pira
cidonea
leguminum
olera
pisces.
in debilitate carnes pullorum

aut margaritarum ... astringentibus de quorum serie infra dicitur
... in ... intentione.

2ª intentio, e revulsio, in qua re potissimum nostra curatio residet ...

Ligaturae dolorosae brachiorum et cruriu[m], cucurbitula sup[er] hipocondriu[m] eiusdem lateris — lotiones aq[uae] calidae et aspersio aq[uae] frigidae

fieri debet ligaturis dolorosis brachiorum et crurium, et magna cucurbitula admotione sup[er] hipocondrium eiusdem lateris sanguinis fluxus sine scarificatione, frictionibus et lotionibus cum calida aqua ... fate ... cum ea q[uae] sepius admoveri debet in ... aspersio aq[uae] frigidae sup[er] caput, subito et ... cautione servata ...
at sic affectus non sit debilis aut epilepticus ... noxium, quod si

Si vires constant ... potiss[imu]m remediu[m] e una sectio et ... redundet sanguis

sanguis redundant et vires constent, potissimum auxilium in revulsio, erit una sectio quod idem est effluenti ... redundante sanguine, quod extollit ... lib. de sang. miss. II. Mel... impugnans quod extimavit solum sanguinis remediu[m] evacuatoriu[m] ...

Arte ad ... evacuans et revulsionis gra[tia]

sectionem in hoc affectu convenire cum in hoc sanguinis ... in quo evacuatio non e[st] varia, ... sit remedium revulsionis cuius interventu, ... sanguinis eruptio ex naribus ... fuit sedata ut ... refert ... tertio ... diebus ... melius ... q[uam] ... fluxus sanguinis nariu[m] ... una sit ...

Cubiti uena aut cefalica

erit, extrema, seu cephalica cubiti lateris a quo sanguis ...

quantitas aut. sanguinis n. semel, c. n. extrahendo, sed intervalla digito sup. cisura apposito, et postea ablato, et reppone; + sangria pausada nisi ubi ad syncopen usq. evacuare, quod a rigore utile esse tu. existimavit loco sup. cito cap. q. ... et ... quod remedium meo videri eo tempore utile erit, quo ... vehemens fluxus sanguinis exigent, et virtus valida sit, et in corporibus ... facile restaurari poss. ut in sanguineis, ... mo, carnosis, et robustis, quamvis ... copiosa ... syncopem, ... deliqu., seu lypothimiam intelligimus, eo quod illius intuitu universum corpus refrigeratur, ipse impetuosus sanguinis ascensus ad nares impeditur; laudat etiam ... plurimum, sectionem venae spatularis, cuius sectio a nullo alio commendatur, quin in multis ... ut annotavit Math. ... loco sup. cito, ... nulli ... imperant in hoc casu sanguinem esse extrahendum, in manu, ... recto, pollicis, quo remediorum ... ipso ... quod illo tarde sentiret differentia et tollerantia sanguinis fluxus ... max. ... imbecillitas. ponunt etiam cucurbitulas dorso, et natibus applicitas cum scarificatione ... venae, illas quae ... in ... hypocondriis in regione hepatis, et lienis pro ... rectitudinis adhiberi solent, ... applicatio saepius ... fieri; usq. ad ... et caput aqua frigida

Sangria ...

... ...

... in flamma ...

... ...

quo imbecillis e ual. dej. ...

... aspergere subito exeat tim. hac tn meditatione ut sic agit
Cibilis non sit neq: existentia obnoxius et haec e 2a int.

Sirup. sistentes — Ad 3a et 4a tum accedentes, admiscebuntur mentis sanguinis tenuis assumptis eadem assumi quod est sirup. ros. ex ana ...natum citoneorum. Si Sanguis fuerit tenuis quod si simul in flam

Cu inflamatione. — fuerit convenit sirupus de agresta de succo limonum de acetum citri, mixtionis portulace, cum aq. plantag. capitu ros. ora... aut solani, addes Dij terre sigillatae bolli armeni ut

Dij terre sigillat. Bolli armeni — hoc mo patet: Rx sirup. granat. et ros. ana ℥j aq. planta ℥iij pulv. bolli armeni ʒβ m. q. sirupi mane et ser... propinari poss. aut poss. lambetiua ex eis parari ut Rx sirup. ros. siccani ℥j oxalidis et portulace ana ℥β ... trociscos

trociscos de spodio — de spodio cum semine alleluia ʒβ. q. de hora in horam ... assumenda post quorum assumptionem transactis aliquot diebus

trangactis diebus purgatione reuulsoria mentis clementibus utris ... — purgatione reuulsoria utimetis mentis clementibus na... quod sanguinis perturbatione et ebulitionem mouent fugiemus. Clementiora ... pulpa caseae fist. sirup. viol. ex q. inf... sirup. ros. rubrum eis ex q. infus. et quando sanguis ...

Casia cu sirup. ros.

aut Rebarb. tosto. — est post propinari rebarbarum in infusione tostum aut ... aut multum tostum. post opus sit, et medico docto ...

Et si solu sanguis dissanuitis, [illegible] est [illegible] poss. p primi [illegible] in tram aditi a le [illegible] e [illegible] conserue antiq. ros. rubearu ℥ij ... conditu mirabi Iserua nimphea ℥j pulu. corall. rub. et albor. ana ʒj pul le eualtesis ueris bolli armeni ʒj [illegible] cum syrup de portulaca f. aditu. [illegible] [illegible]

Poterit tu sumo p.e hora somni assumere ʒij aut ʒj terris ʒj terra sigillata de carabe de terra sigillata et similib. cum dictis aquis. ... se in hora somni. ... aut ʒj filony aut cond. [illegible] spinite ʒj philoni romani aut theriacalenua theriacale [illegible]

Quod tu haec non [illegible] conffitiunt, confugiendu est ad menta ... [illegible]

Ca[...] localia quorum uaria est descriptio, alia autem [illegible] congellatia

et stupifacientia, alia agglutinantia et alia caustica, pastica

alia denique a proprietate id efficiunt inquorum a [illegible] dic

[illegible] est ut primi astringentia et aglutinatia aplicit. I astringentia apli in desperatis tu congellantia et caustica ... cabis in desperatis congelantia et causti [illegible] scare maiore ... fluxu, illa calore suffocam ... congellant: Astringentia simplicia sunt rosa et eius semen, achatia, galla, succus arantij. Colirium, balaustia, astringentia simplicia mirti, bacca et eius folia, sullus rubi folia piri sudinu, carabe sanguis draconis, bolus armenus terra sigillata lapis hematitis. allumen, mirta et sitia. De gluttinantia ut farina aglutinatia volatilis molendinoru, fellarania, albumen oui, carta combusta

spongia usta

Coagulu et pilli leporis — pilli leporis et eius coagulu, fumus thuris thus, aloes ac
penna combusta gumi assum, tragacanthu combustu rasura lebe-
rasura lebetis — tis ferrei saepius igni expositi. Congelantia infrigidantia ac
Congelantia — incrassantia sanguinem ut sunt opium [illegible] mandragoras
solanu, papaver, semp vivum, succus lactuca et campho-
a proprietate. — ratia sunt a proprietate id efficientia ut stercus ocimu, succus
stercus equi aut bovis aut suis. — menta, stercus equi aut bovis aut suis combustu succus porta
et frequens comestio cerebri gallinarum. Et denique sunt caust-
Caustica. — et adurentia quae crustam et caram inducere possunt; ut arsenicu
calx, aes ustum, flos aeris calcantu et cauteriu actuale et
simplicium mentoru sene composita possunt praeparari in candel
inter quae glutinantia et astringentia praeferenda sunt nam quae
et stupefacientia et caustica periculo non vacant, illa non
Congelantia et caustica sunt periculo plena. — congelant, et vitalem extinguunt calorem ut sunt [illegible] haec
fit astringant vulnere nempe caustica; post casu scara
mentiore fluxu sanguinis redeunt quam antea.

Sequens emplastrum fronti et temporibus admotu mar-
utilitatem in sanguine sistendo afferre solet, ut testis
emplastru; — relinquit Mesues cap. de fluxu sanguinis nariu. Recipe boli
armeni gipsi recentis et succi barbae hircinae ana pes[illegible]

misceantur in mortario lapideo addendo alleti quod sat sit ut
adquirat consistentia magna urgente necessitate adde papaveris ℥ vij in necessitate adde ℥vij.
℞ succi plantag. et aq. ros. ana ℥ij alleti ros. ℥ij. succi albumini ouorum N ij. terre sigillate et boli armeni quod sat sit ad conspissandum.

Sequens efficacissimum remedium est et a me multoties expertum — expertum.
℞ succi lactuce semp. uiui polligoni et aq. ros. ana ℥iiij alleti ℥ij misceantur omnia quibus lenticula madefiant et fronti et temporibus semper admoueantur. neque minoris momenti est sequens a me expertum. ℞ tria albumina ouorum multum conquassata in quibus madefiant stupe ad minimum lamina longitudinis unius digiti et desuper aspergantur puluere cineris cortilis ouorum thuris et mastrilis et apponantur supra unam frontis et alteram supra unas iugulares utroque latere et altera sub menti et ibi retineantur quousque exsiccentur et fluxum sanguinis astringant — hoc est usque utilissimum. stupe supra ungula gularis

Quo si sanguinis fluxus non impedirabitur intra nares aponenda erunt minta que refrigerent astringant et simul aglutinent quod aplicari possit in forma pesarij cotone carminato, compositione confecti — pesarij ad intra nares.
ut ℞ succi plantag. et bursa pastoris ana ℥ij pulueris sanguinis draconis terre sigillate achatie et balaustiorum ana ʒj

pesariu ad narës aut ad uuluã

Et cum albumine oui fiant pesarij. Rx pulu. bolini terre sigil. lapidis ematitis ana ʒß cu albumine oui pillis leporis postquam in puluerem fuerint redacta f. pessa.

Alibi poss. parari ex mumia sang. draconis fili atanea & lapide ematite cu album. oui. L. post apilica

ad sistendu lac in inflamatione mamorum fimus barbi tonsoris

fimus molle barbi tonsoris p se L. cum pillis leporis au puluere restrictiue.

Couit eis testes irrigare aq frigida. pareti embroca

embroca frigida ad caput;

carint ex frigidis aqua dummo no sit prius in epilepsia regioni hepatis sequens epithima ad bibin. post Rx sandalores ʒiiij aquaru ros. & tracidis ana ʒiij alliti (?) ʒij pulu. sandal rub. ʒiß. L. eius loco. unguenti ros. & sandal. ana ʒß puluis diamarg. frigid. ʒß alliti ʒß. et desup ponatur pannus aq. ros. aut endiuie aut eiusd. madefactus.

Unguentum

Quod si oia predicta auxilia n sufficiunt confugiendum e ad ca lamenta q stara aut enistra generando sanguinis fluxum impedire valeant inter q laudatur puluis uitrioli gallinar L. p se L. cum pillis leporis & albumine oui quorum utor tangm estantiss. remedio emplastro facto ex stercore

asinino. l. suillo. quod si indurata fuerint alleo liquefiant.

Caeterum quia fluente sanguine e naribus aliqua portio

solet in ventriculum labi et in eo concrescere, ideo huic symptomati

subveniendum erit, assumpto aliquot diebus oximelite illius ri.

intrument solute et ligati. Si tamen fluxum sanguinis narium

provocare velimus ratio aliquando illum provocare necesse est, ut docuit

Avicenna fen 3 3 tractatu 1 cap. 10. ut in cerebri morbis calidis atque

cum in assuetis huic evacuationi si forte illis fuerit suffusa quae

per me sequuntur: ut Recipe summitatum sananti, mentastri, camp

pestris seu nascentis in campis incultis ana ʒij terantur,

et nasso insuflentur. l. Recipe ellebori albi staphisagriae et caphor

ʒij ana ʒj terantur et incorporentur cum ℥j fellis vacini,

et naribus imittatur in unum caput purgij. idem efficiet

ciclaminis succus, et rumuli tuberis maioris aut minoris naribus

intromissi, et mille folium, et haec de fluxu sanguinis narium.

Si vero sanguis immodice fluat ab utero omni diligentia sistendus

est per eadem fere auxilia et remedia sunt adhibita secundum vires convenienter

virtus roborantia et remedia revulsoria in partibus superioribus sunt faciendas

et si opus fuerit sanguinis missio sit ex una basilica brachij

et cucurbitula non solum in spatulis sed etiam circa mammas sunt apli

Margin notes:

Si cadat in ventriculo ingrumos utere oximelite

Avicenna fen ... flavum ...

... haec de fluxu ...

sectio de vena ...

ponenda cucurbitule

circa mammas.

ut voluit hip 5° aph. 5° et libro 4° 1° cap. 21 et 21 3
lib 3° cap. 4° quod et paulus iuuat, in lib 6° cap. 41 ...
aponendas propter periculum circa mammas. Quod faciendum et leuiter
cum maxima necessitate. ut ipsemet docuit lib 3° cap. 61.
Si tamen comode cucurbitulas sub mamis aplicari nequeant
propter aliquod impedimentum et tempore in hipocondrijs aponantur
et precipue ea in parte qua dolor uteri in grauido magis ...
deinde ad astringentia et aglutinantia ueniendum est de ueniendum
non solum per os assumpta sed intra uterum immissa instrumenti
menti in molli aliquo cocipio aut lana carminata ...
aliquo molli linteo coctis succis et puluerib, infusso, ...
tamen consideratione habita, ut uentu que per os assumuntur allida non ...
na ... foemina infestari solent; deinde exterio...
pres ad lumbos et os sacrum, ad pubem attinentes aliqu...
oleo astringente sed fouendo ut cum oleo omphancino ...
absinthij pontici, melino et sitih, quorum oleorum aplicatio ...
tior erit si prius confricatio et ... sequenti uino fou...
Recipe nuci cupressi ... ij bacharum mirti, ros rubrae. fol. ...
et lauri ana ℥ ij. corticis granat. floris rosis marini et
balaustiorum ana ℥ j fiat decoctum in lib. ij uini rubri

astringentia non solum per os sed intra uterum dent apponi.

lumbis et ossi sacro.

fomentum prius de hoc uino.

quo dicta pes fomanti, e deinde oleis sub dictis limanti.
desup inspergendo pulueres restrictiuos. l. coru loco ... deb.
vng.tu de bollo armeno, aut vng. tu comitisse. aut emplastru vng.tu comitisse
de ruptura de pelli, aut coru loco recuens emplastrum vng.tu de ruptura
panno grana, aut alluta extensu applicare qd n solum
fluxu detinet sed et fetum abortu prohibet qd tale e. de abortu
Rx. picis collophoniae ℥j labdani depurati et gummi ... emplastri ... mentio
tragacanthi torrefacti ana ℥ß radicis tormentillae rosaru ... profluuiu
rubearu corali albi et rubri, hipocistidos achatiae ana ℥j
balaustioru, ossiu dactilorum combustoru, cortiu granatoru fol.
mirti gallaru olusatru, pomoru cupressi ana ℥iij. mumiae
sanguinis draconis terrae sigillatae bolli armeni trociscis
de carabe, corticu thuris, masticis cutaminis oui, ruris
sumachioru, ana ℥iß e solidae e dissolidae ℥iij m.e et 2.a
arte fiat emplastru. prestantiss.m e et in oi sanguinis
fluxu et max. in illo q ex debellitate uirtutis et uasoru oritur
confectioni de scoria ferri assumere in quantitate ℥j qm tradidit
Rasius & ad Almans cap. de hemorroidib.
Si tn hemorroidu fluxus immodicus fuerit et sisti debet,
eade remedia que dicta expostulat, ni diuturnus et inueteratus extat.

confectio Rasis talis e Rx. mirab. nigror. bellericor. embllic. ana ℥j spicae squnanti ciperi ... piper. ameos olysan ana ℥j s coriā preparata in aceto in puluere ℥iij et cu melle ... cu decoct.e emblicor fiat confectio, et sumat quotidie ℥ß.

(margin: ... debilitate uirtu... date ℥j scoriae ferri)

nō talis et repente neqꝫ subito ē auferendus qa altero hemorrisidū apertarremanente ō pēt. qm drām docuit hip. aph. 12. sigdē facultas expultrix hepatis assueta iā ad ... pēs extrementa emittere, cū erit plurimū ... ... stingat qd ōes claudantur, c̄ fluxus sanguinis in totum ... sit n̄ ē formidandū. ... ... in posterū qd voluit. Ætius lib 4. serm 2° cap. 5° ... ... ōes ēē claudendas et ej insinuauit ... lib 6 ... sect 3. com 39.

Si fluxus impediatur ... ... ē timendu de ... ut Ætius

Si deniqꝫ talis fluxus sanguinis ex pectore exeat cum de hoc peculiare caput ponatur ab ōib. Ætii ... ... repentinas commiterēt ideo ab eo suspicionem duxi solū hic ... ponā emplastrū selectissimū ad hoc munus ... quo multoties usus sum in sīli casu et si desperato, ... desumpsi ex Ætio quaternioni 4. serm 3° cap 13. ... tale ē. ℞ cera picis, bituminis, resina pinus sing lib. j mannæ thuris ℥vj. cerusa atramenti sutori, ana ... ... ℥iij ... sextante ... ℥vj. olei ... singulorū lib j. et fiat arte emplastrū. et quomodo ... debeat, a pharmacopolla. ... idem A. ... ... et ...

Caput De Colera

Seu De Cholerica passione

Iam acutiss.um et repentinus ut tembus e immodica ut resolute mortui tempore spatio inducat affis vite an nullis Colerica. Ore a fluore fellis p os ac ventre reiecti, ac si diceret, fellis fluapassio na fel, Collem appellant, et theam fluore i amultitud. humori fluentiu felli, Sitiu referente Celio aureliano lib 3° actis cap. II, et alij q forte decepti fuere Celi auctoritate, lib 2° meth 2° ubi intro mbos a Cassi putata denomino c sumetes Collerari nominauit n fu eadem sententia hoc dicit sed ex sententiame ... Anido. re ui hanc dormitoe sumpsit ut placuit Tra liano lib 6° cap. 26 ex eo q.d hum q ex corneis, ut reijci ex intestinis q Colladas anteq appellabant n solum ex humoris biliosi secundaria oboriri, sed et ex alijs ut infra patebit.

Erit hec affectio summa ventris perturbatio aut sub ventris cum frequentiss.o imo fere assiduo uomitu et alui fluxu ut Gal. 3° de caus symptom cap. 2° hec mbus symptoma e maire noxa facultatu natur. et ppria expultricij depravata Cum tum p superiore qm p inferiore peim, uno et eode tempe summa cum perturbatione celeritate atq frequentia a biliosi humoris excretio efficiatur ut Gal. asserit lib 4° aut Com.º I.03 Istam n colerica passioni superueniunt, cardialgia hoc e maxus et molestiss.m

definitio

expultrix depravata

Cu celeritate et frequentia

De Stomachi

Syncopis. pulsus formicans et intercept. | Superioris orificii ipsius ventriculi, ac de ligni syncopis . . . tum ostentio, tremor, pulsus vermicularis formicans deficiens et intermittens, max. sitis, vigilia, nausea, prostratio appetitus et alia gravissima mala praecipue quo ab alvis et vitiosis succis ventriculi huius plurimum vexatis ex

De causis. | ex quibus patet qualis sit huius affectus causa . . . bilis

imprimis multa bilis mordens. | succorum abundantia ut aliqui falso existimarunt qui universum ventriculum mordens, lacerans atque offendens adeo vehementer eius facultatem expultricem irritat, ut per utramque partem superiorem namque et inferiorem ipsum expellere contendat . . . plures, nempe cupidos ciborum . . . tus qui ob putredinem quam in ventre . . . succorum pravi genitrix

Cibus corruptus et mordens. | vire, . . . hac affectio suboriri solet. ob succorum . . . confluentium in ventriculum et intestina et . . . ex cruditate . . .

Succi corruptela . . . L. crudi putredine. | cruditas, aut nascitur ex ciborum multitud. aut ex eorum . . . aut quia immodice movetur post cibum, aut quia cibus est . . .

ex cibis male assatis aut male elixis. | . . . ex sua natura aut ex malo praeparatione quod male assati aut elixati, aut quod retinet . . . rancidam et . . . aut

Ego vidi | quia . . . dulcia, et lacticinia . . . contingit in domina . . . . . . aut alia, aut quia alimentum e vitioso humiditate

putri

veluti & olera leguminia, et fructus hortarij quo ire delebat

Gli 2° de allium. aulis 4° peponis armeniaca crisomila — *pepones. poma*

sicuti et oia pinguia, et oleosa, hanc affectionem vitare — *oleosa et pinguia*

landum est scilicet, potus aquae frigidae aut frigiditas aeris — *ois frigiditas aq. aeris aut pedum*

ambientis aut pedum nudorum incessio, aut vestium ablatio, — *aut vestium ablatio.*

ut hip. admittit 7° epid. 81. et Gli latiss.e explat 3°

de sympt. caus 2°. Ano 1631 [illegible] 1° cap. 2° immediatum

agit de colerica pass.e q. hum bilioses interdum ab universo — *biliosus humor interdum fluit a toto corpore*

corpore affluit, in quo plus quam oportet redundat, et ad ventrem

sangui. ad celestina [illegible] transmissus, ut quodam constringit,

[illegible] statutis quibuscunque temporibus pravis sucis maxime

gestu, ad ventriculum transfusis et inde collera excitatur in

collumum post mium temporibus intermedijs vita agentes dum

tri a pib. delatis affluit in ventriculum ut a Iecore seu a vesica

fellea ubi clauditur vas regium per quod biliosum ex cremento ab his — *a Iecore fluit ad ventriculum aut a vesica fellea.*

locis in duodenum intestinum transfundi solet et hoc est cadbigm

antiquiores medici prudentes affirmament eandem fere esse mam

quae fit nobis arguatus, cum ea quae fit per se plens passio

collera dicta, differunt tri inter se quod in articulo animi sui corporis

est hus in quo paulatim biliosum extremitatem regurgitat in colera

ē ipse uentr sinqu' distertim, ac maxē cum impetu ī se mediū ex-
mintū simul cum multis ędijs transfunditur.

Duplex est species / de speciebus

Huius mbi duae s. spēs qrū alta ē humida et alta sicca nun-
cupatur, et q hucusq a nobis dicta s. de humida q pfatis ē

altera humida et alia sicca

atq plerumq obseruari intelligi dēt. Sicca dictis de q antiqui
mentionē fecerunt, humida cū qua hactenus tractauimus in eo cōue-
nit ipsa quoq, in signis uentriculi p turbatio et agitatio
cum prauis ac saeuis symptomatib, distincta discriminantur tn q humi-

humida fit ab hu-
moribus et sicca a fla-
tib,

da oritur ab aliis humorib, q ex prauis ędulijs detrahuntur, sicca
uero ex spiritu dumtaxat aeri et flatuoso, et hoc ē causa q
in humida multa p uomitū ac p aluum excrementa, in sicca
uero nulla eius gnis p s̄periores uias extruduntur, imo in hu-
cum uentris inflatione, murmuratione dolore lateris et lumbi-
orum aluus fere penitus astringitur.

in sicca aluus astrin-
gitur; de signis.

Huius mbi signa ut constat ex Paulo, lib 3° Cap. 39. Alexan-
Tral. lo 7 libo et Cornel Celso lib 4° cap. II. et Aetio lib 3°
Serm° I° cap. 12. s. bilis p pm̄ supna et inferna eructio
et max. nidorosa, et pm̄ allida aq dictis et postea, ue luti
si in eo cato recens ēēt abluto n ungin aqua et introdum
nigra et uaria. sitis adest max. Inrodica. cuaiurē cum
distractio, pulsus interceptio. musculorū manuū et pedum et maxē sura-

mia nidorosa et allida
expellitur ut aq. aut
... carnis aut
nigra aut uaria
sitis ualida

Distractio

atq3 tensio ut Cel[si] dict 5° cap. 1° frigiditas p[ri]u[s] extremaru[m] manus et pedes [illegible]
faciei Color paulati[m] in plumbeu[m] mutatus Sudor frigidus extremi frigi. et sudor
erumpens [illegible] Sincopis aduenit qq [illegible] Sincopi
e[st] si uentriculus laceret. q cum pars [illegible] sumpse
[illegible] [illegible] nobiliori, n[ost]ri corporis a qq [illegible] corpus
gubernatr; Ita molestias fereq[ue] incomoda patiatr et tan
[illegible] morti adueniat.

q signa demostrant [illegible] Colera humida p q agnoscam[us] Signa sicce
ipsa, rettat mo Colera [illegible] sicca signa adduere in q [illegible]
Colera sicca idem met [illegible] [illegible] de max[im]e uentris extentio[n]e
atq3 inflatione de mortu uentriculi et rugitib[us] atq3 lumin[e] inflationem[que] rugitus et dolor.
coloris, et cum [illegible] [illegible] [illegible] neq3 p uomitu[m] neq3 [illegible]
excernere uallet. et quum [illegible] humida Colera aduenit ob
infentem biliosu[m] [illegible] seu ob aliorum a [illegible] corruptoru[m]
[illegible] copiam siue prauoru[m] alimentoru[m] atq3 ultra debita[m] medio
critatem acceptoru[m] redundantia. et in [illegible] antecesserit usus
alimentu[m] aut [illegible] a qq. hac Colera [illegible] ita [illegible]
[illegible] in sicca antecesserit usus allimentoru[m] [illegible] [illegible] [illegible] flatuosa
atq3 flatuosoru[m] aqq intrica[n]t ho[m]i[n]es in hanc Colera [illegible]
uenire poss[unt]

De plagiis.

Huius mbi plagia s. in duplici diã quã in spẽi humida et alt. in spẽi sicca. q. in spẽi humida adhuc s. duplicia quã ad mortem et quã ad salutem ad mortẽ s. sequentia desumpta ex Avi. fen 16 3i tr. 1 cap. 2 et ex aliis. 1. si id quod euomitur tartareũ et stercorosũ fuerit intra 4or dies solet inficere. 2. Colerica passio sequens deminutã aut corruptã coctionem et dlocttrice facultẽ plurimũ ẽ timenda quod si eandẽ fac. abolitam sequitur semp ẽ lethalis. 3. vehemens sitis in hoc mala, ẽ; cum n. potũ assumptũ statim sũ affecti reijciant, siti n. extincta vehementer cruciantur et habetica vires languescunt et in ãi deliquũ atq3 tandẽ sincopẽ solent incidere. 4. si abili furiosa ꝑtens a ffũ ctã trahat breui temporis spatio solet ad mortẽ trahi. 5. huius mbi grauitas mensuratur ex magnitudine nõ atq3 sanitri symptũ q. si tanta ac talia sint, ut vires ꝓtonus prosternant, prorsus ẽ desperata salus. ultum, mortẽ ꝓtendens ẽ si in eo adsit synlopis nocturni distentio, e maxa emaciatio sentates ac tandẽ frigiditas extremorũ.

Prostica ad salutẽ s. talia. 1. somnus in hac affect. superueniens unicũ solet ẽ huius mali remediũ inseruentũ cũius vires ægrotantis restaurantur et fluxionẽ p utranq3 regionẽ motam cessare facit

manus ꝓ ...

... in ...

... ꝓgnostica ad mortẽ

1 si stercorosũ egerit

deminuta aut nulla cloctis;

vehemens et inextinguibilis sitis

bilis furiosa et tenuis

accidentia terribilia

sincopis, conuulsio, tabes et frigiditas extremorũ.

... nõ ...

Prostica ad salutẽ

1 somnus

2m quod haec passio incipit a causa externa excindente intestina, incipere autem ex illa quae fit a causa interna, et reiterata corruptione eiusdem rei ratione interna, ut aliunde est

quia in illa dicitur quod contempsit expurgari solet, et in remanet

In ventriculo intemperies. 3a tunc in hac latent humores vitiosi

in venis et adest simul intemperies in iecore et venis quae

membra fovet, interdum incipit excindere ventriculi et intestina

augetur per successione corruptella quae in venis nam laborante ven

triculo cum intestinis compatiuntur una cum iecore et tradunt

illis spem forte, transmittendo quod in illis quae tamen commota cum antea

non irritarent, modo sic irritant, ut natura compulsa et tanquam fur

bunda tam inutilia quam utilia excernit.

3u sic moribus familiaris est aestati et autumno nam his tempo

ribus ventres difficulter eloquuntur et quia tunc abscedit flaua, et ideo aestate et autumno venit

et etiam quia immoderate homines utuntur, oleribus, in solaticijs expositis,

et cucumeribus, et vescuntur fructibus horarijs nudi incedunt,

et etiam per potum aquae frigidae

4u quod assueti sunt in hanc aegritudinem incidere minus peri

clitantur cum minus laedantur. nam sic corrupti ex minori causa incidunt assuetis minus mala

incidunt nam morbi assueti minus periculi habent.

5u quod in colirica passione superueniet frequentia et ardor frequentia et ardor urinae bonum est signum. quia significat, causam istius morbi ad viam urinae urinae bonum derivari.

Quando in colinca passione neque febris adest, neque terribilia symptomata apparent, tamen a bono abest periculo ut utilis sit si tamen febris adsit et vehementissima symptomata maxime est timenda nam propria malignitatem et immodicam evacuationem ita vires dissolvit ut resisti nequeant propter subversionem ventriculi et vomitus continuos nil importat.

Passagia dicitur quae ad colinca similem expectant, cum haec longe minus acuta sit, neque adeo gravia symptomata quae ad minimum quandoque habeat adiuncta minus est periculosa et atque facilius primum animo primum ab arte eius propria causa expulsatur, propter praeterea quod in medicam curationem adducimus si prius eius quod humida dicitur atque longe graviorem curasse absolvamus quam iam aggredimur.

49. Sic praesuppositis et ad curationem accedentes dicimus quod quatuor dictis curationis quatuor mediorum generibus haec affectio debellanda est. Primo commoda victus ratione instituta. 2° sufficienti materiae in ventriculo contentae evacuatione. 3° humoris ex aliis partibus mandati evacuatione; ultimo symptomatum remitione et extirpatione. Quantum ad primum spectat quod in colinca passione accurrit non statim in principio est cohibendus sive extinguatur ex repletione totius sive solius ventriculi morbusque talis sarcina et plenitudo deponatur nisi symptomata adeo increverint, ut de re tota curationis scopum adducant quam colinca passio, diarrhea et alia multa fluxiones per circuitum repetentes

Si non adest febris nec alia intensa est utilis et bona.

Passagia in [illegible] est propter allidere [illegible]

De Curatione.

ista passio non est cohibenda in principio sive veniat ex toto, seu ex ventriculo.

Solent salubriter fotu. Corpus quaeuare, ut cellegatis docuit Ars. 2° medt. 11. ritus rar in hac aegritud° n ē unica ē dilatata ut Au. com fen 16. 3ª t 2° cap. 15. q° uarianda erit, penes illius tempo cuius prin erit q° n apparent grauia sympta incrementu erit q° iā incipiunt apparere statu auq q° ad suā uehementiā peruenerunt quo in temp° nō ē remedy locus neq curatr a fus. q̄re in prīno, alia erit ab ea q in incremēto dicī dēt et in hoc temp° adhuc alia ab ea q exiberdet nōe symptū

q° esi clarus dicat ēē n tm dēt ēē multu luminosus circa de attemperatus scimus caliditem et frigiditem, nā hēt frigiditas impediat uirtutis resolutionem, et caloris natiui dissipationem auget tn fluxu. humores et spūs ad ptes internas mouendo q° sit talis n sit arte parabit, impedione rerū atemperata.

[illegible] q sua nā odorifera S. nā talia mirabilit uires res odoriferae adsint refiuine. de q ℘ parare multa diximus in cap° de sincope.

Somnus di industria ē quo carde in eo n. sūma consistit curois uis. āi pturbationes, maxe S. fugiendae. balneu maxe puolatr, cemendatr tunc ut huores ad corporis circufenā ucanti. balneu ē selleetuad tum etc. ut membrorū salitudine arceant, et ut eti uniuersu corpus ualeat humectar, a cuius egresu leniori allimēto erit utri et longiori somno. in mōi prio a cibo et pota ē abstinendu.

Margin notes: in statu desistendu; res odoriferae adsint quae refiuiunt; Somnus di industria; hoc; [illegible]

Cibus et potus pau- quantu sit possibile qd si urgeat necessitas exibendi dat ei semel
cus aut nullus. sallis alterois et in pauca quante, ut oua sorbilia lurra qd lina
oua aq carnis aq carnis et alia ritta. transalto tn pmo copiosos uitis
Dedi dat ut carnes et ex carnib, aues, ex auib, siluestres
in statu carnes ut porus turtures, q potius sint assa qm cocta. si tn sani
Ortusa
[illegible] colinia passione febris concomitanti et tempe carnes coctas magis
laudo, an assatas dumo in aqua aureata calybeata aut mas-
in aq calibeata cata, et ex coquantr.
coquantr.
Non tn tre e p antea qm hec allimita dentur, untri-
culum roborantia uti dent una hora in ferius assimolis ut pi
ante cibu roborandus cocto in fusse, in mica citoneoru. l. carne citoneoru exin
uentriculu intus et sorbare dita. aut in uino odoro astringenti. l. sullo granat
extra; qd si oporteat cibu ppinare multu ac colinici nu-
[illegible] ob uiriu langore in fiendati potius bis coctus aut pani
[illegible] in sequenti licore. Re carnum pullorn aut gallinaru
Sullus expressus in et fdiis. et post qua in olla deligenti assaueris minutim
prelo, cu sucello ci [illegible]
tonerta, [illegible] cautis, et preli, fortite exprimat, qd fuerit expressum
pani buliat cum succo citoneoru aut granatoru et ppinet
in modica quante.
in calida. Exterius in causa calida, uti in colinica biliosa fou-
[illegible] Deis dus e uentriculus oleo uiol rrs. melino, et mirtino et desup
ingenti, a pone

pulverē cortalis rub. ē ros. rub. Sandal. et similiu ex quarib
post. est frari lenimēta fomenta, et sacculi in colirico impetu impetuosa
vt cerota minta applicare. decerit, Lutis oleū mast. ol. ea. olea vsta
nardi, de menta et pulueres q dent. vsta olea pulueri
Sari Sint Sinamomū. nux muscata gariophilus. Ciperus,
absinticus et similes. Si tn in hoc casu fomētis uti uolueris
ea parabis ex uino rubro, cum dictis reb.
potus n extente febre in hoc m̄be erit uinū crassum potus uinū adra
ustus, odorif, dillutū, cum aq. Calibeata, aut aurata aut plantag ustus. aq calibe
Si tn febris adsit compositis aquis ē ptin ti uini. ata.
2ª intentionē nempe mam inpē affecta otentam asseqmr
Euacuōe, nā glo nā n euacuat comōde, aut si euacuat ē remisse
et pigre l ē morose, aut si uelociti n suffit e. qd tempe ex. Si opus sit euacua
pecit motū nāe Iuuare. unde Si magis urgeat ad inferiora re aut nā Iuuare opus et quidem
pilla eundē nāe mōtum inseq ē pūt. et si magis ad superiora euacua p regionē
p uomitū. qd p capitū ē tex. Cap. epid. sect 2ª text q lū q̄m magis fluit
aut fluxus cum fluxu, et uomitus cū uomitu iuuatur. q si isto
opus sit mintis elementis, parandus ē. inti cetatri l abocho lancati. Si opus euomi
ad (?)sa solum nā hāc fluxū n auget sed humores in uentri tu cum aq tepi da
culo coacervatos attemperat. cui neq q̄m mel, neq allatu ē bibatur n quia auget fluxu, cu
pmiscendus neque mel nec
Id altū admisce

ne tortionem aut maiorem fluxum valeat excitare ut meo

Aetius d. c. to. ne eos cibum via ipsum immoderate gravans virtutem

languere auget hac tamen conditione ad Sirupa ... maxime cras...

max sit ... difficultas clamat ... tempore ... ipsi tonica

erunt .l. loco ... post decoc ... saccharata .l. hordei ...

... in hac agitur ... pauca copia flatus ebullientis ...

aquae decoq ... cum semine anisi seniculi .l. aceto ...

cinamom.

3.a intentioni ad impediendam retractionem et emotionem ...

... copia ad ventris celum et intestina ... et assequimur

ex vellicatione, mordicatione et torminibus in tali ... ventris

tempore ... quodam clistere ablutiones erit ut est dictum. Rx

decoct. hord. et sem. anisi ℥viij olei ros. ℥iij sacchari

℥j pulpae cassiae ℥j m. ... talium modo

seminum, cum additione ... erit. ut Rx ... cassiae

fistul. recenter extracte ℥j sirup. ex ... ros. rub.

℥iij et cum aq. plantag. f. pot. .l. aliter Rx rebarb.

electi et pulverisati ℥j sirup. ros. rub. ex ... ℥iij

f. pot. ... si virtus debilis extat et purgare opus sit,

prius ventriculus corroborandus erit deinde mente purgo

... forte facto ad bibendum dicit ut si tamen nimis pareret

q tortionem excitat
... ut notat Aetius
...

indefinite aq. salsata
aut hordei

aut aq. anisi et seniculi
...

ad deponendum a ventri
celo.

Clister
...
.l. infra p. ...

.l. pulvis de rebarbaro
...
si cum virtute debili
purgare opus roborare
ventriculum.
...

Rx rhabarb electi et panis tostae aceti, corticu mirabolanoru citrinoru
impacatoru ana ʒij syrup. ros. rub. ex h infus. ℥iij purgaõ de
cum decta aq. plantag. aut capilli ros. f. pot. Educto Reb. tosto.
id humore redundante et debita quieti interposita uentriculus
... quo ... calida irritatis sequenti lenimento.
Rx olei citonior rosati et mirtini ana ℥ß puluis utriusq. — lenimentu uentriculo.
coralli preparati ros. rub. sandal. et hypocistidos ana
ʒj ... f. lenimentu. Sumopere etia prodest ad uomitum
retinendu et ad uentriculi roborare panis infusus in uino, — emplastru de pane et uino astringente menta sucis et aceto. cu pulueribus
nigro astringenti et sallo mentae, addita pauca aceti quantitate
postea contundatur, uel in mortario et addere pulueris ros.
rub: corall: citonior. et amattilibus ana ʒß. et f. emplastru
Plurimu etia iuuat mastiche dissoluta in oleo citone — mastix p se.
oru et aceto, aut cu oui albumini ad mixta. Ib. Rx ifol.
mirti, ros. rub. et sandal. ana ʒij camphora ʒj, galie — aliud.
muscatae ... ʒß aq. napha quod sat sit ut f. emplastru
quod si haec non contulerint, fiant sequens cerotu, quod ego
multoties usus sum et mira in eo utilitate semper ...
ueni quod est tale Rx olei ros. mirti, et citonoria ana — cerotu ual bonu
ʒj mastichis thuris et achatiae ana ʒij hipocisti
ros. ʒiß sand. albori et rub. ana ʒj. balaustioru et sang
draconis

ana ℥ß boli armeni ℥j cum cere et resina sufficienti quantitate fiat ceratum quod ventriculo et intestinis applica-
tur. Sequens ad idem selectissimum est. ℞ laudani et
mastichis ana ʒij et libani ℥ß sandal. albi et ru-
sumbac seu rosis et uiberonum ana ʒj coral. albatch
fistidij et citoneorum ana ʒß terebent. olei ros. et
phasini, et cera quod satis sit, ad conficiendum ceratum.
Vomitum immoderatum compescere solet iterata lavatio faciei cum aqua frigida et ex mente Rasis si imm...
dica fuerit ventriculi et intestinorum caliditas ... pannum aquae ros. madefactum in niue, aut puteali aqua
infrigidatum mirum in modum conducunt. Sequentes trochisci
exhibiti in aqua calida cum syrup. de rosis siccis vel ...
aquae plantag. in frigida vero cum vino. ut ℞ gra-
torum mali punici extracto succo ℥j ... berberorum, carba-
rum et ros. rub. ana ʒiij. spica nardi. calla-
mi aromatici. ciperi menthe sicce et corticis pista-
tiorum ana ʒij. ligni aloes ʒij. pulverisentur omnia
et cum succo citoneorum fiant pastilli pondere ℥j ...

irroratio aq. frig.

pannus aq. ros. in nive

trocis

si uo immoderatus fuerit calor et dolor sequentes pillulae post prandium aut cenam exibitae plurimum prodesse solent. Rx. cerae ʒß. Rx. seminis papaueris ʒij succi pomorum siluestrium q. s. fiant pillulae. | pill. post cenam in calidit.

Si tn. cum aestus acta frigida saporis sit absque ciborum corruptione et post sumptis infestantis euacuationibus extenuis et internis calidis et astringentibus erit utendum [illegible] diacitonium cum speciebus mixtum cum succo mali punici, et pastillis de olibano Rasis cum Rob de ueribus et syrupo de menta. Cum mixta citoneorum aromatica et sirupus mirtinus cum aqua absinthii et syrupus de rosis cum aqua menthae. | si aca frigi. damnati; diacitonium cum speciebus; mixta citoneorum aromatica

[illegible] autem erit in ungendum cum oleo ros. callido et sequens puluis saepe aspergendus. Rx. seminis ros. ʒij. gallia muscata Mesuei ʒß. misce et fiat puluis. | olea et pulb calida.

Ad eandem intentionem seruatur emplastrum de crusta panis cum oleo mastich. i. nardino et puluere mixta panis absinthii ros. gariophil. et macis ana ʒß m. callidum aplicetur. | emplastrum de crusta panis

[illegible] post tn. omnia praedicta non sufficiunt et fluxus et uomitus augetur et debilitas quam maxima non solum in hac passione sed in qualunque debilitate uentriculi etiam in deiecta apetentia [illegible] cum auxiliis | nota

nō sdlū in hoc & aliis
ē bonū hoc remediū
dictū pilatoriū

cū pul. arom. ros.

Crebra aplicatio
cucurbitularū

Ligatura cruriū
aut brachiorū
Cucurbitulæ

de sitim polenta
ex farin ord. & Sullo
mali pu[n]ici &
tolerantia sitis
e melius

somnū per cantica

qd summopere laudat Ctr 1º meth. c. pillatoriū dictū qd ... fit ... scribentina ... pius naualis ... ventriculus & sæpius fiat ablutio qd auxiliū ... erit si post sæpius repetitā ablutionē inspergantur ... restrictiui aromatici ros. in ponderali quinte ...

... hoc remedio vbi passio ... sedat ... laudat crebra aplicatio cucurbitulæ in ventri... diu, allimentū ... qd documentū ... Ctr ... parata ... cap. 2.6 ... ... fieri ligaturas ... & brachiorū, prout magis ... vergat ... aut infra ut ... diximus cucurbitulæ ... aplicari ... in ... & tandem in tota capacitate ventris.

Ad ultam intentionē alludentes ... symptomata ... quæ insequuntur remouendo & extirpando. ueluti ... immodi... sitis ad quam extinguendā ... polenta ex ... fari... & sullo mali punici parato. ... tollerantia maxe ... qd ... faciendo ... huius ... ... vigilias aut ... immodicas arcere solent. Capitis ... & res ... ad ... & illinitiones ... & ... temp... & alia singularia remedia q ...
in ...

et ipsi ... Ambustiones musculorum et nervorum ... convulsionem
... oleis et unctionibus vim emollientem ... cum oleis prae
mi quae cum ... et ... in aestate ... cum ...
... Tullius ... de hoc casu.

Caput de Ambustione, ...

Cum non solum aliqua corporis pars sed et totum corpus iuvari contingat
tam ab igne, tam ab oleo calenti, vel ab aqua fervente, et ab aliis
... quae ambustio cum gravissima ... symptomata, ideo ...
... caput vobis hic apponere curavi. ... aliquando
est sola cutis, aliquando cutis et caro simul, aut solum ignis
superficiem ... aut ... superficie et carnem musculosam
depascitur ... cum ... nota sint ... opus
ut hic ea ... curationi ... aggrediamur.

... ut de medio tollatur tria indiget remediorum generibus
primum ... symptomata, 2um ... vesicas et 3um ...
ulcera ... ex ipsis vesiculis relicta ... maior ... minor ambustio
non ... specie sed tamen magnitudine remedii ideo ... ratione
... ambustioni ... tenuis refrigerans et humectans ... refrigerat
... inflammationibus. ... remediorum genus ... una ratione.

p 63

Flebotomia in p(ri)n(cipi)o facta ... Servata recti tud.e | revulsionis gratia statim a p(rinci)pio facta, q(uae) fieri deb(et) in q(uacumque) c(om)bustione, deinde in estate digno servata tu(m) loci affecti situ, deinde pars affecta si n(on) adsit ulcus, fomentis medi(cament)is refrigerantibus et humectantibus, dicit paulus lib. cap. II. menta q(uae) neq(ue) multu(m) frigida neq(ue) calida est, c(on)firmet in dicto casu esse exibenda, ...aliter ... candida in c(om)bustione cum ...ere, et inter o(mn)ia menta in dicto casu exhibenda, semp(er) ego applicui dicte ung(uent)ame semp(er) expertu(m), in o(mn)i c(om)bustione sive ab igne, sive ab aq(ua) sive aqualibet alio. R(ecip)e aque hispano sermone

Hoc ungu(entu)m e(st) ex pertu(m) et bonu(m); | los pellambres lib. ij oleu omphantini l(ibram) ij ung(uen)ti popul(eon)is l(ibram) ij et in mortario plumbeo o(mn)ia agitenti, et solli capo et fiat ung(uen)tum quo abluatur pars affecta.

Neq(ue) minoris experim(en)ti e(st) sequens q(uo)d desumpsi ex Amato lusit. tomo 2.o suaru(m) curationu(m) 92, quo ipse amatus saepe p(ro) secreto utebat(ur) et c(om)bustione intra spatiu(m) triu(m)

Aliud Amati lusitani. ex lardo sup(er) folia lauri | dieru(m) p(ro)sanare, q(uo)d sic h(ab)et R(ecip)e lauri folia sup(er) quae p(ar)nam pinguedi(n)is ignitam, de alto cadere facies quousq(ue)

brciniere uritanti, eo in cinere pinguedine ebulluto, et q[...]
in unguenti formam redacto quo facta combusta bis in die bis in die
inungati et sana reddeti intra præfictu tempus
Post hæc ita breuiti parari possunt, confectum erit aqua rumientes.
ij ros albumine oui, Succo plantag. lactuca Solatri Sempuiui Olea:
Oleo ros. omphancino, uiol. nenufarino cucurbit et papaueris
singulis pso. l. oib. mixtis ex unguentis erit albu rasis ex unguentis —
populeonis citrinu, et luteu quod deperitur Sub uasis barbitonsoris luteu barbitonsoris cu aceto
cum aceto permixtu utilissimum e ut diximus in casu proposito uinu
granatoru cum aqua plantag et ros. nec non et uernix,
et oleu cu cepa quo pictores utuntur utilia sunt q.
ita ut cicatrica apareant ad uilem mixtura sunt redu
cenda. Rx uini granatoru ℥ij Succi semp uiui ℥j. — aqua frigida,
aceti ℥ß m. l. sic Rx sanguis draconis aut bolli
armeni ℥ß albumen oui j. Succi Solatri et semp uiui,
ana ℥ß aceti pitulla q. s. possunt etiam parari cataplasmata Cataplas. ex ouo et cerusa et uernic
ex integro ouo cerusa et uernice — et denique possunt apparari in hoc
casu ad hibere Oliuas nigras Satis maturas contusas in formam Oliuas nigras contusas in formam em
emplastri. et hæc de curatione prima. plastri
Ad 2um accidentes et dolore a tegulis sedato mentis dictus
uesica forpilis aperienda erit et hoc linimento inungati. uesica aperienda

post ablationem scarae cuius fiat hoc lenimentum — Rx olei ros. omphantini ana ℥ij unguenti populionis ℥ succi solatri et semp. uiui et plantag. ana ℥iß lithargiri aurei et argentei ana ℥iß cerusae ℥ij tutiae et plumbi usti ana ℥iß calcis pluries lotae ℥ß pulverisentur pulverisanda et cum sufficiente cera quantum fiat lenimentum 2ª arte.

aliud. — Rx unguenti populionis ℥ij albi rasis ℥ß succi semp. uiui ℥iß stercoris galinae ℥ viij pulueris cortamorum sambuci ℥ij olei ros. et omphanini ana ℥ cerusae ℥iij aluminis rochae ℥ß calcis multoties lotae ℥ß et fiat admodum emplastri 2ª arte.

Quod si iste affectus eo peruenerit ut ad scaram deducatur

tribus diebus debes remouere scaram — prem eo tempore tribus diebus mentibus digerentibus et scaram amouentibus, optimum erit quale hoc lenimentum est factum ex butiro sine sale, et cocte maluae et in mortario plumbeo diu peistenti et hoc lenimentum ponatur super folia caulium in pe combusta, l. tale digestiuum parati ex uitellis ouorum

lenimentum pro scara ex butiro et malua

digestiuum de uitello et oleo et sine dolore terebentina — oleo ros. aut uiol. cui si dolor non multum urgeat terebentina admisceri potest et desuper sequens remedium erit aplicandum. Rx radicis buglos. ℥ij altheae ℥iij fol. maluarum et uiol. ana M ij decoquatur bene 2ª arte et p. con

et desuper hoc emplastrum

teratur

℞ eiusdem farine hordei, seminis graeci, seminis lini et fabarum
ana ℥ij olei omphacini et ros. ana ℥ij butiri recentis
℥iss vitella duorum ovorum et cum sufficienti cere citrine
fiat unguentum ℞ olei ros. ℥iij unguenti ros. ℥iss fari-
ne hordei ℥ij olei mali et viol. ana ℥iij ros. rub. [illegible]
et hordei ana ℔ j seminis citoniorum ℥ss et facta decoct.
[illegible] et denique hoc 2^m remediorum genus
adimplebitur cum omnibus minus in primo ulcere inflammationis descriptis.
Et ablata iam scara si ulcus remanens indigeat curatione
per ultimum remediorum genus breviter removetur nempe primum
ulcus mundificando melle ros. aut comm. et mundificativo si ulcus sit mundi[ficatum] oleum melle ros.
unicuique pro ratione quod si his opus habuit. unguentum liber
dicitur minium album ... de tucia erit applicandum. Si quod libet unguentum frigidum
... poterit cum aqua plantag. cum ... lithargiri album
pulveris aluminis usti et denique in quovis casu prout libet minium et de tucia
ulcus expostulaverit methodice erit medico docto procedendum
et per hoc hoc caput absolvitur.

Caput de fumo ignis carbonum.

Licet hic affectus adeo frequenter contingat et periculosus sit ut fere
singulis annis tempore hiemis experimur in aliquibus ... remanentibus carbonibus in cubiculo aliquis multoties mortes ... subitaneo

aeris calidi inspirati evenit, ut, annis ellapsis d[...] in collegio divi pelhai: q[...] efus anullo practilatiu[...] tractatis, eius forma et ecentia devotit in resolutione et [...]

ecentia in res olavi ex suffocatione spi[...]

lutione calidi innati in quo effectu, dictis addidit [...] in balneis resolutis extingit et potius moriuntur ex [...] [...] defectu ut dictis e[...] lib de utilite resp[...] [...] [...] evenit ideo carbones [...] [...] incensi et per nullam [...] aer ingreditur in cubiculum in quo spiriti carbon accensi remanent, et ideo non bene repurgati [...] [...] subdet et soporosi efus proveniunt ac dictis apoplexia

[...] succurrendum erit. [...] in [...] capp in [...] [...] dictu e. [...] [...] frigidiss[...] aeri imponat ac deinde faciei aq frigidiss[a] irrorabiti [...] [...] [...] aer talis non sit [...] paretis irrorando cubiculum [...] [...] [...] et ros aq friq et [...] et tande frica[...]

faciei irroretur aq frigida

brachia et crura et unti clisteris, [...] [...]

fricentur.
et clisteria

[...] pueri [...] [...] [...] [...] caloris natui [...], et cordis refrigerio et [...] de hoc casu :-

Cap. de submersione in aq.

Ideo sane ... him hic p. tractare curaui q. a nic ... superiori ... ex decoc. frigiditis ortus fuit ita potiꝰ ex immoditate ... ... sub cito na sic correcti immodica aq. auxto de ... ... qui ... ut de medio tollatur, erit ut patiens ... sui ... assidue moueatur capite inclinato ... suspirium quo facto ... vomitus erit faciendus de decoto seminis ... aneti, camemali cum oximelite et oleo ... aut alijs multis ... paratis ut ... dictum est in cap. de uenenis deinde ... robboranda ... aliquo medto uirtute alexi pharmaca ... ut theriaca antiq. metridato ... ... ex ... fuit ... a ... ad ... cu uino ... quoniam ex ... repetenda erit, prout ... fuerit.

... humiditas ... in corpe redundarit extrahenda erit ... a cap. et uentriculo attrahentib. ... cum gargarismatis factis ex decoctione salviae ... marini, pulegij calamenti, piperis et ... ut ego nobis fuit adductum cu ... affectib., ... thoracis regio et totius abdominis fouenta, sacculis aut ... ex ... resoluentib. ut ex aneto, camemelo meliloto.

patiens moueatur et vomat;

pro interne robboranda theriaca antiq.

gargarismata ex reb. calidis

regio abdominis emplast. ...

rore marino ruta, radice Sambuci Cucumeris asinini Brionia Aristologia nitro, Stercore asinino, bouino et mo, dia minta topica que ab AA. adducuntur p...

unde aq incap. de hydrope Anasarcha conueniunt quaecunque ibi fatime inueniuntur et haec de hac cap.

Capitulum de his quae ab extrinseco esophago infiguntur

Cum multa ac dicta sint quae esophago inhaerentia magnos dolores et grauissima alia accidentia solent

... propria mole et quandoque suffocationem cant. ut si alius, ossa aut alia ex turpidis aquis colluta bibendo ut sanguisugae de quibus breuiter tractabimus in parte...

... et huius passionis cas non est necesse uobis adducere

... dicta sint:

Deinde ad remedia quae de medio tollantur ... non est, unde si alius quod esophago inhaereat, ut multotiens contingit praestantissimum remedium erit exibere ... de ...

Recipe puluis lapidis magnetis immissi in cannam ... et insuflete per esophagum et statim alium appretiatur ... in uentriculum si ... frustum panis

si ... frustum panis uel carnis casu fuerit ... esophagu

[Left margin notes:]

... ...

Secretum ... alla magnete ... more

tunc cu instro speculo oris dicto, aperiendu e qd si res frusta panis ibi detenta alluta sit, vel cuspides exasperantes instro tenaculis l. dicti instro extrahi dbt q si diuidi possit in frustra parua diuidi expedit qd si his commode tussis non sit in spatulis capite q molestia sentitr repetita percutio multu prodest. Vomitio prius risus tussis aut sternutati tamen provocentr l alternati l oia simul. his n. obtinuis commotionib aut ascendet aut descendet. Ad statu tn qd si in pectus suspendatr sit pdicta remedia fiant capite inclinato sin minus erecta ceruice deinde multoties aqua bibant. l. olei amigd dulciu via pondere aque deri bibat tum frustum ferreti e oleo pdicta utilitate uia am plificabunt ac dolores remitentr qd si his frustrum pdictarum rem no cedit ad uomitu provocandu e deuiniendu reb, e decoctis pinguib, e aliis de qb multa in cap candus. de uenenis q multoties erunt repetenda ut dit Avi fen 9 3 cap 4.

Si tn illa aut spina in esophago infigantr circa radicem lingue taliter ut oculis intueantr tunc ore aperto tenaculis suauiter extrahi dbt qd si interius sint e ductis instru mentis n extrahantr alia uia pcedendum erit. l. sbac praecepto

Marginal notes: frusta panis instro; in spatulis pcu; multoties agin; uomitus opuo cu oleij; ossa, aut Spina tenaculis

Lib 3° pract cap 3° et Aetij serm 4 fetrab 2° cap 8

Sij ut ægrotus continuas et assiduas sorbitiones assumat ex
Iuscula ex frumenti farina aut eius loco oui albumine
cruda quod constantissimum remedium est. 2° carunculam bouinam
semicoctam ualido filo ligatam degluttiat et illico extra
hatur. Vel eius loco spongiam paruam oleo amigd. infusam
vel ficum semimasticatum aut medullam panis recentis. Vel sed
ex candella ceræ albæ aqua calida reddita plicabilis.

Si uero hæc omnia non sufficiant quod spinæ aut ossa uergant ad
cutim eo tempore gargarismis factis ex rebus emollientibus et maturantibus
erit utendum ut ex aqua mulsa et alteo. vel fiat sic Recipe decocti
seminis citoneorum vel seminis psilij fœnugræci ℥xij olei amigdalarum
dulcium ℥ij alteæ ℥j misce et extra emplastra ex rebus matu
rantibus et emollientibus apponenda erunt, ut nunc notus suadet. vel sic
parari possunt Recipe farinæ hordei ℥j pulpæ cassiæ ℥ß mu
laginis seminis lini et fœnugræci et butiri ana ℥ß. olei amigd.
dulcium ℥ij misce et fiat emplastrum. quibus remedijs aut maturabitur vel dige
retur res illa. Si uero inflammationem pariat cum pure, tunc aperiendum
est et frustum extrahendum. si primum inflammatio et deinceps curatio
ita agenda erit prout inflammationibus debetur.

Iuscula et sorbitiones de farina assumat et oui albumine crudum quod est bonum quia uiscosum

Spongia aut caro in filo pensa;

imitatur candella ceræ calida.

post hæc gargarismi maturantibus

Emplastrum de farina

Si inflammationem aperiatur tunc.

Si in dicta res fuerit sanguisuga, aliquid ad id cognitus, tristitia patientis, anxietudine, titillatione et uelutti quendam suctum et per excreationem sanguineam, et precipue si hoc homo sano existente euenian ut manifeste docuit Avicenna lib 4° sermo 1° cap. 56. et Iacobus grauinus lib 2° de uenenis cap. 10. quo praesupposito, uictus ratio conueniens erit instituenda, qualis erit illa, quae uim habeat exsiccandi, astringendi atque interficiendi praedictum animal, ueluti sunt omnia salsa, acria et amara, ut allium, caepe, cum sale et melle condita, quae mediantibus a membris diuertatur tale animal, et ego in talibus casibus ... hoc, quod est, extra esophagum affixum, ut insufflanti quantitate aquae reposita in uase aeneo, cum qua permisceatur sal, bani aut mel aut lac, et in eo, continue sumergat facies ore aperto per aliquod tempus, et praedicta sanguisuga appetens id quod illi est naturale, rumpe ... agm praecipue cum ulcerata dictis rebus nititur exire ab esophago et liber patiens remanebit ab hoc saeuissimo malo, quo remedio solo tres homines liberaui extrahendo praedicta animalia.

Deinde ulceri derelicto in esophago prouidendum erit mentis ... ad id conuenientibus, quod ulcus si simul sit cum fluxu sanguinis, primo ille fluxus est sistendus; si in partibus superioribus, quales gargarismate

Signa sanguisugae.

quae interficiunt sanguisugas alia. Caepa et sal.

Hoc est remedium bonissimum ut ...

Nota. Cum melle aut sale

... gargarismis ... tur, si fluxus ... astringentibus ... tali

ut ℞ aquar plantag. et capitu. ros ℥iiij ℞ sb morior. ℥ij alleti ℥j m. f. ℞ decoct cortiu granat, ruris su chioru ballaustior. ros. rub. fol. plantag. et hypocist. ... Diamoronis ℥ij alleti ℥j m. Sitri fuerit fluxus tote inp... insendo eo temp. syrupi astringetes ueniunt, et ad alia m... deueniendu ē q̄ in caso de fluxu sang. dixim. Si tri solu... remaneat ꝑfugiu ē ad caput de ulcerib. esophagi et gulla. si qd iru institutu insistenti, alij de subitis mors agere.

Si ē sub lingua nō loq̄t.

Adtate tri q si tale at sit in radice lingue, ꝓhibeatur ... na motu lingue, inferius dillabitur ... Si ibi sit tenacul... ... sagitalis ... caput ... Sale aut Cinere ... q si his nō cedat fortiter auellatur. Si altius tri penetrat decoctis et fomitis astringentib, et ... insufficientib, ...

Si intus mitatur. ulatur tris gargaris fortib. et fomentis.

erit. qle hoc erit insfaim gargarismi ℞ decoct rutae ... ... romani abrotani et nigellae, lupinor, coriandri et centaurea ... alleti ℥ij salis cōis ℥ij m. ... fiat sic ℞ abrotani fol. salicis absinthii amari ana M j. co... in ligatura ... fiat decoctio in sufficienti aq. quante, cuius decoct. ... salis amoniaci ℥iij alleti fortiss. ℥ij m. ... frequenter gargarisari et dictas ... colluere succo salicis ...

Succus salicis ... appriete ualens.

ad id quod quod omnia ad bibendum et post que conducent oculis re-
spiciat, et tum impetus superiores ad quas vires mentorum pervenire
poss. quod si ex ventriculum in ipso sit albis eorum extractionem
assequimur. Dr. igitur purgamenta intr. ficientia ipsas sanguisugas Sej nota simplicia mecanica lumbricos
ad bibendum absinthium romanum abrotanum mentrastum. Lupinos Coralina
Semen Santhonici semen maledonici. Semen oxalidis aloem
Rebarbarum agaricum et similia. ex quibus omnibus mixtis vel aliquibus fieri
poss. aut decocta aut pulueres, aut trochisci aut unguenta mit
cuius tum mane et sero assumat, decocti facti ex dictamno radice
ualeriane lupinorum et absinthii romani ℥ vj dum is prius ʒ ß
sequentis pulueris allipiat ℞ seminis Santhonici maledo
nici coraline ana ʒ ij bistorte tormentille dictami albi et re
barbari ana ʒ j corticum granat. cornu cerui usti ana ʒ ij ß sina
momi ʒ j m. et fiant pastille cum sacharo.

Et si dentur pulueres dentur in dicta quantitate, si tum trochisci
in quantitate ʒ j. quod remedium est aptatissimum et ad umbricorum inttne
lationem, vel cuius vice ad hipochondria cum dicto decocto ʒ j. Coralina
pulverisati seminis Santonici et oxalidis et Rebarb. ana
ʒ j quibus mentis dicta actia intr. ficiunt. Si tum usque ad uen
triculum peruenerint exterius tale lenimentum applicabitis. ℞.

p stomaco cum plastru;

Rᵒ sulci absinthii romani menta et abrotani ana

Rx sulci fellis bovis ℥i pulver. sticados et aloegarici

ʒj olei absinthii romani ʒj et cum sufficienti quantitate

Spezi... ad... ...

cere et gutturis alleti fiat linimentum quod calidum uentri

cub apilcari debent. quod si suspicamur ei mottu in uentriculo aut retentata aut a membris emissa, q. ... ex angustia desfectu et sullionis aut titillationis eo

quod suspicamus quod e mottua p. cessatione angustia tunc uomitus fuo candus.

tempore uomitus erit guardandus. cum q. non solum uim laxandi habeant et facultatem uentriculi retentricem imbecillitandi, sed ex his q. uirtute habeant contra etiam uenenosa digg. satis in cap. de uenenis et hoc de hoc.

Cap. de his q. ab extrinsecus aures offendunt.

Cum aures subito et repente a totentibus a multis rebus atque graui ... symptoma euenire solent, q. non ita facile carent, ideo de his ... ultro agendum est. hoc autem ... aut ... aut uermes ... aut ... aut ... res liquida ut aqua. oleum. aut est res crassa dura et solida quorum ... ... n. e ... pendendo. cum ... quantitate ... obstruant ... et maligna qualitate ...

aut saltim ingrata si parū lædant q̃ ff. Cum hæc o͞ia ad triplex genus reducantur de illis breuiter p̄tractabimus sumpto p̄mo ab illis [...]

q̃ assequuntur ex patientis auris tremore dolore et motione quadam [...]

ut auditus reliqui aut nō solū ex infirmi relatione s; ex ipso sensu cognoscitur.

Extrahentur q̃ alia a p̄dictis p̄ter si dillatentur instru mento, pici garriolis postea intromittatur, capillus [...] filis cerici na [...] his adhærens extrahetur. in defectu tn̄ huius instri [...] ¶ uini [...] olei ros. [...] melis [...] album oui [...] q̃ mixtura implentur aures coto aut lana infusis q̃ [...] minus retineantur. } metatur inter filis sericū ut adhæreat al aut [...] lenimento intromisso;

[...] horā aut demidio et tandē [...] extrahantur. quodsi his alia n̄ exierint ad localia remedia ē deueniendum [...] uirtutē [...] mitt [...] talia alia, s: ut ē succus absinthii [...] rorum [...] coriandri mori, et centauriæ, aut fiat lenimento ex oleo amigd. amarar. aloes felle taurino aut instillentur guttulæ [...] uini in quo decoqtur elleborus. et motio ea [...] oleū amigd. amararū et felle.

dicto instro facte extrahetur. aliq in hoc casu inspirant, cucur bitula ē sæpius supra aures apponenda: cuius loco securius multo, erit aplicare uolla manus oleo amigd. illitā et sæpius ad motā, concutione ad id q̃ euacuatur. attrahetur et motum. [...] cucurbitula ponant aliquo [...] manus oleo amigd.

Si tn̄ huius mali cā fuerit res aliq̄ liquida ut ē aq̄ primo pars affecta fomēti vino decoctiōs camomali sem̄ altheæ fænugræci et sem̄ lini, deinde aq̄ extrahet instro quo pos ... pille fiant. aut siringa l. algalia q̄ urina ... extrahitr. ea tn̄ cōditione, ut ... fiat ... mus aplicaōs erit, ut reliquo ... aut cera, aut aliquo lenimento ... fiat attractio.

Aliq̄ tn̄ ... q̄ ... proprietate aqm educunt, ut ... porri, ... alium, et ... Si tn̄ res fuerit dura et solida, ut faba cicer, lapis arena, aut os ... to ē incipiendū ... mentis humidis ut aliq̄ n̄ bene cogitant, ... dedit ... quē admiū humiditate ... laxanti ... eadē res intumescunt ... amplietr instro dicto speculū auris. deinde, aliud ... curuū cuspide leuitr extrahatr. aut assumatr lignū et pice ... ligata in ungatr. quo res tangatr in aure ... et postqm pix refrigerata fuerit ... extrahatr. idem fiet cum visco. Si tn̄ hæc ... frangi dēt ... quo poterit et paulatī extrahatr. ... tn̄ ... hoc mō extrahi pōt ... Aff

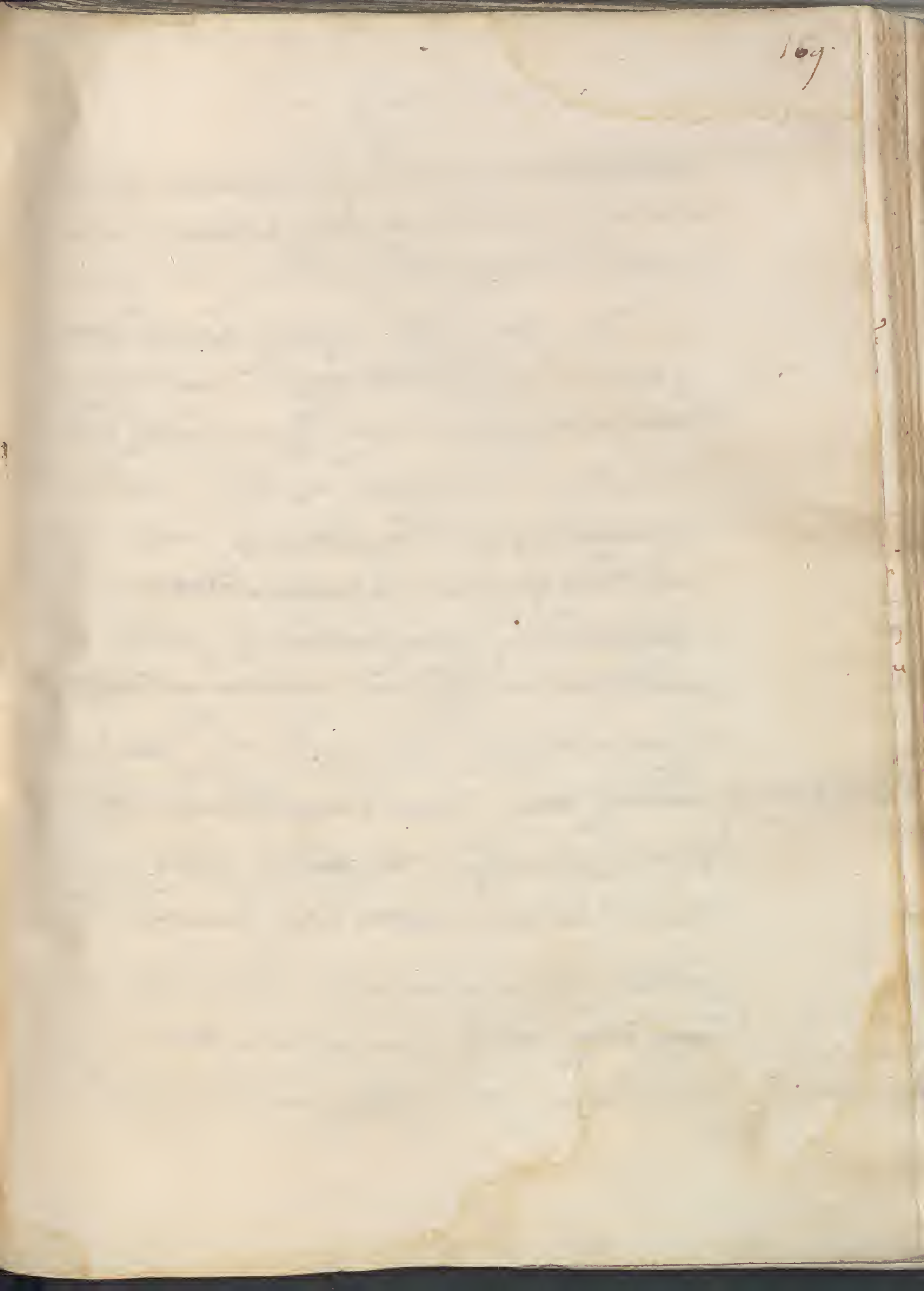
Si ē extrahenda ... vino calido fomentr.

Succus porri et cepæ ...

... ē ultim fomentis ne res intumescant

... auellatr ligno in pice in ... luta.

Imperantbectioni ee faciendã inpe duli uiori auris pore medium ego n Dulerem pp gravissa simpta q ex tali Sectione Subriri Solent Securius tn eet in tali Casu opus nãe expectare et si inflamãe Hiret, eã limare d pelzit si inflamabit eã limare d pet ut potea aponat et post maturio tum aperire et extracta tali re, fem ulle ratam ut Coit curare. in qq. etb, ingenijs extractionis comoda uictus rão erit seruando ut sic tutius et Securius dia predicta exerceri possint. Et q. hoc finem huic tractui imponimus q d. Fina Sit ad laude et Gloriã Dei et Beatissa Mariae. ~.

Cap. De cat[h]arro.

Tussis hec caterralis ... maxi[me] ... diletic
... multarum egritudinum, tamen ... cuius ...
... in ... [illegible] ...
... brevitati exponemus. Inde ... petito ex ... na
... expulsis ... videtur ...
lacrimarum fluxus ... sanguis in narib[us] ... de cat.
ita catharrus in cerebro ... constringit ... in catharro ...
gressum ... sonat ... catarrus destillatio ... et in hac ...
... cerebro ... ad ... partes defunditur ut
... tradit ... 12. ... libet ... simi
... cum ... catterias
catharras dicatur ... et in ... graecos ... petu
... ad asperam arteriam, pectus et pulmonem ... definitio catha[r]ri.
... simi ...
... in ... delumbit.
... delumbit ... ad internas narium partes ...
capitis gravitate, astrictione narium, odoratu ... frequenti de ... nare ... cura ...
sternutamento et lacrimarum afflaxu ... coriza ... gravedini

Si u[er]o ad pectus descendit ut p[ro]pte ad pallatum aut fauces labo-
ris sit dea derivatio simplex si devienit ad gutur aut asp[er]a
arteria talis p[er]v[eni]t descendat et intentione illam morientia aspe-
Si ad gutur aut as-
pera arteria bron-
cus Raucedo,
rore ac inaqualem reddat raucam tunc vocem fieri necesse est
arabis brunchus appellata a latinis u[er]o raucedo ex quo constat
raucedinem catharrum esse et non grauedinem A[risto]t[eles] 3° de simp-
licis 4. quo[que] probat 49 paul. lib 3° cap 28. et 55 et al-
bine strabo 2° probat 5° quod [illegible] sive non [illegible]
qui extimant catarrum com[munis] vocabulum esse ad omnem humoris fluxum
quem barbari reumam tribuunt ex illo si fluit ad pectus di-
Pergis
reuma catharus ad fauces bronchus ad nares distillatio coriza
Pars affecta in hac egritudine est [illegible] cerebrum est et simplex
Pars affecta cerebrum
[illegible] adeo quod existimant ut [illegible] de san[itate] tuend[a] 2° quod
in toto asent cerebrum p[ro]ductorem affectus originem esse nam quo affectu
Corripitur ventriculus in lienteria talis afficitur cerebrum in coriza et alijs
Sicut in lienteria ven-
triculus ita in catarro
cerebrum patitur;
eo quia dicitur lienteria distitata [illegible] ventriculi crudita[te] et exalteratione
sanata [illegible] ita cerebri defluxiones [illegible] cerebri crudi-
tati [illegible] solent ut p[ro]pter [illegible] alimentum neguientis
[illegible] non [illegible] ex superante quantem et frigiditatem

et vapores exaltius sursum ascendentes, non potentis dissolvere,
libro 4° 3° de sermone Casus 4°. et hic nostris referimus
quoniam homo in calcetis ut dictum est in locus et apertam
[illegible] multarum [illegible] quas mihi [illegible] ingeminat e ca multarum egritudinum
allucinans receptis. nec [illegible] incomodi habeat eadem [illegible]
dextra [illegible] dextram quas [illegible] sortiri. simpliciter [illegible]
ut magis intelligat [illegible] perdere [illegible] aia [illegible] nam
[illegible] naris a cerebro [illegible] fluxus detrudente. fluit [illegible]
nam [illegible] in cerebro [illegible] per vias proximas patentes [illegible]
tali usui destinatas. [illegible] nares [illegible] [illegible] nares [illegible]
futuras [illegible] nec [illegible] arteriam per [illegible] canales [illegible] pos. [illegible]
nimos [illegible] [illegible] longo tempore erat [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et duas [illegible] talis [illegible]
adeo patentes ut priores [illegible] aluli [illegible] [illegible]
non semper aliquid [illegible] exiguum excernitur. nam [illegible]
[illegible] sordis [illegible] excernitur. veluti [illegible] oculos paulo maiori
[illegible] huius sermonis. veni [illegible] has duas vias. [illegible]
[illegible] ideo in primo [illegible] insistendum est. [illegible]
[illegible] enares 2a nam [illegible] non [illegible]
expulsio

Inter Symptomata numerantur. Luti rite penibus talis dicunt omnia ubi exiqua eius quantitas per aures aut ex polutos profluit et tempe in his qui ... fuerint ...

... alicuius ... ignis ... a quo symptoma generate segreganda est ... ubi ... extra ... quantitas Cruenta fuit in quo tamen ... respondendum est. ... multa crassa, tenuis alias ... grauia aliquid qualitate ... effectus ... non est ... partes offendit per quas delabitur et in illis nunc ... ad quas decumbit nam ... ad cerebri uentriculos ... apoplexia ... ad spinae medullam ad neruos ... torpore resolutione ... fluxionem ... ad uentriculos partes ... ad nares grauedinem ... ad oculos ... fluxus ... in illis ... retinetur ... per eos effluit quem ... humorem ... intemperie ... calitate ... aliquid ... aliis ... ceteris ... in ipsis retinetur ... os delabitur ... dentes gingiuas et ceteras oris partes offendit ... fauces guttur ... retenta excitat tumorem ... uarias anginas ... ad partes colli ... tium

Quod ... est multa tenuis aut mala qualitate affectum,
si ad uentriculos cerebri apoplexia
si ad medullam torpore aut paralesi ... aut ...
ad oculos ...

sicut vitani ingentis magnitudines ut in quadam Domina ... ximi et haec de eintia.

Catarri causa quod indupivi dica. alia externa et alia,

Interna quae l. quod antes l. continete. externa quae aer frigidus mora decag. p mora
sub luna radius et uenti Septentrionales. humiditate exprimentes dub. luna.
ut dixit hipp. et bls 3° cap. p. rotu. Et lib 2° de mo .d. cap. 53
Idem estate post calidus aer et uelati meridionalis aperte tesi calidus aer meridi
ses et extremento humida liquantes. Somnus immodicus. dimmus onalis
ueneris usus debilitando caput et deniq. omnia quae uapores ad ueneris usus.
caput ellevant et ipsum replent. alimenta sua natura uaporosa
ebrietates exercitium immodicum et alia similia. antescias Ebrietas exerci
quod l. p de l. p ... sane passione catarriali dolentes tiu.
p se quae luti calida capitis intemperies ab aliis pcti calida intemperies
trahens et extremento liquans et frigidam transpirationi
... difficilius imediens ac humidiores in subtiles pes
exprimens l. humidites in caput coalescens ut bls dicl 3° de cais
simpt. 4°.

p ... auti ab universo corpore ut in febribus ... p ... in febrib.
... p colliquantibus l. ab aliis inicials causa aut ventrito a ventrito langui
languide ... l. ab aliae se no recte se ... de...

Dunio [illegible] ut [illegible] heat [illegible] . ex q[illegible] [illegible]

[illegible] de [illegible] ex [illegible]

cap. 11. n. [illegible] q unu membru [illegible] debile re[illegible]

q unu membru habit debile reli[illegible] det incolumia ex [illegible] cito.

mio [illegible] ut [illegible] epid [illegible] 2 + 2 [illegible] in [illegible]

[illegible] duo membra [illegible] debilia [illegible].

Cau [illegible] lunete [illegible] aetu [illegible] Calidus [illegible]

Ca [illegible] luneta

tenuis aut Crassus.

[illegible] cerebru [illegible] primaria affect. [illegible]

ex I[a] affect[e] ex destilo[illegible] + seucrat[illegible]

ex destilationis + seucratem et ex eo [illegible]

[illegible] quemadmodum [illegible] ex eo [illegible]

ex febre q[illegible] uigre augetur

uigore destilao [illegible]. [illegible] ca decrescente iminuitur. unde

duplex [illegible] in generatione Catharri. [illegible]

nuntia [illegible] [illegible] [illegible] frigidus

[illegible] Calidu. [illegible] Cerebru [illegible]

a cau [illegible] ut dum[o] frig[o] e aere calido

Crudis [illegible] forinsecus [illegible] post euenit

[illegible] Catharrus Calidus [illegible] Cerebru frigidu [illegible]

[illegible] Cerebru [illegible] calida [illegible]

[illegible] refrigerati [illegible] eandem [illegible].

Si g[ua]n[do] n[on] catharr[um] calidu[m] et frigidu[m] destringimi decernendu[m]

Dignoscemi n[am] d[e] catharris a[lia] ... c[um] ... ducat ... capiuts

lib. 3° cap. 28 ... p[er] palatij ardore, et ... pruritu — ex ca[usa] calida cognito catharr[o]

et acrimonia ... p[er] nares ... descendentes, et nares ... — mor... ento

et facies rubent ... frons et tempora simul ardore uexantur — frons ardet et ... febre

et saepe adest febris sine ulla utilitate ... ad ... aegritudinis ...

et ... in illo redundant. Et ... ad

calidi... ... a ... ca[usa] ... traxisse et eodem ...

... 5° 3° ... cap. 12. et ... theor...

et Serapio 2° tract. ... post ... ca[usa] ... — [ue]ntu[m] calidu[m]

calidi[n]is ad ... n[am] aetas ... et ... calida — e... ca[usa];

... t[ame]n ... fluxio calida ... de ...

... ad amara bilis ... hanc

... destringuemi ... fluxio ... — ex bile tenuis

et flauescens ... biliosa ... crasa ... — et amarus humor

... et ... fuerit, Salsa ... — ex pituita salsus

Catarr[um] frigidu[m] ... frigidi — frigida ex ca[usa]

dignoscemi ... nares ... — ex incipido cal[i]do

Incipidu[m] ... aut ... febris ... ad — uenian

maxime illi oppilabati. Et [illegible] ratio et [illegible]
et reliqua quae superius diximus consentiunt. Et haec de signis.

pronostica

Quae uero ad pronostica attinent, iam in medium fere
[illegible] difficultates et amaritudines in multis [illegible]
[illegible] non admittunt 2° aph. 40. ubi non dicit Hip. esse periculum
si coctiorum non admittere, quia citra periculum est, uni repletio
ualde seruit. ex quo [illegible] non [illegible]
in eodem 2° aph. 34. dicit morbus minus periculosus est.
2um [illegible] ex mho [illegible] extra caput sint [illegible]
ad catharros [illegible] maxime [illegible] uiscera calidiora
sint et [illegible] ratio est [illegible] multi uapores ad caput
ascendant, et ex ui [illegible] nequeant [illegible]
unde sic affecti fere semper catharrum patiuntur, ueluti
qui paruum caput sunt et uiscera magna [illegible]
[illegible] ad Hip. [illegible] citati. et illi qui [illegible]
catharro corripi non solent ut ex eodem Hip. colligitur

[illegible] non corripiuntur catharro

[illegible] 42. et [illegible] in comment. [illegible]
[illegible] 3i [illegible] cap. [illegible]
3um destitutio in superiore [illegible] decumbentes ut [illegible]
intheraci intra 20 dies suppurantur ut ex Hip. [illegible]
aph.

na it dicq Internus prius c. allutri in nomi 2° aph. 23 — *De stillatis, ut bo rrea periculosa*

Catarrus ut 20 ut ex Stilo Collige 3° aph 3 tales morbi allui

vo. ex acute ex p...dam

1° qui breues destillationes si neglecta fuerint longas et — *de stillatis neglecta prolongantur*

et diuturnas e nelissa cum tumoris restituum rei q

pulmonem aut asperam arteriam et ulceravint

2° destillatio acaspe in nares leauise et in fauces p cor — *de fauces huius e malu*

in asperam arteriam deteriores: in pulmone uo pessima. Celsus

nedibus lib 4° cap 2°

3° destillatio p propriam certiam in capite inueterata — *destillatio p certa in capite raro aut nunquam curatur*

nunquam uel raro curatur

Vltimo. quo destillatio austrina pleditur et agonia

Subsidit Catharrus destillatus ... Gal. ... a qui

linia et austrina subsidit Stilis auctum ... p Lumborum

Dausstralis fuges raucedines et grauedines signat ...

aut labiis fiunt ... ~~aut~~ ... Dicunt hip 3° aph 13.

De Curatione.

Cum Catharrus duplex sit ut si diximus calidus nempe et frigi

dus ideo ca destinctione e ... in cura caue: unde a calido

exordiu

in cā calidā
aer temp. atus

Carnes auiū

oua amilū cum ... ta

potus aq̄ hordei aut Sacarata;
Cena parca
abstineat a lacte Salitis et aliis et aromatiis
Sitiat famē patiat
a balneo caueat
1 Sellae in die

Sumentes. Ciuilius cum calida sit aer in diti a fuit ...
erit Stabilis ut nec valde Callidus, nec valde frigidus
ne affumi ad augeat. pinde uenti boreales et australes fu
di ... cum capit iuuant Oresisne. 3º cap. 5º. alimenti
Cedent cum facilis coctionis et alterius ut sunt pulli gallinacei
Ces turtures turdi et alia ... assa. elixesq in ... Capitis
ntiera sunt ... tu exiberi oua sorbilia amilum et ...
dita Sachari conspersa. potus sit aq̄ decoctionis hordei
et Salarata. et Cena sit parca, l nulla. abstinendum
uio e a lacte Carnib. salitis et ab oīb. aromaticis Somnus modi
utim ē. et in latus in lecto ... non diluit ... immutj
Coderatus dissolutionē et ... expurgōe prohibet. ita in ...
ta uigilia Coctionē impedit ut et corporis motus ...
mar mediocre ppendenda sunt. ... 3. ... Cap. 1
Qui ingt agens de Cura Calzani .. Sitiat famē patiat et ...
... opus ... ut alij sequntur cura ...
a balneis abstinendū ē. Cruribus et brachioru frictio
utaritur. uentris quotidie reat sponte l arte, p coia ...
l suppositoria Si tu Calzanus a simplici caliditate in
ortu ...

nis q̄ erit removenda ut calida admotione i. ex vat
et vapore decoctionis papaveris etc. ut vidi et dixi.

Si autem a calida destillatione et acri ortu duxerit
catharrus, an sanguinis missione curari debeat est maxima controversia
inter medicos et vulgus. vulgus n. in omni catharro debilitatem san
guinis missione formidat adeo ut existimet solam hanc esse affu
mortis esse causam. Ita D. Zacut. 1° cap. 13 in quo principiat
a fluxu ventris anceps esse ut via quadam esse commendit,
cum inquit principiat curatio a fluxu ventris et extrac
tione sanguinis, et paulo inferius. potius cum de hortar
entur et raro quidem ad ministrent phlebotomiam et si permis
sio tolleratur pro multitudine, et postea subiit melius esse com
demittere. et non phlebotomari &c. Cuius dicti triplicem rationem
assignant expositores. 1a quia catharri materia sanguinis instar
non reducitur cum non in venis extat. 2a quia instrumentis rerum
rectoribus humores commovente et ad fluxionem fortiorem magis disponente.
3a quia calidorum et frigidorum humorum est sanguis frenum. quorum
nulli ex recentioribus convicti ut est Sergius in cap. de catarrho
inquit cum limitatione, plenitudine praesente debeat esse curandum medi
cenda

Si ab intemperie
vapore frigido ex
decocta papavere

Controversia
de flebotomia

Siculi redundante bile et alio debilitatione a purgatione cum pilulis aggregativis et vini qq. l. cum potione tamarindorum et electuariis de sullo ros. partitur.

Alij autem affirmant quod si calidam calidas sit et in alio priuate membri declinat fluxio l. in pectore ei inseruiente et ex plenitudine dil. et tempore sanguinis detractio oportuna cum enim quia tamen eualuisse m... ca. minor redit et magis oportuit ... cum crescit ut die ualidius in eam agere ualeat. tum ... ca. calore minuitur et multo magis in frigidis ualet quam sanguinis missio ut Gal. docet lib. de sang. miss. c. 22. ... ... affis ... Mesues in ... cap. de ... franctam eam dissoluit proponendo tres casus in qq. ex plenitudine sanguinis missio dari ... ingt. l. e. si debilitato calida ... cum ... cum multa sanguinis copia in corpore calida 2us si ... cum debilitato descendens a ... principis ... ... nec ... pulmoni ... aut lepto transmissio ... ultimus si ... ... et max. ... faciunt debilitato ... ut ... ... putrefieri ... ... in qq. casibus sanguis e ... hendus plenitude ... ex una ... sin minus ex ...

Mesues ... ... in ... casibus

... de plenitudine ...

nisi ...

ex una ... aut ... ...

Evacuatio fieri debet non ut quidam ex medicis extimarunt
ut exigat in multa quantitate sed potius partita evacuatione quod partita evacuatione,
admonente Alexandro Tra. lib. 3 cap. 23 quo in loco aliquos
refert casus in quibus vena secta cum in cathareo unicum
coniungit ac quod tussis ipsis fuerit cum parvo sputo et
sanguinis in aliquem portionem fluentis materiae ad pectus descen
derit ex quo majus discrimen immineret periculo labe
cui aut peripneumoniae ad quod impediendum sanguinis detractio
commendatur iterata tamen vicibus ut ait ibi in textu — flebotomia imperat cum tussi; iterata vicibus;

Huius cathari calida materiae praeparabitur sirupis quorum
attemperandi et tenuem fluxionem detinendi habent facultates
viol. ros. nenupharis papaveris. Iulebum aut cucurbita sirup incrassantes
quorum primos solum in hoc casu laudantur maxime sed etiam in febribus
ardentibus et biliosis et in pleuritide. Et gratius asperitatibus
quidem assumi possunt cum aq. plantag. buglos borrag. ut sic sirupi
sirup. viol. et cucurbitini ana ℥ j. aq. buglos et plan
tag. ana ℥ ij m. Et si velis magistralem sirupum parare
quod omnes intentiones sortiatur sic describo ℞ sem. malvarum
althea nenufaris et viol. ℞ sem. frigidorum ana ℥ ij

Sem. psilij citoniorum ana ʒij. Sem. papaveris albi [illegible]
uani psidiani sine acinis et corum prunorum ana ʒij. lac
tuca M. j. coquantur in lb iij aq. pluvialis ad medias. colletur
et cum sachari albiss. lb j. fiat syrupus [illegible] atte. cuius dosis ʒj
cum ʒiij aq. decoctionis hordei. R. alius preparabitur sic. R
Rc. capitum unius M. [illegible] exsiccatis [illegible] rasis
et [illegible] ana ʒij. [illegible] N. x. Sem. papaveris albi ʒiij
[illegible] ʒij et [illegible] fiat syrupus cum sachari in [illegible]
[illegible] ex ea [illegible] papaverinum [illegible] ut ipse [illegible]
tussim et [illegible] aspentem a catarro calido tenui [illegible] contra
[illegible] et [illegible]. R. alius parabitur. R. capitum unius
ellee ma [illegible] ana ʒij. Sem. malvarum passularum et [illegible] ana ʒiij
coquantur in lb ij aq. ad [illegible] colletur et colatura
[illegible] syrupus papaverini ʒ viij. Sem. [illegible] gumi arabici
dragacanti sem. portulace et citoneorum amili ana ʒj
cum [illegible] sachari [illegible] f. [illegible] ij ma [illegible]
catarri sic disposita [illegible] a corpore [illegible] educere [illegible]
[illegible] cassia [illegible] extracta [illegible] ʒj et f. [illegible]
[illegible]

Cu sacharo. Si magis bocconi exoptet dissoluatur cu aq. buglos. — *pulp. cass.*

℞ Cu de Coct. flori cordialiu idem effectus [illegible], Cum in morsulis — *aut in pota*

℥ij manna electa ℞ Cum sirup. ros. aut [illegible] ex [illegible] infus. — *aut manna cu Sirup. ros. I.*

dingit. ℥ii q una hora ante prandiu assumi; Si tn — *una hora ante prandiu*

ob humoris multitudine aut uentris inobedientia, hoc dictu [illegible]

uideantur sequent potio exorinabit. ℞ Rebarb. infusi [illegible] — *potio Rebar.*

mag. silvestri ℈ij. Calefit [illegible] cu casside. cui addebatur

Sirupi p dili cu aq. infuss. ℥iiij et cu infus f. potus. [illegible]

dicitur in hoc casu ellect. ros. d Mesue a ℥ss usq ad ℥i

dissolutu cu decoct. flori cordialiu. Si tn ægrotans

magis amet pillulas sequentes p[illegible] poss. ℞ pillul. — *pil. [illegible] de*

aureas ℞ agregat ana ℈ij cu f quinq et aurentis. Si

potius tabellas potius exoptet parabuntur sic ℞ cathol. — *morsuli*

℥ij electuarij ros. Mes. ℥ss cu p pauperi, ellect. de succo — *allig.*

ros. ℞ cu sacharo f morsuli.

Si tn [illegible] ad interna manu [illegible] descendere Si ad nares des

falleti ut grauedine constituat sequenti I. Simili nari [illegible]; noui in

fusorio erit [illegible] — *allige.*

naris instillanda — ℞ iij florum iacinthi ℥ß succi bliti ℥j saccari candi ℥ß m. et saepe naribus assumatur.

Si ad guttur gargarismus utendum — Unde si haec fluxio cateralis ad fauces exoneratur, conueniat gargarismatis aliquando parvulis uti. Recipe aq. plantag. et capitum ros. ana ℥vj syrup. mirtill. et rosar. ana ℥ß m. et f. gargarisma. Conduit etiam in hoc casu aq. hordei cum saccaro, et frigida cum eodem, ut in nullis placeat. proinde in

Solent et possunt esse calida gargarismata — hac caterali passione, calida gargarismata conueniunt, quae communiter sunt, hoc fluxionem iam agregatam digerunt et excretioni obedientiorem reddunt, et illius impacitates deleuitas uertas infernas pies impedit, licet in aliis casibus noceat, ut suo tempore diceremus.

℞ Sic per alteris et externum bechicorum cocta per nares

quod inspicit externum cocturum aq. melsa sumatur per nares et ossis — et thorace externis ad illius factum concoctioni ac expulsioni utilis erit aq. melsa naribus aut ore assumpta. et usus syrupi capillorum ueneris conferet eo tempore. Si capitis lotioni assueta fuerit

post lotionem ueri capitis — ipsum lixiuio et sapone detergere et frequenter ieiuno uentriculo pedes scalpare.

Post quod suffumigio ex aceto inspersio in lapide molari

et fumus recipiatur in capite — calido. et ad remouendam intemperiem calidam capitis ubi est oleo

umbl.

Crystalleo aut nenufarino aut e parandu decoctu p capitis ablutione: ex. rosis violis nenufare Camomilla meliloto cum foliis lattuce, et capitib papaveris albi et parandu e et Saculus inveni de usu hoc mo: rec. ros. rub. flor. viol. ana ʒ j. coral. rub. et Sandal. flavoru et alboru ana ʒ ij in pulvere redigantur cap. et parentu Saculus cu Serico rubro:

De decoctu p loti

Saculus capitis

Si tn Catharus a cā frigida Subortus ut fere Semper evenire Solet, cu Cerebru via Sua aptu Sit ad generandas pituitosas superfluites ut Cels. cit. 5o cap. 12. vico illius mo eo dictu affectu dicit ee fatis Coctionis boni Succi et ad Caliditate vergat moderate tn ne fluxio augeatur. et in modica quante ita ut ad fomitem declinet. et Cena Si fieri potest oio demittatur, aut Saltem victus tenuis q ea Sufficiat. unde p prandio Carnes pulli Turturis pulli pdicu et Similib erit ptio nec n ovoru vitellis amigdalatis ex nucleis pini et amigdalis putatis amido ptr amigdalatu ex nucleis pini et amigdalis e. Similr uvis passis amigdalis dulcib. et mersa formatr litione ovu Carne, aut tortelis biscoctis. aut oliviis aut aniso aut Coriandro Sachato pparatis. et p Cena Sufficiens erit mel rosaceu potus Sit aq Cinamomi et anisi. Cui Si addiderimus folia Salvie

De curat. a cā frigida

bus pavens Ca na nulla

carnes

aq̃ foeniculi

Absinthia aut amarisci erit large exhibenda aut aq̃ foeniculi

q̃ si res nimis viscida fuerit ut deterge facile n̄ possit tum

erit uti mulsa merata aut diluta put magis aut minus roman

mām indigere detergentib. Et ego felici successu uterer de

cocto ex ligno Guaiaco et glitirrisa radicis. q̃ decocto n̄ solu

suauis e gustui s̄ et mirō extirpando accommodato. q̃d

di uino in hoc casu dicendum sit max̄ e apd Alt. dissentio. cu

tn̄ ita censeo. in cuiuslibet catharri prīo. siue calidus seu

ing cunctis catharro in prīo n̄ ē utendum uino. frigidus, extat a uino abstinendum ē prorsus. q̃ magna

sit uim caput implendi et euaporandi licet n̄ exigua sit eo

uinorū. interdum magis aut minus differentia in calida dō dettillatione

ē abstinendū usque ad remissionē symptomatu. in frigidis uo donec ab ali

mentis huiusmodi repurgatum fuerit corpus. at pim utim ē oligophoro

uinū oligophorū aq̃ mixtū aq̃ mixto, refracto et ū temperato, aut exibendū post uinū aq̃

potū ut turbis ut 3o de ioc uictu 41 et quantum illius si uia aq̃

exigua sit. dñs n. follegianus in hoc casu exoriuntur a ualde

docuit. q̃ cunctis tn̄ catharris sit fugiendu. q̃ agitationem pari

unt ut aer impense calidus aut frigidus. balneū fricationi

nocent suffitus aromatū et usus ueneris

Et respectus motus corporis et ai ueneris usus suffitus aromati.

Et ca

q. sternutamentum purgant nam catharri ad Coct[a] aeris decidentur.

℞ Sic dos itentis et parabilis huius Catharri frigidi efficiatur.

ad purgationem cum melle rosato Collato Syrupi capill. vener. aut de stoe[chade] ℞ parabitis melle ros[ato] ℥ij

Stechade simpl. aut de eius diversis. Solutis cum aqua multa aut vinu.

decocto Salviae, ambuli anisi et foeniculi ut de hoc modo

purent. ℞ mellis ros. Collati et capill. veneris ana ℥j de hoc modo

Coctionis foeniculi Salviae anisi ℥iij m[isce]. quo syrupum sumat

per 5 aut sex dies. ℞ fiat sequens syrupus magistra

lis ℞ Sthechadis capill. ven. ana ℥ij passulas et carnis

prunorum ana ℥j dactillos et tantum pinguium ℥ ℥j coquantur

in sufficienti aqua quantum Collatis. et additis aequalis partibus Sachari

et mellis f[iat] syrup et aromaticetur cum nuce muscata

et Cassia ligna. quo habita Ia ad purgationem dispositio sequia

fi ut dili potione Euacuatiua. ℞ agarici trociscat pectio pour

in liquitura ℥ß syrup. donati magistr. et psilli ex q in gatiua

fuss. ana ℥ij m[isce] et cum decoct. pectorali f[iat] potus

Cui adde pulueris diene Oli ℈ij. ℞ sequentes bucelle

erunt parandae. ℞ ellect. diaphinilonis et ellect. Inds et ea cullec tionis in

f. clesioph ana ℥iij et cum sacharo f[iat] bucellae dicti pilulas mortelis

magis

pillul. ℞ pillul. de agarico ℈ i cochearum ana ʒij fiant n° quinque cum aurenti. conducit etiam usus pillularum arabicarum narium de orate.

quo purgatione completa cum caput dicit mali fons et omnes illi

[illegible] et ut [illegible] ut [illegible] desanit [illegible] 12 et 23 quidem

caput inungendum cum oleis. inungendum est oleo laurino irino aut ruta leer et hinc

suffumigandum est cum his postilis. [illegible] suffumigandus his postillis ex mio parvatis ℞

labdani masthicis [illegible] ana ʒij ambre et moschi una

g. v. misce et fiant postille. possunt etiam suffitus ex Belzoino

Stirace thure et ex mulancio [illegible] max[illegible] [illegible] [illegible]

dis Catharis [illegible] et maturandis [illegible] [illegible]

G° Simpl. cap° de peonia et fumus cimini tosti delet

fumus cimini tosti etiam conducet. possunt etiam in hunc usum poma parare saepius

odoranda in hyeme. [illegible] ℞ labdani ueruilis ana ʒ ij ligni

poma odoranda in hyeme aloes ʒiiij. galiae muscatae ʒij ambrae g. vij et cum gluti

no tragacanthi f. pomum quod recondi potest in sphera argentea

in sfera argentea cribis perforato. Item aliud ℞ stiracis calaminthae ʒij

aliud pomum olibani masthicis et uermicis ana ʒij costi et spica

nardi ʒij ambrae g. viij. labdani et ligni aloes ana

ʒij

mostlini ʒi m͞t c. dis pomu cu tragacantho formatu.
Si fit magna impetu e dentiarum praeparatio. Talis salutis, Salubis papae
fieri post seu pilleu ei ad mouendo hoc mo. Rx bacharu ut pilleu;
Lauri amarissi ireos. Stoechadae maiori gariophili milij
et melanthij ana p. ij agles. Redigantur in puluerem et f.
pilleu.
Cessante tn catharro raucitas remanere solet quo tempore Pro raucidine quo remanet;
saepius assumi d. et Syrupus quisquilia. Valent etiam pedes Dactali cum sa-
tili nucleis extractis et saccharo imbutis assis et decumu- ccaro
tis et carica cu sapa elixo aut assa et post eam assumpserunt sinus cu sapa pot-
potionem a ij calida desuper bibatur. nam infusorii in hoc casu assi aut elixi
max. prodesse solet; remio prius statu. Rx decoct. maiorana nam infusorii
ʒ ij succi beti ʒ ij mellis ʒ j. ferculant parum calefactis
et tepidu naribus ingerat. f. Aliud scitu Rx succi beti aliud
et amarisci ana ʒ j vini albi elleuti ʒ iij croci ʒ j mis-
ceant et calfiant et ore cu pleno naribus attrahatur.
in quem usum possunt etiam parari ob longae pillulae naribus immi- Pillulae naribus immi-
tendae ut Rx pitetri piperis ana ʒ ß gingiberis ʒ j tendae ...
puluerisentur et melle cocto excipiantur. formenturque pillulae
ob longae pro naribus. Sternutatoria valent etiam in hoc affectu curatione
origini.

trahenti maxe prodesse dum initio mali n ad hibeantur q parari poss ex urato pipere nigro aut ex sinapi in tenuissimi pollinè redactis et nanibus spinatis. prodest masticatoria facta ex masthice gingibere et piretro in ore retenta et dentibus masticata et non masticata. I. frant saluli sinei ex hoc pulvere q in ore retineantur et dentibus ~~retineant~~ masticentur q sic parari deinde ℞ cubebarum ʒij masticis ʒij cortice capparis ʒiß redigantur in pulverem misceantur et f. saluli. q e ʒ ʒ ℞ ex ʒij piperis nigri et ʒij masticis et ex ʒj piretri

garganismata solito in hoc casu, soluunt q hoc modo parantur ℞ hyssopi Mj saluie Mß passularum sine acinis ʒj piretri ʒij corticis radicis capparis ʒij seminis pinii et f. decoctio in sufficiente aq. quantitate de qua ℞ collato addere ʒij oximelitis squilitici ʒij m.

Ultimo loco cum cathari frigidi sicco pro laudatus sinapismus et cauterium actuale. De sinapismo satis andhis dicendum est in casu de apoplexia q applicari possunt in cruribus brachiis et occipitio in capite hora mn ... affluente. Si alia remedia n profuerint reuus omnino grā inbrachiis. Si tunc cathari multum urgeat actuale cauterium

Sternutatoria solent prodesse

Et masticatoria ex mastice piretro et gingibere

gargarismata etiam utilia

ultimo sinapismus et cauterium actuale in brachiis cruribus

si fluxio lenta ad pes longinquas fiat cauterium

Cotempt. Coit. unde. Si fluxio lenta fuerit ad pes longiores sub utrosq
genu ibi scinditur musculus in duas pes et sensibilis cauitas apparet
aplicari solet q dicitur ut radicitus [illegible] p [illegible] e destilatis
[illegible] na [illegible] fluit p internas pes [illegible] externas. si p internas urget
[illegible] extremis cauterij apertura aliquid effatu dignu comodi re
cipit etenim e qu uice accomodatae non adsunt, p quas ma ab
[illegible] pes ad extimas demandari possit q de ca tali cauterio
nu n [illegible] in asmathe [illegible] in tussi in empiemate
ac in aliis destilatis externa [illegible] inani ee labore. si tn destilatio
in extenores pes adsunt et tempus comodu [illegible] ales [illegible] pen
[illegible] cumulatu destillat in maxillas inde tes in extrema cuterio
[illegible] articulis comisanu [illegible] accomodati [illegible] fluxio impediat
[illegible] foras [illegible] eduliti quo pacto [illegible]
[illegible] na si ad pedu articulos fluxio decumbit sub utrosq genu [illegible]
accomodatas inuenitur na p illu [illegible] foras exeunt q utilitas [illegible]
quetur si admanus fluxio deueniat cauterio in brachiis impossibile [illegible]
musculi cauitate in pte [illegible] externa si tn ad dentes et maxillas
in brachio dextro [illegible] in utrosq si in utrasq pe fiat fluxus [illegible]
deinde e p [illegible] n aliqs catarris [illegible] q calore calido
aut totius corpris hi ad cerebru [illegible] in catharros incidunt [illegible]
quo in casu salaberrimu erit cautenu in dextro aure afixu aut
in utrosq si [illegible] corpus in mulieribus aut [illegible] uteri uitiu aut mentru
suppressione aut [illegible] congestas aut maligna [illegible] quo in casu in utrosq
Crure.

si ad exteriores [illegible] cauterium [illegible] fieri cu utilitate

si ad pedes sit fluxio [illegible] genu [illegible]

[illegible] inanis

Cauterium de novo ut si fit ... huius opere resultat. Si tamen materia urgeat

Si materia urgeat ad anteriora capitis partes — in occipitio cauterium appositum est utile. ... nervis ... capitis.

Cauterium in occipite in cessit ... Si in dictis ... constrictionem nervi optici ... ex ... aut ...

ad ... occipitium et in antiquis dolorib. eiusdem partis ...

Dolente anteriori capitis parte secta vena frontis ... dolorem

anteriori cauterium occipiti sanare potest. ... Cualiis ...

materia ... per spinam ... quo tempore spinalis ...

... ad spinam ... primo cauterium facta ... deffendere ... materia ...

potentius in ipso capite cauterium amoveri ... et ... gratia ...

... Cranium ... dubio ... et cum facilitate

sive calida sive frigida ... frigida ... multo ... ...

ea. ... in calida ... imprimit

... diutius ... multum tempus ... ex ... e ...

... alterius. Denique ... cauterium in capite ...

... in calida ... in partib. anterioribus ... si calidum exterius ... facilius ...

frigida ... per ... naturam ... solet necessaria ... Si tamen frigida ...

... membranis interius et exterius ... potentis

aut ... aut in ... aut per ... capacitate

et ... in quo fieri solet in ipso capite ... est in anteriori parte

in posteriori et in lateralibus partib. et in medio ... de cauterio

et de catharro.

fimis.

... anxietatib. ... in ... aut ...

... de ... Cimini ... Calida ...

... mendis

Ad restaurandam uirginitatē
unū selectiss.ᵐᵘᵐ

℞ᵉ sumachi p. vj. balaustiorū p. iij granor̃ mirthi
p. v. cottilor̃ malor̃ punicor̃ acctidor̃. p. iiij rorismari
ni p. iij achatiæ ℥ij ypoquistidis ℥iss. labdani ℥j mespi
lini ℥v sang. draconis ℥j. mumiæ ℥ss. thuris masu
li ℥ss mirræ 4ᵒ j lapidis sanguinariæ ℥j boli arme
ni ℥ss. sarcacollæ nutritæ ℥iiij mastichis ℥ss pulu.
cap. ros. ℥ij terantr̃ oīa et infundantr̃ p spatiū
d diori in lib. iiij uini nigri crassi et duab. aq.
et rosarū p alambicū extrahatr̃ aq. et pr̃ui seruetr̃.
et cum spongia madefacta tangatr̃ uulua p intrīa et extrīn
secus Ad idem

Sumantr̃ pineæ immaturæ no. 8. magnitudinis grandis
nucis. n. xxx. terantr̃ et p alambicū extrahatr̃
aq eorū. et cum spongia utatr̃ eodē mō.

emplastrū selectū ad psluuium muliebre p.

℞ᵉ labdani depurati, calamacæ animi caranæ ana ℥ viij mastice.
picis naualis resinæ. ceræ ana ℥ xxxj. belsoini stirac
calamite ana ℥j. cinamomi garioph. ilorū. moscheros det poni sup
penen ⁊c... ...
hiera pi aloes.

Coral rubeo, Ciperi, Spica mintha malabri, asari pontici ana ℥ i. Seminis thuris ℥ viij m. et emplastrum q. s. arte.

potio selecta p. 3. nostra

℞ decoctionis Camumali et absinthi pontici lib. ß. Sumat una hora ante accessionem, et postea reiteret in die intermissionis singulis mane et in die febris sicut in Int.a et sic ibi per tres aut 4or vices.

Ad talpas varias valet mirifice.

Emplastrum gilberti Serum mallaxatum cum oleo vulpino l. de scorpioni valet ad idem ceratum mirifice desumptum ex Nicolao mussa 4o Cap. 3o ad f. ℞ pinguedinis porcinae mercurij ana lib. ß ext. rentur in mortario cum pestillo et in fine adde thuris pulveri ℥ vj litargirij et Senese ana ℥ iiß et fiat in mortario perfecte incorporatio. deinde ℞ Serapini et terebentinae ana ℥ x dissoluantur in aq. vitae seu ardenti et fiat solidum ita ut ponendo unam guttam l. lapidem frigidum sit frangibile et tunc demitte infrigidari semper agitando cum baculo et cum fuerit tepidum adde unguentum supra scriptum in mortario factum agitando semper donec perfecte incorporetur, et adde cerae albae ℥ iiij paulatim et semper agitando et incorporando et fiat Magdaleon et vocatur Emplastrum contra duritias ossium quia optime dissoluit ad dissoluit, gumas et ties ac talparias.

Selectiss^m remedium ad defectum vocis a[n]t cunq[ue]

cui p[er]ueniat ex capite seu ex paralesi.

℞ Calami aromatici ℥ij Cinamomi ligni aloes gingiberis
ana ʒij garofilorum cardamomi massis corticum citri ana ʒß
florum roris marini ℈ ij florum lavendule salvie ana ℈ij
fol. lauri salvie ana M ß nardi ʒj maiorane M ß
Croci ʒß moschi ozoti et ambre ana g. xiiij omnia incidantur
teranturque et macerentur in lib. iiij aque vite octo diebus in vase
vitreato bene obturato postea destillentur omnia excepto croco
ambra et muscho, et in balneo M. Marie et in balneo
in quo ~~destillatur~~ aqua servatur ponantur ambra et crocus.
L°

Ad duritiem pectoris. lienis hepatis. aut cuiuscunque
alterius partis membri corporis

accipe ranas xij vivas. oleum de scorpionibus butirum vaccinum
et porcinum ana partes equales, et cum hoc impleantur rane vive
per os. rane tamen debent esse vive usque ad amplius recipere non possint
et postea cum acu suantur ora, ne illud possit exire. et postea
accipiantur olle due nove. et una ponatur sub terra usque ad os
ad recipiendam destilationem. et alia in qua rane ponuntur
super os illius ponatur. debet tamen quod habeat sex aut 8 foramina
in fundo per que possit exire destilatio in illa que est sub terra.
f. f. l.

et tu illius q ranas dict dit tr. opte obturatu aut luto aut
& postea illa denti ranas. A^m. cc. sufficiente igne ap...
usqz ad totu destilletr. & rana illa remaneant. & po
accipies ranas illas dillas & opte, triturabis eas usqz ad
puluere redigantr, & p cetaceu pulueres extrahes
& postea com illis miscebis pulueres radicis lir...
& pulueres marquesitam in suffenti quante. quos ...
ad misces cum dicta destilatione ranaru. & fiat ...
2^a artem & cum illo inungatr pars. & mo lificabit ...

Ad preseruandu ab ensipellate assumes aquam

lusitane ara baça. q hispane dr delas berracas. qz estan iunto delos berros

dolore colicu pudiij.

Rx^e pulueris aparine seminis. hispane semiente deamores q pegan alos uestidos ʒß & cum uino bibatr & dolorem sedabit

Emplastru selatiss^m & multotiens experta. in spatio unius hora. a magistro meo. ad hemorroidas ani quomo cumqz sint.

Rx^e alburmina ouoru Nij cum qq. p misceantr duo aut tria grana, atecnici, & multu digentr donic spelitudine ...

et postea in pannū extendatur, in sufficienti quantitate et detineatur supra hemorroidas per spatium unius aut dimidie hore et postea transacto hoc spatio aplicabis ipsi pinguedo bovina lota cū aq rosacea multotiens. hoc remedio scluisse pōt uti, per tres aut 4 vices et ē secretum mirabile.

Ad idem selectiss.m

Rx. ranarū vivarū N. iiij. cindantur minutim et optime frigantur in lib. j olei cōis et addatur cere purissime 4 p ad elongationē olei et colentur deinde adde plumbi usti subtiliter pulverisati ℥ iij cerusa lota aq rosacea et desillati et pulverisata ℥ iij agitendo diu et fiat ungtū in mortario plumbeo ad originem sam; 2m artem.

Ungtū ad scabiem

Rx. axungie porcine sine sale ℥ vj olei laurini camumillae rosacei ana ℥ ij stiracis liquide ℥ iß pulveris enulae campanae ℥ j salis cōis ℥ ij succi limonum fiat ungtū pōnt impon bibi. ... olei alleati rosati fortis q.d sat sit, idemque ... tant folia tabaci.

Select.^m ad pruritu l. scabiem

℞ spartiu vulgo retama ℔j pistentr. et irroren
cum aceto forti. deinde extrahatr succus et calleri victu
culari de quo accipe ℥iiij. deinde ℞ de fructib.
inter medios psylla ℥iij olei com. ℥vj. coquantr ad dim
tione psylle, colentr, et deinde oleu et acetu agitentr
fortiter in mortario addissim commiscendo nunc oleu nunc
acetu qq. adde sulphuris pulverisati ℥j. et cu hoc
linimento post evacuationes ultes innunge prurit. et scabie quo
intrib. uncionib. liberabis et melio nocte facienda e et in
volvatr in sindone q tueatr ab aere frigido et si sudaverit
mutet tunica et induat alia calefacta.

Emplastrum stomatillor apd Salmantinos.

ad roborandu ventriculum ad iuvanda coctione et ad
prostratione apetitus.

℞ ladani depurati, resinæ pini et colophoniæ ana ℔ß cer
℥iiij. pulv. absinthii mentæ ros. gariophilor. gingiberis ca
mi aromatici nucis muscatæ sqinanti massis ana ℥j. croci
et spica

duca ana ʒj moschi et ambra ana g. xij

emplastrum 2a arte:

ad ministrati fu dic ℞ emplastri cuj stomaticonj

ʒij extendatur ad [illegible] stati in panno rubio &

aq mirabilis p. dentiu gingiuarumq confortatione et adst

trictione p magnatib

℞ decoctionis rasure ligni Indici in aq ferrata lib. iij. thurij

mastichis mirre, gummi arabici, Sandarace sarcacolla spodij

Cornu cervi usti, alluminis, Cotini idest Brasilli Corallorum

albor et rub. grana finissima granorum mirti et foliorum eius

balaustiorum lauri et fol. eius Sanguinis draconis Corticum et

ossium mirabolanorum Citrinorum et belleric emblicorum, gutta

margaritarum ~~[illegible]~~ non perforatarum, Sandali rub. seminis

balaustiorum ana ʒj. oij, aq satis misceantur cum predicta

aq in urcea uitrea satis corpulenta et lento igne i. in du

plici uase 2a arte ad 3am partis consumptione Coquantur.

et postea colentur et aromatisentur muscho et ambra

et serventur ad usum in urcea uitrea et postea in ore teneatur.

et crebro fomentent gingiuae et dentes cum predicta aq.

Unguentum selectissimum pro convulsione seu spasmo post evacuationes utile ex inventione nostri Castoris.

℞ Catinum pinguem minutissime incisum et contritum et misce illum cum oleo lardi porcini bene contriti ana ℥iij pulveris thuris mirrae ana ʒij optime misceantur et pone intra anserem pinguem semiassatum et integrum, et omnia simul assentur, taliter quod pinguedo cadat in vas plenum aceto albo, assati sunt et pinguedo natans super acetum colligatur. deinde tota illa caro teratur multum et buliat in illo mel aceto usque ad eius fere consumptionem. et collecta inde et extracta pinguedine et omnibus simul expressis misce cum pinguedine primo et cum hoc unguento actu calido pars in ungatur predicto affectu laborans.

Oleum potens Selvia imperialis

℞ Behen albi et rub. et piperis albi ana ℥iij gariophillorum et cinamomi ana ℥iij. bacharum lauri seminis papaveris et seminis hyosciami ana ʒij. Ciperi et ligni aloes elleboro pirethri ana ℥ß croci et cimini ana ʒiij camphorae opii ana ℥iij ellebori albi et nigri ana ʒj spicae nardi

et squanti ana ʒj scabiosa scordij radicu scorsonera
borraginis et angelica ana ʒj. oia hec triturabunt et extra
hanti ex ellascu et postea incorporabunt cu melle candido et
clarificato cum aqua floris de madronbo, et aq flori melonu
l. seno inueniatr, cum aq destillata ex semine mellonu et
et postqm mel acq similé spessitudine extrahes ab igne
et supradictos puluenes sup inijcies et balsami ℥j the
riaca et philonij Romani ana ℥j metridati est ℥j et
si balsamu no adsit olei terebentina abietina incadedoxi
et postea ferueat parumper ad ignem; et postea separato
hoc serua, admisce moschi et ambrae ana ʒj. et serues
in uase uitreato.

De eo ℞ singulo mane magnitudine unius auella
na grandis et aqua de madronbos destillada. l. to illius
uini albi. ℥ij l. aqua scorsonera. aut alia ex cordialib
et hac salua imperialis e mirabilis ad pseruatio
nem. in institutione pestilenti -

Selectissimus Sirupus ad ocius Asmatis spes
quam adduxit ab oratio Eugenio

℞ Radicis Ireos et polipodij quercini ana ℥ij
macerenti in uino albo ℔ 12 horas. passularum Corinthi
acum ℥ij. Sebesten N. xv. farfarae pulmonariae
v fol. saturegi, et Calamenti ana M j. foliu unum tabaci siue Saturegiae.
aut uiride magnu liquiritiae rasae ℥ij. seminis urticae
bombacis ana ℥ß. Coquantur in mulsa dellutissima
ad ℔ iß et Sacchari candidi ad pondus omnium et fiat
Sirupus. perfecte Coctus.

Dic Sirupus assumatur lambendo cochleari per
V dies. ante et post euacuationes utiles.

L. pro pauperibus ℞ fol. tabaci lib. iß Sacchari
albi tantundem et fiat Sirupus perfecte coctus. de quo
exibe lambendo. Cum mulsa delluta facta ex decoctione
hordei. Sumendo ℥ij huius Sirupi et ℥iiij mulsae
Cum debitis dilutionibus.

Collutio ad dolorē dentium.

R̷ᵉ piperis albi et longi. cucubelari saxifragiæ. corticū radicis mori caparroni et mandragoræ ana ℥j piretri ʒi ß hioschami ʒi ß. contundantur subtiliter et fiat decoctio in uino nigro ad medias et postea teneatur in ore et cum incepit in frigidari spuatur.

Alia mirabilis

R̷ᵉ sandaracæ puluerisatæ ℥i ß uini albi ℥vj. bulliant ad consumptionem 3ᵃ partis et colluat dentes cū tali decocto calida.

Preseruatiuū mirabile arcis mauroni ad angliæ Regē missum pro pestis preseruatione

R̷ᵉ dictami albi Radicis tormentillæ et sinapi albi. i. tollius sinapi cois boli armenici ana ℥j puluerisentur et cribentur. deinde sumat ouū extracto albumine, et uacuū croco orientali imple atur. et in igne baculo agitetur donec exsiccetur, et fiat coloris casta neæ. deinde puluerisetur et cum dictis pulueribus misceatur. Sume deinde theriacæ magnæ et Andromaci et sic pone eam in uase æneo lento igne et postea misceantur dicti pulueres et totū simul dolo gitur cū ℥iij uini albi acerbi et fortissimi ad uini consumptionē et fiat confectio sicut operata. l. fiat sicut electuariū. quod ultra tulit legatus circiter 40 annos illesū conseruatur. huius sumendi talis ē. si epidemia euenit ex cā frigida sumenda ē ℥j cū ℥iij

uini a [illegible] fortit et sudabit. et assidue sudore abstergit. si epidemia sit aer calida assumeti cum aq. acetosa.

Serua in formam tabulle p(ro) hect. cum suppilatione [illegible]

℞ Carnis testitudinis l capon. lib. ij. Sem. frigid. ana ʒj. pu. Cordia papaueris ʒij. lactis amigdal. dulcium ℥iiij. Seminis [illegible] ʒij. pistiacorum dissolutorum in iure pulli ℥ij. Saccharum [illegible] lib. j. gumi arabici dragacanthi ana ʒj. margarit. et corali ana ℈ij. Succi liquiritiae Cinamomi penidiarum ana ʒj. conficiatur forma manus christi. Vaucanti sollicet dedi postulam. p. j.

Ad idem. Dimanti frustra cucurbitae uiridis et fiant ex illis pastillis cum farina hordei. Coquanti in furno. et postea conterenti et aq. qm distillat seruate, cuius assume ℥iij. cum pauco saccharo.

Syrup. mensilis c(ontr)a opilos. et ipsue in hectis.

apolima, bona et desopilatiua

℞ Corticum radicum apy. petroselini et feniculi buglos. atq3 bortag. ana ℥j. ros. uiol. et flor. buglosae ana ʒj. agrimoniae capil. ueneris Cetheracc melisse ana Mj. Seminis melonis cucurbitae portulacae et [illegible] ana ʒij. Coquanti oia in sufficienti quantitate aq. 2ae arte

nota

et cum lib. j. Sacchari albi f. syrup. cui adde succi ros. ℥iiij

ad hecticos unguentum

℞ Olei amigd. dulc. uiol. Sem. lini ana ʒj. medula cornis uituli axungia gallina butiri ualini [illegible] ana ℥j. et cum modico cera f. unguentum. ante oia adde musilag. Sem. lini psyli Citonorum et gumi

Dragacanti ana coclearè ʒ ... et de hoc misto misce coclearè unu cu altero coclearè altero lactis muliebris et inunge pectus et dorsu. · Resumptiuu bonu ghelteis

Ad arenulas et lapides renu.

℞ 4or seminu maioru frigidoru. Seminis maluar. Saxifragia uirga aurea, milij solis radicis glicirisa ana ʒj. Saccari candidi ad pondus oiu. fiat pulvis de quo asumat singulo mane ʒj cu aq. virga aurea. Saxifragia aut feniculi. · nota

Ad dolore et tenitus aurius destilatio.

℞ Cepam una cauata et plena oleo amigd. amarar. et butiro uacino. et ponatr in scutella de subtus pforata. Sub q ponatr alt[er]a scutella n[on] pforata et sic in furno coqr. et sic ex destilaone q in scutella sana ceciderit, instilabis gutatim in dolorosa aure calida l. tepida. · p[ro] dolore bene destilatio

Ad Colica uentosa mirabile e valde expertu.

Cum follibus subtilibus extra uentositate atrahere, n[on] semel s[ed] bis et ter usqz ad geseat eger.

Si (caeteris) efficacibus relictis · e mirabile insuflare aere intra rectu intestinu ut amplietur uas, cu siringa longa cu folli subtili aut cu utre cui sit alligata cana · et postea aplicare unu clister emolliens et purgans · et deijciat feces · q[uo]d in desperatis contingit nris temporibus;

Caustica mirabilia sine dolore.

℞ pulueris Aristologie rotunde pes ij pulu. draconti
[illegible] j. aq. alchimistaru qd sat. fiat.

ℓ ℞ unguenti populeonis ℥ij opij seminis hioschiami ana
ʒß arsenici albi ʒiß m.

ℓ ℞ arsenici albi ʒj f. puluis q in uase ad igne[m] [illegible]
cum succo hioschiami et lactuce ana ℥iß coquantur et agitentur
usque ad exsiccatione[m] et postea fiat puluis quo utendum e[st] cui post adde
aliquid opij

Syrupus Mirabilis ad melancoliam dolia hipocondri
aca palpitatione[m] cordis et hidropem assistem

℞ agrimonie uiridis M iiij capil. ueneris borrag. sicorei adiantii
portulace et spleni ana M iß dictami et saluie ana M ij cor
ticum radicum pimpinelle. sicorei rubie tinctor asparagi foeni
culi eringi scorsonere borrag petroselini ana ℥iiß seminis
anisi Dauci et foeniculi ana ℥ij florum borrag. et buglosse ana
℥j epithimi et polipodij ana ℥iß corticum ligni Indici
scofinati ℥j similacis aspere minuti incisse ℥iß seminis
carthami [illegible] et cnici ℥iij. radicum Cinarii idem
cardui q in segetib[us] inueniuntur in tenuissimas laminas deu
sani ℥j fol. sene ℥iiij. Coquantur oia 2a arte seruato
ordine coctionis in lib. xxvij aq. ad medias et facta
collatura

adde Sacchari et mellis ana p[ondo] ij aq[ua]e ut fiat Syrupus longus
Cui adde Rhabarbari optimi puluerizati et agarici trociscati
ana ℥iiij puluer[is] hiere simpl[icis] ℥ij puluer[is] ligni
aloes et aromatici ros[ati] ana ℥iij pulu[eris] cinamomi ℥j simpl[icis]
de Eupatorio et de epithimo ana ℥iiij et m[isce] seruetur in uase
uitreato. De quo post iulep[um] euacuans. ℞ ℥iiij sin
gulis quinto aut 4.to dieb[us].

Purga[ti]o Sellecta in hoc casu.

℞ fol[iorum] senae de Leuante seminis carthami leuiter contusi ana
℥ß epithimi polipodij recentis contusi ana ℥ij infundantur
Secundum artem in sufficienti quantitate aquae borrag[inis] et postea coquantur secundum artem
et f[iat] Syrup[us] cum Sacharo et aromatisetur cum
℈ß pulueris aromatici ros[ati].

Unguentum p[ro] splene in hoc casu.

℞ musilaginis althea et adepis anatis recentis ana ℥ij
olei caparrorum et amigdal[arum] amararum ana ℥ß pulueris fol[iorum]
asplenij et Cortilis Caparorum ana ℥iß emplastri — emplastrum bonum
Ceronei meliloti et diaquilonis ana ℥ß m[isce] et extendatur
Sup[er] lienem.

Ung.tū p capite

℞ olei rutacei et anisini ana ℥iij axungiae porcinae
lotae bis in aq. fumariae ℥iiij. Succi mali aurantij et li
monis citri ana ℥j letargirij et cerussae ana ℥j. pulueris
enulae campanae et brioniae ana ʒij intellecti? ... ʒij
terebentinae lotae bis aut ter in aq. borrag. ℥j m. et f. l.s. ung.tū

Ad nubes oculorum.

℞ aquae euphrasiae foeniculi chelidoniae verbenae ana ℥j succi
iridis albae ... collati ana ℥j sacchari candidi tutiae
praeparatae ana ʒj sarcocollae nutritae in lacte muliebri ʒj gari
ophyllorum praeparatorum coral. rub. ana ʒß vini albi optimi urinae
pueri ... venire exposit. ana ℥j. [illegible] ... et ...
... ponatur in vase vitreo in cineribus calidis et f. destillatio

Cerotum pro pectore in asmate

℞ olei amigd. dulcium cum malo ... ana ℥iij axungiae
galinae ... ana ℥iij. ... calamitae pulueris radicis
enulae campanae et iridis ana ʒiß pulueris ... ʒj cerae
... tis omnibus fiat cerotum.

puluis pro peste? portatus a Romanis

[illegible] ℞ dictamni visci quercini radicis colchici ana ʒij radicis arbusti
ʒj tormentillae ʒiß ossis de corde cervi ʒj corallii hiacinthi
saphironi rasurae eburis ana ʒj boli armeni terrae sigillatae
ana ʒiß. ... ... cum xij panis

aun

et inuase mundiss.o usui serventur. Doxis e ʒi sinis cum aq. alletosa s. Syrup. alletositis litri simul in ebdomada ieiuno ventriculo

poma contra pestem

℞ labdani electi ʒiiß thuris ligni aloes ana ʒi heben albi et rubei sandal. rub. sem. grana sem. alletosa. sem. basilici cinit. gariophil. macis calami aromatici Zedoaria ros. ana ʒß granor. Iuniperi ʒi camphore ∋ij muschi ambra ana ∋ß puluerisentur et cum infuss.e gummi tragacanti in aq. ros. conficiantur poma.

Suffumigium ad cubiculum nocturno tempore pestis

℞ thuris sandaraca ana ℥i sem. citri ʒi ligni aloes ʒß sandal. rub. ʒi camphore ∋ß puluerisentur et misceantur cum saccharo rosaceo et fiant pillulae ad suffumigium noctu et die

purgatio pro debilitate

℞ florum buglos borag. uiol. et fol. sene ana ℥ij ponantur in uase mundo et superius proiciatur seri lactis caprini bulientis sine caseite, ℔ iij obturetur uas per duas horas et postea colletur deinde ℞ reubar. finiss. ʒiiij infundatur per noctem in aq. endiuiae

c. modico uini albi generosi cu oz. cocte diss. oluant [illegible]

Syrup. p febre cronica syncopali

℞ cort rad. apij feniculi bugl. borrag. brusci et asparagi ana ʒij ß ros. rub. flor buglos borrag. ana ℥i sqnanti ʒi ß seminis portulacae peoniae granae finiss.ae ana ʒij cortici citri ℥i coquantur in sufficienti aq. quantae et cu sacharo f. syr. cui adde succi ros. sept. ℥iiij

ad idem puluis

℞ sem. granae et peoniae zedoariae et coral. rub. ana ʒj cinn. gr. iiij f. puluis de quo sumatur ʒj in ouo asso p aliq. mane ieiune

Sirup. mirabilis p mania melancolica

c. insomniis. digestiuus.

℞ succi borrag. ros. melissae pomorum reddolentium, succi lupulorum ana ℥iij. Clarificentur et cu sacharo q. sat. sit fiat sirup de quo sumat ℥ij cum ℥iij aq. lupullorum et buglos. p. 8 dies.

Ad dealbandos dentes.

℞ spongiae ustae ossis sepiae pumicis marinae ~~[illegible]~~, rasurae barbi tonsoris cornu ceruj usti alluminis usti salis in tegula torrefacti cotini gubi sang. draconis ana ʒj f. puluis et cum infus.ae gumi tragacant. frentur labinia in modum corali et auferent et polient dentes.

Vngu̅ pro pleuritide prob.

℞ rad. altheæ fol. maluar. et caulium et dactillorum ana
℔ j. coquantur oīa et pistentur et postea adatur olei amigdal
dulcis et camomal. et uiol. ana ℥ j. assungia gal. ℥ iiß unguenti
dialtheæ hysopi humidæ ana ℥ iiß puluer. fenugreci et semi
lini ana ℔ jß. pulu. flor. camomæ. ℔ j. pistentur simul et fiat
emplastrum expertum est et Ius citeni cum oleum amigdal.
dit. admixti
aq. mirabilis pro oturbaõe uisus et panno oculorum

℞ hirundinum N° xij. celidonia uiridis M. ij mellis rosati
collati ℥ xij. stercoris lacerti ℥ iß. conquassentur oīa in mortario
simul et ponatur in allambico et destillentur aq. quæ in bottia
uitrea seruetur usui et est mirabilis et experta. ad idem
valet serinde obusta et meli comixto [nota]

Ad lacrimas oculorum et nubes dellendas

℞ aq. uitis ℥ iiij aq. rosar. ℥ v. salis harmoniaci
pulverisati ℥ j. ponantur simul in uase æris et diu ibi agiten-
tur et frientur et postea colletur et in uitrea bottea seruetur,
et est expertum et est expertum. ad idem aq. quæ currit
ex uitis ramo inciso

Ad nibire lacrimas oculorum
℞ sepi hedini lib. ß aloes opti uiridis æris sacchari
candidi ana ℥ j tutiæ præparatæ ℥ ß. puluerisentur puluerisanda

Subtilitr et saepo bedino ꝯpste mundato et dicta ceratorum
bij ꝑ hora et amplius x ignem. L: ad Sole fortitr manuj
laxentr et misceantr et fiat massa ex q freens lilij
nia qq ter in die oculi fricenti. Et incredibile de
ud bene uidebis.

ꝑ Seruatiuo oculorum auarino bij

℞ aq ros ʒiij antimonij et achantij ana timtonde
misceantr et destillentr in oculo

Collirium ad plurimas oculorum affus

℞ Cineris palmitis lib ij ponatr in dicta desubtus ꝑ
et ea destillentr uini albi lib iiij ꝯ illis ex pane inmediate
a furno extratto et mungatr postea Succi celidoniae euphrasiae
feniculi uerbenae rutae anthos ros oium uiridium ana
mellis uirginei lib ß hirundinum depillatarum n° xj fellium
friscum ʒij pistentr oia et in alambico posita fiat
instillatio addatr aloes et tusiae ꝑparatae pulueris atom ana
ʒß

Destillatio ad dolori ex frigiditate catarri

℞ uini albi electi lib xij camepitheos maioranae absinthij
pontici flor rorismarini. Iunci odorati. tad. garisphil ros. Sillaris flor
camomal aneti rutae saluiae mentae sumathi hipericot ana
ꝯtundantr oia et infundantr in uino ꝑ 12 horas: et postea
ꝑ alambicum destilletr aq et seruetr in bocca uitrea tera ꝯ
cum ꝑ fomentetr patr

F. pro castru de crusta panis
ad uomitu sedandu.

R. masthicis menta sicca spodij c'tal. rub. sandal. ana ana ℈ j crusta panis assati et infussi aceto p. media hora ℥ ij olei masticis citoneor. ana ℥ j farina hordei q. s. fiat tenens teronda et crebilonis et campanne fiat cas plastiu in mortario p. mentiue fluxu sistit.

Ad idem castu et sustentiu

R. picis naualis resina ana ℥ j masthici menta sicca gariophili ana ℥ ß. trocisci de gallia armeno de terra sigillat de carabe lapidis hematitis sang. draconis ypocistidos mumie ana ℈ j galie musiate storacis ana ℥ ß uini citoneor q. sat sit fiat castru

ad sedandu calorem in sodraga:

R. farine hordei pulu. ros. rub. ana ℥ ij. uini albi q. sufficit. coquantur lento igne ad incorporationem et f. emplastru ad idem. aplicari pulpa cassie fistula.

Ad sicitioni emplastru

R. ysolidos maioris et minoris ana lib. ß camumali melilot ana ℥ ij croci ℥ ß farina fabaru ℥ iiij butiri ℥ ß farina fenu greci ℥ iß coquantur radices deinde pistentur in mortario et cu reliq

Et cum ... ℥iij fiat emplastrum. resolvit et exhalat ...
in loco mortificata et sedat dolores max.e si addatur ...
absinthii et ciminii ana ℥ij e singulari

fomentatio p. hydropi timpanite.

emplastrum ad hydrop.

℞ stercoris caprae sillae lib j cimini ℥ij farinae hordei
lib ij radicis cucumeris asinini et ebuli ana ℥ij alleti ...
beati ℥iij fiat emplastrum cum lexivio bene cocto ...
calido venti ...

Emplastrum p. carbunculo.

℞ ruta recentis ℥j fermenti ℥ß piperis ℈j salis ...
℈iß fimi sillae pinguium N. iij ... omnia ... et fiat
emplastrum et ponatur bis in die.

Embroca ad provocandum urinam et menstruum

℞ pulegij calamenti abrotani rutae centaureae minoris hysopi ana
℥j sabinae matricariae ana ℥ß cinamomi galangae ana ℥j
sandali rubei tintor. ana ℥j mirrae ℈ij ... [illegible]
et bulliant in sufficienti aq. quantitate ad consumptionem mediae partis
et f. embroca. Unguentum ... exag. calida
in augmento et statu.

℞ olei ros. et omphacini ana lib ß cerae albae lotae
... ℥ij amili ℥iß ...
simul ... colata et infundantur in aq. frigida. et cum

coagul...

coagulatum, uri lauatis tribus uicibus cum aqua solatri et in fine incorporentur simul alia ʒ ij seminum puluerisata. et si magis dissiccare uellis adde puluerem gallarum cupressi ʒ j.

ad idem in decliniae

℞ olei ros. ℥ iiij olei ros omphacini ℥ iiij cerae albae ʒ ij dissoluantur et coquantur modicum deinde infundantur in aqua frigida] in declinae et post coagulatione lauentur tribus uicibus aqua frigida deinde addantur cerusa puluerisata ℥ j thuris sarcocollae ana ʒ ij calcis preparatae ʒ j croci ʒ j letargirij spumae cuiusti ℥ j misce et fiat unguentum

ad mitigandum dolorem ad idem inp

℞ olei ros. ℥ ij uitellorum ouorum n° ij in mortario fiat lenim
℞ olei ros ℥ iiij bolli armeni ʒ j incorporentur et calificant ad ignem et ponantur petia subtilis et tepidum fiat

unguentum preciosum ad omnes plagas

℞ terebintina lib. ß cerae ℥ iiiß olei ros. et cammomil. ana ℥ iiiß olibani mastices ana ℥ ij mirrae resina alba ana ʒ j uini rub. optimi et alleti ana ℥ iiß infundantur gummi in uino et alleto calidis per diem et noctem et postea dissoluatur in catia et addantur cera et oleum et coquantur ad consumptionem omnium prius uini. deinde extrahantur abce et melaxentur cum oleo materiei et fiat unguentum quod mundificat omnia uulnera et ullera [unguentum bonum] aut nelintrea

& sanat & regenerat in eis carnem & consolidat & incarna
& adducit ad debitum [illegible]

Unguentum ad consolidationem venarum in [illegible]

Rx olei ros. [illegible] ana ℥ij pinguedinis anseris [illegible]
Gulli simul vini [illegible] ad [illegible] galli [illegible]
[illegible] adde croci ℈j [illegible] unguentum [illegible] venas [illegible]
ter in die.

Unguentum ad fluxum sanguinis [illegible]

Rx thuris [illegible] ana [illegible] ℥ij spongia [illegible]
Corticis ℥j [illegible] ℈j agitentur diu in mortario
[illegible] deinde [illegible] in aqua [illegible]
Confrigido [illegible] tempora frontem palpebras intus et extra
[illegible]

Unguentum [illegible] genitis ex fluxu [illegible]

Rx olei ros. ℥j [illegible] olei de vitellis ovorum [illegible]
[illegible] auri pigmenti ana ℈ij ellebori albi [illegible]
[illegible] agitentur in mortario [illegible] elleboro [illegible]
[illegible] Rx Galbani ℥ij granorum catapucie ℈j [illegible]
harmoniaci fuliginis furni [illegible] amaraci [illegible]
[illegible] celidonie litargirii rad. aristologie [illegible]
ros. fol. filicis radicis camomille [illegible] floris [illegible]
minis corticum avellanarum [illegible] ana [illegible] sul
phuris vivi [illegible] aristologie longe auri pigmenti ℈j [illegible]
f. unguentum

Vnguentum pro somno

R. unguenti populeon ℥ij olei ros. violati ... rosarum mandragore ana ... croci ʒß, unguenti quo unguatur tempora, naris et ... — Soporiferum

maturatiuum ...

R. mucilaginis althee, fenugreci, seminis lini ana ... furfuris ... nas hordei ... olei liliorum albi, cinquedii ... ana ℥iij, butiri ℥ij croci ʒj uitellorum ouorum no 2. coquantur ... cum farina lento igne ponendo uitellos ouorum in fine. lenit et maturat et aperit ... mixtura ... et frigidum sedat dolorem. Et si uis aperire illud ... addendo armoniaci bdelij storacis liquide ana ... et erit efficacissimum

Vnguentum expulsiuum carnis uirgae et solidans ulcera in ...

R. succi ... pastoris succi plantaginis ... ana ℥ij camphora subtiliter trita ʒiij album ouorum ... amilli ... cerusa de plumbo ℥j litargirii ... thuris ... et ... ʒij fiat unguentum ... in mortario plumbeo. — Ad dilatare uirgae

pro spasmo unguentum

R. ... ℥iij ... succi ruta agrestis ... ana ℥ij ... cinamomi croci ... castorei ... ana ℥ij ... armoniaci ... et ... fiat ... unguentur ... cor ...

Unguentum pro dicta [?]

℞ armoniaci ʒij serapini bdelli opoponacis ana ʒ [?]
termentillae ʒij utriusque uiridis ol. cera q. s. ut fiat

Ad paralesim mirabile lenimentum

℞ Calami aromatici ʒij cinamomi ligni aloes gingiberis ana ʒj. garioffilorum malis garanae et corticis citri ana ʒj
... roris marini et lamium ana ℥j. fol. lauendulae saluiae ana Mij fol. lauri Mj spicanardi ʒj croci ℈ij mos. ... et ambrae ana G. vj floris magnae et ... ana ℥iiij. omnia ... pone in lib. ... per ad unam octo dies in uase uitreato bene ... materiam quo transactis omnia distillentur ex ... croci ... et muscho, in ... et in uase ... seruatur ... imponatur ambra moschi, et crocus ... ungatur pars affecta parum calida et singulo mane ... quaedam et est mirifica remedium.

Unguentum pro uermibus

Unguentum utile ualde

℞ absinthii lupinis sileris ... cimini ... centauriae minoris ... ana ... aquarum ... succi ... ℥ij ... absinthii ... amarorum ana ℥iiij ... ℥iiij ...
omnia ... cum succo ... ℥iiij faciam

Et in fine coyti suillas cū xuu et cū enplastru ungatur regio stomaci et cū umbilicu et spin ex ... to stomaco.

Emplastrum ad dolore illiaca.

Rc cimini semi ... carui pulverizati ana ... flori camo mili pulveris ... farine fenugrece et semi lini ana ... pinguedi galline collaria et olei aneti et terebentina ana ... vespertilio ... olei camomilli ... et fiat emplastrum

Clister mitigativus dolori colici

Rc terebint abietina et olei camomill et aneti ana ℥ij vini ... et pull ℥iiij et fiat clister Clister bonus

Ad Ragadias

Rc olei ros. et melis ros. et cere ana ℥ij ... mirre et litargiri pulverizati ana ℥j f. ... ung.

Ad dolore dentium.

Rc vini rubri austeri ℥viij verbena Mj coquatur ad medias et abluat os. Rc aluminis ℥j salis ℥j ferantur et bulliant ... cū hoc abluat os.

Decoctio ad opilatione matricis

Rc sabine stusse Miiij rubee tinctor Mj semi ... dignus ad dauci ... stusorum ... fenugreci pulverizati ... opilationes matricis

f. decoctio 2a arte inuo i y aq. ad rimanere
et tutta expressione con aclis lib. spuliat parti
fta a tepida

Ad dormire

nri narcotica debilis e papauer albu ...

deinde fiori ...

dopo ... nostri bene ...

R. sachari ros. ... borraginati et buglosse

℞ sem. papaueris nigri et albi ana ʒj et f. ...

de quo sumat ... na uice cocleare unu ...

latu ex seminibus frigidis et sem. papaueris albi

et nigri

Ungtu de ... febricitu.

R. ... malua ... et ... ana ... fol. hisopi M.

sem. lini et ... ana ... ... et ...

et ... carnis ... cortaru ... et ...

℥iiij ... ℥iiij ... ℥iiij ...

et f. empl.

Ad moranchu

R. ... et malua ... ana ℥iiij fol. ...

et malu ... M. fiat de...

in decoct. ... et pistentis et adde carnis

tulle

maturatori extractae [illegible] ℥ iij bistorti ammeos ℥ iiij [illegible] ℥ iij [illegible] ℥ iij m. et f.

℞ Sanguineu et bilon

℞ pinguedi. anat. et galine ana ℥ iiij butiri recenti ℥ ij croci [illegible] ℥ ij cera alba [illegible] mole. et lavet antea cu aq tepida ad [illegible]

℞ folliu maivis [illegible] et [illegible] inungatur cum butiro [illegible] per [illegible] panaritiu

ungu ad [illegible] digitoni.

℞ olei mastichi omphantini ana ℥ ij antimonij lota [illegible] plurib. [illegible] thutiae preparatae ℥ ij cera albae ℥ j resinae lotae ℥ iij [illegible] in [illegible] m. albi m. et f. ungtu.

Ad scabie ungtu de terebentina

℞ pulv. [illegible] Sarcacola ablutae ℥ iiij San [illegible] ℥ j thutiae preparata ℥ ij terebentinae lotae 4or [illegible] cu aq [illegible] camphorata ℥ ij ungti [illegible] m. et f. ungtu

Aliud ad cat.

Rx unguenti pectinae ℥ß olei laurini ℥ij argenti viui
salivae extincti thuris masthicis ana ʒj salis
sulfuri fumi terre ana ʒiiij fiat unguentum in fine adda
auri pigmenti ʒj

Aliud scabie unguentum planta pedi ubi
manus et sub axilla.

Rx olei laurini ʒiij thuris ʒij argenti uiui extincti
ʒij pinguedinis porci ʒij salis marini, benè triti ʒj
sulfuri plantag. et fumi terrae ʒ sat. fiat ungt. lini

Aliud ad idem

Rx butiri ʒiij terebintinae ʒij et adde
plantag. et fumi terrae ana ʒj agitentur bene deinde
adde puluerem sublimati ʒiij [illegible] ʒij a lumi
combusti ʒij misce omnia et adde ouum [illegible]
cum uitellis et albumine agitentur omnia simul per mediam
horam agitare [illegible]

pro uitanda uirga

Rx thuris preparati ʒj masthicis [illegible] ana ʒj [illegible]
albi ʒß olei rosarum q. sat. [illegible]

unguentum [illegible] [illegible]

pro [illegible] Rx centaurie minoris absinthi lupini ana
ʒß ligni aloes cornu cerui usti dictami ana ʒj
ad pondus omnium olei absinthi ʒiiij [illegible] fumi ʒij
cum [illegible] sit f. ungt.

Preterea ...

℞ ... terra gilleta ... sanguinis draconis
ana ℥ij m. et ... f. ...

unguentum ...

℞ ... album ... unguenti agrippae
... butiri et terebentinae
ana ... m. et f. lenimentum

unguentum ad ... insubstantiae

℞ aq. verbenae ... muscilaginis seminis citoniorum
... m. et applicetur ...

unguentum ... in ...

℞ ... cum ... albi ...
... m. et in ... f. unguentum

Ad tineam et impetigines

℞ pinguedinis porcinae ... terebentinae ... seminis
... et ... pulverisati ... columbini et ...
ana ... pulveris litargirij aurini et cerusae et ...
... pulv. ellebori albi ... omnia simul
... seminis ... ad imbibitionem ... et postea
misceantur pulveres cum butiro et terebentina semper agitando
et addantur ... omnia iterum ... et ante
...

Cingitur ex vapore dumat hos rutula . ℞ p. millefol. [illegible]
[illegible] et coctis ana ℥ij. [illegible] q. fiat [illegible]
cu aq. [illegible]

balneu e[illegible] ex ip. [illegible] matricis

℞ fol. camomill. nepite [illegible] Calamint. ana
cimini carui et [illegible] ana M. j me. et fiat [illegible]

Item ℞ pinguedi. anat. mussilag. [illegible]
ana Stiracis liqda [illegible] ℥ij [illegible] mat.
farinae [illegible] flos camomill. [illegible]

Ad puocanda menstrua

℞ mastic. allthee mercurial. artemisie [illegible]
flori camomil. [illegible] in lib. iij aq. [illegible]
lib. [illegible] ℥ij . bieta [illegible] ℥ij benedicte ℥iij [illegible]

[illegible] libio et camem. ana ℥j [illegible] fiat Clistere

[illegible] ℞ salis nitri cimini et fol. [illegible] ana ℥j
cum [illegible] ℥j mell. [illegible] f. [illegible]

pill. ℞ [illegible] pill. de bieta simpl. ℈ iiij agaric. et [illegible]
ana ℈j et cu ℈j [illegible] Stechad. f. pill.

I. ℞ pillul. [illegible] ℈j q. fiunt [illegible]
Cruc. [illegible] et [illegible] cu [illegible] menstruar[illegible]
[illegible] sanguine

℞ fol. agni casti rutæ sem. cicutæ menstrati ... ana ... aristolo. rotundæ rubeæ tinctoriæ ana ... ... trochisci cum dimidio de cartamo ... et ... in ... pulverizentur cum ... ...

℞ gentianæ ... ana ... ... et ... fiunt ... cum ... ... pessaria quæ utuntur post assumptionem pulveris ... ... mestrua

℞ mirræ calami montani ana ... ... rutæ silvestris ... sabinæ ... ... cum felle taurino et pessario ... ...

℞ flori lilij ... nardi ana ... unguenti ... digitis ad fricandum ...

℞ aspalti et galbani ana ... mirt. ... ana ... ... et cum ... rutæ fiat emplastrum ... emplastr. super ... ... a ... ...

℞ flor. buglos. et melissæ ana ... ... albi et ... ana ... ... camphoræ ... ... et ... ...

...

maiorandana ℥ j thuris sandaroca et mast.

ʒ ij pulverizentur et salutis ...

℞ ... de ... ana ʒ j ... pulver

... et ... pone ... ʒ vuni

℞ ... ana ʒ ij ...

... ana ... Coral ... ʒ ij ...

... aurea ...

℞ ... Coriandri ... ros ʒ ij ...

... ʒ j Cinamomi ʒ j Saccari ... fiat ... alius de ...

... sumat ... Suffumigium

℞ pulegij Calamenti ... Calendula Centaur...

... ana M j ... ana ... ʒ j

... in lib ... aq. ... melius ...

... pone ... et ... suscipiat

... menses.

... fiat pulvis ... Calamento cum ...

... et pul...

Unguentum expertum ... Serpigine

℞ sulphuris vivi litargirii ana ʒ j ...

ʒ iij pulverizentur et ... cum ...

et ... antiqui ... et fiat unguentum

Potus ad abreuiandum partum

℞ aloes debarbari ʒj. dui coste, conserua [illegible] reta, coclearia iij. salviae, ad [illegible] medietatis et cera [illegible] et addatur granorum paradisi ʒj. cinamomi et cardamomi ana ʒj. puluerizentur et misceantur et [illegible]

ad in [illegible] mare

℞ succi [illegible] ʒj. [illegible] ʒj. succi acini sine sale ʒij. [illegible] mel. ʒj. cilaginis [illegible] extracto aq. [illegible] ʒiij. [illegible] — premib. bonu.

[illegible] adversus [illegible]

℞ stafisagriae [illegible] [illegible] ʒij. [illegible] in [illegible] in lib. iij. aq. et lib. [illegible] ʒ ij. [illegible] quo [illegible] lib. ij. [illegible] zibiris et piretri pulueri. [illegible] ʒß. [illegible]

electuarium restaurans uisum [illegible] capitis

℞ seminis [illegible] radix [illegible] radicis [illegible] [illegible] [illegible] radicis [illegible] seminis anisi apii piperis menthae [illegible] cinamomi seminis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] florum [illegible] [illegible] ana ʒj. triturentur optime et cum melle despumato fiat electuarium de quo sumat ʒj. [illegible]

ad [illegible]

ad num[illegible] Sena

℞ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
thuris masculi ℥ij [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
m[illegible] et fiant de 3° in 3u ad [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] frigida

℞ [illegible] terra [illegible] maior[illegible] Calam[illegible]
Camomille [illegible] ana M j laurea [illegible] fol[illegible]
[illegible] Cimini [illegible] et piperis [illegible] j coquantur
et fiant ex eis sacculi et [illegible] calida [illegible]

Ad hemorroidas [illegible]

℞ aq[illegible] lb ij [illegible] in [illegible] in [illegible]
[illegible] aloes ana ℥j [illegible] et [illegible]
[illegible]. [illegible] hemorroid[illegible]

De inde [illegible] ℥j [illegible] ℥ij [illegible]
[illegible] ℥j pinguedinis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fiat [illegible]

ad [illegible]

℞ [illegible] ossis sepie [illegible] [illegible] farina [illegible]
[illegible] ana ℥j in [illegible] cum lacte [illegible]
et coctis [illegible] et fiat panis [illegible]

[illegible] ad [illegible]
℞ Sublimati [illegible] xij aq[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

℞ pinguedinis [illegible] ʒij butiri [illegible]
[illegible] cum mel[illegible] [illegible]
radicis [illegible] [illegible] sulphuris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] me[illegible] unguento

[illegible] mama [illegible]

℞ epithimi ʒij [illegible] ana [illegible]
mones [illegible] ʒj gar[illegible] bil [illegible] xx f pulvis
[illegible] singulis septimanis [illegible]

Ad urina [illegible]

℞ [illegible] porri [illegible] [illegible] [illegible] compati
[illegible] parietaria [illegible] ana [illegible]
[illegible] [illegible] butiri [illegible]
axungia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et f[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pectine inguina [illegible] ponatur calidum
[illegible] prius fomentum cum dictis [illegible]
in [illegible] aq[ua] [illegible] [illegible]

[illegible] coronam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

℞ [illegible] ligni aloes coriandri [illegible]
[illegible] maiorana [illegible] [illegible] [illegible] cinamomi
[illegible]

ar..nos misti matr..ilis gumma [illegible] ℥i Cin
no de parat. et terebentin. abietin. pulverizan. p
misceri commixtis fiat emplastrum et post liquari
a ligni eade mugetti c̃ [illegible] ℥i ce.
fig.

Linimentum et lacrim. [illegible] et [illegible]
fissum.

℞ viridi aeris [illegible] et Sacchari Candi ana ʒ
fhuta q. [illegible] ʒj terantur omnia et [illegible] et
incorporentur. Cum Sapo. vitali [illegible] ana
ros. et [illegible] ana ʒij Sanguinis Columbi
q. s. sufficit ut incorporentur omnia et fiat [illegible]
Deq. cum pesta [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

℞ grana nasturcij ʒj [illegible] et [illegible]
nasturcij viridis ℥iii fermenti q. s. [illegible]
Corporentur in mortario et f. emplastrum.

Linimentum [illegible]

℞ [illegible] Sandal. ʒij olei [illegible] [illegible] ana
ʒj minera [illegible] et aqui [illegible] ana ʒj [illegible]
[illegible] ʒj [illegible] ℥j linimentum

ad p[er]niones

℞ olei ros. thuris ad libra citrini noue q[uod] sat d[ic]i
ponantur o[mn]ia intra capam demerum p[ro] fortu-
deri[nd]o [et] sublim[en]ig formetur ad f[ormam] lecta [et] tionum
[et] postea extendatur in parte sup[er] affam p[ro]p[ri]a

p[ro] [illegible] Salu[illegible]

℞ mandri p[re]parati mirtilli semi[illegible] q[uod] [illegible]
lutri p[ro]p[ter] tortil[illegible] capulloni q[uod] [illegible] ana [illegible] quini
arabili [illegible] chanti torrefaltor ana [illegible] com[illegible] dan[illegible]
o[mn]ia bene [et] fiat [illegible] [et] bullit in uino nigro [et]
[illegible] sedeat sup[er] i[ll]i[illegible] [illegible] o addidi [et] suponitur

℞ decoctio[n]i, althea maluari tapsi barbati [illegible] c[um]
cu[m] [illegible] fomentet anus
Pro suppositoriu[m] ℞ thuris [illegible] ana [illegible] clavi
a iiii [illegible] cum medio terebinti a [illegible] f[iat] supositoriu[m]

Regimen ad cautione[m] [illegible]

[illegible] frater [illegible] capite [illegible] [illegible] recta [illegible] verum [illegible]
[illegible] imp[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] abs[illegible]
quire itaut nec [illegible] nec [illegible] sit [illegible] nec motu [illegible]

... mas [illegible] mane Serviet. erit equitatio in ... ...

et plateis honestis, herbas ... ...

... ...

... ... domus sua, et loca mag...

... ...

... ... suffumigationi. ... ...

... Servire [illegible]

... dormire nimis [illegible] ... ... usque ad ...

ultra deambulare post ... ... ; a ...

... quusque et gentia nimis ... ...

... ... imo temperamento aere ... ...

... ... domi sua, ...

... alijs ... ...

... tantillum camphore et admiscendum in quo ... ...

... ... faciat et de ... ...

... ... pomum ... ... collo suspensa

... talis ...

... ...

... ... albi ... ... sem. grana sem. ...

... sem. ... ...

... ana ... ... camphora ... ...

ambra ... ... et ... ...

...

Dficiunt poma odori ... 2a ... Aertim ... e. ...
ca arboris in ... aq putrida Limosa ... tristissimi odoris generata
Nec minus autem ... e ... ia ... Semel in ebdomada ieiuno
ventric ... ante ... demidia ... auellane ... magnitudinis
in aqua alliorum ... aliis potius ... hiras sequentes abstinendo
... odoris ... Laxatiua ... e ...
2o ... ex apostemati ... in officiendo ... illius
purius
Deni ... in cibaria ... repletio ... et ... fugienda carnes
... e ... gallina capo ... edi ... uitulis e...
raro uti ... e carne ... alca ... ris ... carnibus ... anserib
atque ... e abstinendum ... carnib salitis lacte caseo et
apicib cauendum e
F ... uti ... amicdulis ... primis ...
... primis ... malis granatis ... dulcib ...
... cerasis pomis dulcib ... aliquo ... melone
Oleracijs uti ... lactuca spinacia boragine ... rosa
agresta in ... cibariis ut e ... et capari
... pira ... lactuca cauen
... cucurbita ...
uini det ei album no multum ... et ...
uino rubeo assuetis in ... subtili lucido et claro ... condimento
... carnes ... piper ... 3 ... zinziber ... omittendo

q̄ in dieb; ueneris poss. uti pilulis a q. dulcis et pisti
frixis cu agresta et [illegible] mane . fructuu solum
ut auellanã amigdalis nucib; passis prunis damascenis
Potu solet. Si possibile fuerit nō multu [illegible] exercitiu
ante prandio cu suis conditionib; et tempore estatis dom
aspergere aqua et floris cordialib; et foliis cani
uitis et dicitur a q̄ ros alleto . manus abluere saepius
ē conueniens . hora prandij estate ad [illegible] dormire in
et post prandiu recte [illegible] tm̄ allicts nō ē utilis
et abiri uia mea solubilitas ē [illegible] continuare et
enti ss ueniret cu temperatis ē [illegible] . conuenit semper
lubricu habere . et qd mensile conuenit [illegible] 4° [illegible]
pillulas Rasis [illegible]
Item et Romani inuenti peste [illegible] pulueris [illegible]
[illegible] rectas mj
Ad apertionem fenestrarum conueniunt eas aperire [illegible]
uentus septentrionis temp. pestis . Si talis infectio a septen
trioni nō uenit
postremo medicus qdā expertiss. tempestis exi
condimentu factu ex ficub; [illegible] nucib; et ruta [illegible]

intestini Cocarini, quod nostris temporibus est approbatissimum
contra venenum et a quadam vocatur theriaca diamerum ... ingente
operosè quod remedium invenitur apud ... culbrinia (?)
Cachochimia cap. de vultis

Deliriis

Si autem talis fuerit iam posita ... vel a lato ad ... et post ...
ad ... edicina. Ideo quod capit ... pestilentis bubonis inglua
hora electionis vena sectio facienda est. Si apostema fuerit sub
axilla fiat ex eodem brachio ex vena cor. Si in inguinibus
ex saphena ... Si post auriculam ex vena
Capitis. post flebotomiam sumat quantitatem avellanae theriacae
magnae in aqua ... in qua modicum ... rasura ...
... et si febris ... in aqua papaveris aut ... et si
sudor ... quantitas media avellanae
confectionis guidonis contra pestem cum aqua ... aut
... dentur illi pulu(is) lapidis Bezaar ... armeni
terrae sigillatae quantitas ... cum ... aquis ... quod ...
... fieri intra 12 horas.

Loco autem apostemato applicatur caparum in qua ...
... in qua pones theriacam. olei de scorpionibus ... albori.

Et cepa otrusa cum mel. sup imponens apones cum afonitide. animam pulli galinacei vini et adde ac... quo Galli ... in inguine ... cellulas cum scarifico pes aplicari e mirabile et sanguis sugat. quidam utuntur cum cauterio actuali post dorsa. ultimo cor debet fortificari et epithimari cum ... cordialibus ... acetos. aceti citri limonum ... intermixtis ... cibari ... lure ... agresta acidi limonum. pulueribus diamargariti frigi ... ... bolli arm. terra sigillata et similibus.

Afectio ad bubone pestilente et damus

f 85.

Accipe cepa ... et caput eius ... et ... cauetur tota cepa et impleatur ... theriaca, deinde ... orificium cape cum ... eiusdem ablati et in stupa ... uat et in prunis assetur et postea ... et ... eius extrahatur. de quo bibat coclear unum aut ij. et cepa cum ... super bubone. et ... amare ... omni ... interim magna pestilentia ...

... virgine.

Electuarium contra pestem
Excellentiss.mi Guidonis.

℞ sem. iuniperi ℥ij sem. gariophil. macis an. ʒij m.
Cale (?) in Zibem. Sedoaria a ria ʒij utriusque Aristolochia
formentilla cad. boraginis tunici Dittami emulae campana
ana ʒiß Salvice rutae basilamitae ment. ana ʒj baccharum
lauri Iuniperi Croci sem. acetosae Cimini montani
olibani boli armenii terrae sigillatae sper. ossij
de Corde cervi rasurae eboris margaritarum frac. mitorum
saphirorum et smaragdorum corall. rub. nigri albi
Sandal. rub. et mucillaginis ana ℈ij Sertur ros buglosse
et nenuphari Benale gbeta ana ʒj camis salbon
lib iij f. Electuarium Ca aq Scabiosae et rosatarum debilium
Camphoratam ℞ Suum Sicut Benala
℞ Vngtum ad delibendos carbones

℞ Scophonia ʒiß armoniaci ʒj masticis berc. olivae
ana ʒj res Iluatt totum pani pistelli et fructus marini ad
...num et ponatur tum in istam complastri
ne redisseantur

℞ mirrae Sanguis draconis thuris mastichis ana ʒj tramur
deinde misce albumen ovi Ni Sanguinis restrictionis quod
Sat est agitentur sia ad Spissitudinem

Item ℞ pruni · rame lavanari ... Sileri dr
et misceatur cu mussilagine psilij cu Salle ...
albi et acceto et ponatur s pom.

Item ℞ Sanguisugas N. x. et pedtinari ...
immortari et deinde pone allelu ... ferami
simul · et petia exprime donec tota substa ...
... substa inunges pom

Item ℞ ouoru formicarum ʒ ... · Sangui ... uispr...
tionis et ... ana ... et cu ...
... ter in ...

Item Stercus lacerti ... Item ouaforn...
cani cu succo hedera ... in aure.

Item ℞ thuris masthicis aloes gumi arabici ...
armeni ana ʒij ... mirtillori balaustiorum ...
ʒiß seminis papaueris albi et floru nenufaris ...
ʒi bdelli dragaganti et amili ana ʒij ... ...
puluis... et cu succo poligonij in corporetur et cu ...
masthici ... mista.

Item et ... Secreto ℞ alumine ... ʒij ...
... ʒiij ... Sanguinis uispertil...
ex tracti ex medietate ... ʒß ... ʒij ...
misc...

Et sic ipsum sine a ℥i lera in meri ʒ ij (...) ante cenam tri paris unius capilli a radice C uliana (...)

a posima utilisad i (...) ostium

Crasa (...) Cardiaca (...)

℞ Smilacis asperæ, cum (...) polipodii ana ℥ij rad. ascarum (...) buglossi gramminis apij petroselini borrag. ana M j hordei ℔ j Sem. anisi et feniculi ana ʒ ij Sem. cartami ʒ iij turbith ʒ ij elleb. ʒ j Sem. citri

Fi. fol. sene ʒ iij epithimi ʒ ss flores fructus cordiales ana (...) sac. (...) Iuiuarum ʒ ij (...) et passulari ana ℔ (...) Coque f. s. a. ad (...) in lib. iij ad (...) ad (...) et prost (...) decoctione colletis et de(...) (...) sacchari et melli (...) ana (...) diarrod. abbatis pulueres ʒ ij m. et f. decoct.

Alia (...) ℞

℞ rad. borrag. scorsonera apij eringi feniculi petroselini et asparagi ana ℔ j polipodij ℥ij smilacis asperæ minoris mellissa ʒ iij prunarum enucleatarum n.° xij passularum sine acinis ℔ j absinthij pontici asplenij et agrimonia pentafilois et capillorum ana M j Sem. feniculi

infor. cordial. et sem. mais frigid ana ℥j f. d.
tio in lib. xij a q. d. ℥ij sem. cart.
in q. otto [illegible] hypoqrite fuerit [illegible] cetu [illegible]
Coctio donec remaneant lib. iiij et cu lib. [illegible]
et lib. j mellis f. sirups et seruetur [illegible]
cui ad[illegible] quarta d[illegible] ℥j

Sirup ad puerum epilepticum

p. puero epileptico.

Si no adest febris ℞ sirup. stichada. et mellis ros.
collati ana ℥iiij theri. [illegible] ragdoro [illegible] aq. tera
sirup dulcium ℥ij m. et ex intervallis cocleari j sumo
Si febris adsit sirup. [illegible]

idem. efficit mensis et appropriete a q. teras [illegible]
emplastrum p. umbelico insufflatione [illegible] aut
[illegible] aut dolore illius.

℞ cortica citri coriandi [illegible] beben albi et rubri
utriusque corali grana [illegible] [illegible] [illegible] mori [illegible]
[illegible] cerui granorum [illegible] mastici grani juniperi
margaritarum n. perforatarum sta[illegible] maiorana ana ℥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] depurati [illegible]
[illegible] [illegible] terebentina [illegible] [illegible] igne commixtis

Tarre

[illegible] capiun[illegible] in [illegible] mensis [illegible]

Electuarium [illegible]

℞ Calamenti Satureiae Stachadis Hysopi montani ca
memal[illegible] [illegible] ana M ij [illegible] Aristolochiae [illegible]
[illegible] ana ʒ j [illegible] in lib. x [illegible]
[illegible] q. s. ut fiat electuarium

Electuarium [illegible]

℞ Sem. citri [illegible] ʒ iij Sem. [illegible]
Citoniorum Sem. [illegible] ana ʒ ij Croci
ʒ ij [illegible] q. s.
fiat confectio [illegible] ʒ j cum [illegible] aq. [illegible]

Syrup. [illegible]

℞ Stachadis passul. ana ʒ j liquiritiae rad. [illegible]
[illegible] ij [illegible]
ana ʒ ij [illegible] capill. [illegible] Calamenti ana [illegible]
Citri et radicum [illegible] ana ʒ ß [illegible] in quante
aq. sufficient. [illegible] ad sumptionem [illegible]
et [illegible] Sacchari [illegible]

Clistere [illegible]

℞ fol. malvae mercurialis rad. ebuli ana M j [illegible]
[illegible] Carthami ana ʒ ij polipodij ana ʒ ß [illegible]
manirad

ana ʒ ij ... in bib iij ... ai ...

p...uli Saliti usq. ad medie... et colli

in ... collatura ... aluatti benedicte ʒ xij aqui...

Flei rute et aneti ana ʒ iij olei laur ...

pro dolori arthetici et ... pot ... Cucar

...nim ... pro emorroida maniaca ...

Rx pul cucali integri usti et hirundini ...

usti et ... ʒ ij in ... mulieris in mane ...

... et pronia ana ʒ j lapidu ...

... ʒ iij zuchari ... di ... zuchari

cu sullo herbe S. Maria et ... cu ... pulueris

... ʒ ij l iij pro confortando stomaco ...

Rx interiori stomaci galine ... ʒ ij cinamomi

... j ... zuccharo ... ʒ iij sumat una in

frigido cu vino albo incalido ...

... ad ... nidos dentes et emendandos

Rx rad malvavisci ... in fun...

danti ... forti ... et in ... dicte ...

modicu sangui draconis pulverizati ...

... postea ... dicte radices soli exponantur et ...

ad ...

fricentis [illegible] et lenitiv [illegible]

[illegible] est dicta [illegible] in uino [illegible]

[illegible] uinu mutemi [illegible]

[illegible] ana [illegible]

Aliud ad idem

[illegible] misce cu [illegible]

[illegible] ultimam [illegible] dentes

[illegible] em [illegible]

Sumantur oua Nij [illegible] in oleo [illegible]

[illegible] postea puluerizentur cu modico [illegible]

[illegible] expertu est [illegible]

[illegible] expertu

dare [illegible] in [illegible] de 3 in 3

[illegible] unam [illegible]

[illegible] fluxu et [illegible]

[illegible] ouoru [illegible] ad [illegible]

[illegible] et [illegible] in illa [illegible]

[illegible] pulueres flores [illegible] et tutia [illegible]

[illegible] per nocte integra et mane colligatur liquor destillatus

et [illegible] inferiora [illegible] est albumina

implevi

pulueris [illegible] et brodii ouorum [illegible] per [illegible]
exprimatur liquor et [illegible]

aqua [illegible] contra [illegible] uentriculi [illegible]

Rc Cinamomi galangae mastici ana ʒi [illegible]
ʒi [illegible] et calami aromatici et [illegible]
et mente [illegible] ana ʒi [illegible] puluis [illegible] q. misceatur cum
gallina [illegible] et [illegible] ros [illegible]
[illegible] destillatur et bibat [illegible] [illegible] qui ualet [illegible]
rato in [illegible] [illegible] unaque [illegible]

ad duritiem matricum
Rc farina [illegible] et fabarum ana lib. [illegible] cimini ʒi [illegible]
ʒij [illegible] [illegible] [illegible]

ablutio capitis ad [illegible]
Rc Calamenti [illegible] ana [illegible] Saluiae [illegible]
[illegible] ana Mj [illegible] et bachar [illegible] ana Mj
[illegible] lixiuium cum quo [illegible] caput

[illegible] atque [illegible] Cordi
Rc Sandalorum et Coralorum amborum [illegible] Spodii Camphorae
[illegible] mirtilli [illegible] ana ʒi [illegible] et [illegible] Coriandri [illegible]
[illegible]

spica [illegible] de corde [illegible] grar [illegible] fi[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ligni a[illegible] [illegible] [illegible] rorismarini
[illegible] melisa ana ʒij musci [illegible] iiij ambre [illegible]
ana [illegible] [illegible] et misceantur et f. sacculus [illegible]

Sacculus Carminativus [illegible]

℞ [illegible] apij anisi Ciceris [illegible] malecorna ruta [illegible]
ana [illegible] [illegible] Calamenti ana [illegible] [illegible] pulegij [illegible]
Camedrios Camepiteos ana p. j. absinthii [illegible] [illegible]
[illegible] Cinamomi garofilorum ana ʒij maci[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et fiat Sacculus

Sacculus [illegible] [illegible]

℞ pul[illegible] menta absinthii [illegible] Calamenti pulegij ana ʒij
[illegible] [illegible] ʒ iiij nucis moscate macis [illegible] ana
ʒij Galange ʒß ros rub. Coriandri [illegible] ana ʒij
gallie muscate ʒj et f. sacculus in pomo [illegible].

Sacculus [illegible] corde frigido

℞ ros rub. buglosse flori viol. et borrag. ana ʒiß Cortici[illegible]
citri [illegible] [illegible] mirti [illegible] [illegible] Coriandri [illegible] ana
ʒiß Sandali [illegible] ana ʒj Camphore ʒj f. Sacculus [illegible].

e - cu mirabile stupefecti qui ...
Udru ipsius et fuerit ... dare ex
totu universu.
De vas vitreu 12 ... cintur ... et ponne ... 6.
... floribus albis Sambuci postea pone pintulas duas
alltea - l. ebuli et postea pintula una floris ...
et ... ... et ... in ... ... et ...
plenu ... et ... bene et ... ...
... totu estate ad ... solis et hoc ... ...
... ... et ... et ungatis ... ...

... ad provocanda menstrua

... ... casomti abrotani ... centauria ...
... ana ... matricaria ana ... ... cinam...
quam ... ana ... Cicelaris rubea tinctura ana ... misti
... ... grosso modo buliant in sufficienti aqua ...
purgat menstrua et urina ...

... pollutione nocturna

... sem ... et viola et Salicis ... et ...
farina hordei ... ... idem faciunt semina ...
et nenufaris ... ...
... ...

[illegible] Sinic [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mentis [illegible] [illegible] ana [illegible] absinthii [illegible] Aloes [illegible]
ana ʒj Cere [illegible] et f. [illegible]

Unguentum [illegible] calidum

℞ olei [illegible] [illegible] [illegible] et spica ana [illegible]
et Spodij ana [illegible] Sand. rub. [illegible] [illegible] [illegible]
ana ʒj [illegible] Eupatorij ana ʒij mastices ʒij Cere
[illegible] q. s. f. unguentum [illegible] [illegible] [illegible]

℞ pinguedinis anatis [illegible] ana [illegible] olei rosati [illegible]
[illegible] et [illegible] vitelli ovi [illegible] [illegible] [illegible] ʒij
unguentum

Unguentum Caput [illegible]

℞ olei [illegible] et de [illegible] ana ʒij Ireos [illegible] [illegible] euphorbii
[illegible] ʒij Cere [illegible] f. [illegible] unguentum [illegible] [illegible]
quamque [illegible] et fricentur [illegible] nares cum [illegible] [illegible]

Emplastrum [illegible] [illegible]

℞ Olei de [illegible] Citrinis ʒij [illegible] amigdalarum et [illegible]
ana ʒij [illegible] ʒij Croci ʒij Cere alba ʒij Camom. [illegible]
Sem. [illegible] ana ʒij pinguedinis [illegible] [illegible] vitelli ovorum [illegible]
ij et f. unguentum [illegible] farina [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

Ung.ᵗⁱ de ...

℞ olei ros. cere ... ... Sungiae ... ana ... me ... ... et ... ungi...

...tis ad ... ...

℞ ... cassie ... ... olei ... ... ellict ... ... Cardamomi ... ... meli... ... ...

Ungt.ᵘ ad ...

℞ olei ... ... ana ... ... olei ... ... ana ... et f. ungtu ... ... ana ... ... ungtu ... ... quo ... ... et ... ... et ... ...

Clister ad ...

℞ ... ... ana ... ... lib ... ... medias ... ... olei ... et ... ... ana ... ... fit clister

Balsamus ... ...

℞ terebentine lib ... ...

Zedoaria nuc. musgat. ... pulverisat.
ana ... ... misce ponatur ad ... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... pulverisetur ana ... f. ...

... ...

℞ aq. ... ... ana ... ... et ... ...
... pharmacie ℞ pulp. cassia recentis ... agarici ...
... et Rhabar. ... ana ... mirabol. citrin. ...
... ana ... ... cu[m] aq. melissa ... ...
... ...

℞ origani ... ... ana ...
... barbati ... ... ana ... ...
... ...
... ...

... medietate ... ...
... ...

[illegible] [illegible]

[illegible] abshinthii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ma[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ana [illegible] [illegible] [illegible]

pulu[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] capatri [illegible]

cani [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] me [illegible] [illegible] [illegible].

ad [illegible] tandi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] recens [illegible] gallinarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

farinae [illegible] ligni aloes marcasitam [illegible] aratalis [illegible]

sub ana [illegible] ambre [illegible] [illegible] mosum [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]

omn[illegible] et fiat pulvis [illegible] [illegible]. de quo assume [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et in uino assumpta hoc idem efficit [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et pulverizata

aperimt ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ligni indici [illegible] [illegible] lib[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ana [illegible] [illegible] [illegible] ligni

[illegible] in lib X [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] lib[illegible] feruent [illegible] et [illegible] aperim[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ligni indici

Canti Capni

alle ... ... tert

Cui ... ...

Doctri mirabile

... ... quar ... fiat ...

gallata ... ... terti ... ...

Cineris ... ana ... ... cere

alli ... alleti ... ...

magis ... ...

... ...

Vngtu musculaginis ad duritie scirrosa.

℞ ... ... sem. lini axungia galine

... medulla cruris ... vnguenti dialthea ...

ana ... musculaginis althea ... sem. lini et sem. maluar

ana ... armoniaci bdelij galbani oppopnacis dissolutorum cum

aceto acerrimo sambucino ana ... et si addatur lapidis martha

... ... ex qq. ... fiat vngtu ... arten. et loco

Cera coaguletur. emplastro diaglonis minoris et ... ... igne

... gutulla alleti sambucini et croci puluerisati ... et

plurimu agitenti. et ...

Unctu ad hetica.

℞ olei recentis amygdal dulciu. dlli · unc I · sem · sem · ini ana ʒ ij medullae cruris vitulini axungiae galinae butiri vacini sine sale ana ʒ ij misceantur et f. unctu cu cera alba · addantur mussilaginis liri psylij citoniorum et gumi tragacanti ana coclearej et de hoc unctu accipies coclearre j · et altero lactis mulieris et ingu dorsu et pectus cu vadit dormitu.

Ad abortu prohibendu

℞ album ovor N · iiij olei ros · ʒ iij sem · mirtillor ℥ · ij agitentur simul et cum stupis super renes et intra umbelicu applicentur sepiu et supra umbelicu frustrum carnis vacinae semiassatae cu pulvere thuris ma r · bieis et ror · sup inspersis et e mirabile.

Ad dolore illiacu.

Tomesse huma meada per coser · de fiado de linho; e esta com seu triu duas mais se porá em hu cesto de coar, e elle lançará de cinza de vides ou de azinheira asaz tal bastante pa faser se huma coada e despois lhe lançará a agoa quente, atequ fasa o lexiuo ou de coada · e se tomará a propria madexa, com a cinza e lexiuo quentes e se porám sobre a propria parte.

e logo se porá esta tortilha de ovos. ℞ ovum N · iij agitentur multu et postea friguntur in oleo camemali et aneti ana ʒ iiij et su inspergantur valuetas pulegij flori camemali ana p ij

Et si cu hoc n[on] genuit ponat[ur] [illegible] pim dorsum ventosa magna cu multa flama. [illegible] tu o[mn]ia debent fieri transactis evaluit, [illegible]

De memoria laesura et de m[odo] excitandi

Anacardina

In hoc [illegible] breviter audivis sex pertractanda [illegible]. 1[um] q[uo]d sit memoria et q[ua]e eius utilitas. 2[o] laesionis eius signa [illegible] q[ua]e memoriae nocent [illegible] 3[o] q[ui] sint abiles ad memoriam [illegible] s[ecundum] in quo tempore ad minima memoria reparantio, alludere debemus [illegible] in quo tempus [illegible] [illegible]. Et antequam ad primum deveniamus notu[m] e[st] q[uo]d [illegible] disputatur de deperditione memoriae o[mn]io q[ui]a alterius negotij e[st] [illegible] memoria debilitata et laesata et de atte[illegible] quo [illegible] reddatur quo [illegible]

Ad primum postulatum [illegible] memoria nihil aliud e[st] q[ua]m cognitio rerum [illegible] sub ro[ne] [illegible] et conservatio spirit[uum] cuius bonitas consistit in facile [illegible] definitio [illegible] et [illegible] retinendo [illegible] alibi memoria e[st] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] memoria [illegible] [illegible]

[illegible] capitulo [illegible] regis [illegible] milites [illegible] nominati vocabat

[illegible] hoc de primo.

[illegible] de [illegible] supra [illegible] memoria [illegible] [illegible] sub [illegible] humiditate [illegible]

humiditas laedit corrumpendo.
frigiditas [illegible] oni [illegible]

[illegible] corrumpit [illegible] et retentioni [illegible] hac [illegible] in [illegible] oblivio [illegible]

oblivio filia frigiditatis

[illegible] unde [illegible] memoria [illegible] deservi [illegible]

[illegible]

que ex nimia humiditate non recordantur.

somnolenti [illegible] maxime [illegible] in motu [illegible] retinent [illegible] nimia [illegible] [illegible] capitis [illegible] varissima [illegible]

q[uod] ob nimia siccitate [illegible] non recordantur.

fatu[illegible] [illegible] abundans [illegible] mente. Et [illegible] intemperie [illegible] et [illegible] retentiva [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] anni [illegible] ordant [illegible] [illegible] sunt [illegible] frigiditate [illegible] contemp[illegible]

q[uod] ob frigiditatem cerebri non recordantur.

[illegible] non [illegible] mens [illegible] apparet caput [illegible] intemperie [illegible]

q[uod] ob caliditatem cerebri non recordantur.

[illegible] denique [illegible] fuerint [illegible] rubra [illegible] caput [illegible] nigris [illegible]

i Crisi vinne, mitras [illegible] et somni [illegible] dicatissim

dunt. Si tamen [illegible] [illegible], [illegible] signis [illegible]

agnosces.

Ad 3m positum ledentes dixit ora memoriam [illegible] tibi. — decausis ledé

[illegible] in primis cruditates [illegible] memoria nocent, [illegible] — Cruditates

[illegible] vini copiosi [illegible] vita [illegible] — uinu copiosu

[illegible] excedens frigiditas, ut in iis [illegible] noctant [illegible] — excelens frigiditas

dormiunt [illegible] nimia [illegible] ut [illegible] abundant — ut noctu uelade

[illegible] timent animo [illegible] calore [illegible] — et diu dormire

[illegible] in hoc [illegible] [illegible] nimia calidi

[illegible] tos.

Et [illegible] sunt [illegible] [illegible] dicta [illegible]

[illegible] ut qui [illegible] vino assueti minime [illegible] — dissueti uinu

[illegible] dealbata [illegible] [illegible] vino asseti [illegible] — non sumant;

dat e mane sumere [illegible] minime [illegible] caput vaporare — assueti, mane

[illegible] [illegible] a [illegible] de San[illegible] [illegible] — solum et non sero

Centes, a vino abstinere [illegible] ne actionum [illegible] offensa patiantur

[illegible] melius erit abeo in totum abstinere [illegible] integra memoria [illegible] — melius et qui non in toto abstineri.

[illegible] sunt.

[illegible] cibus. alimentum temperatum [illegible] lectionis [illegible] — Cena breuior

dent et die [illegible] breuior erit [illegible] summopere cauere [illegible] — prandio

ab alimentis [illegible] [illegible] caput [illegible] — [illegible] alijs

Olera & lacticinia — Acria, & lacticinia [illegible] e capite [illegible] quod itidem nimis [illegible]

& replent ut dicit [illegible] cap. 22 post prandium

post prandium — non cena assumant [illegible] praeparatum [illegible] carnem [illegible]

audita praeparati [illegible] tonia [illegible] — saccharo conditum & fructus omnes stipticum efficiunt ne [illegible]

omnia cerebrum nutriunt [illegible] capite [illegible]

appetite non [illegible] tunc et multis nota — nec nocent & uales. [illegible] & omnia aletosa [illegible] efficiunt

omnia aletosa — & ossa gallinae [illegible] consequentia [illegible]

temperati [illegible] ut [illegible]

temperata uictus — & in summa temperata uictus ratio seruat integras [illegible]

somnum nostri [illegible] integram memoriam esse [illegible]

non stati a cibo dormiant, & duas [illegible] — a cibo assumpto dormiant & post duas horas a cena transacto

post cenam capite [illegible] — somnus sumatur capite modice correcto [illegible] nimis [illegible]

[illegible] multum [illegible] — caput langore afficitur & huius rei ratio [illegible] nimia [illegible]

[illegible] capitis [illegible]

noctem dormire pedibus calceatis — & dormire pedibus calceatis [illegible]

non transpirant et intra reflectuntur [illegible]

[illegible] de laboriosis exercitiis utatur [illegible]

& studeat deambulet [illegible] ante cenam et prandium — deambulare & ante cenam. Caueat ab usu uenereo. tempus tamen [illegible]

non utatur uenere — melius videtur [illegible] matutinum [illegible]

liberum e ab [illegible] & ad [illegible] caput somno [illegible]

exercitium [illegible] memoriam — [illegible] roboratum. unde [illegible] dormire [illegible] [illegible]

Pane ante somnum q(ui) recipiunt memoriae e(st) mandandum [illegible]
standum ad portas memoriarum qa §. 3a [illegible] q(ui) dixerunt. maxime e(st) ad
utilem q(uod) memoria deperditur plurant, no(n) [illegible] capites plurimos, no(n) sit deditus multis
negotiis aut plurimis scientiis se ingurgitare. q(ui) de ca(usa) culpario Scientiis nec multis negociis
carent illi q(ui) p(ro) memoria attendenda tuttes (et) machinas o(m)ponunt
muros [illegible] excelsa (et) magnificos [illegible] qui potius defecto
memoriae [illegible] unum [illegible] Gal. lib. de dessignis impiriale. Gal. Assiduus labor, colit memoriam
med [illegible] p(ro) memoria recipiscenda assiduus labor et lucubratio
sufficiunt cui [illegible] illo dicto gutta cavat lapidem [illegible]
repugnare videatur lib. 3o de [illegible] 6o ubi inquit assiduus labor in
literis solet memoriam deperdere. cui dicim(us) [illegible] repugnantia nulla e(st) qu(ia)
[illegible] literarum exercitio labor moderatus sufficit talis n(on) alit ingenium Studium sit moderatum; na(m) nimium destruit;
et memoriam adauget. si t(ame)n nimis excedit destruit naturam [illegible]
minus inimicum nature. 1o aph. penult. q(uo)d [illegible] Gal. et [illegible]
hoc codice Camdus de gramatico post cibum vociferante, insinuabat
eum passione epileptica correptum si nimis vociferaret. q(ui) [illegible] no(n) oportet exce
dere ultra temporis [illegible] et ultra temperamenti habitudinem
na(m) in temp(ore) calidiss(im)o et [illegible] bilioso labor eximius [illegible] potest esse fatalis
[illegible] [illegible] de [illegible] et [illegible] in medio requirit. [illegible] superfluitas de mitte
[illegible] [illegible] medio [illegible] qm [illegible] [illegible] moderata

Capitis frictio
modica delectatio

[C]apitis frictio unctio invitio gaudium moderatum studium et ...
modica delectatio

Ca. 4m. nempe qui promptiores et habiliores sunt ad memorandum
... et quod maxime medicis necessarium erit in illis qui integra fruuntur
valetudine remedia non sentiant quae nobis esse possint. Cuius rei ...
nem posuit ... lib. artis cap. ... ubi inquit delitiores temperamento
cerebri ... ... de ea sit praediti ad memorandum
[a]quiutiorem apti sunt quod ex eo provenit quod calidum cerebrum humidi
elementis destitutum sit facile perficit ac memorat. Cui ...
... videntur melancholici qui ad utrumque opus ... ac inepti ...
ut videre est in adolescentibus ... et messoribus et in artibus mechanicis
laboriosis exercitatis qui omnes inepti sunt ad apprehendendum et memorandum et
hoc est causa ... Arist. lib. de ... et ... cap. de memoria et
reminiscentia dicat ad ... iudicio pollent memoria carent et ...
... in his qui ... temperatura praediti sunt et ... memoria et
apprehensio cui ... ... intelligi debet de delitiore
cerebri temperie moderata nam immoderata nulli actioni moderatae
... ... et qui messores et fossores et reliqui omnes laboriosi
... sunt ... memoriae perfectioni ... exercitij ... delitiore
cerebri intemperie sunt ... nec ... ... hebetudinem ...
apprehensionis ...

q integra fruuntur valetudine, non carentes.

q temperamento delitiore praediti sunt apti ad memorandum, dummodo delitias sit moderata

Laboratores valde non sunt apti ad memoriam, propter nimiam delitiatem

ad ic apt. gm dbrem hoc ctd. mediciy memoria i nomin

de diversis temperaturis. I° to primatis debilitatis ad memoriã. bilioni

obtinent bilioni excerpta cerebri dilliter medicinae sortiunt 2° sanguinei.

2° to sanguinei qu. omnis temperati sint evaporõe multo 3° addictis melancholici. 4°

patiunt. qu. aliquo mo facultem perturbant. 3° to melanch. 4° petuitosi

E. q. in estate ad superiora. 4° cultu petuitosi spiritem peto

que rebelles olioni.

Ad 2ᵘ in quo vidim e quod temps. ad vitia mentalle

vere spit E. q. eo mo fermentari dicantur e 4° mis. certis

temporib. ab A.A. menta fermentari. I mo q a alio temp. menta

elligi n poss. q. fermentoe in a decus. ut in theriaca dpõe debet

ligi et vestri medio vere n a co temps. vipere colligi debent ut medio vere collig. et vipera.

bli reatt lib deantidotis. P. 2° mo roe temporis mentari dicuntur

qroe fermentoy e vari tam tempus desiderati luti in lectione

aloes q medio estate debet fieri ut decoctio spem diaphonginai estate lavati. aloes.

E. in dpõe i m'stili planiculis extirpandis. 3° mo ad usu

mentoru temporis dstitus requiri vii influxus astroru ut sub

tali e certo influxu medicina fronti q a simplebriacũ ex mho

ex ea pe bent q ia n e in usu. Et hoc ad sigillãe astroru

attinet de qd tholomaeus in centiloquio prae 22. 4° mo motoru

fermentoy

fermentio [illegible] fermenti vitiatae expe[illegible] [illegible]
ut que adiunt ad manu natura formino[illegible] fieri debet [illegible]
distingue [illegible] Anacardina, na Anacardi [illegible]
requirit [illegible] [illegible] fermentis [illegible]

Circa ultimu nempe [illegible] his mentis usi debeant, [illegible] nostri est quod cum varia ut in plurimum easdem [illegible] sint extremarum temporum constitutiones fugere [illegible] ut est aestates hiemes.

Semper ad curatione fugiat humores et aestas;

Sed iam tempus est ut de mintorum usum memorie [illegible] de [illegible] illa recuperanda pro qua re [illegible] nostri est [illegible] memoria ut in plurimum ab humoribus frigidis et crassis [illegible] minta [illegible] apponere simplicia quae memoriam adaugere [illegible] adducere libuit. [illegible] cinamomi [illegible] mastichi [illegible] odorum piperi garanga nario imposita. [illegible] antiqui observatores tradunt fel perdicis maxime posse de naribus [illegible] apponatur. melisophilum hispana herba [illegible] peculiari experimento memoriam auget. Sizimbrium hispani [illegible] idem a proprietate efficit. Caro turturis cerebri gallinarum [illegible] Cum amigdalis usus, margaritarum in cibo et potu et [illegible] [illegible] usus id [illegible]. auri lamina super [illegible] imposita. Semen [illegible] maturae [illegible] cum [illegible]

Simplicia quae memoriam adaugent;

fel perdicis naribus et temporibus posita

melisa experta.

margaritarum usus

auri lamina super suturas

ta

ea ruta zinziber et dictam nō minimi momenti sūt ad custod[illegible]
[illegible] administrari cortice [illegible] cum [illegible] et [illegible]
[illegible] q̄ curabitur. ℞ syrup. [illegible] simpl. [illegible] — p̄paratio:
ros. [illegible] ana ℥ j decoct. maiorana petonie melisse
[illegible] ℥ iij [illegible] et syrup. [illegible] spatiū sex diēr[um]
assumi dēt temp. matutino ante q̄ a lecto surgat cum p[ost]
sit dormire et die melius [illegible] syrup. [illegible] [illegible] — subsequēdo dormiat
[illegible] sequenti pillulis cū in cerebro [illegible] expurgari dēt.
℞ massæ pillul. [illegible] aurear. et agreg. ana ℈ ij — pillul.
[illegible] cū syrup. de [illegible] [illegible]
[illegible] nona [illegible] capitis [illegible] apoftlema — post purgatioē utemur in
[illegible] et masticatoriis nā [illegible] maris [illegible] tumiaris ex cap[ite] [illegible] secunda
[illegible] maiore [illegible] [illegible]
temp. [illegible] masticatoriū [illegible] ex — masticatoria ex mastice et piretro.
mastice [illegible] piretro et staphisagria cū cera ut ℞ mas
[illegible] ℥ j piretri et staphisagrie ana ℈ ij et pulverisat.
adde ceræ q[uo]d sat sit et [illegible] ex qq. unū singulo
mane [illegible] et ore detinere donec manifeste sp[u]at — donec sp[u]at;
[illegible] spatiū primis hora [illegible] aut suffitu [illegible] suffit
[illegible] confortantibus capitis et exsiccantib. ē [illegible] minime mastice
[illegible]

Diabulci et bilacij mentis deq. ... T ... et ...
mesh penultimo. aperit a hoc mentu sinistri aple
ab aure in aurem in sutura coronali latitud trium digit
abraso cap. ut ℞ emplastri p sutura coronali ... em
Centauria 4ta ... ad magnitud ... emplastru
... ad altiores expositiones ... sequens ...
memorie et memoria ... ut ℞ zingiberis ...
mabothilis ... cumini origani ana ... nucis muscat
Calami aromatici asari ... maceris ... apij ...
... gariophilorum cardamomi ... piperis longi ...
Costi et Ciperi ana ... menthe ... ... terantur
... puluere redigantur et cu melle despumato fiat e...
... in minori quantitate dumtaxat temp. estiuo et in maiori
hyemali ... mediu cocleare inquo casu maxe
... pillula ... ℞ succini ... ...
aloes ... cubebarum ... cu uino ... ...
... duas ante cenam sumantur sequentes tri pillulae ... min
... ℞ Calamii cubebarum ... nucis musc...
garofilorum ana ... mirtae ... ana ... masticis ...
et cinnam. ... pillulae ... una ... hora ...

Emplastru hoc ab ra...
... cap. lat. triu
digitoru, de aure in
aure ... ;

Electua. ... me
diu cocleare.

pillu... ... ...
... ante cena

pill; ... ... som
ni; ... ...
... ...

Faciā inexoitu, diis viene frequentiā [illegible] raru
ualet quoqz [illegible] Anacardina [illegible] q. passi indefini
obtinet et ab A.A. mai [illegible] Messius Cap. de mem.
[illegible] disputat q desumpta ē [illegible] 3 cap. 12 [illegible]
dosis ē ab [illegible] usqz ad [illegible] et usqz ad [illegible] 2 tempora
mtu [illegible] et uirtute eius [illegible] q. sumunt summo mane
et cu [illegible] inlibere [illegible] q [illegible] uti nō [illegible] 8tati
a termino [illegible] post demidiu annu ut eis anacardi
refrangat. [illegible] in [illegible] et [illegible] mentis [illegible]
[illegible] desideratis ut [illegible] 1° [illegible] 12 me
2° in med. 3ª in exibitione huius menti attendendu ē in sin
gulis diebus exibeatur [illegible] dat ē de 3° in 3° die. [illegible] quot dieb.
[illegible] assumi [illegible] potest [illegible] ex [illegible]
rantia ut ols dixit. ita faciendu ē in usu anacardino [illegible]
ut tot dieb. exibeatur donec manifesta utilitas [illegible]
dumo nō [illegible] 3ª in mixtione [illegible]
[illegible] anacardorū semina [illegible] dent [illegible]
a [illegible] nō [illegible] ut [illegible] 3° epist. 3.
vita [illegible] Anacardina. Ego uo [illegible] di
tionis

[illegible] anacardi
sumi dēt cu [illegible]
dos [illegible]
mo mane.
[illegible] illa nō i ultro ni
post mediu anni

nō exibeatur sin
gulis [illegible]
[illegible] diem
quot dies dēt assu
mi [illegible] dēt ex
[illegible]

[illegible]
assumi

[illegible] dent [illegible]
[illegible] semi
na anacardi

numerentia [illegible] ista confectionis anacardina, pro eo non l. de scilla ut [illegible]

[illegible] quod dimidia drachma [illegible] et [illegible] dimidia confectionis [illegible]

[illegible] sennae ana [illegible] idest [illegible] misce impedite [illegible] [illegible] q. cerebro et [illegible]

[illegible] ana [illegible] convenire idem [illegible] quod [illegible] assumens dicat dum [illegible]

ʒj. c. sumat [illegible] ʒj eius confectionis et aliam confectionis [illegible]

in mica ʒß utriusque [illegible] [illegible] misce sumat [illegible] dicta dissoluta

in [illegible] [illegible] inde coct [illegible] maiorane salviae [illegible]

betonicae [illegible] [illegible] dit assumens. dissolvatur in [illegible]

in calido tempore dissol[vatur] in [illegible] buglossi: et [illegible] die data hoc confectio dit [illegible]

hoc [illegible] confectio [illegible] mo [illegible] secundum [illegible] et [illegible] utile [illegible] in

[illegible] hoc confectio [illegible] gariophilorum [illegible] et in una [illegible] nasi [illegible]

15 die singulis noctibus per spatium 15 dierum detineatur in naso

[illegible] [illegible] dimidia hora quo ablata [illegible] [illegible]

[illegible] hoc [illegible] desuit ex [illegible] et [illegible]

sit ex [illegible] [illegible] [illegible] pulv. gariophiloni

confectio in [illegible] [illegible] [illegible] ana [illegible] cinamomi [illegible]

gariophilorum, una [illegible] aromatici ana ʒß [illegible] [illegible]

[illegible] intra nasi [illegible] ana ʒij maius anacardina ʒij coriandri [illegible]

[illegible] de [illegible] [illegible] misceantur [illegible]

c. Diutinam [illegible] aq. [illegible] adde [illegible] [illegible]
[illegible] figura Gariophilorum [illegible] laudatur
[illegible] radicis [illegible] [illegible] cum balsamo
[illegible] ana [illegible] mastice [illegible] menta [illegible]
[illegible] [illegible] ambarismi
[illegible]

[illegible] medici affirmant [illegible] Mentu[m] [illegible]
[illegible] fuisse [illegible] morta [illegible] medicinis [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] infecellula [illegible]
urina [illegible] aq. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] commixtis [illegible] [illegible] [illegible] ungt.
[illegible] f. ungtum [illegible]. Ex quo [illegible] ung. temporibus
unius [illegible] et unae [illegible] [illegible] [illegible] propria
[illegible] [illegible] remedium [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] fit [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] marini [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

post [illegible] atrah [illegible] ipsu aq tota maxime · quo [illegible] gerat

[illegible] aq [illegible] [illegible] [illegible] ipsu [illegible] Sic paratis [illegible]

post [illegible] puleg[ii] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] e [illegible]

pulueres [illegible] noc [illegible] [illegible] [illegible] q [illegible] aspatione [illegible]

pone [illegible] [illegible] teraatr [illegible] tunc [illegible] intonati [illegible] [illegible] in [illegible]

pa ma[illegible] da [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] utility

[illegible]

ut [illegible] [illegible] maralis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

aliud lixiuium ana [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in maiu [illegible] [illegible] parati [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Calami ac [illegible] [illegible] · maiorana [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] · fere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pillulas

q [illegible] [illegible] nimia [illegible] n[on] possint [illegible] m[illegible]

[illegible] maiorana [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in humida [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] inaq · q incrustas [illegible] [illegible]

[illegible] parti cap [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] valet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] terebentina [illegible] [illegible]

[illegible] apoplexia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

inueniuntur in dolore ... in ... ualet ...
i apoplexia ... cum ... ualet in ... inter — quantitate cum
... singultu ... in frigida ... singultu
... puluis ponitur ...
... puluis ... in
... calamenti ... in potu
... piperis ana ... maiorana ...
... Galangae ... ana ...
ex ijs ... puluis ... in cibo quam in potu
... assumptione reparabitur memoria.

Mirifice ... memoriam ...
... ut ... ... in ... —
nis ... ana ...
maiorana ... ana ... omnia incissa ...
... et post ... ad memoriam ... inque ... — ... indeest
... ... inde
... ana ... omnia ... ... re ...
... gratia ... ...
... posito

Q^a mihi ... fotionis egri

Et iniunge ... abrasum;

Electuarium; Satis bonum;

postea destilentur in eam [illegible] sicut instilatio [illegible]
[illegible] de ij Confectionum [illegible] e [illegible]
[illegible] Et [illegible] in [illegible] [illegible] para
Recipe [illegible] minutim incisarum sumite [illegible]
singulis diebus sequentis [illegible] Cum [illegible]
[illegible] [illegible] betonica [illegible] ana ℥ij [illegible]
Et agnanti ana ℥j [illegible] Sem. peonia ana
~~[illegible]~~ anthos ana ℥ij [illegible]
anisi et seleris montani ana ℥j piperi ℥ij formen-
[illegible] Cinamomi piperis longi
[illegible] Cardamomi et zinziberi ana ℥ij Coriandri
[illegible] et passulas ana ℥ij [illegible]
[illegible] [illegible] Citri [illegible] ana ℥ij [illegible]
Et [illegible] ana ℥j [illegible]
Carnis [illegible] ana ℥ij Et [illegible]
[illegible] electuarium et [illegible] memoria [illegible]
sufficiant

Capitulum de vertigine

[illegible] de [illegible] passionibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dictum [illegible] [illegible] [illegible]

In cuius capitis [illegible] intelligentia [illegible] est [illegible] ex [illegible] [illegible]

nitur [illegible] [illegible] vertiginem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vertigo simplex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] vocatur et [illegible] nomine [illegible] [illegible] vertigo [illegible] tenebrilosa

[illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et similium — tenebrilosa vi

hoc tenebrilosa [illegible] aparet [illegible] [illegible] appellatur et — sio aparet

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] — quasi repente perit;

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cap. 4° [illegible] 12. [illegible] [illegible] — [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]

fert autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vertigo — [illegible]

Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] caligo — caligo semper fit

semper [illegible] [illegible] [illegible] et tenebrose [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] et ver

[illegible] [illegible] vertigo [illegible] semper [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — tigo [illegible] semper ab [illegible];

tenebriosa, et [illegible] vertigine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — in tenebrilosa usque ad oculum demandari.

usque ad oculos demandare, et hoc [illegible] [illegible] [illegible] tenebrilosa

vertigo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lib. 2° cap. [illegible]

sub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cap. de vertigine.

definitio
Au.

dicente vertiginem affectionem esse, ut patiens imaginetur quod omnia in gyrum circumvolvuntur et cadit et est alius vertigo simplex tantum, ut scotomia est, alius vertigo cum quo cadit ut vertigo ... solum non includit, externa ... casu est ... vertigo ... superat ad scotomiam et cum utrisque ... ... non est mirum si ... hae omnia ... Ioannes ... in nova ... fol. ... non ... alius ... nomine ... na cum aliquis ... vertigo ... quod autem repentinae oculis tenebrae ... tenebrosa vertigo ... tenebrosa ... apparet ... circumagi ... in hac autem ... putari ... tertio fol. 185 no 30.

Sed potest aliquis interrogare an vertigo sit symptoma solius ... an ... imaginationis ... dicitur ... vertiginem imaginationis ... affectionem ... dicente vertiginem affectionem ...

quod caput circumagi imaginatur vertigo dicitur. et quod cum ima[go] tenebrosa apparet ante oculos scoto-mia.

Dubium

rei praeuissa in animo notata est ... de certificatione
quare symptoma est imaginationis functionis laesae imaginationis
... non solum est imaginationis sed etiam ...
... motricis non ... distinctionem et saepe cadunt ...
... adhuc ... aliquid ... in uertigine ...
Cosa uisus immutatur, si immutatur ...
nec organo nec medio quorum immutatio ... uisus immuta
tioni requiritur. ad quod aliqui satisfaciunt dicentes uisum mu
tari esse: quod imaginatio ... nos immutari ... res
... cum habeant ... distinctas ... inde melius
... dicendo motus imaginationis uisionem posse immutari ... Responsio
... immutari quod cum imaginatione mouentur simul cum speciebus imaginatione deprauata
ibi ... hinc est quod cum ... ceciderunt ... in ipsis ... et spiritus
mouentur sicut ... commoti ita ad oculos ...
et haec est ratio quare uertigo ... in actu corrupta cum
... Sed ... hoc ab affectione ab epilepsia
et apoplexia ... breuitate ... . Omnia enim ...
inter uertiginem et epilepsiam haec est nam in uertigine ... Omnia ab epilepsia et apoplexia
... nec tanta ... differt a uertigine
in ...

Cadunt th apoplexia qa uertig in q͠ttos cadunt interea
atq̃ut magnitu cã et copia caloris et spũu et inequa
amitũd et motu animi aut in uertig. spr am in intu
affect. no adest. nũnqũ q͠ tis in a p. fluxis etc. Et ho
ẽ ca q͠ a uertiginosi a luceq ca in motis incidant dilusa
stupitati ut paulus dicit lib 3 cap 12 et Ctesias 3° ue tis

Decaus. ante qm cuius motus cas aderumi spũt dicit anima
an frigida sint et no sine cõsideratõe hec pponere spũt i
Ctes 3° ue tis. ⁊ huius motis am calida ẽ affirmet paul lib
3° cap 12 absolute huius ęgritudinis cam frigidã ẽ ui
cum inqt uertiginẽ ex frigido et uiscoso humore cerebrũ ẽ
Junte suborri cui sententia fauere ut nip 3° cap 17 ubi
Cons uertigine inter morbos humanos et iacobus clarius
ubi uertigine morbũ similẽ ei faltẽ. p cuius rei
decisione cõsiderandũ ẽ huius mi morbũ fieri exturbulento
motu spũu alicu in magnis cerebri cauitatib nec n in m
nis uenis ~~af~~ arteriis q spũs cũ sit animũ ẽ instru ani
qo exturbulento motu sta rotari et turbari uideantur. ex qu
cõ̃ra colligo ex utraq ca posse uertigini puenire. na uo
impetu

fit exturbulento motu in spũb alib

impactu motus uestigium generat quod si u[er]o c[aus]a calida excitat

auctiorem et minus durabilem assilit in cerebro motum ne[...]

nes non frigidis minus existimat sed ea est immediata causa est tenui tenuem et calidum

calidum quod uaporem per arterias cerebri exhalare quod dum spiritus uaporem

et humores in plexu reticulari exagitat et uarie imitabiliter

diuersimode motus turbulentos efficit. Si autem uapores illi ex frigida

causa subortae non tanto impetu mouentur et hoc ex causa inue ab utraque causa

sta calida conuincta [...] conueniunt et hoc non intelligam quod potest peruenire

quod causa calida mentire facit. Haulus tamen loco dicto potissimum

causa frigida excedit dictus affectus [...] prosumptum

internarum [...]:

aq. Sic [...] habitis dicimus [...] causas esse inconspicui [...]

alias primitiuas seu externas et alias internas. utriusque tamen

causa tamen externa quam interna causa est inordinata spiritus motio in alias

cerebro et dato motus ille adeo inaequalis et inordinatus est ut tum motum distra

perterreat [...] facultas destruitur ab organis suis et motus et

et tempore allidit noxa motui et sui impedita destitutae tam a sensibus

spiritus et facultatis Causa externa per motio corporis in gyrum et quae non uidit et cadit

na [...] tale motionem [...] inordinatam motionem

pars

P[er]manet eius nullus effluit vel q[uod] ceta ita a parvite alii m

utenti nam ut Au. in .. I.i 3i f.o 3.o cap. I.o inquit duamni

mouti moventi opposita .. Sensatu movet .. q[uo]d dicitur

e invisibila ... ad Iudiciu[m] conferendu[m] et movent ... tum Sig.

Expositio a... spi[ritu]s ad invisibilia ea .. e quam invisibilia ... a..

spiritum varietas ... q[uod] in spu ... observat, cum nimirum rela

spiciendi ... Iudiciu[m] conveniat quando ... spus ~~...~~ recid

quam nimium ... ipsos imprimit ... aliqs ... tam

vertiginis duvitatic. Cum in vertigine ... subitta ... cadant

Sig. de spiu[s] a... no desilit. Cui ... spu[s] ... in cerebro

no defluunt. ... q[uo]d talem ... impeditis defluentes rectu[s]

Cadunt q[uia] impeditis rectus decensus sp[irit]um — ... ad ... interiores ... spu[s] ... recidun

et sic corpus vagulat et ... et hoc e ... ut ... ex ...

aq[ua]m ex hauriente ... p[er] alia inq[ui]ram condita sunt ... la

q[uo]d figentes oculi ... hauriente aquas. — Ligant ne ex tali motione sp[iritu]s in a... intra moveantur et

talia a... vertigine corripiantur e... hoc e ... q[uo]d fluminis

Cursu[m] intuens et animo ... I. a ... quemvis motu[m] circu

lare facto vertigine corripiuntur. Cuius rei rat[io] e q[ui]a fum

et ... corripiuntur intuentes flumen ... — fluidus q[uo]m sp[iritu]s intuenti ... illa motu. I. huius rei rat[io] e ...

fortu

Imaginariis cui facultas ae[?] motiva spiritum agitando pareret, unde
inspirare vel effundere vel sublimia, solet etiam huius affectus causa includere [inspirare alba]
per navem in aqua — percussio vel ictus in capite factus vel in dorso [aut effundere de ... pant, aut nae]
vel in alio corporis spatio. Ostentas alia causa externa huius mali ponentur;
in lib. quos 99. et quo. nempe intempestiva menstrui pur [post mentis pur gans.]
gantium administratio. Sed ante quam alias causas intimas inveni
vium adducamus: scire oportet alias esse per primariam cerebri
affectionem, alias vero per consensum. Sed quibus sit hec primaria cere
bri affectio iam docuimus ex libro 3° et lib. 3° ex quorum cognitione
scia huius affectus curatio dependet. unde si hoc malum ex pri
maria cerebri affectione eveniat, in aegro prius antecedere dolor et [per primariam affec]
totius capitis gravitas et sonitus aurium distentus et visus hebetatio [tioni.]
et reliquorum sensuum, de quibus est intelligendus Paulus loco cito dum omitti
tur ex materia frigida in cerebro orta. si tamen cerebrum fiat [ex materia frigida]
per consensum a simul partis vel totius corporis vaporibus inde elevatis
qui in cerebro motiones circulares efficere valent, eo tempore
eo tempore prius in ore mandante, dolor aderit vel titubatio — [per consensum dolor erit in ore mandante.]
alium sit, a quo cognoscere possumus ex illa sit mandari. ubi si [si ex ventriculo]
vero quod ex ventriculo procedit cibi fastidium nausea cruditas vel illius [dolor]

Nu de singulis corporis p[ar]tib[us] cuius c[aus]a dilis solet e[sse] ... iam
flatus inordinati moti. — exitus no[n] h[abe]nt inordinate moveri solent, cu[m] motu a[n]i[m]
sp[irit]us sequuntur: et talis flatus A[vicenna] 6to 3° de sinist[ra] 2° 8
de ... ... generantur
Si ex vapore sang[ui]nis — a diminuto calore. potius si hi[c] vertigo generari ex sanguinis
vapore et ex tempe[ramen]to individuis rubor adest et uene eius ma[n]
ex rubore cognoscitur oculorum et urine. — et totius corporis adest plenitudo uene post aures sa[lvatelle]
[pul]sationes si frequentes. quod si ex humore huius m[ateri]a fuerit
pulsatione. — p[ro]pria signa sequentur. ista n[am] affectio suas h[abe]t circuitiones
p[er] dies p[er] anni temp[or]a. n[am] a sang[uine] si uerno temp[or]e fiat au[tem]
qq uerno temp[or]e fit cati a sang[uine]. ... — sanguinis cati. si ex humore melancholico autumno euenit
... temp[or]e — a ... si ex pituita hiemali si ex bile a[estat]e:
Huius cognitio ex ... talia s[un]t. I[mpri]mis si uertigini capitis dolor
Capitis dolor ad uertiginem bonu[m]. — superueniat uertiginis remotionem signat. n[am] uertiginem ... ti
ab intimis ad externa uenti signat aut quia ... ipsius doloris ...
sanguine et sp[irit]u excitatur calidiores ... q[ue] flatus ... ...
2[do] ... ... I° ... 4° 5° cap. I° cito dicente assiduam
uertig[inem] ... minatur apoplexia aut ... peior in senis. — ipsi epilepsia seu apoplexia minari et ... colligere ...
cito 3° aph. 17. q[uod] affectio in senis, e[st] deterior et ... ...
tionis tu[m] ob pituita copia in ... cerebris ... tu[m] e...
...

cu languorē et c aliis paulatim requirentis vertiginis causam ex
q. re. quod vult ex hip. 2° predictionū lib. 38. dicente verti
ginē q. una cum doloribus capitis evenit agro soluū esse finē q.
ii mali quod dicat cu dicit vertigo simul cu doloribus capitis (vertigo cū dolo re capitis mali;)
talis fixā ac stabilē causam sequi, et de febribus semanti et hoc
est fervētū malū quod fixā causam denotat futurū delirium (denotat futurū delirium)
q. affectio periculo nō valeat, in periculosis n. affectibus commu (i affectibus periculosus)
vari solet.

Ultimū vertigo ortū ducens a calidis humoribus orienstur [illegible]
temporis et [illegible] a frigido ex [illegible] maiorē vel minorē resolutionē
ex qq. colligo vertiginē per se [illegible] alicuius p. c. citius depelli (vertigo per se citius curatur)
et facilius curari [illegible] e per accidens. na hoc sape in gravi
ores affectus [illegible] vertitur.

Huius morbi curatio duplex est. alia q. debetur morbo existenti (De curat.)
alia aut q. debetur morbo imminenti. vt ut constat ex [illegible] de sang.
miss. 2°. eadē curatio debetur morbo imminenti ac existenti. Cū eius
morbi existentis duplex sit causa intima et externa veluti aspectus
rotae seu rei currentis sive fluminis, et alia huiusmodi in qq. in his q.
caput [illegible] imbecillū sunt constat incidere vertiginē incitantes (vitentes causae movē tes in circulū)
huiusmodi causae [illegible] suadent ut vitentur. ac interior si fas fuerit
(conē capiat)

ro vur amissu restituari talis ut citra noxia tam diu ut careri

alia obiā intueri ualeant · at ubi si uertigo ex interna ca pfic

catr, tunc subita [illegible] nam in cap abundat et aliis spus mo

tum conturbat discutienda ē ac ex [illegible] sublata [illegible]

ne iud [illegible] ēā incepit uitiū assidue foueatur et indies magis au-

geatur · q cum aut mā sit q in cap redundat uertiginem. cui-

us eius incrementū phibendū max ē attendendū · idonea itaqz

uictus ratio instituere debet · qm d[illegible] [illegible] repletio uitanda

Erit nā ex ea uapore alimenti [illegible] uertigini generetur

aut facta fouentes elleuantur · uitenda est oia edulia q uapores ad

caput transmittunt · ut legumina castaneas et fructus oēs q facile

corrumpuntur, sua namqz euaporatione spus aīes huc et illuc fluct-

are faciunt · proinde alimenta in mediocri q̄tite commedantur

q sint boni succi · coctu facilia, uaporis et fuliginis expertia

et minime corpus [illegible] ut est tipsana, ordei panis [illegible]

siue coctus in iure galine · caro pulli galine · columbarū

passerculorū et uituli montanarū sicuti hedorū et tenerū

uitellorū [illegible] ellixa et granatorū · [illegible] et oua sorbi-

Frome[illegible]

ōes repletio uitanda

uitenti legumina et fructus fugaces et flatuosa oia

Lunantia tipsana, panis in iure

hedi et uitelli granati

ora Sorbili.

Oportebit uero quod se sola cocta aut cum hordeo pauciis aut ra- potus aq. hord.
dicis nottonient. Vinum si fieri possit uetus non uaporosum est ut Sinuesso
Colligi ex Diosc. lib. 5 cap. 6. Quod si aliter fieri non possit ex eodem uinum uiletrinum
hymphratum a Gal. descriptum 3° aliment. 1° quod in odore fere aqua assimilatur
nempe in colore sapore odore suauia, et paulo calidius tale n. ibi
Gal. recedit in febrium. Semper coctiles faciliti uentriculi sapienciat
nam quod decoquitur Alogistis plurimum euaporat. Somnus et uigilia
moderata sint ex a hip. 2° aph. 3° nam multus somnus stuporem sensi- multas somnus caput replet ua-
bus inducit et caput multis uaporibus replet. et immodica uigilia poris.
cruditatem parit. alimentum subtrahit calorem auffert corpus debilitat
mentem labefactat quae de causa sic affecti facile in furorem ac
ultrabile uexari consueuerunt. Diurnus somnus maxime prohibendus est Somnus diu nocet.
ac is qui statim a cena ab assumpto cibo sumi est ...
Calido fit. moderata exercitatio utilis est et euidenter prodesse
tanda et cum potissimum in quo caput et oculos circumuoluere oportet
ut sudores pellat. et ita satius erit illos exercitationes eligere in quibus
cum capitis quiete crura et brachia agi intendit. ut sunt leues fricationes
et suaues frictiones et non laboriosae incipiendo a brachiis et in
cruribus finiendo et sitibus totum corpus quo diuertendi fricari.

uehementes a(n)i(m)ae p(er)turbat(io)nes uitentur et potiss(imu)m ira excursio(n)es

Ira et contentiones clamores et ululatus ... ad capitis ...

temporum palpitati(on)em cerebri percussio(n)e et oculorum inflamati(o)ne ...

... inducunt usus ueneris uitandus est exceptis in his

usus ueneris uitandus. exceptis qq fit ob retentione seminis.

q(ui) ob retentionem seminis in hunc affectum inciderent ... natura

moderatus ... est ... aliuus quo

... sine dubio clisteribus balneis aut ...

... mensa ... bene maturis

... pol ...

uiuti ... pensilis seu ... mensa ... cerebri

nobis exibent.

Deinde curabitur uertigo, a(n)i(m)ae ... calido ...

in uaso calido

cum plenitudo ... detrahet ex uena basilica ...

flebotomia dextri braci(j) ... hepar.

dextri brachij ... correspondentis ... fiat generatio

Si repletio in solo Cap(ite) cephalica

Sin ... sola repletio in capite aduenit ... erit ...

illius lateris ... magis perturbat ... si uterque oculus

unius aut utriusque p(arti)s.

patiatur utriusque brachij cephalica erit secanda ... dextri

... ad eius ... cathartica ... conue-

nientis si ultra ... in corpore redundant ... una ...

... quos ... Sympt(omata) ...

de antidotis

q̃ uincaufs nullo mãx errore quoni ditha in cap. oc.dicte cap.
qd si adhuc uestigo p seueṫat ẽ lum fiducia g̃ronarioy iuuiſ
Rasius cap. de uertigine ẽ alij multi comendant sang
uinis eiectationẽ retro aures q̃ praxis ante ẽtro recepta
fuit ut ex ipso lcoui pe. lip. laudati ar. Auinscar
theril. c. 18. Matheus ti de gradu de uertig respect
tali uene sectioni.

uene sectio re
tro aures;

q̃ i ñuna defeuisse ẽcluenda dico quani uenaru retro
aures sectionẽ duplicẽ ẽã alterã e simi ilum sectionẽ q̃ uena seliate
ut p cas tenuis extrat sanguis q in ipsis arterijs stinetur dñ
no ẽẽ cũ uenitus tota arteria sellati. ẽ iis aduinti nedcin
ipsi p illas uias huiõr ad caput feranti. nos arterias dictis lis
imperat sellare. lib. de sanguini miss. cap. 22. in genus uenas
ẽ arterias ãto antiquo effundi ut colligitr ex eius dicti. talis
aut arteria q̃ secantr alia sr intemporum, alia no retro aures
ẽ lũ calida fluxio oculos eluat uena temporis secanti;
ẽ qd faciem turn inredium. retro autem si uestig secantur
ẽ dolore capitis calido e a sangine ẽ fluxio ẽãtu ducente.
ẽlis tri hani arteriaru sectã recomidat lib. de sang miss. ũto.

ẽalida flux ei
ui uene tempori
secanti.

ẽlis timet hanc
sectioni

tũ ga in ulis

ē de fētis doliditis ut idē ingt 4° p̄ cap. 20 tū ef guardum
quine curnunaru ancurismā pōt fieri et exequenti suportim
eius Sanaris miss. tō frigiditemq partis impartin impartis
q oīa mala & et p̄ hoc forsan ōtī cito pone Sectionē in
totū nō laudat. nā facile aliqq cōmōda fit nō tn̄ oīs erit
utilis. et huius rei hoc dedit inguis qa si indicta aci
Sellentis fistulū recti cōmē maiores arteria deferunt p̄ miss
et maiores poss. deferre qd ōtripte dot q° de usu pū 4° et
lib de uenari et art. sect. q̄ si aliqs dicat in hōc n̄ reperiri
hune plexū. Ipsi cū Vesalio lib de fabrica Cap. 12 eēd̄ com
nias arterias p quas sanguis et flatus coicari poss. igitr hanc
uenarū Sectiones nō pssnt pstrigir nō ōes Sananti ex tali Sect. q
est pquit ōti ōia, cito dilantis alia eē cām. uertiginis inq
Sectio pdictarū arteriarū n̄ pfert nempe cū in cerebro in aliq
intemperies adest q intemperies flatuosū spum in cerebro
generare sōlet q uertiginis cā ē et p Sectionē istarū uena
rū nō deponit

Lic. 2 pars ~~uenarū Sec~~ arteriarū Sectionē nullomō facie
arteriarū Sectio n̄ faciēda
endā eē. Cuius rei rāo ē qa caret sanguidie redit existen
citeri

Inducit multa spiritus quinte euacuando: et cuius ex ea tum semine & sterilitate 3.
imbecillitatem et frigiditatem inducant ut his doctribus deinde quem inducat
et sic fecit Io. deinde deinde retrouerso quos siquis secuuntur
sterilitatem efecit his qui secantur quare in dallare certa est
nam maxima sanguinis quantitas ex quo semen generatur aduersus
demandatur ut habet hic libro recenti do. et lib de tis hic olt
hoc ad f. idem tradit ut de officiis idem est 4° golum 4 et hic
habet. qua dixit in receptis 4° f. cap. 20 et item ca testatur
repet. 20 3. f. cap. 3 et sic in hoc fundatur quia cum extre
mis exterioribus uena caua nascentur. ante has et alia inter na
fuerunt maxima sanguinis quantitas demandatur. nam ingenere ante et non
sectiones uenarum frontis nasi et linguae quae in capitis dispositione
fuere et uene secantur. non tamen ut antea dixi ex celebro quam ueneream
inducit ueneris usus quia cum ex sua natura languidum sit, quod adhibetur
caloris et spiritus delectationis laeditur. quam in reliquis membris
ii de causa dicitur uena scindantur. et copiosa sanguinis copia
euacuatur nil mirum si sterilitatem pariat unde talis sectio, sectio uenarum re
amentia medicis fidelis nullo modo est imperanda sed semper impedienda et falsa auresque rubigine
dicit. Si sui quo uenas uenas secare ausus sit. ad quid quomodo
fieri debeat

Et quo modo sanguinis fluxio impediri queriat quod [illegible]

Sic ē facienda talis sectio — nicat lib. 6 cap. 4° unde ut cognatis q[ue] sit illa arteria p[er] [illegible]

fluere dēt q[uo]d caput ōts q[uo]d caput abradatis. Et cunosce [illegible]

et illa arteria q[uae] plenior ad tactū apparet et calidior et magis

pulsat illa secetur, et si exigua apparerit n[on] tanta sanguis quantum

extrahatis ut si ex [illegible] - q[uo]d si maior apparuerit duob[us] in

[illegible] i[n]cisanda et in medio secanda [illegible] ē ut cicatricis [illegible]

transitus sanguinis impediatis q[uo]d inde nonnulli cetii in [illegible]

arterias et [illegible] replent filiis cū album ovi aliquo [illegible] arteria

replent gipso c[um] [illegible] alij aut cutis et carnē separantes

arteriā aduerunt ut carnē. alij aut utrinq[ue] [illegible] et arteriā

incidunt. alij uero [illegible] [illegible] utuntur, ut apd Actiū videri

apd Actiū lib. 7. cap. [illegible] ex aq. mis[?] dico tutius ēe arteriā

tutius ē arteriā adurere. — adurere ex [illegible] [illegible] incidis et adurunt ut [illegible]

13 meth[od] ultō. in nouo [illegible] [illegible] aponimos differendi sana[ti]

ne arteriae.

[illegible] in cur[atione] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] om[n]

alij aures p[er]tant. — dat [illegible] nonnulli aures [illegible], alij [illegible] interna

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] a[l]ij [illegible] in

[illegible]

parant. dictiores innituntur deinde caput rasum p[er] habendum cum aut ceros, ciris aut
ad evaporationem scindendis cum aqua ... dunde in quo casu prius
Ll... ros. cum camomeiru ... camomeiru ... Lea. ros. camomeiru
coit. et dilecta ... aliquo paratu ex ... q moderate distulere
Caput ... valent. ... ante cap[itulum] proposuimus
... Huius modi curatio ... eadem ... q
dolore capitis curatur. ... experimento talis destillatio
Sepe ... Rx. olei terrebentina ... floris
Lavendule. ... maiorana ... Spica
... lauri melisse betonica ... rute menthe absinthi
ana ... dictami ana ... radicis ... angelica
ce enulle ... peonie ... aromatici maiorana
et valeriane, sem. citri sem. ocimi ana ... Cinamomi cortici
citri galange nucis muscata macis garofilorum ana ... gen
tiane ... croci ... mastici thuris bengobini ana ...
hec om[ni]a in vino albo infundimus p 24 horas et in ...
bico vitreo in arena ... distillentur. Sensu ...
q destillat non solum ... multiplicatis ... crudelitatis

obstadesti ... atio ... tiginosis ... pticis ... pleticis

quentulo frigido.

...

totius corporis flatibus epilepsie paralesi lienteriis et cordis
palpitationi Colicis doloribus quod decoctio utatur aere ...
Calido existente. Conferente autem quando interna inflammatio se...
quoque portionem Balsami in potu praebere quo multi liv...
...tur. Sed quia haec passio aliquo proxima habet exterius

R. Datis infrascripte Cataputia bis in hebdomada sole purgare
x granum una pillula pondere ... ... Rebarbari
pulverizati ʒi agarici trociscati ʒij aloes optime lotae
ʒi Sene orientalis ana ʒij turbit ʒij gariophilorum
ʒij Casiae ligneae ʒij masticis ʒij squinanti ʒij mirrae
optimae ʒij conficiantur pillulae cum succo feniculi et melle rosato
Collati.

Confert sibi emplastrum capite prius abraso super impositum
R. succi plantaginis ʒi succi hederae ʒij succi feniculi ʒij
olei Camomillae ʒij olei rosati ʒij pulveris thuris masculi ʒiiij nu-
mus cata pulverizati ʒij Ciminum pulverizatum ʒij cum resina
pini sufficienti fiat emplastrum molle.

Non minoris utilitatis est conditum electuarium ...
Cuius ieiuno ventriculo ʒj potest deuorare post cenam ...

Confert succo
Vino non densit inter inflammati
pillulae compositae descriptionis
Emplastrum boni
Electuarium

Rec. roris marini p. iii et tanacedi p. iiii. fol. lauri p. iii
florum camomillae p. ij maiorane et melicotrianae p. ij
terantur haec tamen qq. adde pulueris Galangae et nucis mus
catae ana ʒ ij. lithium mitridiatorum indorum pulueriza
torum ʒ ij. cum quantum rosarum melisitorum dispumati conficiatur
ellectuarium, et haec de hoc cap. dicta sufficiant.

Tractatus pulchrius et maxime narius de
indicationibus antequam in forma curationis
aggrediamur.—

Quas secturi sumus in hoc tractatu Deo dante quod dent admirantissimus medicus
considerari antequam curam aggrediantur cum omnia particulares
breuiter reducere. In primo videndum est an nullo in totum animi aliquid
sit agendum. non minoris artis est scire quo tempore nil sit agendum
quam dato aliquo quod docuit Hipp. 6 epid. sect. 2a text. 20 quin imo
semper a medicis auxiliis est abstinendum cum necessitas eius autem
non urget. nullum non medicum est auxilium quod tam magni fiat ... nema
quod a ... exterius ... ut dicit Gal. 11 meth. 4 in ... cui est ...
Cum articulo rem et certam quosdam medicos proficiunt ana cui ... in ...
cum sine medicis auxiliis ob suam paruitatem in aegritudine in ... grates ... menta

minitu [illegible] nana ut [illegible] in [illegible] ani
omini [illegible] sufficiente [illegible] adsunt 4 [illegible]
[illegible] haec uerba [illegible] debes [illegible] repletionis
complexionis malitia [illegible] ex euacuatione [illegible]
tione [illegible] multoties sufficit mutatio regiminis bonitas in repletione
et malitia [illegible] dicta [illegible]
Aut [illegible] mia [illegible]
[illegible] tempore [illegible]
[illegible] medica auxilia [illegible] ex usu in illis [illegible] intelligamus [illegible]
[illegible] tum temporis [illegible]
quo usque [illegible] medicus [illegible]
[illegible] non est. Secus autem [illegible] benedicto
[illegible] 20 [illegible] colligitur tempus
quo iudicium fit in [illegible] nouerint tum tem-
poris certum est. [illegible] aut administratus remedii
aut euacuatio erit inutilis. aut impediens [illegible]
[illegible] fieri [illegible] in proprio [illegible]
[illegible] agat. [illegible] certissimis iudiciis medicus
[illegible] imperfectione [illegible] tunc est in ipso
tempore

2us can[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] euacuat[illegible]
nil [illegible]

[illegible]
rari et in plenitu[illegible]
uelocius

tinti medici iuvare debent quod ... insinuauerit ... in certiss. signa
... epid. sect. 2a text. ... in com. ... expellunt medicamentis,
... hanc etiam ... de fluxu ... et in ... imperfecti ... illa ...
... q. meth. 5o itaque si ... sanguinis ... q. meth. 5o
idem ... tamen ... temporis ...
... ex serie textus. ... ad Glauc. Capl. ... 1a
... nec ... fuerit ... cum fluxu ventris ... evacuare ...
... multitudinis ... non ... evacuati ... evacuare ...
tentaverit ... in ... adduxerunt ... idem
affirmat Aui 4o ... 5a cap. 3 ... haec verba ... ventre ... Au. 1o 4a
... fluere sup. ventris ... timorosum qui ...
timet fluente ventre ... purgare ... necessitas ...
... expurgationes ... excedat.

Huic ... poterit aliquis ... epid. sect.
2a. q. ubi fluxu ... fluxu ... 2o aph. 20 ...
evacuat ... evacuationi ...
... igitur fluente ventre ... non erit ...
... adluciare ... quemadmodum ... evacuat ... sanguinis ... Sang.
... imperfecte ... uno ... ut ex ambobus ut San...
... desiderat ... ut ... meth. ...

[illegible] q mo si purgãdo ꝑ̃ es ẽ et cepit aluus fluere im[illegible]

[illegible] eo temp̃e purgãdi [illegible] ut ex[illegible] e natura [illegible]

[illegible]

Et [illegible] dubii [illegible] ẽ fluxu [illegible]

año. q[illegible] si [illegible] exibito mento in [illegible]

mente et si cepit aluus fluere pigre et imp̃fecte et [illegible]

[illegible] mẽti nõ [illegible] aliud mẽtũ exibere opt [illegible]

[illegible] grande [illegible] nam pi[illegible] aut [illegible]

[illegible] [illegible]. et ad sumũ [illegible] aliq mẽtu

Clemens et manũ porrigat. [illegible] uomitu [illegible] aut [illegible]

aut magne [illegible] tẽt eo temp̃e aliud [illegible]

[illegible] talis fluxus aña fiat [illegible] et [illegible]

[illegible] relinq̃s ut ex [illegible] tãp [illegible]

[illegible] si imp̃fecte euacuat illius euacuãe p̃ficere opt. ex[illegible]

mẽto purganti [illegible] ut [illegible] in [illegible]

[illegible] 2a [illegible] Cap. 64. [illegible] euacuãdi [illegible]

Deniq̃ fluxus [illegible] sit in p̃. remoueri nõ det. si uo [illegible]

[illegible] et uires debilitari [illegible] eo temp̃e [illegible]

illius [illegible] remouendo. et [illegible] fluxu [illegible] uacat [illegible]

[illegible] piano [illegible] evacuat. [illegible] aut grande [illegible] aut me[illegible] Clem[illegible]

[illegible] dite del diedi in [illegible]

[illegible] sia evacua[illegible] adimandamente [illegible]

[illegible] mali [illegible] si debbe. [illegible] removeri [illegible] [illegible] calosa è.

q̃ nã ẽ crapitati et minori excedit plus sufro irritata et animo
q̃ pp̃ minitã purgans ⁊ ex tempore ꝓ pinari dict freñi seu ter:
dere ut sim.l euacuet et corroboret. iuti detracta seu decrescat — attamen minitã sic rẽ herans ⁊ euacuans;
tus mirati iamã ꝓ loti di pretiant.

q̃ di a sig. ex notatis duplex ⁊ sicut dico in
die iudicatorio expurgare et sanguinem extrahere
purgaõ. et sanguinis missioe exerlite: de purgat. in crate
docuit hip. 4o. dilut 16. q in ptiuniũ extendeti 4o. diu lux
purgaõ exercere ⁊ ẽ infini istius com. de sanguis misse — An indicio sui purgio ⁊ sang. missio
insinuauit. ẽ 9o. meth. 5o. ꝗ optimum ⁊ per factũ e ut relat
Set ad sanguis extrahendũ nõ ẽ neceẽ diem nũm. diu
uiril. rebus. ꝗ ẽ r. ẽ audiendas celsus lib. 2o. cap.lo. q
dicit post 4m. di sanguinem nõ extrahendũ. detti tri
sõ ẽ meliori dumõ in talib. dieb., enim iudiciũ ñ ex gaõ exerceite — indis fortiores sex
bellett. nã si ex bellatur euacuare nõ ẽpet. ne tale cuõ
opus nãe impediari. quo ioluit hip. lib. de humor cũ dixit — dumo in illa ñ exerceti iudiciũ nãe
q̃ intra ptcunt nullũ purgare ñ net ⁊ horem ꝗ pe iudi — neo opus nãe impediaris.
col. ⁊ Jonarius abca. nã distat aũ dictũ ẽ ꝗ. 3o. cap. aũo. intrigiti
di nã ñ moue moue tu fora motus cius nã idẽ de modũ ⁊ motu impfec
nãe imp. fecta ẽ intrigni. ac si diceret si nã imp. fecte moue ẽtu — horamdias

Ostramoru eius meacu unde asseq. dentis texta ad ing...

intr. pta. text. his. de proximo ad ing. curquoq etc. tem. 12 et 14 dic dul...

de purg. in diem iudicatorio. — dent sit ad iudicior douar. qui uellet si vani plen...

in die iudicatorio iudicatur adlumanda ce in modi et es...

tot tutius dici in die qm iudicatoria evacuato dumio affiis n urgeat. — et infernu tot tutius multo sit in a qua die qm iu...

Materia Evacuata et dumio affiis no urgeat. scitu n mec...

officia e. tuto curare sto referente 14 meth. 13. ...

sepile etc. et Celsus ex mente Asclepiadis lib 3° cap 4° in...

tutius curabit mbus si dies iudicatorios flauerit. — tutius autq curabitur si nacl motus et dies in ea aliqui...

mediri pro Cauenimj in ubi... graui in lectati neu...

... mouet hip. epid. sect 2a 4a h adhuc exacto mo...

ut patus aut ... nouas qm sentia refert ...

2us articulus.

In hoc 2° articulo audiuimus ilmi ac potissimi physicis ...

qd uelim signare hip. 6 epid. sect 2a text 33 et ut inuenit ...

ducniorit ... inter. tuts etiam colm. ... dico qd et ...

max. in medicina fuille remedia sint, summis mentio ...

docente etc 2° aph. 29. cc hoc uerba sumus qlum in ...

suos tractatu ad hoc dico tene ... referentes

Quo igitur plenitie plenitudo et plethori quo ...

audit. ... mous ... imminet ... uirtutis robore et ...

plenitu

D. Grate Volterri, cum ea aetas [illegible] ulla mota Sanguis e [illegible] desunt scripti

inveniendum ut Gal. insinuavit [illegible] de sang. miss. [illegible] 8. Timeta mitte San-

[illegible] 4° dixit [illegible] [illegible] [illegible] tres potiss. Sanguinis missioi guine.

Scripti qq. [illegible] [illegible] huius [illegible] succedo veraio tempore anteacto

vita [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] q. vindicant

[illegible] [illegible] [illegible] auxilij genus in de sang. miss. [illegible] urgent, [illegible] genus

aut auxilij [illegible] [illegible] ea [illegible] lib. de [illegible] secta [illegible] mutant. genus remedij [illegible]

[illegible] lib. Cap. 19. [illegible] [illegible] ante quam [illegible] [illegible] [illegible] desumit

[illegible] [illegible] [illegible] Sanguinis missione. [illegible]

imbecillitate mittere [illegible] [illegible] Gal. in [illegible] [illegible] lib.

de Sang. miss. 11. [illegible] [illegible] [illegible] aetas [illegible] idem [illegible] cum paucis viri

ut [illegible] [illegible] [illegible] 4° [illegible] 25. [illegible] [illegible] Sanguine [illegible] [illegible] mitt. Sang.

inspecta [illegible] [illegible] aetate [illegible] pluris minoris [illegible] insinuavit [illegible] Gal.

Gal. lib. 9° [illegible] [illegible] q. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

miror [illegible] aliquorum medicorum q. audent [illegible] aut [illegible] medicamenti

[illegible] pueros purgare [illegible] 24 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mirer purgare

[illegible] numquam [illegible] audent Sanguinem mittere [illegible] inmaxi° pueros et illis San-

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] necessitate [illegible] guinem [illegible]

cum Gal. [illegible] lib. 6° cap. [illegible] [illegible] lib. [illegible] [illegible] cap. [illegible]

[illegible] [illegible] lib. 2° cap. 10. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] 4° [illegible] cap. 20.

de Sang^mi miss. in sequens; unde [illegible] dos meliores &

Et Auerroes 7° collig. 3. et apud hib. lib. secundum [illegible] capit.

ipse [illegible] ubi imperat quod [illegible] [illegible] Sangui-

detrahatur uaruo [illegible] medico [illegible] [illegible]

obsit, et a hi multi [illegible] interpretantur [illegible] lib.

decis ad [illegible] dicitur cap. 5° [illegible] imbecilla [illegible]

[illegible] Sanguinis missio indigentes [illegible]

Et a [illegible] in qua putres[illegible] [illegible] impedat.

omn. feb. debet Sang^mi missio — missi [illegible] in [illegible] ut [illegible] intelligunt de omnibus fe-

bribus putridis [illegible] solum de febribus illis quae ex feruore sanguinis [illegible]

trahuntur aut ex febribus a sanguine putrido quod explicat [illegible]

uerba ueni est aliis [illegible] quas putrescens [illegible] non [illegible]

putrescere humorem sanguineum intelligere debemus [illegible] talis

Solum intelligitur de humore Sanguineo. — dici appellari et Galeno lib. de plenitudine c. 10. exposcunt est Sang.

missionem internae inflammationes pleuritides anginae peripneumoniae

et [illegible] flegmones uehementiores ophthalmiis [illegible]

attritis et [illegible] postulant. — [illegible] [illegible] phrenitides Sanguinis [illegible] [illegible]

Sang^mi est reuulsionis et catarsis — uertigines catharsis, ut constat ex Galeno lib. de sang. missione [illegible]

uulnera menses et hemorroides suppressae item [illegible]

dolores in quibus [illegible] in quo nullum maius remedium [illegible]

m

Capt. 23. Lapsis Stutis exalta, et statis Sanguinimissio Capt. 23.

Coit ex toto lib. de Sang. miss. 7° fo. 4a T. Cap. 20 Ca. pm

fec ditta minta uniss. Caus. dicitur Lapsis ad stringentia

statis uo ad dissolutienta ... Sanguis ... tos I.

Cibi ... Sanatim hinr. revincant et Calocheimia ...

Lunitemporis purgatione moliri tunc e necesse ... 13

meth. ... ubi ... utile fuit dicte n. solu. de Sangui

misse nisi magnu egri Getente Liminente ... ad purgare

ut egregie Gls vot. 4° meth. 6° ... lib. de ulteriis ... n. solu. ad mitul magnu egri Sang. miss. ...

no 4°. ac dilitis ... idem Gls dixit no statis plenitudi ... purgatio

... Sangui ... mitendu ut mediti faciebant aliquon

inedia ... n. nullis uo Cibi parsimonia ... la no

... inedia primo ... Cuacua ... exaltanti 4° Capt. 21. ... plex e una nil ... dare ... ingerunt ... tute custodire uellent utramq. noie; ... Capt. 2°

... 16. hinc e ... abstinentia ... Comendetr. a Celso lib. 2° Cap. 10.

et lib. 3° Cap. 4°. hinc ets e quo n. solu agros ... sanos ... Sanos ... abstin. tia

nentia ... temere n. e ... ut in ... et ...

ut Gls facit Cap. 1. ... no ... e ... I Capt. 13

naoi temp.

nec temperatura ... 5° et 4° meth. 6°.

plenitudinem tamen quidem eliscreniu ... aliquo sufficiant

plenitudo solet in ferere clysteri. ... excusat solutio ventris et flebotomia.

quia ... unde assequitur interpretatio ... textu Avicennae ... cap. 2°. de curatione ... mutiis quod excusat solutio ventris omni die semel aut bis aut phlebotomia.

Solet item dicere venae sectio balneum posse plenitudinem vexari

balneum et fricatio solent tollere ... plenitudinem

et multa frictio et exercitatio 4° aut ... 16. meth. 6° balneum ... resolvendo attenuando et meatus aperiendo. frictio ... in poris ... ad se trahat quod intus est exercitatio ... ista ...

Articulus 3us.

Circa 3um videndum est quantum ... medicus evacuare ... si forte ... evacuatione indigeat, quia plurimi ... potius ... indigent ut ... ex hip. et Gal. 1. aph. 22. et 2° ... 1° ... et 2° de facultatibus ... ex diuturnis hemorroidibus ... unde ... illi ... tenue victus ... cum aliqui sint ... indigentes quantum ... evacuari, quantum ... correspondere ... 4° ... tuenda 4° ...

... cum ... evacuanti non ... multitudine mitendo ... illi

[illegible]

quate non est ex ratio evacuandi. Sed maioris momenti est nimium

evacuandi. nam considerare quantum copia in toto evacuato

maxima sit. Si huius qui pellat non evacuetur quantitati

et tanto magis quanto fuerit corporis etc. in si ... aris

huius evacuetur. Si parva fuerit evacuatio parum obest nimium

non nocet ... multa multa ...

Communis autem certa pellantis huius evacuare potius

ex effectis et natura vent... quantum certa ... quen ad ...

est ex ... evacuandi quantum ... de causis ... medica ... ec

turalis ... unde non necessarium habet evacuare convenienter quate

ut ex ... ... ad ... ad f.

Sed ... ...

Ut autem ... ... quantitas sit ...

... et quanta debeat evacuari ac universali ac particulari longa

serie ostendit Fernel. 3° therapeut cap. 10 et 11.

articulus 4.us

In 4° et ultimo articulo ... ... sit ... debeat evacuari ...

noscitur ... pellantis ... ... huius spellante eva- ... evacuari;

cuetur ... ... voluit ... cap. 2.

... et 4° apo. 2. et aliis ... ... debet intelligi ...

ō ad 1 § unus n. ē &c. turba illa ratis c. ante 15 rū
p. q le aut ut c. lib urij n. obicē intelligere animas plu
res fuiōni vias q. nil, aliud §. qm fuiōni cui 3 f. nd
13 ad 15.

Q. si interroges q. libr. ſuōre ſpectantes dignoscuntur ſ
agnosci ex m.tōne nā ex ſymptōis ex ani. tempore regio
ſtate ac ij aditione agrotantis nā ubi qui ante alta ubi
rie ex Gto 4 ſ 5 2. quemadmodū excrementis ut dat Gal.
4. de sanitate tuenda ... ex colore totius corporis dulcere
abundante dignosci lib de mult. cap. 16. §. ē tū dominat
fuoris &c. ē lib de ... ad Trasibolū 16 §. ...
&c. Au 2. 1. ... 3 cap. 3. §. 4. ao qms &c.

Indicāo aut q. exalatis ... no ē perpetuo ... qui ... altas petit corporis pes 1 aph. 2. §. at nō ex ...
... q. solet ... pr. ... rigorēs aut ... affius ut in
... timori & uerecundia ... in ... et ...
... aliq. de ... indolentias ſuōres simul cū sang. ... in
unt ut max. obtusiōe, qq. absentiā, certissim indiciū ...
... ex colore de ... via ē Gli 4 de sanit. tuen. ... §.
la albiores &c. 5 articulus.

... considerandū ē ... q. ... regione ...
§. plurima loca ... ut in ... ut ...

quomō cognoscantur ſuōres ſpectantes.

indicāo q. ſuōre exeuntē nō ē semper ūera.

Cutis uniuersa qd si cerebri expurgare uellimus § narresque [illegible]
Cōia ē Gal. I° aph. 21. excauit Hip. a phro ressponsio adspici in q uis
tū articulus colligitur cū dicat euacuare comprehenda pillā
pim p qm nā tentat euacuare et p ueniā tota die
n. et satius est commodius fuit nā aliter mutuo medici
Ernād ofeso de impedient

Quinientia aut loca illa § p q urtcle et falc pellans
hūr euacuare. asseqtr aut medicus p qm pim dicit eua indicab quinque uenire ... extra
Euandu exouoy I° exhibuimus operatione ad motu, euacuati mater e pensione
fate unde asseqtr rao ad hip 4° aph 4° 5° 7° et 8°, 2°
Huius indicab ex nā pcis ubi residet hūr et p situ illius 2° ex nā pcis in
necesse dicendū ē, ut uia p qm hūr dēt euacuari uicinā j residet.
et dūm hēat cū pte ubi residet ut Gal docuit lib arti 99 necesse ē ut hūr eua euandus uicinia
et 7° meth, ut in euacuōe hūi in sinu uentri fronti hēat aut dūm cu pe p qm dēt eua
expo posito qd Galenus obseruauit hip. L° allud lo. e li cuati.
ubi in rescendenti pleurit de elui mouet in descendenti tū sangui
mitit et 6° epid sal I° 6° ubi in renum dolore matedo in renū dolore
uenā secuit. quemadmodū est in qda agrotante rigore postpar 3° ex q rep 2
tu oppressa et uteri os [illegible] sente eadē uena sauē seca partu uenabali
rotus referente cto hic se uena [illegible] carrus euaporabat 5°
et lib de ... 5° et 8°. 9 uo ob hūorū multitudiné.

&

qm indicix exitu peis desumptu comendavit ott. 13 m..
lo. aquae... 4ª 1ª Cap. 3º ... et 2ª consideraõ ... unde
petuita ... sit gravius in ventriculo tri contenta ... vomitu ut
mej intestina ... perfectu. expetit evacuari cum
... q in ventriculo continentur p vomitu evacuari apta ... re
ferente ... 4º aph. 12. in ultis verbis com. -

Nec ... Gal ... cap. 4º ... in ...
..., ubi ... pponit ... atrabile semp p
inferiora ee resiciendā ... na ... ingenti gravitate
... sollet 4º aph ... in ventriculo ... in ...
illius ... commodius p infera peim evacuabitur, qm ...
... tamq superiori qm q inferiori peim expurgari
valet ut ... 5º meth. 14. ... eius fol 8;

... non semp ee faciendā evacuatione p eam
peim p qm tentat na ut qdo p disponenté regioné eva...
tunc temporis retardare ē melius ac ad ... revellere
ut ... 6º epid sect 2ª tex 28. revellere si quon ...
vergat, (ingt) unde ... ut medici ... naturam
imitetur ... operatio ut videre ... 1º aph. 2º ...
... 8, et 6º aph. 15. et haec de 5º ...
... dicta sufficiant. ...

exitu peis
Au.

petuita in ventriculo
p vomitu ... in
testina ... p ...

Atrabilis semp ē
expurganda p infe
riora;

no semp ē faciend
evacuaõ p regioné
p qm na tentat quia
pot ee disconveniens.
... ac ...

Articulus 6.us

Ad hoc articulum pro initio erit a medico tempus in quo debeat cuicunque dari a medico exactionem. Deinde aut ad sanguinis missionem remedium locutus est Galenus quo methodi 5° § conclusionis [illegible] et quo in eo inquit [illegible] prima die [illegible] 6° et alijs sequentibus exercere nisi quod aut prosequeres dies mitti ut ipse caput [illegible] de sanguinis missione cap. 20 § usque ad [illegible] quoniam [illegible] in [illegible] ad [illegible] porro aut [illegible] constituit Avicenna lib. 2° cap. 20 § [illegible] ubi inquit post 4.m diem sanguinis detractionem inutilem esse

tempus intra quod [illegible] ad [illegible] diem

[illegible] flebotomandi

[illegible]

Pro solutione est intra 20 diem sanguis mittendus post 5° intra 15 dies remedium Avicenna est 4.a 1. cap. 20 dicit [illegible] melius dicit ut ipse inmitubi est magis ut in febribus sanguineis nec destitit eandem [illegible] in eodem cap.o dixisse paulo post § in febre aut [illegible] et in sanguinea febre [illegible] sanguinis in [illegible] ei retrahendi [illegible] de expectanda esse coctio quod perfecta coctione facta superflue erit phlebotomandi na illi [illegible] erit intelligendus de febre sanguinea putrida quod in ea cæteri putrescunt humores quare [illegible] erit facile sanguinem mittere [illegible] ut potior [illegible] sup [illegible] alia unus [illegible] quod necessarium est [illegible]

Ordo usque ad 40.

ex qua responsione [illegible] ut [illegible] magnus ille [illegible] mittendus.

I^a 4^i f 2^a cap 1° post med. §. Et scias quod est flebotomia ~~evacuat~~ ~~n. amplius~~ ubi inquit quod plerumque est intentio eius

Avic. Et scias quod flebotomia [illegible]

et non est ingressus eius in quo spectatur de questione ibi n. de [illegible] non putrido verba jam

Pro ea item dicitur idem Avic. ad [illegible] eodem capitulo parum infra cum inquit Et cum postponitur flebotomia [illegible]

[illegible]

non est amplius ei intentio nam illa verba ponitur §. de qua

non est amplius ei intentio intelligo de tanta quantitate et non de auxilio

intelligentia quam de auxilio vult n. non amplius est intentionem ad evacuandum tantum quantum in primo [illegible] quam

veris debiliores §. unde manifeste liquet in mbro aliquibus sanguinis missionem convenire in aliis vero [illegible] ut in 3^a parte voluit Avic. I^a 4^i f 2^a cap 3° [illegible] inquit

[illegible] non est possibile ut flebotomes usque ad tres periodos fac

in 3^a parte non fiet flebotomes usque ad 3^a periodos. ita Avic. Gentilis et tertia Cabrus quia bilis est mixta sanguini

cuiusvis victus non [illegible] ibi [illegible] quam

[illegible] post tres periodos magis convenire flebotomia quam

quam tunc et magis sanguini mixta est bilis et [illegible]

non [illegible] a sanguinis nam [illegible] quod est [illegible] de sanguis missio

voluit [illegible] 4^e de sanit tuend. 4° et 7° [illegible] aliis [illegible]

[illegible] potentis [illegible] trans actis tribus periodis [illegible]

2^a interpretatio quod [illegible] minus est bilis

efferuescentia quam in minori multo quam ante [illegible]

tum [illegible] in unius [illegible] primo [illegible]

[illegible]

tum eti qm magna parti intinere e redacta q.dra nõ intelligi det ge ea 3no in q. cacochimia biliosa e omi cum abundantia sanguinis intra uenas nã in tãc transacto primo periodo uena e secanda. q si tñ n̄ e intra uenas sed in qre carnoso aut in I.a corporis regione nec ante nec post q paroxismu uena e secanda sed purgatio euacuanda. q si tunc abundat sanguis in uenis prius deponendo cacochimia illa transacta prima aut 2.a accessione deinde uena secabitur. qn sanguinis redundantia assequimur n̄ solu ex praecedente uictus rõe q solet ee plena aut ex suppressione ali cuius euacuois et eis ex robore totius extimore uenarum ex capitis dolore cu pulsatione temporum et ex plenitudine et grauitate pulsus ex rubore et crassitudine vrinae. Cacho chimia uo e in I.a corporis regione assequimur e ex nausea ex uomitu ex mordicatione uentriculi oris amaretudine ex praecedente corruptella ?... ex usu ciborum prauiu succi. q si in qre carnoso adsit assequimur extrinsecus ex ?... stinibus ex immodicis laboribus uigiliis immodicis et ceteris legis cois q humiditates 2..i faciunt biliosas.

q si enim tempus e ?... intelligere liceat situr nu x ?... 6o aph 47 et 1o aph 53 sun qm plurimos

Si tñ bilis e mixta sanguini intra uenas 1o periodo ã facienda flebotomia.

q si tñ bilis e in I.a corporis re e facienda purgatio e n̄ flebotomia

ex suppressione euacuationis

tempus situr nu

ambitu euenire

Recentiores solliciti iis erunt Galeni verba referentes 6 aph. in 1o[?]

De sana: miss. lib. 6o post med. et Avic. 4a 1i 2o hora autem ma-

hora sit matutino post solis ortu et una hora post somni. — tutina sit post solis ortu una hora post somnum dum sed

allevionis remittit, licet res sin minus spectanda erit ut

Galeni docuit lib. de sanguinis miss. 2o § 5o et in fatti[?]

dummodo sit in remissione febris. — experimenti confirmato cap. 4o, atque de humoribus Avic. 4o 1i cap. 2o

vero celsi cultu summo et studio e communis mandandum

2o cap. 10 cum inquit sanguinem mittere in accessionibus [illegible]

jugulare est.

Si vero affectus celeritatem postulat quavis hora, e[?] regula tradente

Galeni lib. de sang. miss. 2o et Avic. 4o 1i 2o in tertium morbo inventum

morbo urgente quacunque hora post initi sanguisse. — sic hunc in certum fecit allimentum ut tua cui indicit sic lima[?]

etiam quo melius 5o inf. § attenda verba; et in eodem lib. 5o cap. 4

§ itaque in utraque parte tempore et noctis sanguinem ex ad omni delig[?]

extrahit, sed nostri maniacos et melancholicos phlebotomandos

maniacis et melancholicis hora dormiendi. — sed dixit in hora dormiendi fen 4o 1i cap. 20 ad m. § consi-

debes est,

De tempore autem quo purgatio conveniat ingens est dubitatio nam possibile

de purgatione in verno tempore. — anni tempus eligere vernum et convenientius ut docuit Hippocrates 6o

aphor. 47 atque Galenus in doctum[?] puer epileptici 3o in fi-

de ipse tum quod cum dividatur vernum in duas partes secundum Galenum in aphor. 15

ad

In prima ulcius (?) pre in regis ... ut melancolia retinita ... dividitur in duas partes in ... venire solitus est exemptum ... purgabis tan... majus in ... ren ... grossos. in ... 2a tenues ... infra ... incipit ... dictat ... de sanguinis ... bili initio veris ... illi ... bili

Ex quo tria ... sanguinis missionem ... flebotomia p... veris et ... purgatione ... in fine veris sit exercenda ... in fine. quo ... 7o cap 4o ... cap 3o et 4o.

Ad institutum igitur ... Indigens numeros ... Semper purgabis cum lectione nisi in ... 22 ... reservatis aph ... multe ... pulchre ... 13 ... cap 2o aph 29 ... bilius ... purgatione ... In alopecia ... idem 14 ... sexagenario ... tumore vexato ... in ...

ut ipse dixi 13 mens. ... Sr. Sig.re ... ... 4. ...
... ptinet ad ... 22.

Hora autem conveniens ad purgantium mentis assumptionem si nil impediat nocturna est si in solida ... continue ... mane si in aliqua magis hora in febribus levantibus, unde tenorem eius erit comprimendum ... si ... remissionem habent in declinationis temporis ... si eo tempore ... denuo ex alteratione mudat humores in tempus in quo mitiora fuerint symptomata erit commodius. Si autem ... die ... habent ut in 3na 4ta in die intermissionis erit purgandum ne febris magis alteretur et vires ex ... labore evanescant.

Aristoteles ... hoc ... purgatione ... De ea quae ... vomitum fit ... imperavit ... Et ... cap. 4o ... quoque ... vomitu ... lib. ... ulterius ... hora ... ad ... superiora inclinatos unde ... solet ... temporis evacuare et sic medicus ... temporis autem ... humores moventur ... unde commodior erit ... evacuatio ... accedit ... in ... humores ... ad circumferentiam ... motus ... factus ... transnatare.

Ad pill. hora conveniens noctu ... mane; et similiter eadem hora.

et in feb. in hora maioris levaminis

de vomitu aliter est intelligendum in ... ... humoris motus.

Inde assequeri intuemur ex proprio Aetij tom 5 Cap. 125 — Aetius ortus
Cum inquit uomitu in accessionibus frequentiu est conueniens et adhuc quo exibent in
lib de affectionibus no 17 dicunt de uo quoniam respondent hoc est omnio uomitu
Inpurgatus fuerit prius capite purgato et impositis aliquis initio ad
tribus pharmacum purgans dato, in ipsa accessione ad uomendum
Sic die unica et post minime catharsim inter stabilita 1 pars
t° 2° Cap 7° cum inquit et non moueas in die paroxismi
quantum possibile est febri. hoc est prolessum vna, uomitum tum
quoties Galenus iubebat nam prima accessionis tempore Cauam
ut constat lib. quos ag. Cito id est qui uoluit dolere Gal. 1°
ad Glauc. 9° de curat. 3° ... hunc igitur ... diuersibili
pro uomitum conueniens est cum uentriculum replet ut initio
accessionum et cum urgere ad inferiora prolessum ut initio
missionis. die inter stabiliti ipse Aetius 1 4 ... 2° 39 dicens
et oportet ut non moueas in die paroxismi aliquid nisi pro
necessitatem.

Articulus 7.us

Circa 7um articulum medicis considerandum est ordo qui in euacuationibus
debet obseruari. Cui articulo Ret. Gal. lib. o ... sect 1a ... utroque auxilio
Cap. ad f. ... quod si utroque auxilio opus est ... ubi insinuata indiget a sanguinis mi
Sanguinis missione inchoandum est quoties ægrotus utroque indigeat ... inchoandum
auxilio nimirum purgatione et sanguinis missione cuius ... dicuntur:

Gal.

lib. de remu. affect.^e cap. 25 (Degrii)

Posite in n. ee. nun. ... maximam unius ... quod hoc exercendu ut plane redeunt qd. necessitate ... ut pot. ex Gal. 6 ... et cuiu 4° ... 4° ... minutio ... lib. 2° cap. 39. Unde aliquo fit maior ... necessitas purgandi a sanguinis miss.^e in ... lumo eo ipsa sit varia. Sic imperat Trallianus in ... draga petuitosa uena prius incidere ... simul cum petuita sanare lib. 11. cap. 1° ... de curatione ... ga ... et Gal. idem imperavit 2° ... ubi inde ... lendere plaint.^e in q. ... purgare imperavit sanguini prius missit ... de ... ad flatu, et Crassis humoris origine ducente ... in flammati ... in ... Gal. dicat. qd. affirmari pot ex verbis ... de textus. Si dolet ... ad claui... signu fecerit ... dicere aliquo dolere descendere et ad claviculam signu facere. at ... inflamma... unde ad dolore descendere ... a flatu ... comman dauit at ... crassi exultant ... quam ... Trallianus lib. 6 cap. 1° ... curatione.

aliquo maiori necessitate purgandi ... comandu ... Gal.;

Tral.

et Gal.

Vt igitur Certum statuamus quod tres cum sanguinis missione uenit
naria simul cum purgatione sine quomodo assumptus est sine | Flebotomia dicit pre
per clisteres a sanguinis miss. et exordiri dummodo purgantes | ter clisteres pur
tes clisteres sint ut est inter quamdiu sup. 4° allat 20 et | gantes.
et 71 una quomodo mouientia per enumerata quod ualent illis | mouientes uo cli
et uarius. sanguinis detractioni semper praecidunt enim | steres dicit
de rationes ibi a Celso assignatam in praefatione experimento confir | per de flebotomia
mato ne si uenae putridam et superfluam materiam detractio
nis raperent ex praedictis paul. lib 6 cap 40 Aetius
tetrabl. 2ª serme I° cap 71 quod plerumque comminiscuntur
ex sententia Rasis et Auenzoar lib 7 collect. cap. postremo
per Rasis dicit et idem alibi Au. 4ª I cap 20 etc.
Et opus est ut tibi etc.

Articulus Vltimus.

Vltimo quod medicus debet perpendere per uires quomodo in dicta euacuatione obser
uanda cum exceptis politis in dicta quantis euacuationis summatis
I aph. 3° in medio per interdictio in dicta euacuatione et Lomerti I°
in fine nam sine uiribus nulla euacuatio medica digna erit exer | uires perpendere oportet
cenda. 4° ac Sarnt tuenda 4° oper. medi. per nam uinum tolerare etc.
ex euacuatione non uires imbecilles fiunt 6° aph. 52 et docu
mento nouo facto apparuit. 6° aph. 29.

q uiriu imbecillitas et magnitudo sic certa sit ea causa nobis sint consecutura tn ueritati pr̃ta cognoscere, ut indicauit Gal. 1° apho 12. in p° cu aut uires tn p sicut sint q part. lo. ne dbrat duas tn assignasse lib de sanguinis miss° 3° inmed. § sic uires dr naturam q et a tom na ibi subnas uitalis intelexit qui haec audiuerint no tendere ... 1° §. nã nisi a ... ingentes euacuones max cu dolie uiri uitalis et pulsus ... lib de sang miss° 3° inf. Cuius imbecillitas roe sanis sanguinis miss° introducit Gal. et 4° aclut 19 ob uitale n facultam ... muria ex egritr 1° aclut 44. qd si in mbis naturam facultam excedit Gal. 1° Aph 29 id e ad max mbifico ...

Tanti n. sit indicao q autem ... ut prior sit, q in illo q ab affectu deprompta cu uiuere ipsu nobis ex custodia com ... ut docuit Gal. 9° meth 13. q in uiriu necessit. ... intelligens Gal. in affect multi indigentibus euacui uiribus existentibus imbecillibus. Lubet euacuae partim lib de sang. miss° 11. §. ubi q° multa &. Item sit haec indicao q a uiribus desumit omni sit primo no .. ... na ne ut ambis liberemur ab ea q q m ... ut uiuamus

magisnaria e indicao uiriu q in mbis. q

Qdo e necessaria euacuao sine uiribus partiaes.

q° melius: circa quod nota quod est intentionem ex allimenti et virtutis roboratio ad afferendum conducit curationem nam cum vires sint me dicatrices Galenus epidimiarum sectio 3° c°: propterea vires ipsas roborari omnes conamur reddere ad melius curationem propterea quod non modo de tali debilitatione observare I° aphorismorum 4° ad med. in aegro tantibus aut etc.

Quod si interroges quo quomodo vires lesiones cognoscantur est ex operationibus melius quam ex vasis cognosci cum enim facultas et operatio correllativae sint talia aut ista ut puerorum sic sint ad ea ista et ad cognoscenda sive ut ab operationibus facultates cognoscuntur ut Galenus aut his artis simplicis in operationibus aut etc. unde idem est in 1° 4° operationum capitulo dixit virtutem et operationem adinvicem cognosci.

non indiligenter factum a celeris de luminositate ab urina falere posse ut dixit Galenus 6 epidimiarum sectio 2° c° 6°. qui est solum silvestre tandem esse voluit pulsum Galenus ad vires cognoscendas I aphorismorum 22 Sed et alia etiam consideranda ut in alia symptomata et alia ut consideravit Hippocrates I° prorrheticorum a capite 3° ad 11. sed in apopleticis sine pulsu sanguine missit Hippocrates ipse met 4° acutorum 22, apoplecticum et omnino sine pulsu etc. de mortuum vacuum per sanguinis missionem facta a morte liberari fuit ausus.

relligs oim[?] dignis ut idem refert infra 26 p q via tir brevio utilia fri et max[?] ac cuiuscumq[?] aegrotantis ... Viderastis salime ... finis.

Ungu.[to] ad febr[?] quotidiana

e post usus evacuation[?]

Rx Olei camomeli anet et lilij ... ana ... pulveris ... castori ... sagapeni ... et cu cera ... inungatur ... eamq[?] ... ilium[?] ...

Ad eande febre ... in ... allectionis

Rx decoctionis absynthij et camomili ... et ... in ... allectionis ... et ...

Ad podraga ... seletu[?]

Rx nasturcij et mentrasti viridium ana ... tu ... et ... pone[?] ... penante.

Ad idem ... selluta

Rx albumen ovi ... pulveris alluminis usti ... me et ponatur ... pem ... lente

Ad illus angina

Rx decoctionis floru[m] dictami papaveris nigri ... ... de ... cum ... ana ...

cui adde pulu. lapidis Bezahari et ossis de corde cervi ana ℈j
me. et cu spongia imediate tangatur ulcus.

Ad debilitatem Stomaci

℞ pulueris glitirisa, xiloaloes macis dictami cretensis
Cinamomi ana ʒiß menthe sicce ʒij masthicis ʒj absin
thij pontici ʒij nucis muscate ʒß Coriandri ꝑparati ʒij
me et f. pulvis cui adde ambre et mosci ana ℈j

Vngta ꝑ inflamatione et dolore Iecoris

℞ vnguenti ros. ℥ij olei amigdal. dulciu et Citoniorum
ana ℥j Corali et Sandal. rub. ana ʒß me et f. vngti

Vngtu ad Iecoris resolutione

℞ olei Citoniora amigd. dul. ros ana ℥j adipis porcina medulli
vitulina ana ʒiij Cortice rad caparis ana ʒiß et cu Cera
f. vngtu

ꝑ Emorrohide renum

℞ olei Citoncor vngti refrigerantis ana ℥ß pulueris agni
Casti ʒj me et cu Cera f. vngtu

ad idem

℞ pulueris agni casti portulace Coralor rub. margaritar
ꝑparatar Sachari Candidi ʒij f. omnium q assumatur cu aq
plantag. Capitu ros portulace endiuie et dictis

p matrice infra mollium

℞ sandari elleti ʒiij cinamomi nucis muscata storacis
tragachanti opopotacis ana ʒis bolice et solida ana ʒj
terebentina cera q.s. fiat emplastrum

pulueres de casu et emanatione sanguinis
Mesuei cap. de Rebarb.
℞ Rebarbari ʒj mumie ℈ j Rubea tinctorum ℈ ij
puluis in uino stiptico

Vinum stipticum sic paratur

Sumatur, Vini rubri lib. iiij rosis marini fol. lauriane
M ß nucum cupressi N. ij corticum granatorum M j. ...
...ic hipocistidos ana ʒj coquantur omnia simul cum masticis
M j ligni aloes ʒij ad consumptionem 3 ... et ...
ad fomentum, uentriculi et abdominis in diarrea et lienteria

p lienteria et diarrea alium Remedium

℞ uirge tauri ʒß et cum tali uino detur ad bibendum
et sedabit fluxum

Ad expellendum sputum a pectore

℞ olei uiol. et amigd. dulcium ana ʒiß axungie gallinae ...
unguenti ...ly Rathania ʒij et cum cera alba fiat linimentum

Balneum p delirio
℞ rad. petroceli feniculi apii coriandri ... ana ...

fol. lactuce scariole borrag. et florum borragini ana p. ß
4or sem. mai frigid ana ʒ ß et capitis arietis nigri
montani et sticados pulegij ana M ß coquantur omnia in
lib viij vini albi ad consumptionem quartae lib. Colletur et usui
servetur pro capitis balneo.
Et postea addere columbini vini ℔ j. Cindati primum
et ponatur super caput et ligetur fortiter. hoc tamen dico tibi in
decoctione uti et premissis ossis cervinis
Ad fluxum sanguinis
℞ pulv. restrictivum mirrae thuris aloes pillorum leporis ana
ʒ ij et cum albumine ovi fiat emplastrum pro fronte. Sit ita.
Ad enecandos uermes. pulveres restrictivi
℞ pul. Rebarb. Santonici et aloes ana ʒ ß aq. graminis
et absinthij ana ℥ j. In loco illarum syrup. allectori absinthio
ana ℥ j.
Syrup. de lacha Mesui de feb. putrida cap.
℞ succi citrinarum ℥ viij lacca abluta ℥ v. Sentiu
cum cortilib. ℥ iij Sachari albi lib ß. Coquantur omnia in lib j
et ß aq. ad ʒ ºs. et usui servetur. quo uaria las aparitiones
exsiccat.

Decoctio pectoralis

℞ liquiritie rasae passularum ana ℥i thamarindorum iulum[?]
ziticos hyssopi ana ℥ß hordei ℥ij sem. fenugreci ℥
capilli ueneris ℥ß f. decoctio in lib iij aq. 2ª
℥ij. adde in ultimo feruore seminis anisi et foeniculi
ana ʒij. et Saccari qs sat sit.

A pessima pthiloso febri

℞ hordei mundi p. iij. fol. lactucae borrag. scariola salicis
ana M p. 4or Seminum maiorum frigid. et 4or florum cordialium seminis
ß. melonis cucurbitae peponis et melopeponis. flores ß. uiolarum ra
buglossae et borrag. ana p. j. radicum cichorei borrag. et scorsonerae
ana M ij. et prunorum et passularum ana M j. coquantur
in lib x. aq. ad 3ª et postea adde sirup. cicorei et oxa. ana
℥iiij. Sachari qs sat sit ut dulcorett. Si febris fuerit ma
ligna: admisces. Sirupi scorsonerae et Acetositatis citri ana
℥iij. puluis diamargaritonis frigidi, et margaritarum praeparatarum
ana ʒj:

Si fuerit fleumatica. addes rad. foeniculi petroselini asp
ragini ireos hissopi. Sem. feniculi petroselini sem. anisi. ana
Si fuerit melancolica cum his addes capparum thamarisci scolopendriae
polipodij ana ʒiß capill. ueneris ℥j.

Epilima [?] oppillationib[us]

R[ecipe] corticu[m] rad. sicorei borrag. buglos. petrocel. feniculi apij ana ℥ij. hordei p[ugillum] ij. prunor[um] enucleator[um] n[umer]o xx agrimonie M[anipulum] ß. 4[o]r sem[inum] frigidor[um] ma[iorum] p[ugillum] ß. 4[o]r flor[um] cordial[ium] p[ugillum] ß. radic. alcitos. ℥ß. coquantur in lib. iiij aq[uae] [?] colatura adde saccari alb[i] ℥xij pulpa tamarindoru[m] incisorum in aq[ua] tepida ℥ij [?]

Desopillatiuu[m] p[ro] hepate.

R[ecipe] cerotti sandalini. rosati et desopillatiui [?] ana ℥ß Succi [?] ℥ij agitentur ad ignem ad [?] fiat emplastru[m] p[ro] hepate. aq. adde [?] [?] capparoru[m] [?] ana ℥j [?] ℥jß et cu[m] cera f[iat] vng[uen]tu[m].

Decoctio incarnatiua p[ro] clistere

R[ecipe] anisi feniculi carui aneti [?] ana ℥jß f[iat] decoctio in lib. iiij aq[uae] p[ro] clistere.

Saculus p[ro] stomacho.

R[ecipe] agalochi ciperi [?] ana ℥j absinthij ponti mintae sicce ana ℥iiß [?] ℥ß lana q[uan]tu[m] sufficit expanne [?] ℥iij f[iat] ex oib[us] saculus in [?] in [?] vacuus

Aliud ad idem

℞ olei spice absinthii pont. matthii ciconei ℥ ana ℥j. ungatur pars et postea desup. ℞ diamusci dulcis galie muscate Ales et pul. aromatici ros. ana

Gargarismu astringens

℞ decoct. ros. sorbor. et agni ros. plantagi. ana ℥ mellis ros. ℥iij alluminis usti ʒj ß rob mori ℥jß et mixtis fiat gargarismus

lotio pro scabie

uini albi opti. lib. ij. Erugine auri pigmenti alluminis ana ℥iij sublimati ʒj redactis in pollinem et uino mixtis feruant pan. et fiat lotio

Ungtu ad idem.

℞ butiri uacini ℥j terebent. ℥iij sublimati ʒj cerus ʒj uitellor. cuoru ℥iij succi limonu ℥iij agitentur oa et dede stiracij q. sat. fiat

potio ad melancholia.

℞ seri lactis caprini ℥viij. flori borag. buglos. uiol. ff. sena epithi polipody ana ʒj. salvum candidi ʒj. et maneant p. nocte in infusse et mane colletis et sumatur

emplastri p. fo... et ...

℞ matthiy sanguinis draconis ana ʒij formentillo mirtillorum cortiu granatoru nucu cupressi ana ʒiij

colophonia et pistis navalis posita sit et emplastrum regioni renum applicandum.

Aliud pro apertione viarum urinarum.

℞ fol. malvarum parari saxifragia et virga aurea ana m. ß althea rad. vitalbe ℥ij assumaria galina et porlina ana ℥iß olei de scorpionis et lauri ana ℥j et fiat emplastrum secundum artem. — ad lapidem renum

Ad febrem virgineam et depravatam apetentiam.

℞ pulv. cinamomi ligni aloes ~~cinamomi~~ garioph. ciminis anisi absinthii aromatici ros. menthae ana ʒß sachari ad pondus omnium, misce et fiat pulvis qui possit sumi per se in iure pulli aut vino albo quantum ʒß vel in aqua absinthii potabili vel possit ex illis parari tabellae cum aqua napha et absinthij.

Ad dolorem iliacum et lapidem renum et vesicae. — et ex mauro desumpsi ut expertum.

℞ pulveris vulgo asauache bene triti ʒß cum vino albo dete patienti attamen quo affligit dolor.

Ad idem.

℞ foliorum mori exsiccatorum et triturabis et aqua dabis ʒß pulveris in vino albo in tempore doloris: qq. addes pulveris tunicarum.

glandiu quercinaru, intinaru· et granoru mirtillorum pulver
ana ʒß: et hec oia in uino albo dabis patienti: l. p[illegible]
dissolui in ℥ij syrup· citoniorum·

Ad hemorroidas:

℞ uermiu in sterchore genitoru albore ℞ xxx, et [illegible]
pingues; aut quinq; in uim ante et frigant sodu p se, in[illegible]
ri ferri usq; ad bollente· et postea exprimat succus [illegible]
cu cocliar, et postea allipe· sapi oui et ros alterius [illegible]
lib j· desumptu ex rerus· et liquefiat cu dictis uermis
et extrahatur faculentu a sucllo remanente: et succus [illegible]
in scutella· et coalescat: et quo allidas ad cutundu lig fiat
ad solem et cum pena inunges hemorroidas; quantum
potueris in die, et spatio noue dieru sanabitur aut prius·

Ad dolore abdominis mulieris post partu·
extractis secundinis· et mirabile ad
buscandos nunses·

℞ uini albi generosi et opti et aq rapae ana ℥ij· theri
magne· ʒß dissoluatur in dictis et assumat post partum·

Ad omnem speciem febre putridam.
expertum et utile.

℞. Syrup. de Rhebarbaro ℥ iß. detur per spatium 20 dierum alternatim 3° quoque die aut 4° in robustioribus aut detur syrupum de duplicato Rhebarbaro quantitate ℥ j aut ℥ iß.

In febre maligna et pestilenti.

Ultimum remedium post sumpta fortissima et nulli alteri medico obedire solent apponere cucurbitula sub ascellis: et si non sufficiat dare, supra regionem pectoris. et cas [illegible] per punctione. et inungere theriaca magna et oleo de scorpionibus matthioli.

Ad urina provocandum

℞ Semen nipeta ʒ ß cum pane.

Ad dolores aurium.

℞ aque fraxina ℥ j. galbani ʒß instillentur guttatim intra aurem.

Ad sistendum sanguinem e naribus.

Sumatur pannus madidus in aqua plantaginis et super pectus ponatur. Si ponatur intra urina sistit et fluxum sanguinis si in tempore et temporibus fluxu narium.

Ad ligatos a maleficiis

℞ olei Sambuci ʒ ij parum oleo de Iasmines ℥ ij quo inungatur pudenda ii.

siue fœminæ siue uiri; et fere rediuntur ad pristinam ...

Unguentum mirabile ad Ragadias mamarum labiorum oris ani manuum.

Recipe litargirij argenti ℥iiij gingiberis ℥j mirræ ℥ij ... ... ℥ij puluer semen dactili ℥ij olei ros. ℥iiij cera ℥ij misce et fiat unguentum quo ungantur pellus.

Ad strumas uulgo [illegible]

Recipe olei ... ... bufones ... ... assumptionem allij et postea extra ... ... in furno et in puluerem redigantur, et postea ... ... decoctionis et cum paula cera fiat unguentum et applicetur ubi sit struma.

Emplastrum pro sutura coronali ad ... ... et ... ...

Recipe corticum citri coriandri preparati ... allij et ... ... Capulorum ... Cinamomi ... ... thuris pomorum ... ... ℥ij ... labdano depurato et ... terbentinæ ... ... puluerisandos et mixtis fiat emplastrum et postea separatim ...

moschi et ambre ana ℈j ÷ et c[um] s[cundum] a[rtem] f[iat] ~ [illegible]

Confectio ad facundo[?]

℞ butiri recentis ℥iiij vitella ovorum N[o] ij. Cicerij Satiri onij. testiculorum gallorum cerebri passerum ana ℥j cerebri Collumbe ℥j. piperis longi albi et nigri, cinamomi ana ℥ij dactilorum avellanarum mundatarum ana ℥j Sem. erucae garioph[ili]. ana ℈ij terenda terantur grosso m[od]o et q[uae] terenda coquantur in lacte caprino postea diu de pistentur fortiter et adde Cau[?]dos Stincorum ℥ij cantandu[m] p[re]paratarum ℈ij et cum melle et Sacharo f[iat] confectio de q[ua] sumat singulo mane ℈j cum vino aut aq[ua] exhibito

Pulvis mirabilis dentium gingivarumq[ue] mundificativus et roborativus et pulverum mundi ficative et incarnatione

℞ pulv. Cinamomi garioph. Zinziberis masthicis ros. aristologie rotunde. aluminis et florum granatorum et corticum eorundem. sem. dactillorum et olivarum. sanguinis draconis et armoniaci salis ana pes aequalis pulveris cunctorum ℈ij et cum Sacharo f[iat] postilla cum q[ua] fricentur dentes et gingive.

Ad omnis duritie leniendā.

℞ olei lini camomil. sem. lini. asungiæ galinæ an-
anatis et medullæ cruris cervini et vitulinæ et dia-
theæ composita ana ℥ij musilaginis althea et fenug-
sem. psilij maluavi ana ℥ß galbani opoponacis dis-
soluto allenimo sambucino ana ʒiij lapidis marquesiti
ex qq. f. ungtū 2ᵘ arte et cū cera f. emplastro dia-
chilis minoris coagulati et inseparatie a bigne ...
q.ᵃ alleti sambucini et croci pulverisati ʒj ...
Lients

Ad epilepsiā vulgo desmaios o fe-
de lecto.

℞ smaragdorū ʒj sem. peoniæ ʒiij corali ru-
grana sem. atriplicis granorū citruli ana ʒj ...
ʒß cephitimi ʒiij visci quercini cinamomi an-
ʒj cranei humani ʒß f. pulvis 2ᵘ arte et ʒiij
Ciferorū cū aromate et ʒiv vini aromati et f. ...

Collyriū p. suffuss. et nebulis o. ...

℞ aq. noctu cadentis sup. canarū folia ... viridi
ʒj sachari candidi ℥j aloes ʒij camphoræ ʒß

℥ij uini albi ℥vj celidoniæ Mj mellis op.ti ℥ij folior. lauri recentis Mij aq. uitæ ℥vj o.ia mixta et distilla in balneo M. Mariæ ponanturque s. destillati 2.a artis gg. addito moschi ℈ß et s. collirium in quo pena intincta super oculo admoueatur

Sirup. magist. pro morbo gallico.

℞. cardi benedicti aspleni capil. ueneris absinthii pont. saluiæ marorane stœchados ana Mß flor. uiol. et borrag. ana p. ij. nucis muscatæ cubebarum et zuluuari ana ℥ß rad. smilacis asperæ ℥ij. rad. chinæ ℥iij. fol. senæ ℥iiij sem. carthami et polipodij recentium ana ℥j turpeti ℥iß uuarum passarum Mij sem. melonum ℥j. rad. silerei Mj. coquantur due [illegible] in lib. xx. aq. ad consumptionem 2a partis et postea facta collatura adde rebarbari electi ℥ß. pul. ligni aloes et sandal. flauori et diarro donis abbatis ana ℈ijß sacchari lib. x. et 2.a arte f. sirup. et o.es optus. de quo assumat æger quantum medici uisum fuerit singulo mane de 3.o in 3.m usque ad morbi remittatur.

Syrup. magistralis ad hydropē post evacuat.

℞ agrimoniæ viridis M iiij. Cicorei absinthi pont. asple[nii]
Capil. veneris ana M ij dictami salviæ ana M ij cortic.
rad. pinpinellæ. Cicorei rubeæ tinctorii asparagi foeniculi
Eringi petro. cilini et brusci ana ℥ j ß. Sem. anisi dauci
foeniculi ana ʒ ij. flori borrag. et viol. ana ℥ j. epithimi
et polipodij ana ℥ i ß. turbit ʒ ij. corticu ligni Indi
sassafrasi et smilacis asperæ minuti cisæ ana ℥ ij
sem. carthami ʒ ij dati et emulsi ʒ ij radicis chinæ in ta
bulis decisæ ℥ j fol. senæ ℥ iiij. coquantur oīa 2° ord.
servato ordine in lib. xxiiij aq. ad medias et facta cola
cum aqlitro pch sacchari et melis dspti f. syrup. longius
cui adde Reubarb. dspti et agarici pulverisati ana ʒ ij
pulu. hiere simplicis et ʒ ij ligni aloes aromatici rosarum
ana ʒ i ß pulu. Cinamomi ʒ j Sirup. de cuscuta
et de epithimo ana ℥ iiij et in vase vitreo serv. cuius
quantitas illius erit ℥ iiij aut v. 2° virtutē patientis
de 3° in 3m quinque horis ante prandium. f. vi spiritus fu
dissolui pdc de cort. absinthi l. aq. foeniculi ℥

Ad iij febres rebelles et humores.
a quinque la guariant.

℞ h. 1½ destillatae ex nucibus uiridibus contusis ℥iij
aut duo. et detis singulo mane in potu et mirabile.

Vnguentum ad semicraneam et dolorem capitis
ualde expertum.

℞ succi salviae ex silatoris ad salem coll. rutae uiridis ana ... pestu
℥vj baccarum lauri maturarum seminis anatib. ℥j. uerbenae
cum cauda ℥vj cerae lib. j. olei uetusti lib. j. x. terantur
omnia et infundantur ... in sufficienti uini quantitate ita ut
omnia tegantur uino et postea coquantur in dicto uino. et cum
cocta fuerint mitte oleum et uerbenam iterum decoquatur usque
uinum consumatur. et post oleum quod superest colla et coniunge
panem et cum cera ducta fiat unguentum. quod applicetur ...

Ad retinendum lac in mammis

℞ olei rosarum uiol. ros. mirtini et de baccis lauri ana ℥ij s pulueris mirtini sanguinis draconis et sandal. ana ʒj corallis
quod sat sit. et fiat ... ... pectore.

Ad dolorem dentium. uinum et hemicraniam

℞ opij tabaci ... ana p. e. ... et cum ... fiant
pillulae. et ex his una ... dente ponatur et teneatur in
... uini soluat. ... una cum oleo ros. et ... in ...
imitatus.

Et in dolore Emicranie p[er]dicte pillule cu[m] storas destem penenti et p[er] dicenti ... aplicentur impetrio galbani cu[m] terra positu[m] inter dentes.

ad idem

R[ecipe] rad. hedere fraxini celidonie quinq[ue] folij ana ʒi piretri et piperis ana ʒi p[ro]stentur o[mn]ia et cu[m] ... coquantur et collatura adde aurea alexandrina ... mitridati ... magna ʒi et hec decoctio diu in ore teneatur et sedabit dolore[m] sine dubio.

ad dolore[m] aurium.

... sullus ... in ... cepe et ... et in aure[m] tepidu[m] mittatur et sedat dolore[m]. ite[m] sullus hedere cu[m] sale et mele ... in ...

ad dolore[m] dentiu[m].

accipe tres folios salvie et tria grana piperis et ... et in subtili petia ... et pone sup[er] dente[m] dolente[m].

ad morsu[m] cuiusq[ue] serpentis vel scorpionis

R[ecipe] ... equi ʒij vini albi ʒiij ... insimul.

ad dolore[m] in ...

R[ecipe] ... lauri ... et ... amygdalar[um] ... et unguenti agrippa ana ʒß. aque ardentis

Irunadati pars

Psalmus ad sostendu quelunq sanguinis fluxum.

Sangue tente e ratti.
Como christo se teneo en ...
Sangue tente cratua vena
Como christo se tuuo en su pena.

Sangre tente entu foerte.
Como christo se tuuo en su muerte.
Haec tria verba ter debes repetere.
Et postea ter dices
Consumatu e
Consumatu e
Consumatu e.

Ad remouenda cicatrice.

R. Succi simphiti ℥ v. et sit domestica. madefiat petia ligna et ponatur supra cicatrice usq ad exsiccetur et postea iteru madefiat usq ad cicatrix auferatur.

Ad extrahenda radice carbunculi.

R. fellis porcini destillati in furno ℥j et cu oleo de scorpionis aut lilium albor incorporetur et dispost poni pro se solu melius e per prim solum carbunculi

ad idem

Solida minor pistata inter duos lapides mirabile tollit et posita ... prim

ad tumorem testiculorum et virgae.

R.e ficus siccas albas N. x. mille folii et ros anethi
floris capini ℥ ij coquantur in vino albo. et postea ex
primatur vinum et fiat sacculus. et apponatur super pectine. et hoc est pluries
utile. Impiastrum ad sciaticam frigidam

R.e origani calamenti rutae salviae primulae veris lavendulae
sabinae ana M. ij. piretri et piperis ana ℥ ij pulverisen
tur et misceantur. Cum ℥ ij unguenti aragonis et postea all
pe vulpem excorticata et intestinis mandata. cuius
cavitas istis rebus impleatur. et assetur ad ignem. et quod
destillaverit servetur in vase vitreato et cum cera citrina
fiat unguentum. cum quo ungatur pars post balneum et
evacuationem. ad dolorem ipsius.

Ellipse rasura ~~dd~~ cornu cervi, lib. ß. coquatur in libris
vini albi ad cum consumptionem. et iterum mittatur vinum. et
hoc fiat per quinque vices. et de remanente ungatur pars.

Balneum ad podragam

R.e pollicariae sabinae salviae pulegii rutae serpilli fol. et rad
ni lauri fol. sambuci mentastri, rosmarini, parietariae ma
ioranae altheae. tapsi barbati. radicis bilulis absinthii ana M.
Coquantur omnia in aqua salsa. et in tina balneum suscipiat et

Sirupus ad frangendum lapidem vesicae renumque et ad crassos humores discutiendos.

℞ 4or rad. Comm. et eorum semina rad. sambuci ebulli ceteracii polit[ri]chi hepaticae adianthos scolopendria cap. ven. mercurialis venationum filipendula caudae vulpinae et equinae pentafil. maior rad. irin gram. buglossae betonicae albori lactucae agrestis cicori scandolae orticae citrangulani radices milii solis dictami reupontici cortices thamarisci capparis fraxini rad. lilii celestis hermodactili ana ℥ij saxifragio virgae aureae liquiritiae ana ℥ij sem. orticae marathri sem. saxifragiae malecornicae sem. pastinacae iuniperi anisi ameos comi milii solis levistici spicae celticae seminum comm. viol. florum ginestrae maluar. citronum imperialium ana ℥ij amigdal. mundat. fumus dicati albarum pistaciarum cucharum lauri zumi hederae ana ℥iij xilobalsami carpobalsami galangae sqinanti cardamomi asari garioph. nucis muscatae ligni aloes calami aromatici gith. urinae cinerum scorpionum ustorum cinerum vitis cineris hirundinis triguli avis cum cauda tremulae avis dbrthe cineris radicis cineris caulis cineris corticum ovorum agg. extrahatis pullis ana ℥ij haec omnia in sufficienti vini et aq. quantitate coquantur usque dum remaneat 4a pars et de predicta decoctione accipe lib. v. et misce cum istis sucis sc. scabiosae lib. iij sucis apii sucis scandolae fumariae depuratorum ana lib. j et addis lib. x sacchari f. syrupus perfecte clarificatus.

et bene coqtis et de isto syrupo sumat iij in ebdomada ℥ij cum aqua virga aurea aut saxifragia
g.

Ne lapides magis renascantur in renibus post purgat.

ne lapides renascantur.

℞ succi limonum acetosi ℥j vini albi generosi ℥ij sachari candidi quod sat. sit. et detur in potu per x aut xv dies.

Ad hæmorroides secreta peculiare

allipes herbam vulgo Saramago. et suspendes eam de famure patientis et videbis illico dolore auferri et hæmorroidas exsiccari quod ego vidi in diebus

Pulveres de cassia Mesuei
in cap. de Casu.

Ad icteritia secretum optimum.

℞ radicis Scelidoniae M j. infundatur 4or dies in aceto fortissimo. et postea masticabis duas et deglutis. post illis [illegible]

Relatio cuiusdam Dominae quae Asthma patiebatur a D. F. Garana.

Est hæc aegritudo difficilis ad minimum cum magis per diuturnitatem temporis sit. attamen auxiliis illis remediis expectorent ad minus alleviationem. Conatimur. patiti Domina hæc ex relatione membra longum et difficilem

q. cum asthma

Ergo talis repetit 3 circuitus et tempus accessionis e periculosum

et die auxiliari illi proratione in tempore paroxismi quod tunc

iminet periculum suffocationis et 2° per percussionem transacto

tempore paroxismi. quod quo aitem sit in paroxismo et accessione

ma necessitate est di ... a pectore et agulture fricationibus

dolorosis brachiorum et cruris. et simul cum hoc sequitur

post fricari pectus et dorsum. quia fricatio in his partibus non fit re

vulneris gratia sed ut apertis poris sani post fatius transpi

ret corporis et humores attenuantur cum ut in plurimum sint

petuitosi et cum ad fine dorsi corporis ad uinnas, apponuntur

uentose sicce, ut melius possit anhelare et pectus dillatare

et thoracem. et in hoc tempore nulle modo debet dormire ne

impediatur respiratio et calor suffocetur. et usus adaugeatur.

et atractus aeris sufficit. si vero fuerit somnus nimius

propter magna uirium imbecillitate ai hoc ut uires reparentur

breuis erit et cum intervallis interceptus et non iaceat resu

pina quia in hac figura comprimuntur pes per quas debet transsire

sanguis et spiritus cum cadat thoracis moles super vertebras

dorsi, super quas transsit arteria magna et uena caua et

comprimentur

et est q[uia] thorax n[on] p[otes]t in hac figura dillatari p[ro]p[ter] fram[entum] et
d[ict]e magis iminet periculu[m] suffoc[ation]is. Co[llocetur] ergo q[uod] talia
dip[si] latus, et capite bene elevato in hac n[on] f[it] tanta flexi[one]
et fa[c]ilior fit respira[ti]o. hoc n[on] ad[iuvan]tib[us] oleis de lis 1° et
3° pro[bl]e[ma]t[e] 26. et pro[blem]ate 84. et ex int[eri]n[e] ualles alleuiat
de quoda[m] lambitivo q[uo]d lenire[t] et capil[li] ue[neris] et melius r[osa]
q[uo]d ad mixtis ʒij olei amigdal[arum] dulciu[m] cu[m] cocleare
paulatimq[ue] transglutiat[ur], et n[on] celiunt[ur] cadat in thorac[e]
[...] et si in hoc temp[or]e aluus sit adstricta, illi dabit[ur]
clister quodda[m] emolliens et purgans. hoc mo[do] ℞ mal[ua]r[um]
prunor[um] camomill[ae] et aneti ana M j coquant[ur] in lib
j ß aq[uae] ad 3as cui adde hiere picre ʒj salis ʒj
fermenti ʒij olei co[mmun]is aut viol[arum] aut aneti ʒij n[on]
et f[iat] clister et detineat[ur] q[uan]tum sit possibile.
His factis si adhuc deficultas anhelandi augmentet
ita ut suffocari videat[ur] si adsint vires, secabitur basi
lica dextra usq[ue] ad sex uncias sanguinis. ne sanguis
et sp[irit]us p[ro]p[ter] pectoris angustia[m] ad cor et pulmone[m] irru
enti[s] allidat, et angustia[m] intentione[m] pariat, q[uonia]m i[n] illu[d]
hoc remedio p[re]seruabit[ur] mirabiliter ob hoc med[...]

et in hoc casu, scilicet presente allesione nullo modo purgatio est exercendo: et ratio est quoniam cum mentis purgantibus humores videntur commoveri et agitari et hac ratione nimis videntur irruere ad pectus tanquam ad partem imbecillam et lesam et sic magis afflictionem videntur adaugere et sic gravior et accutior redderetur morbus et sic nullo modo erit purgans.

Ad 2m quod attendentes scilicet ad preclausionem hoc debet exerceri in tempore quo non patiatur actualem allesionem ad habendo remotione ne in illa denuo incidat: et hoc clarioris doctrine gratia 4or remediorum generibus adimplebitur. Iu erit victus et potus instituendo, primus tamen caveantur flatuosa allimenta ut omnes fructus castaneas et leguminea ut ciceres lentes et similia, loco casium carnes duros et salitos pisas et reliqua omnia que sunt virtutis adstringendi pectus ut cotone et similia; nec utitur dent cum frigidus nec que habent virtutem incrassandi sanguinem nec reliquos humores. et vero allimentum erit optimum boni succi facilis digestionis et sic erit caro pulli galline arietis conicali turturis collumbi perdices et omnes passeruli montani. hec omnia assa aut ellixa. ius tamen illorum nullo modo concedatur. potest tamen concedi salsamentum cum carne arietis

cū sinapi et allio et cimino. et addit quod carnes elixe aut frixe in hoc casu magis probantur quam asse quam assa ut in plurimum detinent sputum et non est inconveniens quod detineatur in hoc morbo. Carnes decoquantur cum ciceribus, petroselino et feniculo. et cena ut in plurimum erit subtilis ut sunt duo vitella ovorum aut duo poma assa cum saccharo. finietur tamen mensa cum rebus astringentibus ut est cum pira saccharo condita vel cum aniso preparato cum succo citoneorum. potus erit vinum potius album quam rubrum et si illud non bibat erit aqua decocta cum aniso cinamomo aut rad. chinae aut sarsa. et potus solum extendatur ad tres in una quaque mensa et inter unam et aliam, numquam debet bibere et alvus interim ad debitum tempus debet reddere. sin minus irritatur per dicta clistere. Interdiu numquam debet dormire nisi noctu, et fere quotidie antequam a toro elevetur, debent fieri fricationes in brachiis et cruribus. et quotidie se exerceat modice exerceatur ita ut non fatigetur nec laborem sentiat.

2a pars remediorum est debitur per ea quae coniuvant et evacuent humores [illegible] crassos et viscidos qui in thorace continentur [illegible]

ca

Inquorũ administrõe tria documenta debẽt obseruari. Ipo
Fallacia inventa debent ee mistã cũ suauitate et suauitas sumum
agant effectum et minime effrenes et fortes ob lacõs ṽ durã.
2ũ qd nõ unico uice debent euacuari sed multiplici, et tũc
sumi qe ca huius mali crassa et in obedientie e et mar
fuerit in multa quãte. medicamenta q huic purgatioi
deseruiunt (assumptis prius lambetiuis ut dictũ) poss.
ee ʒj cassie fistul. aut diapruni simpl. cũ ʒij
sirup. damasi. Maj. nã dissoluta cũ decoct. pectorali,
aut ʒij manne electe dissoluta in iure galine. 3ũ qd
debet aduerti e qd nõ sit semp una eademq medicina
ne assuescat illi nã, et illa contemnat et pp cõquens eius irri
tatõe nõ sentiat ut aduertit Gal. 5o de sanitate tuend. qz est
in cap. 1o. et ꝓ hoc finis 2e intentõe.
Quantũ ad 3ũ remediorum genus dico qd debent ee illa
q extudiunt malũ hoc; quorũ aliq hoc faciunt proprietate
ut e pulmo uulpis maris aut femine, aut assumptus in libo
coctus aut puluerizatus cũ decoct. pectorali ut aduertit Gal.
11 simpl. cap. de pulmõe. idem facit pulmo Irci e

Dura

Alia medicamenta quae hoc conveniunt extra sunt dictu habere pect.e et thoracis incidendo detergendo et mundificando et per os eijciendo ut est syrupus capill. veneris simp. prassij et de hisopo et liquiritie. quae per se possunt commiscere seminis urticae silvestris aut aristolochia rotunda aut lilium. adverti quod medicamenta superius nominata huic non sint nimis calida nec sicca, ut sunt diuretica: quoniam hoc evacuant quod tenue est per urinam et crassum et difficultum in pect.e relinquunt, quod maximum malum esset nimis cum ut Galenus adtestatur 5o simpl. 13. et adtestatur cap. 12 ante quod dicendo cum res alique humida dent dedi, ut est mellicratum et tipsana aut parum vini dulcis et similia et idem Aristot. 7o 2a tor cap 16. et aliis simplicibus medicamentis possunt fieri composita ut est lohoc sanum et expertum Mesue aut lohoc de caulib. aut de pulmone vulpis et ex his poterit sumere cochlearia duo per vice..

Et si his factis non fuerit sedatum malum hoc. Detur decoctio quod est selecta in hoc casu: Recipe hyssopi montani dictami diptami origani prassij capill. veneris ana

Mi. Sem. vitulas Silvestrium, Aristoligae et lignitia rasse et oliver ana ʒij prunorum passularum et filium gilloni na ℞ j. Coquantur oia in lib. iiij aq. fontane ad media et postea de multis optima libr. ß et panis huliat itom et separatis de igne et de hoc decocti assumet singulis mane ℥ v. Ad hunc non secuto mallo uti pot sequenti qd e optimum allipiet lib. j furfuris depuratum in panne lineo, cum iunctos et illos infundes in dicto panis potiter in ℔ dicta de coctis et mane expressione facta bis auftex, et postea panum auferes et huic decoctioni addes ℥ j amigdal dulc. ℥ v et sachari candidi ℥ iiij et iterum panis ferueat cum dictis rebus et usui serua et de hoc eti allipiet ℥ v. cum comedat vel transactis 4or horis. Si lit. in hoc casu soleo parare syrupum Magistrale qui semper mi fuit magni momenti ℞ rad. ellerij polipodij quercini maceratos in uino albo dulli horis 12 ʒij passularum corinthiacarum ʒß. hiperitem N. xij farfara pulmonaria fol. saluregia calamenti ana ℳj. fol. tabaci ligna rosse ana ʒij sem. vitica bombaci ana ʒij coquantur in melio

Salbani ℥ij et 2ª arte f. syrup. de quo accipiat singulo m
℥iij. Cum qq. tollent admisceri ʒß olei sulphuris quam cu
hoc remedio in dubitanti posito, quod malum omnino de medio tolle
et si ita non fuerit recipiat suffumigium quod in situ aegri
solet esse magni momenti et efficatiae. quod debet fieri
de foliis sillis pulmonariae et eileni farfarae. arse
ci aut lapidis sulphuris cum hac tamen advertentia quod fiat in
scutello foramen mediocre et pulveres supradicti debent poni
prunas accensas, et illico pone scutellam super eas ita ut fu
mus alio non exiat quam per foramen. et fumus iste attra
hatur per os. servando semper nares et oculos per panno dent
circumvolui. Ad pectus etiam debet applicari emplastrum
quod proveta via post ad lunare. quod est tale. ℞ olei amigd
dulcium et olei de scorpiis et de mucilaginibus fenugre
ci, altheae et unguenti agrippae et meliloti ana ℥ß
et cum sufficienti cerae quantitate incorporetur, et fiat emplastrum
super pannum rubeum aut grana et super dictam regionem pectoris
aponitur. et haec de 3ª intentione.
4ª remediorum genus complectitur commenta quae distemperie
pectoris et pulmonis valeant corrigere et quae sanant vel
hu

in pectore relicti utē dando ℥ß aut ditheriaca magne et antique aut mitridati aut confectionis Gillcalsis [illegible] dissoluta aut in oc. [illegible] pectorali. et de hoc remedio uti poteris spatio 8 aut 9 dierum. similiter et poterit fricari pectus cum panno asperoimbuto in oleo amigdal dulcium inquo dissoluti sint pulueres nitri;

Parte a. a suffumigium de dicto quod sillum recipiat non mulier imbecilla nec extenuata nec febrem patiatur cum quae de dictis rebus post admisceri [illegible] et sitiraz [illegible] his corrigeri damnum arcenici et sulfuris et si his remediis non sedetur malum dominia istius. et forte malum hoc ueniat per fluxionem a capite. erit optimum dictum remedium perpetrare dicte fluxioni ratio. ut est post [illegible] actis applicare emplastrum per sutura coronalis ipsi capiti. et istis etiam debes uti. et si omnia haec non sufficiunt, mi uir quod accipiat sudoria china et sarsae moderate [illegible]. et ultimo debet fieri fonticula in brachio sinistro aut igne aut caustico potentiali. quam cum hoc securior uiuit aliter non in unica allisione poterit suffocari in regimen nostrum seruauerit. et haec nostra

Senti

Ad pruritu̅ · uulgo usagre o comeson ~~comeson~~
impetigines · i ylosar de la urin
en los ninhos ·

Tomaras · de ceniza de uides e de enzina ana ℔ i p
negra ℔ j · seuo de carnero sacado en mus ℔ y
el seuo, se pisara asta estar mui blando i tractable
e se molera el pes · i se mesclara con las dichas cenisa
i despues con las manos se amasara el seuo, machado
con las cenisas por spacio de una hora asta se a[illegible]
una massa de consistentia dura i desta se haran unas
bollitos · de las quales se tomara huntoco i con hum[illegible]
de lisiencio calliente al fuego de manera que resude lo
lo qual se tocara a la parte doliente en 12 horas
hara su effecto.

Ungu^tu^ ad strumas · [illegible]

℞ olei co̅is ℔ i · aceti ℔ ss · butiros uulgo sapos n[illegible]
[illegible] et aceto lento igne ad consumpt^ne^ aceti et postea ex[illegible]
tantis et exsiccentur in furno et impulverem redigantur q[illegible]
res misceantur cu̅ oleo decoctis et addita cera f. ungu^tu^
det apliceri se[illegible] per ubi sit struma qui illam aperi[illegible]

Ad ductiom

℞ olei amigdal. dulcium recenti extracti ʒ sat sit, et inungatur dorsum et ectus et q. cumq. iste del de nouo extrahi [illegible]
per plures dies fiat inunctio.   ad 4nas

Ad 4nas

℞ sem. piperitonis vulgo pforata pulue
risati ʒj cu Iure aut vino. l. ℞ granorum piperis
[illegible] ʒ iij denti integra in uino albo.

Ad hemicraniae [illegible]

℞ [illegible] masculi ana ʒß lactis mulieris ℥ij ponan
tur intra pomum [illegible] ablato intus medio et [illegible]
[illegible] extendatur [illegible] dolenti. hoc remedium tangit [illegible] in
suis lib. de feb. [illegible] f. l. 177

Ad oris ulcera

℞ lapidis lypis ʒj aq. ros. aut cap. ros. ℥iij agitentur in
[illegible] et postea spongia madefacta tangatur ulcera.

Ad partus difficultatem.

℞ pulu. granorum Iuniperi et bacharum lauri ana ʒß vini albi
[illegible] l. ℞ pulueris testiculorum equi ʒj in vino. l. ℞
pulueris ungulae eq. ʒj. et in uino detur.

Ad carbunculum

℞ salis ʒj piperis ʒß. theriacae ʒj rutae ℥ij fermenti q. sat
sit ut in [illegible] et ponatur [illegible]

Ad podragam

Inmergat totu corpus l. solu partem que dolet in urinalem cum actuali calore ipso extrahitur ator ... et ibi detineatur quousq3 infrigideret ... post ...

bagnolo de ...

Ad maculas ... exeundas

℞ ... litargirij ... lac virgineum ... fiat linimentum.

Ad maculas ... gallici

℞ panis farina hordei ... cum lacte caprino ... et postea extrahe medullam et iterum macerati in lacte caprino et adde aqua extracta ex duodecim albuminibus ovorum ... litargirij et cerusae ... coral. rub. ... camphore et alluminis ana ... incorporentur et agitentur in balneo marie

Ad barbam renascendam

℞ capil ... abrotani absinthii ... apij ... ana ... pulverisentur ... et ... cum pinguedine ... et melle f. linimentum

Ad hemorroidas ...

℞ pul. ... et ... ponatur ... ipsas

Ad obstruxe epatis

℞ vngti desopilatiui dulcium ℥ij olei ros et a birorum a ℥ij
dulci silvestri ℥j alleti guttulas quadam franciscus de Rebarbi diu
me et fi linimentu.

Ad obstruxe lienis

℞ pellis agnina recens extracta et in lebete aq pleno coquit
½ spatium unius dieta consumatur aq quousque remaneant libras ij
et postea exprim predicta pelli et pilosum extrahe et
remanenti addes olei laurini lumbricorum sesamini amygdal.
dulcium et maiorani sem. lini, camumali liliorum albi ana
℥iss vngti dialthea simplici Aragonis martiatoni
et ysopi humidi ana ℥j me et lento igne f vngtu.

Ad extrahendam aquam hidropicum

℞ pulu. radicis Iridis et diarrodoni a pari ana ℥ss
et cu lure aut vino decoctum fiat accipe mane. — Magistri Bertrandi.

Emplastrum ad idem.

℞ stercoris caprini dessicati ad solem aut in furno ℥ij
olei laurini quantum sat sit incorporetur et f emplastru. — emplastrum

Oleum de Calamino ad oculos

℞ puluis calamina ℥j dulcium solutum post evacuationes alias.
uini albi optimi et sine aliquo
artificio libras aq ros. ℥iij et in ampulla uitrea ponatur.
diaristo.

q. ampulla ponatur sup cineres calidos subiectis prius ullis
dint et in hoc lento igne coquatur usque ad medietatem. et cu
pan: madido abluantur oculi et pena intra oculum destill

Empl.tum ad herniam rupturam aut relaxationem cuiusque membri

Rc. gummi arabici tragacanthi torrefacti ana ʒij corall. rub.
et albi et illius dectillini d hystoria hipocistidis ana ʒij bal
tiani [illegible] ferri preparate mumie sang. draconis ter
armeni terre sigillate mastichis sandarace spodij arab.
gallarum pomorum cupressi mirtillorum corticum thuris ana ʒiij boli
torrefacti stiracis calamite trociscorum de sulline, dinesp
de terra sigillata de spodio ana ʒi plumbi usti ʒv glutini
pisci, cum aceto malerati et piscis ana ℥ij resine quod suf
ficit et fiat ars. f emplastrum.

Cilirium collutum ad nubes oculorum.

Rc. mellis crudi elluti et mellis ros. collati lib ij feniculi
viridis et euphrasie viridis et rute ana M iiij salvie
candi ℥iiij infundantur per diem integrum et postea collentur
f balneum marie et f. cilirium

Emplastrum ad sciaticam

Rc. farina ordei radicis bridas reliquis ana ℥j. bulbi
rad.

Iridis et aristolochiae staphisagriae ana ʒ ij mellis ℥ i aceti ℥ ij misce et fiat emplastrum.

Ad Sciatica.

Stercoris asinini ℥ iij frigantur in oleo camomelino et ponatur super locum.

1.

Quaestionum [illegible]

[illegible] aut [illegible] Semmeloni[s] [illegible] amiada [illegible] dulc[e] [illegible] satani. [illegible] celi [illegible] alter [illegible]
nti.

Ad lectorem [illegible]

Stimachi [illegible]

[illegible] his fuit [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Adueniens [illegible]

Serm. 2. [illegible] 2. cap. [illegible]

[illegible] pul. Samson [illegible]

[illegible]

[illegible] experiens

[illegible] par [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible] [illegible] 1545 [illegible] mensis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nam

[illegible] [illegible] [illegible] ne

[illegible]

[illegible]

[illegible] Hilarii [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Cod. [illegible]

[illegible] adhuc [illegible] vixit [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in [illegible] et Victoria [illegible] aetate

[illegible] complexione Sanguineus [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] maligna [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] fama [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Accedens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

[illegible]

[illegible] ... usq ad [illegible]

Sanguis sufficiente. non [illegible] adabet [illegible]

signis. [illegible]

in resurgari [illegible]

[illegible] ad [illegible] cu [illegible]

[illegible] Sane [illegible]

[illegible] restitutione [illegible]

[illegible] e [illegible] e [illegible]

[illegible] de lore [illegible]

[illegible] universali feli[illegible]

[illegible] ex loac[illegible] [illegible]

[illegible] caledarte [illegible]

[illegible] in 40 dies [illegible]

[illegible] ut diximus [illegible] et [illegible] 4 [illegible]

[illegible] ablutis [illegible] ide

[illegible] valuit

[illegible] 2 [illegible] octobris

[illegible] aetate [illegible] annorum [illegible] febre [illegible] cum tussi

difficillima [illegible] magis [illegible]

[illegible] ita ut [illegible]

[illegible] cum tussi [illegible] [illegible] cum difficultate [illegible]

[illegible] alto sanguine mixtum [illegible] illi [illegible]

[illegible] a capite [illegible]

Et [illegible] [illegible] statim

[illegible] sanguis [illegible] [illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible] moritur [illegible]

[illegible] Lavatoria pedibus [illegible] illi [illegible]
[illegible] cum [illegible] manna in dura [illegible]. Hoc facto [illegible]
[illegible] Clysteri [illegible] [illegible]
[illegible] melius [illegible] feliciter ex una [illegible]
[illegible] [illegible]. Sic cum optimo
Cibo. Dei auxilio: [illegible] omnia [illegible]
[illegible] [illegible].

[illegible] Die [illegible] mensis [illegible]
[illegible] nobilis [illegible] M. [illegible] nostra [illegible]
[illegible] malo [illegible]
[illegible] Cardiaca [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] nostra [illegible] cum mala [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] ad [illegible] in [illegible]
[illegible] male [illegible]

[illegible] parum [illegible] impetum ex[illegible] matul[illegible]
[illegible] [illegible] mentagl[illegible] [illegible] pani[illegible]
[illegible] Omnium [illegible] [illegible]
[illegible] decrevi [illegible] [illegible]
[illegible] putridam [illegible]
[illegible] et Copia [illegible] Corrupt[illegible]
mali ab [illegible] [illegible] [illegible]
nec intiger[illegible]. et Silibi [illegible] quod [illegible]
mamae [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fuit restituta.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Anno D[omi]ni 1615. 20 die [illegible] Martii mulier
[illegible] nomine Saluada in territorio de Sa[illegible] [illegible]
[illegible] febre [illegible] valde maligna [illegible] nimia [illegible]
[illegible] in toto corpore [illegible] ante [illegible]
[illegible] apparuerunt. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sine iudicio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pugna
[illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] inquo [illegible] [illegible] ad [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pedum [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] purgavimus

[illegible] sedimus [illegible] frigida et [illegible] urina.
aliquantum [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Cum ultime febris [illegible] [illegible] [illegible] et tibi
[illegible] [illegible] fuit restituta. [illegible] [illegible]
[illegible]

Anno D. 1615. aprilis. 14. [illegible] ad meas
meas tercianarias [illegible] quadam 3a [illegible] anticipavi
postposuit et [illegible] paraxismus [illegible] [illegible]
7a diei. 2a hora 5a in die 3o 3a hora [illegible]
duravit parum. Et sic [illegible] febris [illegible]

Anno D. 1615. Advocatus ad invisendam mulierem [illegible]
[illegible] [illegible] refrigerata in universo corpore [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] sequenti die eadem hora [illegible] eadem [illegible]
[illegible] nigra. [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cam q[illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] e ad medicinal[illegible].

Eodem anno [illegible] mensis Maij mulier [illegible]

[illegible] corrupta e [illegible] dolor intentum

[illegible] dexter [illegible] ardentis [illegible]

[illegible] venam in [illegible]

inferius. [illegible] in his [illegible] paululum [illegible]

[illegible] neglecto [illegible] venam [illegible]

[illegible] vena [illegible]

[illegible]

[illegible] contractus [illegible]

[illegible] publica [illegible]

[illegible] remissa [illegible] dolor sedatus [illegible] fuit restituta.

Eodem anno [illegible] mensis Maij [illegible]

[illegible] incepit [illegible]

[illegible] ubi [illegible]

[illegible] in eodem [illegible] ille menses [illegible]

[illegible] sedabatur. [illegible]

[illegible] sapientissimi [illegible]

[illegible] apostema in matrice [illegible]

[illegible] in [illegible] anno.

[illegible] ibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordinaris [illegible] Sanguis

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] spacijs [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] alterius Sapientissimi medici [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] quod mulier esset fere desperata. Et uenas [illegible]

[illegible] feci [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible] [illegible] de pleuritis [illegible] calido [illegible] [illegible] [illegible] in

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] malua et semine lini et cum [illegible] [illegible]

[illegible] fuit [illegible]. Clisteres [illegible] [illegible] de decreto mei [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] fuit restituta Dei auxilio.

Anno D. 1616. mulier non. [illegible] uiuente, incepit

[illegible] mensis Maij febre lente; 7 [illegible] [illegible] infir[illegible]

tatis fui aduocatus. Cum [illegible] febris in ualuisset, et [illegible]

[illegible] esset defatigata non potui [illegible] illi sanguinem [illegible]

[illegible] [illegible] efflagitaret. Contemplatus [illegible] [illegible] clara [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]ant indicia. Cum alexipharmacis [illegible]

[illegible] pugnauimus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] sanguinis. ad [illegible] [illegible] febris et [illegible] [illegible].

in .14. [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible]

ex utero [illegible]. postea uero in 17. [illegible] [illegible] [illegible]

incuperunt, et tam noua quod in animum induxit, o vero
trix, in docte aliquid ad vivendum dare, ex quo tam seua
aliterentur accidentia, elleuabat aut ex lecto sursum nota
bilibus itu ut videretur, supra virtutem excedere cum angustia
notabili, et cum dolore interdum ventriculi, interdum abdominis
clamoribus ingentissimis. ita ut venenata videretur, aut demoni
aca perditatoque quod illae [illegible] [illegible]; in corpis his
cucurbitulas [illegible] [illegible] et illas multas. cum tamen
nil proficere videretur, quod omnia tamquam frustrata, te vero

Suspicabar non male [illegible] mulieri illuc concurrenti

in animum induxit quod illa mulier ab venefica esset [illegible]
nata, et illi [illegible] verbis et flagitaui, cautum tamen, si
aliquid remedium illi prodesse videretur, quod libere faceret
ego mihi esse est gratum videre. Et illico, me ab
sedente fecit remedium (quod consulte taceo) et post duas
horas convaluit ab accidentibus, mansit tamen debilis
et defatigata. et deinde pristinam sanitatem recupe
rauit, apud opidum de Safara.

Eodem anno, venit ad me Iuuenis nomine
Ioannes martins, qui habebat, quoddam ulcus, in medio puden
di in circulo, quod erat foedum nimis et turpe, et sor
didum, et liuidum et nigrum; et ex eo caro [illegible] de [illegible]

cadebat, sine instrumento, erat iam casus desperatus. Cum primo intuitu illum viderem, quod illi nario febris adveniret Indicaui per nimiam corruptionem et liuiditatem carnis ita ut iam accideret ad canalem urinae. Coepit tristari et ne illi amputarem, rogare. Per [illegible] [illegible] additionibus incepi illum ad purgationem praeparare. Postmodum ordinaui ablutionem, de aqua ad mixto vino decocta cum rosis et [illegible] et lapide aluminis [illegible] coepit abluere illum, et caro mortua [illegible] ita ut intervallo noctis maior pars putris carnis cecidisset, post [illegible] addita maiori quantitas illius lapidis [illegible] mundificaui illum postea [illegible] mundificato, [illegible] tractiuimus ut dela bat, et sanitati restituit.

Anno 1565. 29. mensis maij aduocatus ad inspiciendum [illegible] 24. annorum. Cum ab illo e flatigare aegritudine dicere prius [illegible] aegritudo illo. Certum mihi fecit, quod [illegible] menti cursum in medio [illegible] dici, et [illegible] cum alle [illegible] ad aquam non currentem et non bene ventilatam sa tiatus fuit. ex illa die [illegible] valde fatigatus et die cecidit in terram. illum [illegible] [illegible] die suae aegritudinis. et cum viderem ins[illegible] siti linguam aridissimam, et notabile calorem in

ardente iudicaui febre ulla. incepi illam contemperare alterativis et sanguinis missione epithematibus et unctionibus, et cum uiderem sanguinem semper putridum et urinam perturbatam, quare ebulitione ista urina deueniret, consultaui sapientissimum auunculum nostrum D. doctorem, qui propterea ut semper satis fecit, dicendo quod putredinem ex qua urina promanabat erat ualde recondita licet propriatia eius fuerit ebulitionem sanguinis non parum erat alteratum sed in causa cum bilis et ideo exire sanguinem sine culpa. non cessauit tamen febris usque ad 14; et post illum decreui minorationem de illa materia cum adhuc coctio non appareret, sed semper urina erat perturbata. facta minoratione incepit corpus temperari lingua et sitis. ualde tamen inardebat; postea in 2a consultatione feci, propter inequalitatem caloris illius iudicans quod in ethicam transiisse, quod prudentia confirmauit D. Doctor. et sic facimus illi balneum aque dulcis cum herbis frigidis et capram in domo detineri fecimus et omne mane scutellam calidi lactis assumebat ad 2am hecticae speciem cum maxime peruenit, semper considerando bene, narrat. et sic conualuit et pristinam sanitatem recuperauit.

Die 2a Iulij

Anno. D. 1615. in.... ... ... muliera ....
... .. dias patiebatur .n. 3na ... Cu Crudeli. ...
Stomachi. et qd magis terrebat urina eius nigra in
Substa. et in sedimento. Signum .n. valde malu ...debat
.n. ex ~~...~~ Calore intenso, et signa sitis, ...
et angustias. ~~...~~ feci parump ... urina, et sedimto
Sequestrato, urina nd ita nigra remansit, et hoc ut
bona ... mina ... reputaui. ... maius ... ...
uasorii urinalium ... ... illi sanguine misi ...
... affigi ad tempus. ... epithematib. et tandem
Corpe bene euacuato sanauit.

Eode anno. 12. die Iulij. Correptus fuit ... ferna
domingues. 3na Sincopali. ... quoties ... ...
... deliquo Corripiebatur. et illico ... passione ita ut
in ... Semp pulsus eius ... formicans. fere morta
lis. feci ... ... illi sanguine ...
... ambo, in ... . ad ... ...
tione. ... ...

Eodē anno. 22. Iulij. D[omi]na quedā Nōie Marg[arit]a aliquo
virgo adhuc. Correpta ē dolore intensiss[im]o lateris dextri
remansit sine s[ens]u et motu Iacens oculis apertis colore m[ortuo]
fere nali; et Iudicans hoc de suffocatione matricis; fecit
sia depr[aua]ta ad hoc alliderej. p[er]mansit tn̄ solū aliqua
Conuulsioni quandā deorsū cū brachijs et cruribus patiens
et cū gemitu lamentabili; imperaui frictiones ligaturas
Cucurbitulas suffumigia fedia ad nares odorifera deorsū. et
Tandē. piper et sinapi immisi Iussi ad nares. et incipit
sternutare et sentire. et conqueri de dolore lateris illi
co illi uenā brachij ed'recto delate Iussi erat .n. mu
lier ualde sanguinea et boni h[abit]us; et illico tangam
p[er] miraculū, ablatus ē dolor cū ablationi sanguinis
quieuit nocte illa. De mane iterū querelatur iterū
Feci mitti sangnē. et conualuit gratia Dei.

[illegible] j ē curatus a me
[illegible] cū adolescente. robustū ē ualde exercitatū patiebat
n. 3ra continua et cotidiana continua sedente [illegible]
in uesicali [illegible]. [illegible] mi [illegible]
cū tertiana [illegible] febris [illegible]

[illegible]

Et [illegible] tribuerit ubi [illegible] [illegible]

[illegible] primum [illegible] 3[a] [illegible]

[illegible] Dialisi [illegible] in [illegible] [illegible]

[illegible] Et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] fuit [illegible]

[illegible] Et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Anno [illegible] die [illegible] mensis Septembris [illegible] inflamm. [illegible] non [illegible] [illegible] extremum faucium et interiora ita ut intra 6 horas nil [illegible] deglutire et [illegible] [illegible] erat natura plenus, deditus epulis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpore [illegible] postea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scarificationem [illegible] cui [illegible] nil [illegible] [illegible] Secari [illegible], et corporis [illegible] atri detraxi [illegible] [illegible] inflamm. [illegible] extirpatio et [illegible] in [illegible] [illegible] Duas alias [illegible] inferiori [illegible] scarificationem [illegible] in parte anteriori [illegible] [illegible] cum pectore [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] inflamm. [illegible] [illegible] [illegible] et bullas quandam inflammatis detraxi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] postea [illegible] inflammatione [illegible] mortuus fuit.

ad frigid[itate]m dolorem et tumorem ven[tris]

tri[cu]lu[m] de latu. ad depulsionem urine. ad lapidem et ad stran-
guria. R/c succi apij succi fæniculi marini. f. aleto
dite ana ℥j. succi cepæ albæ. ℥jß. olei scorp. ℥iiij
pinguedinis cati et cuniculi ana ℥j. coquantur ad consumptio-
nem succorum. et post adde pul. sem. petroselini. cumini
amios calami ana ʒj spicæ celticæ squinanti ana ʒß
terebint. abietis ℥j cera quod satis sit f. unguentum

ad empyematicos. lohoc mirabile
Ep[iscop]i du martinus.

R/ pulpæ cass. fistull. recentis extractæ
[illegible] viol. ℥ß. sirup. viol. capill. ve-
neris sirup. de liquiritia an. ℥ij. [illegible] pan
sebe[sten] sirup. de hissopo ℥j. olei amig. dulc.
℥ij [illegible] misce et f. lohoc.

contra egilopes. ceratum amati lusitani. centuria 5.
cur. 68. mirabile: R/c medul. testarum cochlearum
℥ij mirræ thuris aloes lotæ. an. ʒjß. sarcocollæ sang.
draconis cerussæ an ℥iij. c. [illegible] aceto dissolutæ
Lapidis hematitis usti an ℥jß croci ʒj. ceræ
resinæ an ℥iij. et ad ignem 2um artem f. ceratum.

Tractatus de Balneis.

Balnea que sulphurea apud nos in oppidu de Ledesma reperiuntur, et apud Gallicos in Civitate orienti Cantabria et apud Lusitanos in oppidu Santaren, et in alijs Hispaniae regionibus, de quibus breviter agendum erit, et primum cuius sint qualitates. 2° quibus aegritudinibus conveniant. 3° an in morbo gallico obstant. 4° quibus aetatibus, et denique ultimo quo tempore et quo tempore administrari debeat.

Ad primum deveniendo dico balnea ista sulphurea non esse mere sulphurea, ut alij existimant sed esse aluminosa et aliquius [illegible] sulphuris participantia dicunt, et quod hoc ita sit, constat ex eo, quod [illegible] non admodum ingrato hoc balnea afficiuntur colligitur quod 2° [illegible] quod si aqua ista balnei sub diu reponatur omnis saporis expers est et aqua dulcis naturam refert, 3° ex odore deducitur quod omnes in ea emergentes debita mora in balneis [illegible] [illegible], quam sufferre non poterit, si mere sulphurea esset, 4° ex colore colligitur eo quod balnea sulphurea sunt, repraesentant [illegible] colori [illegible] ceruleu, si est maritimo

oriantur.

ista balnea esse sulphurea et aluminosa

si ista aqua sub diu reponatur omnis saporis [illegible]

Si x° maritima oriantur, aluminosa uero, semp aq.
Colore obtunt ut dicit Sauanarola tr. 2° de balneis
Cap° de balneo ex aq. ois, manifeste Colligo balnea
Sulphurea, admium Calida ee, alluminosa uero n tam
uehementi Calori, pdita ee et qm iis oib, morbis in
qte, frigidis Curant, semp tn virtute robusta
expostulant, ut ex textu Colligit, fen 1ª 3ª 4ª 2°
Cap. de Cure tremoris; itaq virtus, no dicit ei de uig
nec multu labefactata ex pluribus premissis euacuoi
ueluti mentis sudore prouocantib, et a liis similib, sd
Sufficit moderata Euacuatio, unde concludo, pmm postulato
Concludo, ista balnea hre qlitate Calefaciendi ex
Siccandi attrahendi, aperiendi et resoluendi.

balnea sulfurea admium Calida st, alumi-nosa n tm.

Semp virtute robusta expostulant;

ad illos. suffit moderata Euacuatio

balnea hnt Calefacere, Siccare attrahere, aperire et resoluere.

Ad 2m accidentes, ut poste qz morbis balnea ista derant
ex oiu recentioru mente de morbis Cutaneis lepra nimiru
herpetib, antiquis, disponere desagre conduere, pterqm qd
in lepra Arabu q e elephantiasi grecoru teste Galeno
2° de arte Cur. ad Glauc. Cap 11. e totius corporis lepra
Sicca cu Colore elephantis hnt n isti corpus plenu
tuberculis affunt fetido odore anhelitu pessimi odoris

aperiunt oib morbis Cutaneis.

pterim elephantiasi

2° ad Glauc. 11. not.

qd sit elephantiasis

respirantes qq. balnea sulphurea n̄ competunt, sed potius | istis competunt balnea aq. dulcis
balnea aquæ dulcis. Cunctis oia remedia nullū præstantius
ē sutti s. trocisci qex carne uiperina componunt ut ex Gto | et trocisci de uipera
constat. lib 1º de antidotis Cap. 3º et lib 2º de arte curād
Glaue Cap. S cito, possunt qs hæc balnea obstructioni sple | petunt obstructioni splenis
nis et Jeconis, et mirifice fœminis sterilibus ob inun | et Jeconis. et sterilib. humidis.
dante humidite, in utero eas fœcundas reddendo et a suffo | nota
cationib. uteri, ex eade cā liberando, deinde conducunt fere | conuenit tremori et
oib. neruosis passionib. nā timores neruorū induratos | paralesi, et conuulsioni ut et uū dt
emollit et laxos roborat, et in paralesi q̄ n̄o nimis in
ualuit unicū in ea remediū ē, post tremori cuius
legitimū ē auxiliū referente Aũ 2ª 1ª cap. 12 post
in oī generi artritidis dumō n̄ sit Calida nec nodosa | post artritide. dumō n̄ sit calida nec nodosa ut refert massa
ut Massa refert in epistolis suis. epist. 15. et 16.
conueit Sciatica antiq. Cum eisde conditionib. dumō | et sciatice coit. Sciatica antiq
n̄o sit mā Cirrosa siqdē resoluitur quod tenue ē et | dumō n̄ sit sirrosa
remanet lapideū et crassū docente Gtō 2º de arte cur.
ad Glaue Cap. 5º et lib 14 meth. 8. et sic in similib. potius | nota
balnea aq. dulcis conueniunt, competunt in patientib. hydrope | competunt hidropicis

in ascite et anasarcha

Praecipue in Ascite, anasarcha, et aliquando in timpanite
qua ex citro non fuit subortus. Et denique illis conferunt
Hoc balnea in Carcinomatibus mammarum quibus cum
spurca ex mamma profluit, et dignosci dent ex tumore
... in aqualite, et albedine, ex eo quod inaequales et subalbicare
sint.

Ad 3um. Operantes, nempe cur in morbo gallico corruptis
Hoc balnea non competant, cum in omnibus morbis frigidis prosint, quin de se tum
morbo aliquid dissolvunt. Nicolaus Massa in suis ... .
Epist. 26 dicens non solum hoc balnea in lue venerea
non prodesse, imo quamplurimos gallicatos in eis sub curatione
vita confecisse, cuius rei reddit rationem dicens tale lue
affectos maxime his balneis resistere, quod responsum mihi non
placet ex eo quod hoc balnea sulphurea multos maiores
morbos valeant sedare veluti tremores paralesim et similia.
Inde ... in morbo hoc resistere ista balnea non prodesse quam
participantia alicuius salsuginis ob cuius rei causam
augetur morbi malitia quod ab huiusmodi salsuginoso de pendet
accedit, quod ad hoc quod hoc morbo gallico affecti virium imbecillitatem
patiu

Massa non solum non competere imo laedere et interimere.

ideo non competunt quia salsuginem habent quae auget malitiam morbi et imbecilles ...

competunt cum carcinomatis ex mamma profluit ... tosa

uadere balnea adversantur.

Ad 4um postulatum dicimus quod ad bonum balneorum usum non requiritur quod sit ætas senilis ex eo quod maxime resolvuntur. 2º requiritur quod tempus in quo balnea administrari debent quod de calore tempore æstatis prohibentur ex eo quod febres et seconis inflammationes mouet iuxta Hip. dictum sub cane et ante canem et quod non solum debet intelligi inflammationes. — Senes non patiuntur hæc balnea — in æstate mouet febres et aliis inflammationes.

De evacuationibus quod minuto purganti exercentur, et est de quibus nota alia evacuatione minorum calidorum quæ humores mouent, ut Avi. est sub cane et ante canem non solum intelligitur de mediciniis purgantibus sed de quacumque alia evacuatione.

de theriaca ad pisonem cap. 15. quo in toto assint tempore æstiuo usum theriacæ non convenire quod si in febribus pestilentibus ea utimur ex eo est quia necessitas nos cogit.

Nec tempore hiemis competunt balnea quia facilime aer ambiens ingressum haberet et corpus distemperaret, proinde veris tempus accomodatissimum est et tempus auctumni iuxta Hip. sententiam aph. 44. 3º in hoc requisito aliquid est considerandum primum est quibus horis et mensibus ista balnea conveniant, cui respondet quod in regione calida omnibus calidis a primo veris per duos menses extenditur. — hiems non competit — ver et autumnus — in primis duobus mensibus

in regionibus vero frigidis, in mensis aprilis primo usque ad ultimum in frigidis, per tres menses... mensi veris extenditur, et econverso in regionibus frigidis

in regionib frigid trans acto mense Septemb: aliis melius in uere, nam autumnus mortiferus

a frio auctumni transacto mense Setembri, et sic q° tempus sit aptius breuiter uero, tempus ueris aptius ēe qn tempus auctumni mortiferu ē ex hip 3° aph q° ptr qm q° sua siccitate balnei malitia adaugent adunitq3 eo temp^e humores adusti et aduremati, q nec balneis cedunt, sed uires uero resoluunt et temporis inequalitas adest, cuius gra balnea n̄ expetere uidentur nec sumo mane nec uespere ex eo q° frigus mane existit q° ineptissim^m ē ad balneoru usum;

quo uero hora diei sumenda sint balnea si una uice sit sumendo q° satis intelligit solum sumo mane sit administranda qn uespere uiget calor l aliqd aliud, l meridionalis efficiens ē maxe contrariu, ē, inter D.D. de aeris conditione, q elligi debet ad balneoru usum, et dicunt, sanas aeris conditiones ēe elligendas uelati aquilonea et occidentalis australis uero et orientalis fugiendi qm considerare uana ēe existimo, qa no ē in nra potestate, elligere in forma temperato aeris conditiones has, tunc etiam qn si tempus temperatu elligitur ad balnei conditiones, nam aer ambiens temperatus ēe debet, et sic solum medicus optare debet ea die balnei aerem q serena qualitate preditus sit, et temperata res piret nā si acerba et rigida qualitate afflet potius destruit balnei

Sumo mane sumenda sit

uenti optime dene ēe aquilonij Occidentalis australes orientales si ita boni

distemperatus aer destruit balneu

Et ita Sauanarola in tract.° 2° de balneis cap. 6.° dum aeri aquilloni elligit ex eo quod rigidus et bramalis est, Iuuat ad hoc, quod domicilia antiquitus plurima parabantur ad balneorum usum. tamen alia de causa nisi ut balneum esset temperatum et isto tempore balnea sunt deserta, merito quod temperatum tempus cum temperato aere est elligendum.

Reliquum est ut ad altera queriamus quae insequi solent et anticipare per balneorum ingressum, quanto quod uehemens accidens est dolor quod matritide diuulsione solet cruciare etc. quod disputare solent an uehementi dolore existente liceat balneum ingredi et uidetur quod sic, quoniam per balneorum ingressum aufertur causa doloris, et in doloribus uehementissimis exercet etc., et maxime usque ad omnia de liquido quae conueniunt balnea quae non tantum resoluunt causas sed etiam difficultati breuiter Coici quod uehementi existenti dolore non oportet balnea ingredi Cedonec aliquo modo sedeti dolor quoniam resoluit uires ipsas autem resolutis non oportet balnea ingredi, ita intelligendum est de omnibus accidentibus etc. quod disputat Gentilis 12 meth. cap. primo libri 1° et de arte curandi Gaue. cap. 14 et dictat quoniam balnea sulphurea calida et sicca sunt, quae non habent facultatem sedandi dolorem ut ex Galeno dictat de simpl. 1.9. 2.um impedimentum est febris quaeuis et si lenta sit quoniam resoluunt plus iusto et uiscata balnea adurunt quod si forsan inter assumptionem balneorum accidit, a balneis penitus est abstinendum.

an cum accidentibus liceat ingredi balnea

uehementi dolore non intret balneum

et ita de aliis accidentibus

si adest febris non intret balneum et si egritur nullo modo

Si subortatur vertigo desiste a balneis. not.

Solet etiam per balneorum usum aliquid de vertigo subortiri quae allev

et ab illis est abstinendum ex eo quod timorites affis prenunciat

Si patiens patiatur lenis intemperie unguento rosaceo et sandalino.

nempe apoplexia et epilepsia sed quando multi qui patiunt

lenis intemperie et potest lenis inungere unguento ros.

sandalino et aliquid dulliu cicerei permiscere pro intem

periei necessitate et hactenus de balneis sulphureis.

Cum tria in universum sint balneorum genera quorum unum

est id quod a nobis expositum est superest modo ut alia duo balneorum

genera proponam et sic 2um balneorum genus est ex aquis dulcibus per

triplex balneum aquae dulcis

cuius maiori andatione est scitum balneum aquae dulcis triplici

sortiri etiam. 1a est quod moderate sit talis ut nec calida

tepida cuius est humectare

nec frigida sint et horum balneorum utilitas est moderate hu

2a magis calida quae humectant et refrigerant.

mectare. 2a est quod magis calida sit quam superiora et

horum finis est humectare et refrigerare. 3a quod immoderate

3a calida quae valent calefacere et non humectare.

calidissima sit. et hae valent calfacere et non humectare quia

potius corporis meatus coarctant, et illos corrugando claudunt

postea per praticantium usum, horum balneorum omnis perder

oportet taliter ut unicuique in tempore debita balneorum omnia correspon

deat

Et inde comunis de omni balneo usu videtur, calfacere refrigerare, humectare et exsiccare, replere et inanire

potissimum hi conditions in balneo aquae dulcis temperatae quae-

dam balneum quod moderatum est, calfacit eaque refrigerata — effectus balnei aquae dulcis temperatae

et quod iis [illegible] humectat, et replet quod [illegible] innanita

sanguinem et spiritus avocando et meatus aperiendo quod balneum

maxime commendatur in hectica febre cum quod aquae dulci hoc [illegible] — in febre hectica

tepida balnei, ad [illegible] humectandum et nutritionem lus — Caput balneo.

in quo capo, gallina pullus, aut arietis et caput dello [illegible] — lus capi aut galinae aut

[illegible] permiscere soleo. Et si magis refrigidare velis — capitis arietis

decoctionem ex rosis violis lactucis malvis et [illegible] — et in frigidis cum herbis frigidis

foliis vitis arundinum et similibus permiscebis. quod ut magis

practicantibus illucescat considerare dignum est, hoc in hoc

balneo considerare. Primo quod balneum non multum distet ab aegrotantis — quae sunt consideranda

loco. 2° quod ingressus et exitus a balneo difficilis non sit. Et 3° — circa ingressum balnei.

sine molestia in balneo sedeat, cruribus extensis. 4° quod aqua balnei

usque ad cervicem pertingat. 5° ne in balneo [illegible] ex aqua

[illegible] molestet, faciem linteolo aliquo detergat. quae omnia

maxime perpendi debent ut facilius a balneo evadant.

Spatium sit quantum sine molestia potest detineri. Et communiter de media hora.

Secundo modo scire oportet quod temporis spatium in balneo immorari conveniat. quod non ita facile limitari potest. secundum quod unius cuiusque indigentia. communiter tamen balneari solet a demidia hora usque ad unam quod temporis spatium sine noxa in balneo pertransire potest. Sed maxime est advertendum quod cum aegrotantes

Sed cum incipit fatigari, illico auferatur.

in balneo, molestari ac defatigari coeperint. statim a balneo exire debet, et balnei aqua taliter debet esse temperata ut nec propter calorem nec propter frigiditatem retendat, quod cognoscitur ex manus applicatione. taliter quod si ibi manus nec calorem

manus in balneo nec calorem nec frigiditatem sentiat.

nec frigiditatem persenserint sed potius mulcedinem quandam calididitate, et in casu accommodatissimus est ad balneum. Et balneum

vas debet esse ex ligno aut ex aere aut ex terra.

in quo aqua iniici debet. potest esse vel ex ligno vel ex aere vel ex terra ex qua testae conficiuntur. dummodo ista omnia solum in parte inferiori habeant, per quod aqua ipsorum post balneationem percolari possit. omnia tamen debent esse debita longitudine et latitudine

in medio sedes ponatur.

composita et in media parte ipsorum veluti sedes debet fabricari ut sedentes aegri melius balneationem tolerare possint. Sed subito advertere oportet, quod postquam a balneo egrediuntur, facile propter pororum apertionem maxime dissolui solent et ad hoc indicat

hoc d(eb)et fieri sup(er) caput pectus et spatulas, aq(ua) aliquantulu(m) tum intrem(ente) [marg.: ne recessu(m) luantis pueri tu(m) intre(mente), aq(ua) frigida] frigida irrotando, ut hoc remedio pori constringant(ur) et
resolutio p(ro)hibeat(ur). R(ecipe) linteum in frigida aq(ua) minus [marg.: R(ecipe) linteo inuol(uti) aq(ua) tepida] q(ua)m tepida madefiat, et totu(m) corpus cum ea ueluti fricet(ur)
R(ecipe) sindone in frigida aq(ua) imbuto subito corpus detegatur
et statim subito auferat(ur). Tut(i)us sit post q(ua)m a somno
aliquo moderate totu(m) corpus p(er)unt ab horis sup(ra) unguenti [marg.: postea ungat(ur)]
rosaceo illinire. R(ecipe) hoc dic confecto. R(ecipe) olei uiol(arum) [marg.: hoc unguento.]
ros(arum) amigd(alarum) dulc(ium) ana ℥ij butiri recentis sine sale
abluta aq(ua) ros(arum) ℥ij mucillaginis cithoneor(um) et althee ʒ
una ℥ß et c(um) cera alba f(iat) ung(uen)tu(m) q(uo)d remediu(m) no(n)
solu(m) utile e(st) ad poros claudendos s(ed) etia(m) ad humidi c(aloris) in
corp(or)is restaurationem. et post balnei exitu(m) hectici
nec dormire nec sudor eis p(ro)uocari d(eb)et, q(uo)d balneu(m) [marg.: post balneu(m) hecti(ci) ne sudent nec dormiant]
genus n(on) solu(m) co(n)ueniens e(st) hecticis u(er)u(m) etia(m) melan(choli)cis [marg.: hoc balneu(m) p(ro)dest melancholicis et suf(fusioni) urinae et la(pide) renum]
chollicis et supressioni urine affectis, et lapide
correptis, radices huic p(ro)posito co(n)uenientes in balneo
aut earu(m) decoctio ne(c) imponendo. co(n)uenitq(ue) hoc genus [marg.: co(n)uenit feb(ribus) putridis]
balneorum post o(mn)es euacuati(on)es in febribus putridis. et
in effimeris ad febres t(er)tianas

in qq. febrib; n° 88 illa remedia ꝯtrauda post balneum egressu ut in hectica.

Superest mō 3m genus balneorum nobis in medium ofre q̄d ē ex aq̄ frigida q̄ quo ad tm̄ ē q̄d si tale balneū breue fuerit calorē ad interiora colligendo simul cū sanguine et spū calfacit. q̄d tn̄ immedicū ē, q̄a n̄ solū retrodit calorē, s̄ uincit et extinguit et refrigerare. et q̄d breue ē et corpus ē carnosū q̄a expūchs extimis sanguinē et spūm et humiditas reudit ad interiora, sicut in interiorib; auget caliditatem, et eorū siccitatem corrigit replendo; sic in ptēb; exterioib; inducit aliqm̄ siccitatem priuatiuā q̄. humiditas effum; transmisse ēj roe intelligari hip lib 2° de dieta, ubi agit de balneo frigido, cum dicit corpus ualiis inducere caliditatem, et cibo assumpto aliqd detrahere ab humiditate, et exsiccata replere.

Hoc tn̄ genus balneorum l. domi exerceri pōt l. in fluminib; l. in stagnine q̄d genus balnei ei ꝯpetit his q̄ 2a hectica specie corripiuntur et ardentissimis fonte

in qq.

3m ē ex aq̄ frigida q̄d si breue ē calfacit; si longū infrigidat;

ꝯpetunt ista balnea 2ae specei hectica

maxa resolutio pstimeh, vt e cuius aeger in hectica[?] incidere — et febris ardentis — q max resolunt

posit. et his q intemperie calida tam iecoris qm — et calidi[?] renis

renum affluunt. et hec balnea in flumini[b]us estatis — et iecore

temp[or]e exerceri poss in illis q multa flaua bile abundant — q uenit biliosi

et p[re]cipue iuuenib[us] et fere in oib[us] etatib[us], dumo n sit

aliqd qd impediat. q balnea tam matutino qm ues

pertino temp[or]e post peracta[m] decoctione[m] administrari — post cibi digestione.

poss. dumo no defatigent se in aq nec ita exerceant

ueluti illi q in fluminib[us] natant. q balnea singulis

ebdomadib[us] una l alt[er]a uice sufficiunt et unicu e remedium

illi tn q ex nimia iecoris aut renu intemperie calida fla — una uice in eb domada sufficit.

xu sanguinis patiuntur singulis dieb[us] balneari poss. — et p[ro]pter fluxu sanguinis nasi, siue ex

S[e]d ut coronide huic tr[actatu]i imponam n mi abs re uisu fuit — iecoris aut renu

uictus toe et potione in his trib[us] balneoru generib[us] instr[ue]re — intemperie p[ro]uenit.

ture. et p[ro] primo gre sulphureoru. ad[ue]rtendum e q statim

ab exitu balnei egrotans deferat se in cubiculu et toro — insulfire[?], p[ostea] sudet

et p spatiu duaru horaru sudet, tragulis coopertus

et post tempus p[ro]ductu abstergatur pano aliquo

et tegumenta munda illi decedantur, et transactis

alijs duabus horis illi allimentu [illegible] unde si uire [illegible] terint, ex gallina aut pullo, potius assato q̄m elixo comidere poss. Si uint [illegible] sit solu [illegible] cum amigdalis passis et biscotto et p cena si necessitas adfuerit oua sorbilia et hepata galinarum tribui poss. et si no sit necessitas solis [illegible] gaudeat potus tam in prandio q̄m in cena sit aq. ipsius balnei sulphurei serenata sed primu die a balneo extracta et si aeger eā renuat tunc illius exibeatur aq. cum smilace aspera decocta et no alia uti debet toto eo temp. quo balnea durauerint et si siti no teneti ab eo to exire, item alias dieb. post uestitus indui et p ca loco balneis destinato solu moderate deambulare. et temp. balneoru trans acto simil cu alijs duob. dieb. siue in eo to siue in alio, eqrotans aliquo mento [illegible] purgari det, et postea p duo menses aut saltē p unu animio potu cibo, fructibus, edulijs et alijs sitibus cauere debet in alijs no balneoru generibus uictus ratio et potus ne p dicta sitibus

Margin notes:
Alius de pulla assa
Si robustus sit solu amigdale passe
oua sorbilia
potus sit aq. sulfure a sere [illegible]
aut aq. sarsepa rilla
et postea purgiam
postea purgetur
et p duos menses
bene gubernetur.

Die primus cuiusque mensis, indigentia cibus et potus a medico describitur servatis omnibus illis communiter quod dictus et hec breviter de balneis

finis in laude Deo.

Collectio om̄ium medicinarum, quæ apud pharmacopolas reperiuntur...

quatuor dici capitib. recuentur om̄ia medicamenta

aquæ.
Syrupi
Apozemata.
clisteres
medicamenta purgatoria
electuaria confortantia
medicamenta speciata et tabellæ
Trocisci.
Conservæ..
Lohegmata seu Lochs.
olea
Vnguenta
emplastra.

de aquis refrigerantib.

aq. borrag.	4.
aq. buglos.	4.
aq. scorzon.	6.
aq. rosacea	4°
aq. capitum rs.	4.
Cicorei	4.
oxalid.	4°.
Cucurbit	4
planag.	4.
Solatri.	4°
Lactucæ	4°
portulacæ	4°
papaueris	4°

aquæ calfacientes

aq. scabiosa.	4
Napæ	8
melissæ	6.
euphrasiæ.	4
absinthi.	6°
mentæ	4
foeniculi	4°
apij	6°
Stœchados	4

aquæ disponentes contra melancholiam

borraginis
buglosa
lupulorum
fumariæ
melissæ 6°

aquæ ad alios usus

aq. de cerasis acidis	8°
de cerasis dulcib.	8°

aq allumin osa. 8.
de celidonia. 5.
de beta 6.
de hordi 6.
de lacte uirgineo 16.
aq de clarifrancto 6.

Syrupi refrigerantes

Syrup. borrag. 6.
Buglos. 6.
Scorzonere 8.
rosar. 6.
rosaru sicaru 12.
uiolar 8.
mirtinus 12.
nenufaris 10.
oxisachari 10.
citonior 12.
Iulebbarii 12.
papaueris 12.
acetosi simplicis 8.
oxalidis 8.
de acetosite limonu. 12.
de acetosite citri 12.

granatoru 10
de agresta 8.
portulace 12
Sicorei 8
Sicorei cum rebarbaro. 0[illegible]
Sicorei cum duplicato rebarb. 7[illegible]

Syrupi calefacientes

Mel rosati 8
mel rosati cu mele et sacharo [illegible]
mel ros. foliorum 16.
de corticib. citri 16
mina citonioru sine aromate [illegible]
oximel simplex 8.
de menta simplici 12
buglos.s 12
Scorzonere 12
feniculi 16
Stecchadis simplicis 8.
Stecchadis coposita 16
capilloru ueneris 8.
glicirrisa 10.
hysopi 12
praxi 12
mina cu aromate. 60

De menta composita.
absynthii
eximelis seu liquiritiae
Bisantini
De duabus radicibus sine aceto
De duabus radicibus cum aceto
De quinque radicibus
De Eupatorio
De artemisia simplici
De artemisia composita

Syrupi disponentes humores melancholicos.

Borrag.
buglossa
fumaria
fumaria composita
De pomis
Sabor regis
De epithimo
capillorum veneris

1. Bisantini cum mibili (?) euarci ligrata
2. Syrupus de lacha de diamoron.

Et est notum quod cuiuslibet unciae boni syrupi correspondent duae aquae et hae 2 dantur (?) cum.

60 De apozematibus usualibus calefacientibus.

16. De cocta biliosa comp.
12 De cocta phlegmatica comp.
12 De cocta melancholica.
10 De cocto pectoralis comp.
10 De cocto comp. carminativum.
10. 16.

16. De apozematibus refrigerantibus.

20 apozima comp. refrigerans. 136.
34 apozimata febre maligna
apozima purgativa. 136.
8. apozima pro 2na netha 136.
8. apozima pro pleuritide 136.

34. De clisteribus.

16. clister emolliens. 100.
16. clister molliens et purgans 134.
24 clister mitigativus doloris. 68.
8. clister refrigerans. 68.
clister lavativus. 68.
34 clister calefaciens et mitigativus doloris. 100.

simplicia | de medicamentis purgantibus flavam bile | pillule de rebarb.
ab ℥iiij ad vj Syrupus violar. ex aq. infus. 68 | pillule cois rasis
in siti dosi Mel violarum 34 | pillule sine q.
ab ℥ij ad iiij manna 204 | pillule arabica
ab ℥iiij ad vj Syrup. ros. castel. ex q. infus. 34 | pillule aurea
ab ℥iiij ad iiij mel ros. psillarij 26 | pillule fumarie
in siti dosi Mel ros. solutiui 20 | pillule di hermodactilis
ab ℥iiij ad v Syrup. psillus 17 | pillule agreg.
in siti dosi Syrup. psillus ex q. inf. 34 | ista omis sex pillule a ℈j ad ʒj
ab ℥j ad iʒ casea fistula 136 | medicamenta purgia pituita
in siti dosi thamarindi 68 | Simplicia
ab ℥vj ad x serum lactis | Mirabolani in substa. a ʒij in infusione — usque ad ʒiij —
a ʒij in infusione ad x Mirabolani in substa 12 | Carthamus ab ℈j usque ʒx
a ʒij ad iij rebarbari 134 | terebentina a ʒvj usque ad ℥j
a ℈j ad ij Aloes 17 | Agaricus a ʒiʒ usque ad ijʒ
a g. vj ad x scamoneum 8 | Mechoacan. a ℈j ad ijʒ
composita ad idem | Turbit ad ℈j
ab ℥j ad jʒ ellectuarium prunorum simplex 68 | hermodactili a ℈j ad ij
ab ℥j ad ʒx ellectuarium de psyl. 136 | coloquintidis a g. vj usque ad xij
in siti dosi ellectuarium ros. mesui 170 | ellecteria a g. vj usque ad xij
in siti dosi Diaprunis laxatiui 68 | composita
ab ℥j ad jʒ ellectuarium de succo ros. nicolai 68 | Hiera simplex 64 a ʒiij ad ʒiʒ
| ellectuarium elescopi ab ʒiʒ usque ʒx

diaphinicon in siti doxi
ellectuariu indu in siti doxi
Benedicta a ℈ij usque ad ℥ß
hiera picra a ʒij ad ℈iij
hiera logodionis in siti doxi
ellectuariu p clistere ab ℥ß ad ʒx 6 δ.
pillule elephangina a ℈ij ad ℥ß
pillule de hiera a ʒiß ad iij
pillule mastichina a ℈iii ad ß
pillule adageret in siti doxi
pillule Lucij ad ℈iiij
pillule arthetica
pillule cochea
pillule fetida
iij iste tres pillule a ʒi ad ℈iiij
becchie a ʒß ad ʒij
pillule de agarico in siti doxi
minta purgia melancolia
simplicia.
Mirabolani indi a ʒij ad ℥ß
Sena ab ℥ß 1593 ad ʒx
Syrupi de Sena ad ℥vj

6 δ. polipodiu ab ℥j ad ʒx 17
epithimu in siti doxi 17
6 δ. ellebori ab ℈ij ad ʒj 24
6 δ. Lapis Armenicus in siti doxi 102
42 composita
δ s. Diacatholicu ab ℥j ad iß 102
diasana in siti doxi 102
confectio hamec ad ℥j 130
130 pillule inde a ʒj ad ℈iiij 6 δ
6 δ. pillule lapidis lazuli ab ℈ij 102 ad ℈iiij
6 δ. pillule fumaria siti doxi 6 δ
6 δ. De ellectuariis confortantibus frigidis
6 δ. Margaritaru preparat. 130
6 δ ellectu. de gemis sine speciebus 180
δ s. a ℈ß ad ʒj
6 δ. diamargariton frigidu δ s.
ab ℈j ad iß
diatragacantu. in siti doxi 51
6 δ. diatriu sandaloru in siti doxi 51
6 δ. micleta in siti doxi 34
ellectu. de scoria ferri siti doxi.
6 δ.
12 Ca...ibus preparatus in siti doxi.
6 δ. 102
3 δ.

ad Caput. de electuarijs confortantibus calidis

Aromaticum ros. 85

diamuscum dulce. 102

theriaca diatessaron 34.

confectio anacardina 17.

a ʒß usque ad ʒj

ad cor.

confectio Ialintoni 136.

confectio Alchermes. 40

confectio giloaloes 136.

a ʒß usque ad ʒj

ad hepar. diarrodon abbatis 68.

diacurcuma 34

dialacca 34.

a ʒß usque ʒj

ad pes genitales. Diasatirion 34

diambra 102

Antidotum emagogum 51.

a ʒß usque ad ʒj

ad renes vesicam et inguinas in sibi dosi. liton tripon 51.

rosata novella

diacimini

diatrium piperum

De medicinis opiatis.

theriaca magna andromachi

a ʒß ad ʒj

philonium Romanum

philonium persicum

musa enea

triphera magna

in dicta dosi.

tabellæ confortantes frigidæ

manus christi ad ʒj

manus christi cum perlis

diamargariton frigidi

tria sandalorum

diatragacantum

in dicta dosi

tabellæ calidæ confortantes

diarrodonis

aromatici rosati

pira ɔdita 17. Calfacientia.

in diti vari — poma ɔdita 17. Seminis lini — 16.

— Calfacientes — umbriconi — 7.

ɔSerua stœchados 20 Camomili — 7.

ɔSerua mentæ 24 amigdal. dulc. — 34

ɔSerua florũ rosmarini 67. amigdalarũ amar. — 3

ɔSerua nucis muschatæ 34 Gesaminũ — 34

ɔSerua corticũ mali medici 24 anetinũ — 7

ab ℥ß ad ij. — naphæ — 60

de electuarijs seu loc. — de Croco — 1

loch saburimũ ad tyssim 34. liliorũ — 7.

loch. de pino 34 absinthij — 7.

loch. sanũ et expertũ Mesuei 34 mastichis. — 34

loch. de squilla 34 lentiscini — 1

ab ℥ß ad j. de spica — 3

de menta — 7

ōleo refrigeria Irino — 7.

mirtinũ 8. Caparrorũ — 16

Elei ros. 8 de ruta — 7.

Citoniorũ 8. vulpino — 34

violar 8. Castoreo — 21

Cucurbitæ 34 Scorpionũ — 34

nenufarinũ 7. de scorpiõb, mathioli — 20

papauerinũ 34 laurino 17. — 17

ab ℥j usq ad ij Euphorbio 5

de laterib, 6

Sulphuris 236 Naphe 66

aperitiuj 31 de opillatiuu 34

Dissolutionis 34 agrippe 24

De unguentis refrigerantibus — Aragon 102

— marticaton 102

rosatu. 34 de mro Gahlo 40

refrigerans Gal. 17 Unguenta calfacientia ad

resumptiuu 34 Chirurgicos usus.

Sandalinu. 34 patidu 20

album rasis 17 meliae affectionis 34

plumbeu 34 Basilicon 20

thusiae 34 de mirrio 20

populionis 34 aureu 34

lithargirij mundificatiuu nostru 34

Coe a decrete 17 egiptiacu 20

Comitisse 34 De emplastris narij.

102 ad usus medicos.

De unguentis calfacientibus Emplastr. filij Zacha. 34

hyssopu humidu De melliloto. 68.

dialthea simplex 17 Cerotu de hyssopo 68.

pleuriticu 17 diaphinu corlis Alexandri

34 76 .

de emplastris chirurgicis

p dia Sq in officinis hiendent apo. Compilatiorios

finis tract.

Pleuritis ex illis morbis est qui ex parte affecta denominationem sumunt, ut Galenus docet lib 2° meth. cap 2° et 1° de Causis cap 3° inf.; appellatur autem hic morbus pleuritis a pleura quae membrana est intus costas subcingens, haec enim in pleuritide potissimum afficitur a Barbaris autem Arabibus pleuresis nuncupatur ut constat ex Avicenna fen 10 3i tract 4° cap 1° inf. frequenter tamen morbus lateralis dicitur quod appellatur ab Hipp. denominatur lib 1° aph. text 12 et 6° aph. 33 et a Galeno in dictarum sententiarum commentariis et alibi saepe; appellatur autem pleuritis morbus lateralis quia dicta pleura quae in ipsa proprialiter est affecta una est ex partibus quae latera pectoris componunt, potest morbus hic aliquando ab AA. dolor lateris nuncupari quia in ipso aliquod latus pectoris dolet ut infra videbimus et sic hispane dicitur (dolor de costado) quia latera pectoris hispane dicuntur (costados) sed tamen est quod quando aliquod latus pectoris propter flatum in ipso imbibitum aut propter solam intemperiem dolet tunc dolor ille non est dicendus pleuritis nam solum ille dolor lateris pleuritis debet appellari qui ex inflammatione lateris causatur ut optime docuit Trallianus lib 6° cap 1° insp. quod etiam confirmat Avicenna fen 10 3i tract 4° cap 1° supra cit. nota

Explicatis autem nominibus pleuritidis, pleuritis ipsa quae exquisita est, sic ex Galeni doctrina definitur: pleuritis exquisita est inflammatio membranae intus costas subcingentis quae definitio ex Galeno colligitur lib 5° de locis cap 3° post p. lib 4° de causis puls. cap 8 lib 2° de Crisibus cap 10

C. 6° cap. 33, qm eandē pleuritidis defi(niti)ōē adducant paulus lib 3° cap. 33, Aetius tetrab 2° serm 4° cap 68 – Alex. Tra. lib 6° cap 1°. qm defiōē ueram eē admitunt oēs recentiores.

In sp(raedic)ta aut(em) defi(niti)one p(er) uerbū illo (inflamaō) n̄ intelligit inflamaō stricta in q(ua) signe sola flogosim & incendiū pris imp(or)tat sine aliquo humore calido ut C(a)l(enus) dr. 2° ad Glauc. 1° post p(rincipiu)m. nā aliq(ui) ex signis q(uae) pleuritidē c(on)stituūt ut S. tusis & pulsus durus & similes ex solo incendio pris sine huore n̄ poss(un)t cari c(on)t(r)a inflamaō in dicta defiōē n̄ sum(itu)r p(ro) illa tm̄ inflamaōē q(ua)e ex solo & benigno sangīe mediocrē crassitudine hente cātr in q(ua) signōe accip(itu)r inflamaō a C(a)l(en)o. pro sangīm pecul(i)aris tumor c(on)t(r)a nām c(on)stituit a reliquis humorib(us) c(on)t(r)a nām destinctus ut idē C(a)l(enus) dīt eōde lib 2° ad Glauc. post p(rincipiu)m. rāō aut(em) q(ua)re qm inflamaō in sp(raedic)ta signōe in defiōē pleuritidis n̄ acciptr. ca euidens ē, q(ui)a ut c(on)stat ex sputis q(ua)e in pleuritide p tusim euacuante eē S. portiones huorū q(ui) pleuritidē com(m)ittunt, pleuritis ipsa n̄ ex solo optimo sangīe sed etiā ex sangīe biliōso peticitoso l. melancho(lic)o cātr q(uo)d ita eē dīt C(a)l(enus) C. ip(s)o 33. restat q(ua)re ut inflamaō in defiōē pleuritidis accipiatr p(ro) inflamaō q(ua)e fit ex fluxu cuiuscunq(ue) huoris calidi q(ui) tumorē c(on)t(r)a nām in sp(raedic)ta (con)citat q(uo)d d(ic)ta clarius c(on)stabit infra cū de cās huius morbi egerimus. Q(uo)d aut(em) inflamaō aliq(ua)do acciptr a C(a)l(en)o p(ro) illa q(ua)e ex flux(u) cuiusq(ue) huoris calidi cātr c(on)stat ex ip(s)o dicto lib 2° ad Glauc. cap. 1. qm d(ic)ta uerā eē oēs medici & chirurgici admitunt, cū significiōēs d(ic)ti

adducunt. ex dictis iis evidenter colligitur quod cum pleuritis inflamatio sit illius essentia consistit in hoc quod sit intemperies calida partis simul cum morbo in soluta unitate et cum morbo in magnitudine adaucta nam omnes dicti tres morbi in inflamatione reperiuntur coniuncti.

Post explicationem naturae pleuritidis de speciebus illius est agendum nam ex illarum explicatione et definitio pleuritidis magis explicabitur et quae sit pars affecta in pleuritide evidentius constabit. species enim pleuritidis potissimum desumuntur ex diversitate partis quae in ipsa afficitur pleuritis quae communiter in duas species dividitur, in exquisitam et notham, ex quibus quae exquisita est, etiam legitima et vera et proprie pleuritis dicitur, et ab Avicenna sollicitate pura nuncupatur, illa vero pleuritis quae notha est etiam non exquisita illegitima spurea, non vera et non pura denominatur, constitutionem vero dictarum specierum in primis conveniunt omnes Auctores, quando pleura inflamatur tunc exquisita pleuritis producitur quod expresse docuit Galenus lib 5 de locis affectis cap 3° post principium, dum vero, quod est ex inflamatione musculorum intercostalium qui interni sunt eadem pleuritis exquisita dicitur, id enim docet Avicenna cap 1° supra citato quam sententiam sequitur Gentilis in comment illius loci et Matheus de Gradi et Hertulanus lib 9° ad Almansorem cap de pleuritide et Fernel. lib 5° de morbis cap. 11. quae sententia probari potest Galeno lib 5° de locis affectis cap 3° citato ubi dicit, quod quando musculi intercostales interni inflamantur, etiam pleura cum ipsis consentit et inflamatur et e contra sentit quando pleura primaria affectione laborat musculi intercostales

ipsa

Dsentiunt qd accidit pp. duma[m] dritanum p[er] incinia, sicuti in sic

Casu de inflamatione Cerebri et tenuis membranae ipsius dixit ejus Gal.

lib 4° de plag. capitis cap. 9. ... quod ex inflamatione mu-

sculorum internorum pectoris pleuritis exquisita excitabitur;

Dicendum nil obstare quod illa pleuritis exquisita non est; ita

resolutio tenet Thom. Rod. lib. 5° de tis sect. 2a ... pleuritis no 3°.

Mercatus thomo 3° lib 2° de morbis internis cap. 6°. et denique petrus

Garcias disp. 44. sup. lib. de tis cap. 3° no 7. quae sententia est

ex Gal. lib. 5° de tis cap. 3° cito ubi postquam dixit quod musculi

interni thoracis et pleura quando inflamantur, inter se adinvicem consentiunt

immediate subdit verum exquisita pleuritis fit ubi cingens cos-

tas membrana primo affectum laboraverit; quasi dixisset Gal. quod ex inflam-

matione internorum musculorum pleuritis exquisita non excitatur, et ratio

ejus idem reddit: quia dolor puctorius qui est unum ex signis quae pleuritide

de exquisita consistunt non reperitur quando musculi interni thoracis

inflamantur, quia talis dolor membranarum affectarum est proprius et in

dicto casu potius punctorius dolor reperitur, sicuti quando mus-

culi externi inflamantur, ut Gal. dixit lib 2° de tis 3° post medium

tunc non dabitur exquisita pleuritis. Ad secundum ... [illegible]

quod hic non illius ... sententia tanquam ... sequitur ad Gal.

lib 5° de tis cap 3 ... [illegible]

quod ... [illegible] ... nil obstat quia ... pleuritis quod ... musculi

... exiguus est ideo in illo casu pleuritis quae tunc excitatur

... potissimum ... [illegible] ... et hic pleuritis ...

c. n̄ exq̄sita dēt dici sicuti ē 3° dict. illi ubi d. q. d. pleura pri
mario c. affu laborat et musculi interni cū ipsa ɔsentiunt pleuri
tis ā pleura I° affā denoīe sumit, et ita exq̄sita dī, qd siali
qdo musculis internis I° laborantib, inflamaō ē affatu digno etq
ē pleurē cōiter illo incasu dim ē qd dubitis affus ɔpositus ex
pleuritide exq̄sita et nō ba

dubiū

De inflamaōe septi transuersi Mesues in tractatu de egritu
dinib, pectoris cap. de pleuritide dit qd ē uera pleuritis i. ē
exq̄sita qd potissimū ut ēē ueni, qdo septū transuersū 2ᵘ tm̄ uirtus
sūa superiorē inflamatr, nā septū ipsū tunicā superiorē ā pleura
hēt, ut Gle dīt lib 7° de usu pūu cap 21 inq. q. inflamaō illius
pēis et pleure ur ēē idem affūs, q. sentia exco pbari pōt
qd ōia quinq signa infra adducenda q. in exq̄sita pleuritē
reperiuntr etq reperiri ūdentr, qdo dicta pars superior septi
inflamatr ut p singula signa discurrēdo ɔstabit qd ita ēē
Itr de arte Gl. lib 4° de plag expalis cap 5 ubi dicit qd ea
sijmpta. q. magnis pleuritib, accidunt ūnt sijmptib, pēis
neruosa septi transuersi cū inflamaōe laborat, q. si in infla
maōe septi danti quinq signa q. pleuritidē exq̄sita ɔs
tendunt dicta inflamaō erit exq̄sita pleuritis q. eadē rōe
pōt pbari qd inflamaō mediastini etq sit exq̄sita pleuritis
q. a in ipsa eadē reperiunt signa sicuti in inflamaōe pēis neruo
sē septi transuersi,

nobis tamen uerius uidetur asserere quod inflamatio septi non est ex genere pleuritis imo nec nostra Galeni dictum, quod ex eo manifeste est quia postquam Galenus lib 5° de locis cap 3° de pleuritide loquens dixit quod ipsa fit quando pleura inflamatione laborat in cap 4° sequenti agit de inflamatione septi transuersi et eam non appellat pleuritidem eundem modum loquendi, obseruat Galenus quotiescumque de morbis pleuritidis agit quia nullibi sub nomine pleuritidis de inflamatione septi mentionem facit ergo inflamatio septi secundum Galenum pleuritis non est,

Insoluenda tamen ratio quae opposita partem ostendebat non est leuis de facultas ingenii re, petrus Garcia dicta disp 44 cap 3° nro 10 dicit quod in inflamatione septi transuersi duo reperiuntur signa peculiaria per quae differt a pleuritide alterum est retractio hipocondriorum uersus superiora, a primo modo quod ita esse dicit Galenus lib 5 de locis cap. 4° infra alterum uero est quod in parua inflamatione septi non dari sitis sed solum in magna inflamatione, in pleuritide uero ex qua quantumuis parua sit semper sitis inuenitur ex quo colligitur quod dictus A. in inflamatione septi, negat aliquod signum ex quibus quae pleuritidem ostenit, Tuti sic et sic soluit soluit rationem quae opposita partem ostendebat Dicta tamen solutio nobis in uniuersum uera non est, nam Galenus lib 5° de locis cap. 7 post principium in inflamatione partes gibbae Iecoris dicit reperiri tusim quae tunc excitatur, quia ex inflamatione Iecoris aliquid bibitur saniei, per septum in thoracem re

sudat

et postea in pulsum recipitur et vias spiritus ladit, sicuti in pleuritide
est sit ut infra videbimus quod ita esse dicit Galenus libro 2° de causis
simptomatum capitulo [...] ubi in pleuritide et gibbo iecoris inflammatione
idem tussim reperiri dicit quam in asperis arteriis aliquid collec
tum est. quod multo potiori ratione in inflammatione capitis tussis est inuenietur
quam, sicut caput sit propinquus pulmoni quam iecur, et cum inter caput
et pulmonem nulla pars mediet parte tenuis huius quod ex infla
matione capitis resudat facile pulmoni colabitur et sic tussim excitabit
quod dicta Auicenna dicit est maxime consona fen 1a 3i tract 3° cap. 2° pro t
med. ubi agens de paraphrenitide quod causatur ex inflammatione
[...] pectoris et capitis dicit quod tunc antecedunt signa pleu
ritidis et inter illa connumerat tussim 1am siccam et deinde hu
midam quod in inflammatione capitis non est neganda tussis.
Pro dicta parte rationi opposita melius est dicendum quod inflammatione
capitis differt a pleuritide non solum in retractione hypocondriorum
versus superiora sed etiam in situ doloris nam dolor qui est in infla
matione capitis licet sit punctorius quo caput, 2um per superiore mem
branas inflammatas, non tamen est costis affixus. qua pars affecta a co
stis distat, in pleuritide autem dolor qui est illius signum non solum
debet esse punctorius sed etiam costis affixus, quod licet quod in pleu
ritide affectum est costis adhaeret ut Galenus capitulo dicit. lib de substitutione
artis

D signo

resolu

nota

Cap 15. Ital q. ex dictis q. n. oia signa q. pleuritidi
obtinēt in inflamatione capti reperiunt ex q. ora colligitr q.
cu inflamao mediastini n. erit pleuritis, primus 3. lineant
Au. et Mesues et eoru sequaces. qa sec. in dicta spies in
flamatn dolor n. erit costis affixus nec lateralis. sed in medio
pectoris ac os sternon ostitutus. infertr igitr ex dictis
dictis q. pleuritis exqsita vre speis affo solu excitatr
qdo pleura primaria affectu inflamatione laborat.

dubiu

In latere pectoris pter pleura cu musculi inter costales
interni poss. inflamari q appellanti a Gto musculi pleurae
otinui, lib 5o de lis cap. 3o ad f. inquo lo. dit Gtr q.
inflamao dictoru musculoru cu oi mbus lateralis id e pleu
ritis et supo q. talis pleuritis n. e exqsita ut se e pleu
relinqtr ut deat e notha rursus cu in latere pectoris
musculi inter costales externi et musculi sup costales infla
matione pati poss. ex q. et febris et dolor excitabitr de quo
affu loquens Gtr lib 8o de lis cap 3o inf eu appellat
dolore lateris cu febri n. tn pleuritide, quin imo apleu
ritide sine sputu illu ur distinguere, la tn 2a coem modu
loquidi medicoru talis inflamao, pleuritis let notha di
cuie cu sit alia nota pleuritis addi ex inflamatione membra
na

q undiqz costas ambit, excitata, n͞a q͞d talis membrana infla
l. mari p͞oi͞t, et pleuritidem excitare, tenet Rondeletus in sua pra
xi cap. de pleurit͞de, et alij recentiores; pleuritis q͞o notha vero luo
r͞oi. p͞ois affec. c͞atr, inflamac͞oe dicte membrane vel
musculorum pectoris, ex his aut q͞ dc sp͞ecb. pleuritidis dicta
S. infert q͞d si pleuritis in c͞oi, definiatr, put ab exqsita
et notha abstrahit, n͞ d͞bt definiri definitione, q͞m ̄ adduxim
s͞o sequenti s͞cj q͞d sit inflamac͞o membranæ intus costas sub defi͞o pleuri
cingentis l. tunicæ q͞ undiqz costas ambit. l. musculorum pec tis in c͞oi.
toris.
Sti dictum mo͞m constituendi pleuritidem exqsitā et notham est
alius AA. q͞ diuersas sp͞es constituunt, r͞oe diuersitatis humoris q. pleuritidem
c͞at, x͞a q͞m d͞tā dicunt q͞d pleuritis q͞ c͞atr ex sanguine aut fla
ua bile ē exqsita q͞a maiora excitat acc͞ia, illa u͞o pleuritis q͞ excita n͞r
tr expetuita aut humore melancholico ē notha q͞m remissiora accid͞a c͞at d͞ias ex hu͞ore
q͞ue mo͞m loquendi uir docuit Mesues cap. de pleuritide et eum
q͞ue cū alij recentiores sequuntur.
R͞oe d͞ci situs, p͞ois affec͞i in pleuritide duas sp͞es pleuritidis alie diuie
est a medicis considerant, 2ª q͞m r͞oe, q͞do inflamatr pars superior ex situ.
pleuræ dolor ascendit ad iugulū, et appellatr pleuritis ascen
dens, q͞do u͞o pars inferior membrane inflamac͞oe afficitr, nota
dolor ad hipocondria descendit, et pleuritis descendens d͞r, q͞ de
uisio pleuritidis desumitr ex hip. d͞ta Lib. 2° acut. text. 60. et
11.

qd idem dicit Gal. lib. 5° de lis 3° inf.

De Causis

Cũ immediata pleuritidis ẽ hũor callidus q in pleurã cõfluens in ipsa inflãmaõẽ excitat, nã cũ inflamaõ a callidus cõfus sit ut Galen dicit lib 2° de lis cap 9° post p. rario ex hũore callido dicit cãn ẽ. Sic idem Gal. lib 2° ad Glauc. cap. 1° post p. agens de inflamaõe humida q ppria inflamaõ ẽ dicit qd illa fit a aliq fluxione callida. Hũor aũt callidus q ẽ cã immediata huius inflamõis q ẽ pleuritis ẽ Sanguis biliosus maiori ex pte aut Sanguis purus ut Gal. dicit lib de cõstitutionibus cap. 15. inf. Et lib 6° aph. comet 33. adducit Gal. rõe, qre pleuritis frequẽter ab hũoribus callidis & tenuibus excitetur, qa scilicet pleura q in hoĩe patitur, cũ membrana sit q densa cõstat subtilibus humoribus crassis ...s. petuitosi & melancõ cũ magna difficultate penetrãt

qd idẽ opte docuit Avi. fen 10 3i tract 4° cap. 1 inf. cũ hoc tñ n ẽ negãm qd ex sanguie petuitoso & melancõ, pleuritis etiã aliqñ excitetur, ut Gal. dicit lib 2° de lis cap 9° post p. Ẽtr cõicimus qd inflamaõ q ẽ pleuritis ~~...~~ pot tñ n unqm ex bile sola, petuita, l. melancõia excitari ut insinuat Gal. lib 6° aph. comet 33. et expsse dicit Avi. cap. 1° scito nam inflamaõ q tumor callidus ẽ ex quocunq hũore pot excitari ut Gal. dicit lib 2° de Crisib cap 12 ad med. Dumõ hũor illa

Caliditatē hēat, q̄m hēt l. ex p̄pria nā, ut sanguis et flaua bilis. l.
ꝑ putredinē ut pituita et melancōlia ex quo colligit qd ad
hoc qd pituita et melancōlia pleuritidē et cōmunit aliā inflama
tionē efficiant actu debent putrescere, et rōe putredinis caliditatē
ꝯtrahere nām ad generare, q̄ aff[ecti]i, inflamōis et apostematis calidi
ꝓss. et cāa, q̄ minutissa drā ꝯpte [illegible] ab Au. fen 2a doc[illegible]
1a cap 5o in tract 1o ante med. ubi dicit qd apostema calidū
(qd ē idē cū inflamatōe) n̄ fiat nisi ex colera aut sanguine
quo est ex q̄cunqꝫ mā siue sit calida p̄p sui ēntiā ut dicti,
eius humores siue accidat ei caliditas p̄p putrefactionē, ut ꝯtingit
in pituita et melancōlia.

Cāe mediatae pleuritidis sunt oīa illa q̄ redundantē in corpe humorē — nota
ad pleurā et ad ptes pectoris mouent ut sunt casus ab alto, percussio
in pectore, ꝯtinuata nimia aeris frigiditas toti corpori l. soli capiti
ꝯcurrens, hoc n. meatus ptiū exteriorū ꝯprimendo fluxionis ad ptes
interiores ꝯcitat, ut in constitutione boreali saepe experimur, similiter est im
moderatū exercitiū, et usus balnei calidi et uini noui l. generosi — nota
et immodica ira, pleuritidis solent eē cāe mediatae. hoc n.
oīa humores in corpore ꝯtentos calfaciendo, mouendo et agitando
ipsos ad ptes pectoris faīle mouet. qd max̄e fit si lateris pectoris
adsit imbecillitas, ex aliq̄ occasione ꝯtracta. nā illius imbecillitatis
rōe, fluxio humoris in illā ptē facile recipit.

De Signis

In raffis internos de pleuritide et dissenteria particulariter dicit Gal. qd scisse eē n̄ declaratis cognitis
lib 12 meth.
Cap. 7o.

Et Sic imprimis adducenda S. Signa qq pleuritis exquisita Scifici Cognati signa ppria et inseparabilia ipsi dicant, et Cotr ali Et medici patognomonica appellant, haec aut signa inexquisita pleuritide Sj dolor punctorius desitis respirao, febris continua et acuta, tusis pulsus durus et inaeqlis ad mum serra factam feriens et sic serrinus appellatus ita dot Gal lib 5° dolis cap 3 inf et lib 2° de crisib cap lo de qq signis agit lib de Ostit artis cap. 15 et 2° de di ficulti resp cap. 8 post p. et lib 1° aph. 12 inf. q eadé signa etiā adducit Av fen 10 3i tract 4° cap 2° de qq Sigilati é agm

Ju q signu patognomoniu exqsitae pleuritidis é dolor punc torius, q ex affis et ptis affaria capit. ex affu qde nā cu affus q pleuri tis é inflamao sit, intemperié calidā et solutioé ctinui exdisten tione capā in se ctinet a qq si in pte sentiente sint et subito et cfertim pducant, sicuti in inflamaoe pducunt, dolore cāri, q pdoés é in cfesso. ex affae uo ptis nā talis dolor de trahit cātio qā pars affā ut S diximus membrana é nervea et exqsitiss° su ptitas cui dolore punctoriū pprium cē Gal dot lib 2° de lis cap 5 inf. Sicuti alijs ptib, alias doloris spes accidunt ut ibidem Gal explat et in capp. 3° et 4° antili. et Gal plurib in locis de dolore hoc pleuritico Gal agens solum punctoriū dere cū dicat tu in lib 2° de crisib cap lo in p. in modo laterali n solā pungēte dolorē, sd etiā long extensiu existere dot qd idem affirmauit lib 2° de lis cap 5 inf ubi mum quo id fiat ellegant explicuit, dicens qd ubi membrana pungit ibi radix affis (hoc é inflamao) fixa é in reliqs tri ptib

circulatim dolor late funditur quia pars membranae ubi inflammatio est alias
partes membranae sibi circumvicinas ad se trahit et distendit cum sit illis
continua unde sequitur ut non solum dolor innascitur pungens, sed etiam extensivus
in partibus vicinis praecipue magis autem [illegible] partes superiores vel inferiores mem-
branae, extensio haec doloris fit secundum inflammationem, ipso superiori vel in-
feriori membranae fuerit unde dolor hic tensivus, aliquando ad iugulum
aliquando ad hypochondrium pertingere dicitur

Rursus de hoc dolore pleuritico dicit Galenus lib. de constit. artis cap. 15.
quod costis dicitur esse affixus quia id quod in pleuritide affectum est pleura
quae costis adhaeret, propterea dicitur dolor, continuus dicitur esse, cum causa illum produ- nota
cens perpetuo in pleuritide adsit, desinet tamen dolor aliquando existente quod dolor debet
pleuritide non sentitur, vel quia delirium est, vel cuius causa dolorem inferens praecipitur esse continuus
Hippocrates docuit lib. 2° aph. 6° vel quia inflammatio ita maligna est ut nervorum
affectae, et eius sensum corrumpat, sine quo dolor gravari non potest sine qua causa
in pleuritide etiam dolor cessat quando inflammatio iam suppurata extitit, quo nota
tempore solum levis cuiusdam ponderis in latere affecto sentitur. tum etiam pleuri-
tis iam non est cum non sit inflammatio sed pleuritis in abscessum, et vomicam thoracis
migravit; huius affectus dolor punctorius non est signum ulterius dicitur dolor
uniformis non est sed aliquando levis pro gravitate repetit quousque ad partem, superioris dolor
affectam, humor denuo decumbit, circa cuius huiusmodi novum affluxum punctorius non
ex thoracis motu a tussi cato, dolor etiam exacerbari solet est signum

Denique de dolore in pleuritide exquisita reperto Galenus lib. 2° de loc. aff. cap. 3°
dolorem putavit dolorem pulsatorium esse non potentia talis dolor solum in infla- nota
mationibus, effatu dignis et insignibus, sentitur, et arterias sentire excitari quia dolor pulsato-
arteriis cum pleura careat, dubio dolore pulsatorio, vexati quam est ser- rius non est quia
tia absolute tangimus amplectitur [illegible] id de medicamentis cap. pleura caret
sed arteriis.

n. tu

q͠d e musculi sub costales pleurae infla matis pulsatorius dolor ē

q arterias hēt pulsatorius dolor n aparebit

Dolor pulsatorius exhibet

n.

Horst lib 1° suae prax. cap 45. et Petr Sal: dup 44 cap 4° nu 12

Hac di sententia absolute nobis uera si ui na pleura q imbrem̄ibus

inflamata ē, ē dolet arterias hēt ut dolet Vesal. lib 6° de hu

Corp. cap. 12° in med. Et Laurent cap. lib 9 de hist. cap. 5° dolet

q̄ pleura arterias n hēt ea pē q costis subest ut opte docttis

thom. Rod. lib 2° de tis sect 2ª nō 2° et ꝗ exprimit & q̄ ex stir

mat Mercatus tom 3° lib 2° de morbis internis cap 6. in pleuritide q

qdo exquisita ē, et pleura inflamatur ea pē q costis subest dolor

pulsatorius n ē cu ea pē pleura arteriis careat. Cæterū q̄do pleura inflo

matur ea pē q musculi subiacet, et mediis costarū intervallis pulso

torius poterit ei dolor cu ibi arteriae sint, et tunica ipsa inflamata, a musc

lis sibi obliquis potest exprimi qd precipue accidet qdo inflamāo magna ē

et in supurāre tendit, secus n. cu arteriae pleurae exiguae sint et si inflam̄etur capit

nō aparebit qm dixi ex pde ut dolet ... cap 2° b cito post prouidet qd in

pleuritide pura in q pleura inflamatur n ē pulsāo idē dolor pulsatorius

qm membrū ē priuatū multitudine arteriarū et n dixit absolute qm mem

brū ē priuatū arteriis q si pleuritis ex musculoru intercostaliu inflamat

excitetur et notha sit interdū pulsatorius dolor q sentietur ut Gal dixit lib

2° de tis cap. 3° cito qdo & q inflamāo magna fuerit, quas doloris

mas sitiunt, et illius magnitudine et paruitate, medicū p dis cerno pot

ut Hip et Gal dont lib 6° aph. text 5°. iā n cognire, ad loci patientis

cognitione ad plagiū et ad curis inuentione maxe confert.

2ª Signū ē defectis respirāe rōni q libet & q parua et frequens

exit ut Gal dot lib de dif. artis cap. 15. in med. q spes respi

rōis laesa ppriā e thoraci cū dolore afectis ut Gal dot lib 5° de tis cap 3° in

q respirão lesa in universũ ex nãa pectis q in hoc morbo laedit, surgit
pleura .n. pars ē pectoris qd respiratoriũ ē instrũ, partiter tñ, parua
et frequens respirão ē et aliquantulũ celer i illa q in pleuritide
reperit ex nãa aflus idē ex inflamatiõe q cũ dolore et febre
excitat. nã lꝫ rõe inflamatiõis et febris ut pote q respiroĩs usum
adaugeant respirão magna eē deberet. caterũ qa dolor pectis in n. 7
flamata qui ex motu augetꝰ phibet quominus pectus, plurimũ
dillatetꝰ, hinc fit ut respiroĩs magnitudo frequentia supleatꝰ q
di usui adiumentũ n̄ sufficiat ut in pleuritide n̄ suffit ꝓp febris in
tentionẽ nẽ nil celeritatis et respirão assumit, dolor namq̃ nõ
ita grauiter uexat thoracẽ ꝫ motus uelocitatẽ seu celeritatem
sicut ꝫ dilatoĩs magnitudinem. uelocitas n̄ quamuis et ipsa aeter
[illegible] dolorosa sit, tñ qa breui tempꝰ motũ efficit et ad qetẽ festinat
q sũa dolore lenit, ideo nã magis eam amplectitꝰ qm dilatoĩs
magnitudini, q tum ꝓp uiolentiã motus, tum etiã pꝫ pẽs infla
matãs opprimit et distendit, thoraci max.º dolore affligit, ut eleganter Gal̃s docꝫ lib. 1 de difficul. resp. cap. q post m. cũ q respi
rão in pleuritide, eo celerare n̄ sẽt ut dolor ex postulabatꝰ, ei
quã ē ut respirão, aliquantulũ celer, parua et frequens fiat nã respirão celer
illa dũa respiroĩs minus sũ molestia nãe, qm magnitudo ut exhibita parua et frequens.
eruit. hec tñ dũa de pleuritide q sine delirio ē intelligenda hec de pleuritide sine de
unit nã si se cũ pleuritide delirium adsit cũ hoc respiroẽ magna et rarã, longiũ ꝑpriã ... respiroẽ parua et frequẽ ē q lirio
pleuritidis ꝑpriã ē immutabit. qd illã uoluntatẽ sequit in magno et uehemẽti cũ delirio magna et rara ē.

deliriis cum paruo et obscuro dolore coniuncto, secus non dolor si fortis fuerit, qualis pleuritidorum est ut in plurimum, propterea coniunct respirationis difficultatem, quae ex deliriis inducere potest, ut in totum non appareat, quod docet Galenus libro 2° de difficult. resp. cap. 1 post principium.

Signum est febris continua et acuta. Et imprimis quod febris continua in pleuritide causata reperiatur dicit Galenus lib. de const. artis cap. 15. cuius dicti ratio desumitur ex Galeno ibi et lib. 2° de crisibus cap. 9° post principium ubi dicit quod in pleuritide datur febris continua, propter rationem affectus quae inflammatio est, quae calorem inducere valet, et etiam propter situm partis affectae qualis est pleura, quae cum propinqua cordi sit facile dictum calorem illi communicabit, et sic febris excitabitur, quae continua erit quanto toto tempore quo durat pleuritis. Dum dicta cum febrem attendentes. quod autem pleuritidis febris non solum continua sed etiam acuta sit, colligitur ex Hipp. lib. 3° epid. sect. 3ª text. 79. ubi referens historiam Anaxionis qui pleuritide laborabat dixit, quod acuta febre patiebatur. Contra idem expresse habetur ex Galeno lib. 2° de crisibus cap. 9 post principium et lib. 5° sequenti cap. 3° ad finem et lib. 1° aph. coment. 12 in fine quod idem hac voce ostenditur, nam ad vocem nobis acuti, requiritur quod magnus sit et quod celeriter perveniat ad vigorem, ut Galenus docet lib. 2 aph. 23. in principio. Sed febris quae in pleuritide reperitur cum magnitudine celeriter pervenit ad vigorem, quin imo et cum hoc saevissima symptomata habet adiuncta, ergo talis febris acuta erit.

Obstat tamen aliquis contra hoc. Avicenna tamen fen 1ª 4i tract. 4° cap. 13 ubi dicit quod febres quae insequuntur apostemata paniculorum, idest membranarum, debiles sunt. ergo cum inflammatio pleuritidis sit inflammatio membranae et aliquando ex sanguine pituitoso vel melancholico generetur, videtur quod febris talem inflammationem insequens aliquando sit remissa et ex consequenti acuta non erit

febris continua dicta
propter continuationem caloris...

acuta febris

Dixi tum dicta Aui draiam intelligendam esse, de inflamationibus membranarum quae a corde distant, paucas quas uenas et arterias habent, nam in inflamationibus membranarum cerebri et in pleuritide, febres intensas esse unde Auicenna dixit, quando fit aliquando inflamatio pleuritidis ex sanguine petuitoso vel melancholico remisse caliditatis generatur, cetera quia sanguis ille in inflamatione putrescit, et non uentilatur, et putredo illa fit in loco calido qualis pleura est ob cordis uicinitatem, hinc fit, quod ex inflamatione pleuritidis sufficiens calor praeter naturam, cordi communicatur, ad febrem acutam constituendam.

Supposito tamen quod febris pleuritidis acuta sit uidendum est ulterius an sit putrida vel diaria. nam quod non sit hectica apud omnes conuenit dubium. Cum ipsa calor praeter naturam primum hic in partibus solidis non extat in quibus de similitudine Valetius lib. 5° controuers. cap. 23 immediate asserit, febrem quae ex inflamatione pendet, et febris alterius est (qualis pleuriticorum febris extit) de genere diariarum esse, et nullo modo esse putridam. Haec unica ratione conuictus, quia requiritur ad hoc quod febris putrida dicitur calor praeter naturam debet esse conductus in facto esse in humoribus, ut Galenus docet lib. I de diff. feb. cap. 3°. Sed quando calor praeter naturam est conductus in facto esse in humoribus propria curatione indiget, praeter sublationem inflammationis quae cum pleuritidis febris semota inflamatione remoueatur, non habebat calorem praeter naturam in facto esse in humoribus, et ex quo non erat putrida, ergo erit diaria, cum hectica esse non potest ut diximus.

Hac tamen ratione non obstante, tenendum est, febrem pleuritidis non esse diariam sed putridam quod ita esse contra probari solet, primo ex eo quod febris pleuritidis acuta est ut ex dictis est. resolutio.

3o febris diaria accuta non est ut dicit Gal. lib. 3o de dieb. decret. cap. ultimo
ergo febris pleuritidis ex eo quod accuta sit, diaria esse non poterit. Huic tamen rationi, tanquam
insufficienti utique, ad probationem eius quod intendimus: nam febris pestilens sine dubio febris
accuta est, et tamen febris pestilens aliquando potest esse diaria, ut tenet Thomas Rod.
lib. 1o de diff. feb. cap. 5o [illegible] quod ita esse possit, evidenter probat
Bravo eodem lib. 1o de diff. feb. cap. 1. [illegible] decisionem eius pag. 178. ergo si febris
pestilens est accuta et nihilominus potest esse diaria, non recte infertur, quod si
febris pleuritidis accuta est, ex eo sequitur quod non sit diaria. Unde quod Gal.
lib. 3o de dieb. decret. cap. ultimo citato dixit, quod febris diaria accuta non
est, solum intelligi debet ut in plurimum, non tamen semper. Illa quae probatur omissa
supra dicta doctrina probatur 1o potest ex Gal. lib. 2o de crisib. cap. 13 inquit, ubi docet
febrem effemeram, seu diariam, accidere absque humorum putredine aut membri
interni inflammatione, ergo cum pleuritidis febris inflammationem internam sequatur, non diaria
sed putrida erit. Dicto tamen Gal. loco. Dicit Gal. loco citato, quod ubi Gal.
quod negavit ex inflammationibus internis oriri posse febres diarias, debet intelligi
de diariis quae substitutae, seu durare tales, non vero de illis, quae sua natura sunt diariae.
Caeterum dicta valesii solutio voluntaria est et expresse contra Gal. mentem dicentis, inquit,
quod febres effemeras seu diarias dicere eo in loco agit, tantummodo
spiritus et pasiones, sed febres quae sunt pasiones spirituum, non solum substitutae, sed etiam
natura sunt diariae, quare solutio illa valesii est contra Gal. mentem.
2o probatur potest dicta doctrina ex Gal. lib. 2o de crisib. cap. 12. ubi inquit quod
febris quae pleuritidem et alias inflammationes comitatur, assumit characteres et
circuitus putridarum febrium, quod idem affirmat lib. 2o de diff. feb. cap. 9.
dicens quod in lateris inflammatione febris 3nae circuitum frequenter assumit, ergo
talis febris erit putrida et non diaria.

Itt̃o et efficatius probidẽ ex Gal̃o lib. I de diff. feb. cap. 5. ubi hec dicta dñe võc reddit dicens, in inflamationibus internis, fuliginẽ putridã in toto inflamato nõ manere circumscriptã, sed per uicinia et meatũ amplectadi nẽ, cordi comunicari, et sic febrẽ putridã cãre, quod in inflamãre pleuriti dis cum interna sit hoc idem dicitur. quin dĩã est. Au eapde tradit fen. Iª 4ⁱ tract. 4º cap. 13.

Rõ est finitali a Valesio adducta. Tũ uerũ ẽẽ quod ad hoc quod febris putrida excitetur calor pter nãm debet ẽẽ productus in facto ẽẽ in humoribus, nõ tñ calor ille, taliter in cordis humoribus debet ẽẽ fixus, ut remota cã intrinseca a qua producitur ipse per notabile tempus maneat nã in õi febre putrida statim ac euacuatur humor putredus in uenis extenis cessat febris quãm sẽ per defectum cãe intrinsecae fouentis calor in humoribus cordis extens remittitur l. quia portio humoris in corde existens, que calorẽ in facto ẽẽ habebat fuit resoluta, quod licet febris pleuritidis remota inflamatione remoueatur, hoc nõ tollit quin in humoribus cordis calor in facto ẽẽ a fuli gine putrida ẽẽt productus et ex consequenti quod febris illa putrida ẽẽt.

Sed cum pter i febre hanc que pleuritidis ẽ signũ febrẽ symptoma a Gal̃o et medicis appellari. quia sequitur inflamatione que morbus ẽ sequitur. ita Gal̃i dicit lib. 4º aph. 23. et lib. 7º aph. Comment. 42. Sicuti e contra febris illa que immediate cãt ex aliqua cã ut [illegible] que hãre putrida febris morbus dicitur quod nõ tollit quin febris symptoma per se morbus sit cũ sit affectus pter nãm utrique laedens que febris diuisio nõ impertinentis sed utilis, a medicis fuit excogitata nã queadmodum sympti ut symptoma ẽ curatio nõ debet sed solũ morbo, ad cuius remotionẽ symptoma remouetur ut Gal̃ dicit lib. 12 meth. cap. Iº post p. sic febris que symptoma ẽ qualis ẽ pleuriti dis

febris, ꝑ se curõe destincta, q̃ curõe inflamaõis ñ regrit, at ad inflamaõis
remotionẽ febris ipsa cesset, qd tñ ut in pluũima ita accidat, aliqdo
tñ ɔtingit ut ꝑ uitium hũorũ inueniẽs exitũ, alia febris mãs simul
Cũ ꝑdicta febre ɔplicet, q̃ remota inflamaõe ñ cessat, sed peculiari
ꝑ se curõe indiget, ita unice Au dct fen 1ª 4i tract 4º cap 13
~~tandẽ cª~~

Tandẽ cª nam febris q̃ in pleuritide reperitr aduertẽ qd Mercat
Lib 1º institut fol. 11 pag 1ª dct ꝑdictã febrẽ dẽre eẽ ardentẽ,
qd absolute ñ eẽ uerũ, nã febris ardens apd Gal si in rigore sumatr
solũ accipitr ꝑ illa febre q̃ uehemẽtẽ, et exurentẽ hẽt calliditatem
et inextinguibilẽ sitim ut ɔstat ex ipso lib 4º aphor comt 1º et
13 sequenti q̃ febris ex flaua bile dẽt cãri, ut idem Gal dct, lib 4 aphi
comt 59 et ab hoc saepe sinõ febris ardens magis late accipiatr, et sumitr
ꝑ febre sinocha ex putredine l. efferuescentia sanguinis cãta ut ex Gal colli
gitr Lib 1º aph comt 23. ubi dct qd in ardentissimis febrib, cõnt sanguinis
missio usqz ad ãi deliquiũ qm dñã, solũ in febrib. sanguineus eẽ uerã
Coitr tenent oẽs AA quo suposito falsitas dñã Mercati, sic ꝑbo
vi, nã lz uerũ sit, qd in pleuritide ex flaua bile, l. ex sanguine cãta
febris q̃ tunc reperitr ardens appellari poẽ, cẽterũ qdo pleuritis ex
pituitoso l melanchco sanguine cãtr tunc febris illã sequens nullatenus
ardens erit q cũ febris q̃ ẽ ꝑpriũ signũ pleuritidis oĩ pleuritidi ɔueñ
dẽt cũ febris ardens in oĩ pleuritide ñ inueniatr, recte seqtr qd falso
Mercatus aserat qd febris qd febris q̃ ẽ signũ pathognomicũ pleuritid
dẽt eẽ ardens;

4us signum est tussis quae in pleuritide ex eo contingit quia ex inflamatione
portio aliqua humoris tenuis resudat, et in pulmonem, propter ipsius raritatem
et vicinitatem recipitur, et praecipue, in asperae arteriae ramos ut pote qui semper
aperti sunt: in quos postquam portio illa humoris recipitur, aerem ingredientem impe
dit et ita ad illius expulsionem, statim tussis excitatur nam quemadmodum excitatio tussis
ventriculo vomitum, et cerebro sternutamentum natura tribuit, ad expellendum id quod
dictis partibus erit molestum, sic etiam pectori et pulmoni tussim natura concessit ut ea
quae sibi noxia erunt evacuaret: ut Galenus dicit 2° de causis sympt. 3° et 5° de loc. aff.
cap. 3 ante finem quam tussim in pleuritide reperiri et causam ob quam fiat, Galenus
dicit lib. 2° de crisibus cap. 10 in principio et lib. de const. artis cap. 15 ante finem ubi
inquit sputa pleuritidis tussim, aliquando humidam esse, id est cum ea per sputum
aliquid humoris evacuari, quod nimirum, sufficiens humoris quantitas et
expelli apta ex inflamatione resudat, aliquando vero tussim esse siccam id est sine
eo quod per ipsam sputi aliquid evacuetur, quod tunc accidit quando humor qui ad in
flamationem confluit, paucus nimis crassus viscidus, et resudatione ineptus est, et pars tussis sicca
ipsa inflamata spissa admodum et densa existit in qua licet aliquid tenuis
saniei ex inflamatione resudet, ad excitandam tussim sufficiens, ipsa tamen tunc
per sputum non evacuatur, quia propter sui exiguitatem et tenuitatem impellentis aeris
veluti manus fugit, cum quod pleura quae in pleuritide inflamatur non ita dura
et densa sit, sicuti externa cutis, [illegible] oculorum et
oris est tunica [illegible] ex tali inflamatione non nil tenuis saniei resulta
re dicit, ex quo tussis perpetuo in pleuritide adesset ut Galenus dicit lib. de const. artis
cap. 15 cito ... ex quo patet, tussim pleuritidis esse proprium signum, non debere esse siccam
ut falso extimavit Mercatus lib. 1 inst. med. [illegible] cito quod debere esse tussim

turis plur. abstra-
hit a sicca et q aerea et humida abstrahit, ut constat ex dictis.
humida.

Ultimum signum est pulsus serrinus quod durus est et inaequalis in diversis arteriae partibus, videlicet autem imprimis pulsum durum in pleuritide quia pleuritis inflammatio est nervosae et membranosae partis qualis est pleura ad tensionem quod duritiei est species arteriis communicari et necesse, ut Galenus dixit lib. 4° de causis puls. cap. 7°. quae ratio in pleuritide magis quam in aliis inflammationibus locum habet, quod pleura non solum in hoc membro tensa est, arteriae etiam quae in pectore sunt unam ex suis tunicas nimirum exteriorem accipiunt ut Galenus dixit lib. 6.° de usu partium cap. 3.° igitur cum membrana haec ab inflammatione tendatur, ratio consonum est ut arterias etiam tendat, et ex consequenti pulsum durum efficiat, ita explicat Galenus Drabo lib. 2.° quod nost comit. SS. mf.

[margin: quare pulsus durus in pleuritide]

[margin: arteriae accipiunt tunicam a pleura]

[margin: Dubium]

Assignare autem causam, propter quam pleuriticis pulsus inaequalis in diversis partibus arteriae sit et serrinus magnam habet difficultatem, in qua re Mercatus, tom. 2° lib. 2° de pulsibus 4° 3 cap. 13 et cap. 25. et 26. sequentibus, et tom 3° lib. 2° de morbis internis cap. 5° et Petrus Garc. disp. 44. cap. 4° no 15. et complures maioris medicorum partis, existimant dictum pulsum in pleuritide apparere propter inaequalem tensionem arteriae cuius ratione pars illa arteriae quae minus tensa est, magis ellevatur, quae vero tensior est et durior, non ita attollitur quod depressa manet et sic arteria dentibus serrae similis a tactu percipitur, quam sententiam habuit vir 1° ex Galeno lib. 4° de causis puls. cap. 7° post med. ubi dixit quod talis pulsus repraesentatur, quod organum instrumentum (id est arteria) inaequalitatem durum habeat reddiderit, ubi quod Galenus admittere inaequalem tensionem in arteria quae inaequalis duritiei sit causa. 2° probatur ratione quam adducit Petrus Garc. quia secundum partes proximae inflammationi maiorem tensionem patiuntur quam partes magis distantes, quod dati inaequalis tensio in arteria quae dicatur inaequalibus pulsus sit causa.

[margin: resolutio nostra]

Haec tamen sententia nobis uera non uidetur, primo quia si uera esset, sequeretur inde
semper illam arteriae partem quae minus tensa est semper magis attolli, illam
uero arteriae partem quae tensior est semper manere depressam, sed hoc est falsum
et contra experientiam quia compertum est, quod cum pulsus serrinus a medico percipitur
modo una pars arteriae, modo altera sine ordine magis comprimitur et magis
elevatur, quare illa inaequalis tensio non uidetur admittenda. 2° quia non intelligo
quomodo in tam parua arteriae quantitate qualis est illa quae a medico tangitur altera illius pars
magis tensa, altera uero minus existat. inflammatio namque pleurae, arteriam aequaliter tendere
et si aliqua differentia est in intentione probat, ratio petrigantia, ex eo quod partes inflammationi
propinquae magis tendantur, partes uero distantes minus, haec inaequalis tensio sollum
erit causa, ut in partibus inflammationi proximis uti pote magis tensis durior pulsus quam
in distantibus appareat, non tamen pulsus serrini, prout est causa.

Dicimus igitur est, cum Jacobo Foroliviensi super Avicennam fen 2. primi doctrina 3 summa 1 cap. 6 ... re sollui
post medium. Serrini quidem pulsus, qui dum insignis est, in pleuritide, et plerumque
neruosarum inflammationibus, patulum serrinum causam non propter diuersitatem arteriae in du-
ritie et in mollitie, nec propter inaequalem tensionem, sed quia tamen arteria admodum
tensa est, et usus maxime adauctus uirtusque, ob aggrauationem et dolorem ualde oppressa
et irritata exquisita, ut inaequaliter et non uniformiter, arteriam distendat, ita
ut una pars magis alta, alia uero minus elevata, et sic in medium serrae tactum fa-
riat quia sequitur cum facultas distentionis maxima arteriae aggreditur, ratione interni
caloris tamen a uehementi tensione, arteriae impeditur. rursus cum facultas, et alia
per aggrauata sit et impedita et multotiens ratione doloris, irritata et distructa
ideo dictum motum inaequalem in arteria efficit, quod dicta ex ipsa est adolimite
quia pulsus uibratus qui inaequalis est in dextris arteriis pedibus causis, a ualido
facultatis motu, ratione interni caloris excitato, et a maxima arteriae duritie et
repugnantia sine inaequali arteriae tensione ut Galenus dixit lib. 2° de causis puls. cap. 6.
Sic est quod pulsus serrinus habet aliquid uibrationis ut idem Galenus lib. 4° de causis pul.
cap. 2 in principio

Igitur propter adductam rationem tam propter densitatem, intentionem et induritiem arteriae, serrinus pulsus producitur.

Unde ad Galenum lib. 4° de caus. pul. cap. 7, primo sententia adducta dicimus quod Galenus non dixit quod in pulsu serrino instrumentum inaequaliter durum est, sed solum quod inaequaliter durum tactui occurrit quod est verum, illud tamen accidit non quia instrumentum inste inaequaliter durum sit, sed aliquas partes magis elevatas quam alias et consequenter magis elevatas durius tactui repraesentet, quam tamen alias, ideo merito dixit Galenus quod in dicto pulsu instrumentum inaequaliter durum tactui occurrit; secundo ratio quam adducit petrus garcia quod solum probat quod in speciebus proximioribus inflamationi pulsus debet esse durior quam in partibus distantibus, neque quam tamen ostendit, quod ex illa inaequali tensione pulsus serrinus caeterum.

Explicata duritie et inaequalitate pulsus plenitudinis, circa magnitudinem et parvitatem illius Galeni uti est varius na lib. 2° de crisibus cap. 10 et lib. de instrumentis artis cap. 15 pulsum magnum in plenitudine reperiri docet, et lib. 4° de caus. cap. 8 inquit, pulsum non debet esse admodum magnum, tamen lib. 5° de sig. cap. 3 infra afferit quod pulsus parvus est signum inseparabiler plenitudinis, in gratiam est quod si magnitudo pulsus consideretur in ordine ad naturalem statum maiorem esse pulsus plenitudinis magnus est, quia ratione intensae febris, magis quam in naturali statu arteria distenditur, et non quilibet tensio arteriae, magnitudinem illam valet impedire inquam sed est in verbis Galeni, quod plenitudinis pulsus magnus est dixit non tamen dicitur pulsus non admodum magnus ut Galenus docet lib. 4° de caus. pul. cap. 8° quia ratione tensionis quae tunc in arteria reperitur magnitudo pulsus aliquantulum imminuitur. Caeterum quia aliquando in inflammatione tensio potest esse maxima et calor non multum excedens, ideo dicendum est quod in plenitudine aliquando pulsus potest esse minor, quam in naturali statu, quia illa maxima arteriae tensio est in causa ut minus quam in naturali statu arteria distenditur, quod si magnitudo pulsus plenitudinis consideretur in ordine ad magnitudinem quae deberet fieri, quae in ipsa plenitudine reperitur, ut sic pulsus in ple-

Pulsus magnus in ordine ad naturalem et parvus in ordine ad usum.

Pulsus parvus

semper paruus debet esse quia minor est quam febri conueniat, ut Galenus docet lib. 4° de caus. puls. cap. 8 in medio, quod fit propter arteriae tensionem quae integritatem illam totae arteriae ut a febre expostulabatur fieri non permittit. Sed quamuis in hoc sit, uerum est quod Galenus docet lib. 5 de loc. aff. cap. 3° cito, quod asseruit quod pulsus paruus est signum inseparabile pleuritidis. quoniam cum sit [illegible] in magnitudine et paruitate pulsus pleuritidis se habeat, semper debet esse celer et frequens seu creber. nam cum calor intensus sit et pulsus magnitudo sufficiens non adsit propter tensionem, ideo necesse est magnitudinis defectum frequentia et celeritate suppleri. ita docet Galenus lib. 4° de caus. puls. cap. 8. ex quo omnibus colligitur, quod pulsus qui pleuritidis est proprium et inseparabile signum est durus et serratus et sub celer et frequens, a magno tamen et a paruo abstrahens, quia aliquando magnus aliquando uero paruus reperitur.

Omnia quinque signa supradicta si simul et collectiue sumantur, et non quodlibet illorum per se, dicuntur a medicis signa propria et inseparabilia et patognomonica pleuritidis exquisitae. quia positis praedictis omnibus signis in corpore pleuritis ipsa exquisita necessario debet dari, et tamen sumos aduertere, quod haec doctrina solum est uera si praedicta omnia signa ex eadem causa, et ex eodem morbo, oriantur et pendeant, nam ex nullo alio morbo solo, praeter quam ex pleuritide exquisita possunt dependere. Caeterum si considerentur praedicta omnia signa, prout a diuersis causis, et morbis possunt dependere, sub ista ratione licet raro, aliquando tamen accidere potest, ut omnia si praedicta omnia signa simul in corpore reperiantur. nihilominus tunc pleuritis exquisita non adsit, ut optime [illegible] docet Hom. Rod. lib. 5° de loc. aff. sect. 2ª [illegible] possunt. Sponsum uero dicit quod idem ratione docet petrus Garcia de [illegible] disp. 44. cap. 5°. quamuis doctrina praedicta [illegible] [illegible] sunt ex Aretaeo lib. I. de signis et caus. morbo. acut. cap. 10 [illegible] quam doctrinam

signa debent esse simul sumpta et ex eadem causa

possunt reperiri sine pleurit.

dum ē qd ad p̄fectā pleuritidis cognitionē sat illis medicus ꝯsideret ꝑdicta quinqȝ signa ab Gal. adducta, sed etiā alia si in corpore inueniantur, qđ dicta quinqȝ signa ad diuersis causis et modis proueniunt, qđ aliqn accidere potest dilatis vrā ppt ratē pponit, vnde ē maxē ꝯsonū ut simul cū ꝑdictis cō ꝑarantur alia signa quæ medicus cognoscere possit, qđ tunc dantur dextra

mota, quæ illa quinqȝ signa capitur. et ex consequenti qđ tunc n̄ datur vera pleuritis

Præter dicta quinqȝ signa patognomonica pleuritidis exquisita, alia adducit Gal. q. alia nuncupantur ut constat ex ipso I° aph. 12 de quibus etiā agit lib. de cōstit. artis cap. 15. q. signa ideo alia dicuntur et n̄ patognomonica quia n̄ tam pleuritidē ipsā, quā illius diversas accidentia significant, hæc autē signa sunt ut qđ dolor lateris ascendat ad iugulum, l. descendat ad hipocondria, et qđ pleuritide laborans facilius decumbat s. latus affectum, quam super aliud aut e contra. dixit ergo Gal. lib. de cōstit. artis cap. citato, qđ quando dolor ascendit ad iugulum inflamatio in superioribus partibus membranæ existit, si uero dolor ad pcordia descendat, in partibus inferioribus membranæ, inflamatio erit qđ si inflamatio exigua sit, et costarū medias existat tunc nec ad partem superiorem, nec inferiorem dolor pertingit. et autē inflamatio in parte dextra l. sinistra anteriori l. posteriori sit, hoc ex doloris situ, facile cognoscitur, quia ubi dolor fuerit, ibi erit inflamatio quæ ē causa illius, præterea admonet Gal. qđ cū membrana

Nota q. costas vellat, duplex sit, idē cū pleura dupliciter constet membrana, si ea pars pleuræ, q. externis ossibus hæret, et ossa ipsa immoderate tenet, violentissima inflamatione laboret, tum laborantes facilius et cū minori dolore decumbunt super latus sanum nā si decumbant super latus affectum, cū in

id

comprimatur molestia et dolor augetur. at vero si interior pleurae pars quod evenit frequentius, magis inflammatione afficiatur, vehementius dolent laborantes si super latus sanum reclinent, quia tunc ponderosior redditur inflamata pars et eius, si vero decumbant super latus infirmum minus dolent, quia eo in casu, nec ab costis premitur inflamata pars nec quasi suspensa pendet, sed potius ab utroque incommodo est immunis, quod si pleura utrinque equaliter inflamatione afficiatur, tunc in quit [illegible] quod par in utroque latere decubitus erit, id est quod equaliter molestabit dolor, sive super latus sanum, sive super morbosum, laborantes decumbant.

pleuritis notha seu spuria cognoscitur ex dolore lateris cum febre continua et cum difficultate respirationis distinguitur tamen a pleuritide exquisita primo ratione doloris, nam in exquisita ut diximus dolor est punctorius et altera extensus, et aliquando ad iugulum, aliquando vero ad hypocondria pertingens, in notha vero pleuritide, dolor pungens non est, sed potius pulsatorius ut [illegible] dolor 1o [illegible] 3o neque ad iugulum neque ad hypocondria pertingit ut idem [illegible] inquit 6 [illegible] comment. 3o quia cum musculi in notha pleuritide inflamati, ad dictas partes non extendantur sicuti pleura ideo dictis musculis inflamatis, dolor, neque ad iugulum neque ad hypocondria extenditur sicuti quando pleura afficitur.

2o distinguitur notha a pleuritide exquisita in pulsu et in tussi et in respiratione difficili, nam in notha pleuritide pulsus non est ita durus sicut in exquisita, nec respiratio ita lesa et tussis quando in notha pleuritide adest exigua est, et cum ipsa aut nihil aut parum est sputum evacuatur. fiat [illegible] pleuritis notha ex inflamatione musculorum internorum,

rotatur

rotatur

dura utraque pleur.ti

notha dolor pulsatorius non tendit ad hipocondria neque ad iugulum quia musculi non extenduntur.

nota — Thoracis cavitas ex inflamatione externorum intercostalium, l. sup. costalium et est destinguenda quia quando musculi externi inflamantur potissimum si fuerint sup. costales, dolor compressione externa exacerbatur

differentia (?) pleuritidis — pulsus non adest durities et similiter nec repentit tussis nec sputum evacuatio, quia nil humoris quod inflamationem excitat ad spatium thoracis pervenire, et denique febris non ita acuta est nec respiratio ita difficilis, sicuti musculis internis inflamatis quod etiam Galenus dicit lib. 5 de locis aff. cap. 3 inf. in quo eodem loco post paulo dicit Galenus quod quando musculi interni thoracis inflamati, compressio a medico facta affectio tactu discerni non potest, et quod dolor gravior est si musculi externi inflamarentur et etiam quod aliquid fluxionis inflamationem induxit ad cavitatem thoracis transmittitur, unde non tussis excitabitur, et tandem dicit Galenus quod etiam in inflamatione dictorum musculorum, aliquando dicit dari pulsus durities, tamen minor quam in pleura primaria inflamatione laborat.

Denique ut signis huius affectus finem imponamus dicimus quod humor qui est causa intrinseca pleuritidis, ex colore sputi quod cum tussi evacuatur potissimum cognoscitur, et ita si sputum fuerit rubrum, sanguinem causam esse inflamationis ostendit, si fuerit flavum, bilem flavam, si nigrum melancholicum humorem et denique si album et spumosum, pituitam inflammationem excitare signat, ita dicit Galenus lib. de arte curativa cap. 15 inf. lib. de crisibus cap. 10 et lib. 6 aph. com. 33. Iuvat etiam ad cognitionem humoris qui est causa inflamationis, modus doloris et febris, nam quod humor sanguineus est aut billiosus intentiorem dolorem et febrem excitat, quam si pituitosus aut melan

Fuerit

De prognosticis

Inter prognostica pleuritidis qd maiorem hēt difficultatem ē determinare
q pleuritis deterior sit, dextra scilicet an sinistra. et hic illud imprimis Dubium
nobis ē determinandū. in q difficultate Valles lib 7° epid com. 13
existimat pleuritidē dextram deteriorē ēe sinistra, q sententia Iohan
post ex hip lib 2° de mbis H° de suppuratione experimentum nō 51.
ubi agens de suppuratione q fit in cavitate thoracis ex peripneumonia
dicit hoc fin ēe tale superiorē ēe in latere sinistro thoracis, qd idem
dicit lib 3° sequenti de mbis H° de pleuritide ex dicto nō 26. ins agens
de suppuratione q sit pleuritide sequitur, cū q hip magis optet suppurationē
in latere sinistro pectoris, ut illā elligere tanqm minus periculosā
igitur cū pleuritidis et suppurationis eadē videatur cā, dicendū ē qd tūc hip est
pleuritis lateris sinistri, magis ē optanda, et ex sequenti pleuritis
dextra erit deterior, pbatur pr idem ex eodē hip dicto lib 3° de
mbis nō 27. sequenti ins; ubi expresse dicit, qd mbi fortiores fiunt,
in pectore dextris, quia est pleuritis dextra, erit fortior et deterior;
2° pr cadē sententia rōe supponendo prius pēs dextras in nrō corpe
calidiores et robustiores ēe sinistris, et imprimis qd pēs dextrae calidiores
sint dicit Aristo lib 3° de pēb anim cap. 4° post med. et lib 4° de gnē
anim cap. 1° in med. qd idem tenuit Gal lib 14 de usu pēiū cap 7° post med.
et 6° epid sect 2ª text 44; in qq locis praedicta dicta rō reddit, qa scilicet
cur in pē dextra corporis absolute ē, qd pēs dextras pr rectitudi
nē magis calefacit. pr qm rōe unde ē qd hip. dixit lib 5° aph. text 48.
scilicet qd mares ut pote calidiores in pēb dextris famina ūo tanqm frigidiores
in pēb;

sinistris magis granatis quod cum pars dextra est robustior sint sinistris dicit Hip lib 3° de morbis no. 27. cito et Aristoteles lib 3° de part. animal. cap. 9° in med. et lib 4° sequenti cap. 8 ante finem et Galenus lib 14 de usu part. cap 7° cito post med. ubi dicit quod dextra sunt sinistris in omni animalium genere fortiora; propter quas auctoritates [illegible] ideo ratione quia magnitudo caloris naturalis ad robur et firmitudinem maxime conducit, et sic Galenus lib 14 de usu part. cap 7° cito excogitat quod mares robustiores et fortiores sunt feminis quia sunt calidiores sunt. sed sic est quod pars dextra sunt calidiores sinistris, ut supra est probatum, ergo etiam debent esse robustiores et fortiores -

Quod dicta suppositio sit probatur quia bani ualles sententia nam pars calidior et sanguinolentior est magis parata ad acutas et calidas inflamationes et talis est pars dextra thoracis, ergo in illa maiores et calidiores fient inflamationes quae deteriores erunt, praeterea quia quanto pars aliqua robustior est tanto fortior morbus illi solet euenire, ut dicit Hip lib 5 de morbis no 27. cito, et quando dicta Galenus lib 2° de praesagatione ex pulsibus cap 4° in med. dicit quod illi qui sunt ualentes et admodum diu in morbos non inciderunt, periclitantur si incidant, quia in graues incidunt, et huius rei rationem assignat Galenus, quoniam ipsi propter robur non uincuntur nisi a magnis causis igitur si pars dextra thoracis robustior est, magna requiretur causa ad hoc quod in pleuritidem incidat, et ex consequenti illa pleuritis erit maior et deterior.

3° fulcitur per eadem sententia nam pars dextra mobilior est quam sinistra ut dicit Aristoteles sect 31. problem. 9° 25. quia ab ipsis partibus dextris motus incipit, ut idem Aristoteles inquit lib de com. animal. gressu, multo post principium itaque dextrum est quod pars dextra thoracis sit mobilior est sinistra deterius se habebit, quando pleuritide laborat, probatur consequentia quia pars inflamata

Tuti ē illa q̄ pleuritidē patiti, qete desiderat et n̄ motu, nō cū mo
uett, uehementius dolet, et magis fluctione infestatur · ut opte
Gtē doitit lib I.º de difficult.te resp. cap. 9.º post 9 · et lib 13 meth cap. 6.º
ante med ·

Pdictā valesij sentiā sequitr et ꝓbat petrus garcia dicta
disp.º 44 sup lib de locis cap. 7.º ꝓ ꝑcipue nō 23 fert infinitus defen
sione dictæ sentiæ á valesio drat. asserit n̄ petrus garcia qd rāo
ꝑ qm pleuritis sinistra ē deterior nō ē qā á maiori pueniat, cā
et ex squenti qā maior ē in ꝓpria eentia sd qm nō nobiliorē, occupat
ptem, · qm dicta ut pbet, supponit ex Gtē lib 4.º meth · cap. 6 ante med qd
mbri magnitudo ē triplex, sc; ꝓpria eentia l. ob asses pās substantiā
secundū Gtē l. deriuos ꝓ cacoethia seu malignitē, quo supo dit qd fit
nobilitas seu substantia pās 2.m Gtm et cōe morum loquendi medicorū,
n̄ dicatis nr de trib, aut 4.or pcb, mri corporis sc; de corde, cerebro, iecore
et testib. tm seperatim aliq pars ptr illas, pōt ē robustior, alia et
ꝑ nobilior, itaqꝫ concludit qd pleuritis dextra ē deterior, qm sinistra
nō qā sit maior in sua eentia sd qā occupat ptem dextra q̄ ideo no
bilior ē qā robustior ·

Contrā sentiā qd pleuritis sinistra deterior sit tenet Siliati dria
99. in verbo ꝑ 3.º Gentilis et Iacobus sup Au.ª fen. 10 3.ª tract 4.º cap. I.º
explicantes Au.ª ꝑ. gravius q̄ s pies et Mateus de gradi lib 9 ad
Alma. cap. de pleuritide et Hom. Rod · lib 5.º de locis sect 2.ª deuisione 3.ª
a.º ꝑ. in errores nō 5.º inf. q̄ sentia diuite intelligat et nobis uerior á
paret ·

Ꝑ exacta qº illius intellectione supponi ē ex Gtē lib I.º de alim facultt.
cap 2 in

e Hib 3° cap 2° post med. qd qdo aliq intra se cparantur, ut recte inter ipsa feratur iudiciu. in oib. det servari paritas pter qm in co inquo fit cparao unde cu in psenti pleuritidē dextrā et sinistrā intra se cparam, et q. illarū deterior sit ingrimi paritas in oib. det servari pter qm in hoc qd altera in latere dextro thoracis alta vo in sinistro extat, na in hoc solo fit cparao itaqz in quante et qlite cae, et in magnitudine, et mote ipsius pleuritidis paritas servanda e, aliter n. certu e qd pleuritis q. dependet a multo vitioso et maligno hore, deterior multo erit qm illa q. ab exiguo et benigno huore cause, quis illa prior in hoc in illo latere extat, paritas pter servanda e in pximitate aut distantia a corde na si in aliis paritas servetur, illa pleuritis q. pximior cordi fuerit, deterior erit, sive dextrū sive sinistru latus apprehendat ut optē addit. Au fen 10. tract 4° cap. post med. ubi post qm pposuit questione qm in psenti disputamus illā determinat dicens verū unitas e qd ppinqu exire loci e deterior, et idē qd illa pleuritis q. e magis ppinq cordi deterior existit

Solus dubij.

quo supposito sit. Cto servata parite in qlite et quante cae pleuritidis et in magnitudine ecentia ipsius, et in proximitate et distantia a corde solū facta dna in hoc qd pleuritis in latere dextro homis f. in sinistro extat, in hoc ingm casu pleuritis sinistra deterior e qm dextra qa maiora symptomata inducit et maius vita periculum infert, q. Cto ut pbetur suppm e qd unitas sinistri

Cordis ē pars nobiliss.a inter oēs ptes corporis et sic potentior ē dextra
ventriculo ut colligitur ex hip. lib. de corde n° 5. et ex pte Gal. dōt.
lib. 6° de usu pciu cap. 7° ad f. qd ita cē late et opte phat Lau
rentius lib. 9° de hist. anat. q.e 17. qa sed dictus ventriculus si
nister cordis spum vitale in se otinet et arteriarū ē prin.pu qs
dictu spum et vim pulsatilē universo corpori impartiētes, cu
sus sappim ē qd ptes eiusdē lateris ut dextra cu dextris, et sinis
tra cu sinistris inter se maxē coicant et cōveniunt, ut ex pina quoti
diana testatur et Gal. saepe dōt praecipue lib. 4. de usu pciu cap. 7 post
med. qm dra x° hip. mito cē ibi dōt, et ex hip. colligitur lib. 2°
epid. sect. 3.a ad med. et lib. 6° epid. sect. 2° text 12. itaqs qdo pars
aliq. sinistra corporis laborat, ptes sinistri magis et facilius
suu vitiu coicabit qm dextris, qd idem de pte dextra corporis egro
tante, via pciu dextrarū, ē dni qq [illegible] supposit[illegible] hac unica
fundali roe na qdo pleuritis ē in latere sinistro ventriculus si
nister cordis q. ē pars potentiss.a magis opatitr et laditr, apē
inflamata, qm qdo pleuritis ē in late dextro, 2° ex illa maiori
opasione ventriculi sinistri, deteriora sequntr accia et maius vite
periculu, q. pleuritis sinistro sine dubio erit deterior, ex eo
cu sit qa maiori dña, cu pte nobiliss.a dēt qm pleuritis dextra;
ex hac dra infertr, falsa ēē sentiā pofeat, in scholiis sup postaliū
cap. 25. de pleuritide, ubi dōt qd si cetera paria sint sola dēs crimine
existente insitu aq periculosa ē pleuritis dextri lateris ac sinistri
cu utraqs aeqlis dignitatis ptes occupet, na ut ostat ex s° dictis qs si ptes utriusqs
lateris

Sint eq(ua)lis dignitatis caeteri quae partes lateris sinistri maiori sunt cons(ensu)
cum ventriculo sinistro cordis quam partes lateris dextri, ideo propter illam sol(utio)
cum ob leuitas lateris sinistri merito deterior debet reputari.
Restat igitur soluere auctoritatem et rationes p(ro)ualentis sententiae adductis iterum et
ita imprimis ab Hipp. lib. 2° de morbis n° 51. et lib. 3° sequenti n° 2.
in quibus magis optat suppurationem in latere sinistro quam in dextro, dicimus
imprimis quod dicti libri de morbis non sunt Hipp. sed alterius auctoris ut communiter senti
unt omnes fere medici. et ita cum aliquam auctoritatem ex dictis libris
adducunt, non Hipp., sed auctorem librorum de morbis citant, quod etiam facit
Valles loco supra citato; nil igitur mirum est quod in dictis libris aliquas
sententias omnino dissonas habeant, et ab Hipp. sententia alienas, inter quas
potissimum connumerari debet illa quae est citata in qua dicit quod suppuratio
in parte sinistra pectoris magis optanda est quam in dextra, nam cum pus
in dicta sinistra parte contentum magis debeat laedere sinistrum cordis
ventriculum, quam si esset in parte dextra propter hanc rationem suppuratio in parte sinistra
non est magis optanda quin potius deterior censenda sicuti de pleuri
tide supra diximus. 2° possumus dicere, quod suppuratio ab auctore illius libri in latere
sinistro optatur non quia in extensis minoris periculi sit, sed quia
si suppuratio sectione curanda est maiori cum periculo caueretur in
latere dextro propter iecoris situm quam in latere sinistro cuius sectionem
nihil est quod prohibere possit, quae solutio eadem mente illius auctoris extat, nam post
quam dixit suppurationem optandam esse in parte sinistra, quasi reddens rationem
illius dicti subdit nam dextras partes urere aut secare difficilius
est; et hanc solutionem adducit Brabo lib. 2° pnost comment. sq. pag.
369

Ad aliā auctoritē ex dicto lib. 3° de mīs c° 21. ubi dicit q̄d mīs fortiores fiunt in pīb. dextris. R̄ñri pōt negando ipsā q̄a dicit n̄ ē ut s̄ dixi
2° dici pōt q̄d intelligit in pīb. dextris p̄ter q̄m in pectore n̄ ipso n̄
namq. ut statī videbimus pīs dextrā n̄ s̄. calidiores nec robustiores
sinistris cuius rei rōe fortiores mūi in ipsis fiunt.

Ad 2ª pbār. peadē sñtia adducta q̄ q̄d q̄d. Gl̄ et Aristotelici
... dicunt q̄d pīs dextra s̄. calidiores sinistris, dñt intelligi excepto
pectore, q̄a licet rōe iecoris q̄d in pē dextra ē situ, pīs dextrā pectoris deberent ēē magis calida, q̄m sinistra, cū tn̄ q̄a ventriculus sinis
tr cordis calidissimus cum arteria magna sanguine arteriali ē s̄ pīs sti
tum in pē sinistra pectoris existūt, hinc puenit q̄d dicta pīs sinistra
pectoris, licet n̄ maiorē, saltim æq̄lē caliditatē, cū pīb. dextris obtineant
ex q̄ dīa sequit̄ q̄d cū pīs dextra pectoris n̄ s̄. robustiores sinistris q̄d
q̄d æq̄le in utrisq. pīb. inueniti calor q̄ ē potissa cā roboris, æq̄lis
in ipsis inueniāt, cū cū p̄ter calorē alia sit cā roboris in
pīb. s. ipsarū pē exercitāo, ut ex Arist. collegit. sect 31 pblem
q. 12. et Gl̄s expse dīt lib. 6° de ūs cap. ultīo inf. et lib. 2° aph. t q.
ūs ex hac radiu pīs dextra pectoris n̄ erunt robustiores sinistris
q̄a ipsa pīs sinistra pectoris ... uitæ de... æq̄liter exercitatæ
et mouentur cū dextris ... ex q̄uenti, ... cām, æq̄le robur cui p
pis obtinebunt, ... q̄m dīa dīn ē q̄d q̄d A. ... de mīs
Aristot. et Gl̄s, in rōe d° ... dicunt, q̄d pīs dextra s̄. robusti
ores sinistris p̄diti Ad. intelligi s̄. de aliis pīb. p̄ter q̄m in
pectore, et rōes adductas, supposito q̄d pīs dextra pectoris n̄ s̄. calidi
ores nec robustiores sinistris recte sequit̄, nihil pbare rōe q̄ p sñtia valerij

adducta ...

illa namque ratio solum habet, rem supposito quod partes dextra pecto
ris calidiores et robustiores sint sinistris.

Ad primum pro dicta ratione dicere possumus 2° quod licet gratis admittam quod partes
dextrae pectoris sint robustiores sinistris, non tamen ex hoc sequitur quod pleuritis
dextra, debeat esse deterior, quam sinistra. nam si servetur paritas
in causa, (quam servandam esse ut diximus) potius ex maiori robore partium
dextrarum sequitur, quod pleuritis in ipsis debeat esse mitior quia per maius
robur, facilius superabunt, eamdem causam, quam partes sinistrae debi
biliores sunt. dicimus ulterius quod licet in partibus robustioribus ut incidant
in pleuritidem, aliquantulum maior causa requiratur et pleuritis
ipsa in sua essentia etiam consequenter maior sit, quam in partibus debi
lioribus adhuc in hoc casu non sequitur, quod pleuritis in partibus robus
tioribus debeat esse deterior quia partes robustiores aequali facilitate
superabunt causam et pleuritidem aliquantulum maiorem, ac partes debi
liores, causam et pleuritidem minorem vincunt quoniam sicut se habet
virtus debilis ad exiguam causam et aegritudinem sic virtus robusta
ad magnam causam et aegritudinem se debet habere. ex quo sequitur quod etiam si verum
sit illud quod dixit Avicenna libro de motibus nō 27. in ratione de citatus, scilicet quod quanto
partes aliquae robustiores sunt, tanto fortiores morbi in ipsis fiunt, nihil omnino ex hoc
non sequitur quod tales morbi debeant esse deteriores quamquam unus aliquis morbus sit fortior
et maior alio, cum eum qui est cum virtute robusta potest esse non magis peri
culosus quam alius morbus minor qui cum virtute debili est. Ideoque ex quo
dictum etiam dictum est quod quod Galenus lib 2° de crisibus ex pulsibus cap. 4
et in illa ratione citatus dixit, quod illi qui bene sunt valentes, et ad minimum diu in morbos
non incidentes supr

periclitantur si incidunt, quia ingraues incidunt morbos, propter ipsorum robur
dicimus ergo quod illa differentia non est uera in uniuersum, sed solum quo ad causam morbifica
quod diungitur, maxima et quod uires aegrotantium ualde superat, multotius
non uidemus quod homines robusti incidunt in aegritudines moderatas in quibus
non periclitantur, imo potius, propter ipsorum robur ab ipsis facile euadunt. probatur
quod ex omnibus dictis quod licet admittatur quod partes dextra pectoris sint robustiores
sinistris non tamen inde sequitur, quod pleuritis dextra debeat esse deterior quam
sinistra. Ad ultimam rationem dicimus negando quod in pectore partes dextrae sint nobi
liores sinistris nam partes dextrae et sinistrae in pectore aequaliter mouentur
ut supra diximus. Et sic propter motum non laedentur magis partes dextrae pectoris
cum pleuritide laborant quam partes sinistrae.

Ad sententiam tandem petri garciae dicimus ad mittendam non esse
1º quia illud quod supponit, scilicet quod partes dextrae pectoris robustiores sint
et illae nobiliores quam sinistrae, illud in genere falsum ut constat ex dictis
2º quia licet illud esset uerum adhuc ex eo non sequeretur, illius intentum, nam ex
eo solum, quod pars aliqua sit robustior alia et ex consequenti nobilior
ut ipse uolebat, si ex alia parte non habet maiorem nobilitatem quam alia
quia scilicet aduitam magis necessaria sit. ex eo ergo solum non licet sequi quod morbus
qui est in illa parte robustiori sit deterior alio qui est in parte magis debili
si seruatur paritas in magnitudine causae et morbi, quam paritatem seruandam
esse ipse met petrus garcia fatetur. quin imo ex illo fundamento potius
ut sequitur quod morbus qui est in illa parte robustiori, debeat esse multo minor
et securior, nam propter maius robur ipsius partis robustioris in ipsa et in pectore

et in pectoris sentientibus operationes non laeduntur magis et ex alia parte cum
et cam ipsius facilius aria possunt superari, quam si in pectore debilior
existerent, ut iam supra diximus.

Declarata iam pro gratia difficultate de prognostica pleuritidis, accedendo
ad illius generationem imprimis diximus quod pleuritis frequenter generatur
per continuas a capite ad thoracem destillationes, ad quas est non parum
iuvat thoracis perpetuus motus, qui ad se quodammodo fluxiones advo-
cat. Iuvat etiam quod pleura propter cordis et pulmonis vicinia,
sanguine calido et tenui abundat, ad excitandam inflammationem
parato, quem cum ad se fluit propter nativam debilitatem non potest expurga-
ri. Aliae vero membranae in corpore licet etiam debiles sint, non tam
frequenter inflammatione afficiuntur, tum propter sanguinis paucitatem
quam habent, tum etiam propter eiusdem sanguinis frigiditatem et crassitiem
et si membranae ventris inferioris quamvis sanguine abundent
concedendum quod sanguis ille non est ita calidus et tenuis sicuti in
partibus thoracis, ideo dictae membranae non ita frequenter sicut
pleura inflammationem patiuntur, deest quam in ipsis, deficit assi-
duus thoracis motus et defluxiones a capite propter quas causas pleu-
ritidem frequenter generare diximus, accidit autem pleuritis maiori ex parte
in sanguineis et biliosis et in his qui thoracem habent angustum et im-
becillum et inter tempora anni praecipue in hieme ut Hip. docet 3°
aph. 23, potissimum in aquilonia constitutione ut ex eodem Hip. constat text
3° ante, nam cum frigiditas aeris quae eo tempore viget, partes pectoris
tanquam exangues maxime laeduntur et debellitantur, et fluxiones ad

à capite et à toto corpore ad interiora confluentes obstipatis meatibus extrinsecis ab eadem aeris frigiditate: illi vero homines qui delicatiores existunt non valde morbo laterali corripiuntur ut Hip. dicit lib. 6 aph. 33 idem raro pleuritide laborant, ut explicat Gal. in comment. tales namque homines pituita superabundant. pleuritis vero ut in plurimum ex biliosis humoribus fit propter pleurae densitatem ut supra diximus contra Hip. lib. de aere aquis et locis n.o 4 dicit quod in illis in quibus aliui liquidi existunt, pleuritides non multum proveniunt.

Ad predicendam salutem. l. mortem et morbi longitudinem aut brevitatem sputum in pleuritide maxime conducit, et sic in ipsa precipue considerandum est, ut Gal. dicit lib. 1o de Crisib. cap. 7o in f. et lib. 3o sequenti cap. 3o in p.; ipsi. n. soli in pectoris morbis fides adhibenda est inquiens sputo, illius quantitas, exeundi modus, et tempus, eius color, et minus subire, consideranda et etiam dicunt; et ita dedit illis in presenti est agim. ab sputi quantitate incipiendo dicimus quod sputum non apparere, seu non spuere, hominem signat in thoracis morbis quod urina extreme aquosa in morbis idem signat unosi grys, ut Gal. dicit lib. 1o de Crisib. cap. 15 in p. et ita nil, non spuere in thorace quod urina aquosa in febribus. spui, seu sputi nulla quantitas pleuritide cruda, et in cocta signat quod l. celeriter hominem rapiet, l. longo tempore durat ut Gal. inquit lib. 5o febrium dictis cap. 3o in f. nam si, cum imbecilla facultate talis cruditas prolungatur, presens dicit periculum, si vero cum robustata virtute, aut tarde concoquetur, aut in superiore virtute, ut Gal. dicit lib. 4o de cris. partis cap. 8 in med. quae pleuritis in cocta et cruda, à Gal. et omnibus medicus, pleuritis sicca appellatur. non quidem quia exinanitione, aut intemperia sicca

In dolore illo lateris, quia in ea ~~nulla~~ nihil ab affectis partibus sputi; nam
super stultitiam nil discernere, in obiter illius cõe exstitit; ut testatur Dr lib. 1°
de aut. 22. Cum autem propter quam, sputum in pleuritide non evacuatur, non solum
ad humoris cruditatem, sed etiam ad alia referenda est, tribus n. de causis id
accidere potest 1° ex humoris evacuandi vitio, quia nimirum fere nihil, ex
inflammatione, propter illius cruditatem resudat, vel quia illud quod resudat, tenue est
et fluxile, ita ut ab aere impellente de facili circumfluat, vel quia crassum
et viscidum est, taliter ut fistulis pulmonis agglutinetur, et
aeri impellenti non cedat; 2° sputum non evacuatur, ob doloris vehementiam
sic n. ne augeatur, mediante tussi, in medio functionem thoracis de-
tinet, quod sputum debebat evacuari; et denique ultimo sputum non apparet
propter facultatis attractricis imbecillitatem quae cum media musculorum thoracis compressione spu-
tum evacuat, quod debilis est dicta evacuatione absolvere non potest, ut testatur Dr 2°
prorrhet. Comment. 43 propter quod communiter dicitur causam ex dictis si sputum non apparet,
\+ nota — malum est signum, nam quamvis inflammationis materia cocta sit, dum non evacuatur
\+ ad salutem in obitus non trahit, ut testatur in omnibus lib. 2° prorrhet. Comment. 67.
advertit tamen opportune Avic. fen 10. 3i tract. 4° cap. 4° quod aliquando in pleuritide
miti, non apparet sputum propter exiguitatem causae ipsius pleuritidis quod cum
per sputum non evacuari, sed insensibiliter propter illius parvitatem et rarae resolvi dis-
solvitur.

princ. — Quod si sputum in pleuritide omnino non deficiat sed exiguum, liquidum et crudum
incr. — appareat, obscurae coctionis est signum, principiumque morbi nondum finitum esse dem-
augment. — onstrat; quod vero sputum in quantitate augetur, facilius quae educitur et magis coctum
nit — apparet, manifestae coctionis et incrementi morbi certum est signum, sicuti quod
eaque spuuntur exquisite cocta fuerint et multa et sine difficultate evacu-
Status — ato, tunc temporis est vigoris et status quod si sputum aequaliter coctum persev-
et

et cum eadem facilitate educatur, illius tamen quantitas imminuta fuerit, et similiter cum hoc dolor fuerit remissus, tunc nobis declinatione subsequuta [illegible] declinatio nota
iam fuisse denuntiabit, ita optime Galenus dixit, lib. I de crisib. cap. 18. in p.

Ad sputi colorem iam diximus, quod ex ipso cognitio inflammationis causa, ut ex colore flavo aut pallido sputi, cognitio quod flava bilis inflammationem commisit, et sic de aliis coloribus sputi [illegible] [illegible] addam tamen esse valde quod praedicta doctrina solum est intelligenda de sputis quo cruide sunt, nam quod sputum perfecte coctum est aquocunque humore inflammatio excitetur, nota
album debet esse leve et aequale, aditiaque mediocre, ut Galenus docet lib. I aph. comm. 12 post med. nam hoc solum sputum inter omnia est optimum, et reliqua sputa cruda et male respirari dent, tamen adhuc inter ipsa doctrina extat nam sicuti inflammationes sanguineae, mitiores sunt omnibus de eiusdem pectoralis, potissima biliosae et denique ex atra bili genitae, deteriores cunctae, ut Galenus docet lib. de constitutione artis cap. 16 post p. et lib. 2° prorrh. comm. 46. sic inter sputa quae inflammationem sunt signa, illud quod nigrum est, tanquam pessimum, flavum aut pallidum non ita malum, album aliquantulum melius et denique nota rubrum omnium optimum erit censendum.

Obstat tamen aliquis de hoc Hipp. lib. 4° aph. text 47. ubi excretiones cruentas malas esse docet, et ipsas inter lividas foetidas et biliosas tanquam exitiosas constituit. ergo sputum rubrum non debet laudari in pleuritide tanquam minus periculosum. Dicendum tamen quod Hipp. ibi loquitur de sputo veri sanguinis quod sine dubio pessimum est signum. Ostendit enim aliquando vena ex his quae in pectore sunt reseratione aut ruptura qua affectus [illegible] passio dicitur, et ita per se deterrimus morbus sit si cum pleuritide iungatur sine dubio illius

malitia adaugebitur, in quo sensu est intelligendus Celsus lib. 4 cap. 6 post. p. med. dixit dolore lateris grave esse, cum sanguis excreatur sputum autem rubrum quod in pleuritide, miliusu intra ea sputa cruda est diximus, tam exsanguine tenui per resudare solum transmisso, et ita minus rubrum et tenuius quam in sputum vere sanguineum exit, ita unicum Gal. ut dixit, lib. 2º prost. Comment. 5º ubi dixit in pulmonis ulcere, purum sanguinem spui in pulmonis autem inflammatione sanguinem tenuem per exilitionem id est resudare ut excreatio fiat. resudare quod idem in pleurae inflammatione contingere est dictum.

De tempore evacuationis sputi et de exeundi modo dictum est cum Hip. lib. 2º prognost. text 43; excreationem seu sputum in pleuritide et peripneumonia cito et prompte debere excreari, quoniam dicit, quod sputum in primis morbi diebus et cum facilitate et exiguo tussi, et sine dolore evacuandum est, nam si ita evacuetur, materiam morbi obedientem et naturae robur, quam ipsa demabit, ex quo morbi brevitatem et securam sanitatem subsequi est necesse, et quoniam dixit Hip. lib. 1º aph. 12 est dixit quod in morbo laterali si sputum statim appareat, morbum breviat si vero postea conducit. et haec de sputo in pleuritide sufficiant, ille enim qui exactius vult quae ad sputum pertinent scire voluerit, consulat Hip. et Gal. lib. 2º prost. à sententia 43 usque ad 51. inclusivum et commentum interpretes,

Ceterum licet in pleuritide et aliis morbis thoracis sputum principue considerandum sit cum hoc tamen est alvi excrementa et urina in eisdem morbis considerandae à medico sunt ut Gal. dixit lib. 3º de crisib. cap. 3º in p. nam quod urina mala est ostendit maius aegri periculum, quia signat quod malum non solum est in thorace, sed est in iecore et venis, quam per dispositiones urina ostendit, et vero quod urina bona apparuerit parum refert ad pendendam salutem quia licet in iecore et venis nullum sit vitium ut ipsa ostendit potest nihilominus aeger perire propter magnitudinem inflammationis quae in thorace existit. quod dicta ex Gal. colligitur Lib. 3º epid. sect. 2ª comment. 6º ubi in ventris thoracis, et urinarum affect.

Urinas inspiciendas ee sic incipit, na licet bona si apareant, non magnum probeant de salute momentum, et econtra si prauae fuerint, amplificant simul aegri periculum. nota etc. nota

Periculum ... recte considerandum in pleuritide, statum virtutis maxime oportet considerare, nam si pleuritis cum virium imbecillitate coniungatur, lethalis est; pleuritis non magis, quam morbi venosi quis, virtuti validae tegritur; nota

Sed curatio, quod sine cibi oblatione, mox cibi coctioni et expulsioni sufficiat virtus autem languida sufficere non potest, ut Galenus docet lib 1° apud Cosm de C. multo melius lib 10 meth. cap. 8° inf. ubi dicit, quod una salus pleuriticis et peripneumonicis et iis qui angina laborant est virium robur. Lethalis est in pleuriticis pulsus validus durus parvus est alius creberrimi aparuerit ita ut pleuriticus cum tali pulsu, nemo fuerit servatus ut Galenus docet lib 4° de praesag. ex puls: cap. 8°. nota

Ac transitus pleuritidis dicendum est cum Avicenna fen 10 3i tract 4° cap. 1° post quod pleuritis sicut reliquae inflamationes triplex potest terminari, scilicet per indurationem, resolutionem, aut suppurationem. 1us modus transitus per indurationem, rarissime aut nunquam accidit in pleuritide ut Avicenna docet cito quia pleuritis fit in loco calido scilicet in thorace prope cor, et ut in pleuritim materia calida quae inepta est inductioni; 2° in transitus per resolutionem, frequentior est in pleuritide et inter omnes securior, na resolutio in inflamationibus semper maxime optanda est ut Galenus docet, lib de marasmo intemperie quia fit cum minori noxa et materiam potentiorem, et materiam benigniorem esse, significat. haec autem resolutio in pleuritide, triplex contingit, 1° quando causa inflamationis in halitus convertitur, et insensibiliter resolvitur quod accidit quando inflamatio exigua est, et materia calida, et benigna. Cuius modo non auxilium medicis ad levandum, 2° fit dicta resolutio quando inflamationis causa ex parte inflamata in cavitate thoracis residuat et deinde in pulmonem recepta, sensim per sputum expurgatur, qui modus resolutionis in pleuritide inter omnes frequentior est.

ultimo pleuritis tet impri p resolutio traa delet, quo ea q inflamm
tione comitit, ad alias ptes transferti. Siue in illis ptib, de nouo
inflamatio efficiat, siue sensibilit aut insensibiliter p illas euacuetur,
3° q illa trao in pleuritide q fit p supurat, ostingit, quo ad minus
tracta uenit sectio expurgatio, fomentis q adhibitis et facta est euacuatio
p sputu pleuritis no cessat, tunc n. si nihil excitiotu apareat
et uires mediocrits ostent, pleuritis in supuratione uerti solet ut hip
dot lib. 2° prost text 52 q trao p supuraton media e inter ea q simplr
ad salute fit, et ea q fit ad morte ut Gtl dot in com. et na quo na
simplr ualet, ita ut pleuritis absolute uincat, tunc fit omnimoda mu
tao ad salute, quo uo na nbo succumbit accidit mors, quo aut no
oio na uincit, et quo uirtus mediocrit ualet, et nibus et humax, no
tn excitiosus tunc supuratio fit hoc n. a natiuo calore proueit n oio uin
centi ut Gtl dot, lib 3° simpl. cap 6°
Et tet hip. lib 2° prost text 52 cito no assignauerit trum in quo debeat
supurao in pleuritide ostingat, assignauit tn lib 5° aph. text 8. dicens
q cunq morbo laterali laborantes in quatuordeci dieb, n repurgantur, ij ad
supurato uertunt, cuius sontia trao ita ut dot idem hip lib 2° aph. text
23 mbi acuti in 14 dieb, iudicantur. sed sic e quo pleuritis e mbus
acutis ut dot Gtl lib 1° aph. com. t 12 multi post p
g in eisd 14 dib, dot trao, et ita si neq ad salute absolute neq
ad morte trahit, dot trao p supurat q una e extraoib, qq pleuritis
finit ut s diximus.
Sed hanc tn dni e ccis dbs ex hip. lib 3° epid sect 3° text 79 ubi
referens historia a Taxionis q pleuritide laborabat, dot pleuritidi
illa tracta fuisse 34 die et nihil eius supurata n fuit sed p sudore
ultimo iudicata prudente propria excreatione q falsu ur asserere,
quo pleuritis in 14 dieb, n trahit p repurgao, tunc in supuratione
uertitur

cui dij dicti a. t. diversas adhibent solutiones. quum plures quam falsae et infecti
intermittunt et sic extendi uenius uir. Cum Christoforo a Vega lib 5° aph.
Comment. d. quod morbi acuti non solum 14 die sed etiam 17 et 20 solent iu-
dicari ut ex hip. colligitur lib 3° prog. post text 8° nam quod morbi acuti,
ante 14 diem, exiguam aliquam evacuationem patiuntur, cuius ratione illorum acutiis
remittitur, tunc dicti morbi fiunt acuti non exacte, et extenduntur usque ad
20 diem ut ex Gal. constat lib 2° de dieb. decret. cap. 13 quod idem clarius
ostendit, lib 2° aph. comment 23 inf: ubi inquit quod morbi acuti,
qui ad finem habent acutiei, numquam obtinent plures quam 14 dies, illi uero
morbi acuti qui motus habent inaequales ille et qui aliquot dieb. remittuntur, deinde
uero rursus cum intentione accipiunt illi inquam morbi acuti ultra 14 diem ex-
tenduntur, et quum dicta eius dicta est quod hip. lib 5° aph. text 8. cito dixit
quod pleuritici qui in 14 dieb. non repurgantur, insuppurationem uertitur, illud dicit,
intelligi debere illa pleuritis non patiatur aliquam evacuationem ratione cuius pleu-
ritides acutiei ante 14 diem evidenter remittatur, nam si ante dictum
terminum, pleuritidis acutiei remittitur. potest extendi usque ad 17 et 20
diem, et hoc ut in dicto tempore repurgetur et aliter terminatur. quod si non
accidat, tunc insuppurationem uerti debet in eodem tempore. quod etiam est intelligendum
de lib 7 aph. Comment. 12 post med. dicit quod morbus lateralis magno
expuere terminum suae iudicationis habet diem 14 et si non tunc, saltem circa 20
quorsum dicimus pleuritidem Anaxionis sed dicte dicta non obstare
nec talis pleuritis ut constat ex textu hip. die 20 iudicata est, et cum ipse fuit
sic, dicto namque die a Naxion sudauit, et a febre liberatus est.
accidit autem dicta pleuritidis iudicatio die 20 et non 14. quia in primis
dieb. habuit aliquam evacuationem per urinam nam urinae in ipso erant multae
et etiam quum die 11 aliquantulum sudauit quam evacuationem ratione pleuritidis

alterius

Euidenti remissa fuit ante 14.um diē. Et sic febris est in die 11 fuit mitior. postea uo qa in die 21.° passus fuit Anaxion recidiua ideo dicta pleuritis integre Iudicata fuit, 34 die qa ld facta fuit nobis allatus. ex d euidentia, q nobis n sola usqz ad 34, sed etiā usqz ad 40 diē solet extendi. lo pleuritis qo anaxionis qa die 40 Iudicata fuit ut ē dicta ideo ad suparatiōē n uersa fuit. lat.

Caterum qa de suparatiōe in pleuritide alia ē doctrina ē qd medicus cognoscat pleuritidē in suparatiōē uerti n sola ex eo qd in 14 diebus n repurgata ut ē dictu sed etiā ex eo qd tunc febris et dolor maxime augentur. Ita illa hip lib 2° aph. text 47. ubi dicit qd dum pus efficitur dolores et rigores potius tunc suparire solet ut Gal. dt. Lib. I de fis cap. 5° et a fat et defficultas respiratiōis augetur et tussis ualde sicca aparet. facta uo iam suparatiōe et febris et dolor remittunt et in pe loco ... dolore pondus sentitur, qz factis uomica in qua pus otinetur, rumpitur et pus ipsum in cauitate thoracis decidet, et nobis a pleuritide uadit, ... noctu doctis ... q Empiema a medicis dr. de quo in ppro cap sigillatim ē agim.

Inter pcipua(?) pleuritidis q malu in ipsa significant, duo sup ... eorum Carida, quorum alterum est a pso hip. lib 7 ap. 5. 11. ubi dt a morbo laterali inflammatio pulmonis malum, in q sententia ut notat Gal. in comment.° ... hip. loq de pulmonia q pleuritidi supueniat, manente ipsa pleuritide qd sine dubio malu ē na deterius ē aegrotanti, duabus aegritudinibus simul teneri qam una tm, qd si de pmutatione pleuritidis in pulmonia, hip. loqtur, etiā illius sententia uera erit, qa quando cessante pleuritide, ipsa in pulmonia mutatur, est eo in casu malu ē signu na pulmoniacu sit in parte q ē potius ... et ppinquior cordi qm pleura, deterior ē aegritudo qm pleurit.

Alterum problema adduit idem hip. 6 aph. text 26. dicens ambobus lateralibus habitu alui profluuium adueniens malum est, ubi iam hip. re hpare alui fluxum in pleuritide quod an semper ita uerum sit, an non aliquando, alui fluxus in pleuritide positus eueniat.
Coite medici disputat. in qua defficulte nos breuiter absoluentes dicimus 1°
quod alui fluxus adueniens in pleuritidis est malus tanquam signum quia
cum talis Euacuatio fiat ante coctionem Symptica est et praua dispositionis signum,
ut Gal. dicit lib. 4° aph. 2° in p. et multo melius Comment. 22 Sequenti, significat
enim, humorum multitudinem, et malignitatem Cuius ratione facultas expultrix ante
debitum tempus operatur. haec enim cum naturaliter operatur, solum excernit post
Coctionem, ut idem Gal. dicit lib. 4° de p[...] expuls. Cap. ult. ad f. et lib. 3° de dieb.
decret. Cap. 8 post p.

Dicimus 2° quod alui fluxus adueniens in pleuritidis propter humorum multitudinem acrimoniam aut malignitatem, si uirtus ualida est quae possit, dicta Euacuatione tollerare et ipsam regulare, tunc quidem talis alui fluxus est bonus tanquam causa, quia imminuit Causam pleuritidis et ipsam cum fluit ad pectus ad partes inferiores reuellit in quo casu est intelligendus Auicenna fen 10 tract. 4° capt. 2do dicit quod fluxus uentris in pleuritidis est res Iuuans quod dicta probari potest ex hip. lib. 6 aph. text 17. ubi in oculorum inflammatione laudat fluxum uentris dicens lippienti alui profluuio corripi bonum. Et quia sic mediante tali Euacuatione abundantia humorum simul euacuatur, et ad partes inferiora retrahitur ut Gal. dicit in comment.° propterea quoniam idem Gal. lib. 13 meth. Cap. 11 in med. dicit, quod illos qui inflammatione oculorum tentari ceperant pur gatione per aluum facta uniea die persanauit propterea operatione ... et inflammatione in pleuritis in principio sui, Coiet ... alui fluxus ad reuellendum et imminuendum humorem qui fluit ad pectus. Caeterum si fluxus alui in pleu ritidis

in secunda pleuritide n̄ ē faciendā ap̄ta qñ in p° n̄ ir declinaōe — cōtingat cū uirtute debili, tunc talis euacuaō reprobari dēt n̄ sc̄ tanq̄m signū q̄d est, tanq̄m cā, q̄a sc̄ uirtus ipsā n̄ pōt moderari nec tollerare, et sic uires deiciat citra m̄ri leuamen.

Dicim̄ 3° q̄d q̄do alui fluxus adueniat in pleuritide in statu l̄ in f̄ ipsius si fiat p̄cedentib̄ signis coctionis & cū uirtutis robore, tunc talis euacuaō simplr̄ laudanda ē & tanq̄m signū & tanq̄m cā, q̄a fit crisis rōe, & cūm pleuritidis euacuat, q̄a sicut pectoris m[illegible] euacuant p̄ os mediante tussi & sputo, ēt dicta pes utiliter p̄ uiā inferiorē euacuant, q̄a uenti inferior mediante lecore ōib̄ p̄tib̄ corporis copulatur, & eam excrementa suscipit, ut op̄te ait Galenus lib 2° p̄nost comēt° 13 & alibi. Et in hoc casu alui fluxus n̄ erit q̄lis cumq̄ sed diarrea biliosa l̄ alterius mãe p̄derisite cãe q̄ pleuritidē cōmittit.

nota — Ast uō si alui fluxus adueniat in pleuritide in statu l̄ in f̄ illius sine signis coctionis, imo cū signis crauis & cū uirtutis debilitate, tunc māxime dēt reprobari q̄a eo casu accidit spatiente lecore et uentri cuiusq̄ p̄pter pleuritidis uehementiā & malignitatē, et in hoc solū casu ē intelligendus Hip. lib 6° ap̄o text 16 cito cū dixit q̄d a morbo lateralj habita alui p̄fluuiū adueniens ē malum, ita explat Galenus in comēt° in quo sūi est ē intelligendus Aū cap. 4° cito cum docuit q̄d fluxus uentris in fine pleuritidis ē malus ualde, q̄a signat ut ipse inquit q̄d hepar iā debilitatū ē, & tunc talis alui fluxus, cibilis erit l̄ lientericus q̄muis et posset dimungi diarrea aliquius humoris q̄ in corp° abundet p̄ ōis fere dīa; de alui fluxu in pleuritide op̄te ait [illegible] dicto a Mesue cap de pleuritide post^r med.

In curatione pleuritidis aer eligatur temperatus non valde frigidus pectori inimicus est ut Hip. dixit lib. 5° aph. 24. dolorem, et inflammationem insuperabilem facit ut idem Hip. inquit text. 20 ante. Somnus quam vigilia longior sit, et sic sumptus est procurandus quia dolorem leniet et quies corporis maxime confert et etiam quies animi, et sic immodicae animi passiones uitandae sunt et potissimum ira timor et tristitia. alvus assidue clysteribus lenibus subducatur. ut sic materia pleuritidis ad partes inferiores quodammodo reuellatur. Cibus autem tenuis sit quia pleuriticis morbus est acutus et est quia ex fluxione causatur. et in morbis qui influxione dependent posita paritate in aliis tenius cibandum est quam in aliis morbis ut partes assimilati defluxionis partes in retinendo auare reddantur. et sit minus ad partem quae fluxione laborat transmittant; erit autem in pleuritide dicendus cibus magis vel minus tenuis pro maiori vel minori acutie ipsius pleuritidis et pro maiori vel minori uirtutis robore. Circa qualitatem uero cibi in pleuritide optime aduertit Celsus lib. 4° cap. 6° quod cibus debet esse lenis idest quod asperitatem et acrimoniam non habeat aciditatem etiam et astrictionem debet carere nam omnes dictae qualitates repurgationem sputi in pleuritide maxime naturalem impediunt, in pleuritide quae simpliciter allata quin in quatuordecim dies, debet fieri uictus ratio sic ut in instituendo ut usque ad 4um diem uictus tenuior sit, quam postea nam in omnibus inflammationibus, qualis est pleuritis in ipsarum principio tenuissimus cibus est ut etiam dixit lib. 6° meth. cap. 5° post med. et sic praedictis 4or diebus pleuriticus solum debet assumere aquam hordei cum Sacharo, vel ptisanam cremorem, cucurbitatum Sachari

dita; arantia dulcia, poma dulcia, viola lentia cum Sacharo ... l. assata, et Saccharo praeparata. amigdalatu etiam ex amigdalis ... et seminibus frigidis et saccharo confectum concedi etiam potest dictis ... pruna et granata dulcia et uua passa sine acinis, et aliq... biscotti. deinde uero post 4.^m diem, usque ad 7.^m, prandium poterit ... tello parata ex pane loto decocto in aqua cum butiro ualido ... Saccharo, l. cu iure pulli; concedi etiam poterit. Ius pulli et gallin... et aliquod uitellu ovi. postea uero 7.º die transacto praedicta alim... in maiori quantitate poterunt concedi, et etiam extremitates ani... separata l. coruridi, quietus uero ... usque ad mo... iudicaret. dictum ... ad quod sequitur quod sputum quod in pleurit... excernitur copiosius euacuatur et magis coctum apparet, iun... dicta allimenta in maiori quantitate concedenda sunt quam antea ut ... colligitur lib. I.° aleut text. 23. quod potissimum erit uerum si dolor aliquantullum imminui ceperit tunc enim signum est quod fluxio ad pectus infla... mata iam cessauit, et quod natura tam mirifica uincit, et sic eo temp... copiosius cibandus est ut uirtus sufficiat ad sputi expurgationem.

Potus in pleuritide biliosa l. sanguinea sit aqua decocta cum ... iuiubis l. uiolis, l. cum solo Saccharo; in pleuritide uero pituitosa aut melancholica sit aqua decocta cum prunis, liquiritia, l. capillis ueneris, l. sola aqua mulsa. circa quemcumque autem potum in pleuritide hoc summopere est obseruandum ut non concedatur nimis actu frigidus qualis ... est ille qui niue refrigeratur, talis enim potus propter intensam actualem frigiditatem pectori erit inimicus et inflammare incipiebit ut ex hip. colligi...

5° aph. 20 et 24: in declinatione pleuritidis et post manifestam materiae
coctionem vinum concedit Gal. lib. 3° acut. comment. 2° ad m. Celsus lib. 4°
cap. 6° et 7. et Avic. fen 10 3i tract. 5° cap. 1° Ceteri quia vinum
sumptum fluxiones movet ideo in quantum fieri possit in pleuritide
concedendum non est ne iterum denuo ad partem inflamatam humores mo
veat. quod si aliquando propter summam virium debilitatem et aegrotantis consuetudi
nem in pleuritide vinum concedendum sit per quam quod concedatur in declinatione et
post materiae coctionem ut est dictum vinum illud sit exc. album, tenue et aquo
sum,

Supposita veritate rationis 1° a prioribus ingenio et curatione pleuritidis dubium
incipienda sit a fomentis calidis partis dolenti appositis, an vero
a sanguinis missione vel purgatione quae difficultas breviter dissolvitur ex
Gal. dicta lib. 3° epid. sect. 3a comment. 7° et lib. 6° aph. comment. 31.
int. et lib. 2° acut. comment. 1° et 2° ubi docet quod in dolore cuiuscumque partis
medicus considerare debet an in toto corpore plenitudo vel cacochemia
reperiatur vel non quo supposito dicit quod quando ex virtute rationis considerantis
aut ex suspicione alicuius evacuationis consultae vel denique ex propriis signis
plenitudinis et cacochemia, constat medico plenitudinem aut cacoche
mia in corpore adesse, eo in casu in curatione illius doloris a sangui
nis missione vel purgatione incipiendum est, quia si fomenta calida ante
sanguinis missionem vel purgationem applicentur existente plenitudine et caco
chemia cum talia fomenta calida sint fluxionem a toto corpore ad
partem affectam provocant et sic dolorem augent at vero quod non constat
medico de plenitudine vel cacochemia totius corporis et potissimum
si dolor partis

ex cā extrinseca caēta, tum ꝓ curōe illius doloris nulla pcedente e-
cuatione recte poerit medicus calida fomenta statim in p. pcī dol
applicare id hoc qd cāt q in pe dolenti ōtinuo ōtinū ... ...
uati, qā ... calida fomenta, q es. dicit ... ... ino
calida. ... et tenuiū pcium, et sic uim ... resoluendi
euacuandi et rarefaciendi hent. ut ... dīt, lib 5° sym. ... cap.
... dicta ... ēs ōfirmari pōt ex ... lib 11 meth. ac
Calfacere pcordia ... lib ... post med. ubi inquit, qd calfacere pcordia cataplasmatis
... et ꝓfusionib. n ē ... ... sed in his ... agris qq. in toto corp
nullius erat superflui caeteris ... extrema ē ... et ... gnādo
dicim, qd qdo medicus extimat in corpe aegrotantis plenitudi
aut cacochemia no adesse si dolor lateris fuerit exiguus et for
no ualde intensus potissm si pleuritis ex cā aliq. extrinseca
pectus ledente initiū sumpserit. Tum qdē ꝓ curāe pleuritidis
statim in p. calida fomenta poterūt applicare sine sanguinis
missē aut purgaōe inquā, solum. Casu ... ē intelligendū hip lib 2
acut text 1° ubi dīt qd lateris dolorē siue percordia fiat siue
Inquā Casu ... postea, tentare calidis fomentis pim dissoluere ... ...
... si ibi de dolore lateris q pleuritis ē solum loqtur, qmodrām
... uerā ēē qdā experia ... ... lib 6° epid. sect 3ª text ultim
ubi refert se curasse quendā pleuriticū citra uena sectiōni aut
purgaōē solis calidis fomentis adhibitis qui aegrotantē, cuiden
cognouit pleuritide laborare. et dīt ... qd talis erat illius
aegrotantis aetas, ... corporis et uirtus ut ... sanguinis missē ... ... est

Cum exercere non timeret, fecit autem illud Galenus, quia pleuritis mitis erat, et plenitudo et cacochymia in toto corpore non abundabant. Caeterum quod medicus cognoscit eventura quando quod plenitudo aut cacochymia in toto corpore aderit, tum sine dubio curatio pleuritidis a sanguinis missione purgatione incipienda est et postea ad calida fomenta est deveniendum, quod universa doctrina est Galeni tradita a Tralliano lib. 6 cap. 1 de curatione pleuritidis.

Caeterum, licet haec dicta doctrina Galeni a Tralliani sit excepta in resolutione praxi tamen in universum nobis observanda non est, securius iudicamus in curatione pleuritidis a sanguinis missione incipere antequam ad calida fomenta quae veniunt sint exsequendi deveniamus quantumvis pleuritis mitis sit, et etiam in toto corpore nulla adsit redundantia, dummodo virium imbecillitas id non suadeat, ita optime docuit Mercatus lib. 2 de morbis internis cap. 6 quae doctrina sufficienter etiam probari ex Galeno lib. de sanguinis missione cap. 8 in principio et lib. 4 methodi cap. 6 etiam in principio ubi docet quod in principio inflammationis etiam in casu ab ictu et in vulnere et contusione licet nulla adsit in corpore redundantia convenit sanguinis missio, ad evacuandum totum corpus et ad revellendum sanguinem ne in partem dolentem si non adest inflammatio allicietur, aut si adest ne magis augeatur, praesertim corporis omnis sanguine et spiritu non abundent, aliquem sanguinem et spiritus portionem ad partem dolentem transmittunt, ut etiam molestante excipellant, ut Galenus docet lib. 5 aphorismorum comment. 53 et lib. 13 methodi cap. 8 etiam quia sanguinis transmissione inflammationem in parte dolente producitur et quod producta est augetur

9° cu in q̄lunq pleuritide et dolor et inflamaõ inse a luti sa
et q. ẽ cor extat, quaus nulla plenitudo in corp̄e adsit, conuen
sine dubio sanguinis missio ad hoc q̄d alia corporis p̃tes minus san
guinis transmittant ad p̃tem dolentē et inflamatã et sic infla
matio q̃ mitis ẽ n̄ augeat, et tuto et breuius curet.

Dubium. 2° in q̄rendu ẽ an in curat̃e pleuritidis sicut aliq̄do inceperit
a purgaẽ, antequam sanguinis missio exerceat, na hip. lib 2° a du
lat II. in pleuritide descendenti et q̄ ad hipocondria p̃tingu
nt dolere, q̄d p̃ curatõe illius, coiat purgaõ et n̄ sanguinis mis
q̄d. ibi purgãse corte dixit. et de sanguinis missioe mentione
nõ facit.

Resolũo. Melius dm ẽ q̄d in q̄lunq pleuritide a quacunq
morte cata, et sive sit ascendens sive descendens semp cura
incipienda, ẽ a sanguinis missiõe et n̄ a purgõe q̄a sanguin
missio eo temp̄e securior ẽ et p̃uenientior, ita dixit Gal. lib
2° a dut. II. q̄d idem tenet Rasis lib 9° ad Alm cap. de p
ritide et ex recentioribus peramatus, lib de curandi rõe
cap. 33 . m̃s. et Mercat lo. s. cito cuius dr̃a rão ẽ n̄a in
p̃rio pleuritidis et cuiuscunq alterius inflamaõis intentio m
dici ẽ p̃hibere ofluxu sanguinis et humorum ad p̃tem inflamatam
ut Gal. dixit, lib 13 meth. cap. 6° in p. et sic ẽ q̄d sanguinis mi
sine magna p̃turbaõe et agitaõe sanguine fluente p̃te reuelli

q ipsa in p. pleuritidis potius elligenda e qm purgao, q purgao
febrē solet intendere, et magna motione humorū solet largiter [illegible]
roi humores, et ad pleurā confluere inciperant magis ad ipsā mouentur, [illegible]
et sic potius inflamao augetur qm illius instrumentū prouideatur.
Ad hip. q lib. 2° acut. text 11, ubi in pleuritide descendenti potius
purgaōe qm sanguinis missione conre dolebat, dicimus hip. n loqui de vera
pleuritide q inflamao sit, sed solum de dolore lateris quomodo cunque
cato, et si caūs exflatib, q elleuantur exhalationibus frigidis in hipo
condriis ostentis in quo casu cū dicti humores q in hypocondriis citra
inflamaōe existunt facile ad aliud deriuantur propter uicinia cū intestinis
ideo dixit hip. qd pro curatione illorum dolorum purgaōe ubi e et de sanguinis
missione mentione no fecit, qd autem hip. ibi no loqu de uera pleuritide
sed de dolore lateris quem dicimus constat euidenter ex hip. uerbis
dic. n. qd si dolor infestat pos q sub septo transuerso sum
uentre molire oportet, certū autem e qd dolor q e in uera pleuriti
de n sub septo transuerso, sed supra ipse sentitur. qd hip. ibi
n loqtur de uera pleuritide, sed de alio dolore lateris quem
diximus ita unice adstit valles in comet ad coiuta hip. sumi.
ubi hac et alia plura pro illius loci explicatione recte adducuntur fol.
pau. fol. 3a et 30, neque obstat contra hanc dram qd idem hip. lib. 4°
acut text 76. dicat qd in pleuritide si dolor sub thorace fuerit
fuentri purgm e na at. dot valles in comet illius loci fol. 220
ibi hip. n sumit pleuritidem, proprie et stricte sed late pro qualicunque

Lateris

dolore, a quo pendit.

Dubium de uena secanda. Supposito tamen quod in curatione pleuritidis semper conueniat uenae sectio, difficultas est maxima quae uena in curatione pleuritidis secanda sit, in qua difficultate uariae sunt Auctorum sententiae. nam Abenzoar lib. 1° sui operis tr. 16. cap. 3° absolute tenet secandam esse uenam in brachio oppositi lateris affecti. Rasis uero lib. 9° ad Almansorem cap. de pleuritide affirmat quod in pleuritide secanda est uena basilica lateris affecti nisi totum corpus multo sanguine abundet, tunc enim inquit quod ex latere opposito sanguinis detractio facienda est, quam sententiam etiam sequitur Auerr. lib. 7° Collig. cap. 20 post medium ubi dicit quod quando totum corpus euacuare intendimus et materiam fluentem ad partem inflamatam uersus alias partes reuellere, tunc secanda est uena ex latere opposito lateris affecti. quando uero intendimus materiam in parte inflamata contentam euacuare, tunc est secanda uena in latere affecto. Auicenna autem fen 10 3i tr. 5° cap. 1° dicit in pleuritide primo secandam esse uenam malleoli lateris affecti, quam ipse uocat saphenam, deinde basilicam lateris oppositi. et tandem basilicam lateris affecti. quam sententiam fere sequitur Mesues cap. 7 de pleuritide. differt tamen ab Auicenna in hoc, quod in principio praecipit secandam esse uenam saphenam in latere opposito, et non in eodem ut Auicenna uolebat quam Arabum sententiam etiam aliqui ex Graecis uidentur tenere, nam Aetius tetrab. lib. 2° serm. 4° cap. 68 post principium dicit in

pleuri-

et in modo allato secanda est uena, non in brachio lateris inflamati
sed in oposito. et paulus lib. 6° cap. 40 post principium dicit quod in partibus
recenti inflamatione tentatis conuenit moliri inanitionem ex opposito
in ueteribus uero inflamationibus ex propinquo; quod uero docet quod in
principio pleuritidis sit secanda uena in brachio opposito lateris
affecti.

Pro quas auctoritates quod in principio pleuritidis non sit secanda uena
in brachio lateris affecti probatur nam in principio pleuritidis et cuiuscumque
alterius inflamationis humorem fluentem ad partem inflamatam oportet
ab ipsa retrahere, et ad partes longissimas remouere ut Galenus dicit
lib. 13 meth. cap. 6° et cap. 11 sequenti, sed uene sectio facta in
brachio lateris affecti, attrahit sanguinem ad partem affectam facta
uero in facto aut in latere opposito longissime retrahit fluxio quare
in principio pleuritidis non est secanda uena in brachio lateris affecti sed
alterius.

2° nam motus humoris ad partem inflamatam quando in principio debet impediri
ad diuersum retrahendus est ut Galenus dicit lib. 2° ad Glauc. cap. 2 post principium
ut si laborent partes superiores secanda est uena in pedibus inferioribus
et e contra et sic dicit quod in inflamatione genuum est secanda uena
in cubito, et in eodem cap. immediate agens de indicatione quae ex situ partis
sumitur in uene sectione, dicit in principio inflamationis uteri secanda
est uena in cubito ad hoc quod in diuersum trahatur fluxio quod idem dicunt
Paulus lib. 3° cap. 64 et Aetius, tetrab. 4a serm. 4° cap. 83.
agentes de uteri inflamatione quod si in principio inflamationem partium inferi
orum, sanguis mittendus est ex partibus superioribus sed ex brachio sed in
principio

inflam̄aiōe p̄p̄ subeuntis ut ē pleuritis erit secanda uena in cruribus, et n̄o in brachio lateris affecti.

Solutio tñ huius difficultatis statim ē 4ᵃ ex Evacuationibus
q̄ fiunt sanguinis missione, haec auts S. reuulsio deriuatio et Evacuatio
et opus mixtum ex euacuatione et reuulsione, s. ex euacuatione et deri
uatione q̄ oīa ab oīb. medicis com̄t recipiū, et ex multis Gal. locis eui
denti constat, ex qq uena sectionibus, reuulsio, auersio seu retractio
ad contrariū, deriuatio uero ē retractio ad latera, seu ad uicina ut Gal.
lib 4ᵒ meth. cap. 6ᵒ in medio et lib 5ᵒ meth. cap. 3ᵒ ante mediū et lib 2ᵒ ad
Glauc. cap. 2ᵒ in medio. Euacuatio uero ē eductio humoris in parte affecta
contenti ut Gal. docet lib de sang. miss. cap. 19 in pr. q̄ humoris ed
ductio proprie euacuatio dr ut Gal. docet lib. artis cap. 95 post pr.
qd auts detr q̄dā uena sectio q̄ mixta quodammō dicatur, ex euacuatione et re
uulsione, seu ex euacuatione et deriuatione, colligitur ex Gal. lib 5ᵒ aph. 6 comēt 68.
et lib 13 meth. cap. 11 et lib 2ᵒ acut. comēt 10. q̄ eodem tpe contin
ua aliq uena sectione huor q̄ confluit ad partem retrahitur, et illius in parte
affecta ē eius educitur, tunc talis uena sectio opus mixtū ex euacu
atione et reuulsione, s. ex euacuatione et deriuatione mixto dicatur;

ex dictis uero uena sectionibus, ut a facilioribus incipiamus certū ē q̄ euacu
atio debet humori iā fluxo in parte ut constat ex locis paulo antea citatis
et lib 4ᵒ meth. cap. 6 ante f. ubi Gal. dixit fluxioni iā fixæ in parte
per eandē partem euacuanda esse, de deriuatione auts eius certū ē, q̄ debetur
fluxioni partim antiquæ et q̄ leuiter irruit, nā antiq̄ et cessata flu

q retractione ideo illa ucina melius impedirete qm si ad loca dist
antiss. retractio fiat. Secundo tamen est quod predicta derivatio, non solum humori
fluenti debetur, sed etiam humori in fluxu principe illi qui non in potentibus corporis
partes affecti. sed in uenis illius existit talis namque humor per derivationem facta
cum capite ucina poterit euacuari quod expresse docuit Gal. lib. 4° meth. cap. 6°
ad med. cum dixit, quod quod fluxio iam restitit, atque in membro inha
sit derivare per ucina expedit et ante finem eiusdem capitis cum
docuit fixa iam fluxione in laborante parte iam uacuanda est, sub
ipsa parte iam qui affligitur, per amaxe ucina que ultima euacuatio sine du
bio derivatio est, eandem doctrinam adducit lib. 2° ad Glaucon. cap. 2° circa med.
dicens, quod humoribus qui iam membris insederunt, derivatio nudella est exaggestat
non est aut iendum consultoris Veiga lib. 2° artis medendi sect. 5° cap. 2° pag.
210 collumna 2a ubi de derivatione agens dicit solum fluentibus humoribus
debere et non fluxis.

Et etiam aut revulsionis et in quibus casibus creat, maior est difficultas in qua re
imprimis dicimus quod cum revulsio, dicit retractio ideo contrarium semper fieri debet cum
aliquid contrariae quae secundum trinam corporis dimentionem ut ex Gal. colligitur lib. 5 meth.
cap. 3° et lib. 5° aph. comment. 68. scilicet secundum longitudinem sursum et deorsum, secundum lati
tudinem a dextris ad sinistra et secundum profunditatem ante et retro, et intus et extra
nam haec dimentio ultam qui hanc contrariam positionis comprehendit. Secundum tamen est, quod
numquam debet fieri revulsio, secundum plures dimentiones simul nam si ita
fiat nullius aut exiguae utilitatis erit ut uniue Aui. docuit fen 4a primi
cap. 3° post med. Et in attractione et secundum tertium est quod revulsio, alia est simpliciter
talis

et ē illa q fit inter pēs oppositas 2ᵘ trinā dimentionē ut ē dictum altera uō ē reuulsio 2ᵃ qd q, in eadē pē fieri solet 2ᵘ situ 3ᵐ illius ut qdo dolet 2ᵘ pem posteriorē, secta uena frontis reuulsio ē ante Idea fit reuulsio 2ᵘ qd localē remedium ē ut Gl docet lib 6º epid sect. omit q inf. et comit 27. sequenti ore sicuti reliq minta leuia q digerunt et euacuant nō dēt administrari ante totius corporis euacuatē nā si ante administrēt humores ad pēm affectam euocabit

Cæterū prætermissa hac reuulsione 2ᵘ qd accedendo ad reuulsionē simplicitr talem dicimus qd qdo Gl assent reuulsionē auersionemq ad 3ᵃᵐ p uerbum illo ad (3ᵃᵐ) aliqdo intelligit pēs maxē distantes ut cōstat ex ipso lib 13. meth. cap. 6º et 11. sequenti et lib arte cap. 99. inf. aliqdo uō p 3ᵐ illum intelligit pem q ē origo fluxionis ut ex Glo colligitr lib 1º ad Glauco. cap. 14º in med. et in uersū autē sed q pars aliqdo maxē distat a pē q fluxione tentatr aliqdo uō nō; quo supposito asserendū ē qd qdo medicus debet de origine fluxionis q dēt impediri, semp reuulsio ad illā pem facienda ē q ē fluxionis origo ita cōstat ex Glo lib 1º ad Glau cap 14 cito et cap. 15. sequenti inf. ubi docuit curare sanguinis fluxus qndo fluit ex splene, ad ipsū reuellit cucurbitulā illi aplicando et qndo fluit ex iecore eodē mō et qm dicta lib 5º meth. cap. 13 humores a capite ad pulmonē fluentes ad caput ipsū reuellit et lib 3º de locis cap. 7º ante f. aura frigida a crure ad caput elevata qd crus attrahit et reuellit et p eandē rōē in pēa superiore affectib, ex suppressione mensium, et hemorroidarū tatis Gl secat uenā in

Cæterū

ad dictas evacuationes provocandas et ab hac qd ad pes inferiores hores affluant, ut constat ex eodem lib. de sang. miss. cap. 19. sic est cap. 18.
ante in primo inflammationis renum grandi plenitudine adest, ad revulsionem secat unam in cubito et non iterare et, si renes in medio supernarum et infernarum partium sint constituti, et sic ibi paulus et aetius citati in 2° rei in primo huius defluxus adducta in inflammatione uteri insp. sanguinem mittunt ex brachio et ad revulsionem, et ad exponendam plenitudinem a partibus superioribus et principibus, ja indicatas. sed b. cautis rei oportet, ut fluxio a partibus superioribus incipiat, in qua sanguis maxime abundat et calidior est et tenuior, et sit magis fluxioni paratus, ad quod et iuvat sanguinis nativa gravitas qua mediante facile a partibus superioribus ad inferiores descendit, constat quod ex omnibus dictis ad si origo fluxionis a medico cognita, ad ipsa fluxio revocanda est media revulsione. qd et casali enim ei. lat. plant. argenterius in comment. artis medica cap. 99. circa fini et fernelius lib. de evacuationibus rei cap. 28. fol. 75 et 76. ubi respectum tradit medium ad hoc qd medicus cognoscere possit, quae sit origo fluxionis quando tamen non constat medico de fluxionis origine tunc ut fiat revulsio, ad partes distantissimas retrahendus est, sic. n. securior, et firmior erit revulsio, non tamen ad quascunque partes distantissimas ad eas principaliter dedi recto. §. et aliquam communitatem habent, cum pe ad quam fluxio promovetur, qa ignorata origine fluxionis credimus esse in eodem latere haberi qa inter partes eiusdem lateris frequentior communitas est ut statim videbimus. 2° superius est explicata ratio revulsionis quod dicta revulsio quando

simplex

et talis experimur et evacuior in e inflamatio prius cont in fluxione alicuius fluxionis q ad aliquam ptem solet advenire et sic eo in casu in pte distantiss.a a pte q laborare solet una sectio facienda e ad revellendum, sic e interpretandus hip. lib de ossib. no 13 et 2o de ra bria, text q. ubi dat qd in dolorib. uena secanda st. q procul sint a peb. dolentib. Gal. in coment ultima sentia cuius, dicta hip. sentia intelligenda ee non in egrotis et insanis q ss. agrotaturi, t qm dra idem Gal. lib de sang miss.e cap 19 agens de sangre miss.e p cautoria, ad illa exercenda tum maxe distantem elligit a pte q laborare solet, et sic vertigini et morbo comitiali obnoxios evacuat secta vena in cruris, illos uo q podagra pati solent, evacuat secta vena in brachiis. cont et sola revulsio in princ. alicuius inflamat. qndo illa ad pem influxit et qui e, et sic tot illius inflamaon. urget, illo uo qd paratu e fluere multu exstit eo namqs in casu cum potiss.o indicao sumat ab huore q paratus e fluere, cum ille p revulsione ad pem longiss.am optime retrahatur ideo tum sola revulsio a medico admi nistranda e. q dra exGal. pot. probari lib. 13 meth. cap 6 in p. ubi loquens de curoe inflamonis q e in genere et in princ. sui dicit qd initio prim e inhibitio sanguinis ad pem affam confluentis qm evacuao sanguinis in pte inflamata existentis q si dicat qd tam potiss.o indicao q a medico considerari dca e, desumitur ab huore q paratus e in ptem inflamata confluere q huor p solam revulsionem ne confluat impediendus e.

At iio ut haec dra (et) ea q deanda & intelligantur, Scim e ex thema Prod. Libartis cap 95. §. qd maior machina & ex experimato lib de euacua ndiiue cap. 20. cito fol. 77. pag. 1. Scim ingm e qd partis pleni tudo luti e illa q in q tumsi pe inflamata extit intria temp[illegible] pot deuidi, qd ut pro e qd in pe debita fi d its plenitudo simul tri pp similitudinum eq plenitudini, totius corporis sub quo tempore eis o tinuus, qd fluxio a lig. ad pem fluere capit illo tri qd influ xit exiguus e et iio momentaneu, 3us et ultimu tempus e qd fluxio ia cessauit, et huius inpe inflamata e impactus 2us iio tempus et inter pdicta mediu ex ambobus pcedentibus luti ostat, et sic in ipso et dati aliqd la fluxu in pe et eius dati fluxio ex aliis pcb quo mediante afui pcis augetur: qua dra suposita ordendu, e qd in 1o temp plenitudinis partis l. inflamaois coit sola reuulsio, ex pe distantiss. in temp ultimo coit sola euacuao q dcbt fieri l. ex ead pe affa l. ex uicino, in temp iio medio opus luti mixtu ex euacuoe et reuulsioni debet, ut fluxioni et humori fluxu puideatur, illo autem opus mixtu magis ad reuulsioni l. ad euacuoe accedet put in ipsa inflamaoe illo qd fluit, et paratu e fluere magis e qm illo qd fluxit aut et 3o et ita sanguis missio q tunc exerceda e fiet ex uicino no maxe distanti nec ex ualde pximo. sed ex illo q mediocritatem distantia a pe affa habeat magis l. minus put media talis sanguinis missione potius reuulsio qm euacuao aut et e opositu talat qd iio dutem temp medio inflamaois duplex indicao amediis habenda sit, scilicet curandi illo qd factu e, et phibendi illo qd paratu e fieri capsc

sed etti

lib 13 meth cap 2°

3° & multo supime e qd evacuões q fiunt 2u recta meliores sunt qm illae
q 3° mo fiunt ita ex hip colligitr lib 6 epid sect 2° text 12
2do ita ei expsse dot Gls lib 5° meth cap 3° & lib de sanguinis
missione cap 15 16 & 17. evacuões n q dicto mo fiunt, naa
robur signant illa aio q n fiunt 2u rectu, maa multitudinem
& virtu sangne extendunt, & sic vires deijciunt, Sitta mbi lu
men ut Gls inquit lib de sanguis missione cap 15 cito qm dum
vera ee affirmat Gls lib 3° de crisib cap 3° in med & capullo
sequenti ante fi dni dot q inflamao iecoris optime trati fluxu
sanguis nanu ex nare dextra sicuti affus lienis iuuatr fluxu
sanguinis ex nare sinistra, & qm dra idem Gls lib 1°
aph comet 20 dot qd opta crisis inter alias cditiones debet fieri
2u rectum, hoc e qd pars p qm fit evacuao e directe posito
sit cum pe q laborat aegritudine q iudicatr cu q medi
cus imitari naam recte operante cuidenti sequitr qd qdo medi
cus imperat sanguinis missione si ue ad reuulsion siue ad de
riuandu siue ad evacuandu in qmtu fieri poterit dbt
seruare rectitudine ut Gls dot lib de sang miss cap 15 citato
& 2° ad Glauc cap 2° a.m. dicto namq mo facta sanguis missio magis
iuuat, cuius dra rao e qa pes q e directe posita sunt magis inter
se comunicant & fruuntr, ut ex Gls adduximus lib 14 de usu ptiu cap
7° post mid, inquo tn. Mistet hac rectitudo cuius roe evacuo
2u rectu magis utiles sint no e huius loci examinare sed q
Sittalis

opte disputat. Item vid lib artis cap. 98. §. Id qd operetur. &
Lauretius lib. 4° de historia mathe. q. 4a. Item de necesse
qd sit ad sedandam revulsionem efficiendam sufficiat sectatur una
in pte q. eumpse affecte, deat rectitudinem at rro qd ad similem
revulsionem derivat. Antiqui quause notendum bina una satis
debet fieri ex una q. eum unius pars affecta colonie deat, qe n.
aliqd huius q. ad partem affectam etiam ipsa derivit, evacuabit,
Vide Gale lib. de ostitu. artis med. cap. 17 ante f. et lib. de rig. cap.
5° et ante f. Sequens de hac una vectione dit qd debet fieri proximas
affines et q. eumpse affecta cocient.

9° Supersity dit in cura pleuritidis tere semp secanda vesce laua
e una basilica interna seu axilaris in brachio lateris affecti hoc quest.
est lois ca. e inter oes medicos et eius ra fundalis extit nagdo pleuritis ia
stins e urget dua acutie et vehementia et in ipsa no solum huius
fluenti, sed et hum fluxo ad partem affectam extenti prohibendu e qd
hinc est sanguinis missio q. dum suore fluente revellat, dum no suore
ia influxu ad partem extente derivat et evacuat, id oia hoc
sequuntur p sectione una basilica lateris affecti, hoc n. sufficient dit
q. i fila a pte affecta ad hoc qd ex ipsa fiat revulsio et p rectitudine
et cominitate venam cu eade pte affecta prompte et celeriter ex
eade derivat et evacuat p dicta una basilica in pleurit secanda
e

Prim qui rei pbr est dicta ē Gal. ex hip. lib. 2° acut. text. 1°
ubi in pleuritide uena intima Cubiti secare precipit, ꝫ ut ibi hip.
expte no dixerit qd talis uena intima det ee lateris affecti, ideo
Gal. dixit lib. 4° acut. text. 23: ubi de ipsa expitat dicens qd in do
lore lateris uena intima brachij secare oportet, q dolor affecti
lateris, qd confirmat etiam in comet illius sententie, dicens qd hip. ibi addidit
illud qd in priori sententia erat ptermissum, uidelicet qd dixerat hip.
minus in text. 1° lib. 2°. Colligitur ex uerbis q postea addidit
dicit. n. qd sanguis eo usqꝫ auferendus ē donec rubidior, lippus
et rubido liuidus fluxerit et ꝑ uerbis ostendere uoluit uenam
lateris affecti secandam ee, nam qdo dictum mutatio in colore san
guinis per uena sectionem ex brachio affecti signum ē quod tam
eductum sanguis in pte affecta ꝯ ipso ostentus et ideo
si in brachio opposito uena secaretur priusqm sanguis in pte
affecta contentus euacuaretur, maxa copia sanguinis, diceret etiam
Gal. et ita syncope et mors prius adueniret, qm ad dictam mu
tationem in colore sanguinis eet peruentum. qd x hip. sententia uena
intima cubiti lateris affecti in pleuritide secanda ē, ꝫ qd idem
expse pbr ex Gal. lib. 2° acut. comet. 10 sectis ubi dicit qd in pleu
ritide ea uena in cubito secare oportet q sanguinem a b affecto
pte et magis et uelocius tum extrahere tum euacuare poterit
qd intima cubiti uena facit ut in eodē com. pani ante f. ...

rursus p̄bat idem a simili na Gal. lib 13 meth cap II. post p
p̄o curaōe inflamaōis lateris p̄cipit secare uenā internā in cubi
to dextro, ad euacuaōe et reuulsiōe sanguinis q̄ fluit ad iecur q̄d
ē in p̄te dextra q̄ incuraōe pleuritidis cum eadē sit rāo, est sec
canda ē eadē uena interna in cubito lateris affecti; addītā tn̄ ē
ex Gal. his no cautelis q̄d si nō appareat uena interna seu ua
silica, secanda ē uena media q̄d si nec hec apparuerit secetur
una humeraria seu cephalica semp tn̄ in eode latere. q̄a ut
col. Gal. lib de sanguis miss. cap. 16. in pleuritidis q̄ ē directo,
dolentis lateris adhibita fuit sanguis missio clarissima sepe
utilitate attullit q̄ nō ex brachio opposito aut oio obscuram
aut certe post temporis interuallum.

2a Cl. q̄d si plenitudo maxa in corp̄e reperitur op̄ortet cō
uniuersi corporis sanguinē mouens ut causis ab aliis insolatio
ira exercitiū modicū aut balneū tum q̄de si pleuritis ē in p̄n
cipii ē nō multū urget inprimis sanguis mittendus ē, ex uena
basilica lateris s. cō statim eadē die, sufficienti temp. inter
posito uena uasilica lateris affecti secanda ē cuius cl̄ois rāo
ea potissm extit q̄q eo incasu credō ē fluxione q̄ comitit
inflamaōe, id ē solum ap̄ex eiusde lateris s. etia ab toto corp̄e
q̄uenire ḡo ut impediatur fluxio. Idrū corpus euacuandū
ē et fluxio ad p̄tm opposita reuocanda q̄ tunc ē rāo fluxionis

ffa in dicto casu magis urget indicao q̄ uits̄ attrax̄ quanti-
tas huius q paratur ē effluere ex toto corpe qm indicao q̄ sit ab
duore exiguo q ē effluxus impe qd pleuritis ē inp sui c̄o multu
urgit s̄ sic ē qd ad euacuandū d̄o reuulsū duore paratū efflu
ere ex toto corp̄o sine dubio Conuenit ē secari uena in cubito
lateris oppositi qm in cubito lateris affecti q̄ tunc s̄ sangris
missio facienda ē ex latere opposito et statim ad latus affectum
ē accedendum, qm cum in dicto casu sanguis debeat mitti inp ex basilica
lateris oppositi tenet Thomas Rod lib artis Cap. 9 post 2
3 et 4 peramatus lib de Euacuandi rōe cap. 28 fol 72 pag
2a et fol 76 pag 1a Mercatus Tom 2° lib 1 de recto
presidiorum usu Cap. 4° ante med. qm sententia, cuj tenet Donatus
insua praxi Cap. 50 ipsamq late pbat Trincauellus lib 6° de
Curandis affectib, Cap. 4° post m. precipue fol. 140 cum sequentib,
et lib 3° epist quest. penult. de uena secanda in pleur. ob hi
Aus posteriores. Alii dicunt qd in dicto casu inp pleuritidis
l. secari pot uena in cubito lateris oppositi l. in crure lateris
affecti nos tn melius Iudicamus ut uena cubiti lateris oppositi
secetur qa hec totius corporis plenitudinē citius et melius depo
nit qm uena secta in cruribus, ni in casib, statim dicendis
ad hanc tn cōe uī obstare Gali lib de sang miss. cap. 16
cito ubi dicit qd in pleuritidis sanguis missio q̄ fit e directo lateris
affecti clarissimā utilitatē affert. q̄ uo fit ex latere opposito
obscuram aut post temporis interuallum, q̄ uo qd in pleuritide
nunquam

nunquam debeat fieri sanguinis missio ex latere directo Idem Gal. lib.
de rigore cap. 5 ... quod si venis secentur venae quae nihil penitus affecta coi
tiunt, pars ipsa affecta non curabitur et alia pars sana offendetur
igitur cum vena basilica lateris oppositi incidetur cum pro qui pleu
ritide laborat non erit quod debeat sedari pro pleuritidis curatione In
... Gal. ibidem dicit quod in pleuritiis sanguinis missio ex eodem
latere semper evidentem affert utilitatem quod solum dixit, quod alii
dicere saepe idem frequentius, quod sit insinuans quod in aliquo casu utili
tatem illa sanguinis missio ex eodem latere non adduceret ut quod soli
maxime solius corporis plenitudo in ... ipsius pleuritidis ad mi
nistrat rursus Gal. ibi loquens de sanguinis missione quae fit ex la
tere opposito non dicit absolute quod non adfert utilitatem sed quod
utilitas quam affert obscura est, et post temporis intervallum
manifestatur, quia ... per talem venae sectionem non evacuatur ...
... inflamata sed solum ille qui in ... paratus erat
affluere ex cuius evacuatione et revulsione incrementa inflamationis
prohibetur et sic postea utilitas apparuit ad hanc autem utilitatem
sequunda sanguinis missionem ex latere opposito in pleuritide
...re in ... diximus
Ad 2um ... Gal. ... venae esse ... non curari quod ... secantur
venae quae nihil penitus affecta ... non ... dicit Gal. quod ex tali venae
sectione ... inflamatio ... incrementum ... ex aliis partibus trans
mitentibus,

q. p̃ talem Sectionem uenarum euacuantes in pleuritide principium
fit una Sectio ex latere opposito n̄ curat propterea curat
nisi latus affecti, cur tamen q. ꝑ cautione conseruationis incrementi illius
ppe quam sola non sunt administrari, quam diximus, rectius illud quod
dicit Cels. ibidem quod pars sana offenderetur ex Sectione uenarum
cum propterea affecta n̄ creant solum debet intelligi quod pars sana
in qua fit talis uena sectio nulla plenitudine debet nam si illam
habeat ut in casu nostro Cels. tamen liberetur illa pars offendatur, sed
potius maxime iuuetur exonerata a plenitudine qua erat affecta
Certe si est pars sana in qua fit talis uene Sectio aliquo modo offen
datur, nihilominus dicta uena Sectio administranda est, quia maior
est utilitas quae sequitur ex conseruatione incrementi alterius morbi, quae p̃
cauetur ex tali uena Sect.

2o Cum precedente mensium aut hemorroidum suppressione in p. pleu
ritidis si ipsam non multum urget, sanguinis missio facienda est
ex uena talli lateris affecti, ad deponendam plenitudinem ex suppres
sis illis euacuationibus, catam et ad reuellendum humorem qui in origine
ꝑ paratus est confluere ad partem inflamatam et statim aliquo temporis
interposito ad uenam basilicam lateris affecti est accedendum, quod Cels. quoad
primam partem in qua solum est difficultas probari potest ex Gal. lib. de
sanguinis miss. cap. 11 ubi dicit, quod plenitudinis ex suppressis mensib.
ortae per crura euacuanda est, quod idem intelligendum est de plenitudine
ex suppressis hemorroidibus cato quando n̄ multum urget pleuri
tis sumpta indicatione a plenitudine cum ab occasione illius secanda est
uena talli.

Ita tenet Monardus lib. 12 epist. 5 post m. Donatus 3° s. citato
Valesius lib. 7° contro. cap. 4° post med. et Eustachius lib. 1° sua pro-
xis 45. Multo autem in duabus ... precedentibus dictu est quod illa dentur in-
telligi quando pleuritis est imp. sui et quando humor qui est in ea inflammatus
et cum ipsam exiguus est et ita dolor et febris non multum urget ... optarem
... si magna quantitas humoris sed fiem ... affluxit et effusus urget
... sine dubio ut affectus ... facto prohibeamus sanguis ex basilica
lateris affecti debet mitti in quacumque corporis statu et ... san-
guinis missio ex alia ... non proficit ... ut ... sit suantia
Et si aliquis ingerat quid agendum sit ab exutatis pleuritis
fluentibus mensibus, in muliere recenti enixa Dendu est quod co- add. ...
in casu si pleuritis non multum urget, et non perfecte ut solet sanguinem
evacuat, illi opus est permittendi e... pleuritis accrescat, ita
ut maiori et celeriori evacuatione opus sit ... sanguis mittendus
et ut ex evacuatione que ante fit, ... que ... eadem quantitas
sanguinis extrahatur, quam medico ... ... unica ... contra-
... lib. 9° meth. cap. ... post med. ... ... tempore mittendi san-
guinem, menses movere ... et quod idem intelligimus est quando pleuri-
tis advenit fluentibus hemorroidibus ... ... admitimus
quod in dicto casu ... sanguinis missio fieri debet ex talo lateris
affecti ut ... sanguinis quantitas ante per menses evacuari solita
... illa sanguinis missione evacuetur postea ... facta ... sanguinis
missae exiguo tempore intermisso ... si pleuritis urgeat ex
... basilica lateris affecti sanguis debet mitti, quamvis adhuc menses
actu fluant

Cum hac tu sententia, ut dict. Sanguis ex basilica mittitur, postea per aliquod tempus ligatura intervenit administrenti, aut cucurbitula per inferiorem femoris ad hibeantur, ut dic cum duas per menses ingentis fieri possit non cohibeatur.

Superest igitur, ut auctoritatibus contrariis in primo quesito adductis respondeamus. Dicimus inprimis dicimus quod Aliasus et Averroes intelligendi sunt in casu 2ª clausis Abinsaris autem sententia et Mesuis quo sententia est 3ª ratione ideo non est recipienda. Ad Aetium tetrabl. 2ª serm. 3 c. 68 dicimus quod ibi loquitur ex sententia Archigenis ut constat ex serie textus ne tetrabl. libri 1º serm. 3 cap. 12 ex propria sententia capite dixit quod in pleuriticis vena secanda est e directo lateris affecti. Et deniqz ad Paulum lib. 6 cap. 40 dicimus quod quoties ibi dicit quod in recentibus inflamationibus sanguis mittendus est ex parte opposita per partem oppositam alterius lateris partem intelligat, sed non intelligat de recentibus inflamationibus de quo in 2ª clausis locuti sumus, cum quia pars oposita sunt distinguitur a parte propinqua. Deinde Paulus loco ibi agit potest esse aliqua pars lateris affecti in maiori distantia quam alia, ideo dicimus quod Paulus ibi nequaquam voluit quod in recentibus inflamationibus sanguis debeat mitti ex parte oposita, id est oppositi lateris, sed ex oposita, id est ex illa que sufficienter habeat distantiam a parte affecta ad hoc ut ex ipsa fiat revulsio quamvis sit in eodem latere.

Ad 1ª ratione dicimus quod in primis inflamationis internis que sua adiacentia urget cuti est pleuritis, viri efficere ad inflamationem revellendam est ne-
tr

no tñ ad pes absolute distantissimas retrahendus sed solu ad illas
q distantissa sunt ex illis q cum pte affa rectitudine et comu
nitate hent, nec qt aliud uoluit Gal lib 13 meth cap 6 et
in rõe 3a citatus nã ex fine capitis. .I. Advenens explare uel
sionis q in prius inflamoris dicit fieri debet, qd cū inflama
tio e in pectore et pulmone secanda e uena interna cubiti,
seruata semp rectitud. ut d tali dict illa aut uena cer
tum e qd a pte affecta no e absolute distantiss q sit q
pes distantis ad quas det fieri reuulsio in prius inflamatioi
no intelligit pes absolute distantiss sed illas quas diximus p to
nejm e qd ex una sectione facta in vasilica lateris affecti san
quis ad pem affam attrahatur, in casu licet ctris q uena illa su
ficiente het distantia a pte affecta ad hoc qd ex cuius sec
tione ad ipsam pem affecta attractio no seqtr, rursus q
ex tali uene sectione sanguis q e in pte inflamata et circa ipsa
et alegjm pem euacuatur, hinc puenit qd dolor et calor a li
quantulu remitantur ex quorum remitione fluxio ad pem et
dict remiti, q dolor et calor in pte inflamata fluxionis ad
ipsa sunt cau. et denique cum in pte inflamata et circa ipsa qd
sedens ia e inflamatio abundia psonam repenatur quamuis
ex dicta uena sectione parti affecta et cuius uicinis innani
anti, illa inanitio no erit inca ut pp ipsa dicta pes ab aliis
pibus sanguinem attrahant, q fluxione et inflamatione augeat qq.
Accedit qd ex pdicta uena sect. si copiosa e e... quod a ...
Corpus inaniri

Cumq. alia pes pt inflamata, pp illa inanitione sangue la
gueoamo indigeant, avide hu̅ores retinne et sic ad pem in
mata fluere n pmitunt..

Ad 2a Rne Dj qd qdi Gtl ibi citatus dicit qd laborantib
superioribus secanda e vena in pectb inferiorib e c° tum Gtls
revultione desiderat sine derivatione et evacuatione at ut q
pleuritide ut la diximus maiori ex pe no solla revultione sd
derivationi et evacuatione desideramus id ex impso frequenti sang
mitendus e ex vena basilica lateris affecti et no ex venai
ni in casib in 3a ac tue adductis.

Pro exacta tn huius dificultatis intelligatione sciendum e qd veso
in peculiari disputatione de vena secanda in pleuritide et fructus
sangris miss° cap. 16. documunt qd qdo pleuritis afficit octo
inferiores sive sit in latere dextro sive in sinistro semp secanda
vena basilica dextra, sed qdo pleuritis mollestat alias pes su
ores thoracis desecanda vena basilica ex latere affecto, cu nob
veniat quem sl. ras. funtalis e qa vena Azigos seu sine
pe, q mitit venam pagines ad nutriendum 8 costas inferiores
dextras qm sinistras oritr ex vena cava in latere dextro thora
ut ex anathome constat, q cu vena axilaris dextra maiore h̅eat r
titudinem et comunitatem cu vena sine pare q oritr in later
dextro qm vena axilaris sinistra iur qd deat miti sanguis
ex basilica dextra qdo pleuritis 8 inferiores costas mollestat
sive sit in latere dextro sive in sinistro, sic n sanguis melius eva
cuabitr ex dicta vena sine pare qn ops pdictas pes alluit

Cęterum sit illud qd. pdicti A.A. dicunt, de origine venę sine dluge et distributione illius verum sit ut ipsi affirmant, illorum tn sen tentia no e admittenda qa in quocunq. latere ex pagin… … vena axillaris …inguitis et comunicat … … … vena sine dluge cuius … … secta vena axillari in quocunq. latere educitur sanguis ex pagini… vena sine dluge eiusdem lateris ut recte adnotarunt Amatus Lusit Cent 1ª Cur 52 in scholio. et Centuria 5ª Cur 70. Dales. lib 7º … cap. 4º ante f. et deniq. Laurentius lib 4º de histana … cap. 6º et lib 9º cap. 7º q… pag 231 figura 2ª adducit … pdictarum venarum … evidentis … vesalij et … sentia a … … recidendum no e.

explicato ia loco ex quo sanguis in pleuritide extrahi debet quantitas sanguinis extrahendi desumenda e ex minori vel maiori vehementia morbi et ex virium robore et ex maiori vel minori abundantia humoris q in corpe invenitur et … … plenitudinis … … e plenitudo simplex, audacter sanguis extrahendus e. … … dit plenitudo … qd … sola cathochimica in minori quantite sanguis e educendus … … e qd Hip lib 2º … text 10 … de quantitate sanguinis in pleuritide extrahendi dicit, qd copiose extrahi debet usq. ad coloris mutatione … signu e qd sanguis q e … inflamata … educitur … … admittit … … illius loci … f. … lib de sanguis miss cap 14 … tn …

in pleurit. extrahatur usq. mutatione coloris sang. et copiose.

Et si ibi quod illud perpetuo servandum non est, aliquando non antequam in alio
Sanguinis mutatio fiat. Cesare Coit. Et si l. propter infirmas vires aut
propter flegmonis mallegnitatem interdum non nihil ab ea immittitis, sed ubi
fortitis obtrictis est sanguis quod potissimum accidit quod sanguis in
flamatione comitatur crassus est et feculentus: pro tali sententia est quod testatur Hip.
lib. 4 acut. text. 74 principiat in pleuritide quo dolor [illegible]
est sanguinis ita copiose extrahendus esse quousque animi deliquium
sequatur illud tamen efficere suspectum est, et ita in praxi non est
observandum. ut recte admonuit Valesius in esmet illius loci
folio 219. pag. 2na cum in pleuritide evacuatio humorum ex
inflamatione resudat, a facultate etiam fieri debeat, dummodo [illegible]
ut dicta facultas ad maxima debilitatem non perducatur. ut perduceret
in sanguinis missione copiosa quousque ad animi deliquium efficitur.

Cum hoc tamen dicimus quod in curatione pleuritidis potissimum remedium
est sanguinis missio. et ita si dolor perseveraverit sanguis
sepe mitendus est dummodo uires evacuatione illam tollerare possit
et die in eodem die bis et ter, si necessitas urget sanguinis mi-
ssio est exercenda semper tamen in principio morbi copiosius sanguis est
mitendus ut afluxio ad partem impediatur et ne inflamatio
acrescat quod si aliquando post doloris et febris remitionem
iterum de novo fluxio ad partem [illegible] et etiam dolor revertatur
sanguinis missio debitur reiterari debet ut novae fluxioni satisfia-
tur. Statim a principio morbi interim dum fit sanguinis missio in
pleuritide sanguinem scidendae [illegible] potiones quae sanguinem attemperent

et intrarent

non est semper servandum usque ad mutationem coloris—

usque ad animi deliquium non flebotomandum in pleuritide

m—

bis et [illegible] die in eodem die flebotomandum est et in principio copiosius

+ Adverte

si post remissionem doloris et febris dolor revertatur iterum de novo flebotomandus bis.

ut sic ad pem inflamata minus fluat. dedatur q. sirup. violarum Sirup sang.a
Iulmarum, et rosarum. dissolutus cum aq. buglossa l. cum decoct.e temperantes.
hordei, et florum violarum, q. sirupus non solum mane et vespere
exibendus est qd si pleuritis ex sanguine bilioso l. ex flaua bille
dicitur, idem sirupus per eandem intentionem dedatur, et etiam ad
hoc qd flaua bilis ad expurgationem preparetur. at vero si causa pleuri
tidis fuerit sanguis feculentus l. melancolicus exibendus erit impleut. melancho
sirupus borraginis de scorsonera, et capillorum veneris dissolutus
cum aq. borraginis l. cum decoct.e hordei florum violarum et prunorum,

Exibitis iis predictis sirupis et precedenti sanguinis missione pro
quantitate plenitudinis si causa pleuritidis fuerit cachochemia simplex.
l plenitudo 2.a qd ad purgationem accedendum est ut alij humores a sanguine
a corp.e evacuentur. nam qd purgatio in pleuritide conveniat imprimis
dicit hip. lib 2.o accut. Io. et lib 4.o sequenti text 76. et licet hipp.
solum in pleurit.e descendenti purgationem administret vel in incom. ...
ultime sententia in pleurit.a absolute, dicto purgationem dedit quam etiam
admittit trallianus lib 6 cap. 1.o ff.o pleuriticorum curatio si qui alij
humores a sanguine in toto corp.e abundant. qd idem dicit Au. fen
Io 3.a tr. 5.o cap. 2.o post p. quarta probari idem pot. ex Gal. lib
13 meth. cap. 6.o ubi tradens modum curationis inflamationis dicit
qd si fluxio ad pem inflamatam pruniat ex toto corpore
toti corpori consulendum est, et si in ipso fuerit plenitudo sanguinis
missionem de moranda est, si vero fuerit cachoechemia purgatio est corrigendo
q. humori superanti

sit accomodata q° quo in pleuritide fluxio ad hoc corpo^re c...
ex cacochimia biliosa l. ex alia ad deponenda illa cachim...
sine dubio purgatio erit ex usu. ult. probatur idem ex 13 lib.
meth. cap. 6 post p. ubi dicit quod purgatio non solum est remo...
purgatio non solum est evacuatoria et revulsoria — evacuatoria sed etiam revulsoria quum in pleuritide in principio sui co...
revulsio humoris fluentis si humor ille qui fluit est aliquis a...
ipse revellitur per purgationem
expedita autem huius dicti collegitur 1° quod purgatio in pleuritide...
solum ad deponenda cacochimia quae in toto corpore et ad revellendum...
qui in partem inflamatam paratus erat fluere, ille namque humor in...
inflamata id est impactus impossibile est quod per medium purgationis...
possit evacuari potius non superatus l. insensibilis...
expellitur, ex quo dicto colligitur 2° quod dicta purgatio in pleuritide
purgatio facienda in principio in 3° 4° aut 5° die — prius sufficienti sanguinis missione administranda est purgatio in prin...
cipio diebus in 3a seu 4a l. 5a die in quibus humor ad partem inflamata
fluit et ante quam in ipsa firmetur ut Galenus dicit lib. 4° aduc. Comit. ...
... quam dictam idem Galenus lib. 13 meth. cap. 11 statim in principio infla...
tionis oculorum purgationem administrat ad evacuandum et revellen...
dum humorem qui paratus erat ad oculos fluere. neque obstat quod...
dicto tempore humor non sit decoctus. nam quod humor est commotus est...
gatio tanquam remedium revulsorium adhiberi, quamvis non procedat...
coctio recte purgatio potest administrari ut omnes dicunt...
est tamen summopere advertendum quod dicta purgatio in pleuritide ad hoc quod febrem
non intendat et magnam perturbationem in humoribus non cavat fienda est

mintis purgantib, nō multū calidis sed benignis et clementib, q
in quantū fieri pōt, astrictione dent carere ne laboratis expur + adste-
gationi q ꝑ tussim fit impediat, ut unica adnotauit Au menta astrictio carcant
fen 10 3i tr° 5° cap. 2° pōt ꝑ tuto qd uedi poss in pleuritide pur
gationi efficiunda manna cassia fistula Rebarb, agaricū sena
Carthami: et ex cōpositis, ꝑ excellentiā sirupus violari ex q. + per excellentia
infusib, conserua violarū, sirupus ꝑsicus ex q infus. sirupus concedit sirup.
regius et etiā sirupus sanatus, et ex electuarijs catholicū, diapru viol.
ni simplex, et confectio hamec sine solutiuis et tot alij. Si dubita
uerint an rebarbari tuto in pleuritide pōt uedi, ꝑ aliqm astri
ctionē qm hēt. nihilominus dm ē qd si Rebarbarū nō exibeatur in
tota substā sed solū eius dilutū reiecta corpulentia securissē ista
in pleuritide pōt uedi. ita tenet noster Brabo lib 3° de pur
gandi rōe cap. 5° ca f. qd ex sententia Manardi docuit
lib 17 epist epistola 4ª
expediet autē mintis exēpli gratia sequentes potiones poss.
parari. ut in pleuritide biliosa sic. Rx pulpa cassia ℥ x. sirup.
violarū ex q infus. ℥iij et cū decoctione pectorali f. p. b. qd
si ꝑ magnā potionis qntē cassia fistula dissoluta infra potus
ab ægrotante assumi recusetr, ex ipsa cū Sacharo morsuli fiant
et postea desuꝑ sirupus cū decoctione coctione accedat. qd si maior ista
purgaō desideretr pareti sic Rx Rebarb ℥j infundatr ꝑ noctem
in decoct flori violarū et mane facta colatura et reiecta corpulentia
addē

pulpe cassie ℥ß siruppi viol. ex q. infuss. ℥iij m. et
cu infuss. rebarb. fiat po. et pauperib. ũo sic ℞ cattolici
et diapruni simplicis a͠na ℥vj cu decoctione pectora
li fi. po. b. impleurit. precutiosa pareti sic ℞ pulpe
cassie ℥vj sirupi senati et regij ana ℥ij et cu decoct. pe
torali fiat potus. ad efficatiore ũo purgaõe sic ℞ agar
troiscati cum vino ginziberis in ligatura ℥j infunde
per nocte in decoct. pectorali et mane facta expressione add.
sirupi regij ℥iij sirupi rosati ex q. infuss. ℥ij m. et
pauperib. sic ℞ cattolici ℥j sirupi senati ℥ij et cu
tione ℥iij seminis carthami f. pot. b. et denique in pleuritide
melancha sic ℞ pulpe cassie ℥ß sirupi senati ℥iiij
cum infuss. ℥iij foliorũ sene facta in decoct. pectorali. f.
et pauperib. aut sic ℞ cattolici confectionis hamec simpl.
ana ℥v. et cu infuss. ℥iiij fol. sene facta in decoct. pe
torali fiat potus.

Cum in pleuritide exquisita ma. causa expectorare mãm q. expe
mata resudat ideo sputi prouocaõ a medico dẽt intendi q. dẽgt pp
taõi mãe euacuandẽ et dispoẽ mãm p quas dẽt expelli et cum huiõ
q. expectore p tussim euacuandus ẽ mediocre mũim sicitas inter crassit
et tenuitate regrat ideo qdo huõr tenuis ẽ incrassari dẽt et qndo
crassus et uiscidus attenuari et incindi tenuis go et calidus huõr crass
tedẽt sirupo violaru iuiubaru et papaueris ad qd etiã ma. conferunt

tabelle

diatragacanti ore detenta, huor ideo crassus et uiscidus, attenuabitur et incidetur. Syrupo capil. ueneris et hysopi, et aq. mulsa cum qquti- Syrup. api. et aq. mulsa
lissa oleum amigdalarum dulcium poterit permisceri, potest etiam cum diversis sy- oleum amigd. dul. cum sy
rupis aliqua pars oximelitis permisceri. nam licet aceturn per se propter acuitatem rupis admisceri
et frigiditatem pectori sit inimicum. et calida tussim excitet cum
aliis tamen mixtum maxime proderit in pleuritide, quoniam materiam crassam
et uiscidam aliquantulum incindit et est quoniam ad tussim leniter irri- ...
tat. Certum tamen est, quod predicti omnes syrupi quando sine eo quod aq. dissolvantur.
in pleuritide conceduntur. et electuaria et lambetiva vocantur assumi
debent capite supino existente et in ore quandiutissime detinendi
sunt. ut nimirum illorum aliquod sensibiliter in asperam arteriam influat ut optime
Galenus docet lib. 4° meth. cap. 7° in medio etc.

Denique plurimae pleuritidis de topicis seu localibus remediis quae parti dolenti aplicantur est agendum et imprimis de mentis repercussivis est disputandum. dubium
utrum. n. quod in principio pleuritidis conveniant, nam in principio omnia inflamationum an conveniant repercussiva
fluxum reprimere et repellere oportet minima repercussiva parti inflama-
tae aplicando ut Galenus docet lib. 6° 2° tertios cap. 5° post pr. et alibi saepe
9° cum pleuritis sit inflamatio est in principio ipsius repercussiva uidentur
convenire, dum nil verius est quod non conveniant, quia pars inflammata ratio
quae est pleura in profundo corporis et non in extremo superficie est
sitiua, unde minima repellentia sua ui ad ipsam pervenire non
possunt, sed potius si aplicentur ex musculis et venis exterioribus sanguinem
ad partem inflamatam impellent et sic inflamationem augebunt ut patet
experientia in dolore. Concendo ideo docet Galenus lib. 10 2° tertios cap. 2 post pr. ubi in dolore costarum dicit
non repercussiva nullatenus in dicto dolori convenire dixit, est adducta ratione. non conveniunt repercussiva

2° gaminta repercutiua cum frigida sint sputi maturatione et expurgationi impediunt quod in pleuritide summopere est fugiendum. 3° quia ut Hip. dixit lib. 5° aph. text 24 frigida pectori inimica sunt. quum medicamenta repercussiua sint frigida et pars inflamata in pleuritide in pectore sit bene sequitur quod in cur. pleuritidis repercussiua non conueniant. et si pleuritis sit notha seu spuria quia ultima ratio est ... cultis et in pleuritide notha ...

Dubium. Alia uero remedia localia quae sunt sedatiua doloris et quae uim habent ... quindi et resoluendi materiam in parte inflamata contentam in pleuritide maxime conueniunt et talia remedia quae uim habent ... quindi et resoluendi aplicanda non sint nisi post quam sanguinis missio praecesit ut ... ximi de mentis ... anodinis et sedatiuis doloris ... est in quo tempore debeant aplicari ... ad illorum aplicationem et ... quod debeat praecedere totius corporis euacuatio, ut ... lib. 3° ... Cap. 3° ante f. et lib. 6° 2° ... cap. 1° in p. in ... in omnibus ... prius debet praecedere totius corporis ... et postea topica seu localia remedia particulari ... aplicanda illa tamen ... non obstante ...

resolutio. curatione pleuritidis statim in principio ... praecedant totius corporis euacuationem medicamenta ... anodina ... aplicari ... doloris sedatione quia ... dicta medicamenta ... moderate calfaciunt ... partem inflamatam ... fluxionem ad ipsam ... ex alia ... remittunt dolorem ... est causa fluxionis maxime ... et impediunt fluxionem

fiet per alterius quod dicta capitis traditur ab Avicenna fen 1a 1 cap. 1 post med. Si cum ipse dixit ... cap. 3o sequenti parte in ... locis dolentibus quo ... dolor ex fluxione et talis fluxio ad alia parte dicta revocanda est ut in pleuritide contingit tum quod antequam talis revulsio efficiatur prius dolor sedandus est quod mentis localibus anodinis partes dolenti applicitis efficiendum est quo dicta menta anodina statim in principio pleuritidis debent applicari.

Cum hoc tamen dicimus quod tunc non sola mentis anodinis uti debemus quia etiam debent ad totius corporis evacuationem et attendendum quando dicta admittendo non negamus quod in pleuritide posse revulsionem fieri per sanguinis missionem sine eo quod menta anodina praecedant melius tamen fieri dicta revulsio si praedicta menta praecedant aut simul applicentur. ad 6tum quod 3o de tit. 8o ... 6 2a ... cap. 1o cito. Respondeo quod illius dicta praecipue intelligenda est de mentis localibus quae vim habent evacuandi ab aliqua parte detracta haec tamen non omnino applicari ante totius corporis evacuationem si plenitudo aut cacho chimia in toto corpore reperiatur.

In principio quod pleuritidis biliosa aut sanguinei statim pars dolens inungatur oleo amigdalarum dulcium ... et cum assungia galine aut cum sequenti lenimento. Recipe olei amigdalarum dulcium ℥ jß olei viol. ℥ ß assungie galine ℥ ß.

m.e.

Et cum hera fiat lenimtu aut ex dictis lenimtis cu pan
lineo parato curati magnitudinis 4 papiri q oia mento
et eo q infra audiem tepida debent applicari, postea u
quo maiori mod dissolutione intendim, pars ungato ungu
pleuritico emplastro filij zacharias et dialthea simp
q ad maiore resolutione corpis iã evacuati pot addi pului
radicis Iridis et pars eius inungi pot oleo camemali et li
alboru mixtis cu oleo amigd. dulci aut sequenti ungũ
inungantur. Rx olei amigd dulcis et sesamini ana ℥ß
liliorum alboru et camemali ana ℥j mussilaginis foenugr
et seminis lini extracta cu aq malvavisci ana ℥ß ungu
pleuritici ℥j pulveris radicis Iridis ʒj m. et cu su
cera quante f ungtu sm arte.

In pleuritide ex pituitosa et melancholica ... in ...
Inungatur oleo amigd. dulciu et sesamino et axungia gal
addita aliq pte olei camemali. et eius lenimto facto ex
oleis et ungeto pleurit. postea ub pcedente mod ad m
resolutione pdictis mixtis addatur oleu Irinu et amigd.
et axungia anatis et eius pulvis radicis Iridis q ...
pulvis in q cunq pleuritide ad resolutione maxe co̅f pd
eius ad mitigandu dolore et ad resolutione humoris in oi pleu

Sequens emplastrum Rx lib. ij ex radicibus altheae coctis et
pistatis et extractis per setaceum farinae fabarum foenugraeci
seminis lini ana ℥ss pulveris florum camomillae et radicis
Iridis ana ʒj assungiae gallinae et anatis ana ℥ss vitela
ovorum N° ij Croci ℈j misce et fiat empl.

Confert etiam ad hoc maxime folium brasicae cum assungia suilla sine
sale calidum per se applicitum quod efficatius erit si pars prius inungatur
oleo amigd. dulc. in quo ferbuerit radix altheae minutim
cisa quod autem brasica sit utilis in hoc casu docet Dioscorides [illegible]
apud Lagunam lib 2° cap 111. quod etiam affirmat Aetius tetrab. 2° [illegible]
serm° 4 cap 67. Et hi auctores non tantum laudent folium brasicae ut docet Dios.
quam cinerem ex radice et caulibus compositum brasicae ex equo cum Eadem et Aetius
pinguedine suila veteri lenimentum componunt

Conferunt etiam ad doloris remissionem et ad materiae dilutionem
fomenta humida per se dolenti applicita in vesica aut spongia laudatur ab hip. 2°
expresso ita docet hip 2° acut text 2° 3° et 4° et Galenus ibidem allud 2° 3° et 4°.
imprimis quod in pleuritide biliosa aut sanguinea ad doloris re
mitionem parens fomentum ex decoct. malvarum et radicum altheae
foenugraeci seminis lini violarum et hordei addendo oleum dulce et
oleum violarum et Gesaminum postea vero quando maiorem materiae
resolutionem desideramus dictis rebus in decoct. addi possunt camomillam

anetum

melilotum hisopus semi anisi et cumini

quod si plenitis sit pituitoso aut melancholico eadem forme erunt ex usu hoc unum attendendo quod in principiis statim in principio mixtis mollientibus et relaxantibus eis moderate calidis admiscere ut camemallum etc quod postea ad materiae resolutionem efficiendam medicamenta calida in maiori quantitate addantur.

modus autem aplicandi haec fomenta sit ut bis in die scilicet inter prandium et cenam aplicentur cum calore suavi et moderato et ad minus per spatium dimidiae horae aplicata maneant reiterando ipsa si opus sit ut semper cum calore aequali conserventur statim vero fomentis semotis pars dolens ut oleis aut unguentis supradictis ungatur tum quia mentionem rerum meatus poris apertis magis medicamentorum virtus melius ad partem affectam penetrabit quod si dolor molestissimus fuerit non solum bis in die sed ter et quater fomenta et unctiones aplicari debent.

bis in die ante cenam et prandium

quod si factis conclusionibus per sanguinis missionem et purgationem adhibitis remediis localibus supradictis cum vehementia dolor punctorius perseveret timendum est ne laborantem interficiat vel in suppurationem vertatur quorum utrumque ut prohibeatur ad sensibilem evacuationem humoris qui in parte inflammata continetur. Celebre remedium est cucurbitula cum scari-

nota.

ficatione

parti dolenti aplicare qd remedium ex oto colligitur 2° ad Glauc
cap 2° multo post med. §: Sic ut hepate et splene et ubi
in inflamationibus hepatis aut lienis et cuiusque alterius membri,
Cucurbitulas cum scarificatione parti affectae aplicandas esse precepit
ad evacuandum humorem qui in membro continetur postquam totum corpus
expurgatum iam fuerit et quando humores amplius ad partem influ
unt quo aparente rationes et cucurbitula cum scarificatione parti do
lenti a solicita in pleuritide adhibere conuenit si totum corpus
prius evacuatum sit ut diximus et ita hoc remedium in pleuri
tide maxime commendant antiqui ut Celsus lib 4° cap. 6° paulus
lib 3° cap. 33 Aetius tetrabl. 2ª serm° 4° cap 68 ante med
Tralianus lib 6° cap. 1° titulo de curatione pleuritidis et
denique Avicenna 1° 3ª f 5° cap 1°. post p. qd item afirmant omnes
recentiores et cuius remedij administratione Aetius cito additur
qd vulnuscula scarificati loci sale et oleo ungenda §:
ut aperta maneant et ut humor in parte inflamata contentus
extenuetur et tenuior fiat et sic post octo horas aut sequenti
die cucurbitula item aplicato forte dicens humor a corpore
evacuetur qm Aetij dram ut veram omnes practici admittunt et sic

hoc remedium

in pleuritide spurea lucidentius utilitate afferat eis conferet in pleuritide exquisita qua debuilida attractione a lucurbitula facta materia in pleura contenta ad partes exteriores attrahitur et ulterius eiusdem lucurbitule applicatione extra corpus expellitur

Postquam quod accessus ualde remissus est forinseca resolutionem quaerunt quae est in parte inflamata locorum ipsa et proroborandis dictis partibus lateri affecto applicandum est emplastrum compositum ex aequalibus partibus emplastri de meliloto et filij zalarias et diaquilonis maioris quod extendi debet in aluta magnitudine 4ª partis et diu appositum conseruandum.

Postquam si pleuritis supuretur si spurea fuerit et in musculis exterioribus materia contineatur tunc pars inflamata scalpello aperienda est

Si uero pleuritis fuerit exquisita et in partibus interioribus extat et in casu prius in inflamatione genitum pleura ipsa rumpitur et in cauitate thoracis decidit ex quo affectus producitur qui empiema dicitur de cuius curatione in proprio capitulo dicetur et haec de pleuritide etc.

De Angina

Angina q hispano serm. Squinantia di, Itali aspellat ab angendo qa aegrotans p ipsa brevi temp. veluti suffocat cu anxietud. q aegritudo nil aliud e qm inflamao gutturis aut faucium res piroi et deglutioni impediens. q defio ex Gto imprimis colligit ex Gto imprimis colligit lib 4° all. Comit 20 ubi dixit qd angina e inflamao peu q in faucib. sitae S. qd idem intimuat lib 5° de lis 6° ant med. ubi inquit qd angina peu gutturis inflamao e q eade dria adducit a paulo lib 3° cap. 27. et Aetio tetra o lib 2° serm 4° cap. 47. et Alexand. Tral. lib 4° cap. 1°. q oes ad dicunt qd angina inflamao e gutturis et faucium.

Hanc tn driam vir dubitare Hip. lib 2° epid sect 2° post med. ubi dt qd ex luxaoe vertebraru colli angina pot pduci. na roe pducte luxatis aspera arteria et gulla comprimuntur. et sic respirao et deglutitio vitiantur qq duob. simptib. angina sufferentis vir ostitui, qm Hip. sentia refert et apbare vir Gts lib 4° de lis cap 3° post priu ubi et admittit angina cani poie ex pducta vertebraru colli luxaoe Sd sic e qd in illo casu angina no osistit in inflamaoe. qa tunc inflamaoi n datur Sd solu osistit in angustia asperae arteriae et gullae ex luxaoe vertebraru colli Cata igit angina in coi, no recte definitur p inflamaoe Siqde talis definitio cuilibet spei angine n cont

Quae tribus his praesupposita quoad dicta primum adduxit Euthalius
lib. 1° suae praxis cap. 42 in princ. ubi inquit quod angina duplex
est alia propria et exquisita et haec per veram inflammationem definitur
ut constat ex auctoritatibus adductis alia vero est Angina impropria
et notha seu spuria quae solum per angustiam asperae arteriae et
gulae constituitur de qua ultima angina solum loquuti sunt Hip.
et Gal. quando dixerunt quod ex solum vertebrarum Colli luxatione
angina producitur quod dictum etiam verum sequitur Petrus Garcia disp. 3ª
super lib. de loc. aff. cap. 1° a f. ubi inquit quod haec nomen angina
si proprie sumatur significat suffocationem causatam propter inflammationem, proprium
gutturis illa vero suffocatio quae causata ex luxatione vertebrarum
Colli accidit etiam angina appellatur propter similitudinem symptomatum
quae in hac et in vera angina reperiuntur.
Praemissa quae Angina impropria seu spuria vera et exquisita
Angina 4or assignantur species seu differentiae ab omnibus Auct. quod ita esse ex
Gal. colligitur lib. 4° de loc. aff. cap. 3° ante f. et lib. 4° aph. com. 34
ante f. nam quando inflammatio est in musculis internis gutturis dicitur
Cynanche et quando est in musculis externis Gutturis dicitur paracy-
nanche, Caeterum si inflammatio sit in musculis internis faucium
Synanche appellatur et denique si inflammatio in musculis
externis faucium existat, parasynanche dicitur quae eadem differentia colligitur
ex Paulo Aetio et Trallianio locis supra citatis ex quo verbo supra constat
quae sit essentia huius affectus quae illius differentia et denique quae pars sit
affecta

De causis.

Inflamaão proprie ppria et exquisita angina desitur non est infla
maão silla quae tn incendium peis importat, sed est inflamaão
humida quae proprie et in rigore inflamaão dr et quaevis est
tumor ptr naturam calidus, quod ita esse omnes medici concedunt,
et ptr evidenter ex respirõe et deglutitione desiti quae in hoc
morbo reperiuntur, haec namque symptomata causantur ex angustia
asperae arteriae et gullae quae angustia ex tumore ptr naturam
oritur qui cum vera et ppria inflamaõe reperitur ...
Igitur inflamaão quae angina est non est solum peis incendium sed tumor
ptr naturam calidus: ex quo dicitur naturae colligitur quod causa interna
immediata verae et exquisitae anginae naturae dicet esse aliquis
humor calidus qui praeditum tumorem ptr naturam excitet, erit
aut tallis humor aliquando sanguis laudabilis vel sanguis biliosus
pituitosus aut melancholicus certum namque est quod ex omnibus praedictis hu
moribus verus tumor ptr naturam calidus potest causari; additur tamen ...
lib 3° progn. com 10. quod hoc fluxus qui anginam excitat est plusque
illam quae est in partibus interioribus gutturis magna ex parte biliosior est, quam
eandem doctrinam adducit lib 4° aph. com. 3° ubi inquit quod quando
inflamaão excitatur ab humoribus crassis tunc in faucibus fit quando
vero humores tenues ... inflamationis causa ... in casu inflamaão

in musculis

in musculis gutturis producitur. Causa mediata anginae exquisitae ... illa quoniam ... fluxio calida ad dictas partes defertur ut totius corporis plenitudo seu cacochymia et potissimum ... recipiuntur a ... namque in guttur et in fauces, saltim humores dellabuntur mouent praeterea humores ad dictas partes ... vehemens et ... immoderata ... cutis seu uiolenta constrictio ... partibus colli;

et nimia noctis frigiditas ... et borealis constitutio et multotiens ... est aeris epidemia.

Angina autem impropria et spuria non solum ... ex luxatione uertebrarum colli ut ... diximus, sed etiam defluxione humoris frigidi ad fauces et ad guttur a quo humore in illis partibus detento ... potest tumor aliquis ... frigidus, citra inflammationem, a quo tumore ... angustia in aspera arteria et in gulla ... angustia angina spuria excitatur ... diximus.

De signis.

Angina exquisita et propria potissimum cognoscitur ex defectu respirationis et deglutione impedita et ex dolore et calore ... in partibus faucium et gutturis percipiuntur ex inflammatione namque ... in dictis partibus tunc existit propter tumorem illius aspera arteria et gulla obstruuntur et comprimuntur ex qua obstructione et compressione angustia in ipsis producitur ... et defectu

defectus respirationis et deglutionis impedita est eâ immediatâ ratione ipsius nec aer per respirationem nec allimentum aut potus per deglutitionem libere ingredi possit quod autem dolor et calor in dictis partibus percipiantur ex solutione continui et intemperie calida quae in parte inflamata simul reperiuntur necessario oritur quod dicta ex verbis colligitur lib 4° de locis affectis cap 3° infra ubi inquit quod in ... partibus angina quaedam spirandi difficultas oboritur laborantes difficulter deglutiunt atque dolore affliguntur eandem doctrinam adducit paulus lib 3° cap. 27 citato.

hic tamen advertendum quod in angina ubi quando maior noxa reperitur in respiratione quam in deglutione et aliquando vero econtra quod accidit ex eo quod inflamatio magis afficit partes gutturis quam faucium aut econverso quin immo dicendum est quod quando inflamatio est exigua et solum fauces apprehendit tunc quando nulla difficultas respirandi apparebit quia asphera arteria eo in casu nullo modo opprimitur et ex consequenti nec angustiam reddit atque non ... respirationi in angina ... dixi ... adducta ratione quod aliquando detur angina sine defectu respirationis impri... probari ... ex hip. lib 6° epid sect 7 text 1° ante f. ubi referens quosdam aegrotantes qui angina patiebantur dicit illorum aliq

solum deglutiri non poterant, id est non habebant laesam respirationem
de quibus contestantibus, dicit quod in illis angina valde molesta
tollerata facilis erant. 2° probari idem potest ex Galeno libro 3° prognosticorum
commento 18. ubi inquit quod aliqui angina affecti non respirant
difficulter et tuti redeunt ratio huius eventus dicit illud esse cum
quia guttur tunc neque quoniam patitur quod fluxio in fauces declinat
dicit ultimo confirmari idem potest ex Avicenna fen. 9a 3i tractatu 1° capitulo
ante medium ubi dicit quod in angina quae fit quia inflammatione
sine malitia et est in postrema parte musculorum gulae tunc
non constringitur anhelitus, id est non leditur respiratio nisi cum est deglutitio:

Cognitio ulterius angina exquisita cum febre continua quoniam licet
ad hunc quae non ex faucibus, et gutture calor potest enim cordi
facili creare quae febrem accendere valeat, nihilominus quando inflammatio quae angina constituit ita sit exiqua ut dictam febrem
non possit producere quod autem in angina exquisita cum aliis symptomatibus, etiam febris debeat reperiri, colligitur ex Galeno libro
6° epidemiorum sectione 7a commento 1. post medium ubi enim inquit quod hippocrates
dicere non potuit quod in angina febris non fuisset quod idem
explicatur fernelius libro 5° de partium morbis capitulo quo ad f
quo in textu inquit quod in omni vera angina inter alia
semper febris reperitur. angina vero quae notha seu spuria

nulla cum

rio del febre q. eis auera destinguitur in hoc qd in uera calor et rubor in pectus gutturis et faucium reperitur in spuria uero neque quam ex quo patet quomodo angina notha a medico debeat cognosci.

Differentie spurie angine ex quibus hoc modo cognoscenda. Si id quod musculi interni gutturis afficiuntur difficultas est respirationis unde aegrotantes recti et sedentes coguntur respirare et eo tempore vox maxime laeditur et nil extra in pectus internis apparet sed tumor non respicitur et color non mutatur. Quod si musculi externi gutturis sint affecti minor est difficultas respirationis et tota pars gutturis colore immutatur, quia afficiuntur rubicundiores et etiam in ipsis aliquis tumor sentitur, nam apparet. Ceterum si inflammatio in musculis internis faucium extat, tunc difficultas deglutiendi maior est quam difficultas respirationis. Ideo quia eo in casu difficultate deglutiunt laborantes in faucibus, tamen tumor non apparet quod respicitur in ipsis quod musculi externi ipsarum faucium inflammationem patiuntur in quo casu noxa respirationis minima est et aliquando nulla. Sed et difficultas deglutiendi minor quam in angina in qua musculi interni faucium afficiuntur. Tumor uero differentias quibus angina est causa ex propriis signis humoris cuius est dominans in corpore redundantis cognoscitur

et alijs ex dictis symptomatibus, quae in angina reperiuntur intentione seu remissione eorundem febris .n. dolor et cetera uehementiores erunt quando angina fuerit biliosa aut sanguinea quam si fuerit pituitosa aut melancholica.

De prognosticis

Inter prognostica quae in hac aegritudine animaduerti desiderantur primum est quod

[1]um. Angina quae inter morbos in autumno prouenientes ab Hip. commun.

morbus autumnalis. lib. 3° aph. text 22 illa in genere angina ex bile prouenire ... incomitatus illa tamen intelligenda solum est ut in plurimum ... ex tempore ... nam illius in corpore ... praecedente aestate ... omnes morbi in omnibus temporibus fiunt ut Hip. docet lib. 3° aph. 19. et sic idem Hip. lib. 4° acut. text 30 docuit quod anginae fiunt aliquando in hieme seu vere, aliquando uero in aestate seu autumno humoribus frigidis seu calidis ad partes colli a capite defluentibus ... quas ... adverte tamen quod licet ... quae anginam ... frequenter a capite proveniant ... aliquando ex alijs partibus transmittentibus prouenire possunt. [2]um prognosticum

[2]m. quod angina ex genere morbus est acutus et ualde periculosus quia

morbus per acutus. cum magnitudine symptomatum et cum periculo celeriter operatur ad ... ut experientia ... et ita ... lib. 10 meth. cap. 5° inf. recte docuit quod in his qui angina laborant una salus est uirium robur ... uehementia morbi ... quae ab ipsis expostula...

possint tollerari minto aut dictu e qd angina exqsita e mbus allu
tus c no angina absolute n illa q supra e citati extumo
re edematoso in collo extente mbus allectus no e ut Gal dixit lib
3° pnost. com° 18 int.

3u pnostiu dixit qd lic ois angina exqsita sit mbus pericu
losus int ois tn periculosissa e q ex inflamae musculoru
internoru gutturis excitati, illa namq maius periculu suffoca
tionis inducit et maioris febris e ca. et qm dram hip lib
3° pnost text 16. dixit angina aut gravissa ss ac celerrime
interimunt, q eunq neq in cervice nec in faucib, cospicua aliq
efficiunt, plurimu uo doloris inferunt ac spiritus difficultem
q no ni erecta service trubati, hec n. et eode die 2° et 3°
et 4° strangullat. & illo aut in lo certu e qd hip. logt de
Angina q ex inflamae musculoru internoru gutturis exurgit
de q angina cu logt hip. lib 4° aph. text 34. dixit si
a febre habito tumore no extente in faucib, strangulaore
pente supuenerit lethale. minus aut periculosa e angina
e inflamao q in musculis exterius gutturis exitit ad hec salubrior
q musculos internos fauciu apprendit. et deniq oiu miti
ssima erit angina, qdo inflamao musculos externos fauciu
male afficit, et sic Gal lib 4° allect. com° 3. ante f. dixit qd
inter oes Anginas facilius curant ille q cutim qmq interiores
pts attingunt

minus periculosa q musculi gutturis .. .. leuis.

4um prognosticum sit, qd si humore e la angina dixerimus an

qa sang biliosa q a sanguine bilioso excitatur periculosissima e et 24 horarum spatio hom
periculosissima e.
et 24 horis interficit interficit, qa a sanguine bilioso frequentius inflamatio producitur in mu
qa musculos internos gu sculis gutturis et glotide internis magis qm in musculis fauciu
tturis ac producendit; Hipp lib 4o acut com 30 qua autem dictum e qd periculosior est

qua inflamatio in musculis gutturis extitit, qm quo musculi

cui ascendit de hac q angina ab humore bilioso excitata

Hipp lib 4o acut text 35 dicit qd aegrotantibus illa arte

ria aspera ulceratur, et pulmo ardet, nec trahere extr

dere possunt, et ideo res sua sponte in exteriores colligens

feratur, gravissimum e in evitabile periculum minatur qm Hipp

ens affirmat Galenus in comment. dicens illud convenire gutta

angina ex humoribus acribus, quales sunt biliosi exoriatur in respi

atus privatione q in angina accidit non perit atque alium

crescunt sed propter caloris suffocationem q caloris suffocatio magis

ab angina q ab humore bilioso calida qm ab illa q ex humore

Sang. 2o lo. minus calido exorit. Sanguinea q angina non adeo peri

e. sicuti biliosa et ideo mitior e angina si a sanguine

[illegible] itoso, l. melancholico producatur, qm vero tamen temporis maioris spat

indigeat ad curationem q dicta intelligenda e sicuti in omnibus alii

parte q solum sit dicta in humore a quo angina excitatur. ~

5.^m pnosticu sit desumptu ex hip.° lib 4 aph. text 35. ubi dicit
qd si a febre habito collo puerteri et egrotans vix possit deglutire
sine ullo tumore lethale est. tunc enim ut inquit Gal. in coment. angina
cate, qz excedete dilatat in nervis et in ligamentis colli pducta cuius
dilitis roe datr qd a zuulsio in ligamentis colli pauta eiq cate colli
puertio et suffocatio. Certu aut est qd zuulsio q fit ex siccitate seu
inanitione, insanabilis est, et ex zquenti etiam insanabiles erunt illi affectus
q ad ipsa zuulsione sequit:
6. pnost. sit qd angina q in terminatione febris pestilentis
sequuntur, lethales sunt. tum qu extremu signant virium languorem, tu
etiam qu ipsa angina nobis est palluti cu virium debilitate ex pcedente
febre, tumq circustia dicti morbi variodent ei mortalis.
7. pgnost. sit qd illi q ab angina liberantur in pulmoni versio totius
Comunicatur in septe dieb. opereunt q a pulmonia nobis est pallutus apud bona
virtute extente languida ex pcedente angina. Caeteru si egrotantes
dictos septe dies effugerint in supuratione veniunt in his et prout dicito
ex hip. 5. aph. 11. Eciusq inter pgnostica q malu in angina signant
illo est e qd adducitur ab Avi. fen. 9. 3. tr. 1. cap. 9 in medio quo intellig
dicit qd qdo in angina lingua ingrosatur et fit nigra e ex signis
malis illo enim in lingua aparet, pp magna zstrictione in pte colli
extenit. Tandem in angina 8. pnosticu sit qd adducitur
ab hip lib 6. aph. 37. ubi dicit qd si ab angina habitu tumor fiat
in collo bonu est

nota

[illegible]

foras n[on] m[o]b[il]us deoccati, q[uo]d idem ofirmat 7° aph. 4 q d z u
ab angina habito fumos e nibos in pectore Sapimens bonum
extra n[on] ueletis m[o]b[il]us.

De curatione

In curatione Angine aug[men]ti due intentiones sequunda amin.
§ I e impedire hu[mo]re q fluit ad p[ar]tem ne ad ipsa afflua[n]t
die aug[men]ti inflamo[n]s cat. 2ª u[er]o intentio e euacuare hu[mo]rem
q in p[ar]te inflamata la ctinuti ut q I intentio explicate
primus fluxus impediendus e sex res n[on] natib[us] debite adm
nistratis. & sic aer frigidus sit q[uod] si sponte talis n[on] addu
arte pa[r]ati ... d[omi]um ... q aut ingmtu oxculbratio
e admitendus n[on] frigidus exten[sus] si cutim totius corporis to
gat calidu effluuiu detinendo e cohibendo, febre e inflamm
augebit, uictus sit tenuis & tolerante uirtute I e 2ª die sit
tenuissimus q[ua]litate frigidus e incrasans. p[ot]erit q inprimis
diebus exiben amillu[m] parata e dissolutu[m] cu[m] iure pulli aut
cum decoctio cucurbite l. cu[m] tipsuna cremore addito al[iqu]o
saccaro dulci et p[ot]erit cucurbita cocta l. sacharo addita e
poma assa cu[m] sacharo & si uires debiliores fuerint dandi ...
galline cum quintis frigidis alteratu[m] in quo dissolui potent
al[iqu]i uitellu[m] oui aut uitella oui p[er] se cu[m] sacharo dandi
postea aut ... alterantia & m[o]b[o] aliquo mo[do] remisso ab
mita ... ut ad resolui e euacuare ...

in pe inflammata extensis uirtus sufficiens ualeat. potus conueniens
tisus erit aqua hordei, Somnus sit breuis et nocturnus tm et
statim post cibi assumptionem, a quo somno et e interuallis sufli
tandi sunt eardtantes per certi si respirando offendi uideantur
na in multitude somni in hoc affectu timenti suffocatio
Postm ulterius est quod eabvantes semper in hac egritudine
potiss.m tempore somni in lecto quasi sedentes deint esse et caput
elleuatum habere die noctu facilius respirare poss. et minus
sequi suffucatis periculum. quies corporis maxime conit, quies etiam
et sic passiones animae fugiendae sunt potissm ira timor et tristia.
Aluus semper sit lubrica et aliquo clisteribus frequentis iniectis
cateri ut fluxiones a partibus superioribus ad inferiores aliquo modo re-
trahantur. ut statim uidebimus

2o completa illa prima intentio illis remedijs quae habentur ad partem
inflammatam fluentia ad ilias reuellunt ut sunt frequentia clisteria
ut modo dicebamus clisteria in angina biliosa uel sanguinea frigidatiua
emollientia et aliquo modo purgatiua ut est sequens ℞ decoctionis
hordei, prunorum, maluarum, foliorum lactucae et viol. ℥xx. olei viol.
℥ij sachari rubri et pulpae cassiae uel diapruni simplicis ana ℥j
salis ʒj one pro clisteri.

Altero cum angina ex sanguine pituitoso uel melancholico
excitata, altera clisteria conueniunt ut sic ℞ de coctionis maluar.
fenugraeci aneti et camomillae ℥xx olei camomillae et viol.
ana ℥ij hierae picrae et benedictae uel catholici, ana ℥ß salis ʒj
m. pro clistere

revellunt etiam iuvare fluenia cucurbitule. Cum stansione principio
q̄ in p̄rio aplicanda sunt poplitibus femoribus cruralibus postea
vero dorso scapulis et brachijs quae cucurbitule bis in die debent
aplicari adiuvant eundem finem etiam iuvant frictiones et li-
nea p̄tibus inferioribus aplicita.

nota — revellit etiam convenientissime in hoc affectu sanguinis missio quae in omnibus

flebotomia — inflamationibus potentissimum remedium esse statim debet adhiberi
mingis quo existentibus aut emoroidibus suspensis si illa per influxum
ad partem exiguum est, vena secanda est in tallo postea vero in brachio
lateri si aliquid ex dictis evacuationibus non sit suspensa statim ex brachio
sanguis mitendus est servata semper rectitudine cum parte colli quae
potissimum in angina laborat. et presente plenitudine vena corporis secetur

nota — plenitudine vero deficiente secetur vena cephalica quae sanguinis missio
transactis aliquibus horis reiterando est. citius aut tardius
pro vehementia morbi et sollertia virtutis via ubi [illegible] extrema
extrema remedia et celerrime debent adhiberi ut hip. 6. aph.
6o. cca. hanc tamen sanguinis missionem in angina administran-
dum. advertendum est quod tutius est sanguinis missionem partiri sic enim

tutius est sang. missionem partiri. — melius fit revulsio. et si usque ad animi deliquium fiat san-
guinis missio periculum est ne materia quae in partibus gutturis extitit,

nota — ad pulmonem retrocedat et ita pulmonia in ipso excitetur.

f.a

q̄ periculosior ē egritudo qm angina ita sp̄te dixit
Ætius tetrabli 2ª serm 4º cap. 47 multo post p. i
... 3º oplitt dicta intentio revellendi hūores q ad pēm fluunt
media purgōe p alui na hac dicti et sangnis missio est dec nim
revellendi qd est ats incorp. cacochimia cuius rōe excitati fluxio
et sic Gal lib 13 meth cap 11 in med. refert qd ipse incipientes
oculorum inflamōes purgāsse p aluū una die sanauit q et
sparite reuis qd a lij huores a sangne incipiunt fluere ad pēs
illi cōvit dicta purgāo p aluū ad hoc ut dicti hūores ad pēs
inferiores revellantur et est ad hoc ut a corpe euacuentur et ita
purgāsse fn angina cōvē, dont hip et Gal lib 6 epid sect 7
text et com 1 ad f utriusq3 et lib 4 aliud text et com 3 facta
q sufficiente evacuōe p sangnis missione p maiori l minori
cacochimia statim medicus 2º 3º l 4º die dicta purgōe
dēt uti. qmuis n dēbit hūori dcoctio na ad purgāoē
revulsiuam ad ministrandā hūoni dcoctio n req̄ltr. Caterū
ut alij dcoctio fiat et ut huores ad pēm inflamata fluētes
temperentur et incrasentur et ita minus fluant statim ~~aut~~ ac
medicus ad curandū egritū accedit interim dum purgāsse
administrat medicamta frigida et incrasantiā p potu egrotan
ti dēt dcidere ut S. syrup. ros. uiol. de portulaca et oxalidis. syrup.
et alijs similib;

int purg[illegible]
13 meth

purgāo est [illegible] [illegible]
a minori [illegible]
hūoni dcoctio n req̄rtr

q dissolui sint cum aquis bilis. ut e aq plantag. oxati
et buglosa et decoctio hordei. q syrupi in angina biliosa
sanguinea securius concedentur. qm in pituitoso et melancho
in his n. cum syrupo uiol. et syrup. borrag. int. miscendi
et solum cum aq borrag. aut buglosa dissoluti dicti aut
syrupi inquiunt angina mane et uespere dent. concedi quin
imo in angina biliosa et sanguinea in qq intensa febris
repentis diu noctuqz. dictis syrupis saepius erit utendum, cum
magna quante aq dissolutis ad caloris attemperationem.

Summopere tamen aduertendum est qd in angina sicut etiam in aliis inflammationibus internis dicta purgatio p aluum administranda e mentis purgationibus clementib, et benignis ne magna agitatio in corpore excitetur et sic inflamatio et febris augeantur. conueniunt quoque manna cassea fistula syrup. uiol. ex q infus. et syrupus regius q menta potissimum in angina biliosa. erunt ex usu, inquam si bilis magis abundat ut copiose dicta bilis extrahi possit cum dictis mentis dilutum rhebarbari exiccata corpulentia potest concedi. et p pauperibus diaprunum simplex. Caeterum qdo angina pituitosa e aut melancholica ut pituita et melancholia q humores sunt crassi commode reuellantur et euacuentur efficatioribus mentis purgationibus et predictos humores respicientibus erit utendum. ut e syrupus senatus et infusio agarici et cathollicon et confectio hamech simplex et alia huiusmodi.

Incipiendu deniq[ue] augmetu, inflamatis mentis locatis,
pei affa aplicatis q mienta dent ee frigidae & astringentia ut
ex ipsoru aplicat pars q fluxioni incipit tentari roborete.
& meatus in illa occludante. ut dic minus humores recipiant.
qq. mentis utini e toto prii tempe p aliquo ad 3 extendere …
coie & talia menta subtra gargarismatis dent aplicari
ut pim affam immediate tangant & aliquantulu ad ipsa de
lineante. erunt aute ad dictu usu menta convenientia … & succus
plantag rosaru, & oxalidis & alia huiusmi, in sanguineaq
& biliosa angina efficacissm parcti dic R aque solani & plantag
inis ana ℥vj succi oxalidis & rosatu rubear ana ℥ij dia
moronis ℥iß alceti ros ℥ß m. Minus aute efficax erit
dispareti dic. R aq ros plantag & decoctionis hordei ana
℥iiij syrup. ros ℥ij alceti ros ℥ß diamoronis ℥j m.
poterunt et cum predictis aquis permisceri succi l syrupi
mirtini, citoneoru, & de agresta, & granatoru & summopere
iuuabit succus hypocistidis & achatia, qd si ex decoctio
nib gargarismata parari velit medicus. erit utile decoquens
in dicta angina biliosa & sanguinea coit. R plantaginis oxali
dis & portulacae ana M.j corticu granatoru ℥j ros rubearu
pugilu j coquantur in sufficienti aq … ad 3e partis consumptionem

et facta colatura adde diamoronis et sirupi de papavere ana ℥ij alleti ros. ℥ß m. l. fiat. decoctio cu ... et hipoquistide balaustijs rosis rubeis et hordeo et ... decoctioni addatur syrupus de agresta et diamoron et ... alleti rosati.

In petulosa aut et melan. angina menta ex qq. gargarismata dent parari in prio ad repellendu huora fluente minis frigida et astringitia ii dent ... erit ... ex usu sequens ℞ decoctionis hordei et aq. ros. ana ℥vj oximelitis simplicis ℥ij m. ... quo inflammato q angina e, ta no e in prio sed in augmento cum mentis frigidis et astringentib. ad apponendo gargarismata aliq menta resoluentia et digerentia, ... miscenda ... ut cum decoct. hordei et aq. rosaru poterit misceri aq. foeniculi ... gargarisma ex decoct. hordei rosaru, ... adito postea syrupo ...

... inflamaois inquo maior ... et resolutio ... desiderat maior pars resoluentiu mentoru admiscenda e ut in sequenti gargarismate ℞ ... rasa et ... ℥ij caricaru ... N iiij dactiloru N vj decoct. hordei et rosaru ana ℔j mirra ℈j ... in sufficienti aq. quantu et facta colatura adde diamoronis ℥ij alleti ros. ℥ß m. et denique in declinatione inflamaois

gargarismata ex mentis resolventibus, et digerentibus potissimum dein
deponi debita sunt, etiam partes astringentium ut partes quae in angina la-
borant immoderate non relaxentur, et sic iterum de novo fluxioni re[li-]
quiant. Ceterum si inflammatio in superiore tendat pro cognita,
2a. cum vehementiori dolore et pulsatione in ipsa parte angina ultra
4um procedit diem, tunc quidem gargarismata applicanda sunt quae dicta
superiore lumine ut est sequens: ℞ decoctionis malvarum radicis altheae fenugreci et seminis lini ℥ xij. melis ℥ iij. misce
fiat gargarisma et alia quae ad hunc usum applicantur tepida et non
actu frigida debent aplicari, quidem observandum est pro resolutione
huius inflammationis obtenti potissimum desideravimus ut in declinatione
angina stringit partes extendo

Partes extendos colli muta frigida et astringentium in
nullo temporis cursu anginae applicanda sunt ne humores ad partes
interiores gutturis et faucium detrudantur, quin potius dicta partes
exteriores colli laxanda sunt, et medica attractoria ipsis debent
applicari, ut ad ipsas partes intensos humores trahant ut Celsus
precedit lib. 4. allu. com. 30. statim quoque in principio anginae partes
exteriores colli inungendos sunt adimgia galinae oleo amygdal
dulcium l. sesamino tepidis postea vero oleo camomali et dialthea
simplici

Margin notes: de lumen [illegible] tori; tepida gargarismata aplicitur.

Iuvat etiam semper colli lana sucido l. aliquo ex predictis
oleis imbuta involvere ut docet Paulus lib 3° cap. 27. cum
vero maior resolutio in inflamatione desideratur, mentis laxantibus
et moderate calidis alia calidiora menta miscenda sunt ad
quem usum sequens unguentum erit utile ℞ olei amygdalarum dulcium
camemali et liliorum alborum ana ℥j mucilaginis foenugreci
extractae aqua malvarum ℥ij axungiae galinae et anatis et cum
singulorum quod sufficiat ut fiat linimentum super quo lana sucida
superponatur, confert etiam in angina ex dicta intentione scilicet
ad extrahendum humorem ad partes exteriores et ad resolutionem et sup-
purationem inflamationis emplastrum de nido hirundinis cuius
compositionem adducit Amatus Lusitanus centuria 5ª cur. 73. nobis
tamen melior erit componendi modus quam ex sententia Lanfranci
adducit Guido tr.° 2° doctrina 2ª cap. 3° de squinantia, caeterum
dictum emplastrum sive hoc sive illo modo componatur vim astrin-
gentem terrae quae in nido hirundinis reperitur aliquomodo debet
participare quae virtus astringens nullatenus in hoc casu desidera-
tur ideo ad suppurationem seu resolutionem anginae securius iudi-
camus uti aliquibus emplastris compositis ex mentis resolventibus
vel laxantibus et suppurantibus, ut est sequens ℞ radicum altheae
et liliorum

et liliorum albonum ana ℞ j foliorum maluarum, uiolarum et
parietariae ana ℥ ß. Caricarum pinguium N° xiij coquantur
magis per artem et postea pistentur et per setacium colentur, et
postea addendo farinae fauarum lupinorum, seminis lini foenu
graeci et hordei ana ℥ ij butiri recentis ℥ iij pulueris
croci ʒ j misce cum oleo camemali et aneti fiat emplastrum
molle per artem quod tepidum debet aplicari. fiet autem efficatius
potissimum in resoluendo si illi addatur puluis stercoris
canini quod in angine calore summopere confert ut habetur libro 10
simplicium titulo de stercore canino.

2a intentio quod remedium proxumum est in calore anginae ut docuimus complet. Euacuatio materiae quae in se inflammationem continet, quae in se inflammata continet quae euacuatio fit primum minutis localibus, sed dummodo in statu et declinatione anginae contra eam, la[illegible] primum ubi secari unam quae sub lingua nam quod talis uenae sectio in calore angina curat docet [illegible] in libro de morbis 4° de lenti angina [illegible]
et libro 6° epidemiorum sectione 7a text 1° in fine et idem tenet ut habetur libro de sanguinis missione cap. 19 in fine et paulus et Trallianus libro 5 [illegible]
uenae sectio licitum est quod non curat nisi postquam sanguinis missio ex
brachio praecedit ut habetur [illegible] [illegible] curant et [illegible]

Stercus caninum

sectio uenae sub lingua

Cucurb[illegible]

[illegible] cervici [illegible]
[illegible]

mod. cucurbitula cervici collo et sub mento aplicita ut dl
Paulus et Tractatus s citis q cucurbitula poss administrari
cum scarificatione ut Avic. dixit fen 9 3 cap 11 ante med
qd si medicus cognat inflamationem suppuratam iam ee ruptio
inflamationis tentanda e qa si tumor [illegible] deinde lingua
facienda e scalpello acuto ad digitum alligatum ut [illegible]
hip lib 2 de morbis 4 de angina [illegible] 11 qd si tumor [illegible]
cuius ro sit facienda e dicta ruptio, imissa candella [illegible]
l. deglutita bucella carnis semi assa filo apensa l. exigua
spongia e de modo praeparata. dicta namque [illegible] 9 si
[illegible] postqm [illegible] extrahunti inflamatione [illegible]
fient ut dixit Guido cap de squinantia s cito ruptu aut infla-
matione prone capite egrotantis et tussi [illegible] pus extra
[illegible] et statim gargarismate aliquo astringenti utim
[illegible] cum rebo melite et postea ad ruptionis [illegible]
[illegible] inuenit [illegible] praeparata cum sanguine draconis bolo
armeno et [illegible] antiquo [illegible] de [illegible] in [illegible]
l angina multu molestat [illegible] mitia anodina [illegible] extra
[illegible] gargarizandu e lacte caprino l decoctione [illegible]
in [illegible] dissoluta sit pulpa carnis fistula.

[illegible]
gargarismate a[illegible]
[illegible]gente utim.

[illegible] fuit
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Denique si curatio anginae exquisita quod ita urget ut ex ipsa periculum suffocationis immineat, ad asperae arteriae incisionem deveniendum est quo modo autem dicta incisio fieri debet docet paulus lib. 6° cap. 33 - et Aui. cap. 11° cito ... fine de qua re etiam videri potest practici.

In angina nothà causata ex vertebrarum colli luxatione curatio facienda est cucurbitula per aspiciente ut dicit ... intromissa extra ferat ... et ... latera asperae arteriae ... anteriore parte vertebra illa expellere ... quia angina causatur ... tumore aliquo oedematoso ... in parte colli externe tum curatio anginae ex ... tumoris dependet quomodo autem dictorum tumorum curatio facienda sit ex chirurgicis est petenda.

Antequam huius affectus ... De Asmate. explicemus ... respiratio ... triplex ... de minute ... saepe ... arte ... cap. ... dixit ... respiratio triplex ... debilitatem ... respiratio ... de minuta et despirata ... nomine ... dispnea abolita ... respiratio ... appellatur ... Colliget lib. 4° ... ubi de apnoea ... privatione respirationis ita ut aegrotantes ... videantur ... respirare ... exigua ... respiratio ... aegrotantes ... respiratione ... motum thoracis facta.

Secretum.

Si denique angina non possit aperiri propter ... Interiorem nec exteriorem tum tempore accipiatur fistula magnitudine unius palmi et impleatur ... sulfure vivo, et in suffleti intra ... ita ut tangat inflamationem et illico illam aperiet.

De Asmate

Juvantesque sola transpiratione quae per corporis arterias efficitur. Dynamica autem quae de qualibus respiratio contingit, plures differentias et causas secundum quas intelligi nequeunt nisi respiratione naturalis cognita ut Galenus docet libro de difficultate respirationis Cap. I.

Ut igitur quod respiratio naturalis dicitur intelligatur sciendum est respirationem ipsam actionem propriam esse compositam ex dillatatione et constrictione, ex duabus quae thoracis et pulmonis facta a facultate motrice voluntaria ad hoc ut mediocritas caloris nativi conservetur et spiritus incolumes et [illegible] generentur. quae respirationis definitio optima est, continet enim omnes causas continentes ipsius respirationis et genus et differentias quibus a multis aliis actionibus quae in corpore fiunt, differt, scilicet ab actionibus et motibus naturalibus et vitalibus quae et aliis instrumentis, et etiam aliis facultatibus, destinctis exercentur instrumentorum vero quibus respiratio integre perficitur quam plurima sunt ut docet Galenus libro de causis respirationis quaedam enim ad deferendum aerem inserviunt veluti sunt os et nares, aspera arteria et illius propagines quae aerem deducunt quae est respirationis materia. quaedam autem instrumenta sunt quae efficiunt motum quae respirationis est, veluti potissimum est septum transversum quod principale est respirationis instrumentum. musculi recti thoracis intercostales et [illegible] costales, et [illegible] musculi recti abdominis et denique ea quae moventur in respiratione sunt thorax et pulmo. thorax autem movetur a praedictis musculis a facultate animali, pulmo vero nullum habet proprium motum sed continenter movetur

sed movetur

thoracis ne deb[eat] uacuu[m] ut Gal[enus] dot lib 6 de usu par[tium] cap 13 ... mi... autem pulmo in respiratione non moueatur proprio motu sed ad motum thoracis, euidenter colligitur ex eo quod adduxit Gal[enus] lib de motu thoracis et pulmonis quia dixit in motu thorali pulmo non mouetur, et motu thoraci pulmo mouetur. ... quod in ... thoracis in qua motu thoracis pulmo non mouetur quia dixit ... casu, quod uulnus thoracis ingreditur aer, ad replendum uacuu[m]. Euidenter ... quod motus pulmonis sequitur ad motum thoracis ne ... uacuum, ... in ... Auerr. lib 2° collig cap 9. cuius ... in presenti ... soluimus quia de respiratione non agimus.

Frequenter ... aliquo crudo in pulmone excitato, ... frigidis ... uias spiritus impedientibus, quae paulatim ... et imbecilliter in bronchiis pulmonis ... ex aliis ... ad pulmonem confluunt. ita dixit Gal[enus] lib 6° epid sect 4 com 4 ... lib 1° de difficult resp. cap 11. et lib 7° ... cap 6° post ... quod idem affirmant paulus et ... quod ... potest ... angustia a plenitudine ... ad pulmonem confluentis ut Gal[enus] ... 4° ... cap 8 post ...

Ex predicta auis diffinitione colligitur, quod alterio lesa que est Asma, sequitur admodum
Inequalitate, impedita seu imminuta inspiratione thoracis cuius ratione exigua
aeris quantitas attrahitur unde respiratio frequens insurgit predicta est
ex quo dicit Gal. lib. 4 de [illegible] cap. citato, ubi postquam dixit quod in
asmaticis datur frequens respiratio ex eo quod minus aeris per respirationem
attrahunt quam usui ipsius respirationis requiritur, subdit Gal. ex quo ma
nifestum fit, intrinsecus ipsis coarctationem locorum, factam esse pro nam
semper aqui ipsi si obscure sint, percepta, et que dicta est ex eodem Gal.
colligitur, lib 8 cap. 26 de med. et lib 4 de [illegible] cap. 8 post predicta
ratio angustia inspirationis thoracis dicitur esse in aspera arteria, et in illius ramis
seu bronchiis, pulmonis in quo aer per inspirationem attractus recipi
tur, quod cum in asmate ut supra diximus, natura dicat respirationem, et ex
iniqua respiratione ratione aeris attracti, quia sequitur dilatationi thoracis
proportione sed recte sequitur quod in asmate semper debet pati
angustiam aspera arteria et bronchia pulmonis, sive illam angus
tiam patiantur per se, sive per accidens, ab alia parte comprimente quod dicta
ad Gal. mente est, lib. 1 de difficultate resp. cap. 11 in medio
ubi postquam adduxit plures causas quae comprimunt pulmonem et res
pirationem frequens causa inquit una nominibus coniuncta est, quod per quam
parva inspiratio redditur, coarctatio scilicet asperarum arteriarum propter quod
quod parva ipsa est sibi inest ut saepe dictum est, densitas et [illegible]

allidit

Candē dūum affirmant paul. et Act. tis citas q dnt qd
Asma excessu adunk, qa obstruunt aspera arteria et bronchiis
pulmonis.

Ex q dūa inferitur falsa eē sententia illorum q dicunt asthma tam fieri
solum p obstructionē et obstrucē venarum arteriarum q sunt in pulmone cum
tra falsitas exes...

Solum recipitur in aspera arteria et in bronchijs pulmonis et non in
arterijs venarum, p has .n. n mediā respiratōe sed mediante pulsu
aer ad cordis refrigerium defertur, igitur ex lesione venarum
arterarum sequuntur lesiones in pulsu et n in respiratōe quod dicta confir-
matur Gal. 4° de loc. aff. ubi refert antipatri medici
historiam q cum venarum arteriarum obstructione palderet, in equalitatem
pulsus, n tn ex difficultate respirationis laborabat.

Decausis.

De frequens respiratio sine febre ex pluribus causis pōt excitari. 1°
ex frigiditate capitis transmissa ut dixit lib 7° meth. c. ad f. 2° ex fa-
cultatis alias max debilitate, inquo casu, cu facultas sufficit magni
tudini in respiratōe efficere n pōt defectus magnitudinis velocitate
et frequentia supplet. 3° excitari pōt frequens respiratio sine febre
pp. compressionē capitis transmissa a partibus inferiorib, ut in hydrope et in
max uteri gestatione, q capiti compressio, etiā pōt fieri a multitudine
flatuū. et partib, inferiorib, elevantib. Similiter tn ē qd in ductis tib, calido

Tractatus de spēb, alui fluxus

Inter spēs alui fluxus connumerantur a Gal. 6° de l. affectis 2° lienteriae affectus coeliacus dissenteria tenesmus diarrhea, et ab aliquibus connumerari solet colyrica passio. Gal. tm̄ cito, cum n° agat tm̄ de spēb, fluxus alui sed de passionib, in testinorum eis cū illis ꝯprehendit illiacum et colicum affectum re uera tm̄, quamuis intestinorum sint passiones n̄ tm̄ spēs alui flu xus nam colicus dolor. dolor ē intestini coli et inde nomi natione desumit. n̄ tm̄ alui fluxus spēs illiacus affectus n̄ solum n̄ ē spēs alui fluxus imo ē ꝯmoda fecū suppressio, et denegatio expulsionis illarum ꝑ ꝯsuetam uiam. unde cadentium excerni debebant, cum expelli n̄ possint, trasa ad uentriculum reijciuntur ꝑ os, q affectus et si inter passiones intestinorum ꝯnu meretur. quod de excellenti uitio ꝓcedit neque qm tm̄ inter spēs alui fluxus. colerica uo passio inq̄ s. mil. deorsum et sursum reij ciuntur humores passio ē q n̄ solum spectat ad intestina uerum etiam ad uentriculum, cuius affectus l. symptoma ē uomitus etiam. tam uentriculus qm intestina patiantur in hoc affectu et potius uentriculus cuius ē passio. ideo de colyrica passione n̄ ni partis affectib, agim erit. restant l. spēs ꝓprie fluxus alui quinque

Lienteria ex mala dissenteria, tenesmus, et diarrea, et lo
dissenteria et tenesmus conveniunt in essentia nam uterque affectus i
tinorum ulcus quoniam in utroque reperiuntur vehementissimi cruc
et dolores et deiectiones in utroque sunt cruentae et solum di
ratione situs ut Galenus dicit 6 de locis affectis quia dissenteria omnis et
aliorum intestinorum affectio; et tenesmus ex sola ulce
intestini, unde cruciatus et dolores sunt maiores in tenesmo
quam in dissenteria ratione quorum semper desiderat affe
ideo definitur inanis deiiciendi cupiditas. unde cum inter
differant tenesmus et dissenteria sunt ratione situs et penes magis
fere semper tenesmus cum dissenteria confunditur et sub uno
et eius comprehenduntur. Lienteria vero et affectus celiacus sive un
est sub eadem specie affectus continentur ut Galenus dicit. Est namque
affectus sequitur imbecillitatem retentricis maiorem vel minorem, et
mutationem concoctionum alimentorum, quia in utroque affectu, descendu
a ventriculo inconfecta alimenta magis vel minus pro ratione af
unde cum magis vel minus non variant speciem, uterque affectus nomine lienteria
bendi potest et ita erunt tres species alvi fluxus. Lienteria di

et dia

Incipientes ꝑ a nimium exigno. Lienteria importat Lenitatem l. leuorem Intestinorum et diarreā ꝓfluuium aluj. Caeliaca uero affectio, affectus l. morbus uentris, ita eam appellat Galenus 6. de tuendo sanitate, lib. cito noie uentra lis dispositio et lienteria. 3. de compositione 2m locos appellat stomaticam affectionem, quia potius uitio uentriculi quam alterius partis oritur. Dissenteria uero dicitur ita a defficultate unde alio noie appellatur de ficultas intestinorum, quia defficulter et cum cruciatibus magnis redduntur extremitates.

De Lienteria et Caeliaca

Galenus 8. 2m locos cito 1. cap. stomaticam et caeliacam affectionem ab eadem causa oriri docet, nempe a uentriculi imbecillitate, ex quo excrementa in utroque affectu, similia et eodem modo redduntur. nempe uelociter ab assumptione nequaquam expectata, dum ea coquantur in uentriculo, unde laeuia et cruda in utroque affectu deijciuntur. et Galenus 6. de tuendo sanitate lib. cito lienteriam et caeliacam sic sequi magis in mordaces, nam inquit quod sicut mordaces irritant, expultricem uentriculi et haec ratione efficiunt diarream l. aluj profluuium, ita hi mordaces sua quantitate grauando, imbecillam facultatem l. uirtutem uentriculi, nititur uentriculus illa deponere sicut si deponeret aliquod graue onus quod eum molestaret.

unde ppo impotentia retinendi, intempestiue allim.to auer.. ricul

dessendunt diarrhea et 6° aph. 1° reprehendens antiquos

q. extimabant lienteria prouenire ex laeuitate interioris tunica

uentriculi inquit potius prouenire ex imbecillitate retentrice

facultatis uentriculi ob intemperie excedentem frigidam siue

noto — materialis siue immaterialis sit talis intemperies et hic idem lib. de

diuis sympt cap 4°. expresse dicit ubi reponit lienteria in com

moda priuatione facultatis retentricis. unde qa nullo modo deti

nentur allimenta intransmutata ut deuorata fuere, deijciuntur

qa non detinentur non poss. a coctrice facultate mutari, siquidem

agentia naturalia requirunt tempus et quamuis Celsus lienteria

et coeliaca affectus confundat. Galenus lib 3° cap 10. ea distin

guit dicens in lienteria affect.e deijci allim.ta non intrans

noto — mutata at uero in coeliaca fit si. f. fecte concocta aliquantulum mu

tata, nam cum in lienteria nullatenus retineantur allimenta

reijciuntur prorsus in transmutata at uero in coeliaca cum

detineantur p. aliquod tempus ob breue si prouenit ex uitio uentriculi

retentricis in quo coctrix allim.ta aliqualiter transmutat at uero

si proueniret uio coctricis q. qa debilis est fit diu detineantur

allim

illa n̄ ualeẽ efficere bene ĩri aliq̃ lita transmutari hinc
ē qd̄ lienteria differt a celiaca qd̄ in lienteria allim.ta sint
prorsus intransmutata in celiaca uo debiliter. hinc Ga[l.] ponit d[iffere]ntia celiaca
[d]iarrh. qd̄ in lienteria ē uelox exitus eoru q̄ comedunt et lienteria
et bibuntr ita Gls 3° aph. 22 et 6° af. 5. I° qud t[ame]n ex ipse
utramq[ue] partem notat nempe uelocitatē exitus et intransmutationē
allimti.

Caterũ cum uelox excrementorũ exitus et intransmutato
deiectio symptomata sint, ñario debent morbo pendere ut Gls I°
de dña sympt. I°. hinc ē qd̄ operaẽ mea ad indagandã
naturam morbi inquo imponitur lienteria et cum ex d[icto] ibidem
lienteria debilitat in mortificatioe et priuatioe retentricis facultatis nota
lib de diff sympt 4°. si cognouerimus inquo morbo retentiua
uirtus facile erit indagare, inquo affectu essentia lienterie
sit reponenda et Ga G[a]ls 6° aph. I° dixerit in immoderata nota
intemperie frigida reponi siue mali siue immoderati qd̄
denotat dixit eiusdē 2° aph. 20. ubi inquit qd̄ calidiores
s[unt] robustiores ad attrahendũ et ita rarius incurrunt alui
humiditatē et fluxũ ꝑ imbecillitatē retentricis facultatis
notũ ē si uirtutes et facultates destruunt temperamentoꝝ d[...]
[...]mo gaudent

<folio mark>

[margin:] alius nempe frigido.

Et natiis debere notū ē si retentiua debilitaua debilis in calido temperamento eius uitiū q̄lis ē lienteria dēre reponi

[margin:] [illegible]

In temperamento frigido ut Gal. dixit 3° de caus. symptomatum 3° cū dicit in sillionibus et calidioribus temperaturis vigere facultate retentricem

Et in pueris ff. humiditas excessiuum ee languida et debili cum n̄ sint minus calidi qm iuuenes notū ē nā in calore potiss.m et in siccitate dēre reponi et hoc q̄d cito ē ap hic dixit ex qq. his desumpsit Auic. 1° 1° doct. 6ª cap. 3° q̄d retentiua plus gaudet siccitate qm calore sine ē q̄d imbecillitas retentrix potius ex humida in temperie qm frigida q̄d

[margin:] nota

calore ē ad mentē Gal. 6° aph. 1° ubi adducens caus. lienteriae

inquit q̄d l. uitii appetitus frigida et humida acutus descendi ad uentriculum l. ex intemperie innatā humida et frigida

[margin:] nota

l. ex uentriculi ulcere et uelitū. q̄d haec illa species n̄ destituit propria lienteria cum potius spectet ad irritatā et uitiatā expultricē talis affectus qm ad imbecillitatē retentricis uentriculi

Et cum duas priores caus. potiss.m dictant in excedente humiditate cum frigiditate ad lienteria notū ē eentiā huius affectus ēē reponendo in humida et frigida intemperie uentriculi l. nāli l. innatā l. ut attendū ē

[margin:] eentia huius affectus in humida et frigida intemperie.

Cæterum cum hic affectus definiatur per symptoma ut alij — Dubium

merito insurgenti indagini venit quod symptoma sit. id quod debet

explicari lienteria an v.g. spectet ad actionem læsam si quod Gal.

lib. de diff. sympt. 4o. cap. inquit lienteria est abolita actione retentri-

cis ventriculi quod symptoma spectat, ad actionem læsam ventriculi

At aph. 1o definiens lienteriam dicit quod est celer exitus ciborum

in toto mutatorum [illegible] reperitur celer exitus et immi-

nuta actio retentricis potius quam exitus mutatus [illegible]

explicat lienteriam quam per actionem imminutam [illegible] symptoma inex

[illegible] mutato [illegible] excrementi id quod est [illegible] [illegible]

[illegible] debebat lib. de diff. sympt. [illegible] respondent

[illegible] deiectionis [illegible] in lienteria [illegible] excrementi

[illegible] chyli familiaris [illegible] et inde discernitur

[illegible] lienteria inter alias species alui fluxus. [illegible] potius

ad exitum mutatum quam ad aliud genus symptomatum referri deberet

Cæterum [illegible] hoc dubio [illegible] in [illegible] lib.

de diff. sympt. cap. 1o. [illegible] symptoma immediate [illegible]

[illegible] indiuiduum quod sæpe unum symptoma [illegible] ab alio

et hac [illegible] ab eodem morbo [illegible] symptomata [illegible] illi tri- — unum symptom[a] [illegible] ab alio

[illegible] tribuit [illegible] quod immediate [illegible] a quo

cætera resultant

Solũo

mbus ē intemp. I^us sympt. ē abolita actio retent. 2us ē alter exitus q imediate seqtr ad abolitã. Cum in lienteria imbecillitas retentricis seqtr immediate intemperies Hoc ē abolita actio illius in hoc symptomate potissimum distribuendo q^a tri ad inplexu' imbecillitã retentricis seqtr aliud exitus et diminuta dloctio q magis nota ē. im actio abolita retentricis hinc ē qd potius explicatur symptoma in excunte mutato symptomate spectans ad actione lesa

De causis.

Gli 3° aph. 22. et 6° aph. 1° tres connumerat causas aggl. lienteria nempe frigidus et humidus hūr q̃ lis ē petuita fluens ad uentriculum et intemperies frigida et humida immatis et intestinorum abrrasio, l. ulcus a humoribus exulcerandi ui habentibus ut ē atres mordaces, 4° uo aph. 12 n̄ solum frigida et humida n̄ solũ frigida et humida intemperie uentriculi statuit cum lienteria coincidit ex uentriculi imbecillitate uenit et qualibet uentriculi intemperatura qd difficile ē nã si uirtus deijcit temperamento quo gaudet, sola erunt tali intemperatura et n̄ quaeq alia indiscriminatim imo potius si intemperatura fiunt talis temperamento quo gaudet facultas n̄ solũ n̄ euerteri facultas imo roborabit in actione ppria et sic nullo mõ stare pot qd lienteria seqtr oēs uentriculi intemperaturas nisi tm illa q frigida et humida ē.

dubiũ

Caterũ p illuendo tanto dubio, et ut satisfaciamus p. Gli diui nostro

ē

qd intemperies q̄ indupliti r̄ia qdā immoderate aliquo
moderatis si de ultimis loquimur notū e. Gal. dictum esse falsū
nā ut argum̄ pbat nō solū nō custoditi facultas quæcunq; intem
perie, imo diti intemperamto adhortabitur, si intemperamtū
moderatum nā dicte additū dicti facit ipsū facere. l. intendit
illo. diuio intemperatura sit immodica Gal. dicta e. uera si qdē solum
dis immodica intemperies decipit actū uirtutis 2° aph. 20. nā
temperamtū servare e. servare facultes 7° meth. 3°. et 9° meth. 23.
q facultē custodire uult temperamtū custrat o pēt, custodite
aut, si neq; eius substa inarciatur, neq; eius temperamtū alte
retur. altero qd sit corrupte pping. nā q immodica e, e
corruptioni ppinqa. et ita ad pseruandū temperamtū eodē
lo ingt pseruatur aut si pdens temperies pseruetur, aut amissa
restituatur. et eodē 9° meth. 10 dit facultē custodire cuitā
servare nā una pereunte necessū e. reliqs una perire, qlium ex
immodica intemperie, q cunq; sit, pereat facultas q pº gaudet
temperamto et illa pereunte pereant reliq postm ut pēt
in sententia in q ingt Gal. 6° aph. 7° qd imminuta actionis nota
nō e. cā ceteris exitus, imo ceteror exitus e. cā deminutæ
actionis, notum e. hinc qd ex abolitione retentricis pontscentis
9

et ceterū

forma vel balnei, ut si fuerit aqua dulcis vel in fluvio natura,
humectat et infrigidat pes eis balneum; tum est ya im-
alimenta intructu balnei, h perfecto deloquendis et inde,
generatur plurima pituita quae humectat ventriculum ut
ex libro doctrinis 6 aph. 1.

est humores acres et mordaces causa lienteria

Causa 3a lienteria vel quae procedit a ventriculo imbecilla
sive expultrice ventriculi, sed ut inquit Gal. 6 de locis 2 ab humoribus
acribus irritantibus sive ulcere, expultricem facultatem ventriculi
vel quando non solum ventriculus expellit humores mordaces
ad ventriculum confluentes frequentes ut in diarrhea vel alii
fluxus [illegible], veniat simul cum illis in iecta alimenta vel
debilis vel nullatenus transmutata quae est alia species coeliaca
et lienteria distincta ab ea quae provenit ex imbecillitate
retentricis aut ulcere ventriculi quia hac tamen secus humorum
confluxu et expultrice irritata sine ulcere ventriculi solum
aut hanc lienteria species causa, tum alimenta quae nimia
et superflua sunt humidit. et fatim negotio corrumpuntur in
ventriculo qualia sunt fungi cucumeres, meliores horarii fructus du-

corrumpuntur

in ventriculo, testant idem 3° de Cas Sympt. 2° ingesta minuta

simul cum allimentis qua irritando expultricem intempestiue deij minuta ciba-

ciunt allimenta a ventriculo; idem testat, allimenta mintosa allimentis dat. 8. cas affig

vim tenuitis. testant idem venena assupta, quia cum non possint

ana tollerari, irritando expultricem ditenta ambos inducere venena esse

valent. Solet etiam puenire lienteria ex constitutione aeris

fenitosa, sicut vix contingere in aliqq. ostutis, pesti in- expedem

lentis, qq. alliquo domitari solent dissenteria, diarrea

et lienteria pestilentes.

Conumerat etiam Dio plut. 3° artis cap. 12 inter liente

riae cas. frequenti exercitatione post prandium et cenam testatur

se, aliquoties hac de ca illam aspectu fuisse quod testatur, nascuntur ambula-

tionis apran quia inter vintu motus allimenta descendunt in tempestiue a ventriculo dio.

etiam recte undiq. a ventriculo amplexante. unde cruda descendunt

a ventriculo. quod iden testat saltus cursus et inordinatus

motus post prandium.

adducit etiam ca alia ab Aetio tetrab lib 3° serm. 1° cap 51. Lanei tuni-

et a paulo lib 3° cap 40 cito nempe levitas tunicae interioris

ventriculi, quae resultare solet, post ventriculi exulcerone, cicatrice

inducta tum temporis defectu corrugationis naturae ad retentionem allimen-

torum

Solent allimenta cruda descendere a uentriculo extra talis sunt exhibitio dicta solet esse causa lienteriae. Caeterum haec dicta neque amplexatur a Galeno 6 aphorismorum 1 ubi respondens antiquos asserentes leuorem uentriculi esse causam lienteriae affirmans ex solam imbecillitate retentricis prouenire aut uentriculi ulcerose non uero ex tunicae interioris leuore, et re uera res ita se habet, nam leuor uentriculi ex hac causa facta non potest detinere allimenta toto tempore ad coctionem necessario incredibile est quod huius causa status ita deuorata fuere allimenta descendant sine ulla transmutatione quod requiritur ad ueram lienteriam unde fateri potest quod ex hac causa coeliaca affectio potest prouenire non recte ellaborata non delendunt allimenta quae non detinentur toto tempore ad coctionem necessario nullo modo concedi nulla ratione potest quod ex hac sola causa lienteria proueniat quae quomodocumque parum detineantur recipiunt transmutationem aliqualem et non deijciuntur status quae fuere deuorata quod requiritur necessario ad lienteriam

ex hac causa potest prouenire coeliaca

Adducit etiam Gordonius lib. 5° cap. 13 inter causas lienteriae inordinatum modum assumendi allimenta. Caeterum pace huius Auctoris id non potest esse causa

Lienteria nõ tãlis allimentorũ assumptio, pótius e cũ corrupti
onis allimẽti in uentriculo, qm alteris exitus allimẽti et in
trãsmutati descensus ut dõt Gal. 3° de caus. sympt. 2° et cum
allimentorũ corruptio nõ lienteriã sed diarrœã pareat, et passionẽ coli
icã simul prouocando uentriculũ ad uomitũ, et intestina
ad expulsionẽ illius allimẽti corrupti, ntũ e neqm lienteriã
sed pótius diarrœã cãre. et si forte ɔtingat, qd assumati
in 1ª mensa allimẽta coctionis fãtis q̃ tum rõe situs,
qa ɔtinentr in fundo uentriculi, ubi magis ualet uis ɔcoquendi
tum ex ppria nã allimenti, prius tale allimẽtũ qm reliq.
ɔcoqtr et illo ɔcocto statĩ expellatr a uentriculo sim. cum
reliqs nõ dũ ɔfectis et elabiratis, adhuc nõ erit hæc passio
Lienteria quæ cum deijciantr allimẽta aliqlitr transmutata
et nõ celeritr ac deuorata fuere, sed transacto aliqli temporẽ
nunqm cẽbit lienteriã sed l. celiacã l. diarrœã.

De signis.

Signũ lienteriæ ẽ solum in hoc qd deijciunt alimẽta nõ solũ
in colore et odore intransmutata, uerũ etiã in altis, na hæc sol
peculiaritr sit lienteria, ita ut si aliqlitr transmutata sint,
iã nõ respondent lienteriã sed celiacã. siue qd corrupta sit alimẽta
in uentriculo

ut ex paulo Aegineta lib. 3° cap. 40, neque Coeliaca nec lienteria affectio respondent talia excrementa imo potius diarrea. Colentes tamen de peculiare sit lienteriae quod deiiciantur intransmutata alimenta ut dictum est non inde solum ostendere possumus talem affectum lienteriam non comitari illi celer exitus alimentorum

non suffit quod deiiciantur intransmutata

nam recte contingere potest ex mortificatione concoctricis quamvis diu detineantur alimenta in ventriculo, quod descendant intransmutata, et nihil ominus is affectus neque quod dici potest lienteria siquidem in illa ut Galenus dicit 6 aph. 1° et 3° aph. 22: alimenta statim ac devorata fuere, ex vitio retentricis ventriculi debent descendere intransmutata unde si detineantur tamen deiiciantur intransmutata nequaquam lienteriam imo coeliacam affectionem constituunt quod potissimum in vitio concoctricis constituit ut ex dictis patet. Habet tamen lienteria peculiare quod excrementa debent esse subalbida, aut cinericia neque mixta bili nec sanguine, lenia mollia, et citra morsum et dolorem et sic intelligas primi Galenus notum est, quod dum dicimus quod in lienteria alimenta descendunt non mutata nec in colore nec odore, id non dicimus referri

nota Coeliaca potissimum in vitio concoctricis constituit

debent deiici sine dolore et morsu

de Colore et odore alimentorum antequam masticentur et post masticationem;

nam cum masticatio sit imperfecta concoctio seu praeparatio quae non dent hinc colorem et sapo-
rem, celebratur in ventriculo ut Ar. 4° de Gen. docuimus ex Gal. 1. de diff. nativi ...
4° cap. 2° ubi inquit quod triticum masticatum et permixtum, acquisita post masticationem
saliva quaedam ferunt furunculis et exituris et hoc nulla ratione constat,
sed friturelis et miscleatis aqua unde concludit aliquid transmu-
tari et ... cuius illa constat, cum masticata alimenta
concretio respondent colorem. et nullo modo quae non detinentur in
ventriculo transmutentur a debile ventriculo sine est quod non colore
et odore quae debeant ante masticationem et non dent post masti-
cationem, dum dextrum deijciuntur debeant repraesentare.

Sunt certa illa peculiare quod deijciuntur citra dolorem
et morsum nam sicut mordaces humores irritant expultricem
et induunt tristem sensum et morsum ita non mordaces. 6° de loc. 2°
et 6 aph. 1° citra aliquem doloris sensum deijciuntur quia cum solum
quantitate gravant, cum non possint a facultate debili continere sicut
si deponeret grave onus aliquid citra sensum morsus et doloris
deijciuntur.

quod vero excrementa sint lenia et mollia sicut praediximus
Collectionis ex Gal. lib. de diff. sympt. 4° cito celere exitu et brevi
detentione.

Si fetus detinite in utero 7 mensibus detineatur et ingrediatur diem unum aut duos in nono mense. talis fetus est natus et partus similiter ex D. Ruiz

-·· 2

q̄re humida allimētorū in ventriculo sequuntur ... cruditates et humida et mollia

Deiectio liquida et humida et mollia excrementa et liquida et lenia q̄ in lienteria ... ... excrementa liquida mollia et lenia.

no mutatis in aliū ad mortē usq3

... Cognita lienteria q̄ ex ventriculi imbecillitate ... ... q̄a n̄ mutatis in aliū affum ... usq3 ad mortē imo in dies ... extincta natiua ... in grauescit ... ... et ex allimentis ... atrophia laborant et ... ... ventriculi

Si ex ventriculi ulcere mutatis in dissenteria. —

ulcere ... ... mutatis in aliā ... nempe in dissenteria ... ... na si n̄ cesset fluxio et ... ... ad ventriculū et intestina n̄ minus ... ... ventriculū quam intestina et cū inde ... ... immisso sanguine dissenteria ... 2° ... ē q̄d lienteria ... ab humore ... ulcere ventriculi degeneret in aliū affum ... temporis ... ... lienteria cognita ... ... superius allatū q̄a cessante humori

grauitate impedito simul effluxu ad uentriculum et cum

creato magis uentriculus exulcerabat status sanitatis libijs ephis

uim astringente sentiebat ubi notetur quod nihil solum tradit. Galenus signa

Et quia cognitio hoc sententia ueni et omnium curis.

Ista cognitio ea que fuerit ex retentione imbecilla

nempe generatur ex humida et frigida uentriculi intemperie

1° quia aegroti nulla molestatur siti: 2° quia ad os effluit   nota

saliuae multitudo; 3° quia plurimi generatur flatus a tali

intemperie. Caeterum non dicitur et ratione intemperies frigida

non a tali neque ructus neque flatus possunt fieri ratione

ut inquit Galenus 4° aphorismorum 11. ut humida substantia in aerea   nec flatus nec ructus a frigiditate possunt fieri

transmutetur sine aliquali calore fieri non potest nam si calor

aliqualiter calfaciat alimentum vel agat in materiam humidam

nulla ratione potest eleuare flatus quod si potens sit, sicut esse

uet consumet et ita tempore sanitatis neque ructus neque

flatus extinguunt si vero calor ita debilis sit ita ut

ualeat mouere vel elleuare flatus. et neque consumere

tunc

generati ructus et flatus unde dictat, si calor nullo modo

pp. suis imbecillitate valeat agere in aliment. et partes

continentis ut eius recipiant actionem tunc neque generantur

et flatus:

3° Iuvantes ex calidis et siccis et laduntur a contrariis, nempe

ab humidis et frigidis e 2.a utique cum patianti frigidam

ventriculi intemperiem plus appetunt quam concoquere valeant, ergo

Gal. in arte med. cap. 63. dicit frigidos ventriculos plus appe-

tere quam valeant concoquere quia corrugando frigiditas excitat

apetitum sicut caliditas laxando apetitum deijcit, caeterum

haec doctrina neque quam sustineri potest nam si eis immoderata

intemperies deijcat actum virtutis 2° aph. 20 citato cum

in sententia cum actio per se retentricis abolita sit quod

non potest procurrire nisi ab immoderata et excedente intem-

perie 6 aph. 1° hinc est quod non solum retentiva excitatur

intemperie debilitatur verum et apetitus in totum abolitur

quod est admittendum Gal. 9 meth. 10 citato quod pereunte una

facultate, necessarium est reliquas una perire, et ita quod Gal.

inquit quod ventriculus frigidus plus appetit quam concoquere

intelligi debet intra limites sanitatis de temperamento parum lapso non sub de immodicis intemperaturis ut in praesenti

Vltimo notandum est quod si lienteria incipiat ab intemperie flatus inpetus parte ventriculi matis affluente ad ventriculum coelum petulte ex qua tunc inpetus deficiunt allidunt plurimi ructus et flatus procedente vero morbo et ex tincto natiuo calore imminuente deficiunt intestina flatus et ructus ut non sufficiat materia deficiente efficienti, et haec de signis.

De pronosticis.

Tum pronosticum lienteria est saevissimus morbus et toto genere lethalis nam cum intimpene immodica et natiue caliditas extinctione ebs dicit aliud alteris et lienteria vox cuius mors est mors inevitabilis mi cadere. nam cum coctiones quae celebrantur in ventre cum inpetus quas conservant vita et refiliti resolutum praesupponant ventriculi coctionem et maxime ca... ven... cum utrumque in lienteria quia neque ventriculus suo fungitur munere cum descendant intransmutata alimenta neque datur materia ... ictus et partes operentur cum celeritur ac deuorato fuere alimenta descendant hinc est quod partes ex alimenti defectu laborent, atrophia et ... brevissimo tempore unde ... na...

a inss.m

Deterior ē internum
periculum malis.

2um pronosticum lienteria quae venit ex intemperie immo-
dicabiliatis et ethica sit talis intemperies difficilius
multo removetur 2o de causis sympt. Sed quam lienteria quae procedit
ex mali intemperie idque quod haec curata ea removetur
l. dalli. facilime namque intemperies ressitata curatur.
Sed cum ea potest corrigi ac ideo quae aequalis et habitualis est
idque difficilime removetur et ita gravissimum est morbus.

quae cicatrices non
potest curari.

3um pronosticum. Lienteria quae venit in ducta cicatrice
in ventriculo post eius exulcerationem fit diuturnior magisque
quam quae procedit ab intemperie multo deterior est quia
talis quam illa, quia illa potest curari aliquando et saepe curatur
Ceterum cavitas cicatricis nullo modo potest curari nec
removeri et ita talis affectus est incurabilis. Cum citra
corrugationem ventriculi detineat

dissenteria quae succedit
lienteriae lethalis

4um pronosticum dissenteria succedens lienteriae ita ut ad illam sequatur
lethalis est, nam cum talis lienteria supervenit nativo calore
resoluto et deiectis viribus, ex affectu succedente incurabilis
est lienteria et ita toto genere lethalis.

5um pronosticum. Si lienteria supervenit ex intestinorum ulcere
vel ventriculi ab humore corrodenti periculum est ne transeat in
dissenteria

Caps. 5° si fluxus alterius n. desinat et humoris pravitas corrigatur et emendetur et hoc sibi. e pratiosum qa fit transitus ex ambo gravi ad graviorem. na lienteria pleuris ... transitus de uno ad aliud ... ex uentriculi ulcere n. ita lethalis ē. sicut illa q. puenit ex mortificatione retentricis. qa tunc fit humoris pravitate emendata cibis et stipticis adstringentibus unde si ex hui fiat transitus ad disenteria fit a gravi ad graviore et ita ē hec mutatio lethalis.

6ū ostiis ex Aetio citi si desinat in aucturm lienteria et n. diu soluta superueniat hyemis incurabilis ē si rie ... ratio ē, na cu lienteria pendeat ex frigida et humida intemperatura ... gat incurabilis temperatura uentriculi q. fouet intemperie hiemis tum roe diuturnitatis inter uentu cuius fit habitualis intemperies tum roe causae dseruatis nempe temperatura hyemis iudicata ab Aetio fore ante lethalis et incurabilis.

7ū ostiis lienteria in q. alimenta descendunt ali qualiter transmutata n. ita lethalis ē, sicut illa in q. sine ulla transmutatione deiiciuntur qa sicut ē minus uirtus actio imminuta qm abolita ita ē leuior morbus in quo ...

allim.ta a ligilis transmutata, qm ubi nulla transmutat. recipiunt. Certum talis sententia, ut ex paulo dicitur, cuius causa non est propria, sed colica ut est dicta

ructus bonu signu | Item quod melius si supveniat ructus in sententia allidus quod prius non erat, scilicet ructus allidus queriat ad debil. caloris adhuc consecti ab ipsa causa prop.a sed ideo quod est bonum signum, qua ostendit talis ructus sui manentis recordari nam, cuius fuerit [illegible] et quod cum nil ageret in allimentum antea ipsum a ligilis suscipere transmutare.

prius adsint in p. et postea deficiant lethale | Quod si in principio sententiae reperiantur ructus allidi et postea paulatim cessent, scilicet deficiant in totum, hoc est signum lethale, qua ostendit extinctionem naturalis caliditis et manifeste retentricis aut coctricis potentiae.

De Curatione;

Curatio si methodo recta procedere debet, semper debet respicere causas nam ut ex Gal. lib. artis dicitur prius unam quamque causam abscindere oportet, deinde intemperiem factam curare, quo loco curatio dirigit Gal. scilicet ad causam et non ad affectum scilicet intemperiem, nisi causa ablata, causa quod idem in meth. 12 dicit dicens, impossibile est affectum de medio tollere manente causa a qua morbus genitus

genitus e ex qq tis colligitur cum effus tot re ditumus cu quoque deat cau varietate curoe no ee una s ei variandu p earum diversite unde cum lienteria quoque oriatur ab huorib aliis et mordacib exulcerantib ventriculum ut s patuit. quoque ex mortificatione retentricis ex vitio temperamti in excessu humiditis et frigiditis quoque ex mortificatione coctricis q potissim debilit in frigiditis excessu prescindendo cu humidite et debilitate quoque vitio attractricis meseraicaru l. obstructione illaru hinc e qd p diversite cau curatio variete. na ea q puenit ex huoru corruptella et allnimoria h apol prauite huoru emendata mentis l. allimentis astringendi vim hentib sanat. si debilitas in intemperamto 7 meth 3o q actione custodire vult, temperamtu custodiat opet custodiri aut dialteratu sit p calorem refrigerando, si p humiditem exsiccando sit p frigidite calfaciendo et sic de reliqs. si vo, ex obstructione et impedimto distributionis chyli pueniat remoto impedimto mentis vim desobstruendi hentib ut incidentib et detergentib. na ablata obstructione, stati removetur affus.

In parti ii vo deveniendo ad primia spem lienterie nempe ab ca q ab huoru mordacite pcedit, tria in eius curoe s attendenda

.71.

primũ ē impedire ꝯfluxũ humorũ ad uentriculũ nã ni
ꝑderit euacuare humore ulcerãte uentriculum neq3 applicat
remedia ꝯsolidantia ulcus dum nõ cohibetr ꝯfluuiũ
nã humores ꝯfluentes denouo ꝯseruabunt ulcus et affum absq3
dimto medicinam dña e Gali 7° meth: II. fluxione ēē reuo
canda in pẽm mandãtẽ ut poit affus sanari ni pars
mandans nobilis sit et recipiens ignobilis nã tunc fluxiõ
ad pñũ nõ dẽt reuocari sed exsiccari corpus alijs remedijs
emundari intemperies peis mandantis ut denouo nõ generet
talia recremta 2u ē fluxione sedata humore impẽ ꝯten
euacuare et 3u est ulcus ꝯsolidare ulcus.

Ad primã q°c ueniendo nempe ꝙ roborẽt uentriculus et pars
recipiens imbecillitetr ut reuocetr fluxio adpñũ pẽm ꝯficietr ista
purgaõe et administraõe uictus nã id dẽt peragi topicis remedijs
qq simul una pars roborett, et alia simul laxior et imbecillior
reddatur et cũ id unico remedio ꝯstari nõ poit haec rẽ nõ rem
dijs uti sed partib dẽt absolui. q° uentriculum roborare ualent
ẽ q° sequuntr, absinthiũ acacia allumen, arbustum, balaustẽ
centauriũ maius corallũ, coriandrũ, cornu cerui, agallochus seu lign
aloes, cupresus et nuces eius, ciperus, rõs l. sumbac et potiss
racemus

prius fluxus dẽt impediri

galla, menta, morus, mirra, mirtus, orisa et potiss.m testa rebor
barij mirabolani, Raponticij, di denti in Subia l. foventes, infuss.e
q purgatiua e reiecta, Rubus, thus, et alia Sotia. exgg.
fieri poss. fomenta ut exterius fomentetr uentricus olea l. ungto
aut emplastra q oia supposita uentriculo ualent illu corro-
borare media q dispoi n recepit, l. si forte recubit,
roboratus expellit fallime q cunq ad illum truduntr ab aliis
pti. exibentr etij in boclatu ad roborandu uentriculu sirup-
ros. rub. sidani, Citoneoru cu aromate l. sine illo, put uentri
culus indiget excitaoe caloris l. no, educit etij sirup. ros.
rub. ex pluribj infuss. e singulare remediu et expertum
decoctu ros. rub. calidum assumptu ra mensile uentriclo im decoctu ros. calidu e expertu
becillo et uomitibj educit, Comendatr etij sumopere uinu
absteri hipoltraticu aplicatu exterius cu spongia uentriclo
aliquatis gmtu possibile e calidu. post qm fomentor in
ungitr uentriculus l. oleis l. ungentis sequitibj. olei ss.mas
thicis absinthij, Spica mentha, et mirtini, super sperso pulue olea stiptica opulueris
ribj, aromatici rosati, ligni aloes, spica Squnanthi, absinthij,
menthe, coral. rub., masthicis mirti et sil, l. fieri pot ungtu
hac roe. ℞ olei citoneor et mirthini ana ℥j masthigni

Spica - mentae et absinthii ana ʒ ß pulv. mirti menthae aromat. ros. coral. rub. et masthic. ana ʒj quod si necessu sit suscitare calorem ventriculi addantur pulveres spicae, squinanti et ligni aloes in eadem mensura. et est mirum in hunc usum addere pul. gariophilor. et cum cera sufficiente f. ung. molle.

vinum astitivum — Vinum autem paratur ita. Sumatur absinthium rosae rubrae melissa salvia mentha calamum aromaticum ros marinum nardus squinantum cinamomum gariophili cardamomum masis, cortex citri et ex his omnibus in vino rubro abstero infussis fiat decoctum quod si maior astrictio desideretur, quia hoc vinum potius suscitat calorem quam roboret ventriculum addantur illi. rosis nucis cupressi balaustiae ros. sillae rub. corticis granator. et sitia et hoc vino servatur in vase empicato recte obturato orificio ne evanescat. et quando eo opus sit calfiat in vase vitreato et hoc ratione utantur. [illegible]

nota — ... purgationem et lavationem simul, nil enim ante usum boni medicamenti convenit utilius corpus purgare, nec ventriculus corroboratus ita tenaciter excrementa detineat, ut nulla ratione ab illo avelli

nota — possint et ideo semper ante topica remedia praecedant ul...

reuocet' u° flexio ad originē et p̄nū, sequentib' m̄ntis
q°. emolliendi et laxandi uim h̄ent. butiro adipe, althea — relaxantia
semine lini, malua ficub', semine cidoneor', croco, betaalba
buglosa fœnugreco, lana succida medulla, ceruina uitelina
et sitib', semine psilij, cepa, psyla, uuis passis uis coquent — radix ulmi
lino, radici ulmi, uiolis et potissimm purpureis, aq̄ tepida
oleo com. lacte, et sitib', q̄ dent aplicari l. infomentis fr̄a
cum spongia l. feltro, decocto facto p̄ in aq̄ q̄a magis
laxat et imbecillitat p̄tem q̄m uinū et alij licores aut
in f̄r̄am oleoru, ungtū, u. sitiu, ea pantr q̄ ualide resol
uunt. solent aliq̄do administrari in p̄n̄o ad attrahendū
ad p̄tem n̄a sicut corp̄e purgato resoluunt q̄d continet
in se ita corp̄e pleno, plus attrahunt q̄m resoluunt
unde ad reuocanda fluxioni ad p̄nū et origini debet
in p̄n̄o corp̄e n̄ purgato illis uti, reuocata u° fluxione — n.
ad p̄nū et origini, laxantib' et emollientib' imbecillita
bitr pars ut n° ualeat sua recrem̄ta ad alias p̄tes trans
mittere imo reliq̄ repurgentr in illo, tanq̄m in emun
ctrio, corporis, hoc facto et intentione prima finita deueniendū
ē ad 2ª.

nempe ad evacuand. mam ɔtentam in uentriculo, ag. uentriculus ulcerati. et hic cursus mius est deuitib. quo potes

mandans e nobilis aut uniuersu corpus het roe potes mandantis quo casu ad priu neq quem fluxio reuocari det. imo purgantis, mintis corpus exsiccare et abstergere et postea intemperiem potes remouere et cum mae altres et mordales erodentes et ulcerantes uentriculu bilioso ordinario purgao peragi det mintis collagogis bile clarius educentis, et inter minta collagoga illa anteponunt quae siml evacuant, et corroborant uentriclu. ut sunt rapontiku rebarbo et mirabolani citrini et indi l. nigri na citrini educunt bilem ex mesue lib. de simpl. cap. 2° et nigre melancholia et bilem siml, unde inter mirabolanos spes, licere ɔstitant. ponti.

Alterm tn e quod quo danti haec minta ad evacuandam mam ɔtentam in uentriculo et corroborandum siml, datis eoru infusio et subia siml, na pars tenuis quae extrahitur in infusio e solutiua et terrestris ɔtrasa het uim ɔstringendi et corroborandi erga utrumque intendit a medico utrumque exibetis siml.

---

in terra ...

quo mundans ... totu corpus purgat.

... ...

purgantia ɔfortatiua

...

q̄ si tantumo intendamus corroborare et solidare ulcus, et sistere
fluxum ventris ut in dissenteria l. intestinorum ulceratione
exibentur hoc menta tosta, ut exhalet pars purgativa
et tamen remaneat confortativa et terrestris. q si adhuc
sit suspicio qd remanserit aliq pars solutiva in mento
in fusso det reijcito in aq. adstringenti ut plantaginis
ros. l. capitis ros. aut siliquae sambia menti det dissolui,
infusa reiecta ut tamen valeat confortare et solidare
et potius sistere alui fluxum quam illum mouere, vt v. g.
p evacuando et roborando ventriculo administrari debeat, hac
roe det parari: R opti Rebarb. ʒiiij cortilum mirab. ad evacuandum et
citrinor. et indorum. ana ʒiß. infundantur p noctem in aq. borrag. vel betonicae vel in cambia —
l. buglos. sufficient quantitate et mane in infusa dissoluatur
pulentia et adde, sirup. psici ex q. infusa l. s nati si reduci
dentur in corpe crasso et petuitosa mag. ʒij l. tres. et f. p.

p solidando uo ulcere intestinorum l. ventriculi et sistendo fluxum et sistendum
ventre ut in dissenteria hac roe det parari mentum. R Rebarb. et solidandum
electi, torrefacti ʒj. cortilum mirab. et boltoni, citr. et ind.
ana ʒiß l. ij. infundantur p noctem in aq. capitis ros. l. plantag
aut borag. q n nihil confortans sint et mane infusa reiecta in nova reiectam aq. et addita noua aq. capitis ros. aq.

hoc mentum emere
confortans et non solutivum

Corpulentia dissolvatur, Cui adde syrup. ros. rub. ex q. infus.
ʒiij. et f. p. s. quod mentum nulla habet virtutem solutivam
nam pars solutiva coctione fuit exhalata et quod remansit
extractum in infus. unde tantum remanet pars terrea que sustendi
confortandi et consolidandi vim habet. et ideo conducit hoc mentum
Evacuata materia contenta in ventriculo, prius ad consolidandum
ulcus. et ad sistendos fluxus dissentericos.

Solent aliqui in hoc casu administrare hiera et
pillulas de hiera et mirabolanos. caeterum iste solum conducunt
quod materia que confluit ad ventriculum est petuitosa, et adhuc in hoc
casu habet aloes et coloquintida preparationem quod habet vim ape
riendi venas et excitandi Emorragias adhuc eius usum

usus aloes est suspec
tus quia aperit orificia
venarum.

habere suspectum existente ventriculo exulcerato, et multo
melius per alias species mirabolanorum et Rebarbarum ut primum
quodque evacuat bilem et pituitam simul, evacuare ventri
culum. quam usu hiere et pillul. vitandum.

Utuntur alii confecti, scamonea et diagridio in hoc casu
ad evacuandum ventriculum hoc periculosum et suspectum est quia in
ducit effrenes et exorbitantes evacuationes quantumvis corrigatur
et ex eius usu excoriato ventriculo et intestinis l. dissenteria
l. lienteria

Pleris cān poss. sine ulla aña cā ǝlurrente cū illo ǝrita, semp in hoc casu eius usū repbari. ultimas

Pparanti uo hūres ad purgādē syrupis sequentib; de agresta, ros, granator, uiol. citonior sine spēb, quo uen triculi intemperies ē calida l. ǝfluentes hūores biliosi n'a si intemperies frigida sit, utemr syrupo citoniorī cum aromatib; ad roborandū uentriculum et excitandū calorē pene extinctū. syrup de alleluia mirtillor et ad sistendū et ǝfortandū simul, et attemperandū calorē uentriculi; utemr syrup. ros: rub. siccam; dissoluunt aūt pdicti syrup sequentib; aquis. ros. plantag. portulacæ, borrag: nenufaris buglos. endiuie alleluia l. sicori hai fra. ℞ syrup ros. rub. psillar et borrag: ana ℥j et aquæ borrag. ℥iij m. aromatic. frigid.

Et pparato hūore p hos syrupos purgabitr ut prius quorsplem intentio euacuandi uentricul aña in ipso existenti.

Ad 3ª aūt deueniendo, nempe ad ǝsolidandū ulcus in uentri culo relictū id pficietr abstergentib; mundificantib; ǝsolidantib; et inter ǝsolidantia numerantr a Gālo ut S. notauimus cap. 5. l.º cibi et potus adstringendi uim hentes, ut Rīso, et potest exiberi tosta qa magis astringit qa p tostionē amittit ptem abstersiuā sicut et ordeu; qd et pōt exiberi tostū. hordeu tostū

commendati agresta commendantur, condita ex citoniis et multo magis ex zaccharo quam ex melle, et uitulis. magis astringunt ex fructibus quam recentia, condita. Conditum antiquum citoneorum infusum in uino rubeo austero per aliquot horas ante prandium est singulare remedium in hoc casu et in omnibus fluxibus uentris, quia tam conditum quam uinum per se ualent uentrem sistere et consolidare ualent et similiter tam uinum infusionis per se bibitum uel sumptum cum mica panis et biscocta mire confortat ad refrigerandum uentriculum et consolidandum ipsius uillus et conditum infusum in eundem usum est praestantissimum remedium. nam saepe ex componentibus debilibus resultare solet mixtum mirae uirtutis ut in aliquibus causticis experimur compositis quorum uis longe excedit componentium uirtutes et in aliis mixtis reperiuntur uirtutes superiores miscibilibus mixtum constituentibus. Conditum est pirarum et malicotoneorum minime in minimum procedere solent in hoc casu. Commendantur potius carnes assae quam elixae quae magis distant uiribus quoniam non sunt ita humidae excrementitia humiditate sicut elixae, ut patet de coctione docuimus quod in cibis utentes elixis uel defectu masticationis uel ob imbecillitatem uentriculi qui non ualeat comminuere

amillum

nota

conditum ante prandium

[illegible]

et ligre, nec q̄ mollia et exigua sint, hoc casu cont. elixari car-
nes in aq. chalybeata, l. in aq. deaurata et his aquis uti
debet in potu l. masticata l. decocta a limis uiarum, aq decocta a limis quo... laui;
passari, qd. si uino uti debeat, ob uentriculi imbecillitatem
aut ad maiorem confortationem, uinum det ee rubeum l. n. albumm uinu album mouet
qa album fluidum e et fluxiones excitat et ita pro- + menses et urina
cat urina et menses. rubeum uo est potiss. m gratum et abstergens. nota
incrassat fluxiones sistit et corroborat pis et consolidat
ulcera, qd si simplex non det, prouides aquis fiuiro pot.
parata: decoctu quoda in hunc usu ex aq. li mensura
Cidoniorum et granatorum, in aq. ex p. uites donec tota
substia liquescat. l. ut alij loquuntur ad putredinem, nota
exprimatur hoc decoctu et cu aqli mensura sacchari aut mellis
pro tertia intent. medic. ad abstergendum et consolidandum
mellis ad consolidandu sacchari. l. ex utrisq. sliquentis
in aqli mensura, electuarium fiat quo utantur aegroti qm
singulare e. idem facitat Syrup. Cidoniorum Iulep
ros. sillani commendatur in hoc casu ad abstergendum et abstergendum
oxisacharum simplex. diacitonites. C. ti confortat et roborat
uentriculum mirum in mirum. diachodrion cum sapa factum

somnum conciliat et uentrem sistit, et alia multa possent
adducere quae consulto omittuntur.

Si uero fluxio fuerit pituitosa ut dixi, a patris (?) pituita
purgari debet prius et postea ullas curari ut dictum est.
quod si pituita uentriculi tunicis tamen sit imbibita, solis
siccantibus et calfacientibus opus est. ut confectione cidoniorum
cum aromatibus. uino forti antiquo stiptico, aut diluenti (?)
aqua calybeata, in qua non nihil cinamomi et masthicis
concoxeris. conducunt nux muscata, gellatina cidoniorum
cum aromate, gariophillorum cinomomi et masticis aut nucis
muscatae. conducit etiam diaciminum, zinziber conditum, et alia
quae in debilitate stomachi adduci solent a practicis co[illegible]
curare. Lienteriam ex uentriculi retentricis imbecillo-
di (?) mali purgata materia prius siue immaturis: conducunt
exterius emplastrum stomaticon. caro cidoniorum cocta in
uino et praeparata aromatibus infra emplastri.
Emplastrum de galla (?) saeculi (?) ex odoriferis herbis et aro-
matibus numeratis et in unguentis pro debili uentriculo.
Si uero cum imbecillitate calida fuerit emplastrum de mica
panis infusa in aceto rosaceo et succo semper uiuae et lactucae

impositū uentriculo prodesse solet, experimentū ab aliqq.
obseruatū ē hoc. ex coagulo, uitulino, quantitate fabę.
Cum uino epoto, obseruatū si aliquoties sumatr biduu
affuim solet curare, et ex pudendo taurino exsiccato
et puluerisato sup inperso pane tosto. imbibito prius
succo verberis. exibito ęgroto utiliter prodesse solet.

Idem pstat farina fabarū l. hispane frisones
dditis cū sacharo, et pmixtis parata regia utiliter
exibentr.

Puluires exibentr in eundē usū l. p se sacharo
pmixti l. in frām tabellarū ex cretensi dictamo cimino
aniso, zinziberе cinamomo gariophilis semī feniculi
et aliqō additis masticis: cū sacharo puluerisato ad
pondus oīū. Sequentes pulueres comendantr a plarib,
℞ ligni aloes ʒiij cardamomi menthe siccę spicę
marrubij. Ciperi corticis citri ana ʒij. gallię sgnanti ana
ʒj mastichis anisi apij, ana ʒiſ ros. rub sicc. ʒiſ
seminis mirtillor ʒij. sachari ad pondus oīū f. puluis
l. frentr exillis tabellę.

Si oriatr ex obstruce miseraicarū curetr ut in cap. de obstruce.
docebr.

abstergentib[us] et aperientib[us] c[etera] hac de hoc cap[itulo].

ireundi Si febr intermittentes maxime in fortioe cinerulenta via p Lallarioriy
Vide ca. gbat. ex 1. Victoria exulo ligno.
Proxe Cinerulentu infest. continua e sedimentu in urina sicut
pus in inflamationibus. vide tomo 1. Obs. ... 3° de purgare
expuli 7. 2 aph. 47 in intermittentibus e salubris & ideo
uenit ad tempus sine febre ... 5° cap. 2 ... Aui in pueris flebotom;
Ad in pueris Lviat sanguinis missio ~~...~~ 4° oribasius
lib 1. opendiorum cap 9° Cornelius Celsus lib 2° cap 10 §. Sed antiq
et Au. 4a 1a cap. 20. et Auen. 7° collig cap 3°. et hip. lib.
de uulneribus capitis post finem ubi paruo terebello impetit sanguinem de
tenere. fol. 152. Jullio Obs. lib de secretis ad eos introducuntur,
cap. 5° §. Si imbecilla &c. idem dicit Obs. 9 meth. cap. ult. § quoniam
uariantis presidij &c. cum habeat de scip unde euacuat &c. 1° ad Glauc.
14° §. Hac ex etate animi alendi e &c. et 13 meth. 5° in med 10 §.
expedit igitur &c. et lib de sanguinis missione 14. § inde minus detrahimus
gm plenitudo comonet ... ad etatem q. de allinet in pueris. idem dicit
hip. 4° aliut 25 dicens sanguinem auferre inspecta 2m etate &c. eidem
dicit Clare ad Au. cap. 20. allegato per hac uerba: tibi quoqz cauere
debes a minutione in etate q. sit minor 14 annorum quanto plus potens
fol. 273. 1° tomi.
Sanguinis missio no solum debetur sirochis & alijs &c. 11 meth. 1° fol. 183.

De dolorib. uehementib. inflamaõib. nullu maius remediu inueni
quam euacuare usq. ad ãi deliqu. I° aph. 23.

Adomibus magnis imminētib. ipse sentit regitur flebotomia de ey
purgãoe ita dīt Glr 4° meth. 6° et hip: lib de ulcerib. no 4°:
no ungm. n. sed la media suffit 4° aliut 19. fol. 153.

[illegible] Au. lib. 4° 5° cap. 2° decurõe plurituds dit. exeusat solũ
uentris oi die a flebotomia.

Solet balneu et frictio tollere plenitudinē 4° aliut 19.
et 16. meth. cap. 6.

uena falli dēt secari in dolore renũ dit secari ut dīt hip. 6 epid.
sect. I° text 6° sicut et in muliere rigore patiente post partu.
ut refert Glr lib de uena sect contra Erasistr. 5. et lib. de trem.
5. et dy. qua ob hierũ multitudinē fol. 155.

tempus magis conueniens ad sanguinis miss. ē a I° die de isce p.
ut dīt Glr 9. meth. 5 [illegible] totũ igitur factũ ē fol. 156.

et psequentes dies intelligit ad 2° usq. et Au. 1° 4° cap. 20 dit
usq. ad 4°.

Ad flebotomiã no dẽt expectari coctio ut dīt Au. I° 4°
f. 2° cap. 7°. et Gleias qm. flebotomia no ē ex genere eorũ ingg. expec
tatr coctio, et cũ postponitur no ē amplius ei intentio. sed intellige
in tanta quantitate, qua flebotomia dio n dẽt demitti fol. 157.

in 3ana pura si ē possibile no flebotomet usq. ad 3os periodos;
ita dīt Au. I° 4° tract. 2° cap. 39. et quãdo ē possibile ut no flebotomes
usq. ad tres periodos fac. fol. 157.

Sanguis mitti in allesionib(us) e aegri Jugularem inquit Celsus lib 2 Cap. 10.
fol. 7.

Dum affectus urget quamvis dira sit sanguis mitti. hoc affirmat Gal. lib de sang. miss. 20. et Av. 1a 4i cap. 20. attamen non existente cibo crudo in ventriculo, ut docuit Av. ibi et Gal. 9 meth. 5o inf. et eodem lib cap 4o. et Av. eodem loco dicit. §. observare debes; quod maniacos et melancholicos homines minuendi flebotomando esse.

Dox ad evacuationes dividitur in duas partes. et in principio illius purgabis humores grossos; reliquos in fine biliosos ne inflamment. doctrina e Gal. lib quos et quando cap. 2o inf. fol. 158. flebotomia in principio venis purgatio in fine ita paul. lib. 6o et 7o cap 4o. et Aver. 7o Collect cap. 3 et 4o.

Semper purgabis cum coct. 1o aph. 22. et 4o allut 22. ni in casibus cum vel desperimus turgentia aut multitudine materiae, ut docet manardus 13 epist. 1a. fol. 158.

Quando morbus indiget purgatione et flebotomia utroque tunc a flebotomia est incipiendum. ut docet Gal. 6 epid. secl 1o com 6o. §. quod si utroque auxilio opus est. cuius rei rationem affirmat lib de tenui affectione nigrae cap. 15.

Hec magis ... purgatio. si est ... flebotomia prius est faciendam: ita fecit Trallianus lib. 11. cap 1o. in cap. de podagra flegmatica. et Gal. 2o allut 11. in pleuritide descendenti fol. 159.

Clisteria violentia debent ... flebotomiam. ut docet paul. lib. 6o cap 40. et Aetius tetrabl. 2a serm. 1o cap. 71. et Averr. ex sententia abensoar. 7o collect cap 1o. idem docet Av. 1a 4i cap. 20. §. competit est fol. 160.

Quod e naturaliter evacuato ... vires particulares lib. de sang. miss. 11.
virtutibus ... medicamentis 6 epid. sect. 5 t. 1.

In apoplexia ... sanguinem mittere . ut testatur Hipp.

flebotomia in apoplexia

4 aphor. 23 . q. apoplecticum ... sine pulsu p. sanguinis

miss. a morte liberavit. fol. 161. d. huius lib.

fomenta ex decoctione ... implicutitide. ut dicit ... 2°

aphor. text. 2° 3° et 4.

folia caulis et cinis fol. et caulium laudatur in pleuritide

ab Dioscoride apud Lagunam lib. 2° cap. 111.

quod venae sub lingua dent secari in angina dicit ... 13 meth.

cap. 11. et lib. de sang. miss. 19. D. nunes fol. 23.

Incipiunt comment.a in fen I.a lib 4i principis Au.e edita a D.re Rui?. anno 1612.

Post qm Au. in primo lib. egit de pte teorica et de pri. medicinæ in 2o lib de virtutib. et facultatib. simplicium mentoni et in 3o lib de mbis in parti. singula membra afficientib. a planta pedis usque ad verticem capitis ia in isto lib 4o conatr agere Au. de mbis partib. q. oib. membris possunt aduenire, sumens exordium huius tractationis a febre q. aut se sola afficit corp.s aut cu alijs mbis complicata ut aut hanc suã mente declaret sit.

Cap. I.

Istud cap. continet duas ptes in I.a pte adducit Au. definitione febris in 2o pte adducit febris deuisiones ad I.m ptem accedentes dic Au. qd febris e calor extraneus accensus in corde, et procedens ab eo mediantib. spub. et sangne p arterias et venas in totu corpus inflamatus in eo inflamatione, q nocent operatib. natib. n sicuti caliditas iræ et laboris cu n ultimate. l. cu n puenit ad hoc q sit accensa et nocat operatib.

quantu ad 2a ptem dicit febre diuidi ex ratione sentiæ in febre mbu et in febre accidens apellat febre mbu, q solu immediate dependet a sua ca, ut febris putrida. q immediate dependet a putredine tanqm a ca, apellat febre accidens, illa q immediate sequitur aliu mbu ut febris orta ex inflamatione aut ex obstructione, qm diuisione n laudat febris morbus et febris accidens

2° adducit aliam magis genuinam dicens dicunt quod saluti[s] ...
unt[ur] in corpore sunt continentia, alia vero spiritus, solidas, et contenta, ali...
humores et impetum facientia, alia vero spiritus, pariter omnes tria ei ...
et hac tria febris quae habet seu est in spiritibus continentibus, dicitur hu...
quae in humoribus dicitur humoralis seu putrida, et quae habet in spiritibus dicitur e...
mera seu diaria. concludit caput dicens esse alias divisiones
ut quod dividitur febris in acutam et cronicam, in nocturnam et di...
urnam, in salutarem et perniciosam, in continuam et intermitentem, et
continua dividitur, in febrem quae habet exacerbationes et sensibiles remis...
siones et quod dividitur in febres quae carent exacerbationibus et re...
missionibus, ac demumque quod dividitur febris in febres simplices et com...
positas et quod dividitur febris in febres cum rigore frigore et
horrore, vel in febres quae carent istis

Cuius capitis maiori explicatione dicito 1° quod Aristoteles in ... libro
adducturus integram et perfectam febrium enarrationem, procedere methodo
sive ordine, definitivo, quem semper in suis operibus observavit, et ...
incepit a definitione febris post habitam eius divisionem sequutus Pla...
tonis dictum, in phaedro, non longe a principio, et ad finem eiusdem dialo...
sequutus est Ciceronem, in lib. 1° de officiis dicentis omnis oratio
de aliqua re suscipitur institutione, debere a definitione proficisci ut intelli...
gatur id de quo disputatur. vel omnino aberrare est necesse. sequu...
denique Chrisippum in lib. 1° meth. cap. 3° ad med. dicentem fieri
non posse ut alicuius rei, differentias specificas quis inveniat quam eam definiti...

ipsius Sublime orationis de Inqui, n circumscripserit. Dum illa nos etiam in sequentes huius tractatus innitium sumemus a definitione febris et quamuis definitio Arist. optima est, et quam optime explicat naturam febris nihilominus tamen quia pli... est talis definitio, Ideo fugiendum est ad Galenum quoniam mbon. excaltas aliarum definitiones ut sic melius definitio Arist. intelligatur ac deinde iis eius partes explicentur.

Gal. uarijs in locis uarias adducit definitiones febris in lib. I° de diff. febri I° dicit febrem esse calorem immoderatum totius animalis. Gal. in cap. 3° sequenti in principio dicit esse calorem praeter naturam occupantem uniuersum corpus aut... quaestiones. Calor praeter naturam existit in corde in lib. 8 meth. cap. I° et 2° dicit quod febris est calor adeo immodice adauctus, ut homo offendat et actiones laedat. in 8 meth. cap. ultimo multo post med. febris est calor adeo adauctus ut homo offendat in 9 meth. cap. 14. ante med. febris est Intemperies calida in totum corpus defusa in lib. de diff. morbo. cap. 5° in principio febris est intemperies calida exsuperante calore facta. in lib. de caus. morborum cap. 2° post principium febris est immoderata caliditas in totum corpus diffusa et in lib. 6° epid. sect. I. 27. dicit essentiam febris in solum calorem. Clarissimorumque medicorum sententia est communis eius omnium hominum consensu, esse calorem praeter naturam, quod potissimum in uniuer sum diffusus sin minus saltem non in plures aut certe in principes partes et I° aph. 14. et 16. dicit febrem esse passionem ca lidam et siccam seu conuersionem natiuae caliditatis in igneam naturam ex quibus omnibus definitionibus Ego magis laudo illam quae dicit febrem a conuersione

natiuae

2° adducit aliã magis genuinã dicens dicunt q̃d salutis tria inveniri in corpore scilicet continentia q̃lia sunt partes sollidas, et contenta q̃lia sunt humores et impetum facientia q̃lia sunt spiritus pariratione tria etiam erunt febrium genera hec tria febris q̃ habet sedem in partibus continentibus, dicitur hectica q̃ in humoribus dicitur humoralis seu putrida, et q̃ habet in spiritibus dicitur ephemera seu diaria, concludit caput dicens etiam alias devisiones ut quod devidit febris in acutã et cronicã in nocturnã et diurnã, in salutarẽ et perniciosã, in continuã et intermitentẽ et quod continuã devidit, in febrẽ q̃ habet exacerbationes et sensibiles remissiones et quod devidit in febres q̃ carent exacerbationibus et remissionibus, ac deniq̃ quod devidit febris in febres simplices et compositas et quod devidit febris in febres cum rigore frigore et horrore, .l. in febres q̃ carent istis

Cuius capitis maiori explicatione adverte 1° quod arist in tot aliis aggressurus integrã et completã febrium ennarationem, pro eadem methodo sive ordine, definitivo, quem semper in suis operibus observavit, et sic incepit a definitione febris post habita eius devisione sequutus platonis dictum, in phedro, non longe a principio, et ad finem eiusdem dialogi sequutus etiam ciceronem, in lib 1° de officiis dicentis, omnis quae ratione de aliqua re suscipitur institutione, debet a definitione proficisci ut intelligatur id de quo disputatur .l. omnino aberrare e necesse. sequutus deniq̃ Strotepsum in lib 1° meth. cap. 3° ad med. dicentem fieri non posse ut alicuius rei, differentias specificas quis inveniat q̃ eam definitione

sive

ipsius subiecte oratione de sanguine, non circumscripserit. Dicam illa nos esse in sequentes huius tractatus initium sumeri, a definitione febris et generis definitio [illegible] optima est, et quae optime explicat naturam febris nihilominus tamen quae plures [illegible] est talis definitio. Tertio fugiendum est ad [illegible] omnium morborum [illegible] definitiones ut sic melius definitio [illegible] intelligatur; ac deinde omnis eius partes explicentur.

Galenus variis in locis varias adducit definitiones febris in lib. 1° de differentiis febrium 1° dicit febrem esse calorem immoderatum potius actionis cum cap. 3 sequitur [illegible] dicit esse calorem praeter naturam occupantem universum corpus aut quaestiis calor praeter naturam existit in corde in lib. 8 meth. cap. 1° et 2° dicit quod febris est calor adeo immodice adauctus, ut iam offendat et actiones laedat. in 8 meth. cap. ultimo multo post med. febris est calor adeo adauctus ut iam offendat in 9 meth. cap. 14. ante med. febris est intemperies calida in toto corpore defusa in lib. de differentiis morborum cap. 5 in principio febris est intemperies calida ex superante calore facta. in lib. de causis morborum cap. 2° post principium febris est immoderata caliditas in toto animali diffusa et in lib. 6° epid. sect. 1. 29 dicit Galenus continua febris non solum [illegible] Clarissimorum quoque medicorum sententia [illegible] est calor praeter naturam, quae potissimum innuitur [illegible] diffusus sin minus sed non in plures aut certe in principes partes et 1 aph. 14. et 16. dicit febrem esse passionem calidam et siccam seu aversionem nativae caliditatis ad igneam naturam ex quibus omnibus definitionibus ego magis laudo illam quae dicit febrem esse aversionem

nativae

Caliditas ignea nam. quas omnes definitiones adduxisse placuit
ut assignaret ex his Galeni sententia rationem caloris febrilis
collocandam esse in calore et sequente errasse Serapionem in 6° lib.
breviarij cap. 2° et Haliabbatem 8° theor° cap. 7° solos inter arabes
dicentes febrem frigidam dari quam Philippus ut testis est Galenus in
lib. de Marcore, cap. 5° ethicam senectutis seu ex mixto senium appe-
llabat. ut assignaret fuisse alios qui calidam dispositionem unius membri partis
(quod mbosa est) inter febres annumerabant, et in isto sensu loquebatur Hip.
in lib. 3° dum in text quod ulcus igneum febrile seu febrilo
rreptum non ... appellavit ut intimaret quemadmodum dicit Galenus in illi-
us textus comment. febrem quae pyretos graece dicta est, ab ipso igne denominationem
suscipere cuius dictionis ratio est, quia febris proprie loquendo est naturae igneae
scilicet calidae et cui naturaliter sit coniuncta siccitas

Omnes istas definitiones Galeni continet ista definitio Avicennae et licet sit defuse
multo melius naturam febris ostendit, ut sic explicare intendo inde
petito exordio quod in definitione calor ponitur loco generis continentis
veri generis quia re vera, calor non est genus sed species infima quoniam
omnes calores sunt eiusdem speciei alias plures essent qualitates quam
Cojo quatuor et sicuti frigiditatis non dantur plures species sed una
tantum infima sic et caloris. per calorem non intelligimus calidum
scilicet calorem in concreto, ut aliqui falso extimarunt sed intelligit
caliditatem in abstracto ut Galenus ipse voluit designare quod agens in
febribus, et de illarum definitione nomine caliditatis et non nomine calidi
usus est,

Nõ suffit ad cōstituendū febrē qd in corp° sit calor sed requirit
qd sit extraneus et p̄ter nām, hoc ē qd talis calor excedat limi
tes mūm et mensurā ipsius nāe, et hic est cāu febrilis calor
ut op̄te adnotauit Gal in mltis locis appellatr, ñ nālis, p̄ter nām,
acqsitius, aliā alienus, et extraneus, Et cū calor p̄ter nām, dupli- calor preter natu rā dupliciter consideratur.
mis a nobis pōt cōsiderari uno mō ñ solū ut opponitr pfectiōi
operōnū et cuius ultia q̄lis ē caliditas cadaueris cū q° ē impōbile
qd salutē uitæ. et 2° mō dicatr calor p̄ter nām sp̄cise solum
ut opponitr pfectiōi operōnū et sanitati ñ tñ ut excludit
uitam, qm ad mūm docuit Gal in lib 1° pnost. Comēt ulto in
ista 2ª acceptiōe calor febrilis dr p̄ter nām, et sic aspicimus
hoēs febre correptos exercere suas opeōes, tam uitales et nāles
qm āīales sed ñ qūe admūm eas exercebant ante aduentū febris
imo cū uitio et lesione qre ille febrilis calor aut pp suā uehe
mentiā ut in ardentissi° febrib, et sinochis cū putredine et sine
putredine aut pp. malignitā aliquā q̄litatē ut in malignis et
pestilentib, febrib, aut pp. defūm et imbecillitatē subti tractu
temporis nostrā nām corrumpit ut in decrepetis, efficit
febris diaria q° sua nā ē securiss° et solet ēē lethali,
ut Gal ipse aduertit in lib. de mℓh. cap 2° inf et ñ aliter hoc
solet accidere, qm cū exigua flamma exiguo uento solet
extingui.

Alia est conditio requirit ad hoc ut calor p̄ter nām cōstitu
at febrē, sc qd talis calor in corde extinnecti, et fiat p̄ter nām

ração funtalis, e qa illa Caliditas pter nãm q e in aliquo membro
detraito ut D. q in Iecore celebre uentriculo aut silib; pcp;
solu appellatr calida intemperies et n febris illius ptis dilatis
Gto in lib 7 meth. cap 8 post p. at uo illa caliditas q accendit
in corde absolute et sine addito, uocatr febris, inbus coijs sib; pib;
qa calor cordis e instrum coe, nrle, ad edendas operoes cun
cunctis ptis ut egregie docuit Gts in lib 5o de locis affis cap 1.
f totu unde sicuti bene se hnte corde, calor ab eo emanans
bene se hit et in reliqs ptib; optae fiunt operoes sic male
se hnte corde, calor ab eo emanans male se hbt et uitiose fiunt
reliqrum ptiu operoes et ob illam cam dicebat Arles in lib 3.
de gtne aliu cap ulto, sic se hre spum seu calore in rebus ania
dbilitatis sicut se hbt malleus in arte fabrili quo oia fiunt et
sic Gts dicebat in lib 5o de locis cito; qd pereunte act cordis necessario
aliarum ptiu actioes una pereunt

Nec solum reqrit qd ille calor accendatr in corde ut uere
appelletr febris sed etiam qd uniuerso corpori coicetr, q additio ad
prendam uenit, eo quia uera durio n sit aliqd phibens et im
pediens expantioni caloris ad alias ptes ultra cor, ut infla
mao interna q instar cucurbitulae trahens calore ad ptem infla
mata ptes extremas priuat calore et sic sentiuntur frigi
dae, ut e etiam pestilens et maligna qlitas q lancinando
spus et calore cordis, phibent illorum expantioe ut denique
immodica frigiditas extremorum ut uidere e, in pr accessiu;
febrium intermittentium in febre lepina et silib; qa extinta aliquo
impedim

ex dictis n̄ ē n̄ariū q̄d calor febrilis extendat̄ & inmiat̄ in toto corp.ª q̄re ꝓpᵒ hanc r̄onem bene dicebat Gal. in lib 6º epid. sect. 1ª text 24º febrē ēē calorē p̄t n̄am in uniuersū ātū diffusum, l. in plures aut principaliores p̄tes et ob id dixit febrē ēē mōū cōe totius corporis.

p̄t dictas cōditiones n̄ solū requirit̄ q̄d ille calor accendat̄ in corde et uniuersᵒ corpori coīcet̄, s̄ q̄ talis calor figat̄ et firmet̄ in corde, hoc ē extat in facto eē p̄ mūm rei p̄manentis. hoc uoluit signare Auª dicens n̄ sufficit calidās tr̄a et laboris cū n̄o ultimant̄, dē trans calorē factū et p̄manentē reuera ēē ultimatū at uō calorē in fieri ubicāri n̄ ultimatū.

Vltᵒ requirit̄ ad hoc ut dictus calor sit febrilis ut lēdat operōēs n̄ales. n̄ ē dubiū q̄d in febrismōtibus ē n̄ario dēt lēdere operōēs ādat Auª n̄ales ut p̄ eas intelligamꝰ oēs operōēs in āli repertas tā uitales et n̄ales q̄m āīles actōs. actiō n̄ n̄ales dupl. mꝰ accipit̄. uno mō r̄ōe ipsius n̄ae aq̄ fiunt oēs operōēs ipsius āīlis ātiō ūr̄oē facultās immediate p̄ducentis tali actᵉ. q̄ tūc p̄dicta facultas distinguit̄ ab aliis cāis efficientib, siue facultib, et in ista cōsideratōe facultas n̄ales distinguit̄ à facultate uitali et āli. q̄muis reuera oēs sint n̄ales. Iº q̄ mō loquutus ē Auª dē operōib, dē n̄alib, intelligens p̄ actōs n̄ales actᵃˢ oīū facultatū p̄m uitatū et n̄alū q̄m āliū. r̄ōe fundalis huius dōē illa pōt assignari q̄a p̄ febres lēdit̄ calor fluens à corde q̄ organū siue instrū cōe oīū facultatū, s̄ pōtissᵐ lēdit̄ actiō uitalis q̄ ē p̄pria cordis et arteriarū in q̄bq̄ p̄prie accendit̄ calor, et p̄ pō residet facultas uitalis

Et in isto sensu fuit loquutus Avic. 2a quarti 2o Serm. 1 cap. 7o quando asserit febrem esse calorem praeternaturalem cordis et arteriarum laedentem firmiter universaliter, non tamen aequaliter laeduntur omnes facultates vitales et aliae quia non omnes gaudent eadem latitudine et dispositione temperamenti ad suas actiones obeundas ut colligitur ex Gal. in 3o de Sympt. caus. cap. 3o ideo et sic actiones illarum partium magis laeduntur a calore febris licet exaltantur aliquas iuvantur actiones, sic febris sanat convulsionem ex repletione sic actio ventriculi roboratur a calore febris quo ventriculus abundat crudis humoribus, sic febris adiuvat coctionem et maturat crudos humores in catharro quoniam crudi et frigidi humores calefiunt et attenuantur et absumuntur et sic remotis prohibentibus meliores fiunt coctiones. Sic in hectica febre aliquis sensus ut auditus et olfactus fiunt perspicaciores quia organa talium sensuum redduntur perspicaciora, a calore febris corruptis excrementis quae ipsa organa male afficiebant ad suas actiones obeundas.

Et quamvis natura febris et definitio Avic. hucusque explicata sit videtur tamen ut nulla remaneat ambiguitas et omnia quae dicta sunt altius et intimius speculentur cum ea abunde et tractatum sit ex Avic. Hip. Gal. et omnium medicorum sententia naturam et essentiam febris collocandam esse in calore 1o de tractandum est.

Q. 1a
An natura et essentia
febris consistat in calore adaucto.

Pars affirmativa est Gal. 8 meth. cap. 1o et ult. 9 meth. 14 lib. de
[illegible]

mbori capo 5o lib de cais mbori cap 2o. 6 epid sect. 1a text 29. 1 aph
14. et 26 in qq. quib. his locis describit febrim esse calorem immoderatum,
l. immodice adauctum l. intemperiem calidam qm et essentia febris
consistit in calore adaucto, quod hoc etiam ipse est ... in 1o problem. probl. 2o.
dicens febrem esse calorem exuperantem totius corporis

2o probatur rone febris est morbus in temperamento calido qo febris essentia consistit
in augmento caloris. ans probatur pot esse cum non dentur plura morborum genera
qm morbus intemperiei et in corpore et ... Conseqa vero probo qa morbus in tem
peramento calido constitutus per excessum caliditatis ab illa mediocritate
q debet temperamento pro conservatione sanitatis huius l. illius peculiaris
corporis q si febris est morbus in temperamento rone caloris quatalis
calor est excedens a mediocritate naturali

3o febris denotat subiectum calidum qd antea non erat calidum
go in febriente multo intensior est calor qm antea ans probo qa demo
minus non fit nisi a qualitate superante l. et confirmatur experientia qm
videmus corpus febre correptum ex illico sitire ad tactum maiorem
caliditatem demonstrare pulsum et respirationem adaugeri q omnia manifes
ta signa extant, excedentis caloris ob qm causam, dicebat Gal. in lib
de marasmo cap. 5o q hoc in respiratione pulsu et tactu nostit
excessum caloris non febricitat

Confirmatur 2o qm causae calfacientes valent excitare febrem
intendendo et adaugendo calorem cordis quod febris consistit in caloris excessu
ans est Gal. in lib de cais morbor cap 2o et 1o de diffis feb cap 3 ubi inter
causas calfacientes et generantes febrem non solum constituit contententionem cali
cam effluvii hoc est impeditam transpirationem caloris sed annumerat
motus

Corporis aut animae ~~ut~~ in passionibus, putredini adhaesi siue adiunctae rei callidae ut uidere est in calefactis ab igne a sole aminte tanquam ab extrinseco annumeratur n. p. mixtioni rei callidae ut fit in assumptione alimentorum callidorum qualia sunt uinum sepa allium porrum et sitia

His aut aliis argumentis conuicta uniuersa medicorum schola tam antiquorum quam recentiorum tanquam uniuersalem conclusionem statuunt naturam essentiam febris solum constituendam esse in calore immoderato non quomodocunque sed in calore excedenti a naturali mensura per aliquem excessum et exuperantiam in quantum

Huius conclusionis fundamentum est quia calor naturalis cordis cum externa sua sit dispositione et naturali organum conueniens fore hominis aut alterius animalis requirit debitam temperiem et mensuram conuenientem pro rationibus ipsius fore quod temperiei et mensurae deficiente ... Sed ... agrotat ... multo satius agri intemperiam callidam in corde quia cum sit fons caloris naturalis sua sponte pondere suo inclinationi naturae pulsat et fertur in intentiorem calorem, ut dubitarunt cum fuerint aliqui extimantes febrem produci et dimanare ab intrinseco cum quod cor sua natura callidum sit sua sponte feratur in calorem et perpetuo moueatur quia magnum imminebat periculum ne plus aequo inflammaretur ideo natura subuenit illi destinato quodam humore aqueo in pericardio, hoc est in crumena cordis. 2° pinguedine natiua quae reperitur in ipso corde 3° aere abstracto per pulsum et respirationem 4° quod per aduentum causarum calefacientium facile excedit calor cordis

a debita mensura et quantitate febris et consequenter ratio et essentia febris in calore adaucto constituenda est. Et hic modus probatur ista oratione testimonio nostro et omnibus tam antiquis. Ob quod Aristoteles febrem quam ex aliis nullus

Hac sententia omnibus a nobis communiter in scholis tanquam vera suscipiatur, quod non constitutam nihilominus tamen dicimus falsa et a veritate aliena ut primo sic probo in febre in calore adaucto leprosa et in febribus intermittentibus, quae incipiunt cum frigore rigore aut horrore, non datur maior et intensior calor quam in statu naturali sed remittitur quo essentia et ratio febris non est constituenda in aucmento caloris. Consequens probatur et antecedens probatur iudicio sumpto ex tactu quod in principio externis persentitur frigiditas in qua est febris. Dicis huic argo ex Galeno dicente in libro de inaequali intemperie cap. 3° et in libro de causis morborum cap. 6° febrem leprosam et alias omnes febres venientes cum frigore non esse intemperies simplices sed compositas ex calore et frigiditate unde ratione caloris dicitur febris, et ratione frigoris, sed quod in talibus febribus non extendatur calor ad partes extremas in quibus existit frigus id prouenire pluribus de causis quas suo loco dicemus atque sic ob id tales partes frigidas non febricitare. Sed contra quolibet pars nostri corporis uiuit, nutritur et exercet alia opera uitae sed talia opera non possunt fieri sine calore cordis qui in dictis casibus febrilis est quod in his in partibus frigidis non adest febris sine intentione caloris maior est Aristoteles et ab omnibus recepta quod tamdiu uiuit ac quamdiu nutritur minor est Galeni 5° de placitis cap. 7° et alibi saepe asserentis calorem naturalem fluentem a corde esse auctorem omnium operum, quem demum dixerat

cap. 18.

Lib. de marasmo cap. 3°, imo in lib. 5° de affectis cap. 1°. dicit, quod est organum animae ad omnes actiones obeundas, et omnes partes indigere influxu et actione cordis, et sic pereunte actione cordis, esse actionem aliarum partium perire.

Dices huic argumento veniendum esse partes frigidas in talibus febribus vivere et nutrire. sed non inde sequitur quod febricitent, quia ut vivant et nutriantur solum indigent calore insito a primo generationis in ipsis partibus, dependente non autem calore influenti, demandato a corde et ob eam causam quia calor insitus partium dependeat in conservari a calore influenti cordis. Cuius defectu male vivere et nutriri partes frigidas et sic velocius interire. alio sed quod illa frigiditas quae existit in partibus, est contrarius non minus contraria est calori insito, quam influenti, si cum illa intensa frigiditate est incompatibilis calor, ut dixi. ut tria dimanans a corde qui febrilis est incompatibilis cum calore insito animae est notum, denegatur probatio, quia calor influens semper est magis intensus quam insitus, et cum non sit diversitas ex ui mixtionis quae ad minimum calor insitus multo melius resistit frigiditati, cum sit fortior in agendo ut patet ad sensum.

Alij resistunt huic argumento concedendo veniendum esse calorem influentem a corde in casibus dictis esse febrilem, et coruscari usque ad partes extremas actu frigidas caterum non sensibilem a partibus, in illa mensura et gradu cum quo dimanavit a corde sed remitti a frigiditate partium et sic non dari febrem in partibus frigidis cum nunc febris non consistat in quocunque gradu caloris sed in calore magis intenso quam sit naturalis

S° 2^a calor ille dimanans a corde e[st] praeter naturam et febrilis,
secundo ille met calor recipitur a febre, e[st] praeter naturam et febri
lis, ans e notum, nega quod pho ga pies mbola, non habent virtutem
efficiendi calorem naturalem ex calore praeter naturam; omitto quod ista
dicta penitius examinabitur in illa quaestione: D. calor [illegible] et praeter
tenis faciant una naturam & praeter naturam.
2° e praecipue tertio: sic febro lethargus e[st] intemperies frigida et
humida, secundo in lethargo invenitur febris continua, quae febris non [illegible]
in augmento caloris maior e[st]; 3° de locis cap. 5° [illegible] sic in lethargi
atque in omnibus soporosis affectibus, & 2° aph. 3°. [illegible] fit autem humida
in somnus refrigerato sensorio, hoc e[st] cerebro ipso, quod refrigerans cum
fortis fuerit mixta humiditati, facit lethargicas passiones &
3° de sympt. caus. 3° ad f. [illegible] lethargus autem imbecillus ut quae partes
humiditate copiosa frigidaque imbuit & 3° de locis 7° ad f. [illegible] ubi
in comperdito [illegible] quae accidunt non accidentem motu, quo l. [illegible] l. pal
pitare videatur, secundo a vehementi frigore ortum trahere Galenus, quin
[illegible] lethargus quoque continetur, quod clarius potuit dicere [illegible]
l. 3i tract. 2° cap. 4° et tract. 3° cap. 7 [illegible] dicit, minus patet
ex poena cum nullum videamus lethargum sine febre: nega [illegible]
probo quia talis febris e[st] symptomatica consequens lethargum originem
trahentem ab ipsa pituita existente in cerebro. quae dum putrescit at
ad hoc ut ex ea febris gradus semper a praedominio existit frigida
stante natura lethargi. Dices hic ergo unde febre lethargicus
cary a pituita existente putrida in cerebro quia non putrescit tota
pituita

Inde e' peruenire ut rõe maioris quantitatis petuite, q̃ n̄ intrat Subiectum intemperies frigida et humida in q̃ cõsistit nã lethargi, et ui rõe minoris pcis petuite putrescentis cãtur febris, et ponunt exemplum in febre Ep̃iale ex petuita uitrea originẽ trahente in q̃ febre quã petuita putrescit 2ª pcs, simul fit, ut in toto corpore simul sentiantur frigus et calor.

Sed dico q̃ qñ pars petuite putrefacte e' æqualis cũ alia pte petuite q̃ n̄ putruit, cerebrũ simul calefiet et infrigidabitur simul q̃d e' falsũ cũ nulla res poit moueri oñdictis, d' ut omitto in tali casu, potius tunc est media dispõe inter phrenitidẽ et lethargũ et n̄ ipsũ lethargũ absolutũ.

Alij ut satisfaciant huic difficilimo argo asserunt febrẽ lethargicorũ oriri a petuita existenti intra uenas cerebri, q̃ putris e', n̄ tñ a petuita existenti extra uenas cerebri q̃ n̄ e' putris. Sed d' febris q̃ seqr lethargũ n̄ aliũde dimanat ab hũore efficiente lethargũ sed talis hũor e' petuita putrescens in cerebro, et n̄ in eius uenis q' falsa e' hæc solutio maior ptr q̃ sicuti quã febris q̃ seqtr pleuritidẽ aut phrenitidẽ n̄ dimanabit ab hũore uenali sed ab hũore inflamationis et lết gratis illis cõcedamus febrẽ cãri solũ ab hũore uenali q̃ fortiori deinde ubi cõcedere q̃d si nã febris cõsistit in augmento caloris, q̃d s. n̄ aderit febris in pa' affo lethargo, s. q̃d etsi petuita extra uenas cõsistens cõstituens lethargũ calefit a calore petuite putrefacte uenalis et a calore febris

Et sic ad huc mihi uis argui.

Alij asseruerunt febrē lethargicorū causari a uaporib. et fuligini. q. elleuantur ex petuita putrescente in cerebro et qm uis petuitā putrescens n̄ habeat grūs caloris tantos ut callefaceret cor, et sequenter nec uapores et fuligines cū orta a cerebro suis priij. nisi dicas ē in processu temporis uapores et fuligines usque adeo incalescere ut ualeant calorē cordis intendere et febricitare. sed dico n̄ dato in corpore alia q. possit istos uapores et fuligines calefacere nisi petuita putrefacta qm tu dicis n̄ habere sufficientē calorē ut intendatur callor cordis omitto esse exilla solutione seq. qd aut febris n̄ causatur cerebro aut si causatur qd intemperantia frigida cum q. seruatur ratio lethargi. dispositus si febris consistit in augmento caloris.

Hoc argumentum adeo forte uisū ē aliqq recentiorib. ut coegerit eos contra Galenum et uniuersā antiquorū ratione asseuerare naturam et essentiam lethargi n̄ consistere in frigida et humida intemperatura cerebri. sed in calida et humida et sic dicentes in lethargo dari febrē procedentē ex augmento caloris qa essentia lethargi consistit in calida et humida intemperatura cerebri. quoniam callidas remanet ex putredine petuite et humiditas petuite nō remittitur p putredinē. imo in tantum datur, in maiori gradu, qm sit humiditas cerebri, ad loca cerebri rent ibi n̄ fuisse requisitū cerebri de uero lethargo sed de soporosis

a febri

Et lethargicis dispositionibus in quibus quia non putrescit pituita solum adest in cerebro intemperies frigida et humida a qua fiant ille dispositiones lethargice et non ipse lethargus. Quod contra hoc omnia argumenta quae adduximus in commentariis nostris ad fen 4am primi cap. 5o. 15 § in collectione autem quibusdam medicine et in quo contra omnis curatio fiat a contrario inf. quaeris in solutione confirmatione de lethargo. Et licet eis sibi credamus fuisse loquutum etiam de lethargicis et soporosis affectibus non autem de ipso lethargo, idem argumentum fabricatur contra eos, ... lethargicae et soporosae affectiones sunt intemperies frigida et humida quod in talibus affectionibus etiam inuenitur febris continua quae febris essentia non consistit in augmento caloris maioris est uero parte minor est Galenus 2o de ... ad f. ... atque eadem ... fieri solet, ut cum febrium accessiones inuere incipiunt, sopore et coma te grauiter laborantes, quod hoc tempore cerebrum uehementer refrigeretur, et in coachis praenotionibus ad f. lib. ... Hip. Cum sopore et capitis dolore calescere praenotionum est, et Galenus ipse, in lib 3o epid sect 3a com 34. ... hac coma febribus ardentibus ... raro est ... quod soporosa et lethargica affectio quae est intemperies frigida datur cum febre. Et confirmatur, quia melancholia ... consistit in frigida et sicca cerebri intemperatura; et nihilominus aliquando in ea reperitur febris continua deinde frequenter reperitur febris hectica cum paralysi unius membri, et nihilominus paralysis est morbus

frigid

roe petuita aq dependet et dicit p loco affo pes neruosas musculi
q° febris acutiam desistit in calore adaucto, cu sit impossibile in
una et eadem pe dari simul intemperiam frigidam, et intemperiam
calidam. 3° et

3° et principaliter sic pbo 2a cardi. Cloe q patiuntur febrem
ardentem quando approximant morti respirant aerem frigidum p os et p
nares et cum tali temp° calor e remitior qm in tempore sanitatis
q nam febris n desistit in augmento caloris maior e evidens expe
ria pbata minorem pt qa frigida respirao cu alijs mltis signis
nat extinctionem et remitionem caloris natis ex hip et Gal. sign.
24. et obiecta cum dicebat Gal in lib de marasmo cap 5 post
med. nec iis calidu, hi spirant, qd ipsu inseparabile e prio
refrigerato sicut 2u calefacto et. Dices huic argo cu Gal
in lib 6° epid sect 4. text penultimo. Rm. e igitur cor tpe mortis
et in isto casu febris ardentis cor n laborare calida inte
perie sed e 2° frigida qa tunc mltus q antea erat calidus
mutatus e in 2° affum frigidu, et sic n e mirum qd respirao
ipsa immitat aerem frigidu. 3° 2° pm moriturj, q expirant
aerem frigidu cu febre ardenti sentit respiroem celerem et fre
quentem pulsu celerem et cebru, lingua sicca et nigra sitim in
moditam, oia ista st indicia cordis calidi, q tunc cor n pt
sentire intemperiam frigidam omitto uideri impossibile qd a
pdominio in casu febris ardentis cor sit frigidu cu no
apareat ca

aq̃ pōt infricari cor supp̃o q̃d talis aer sinis temperatum
[illegible] in temp.e estatis in regione calida corripiatur
illa febre et q̃d ipsū cor a [illegible] sit, nati[illegible] emanatium
et [illegible] caloris, atq3 huius rei cā ne cor excandesceret, et in
flamaretur, fuit institutū aña o pus respirōis.

4.o et principaliter in febri sincopali minor ē caliditas
cordis et [illegible] totius corporis q̃m in temp.e sanitatis q̃a febris
n̄ consistit in augmento caloris. aña sic p̃bo q̃do calor dō augetur
in corde tunc pulsus ē magnus aut saltem celer et frequens
q̃ [illegible] familiares pulsus puenientis a calore ex Glo
1.e de cais puls. cap. 4., s.o in febre sincopali pulsus ē paruus
obscurus et debilis ex Glo 12. meth. cap. 3.o imp. ē tardus et
rarius ex Au. in ista fen tract. 2.o cap. 52. q̃ oia [illegible] partus
agentis frigidi, q̃ in febri sincopali n̄ datur calor in
tensior nali. Dices hic argo in febre sincopali in pectore
extremis externis psentiri frigiditatem et n̄ calorē pp. accursū
sanguinis et spūs ad interiora ad [illegible] in corde et in pectore illi
[illegible] in [illegible] calorē s.o minorē nāli pp. magnā [illegible]
sanguinis et spūs q̃ calor adhuc febrilis ē. s.o 3.o ut [illegible]
febris, duo [illegible] in pulsu requiruntur, s. celeritas et inaequalitas
s.o in febri sincopali n̄ inueniturs pulsus celer q̃ febris nō
consistit in augmento caloris, maior p̃bo quoad celeritatē
p̃bri

abto
in lib. 3° de caus. puls. 3. Sit itaque licet sane consueuerint plurimi
medici atque praestantissimi celeritatem perpetuam cum pulsibus febrilibus tantum
& quod eo inaequalitate est Gal. 1° ... cap. 6° de ... Signa
omnibus communis est febribus & minorem auxit ... ex Gal. 12 meth. 3° et ex aliis
locis citis.

Alij asseruerunt in febre syncopali, toto tempore durationis acci
dentis syncopalis esse ablatam febrem et ob id non dari tunc ~~[illegible]~~
magnitudinem celeritatem et frequentiam nec febrem sed ablato accidenti
syncopali febrem et reliqua redire: sed quod febris est qualitas realis
introducta per modum qui facta resolutione spirituum non aufertur in
instanti syncopis; omnis est notum, nego pro quo in inuatione accide
ntis syncopalis non datur calor frigidus neque internam neque externam quod illum ca
lore excedente, subito remittat. Dices ulterius non est uaria com
frigidam positiuam sed sufficere priuatiuam quod consurgit ex defectu spiritum
uitalium et illum lapsum considerare omnium facultatum non fieri in instanti
indiuisibili, sed in tempore et sic in tempus calorem remitti ex defectu
conseruantis. quod solutio est ad libitum cum causa conseruans calorem febrilem
sit causa coniuncta quod produxit febrem, quod ad hunc seruatur in corpo
re illo omnis tamen tota solutionem sic oppugno. Suppono primum quod illa febris
syncopalis sit salubris et quod habet quatuor tempora non aliter
quam quaecunque alius morbus et quod in medio temporis status per ad
uentum accidentis syncopalis cesset febris et auferantur
iudicij. tunc sic ablato accidenti syncopali per te reuertitur
febris

ī. redit in eodē gru. & mensura, qm patiebatur cor ante inva
sioni accidentis sincopalis l. rō. qm ē impossibile cu r. q
tres gradus caloris in subito repugnanti n aegranti subito
si dicas 2u q iā illa febris in una & eadē accessione habebit du
plicē statū. Et confirmatur urgentius dato casu q illa
febris sit Ethica 2a spēi, complicata cū sincope, quoniam
si adveniente accidente sincopali aufertur febris, & cessante
sincope revertitur febris ita velocite aegritudo in actu esset hu
2a spēs febris hecticae q ad hue stat vis argui. accedit ad rē
q° febris sincopalis in tota sua constitutione habet pulsum parvum
& languidum cū exigua celeritate.

5° & principaliter p. hac pte dic arguor, in febre pestilenti nec in mag
nitudine neque in celeritate, neque in frequentia pulsus ē mutatus ab statu
naturali nec in respiratione conspicitur mutatio, nec maior calor a medico, aut
aegrotante percipitur quam antea: q febris n consistit in augmento caloris
ut dicit Galenus in lib 3° de praesagatione ex pulsibus cap. 3° post med. ¶ quod inde
ab initio ad finem usque alij p totum morbum pulsum placidum habebant, q parum
deflexisset de naturali, quod fuit ceteros interierunt & in qq aegrotantib
dicit Galenus magnam fuisse acrimoniam caloris unde dimanavit vulgare
illud dictum Avicennae in ista fen, tract 4° cap. 2° ad f. & in fen 2a 4i tract
1° cap. &c. pulsus bonus & urina bona & aeger tendit ad mortem
Dicas huic argo ex eodē Gal°, in lib 3° de praesag expuls citato, id eve
nire qu aliquando contingit qr in corde inveniatur tunc repugnia
intrinseca temperamento ut q q [illegible] cordis substantia i calida & humor [illegible]

in

illius
uentrilis e frigidus .l. econuerso. tunc .n. aspicitr medius qda status ex duobus illis qui constitutus e sic pp illa contraoperantia devsorum km paramentorum pulsus e respirao aparent sicha sanis nulla aut ex iqua facta mutatio in celerite magnitudine aut frequentia. 3o q. aut febris ista pestilens datr cu putredine humorum aut sine illa. si dicas dari cu putredine humori quo inuentrilis cordis nequit ee humor frigidus cu nario talis humor dicat ee putris q humor adest e subtu illius febris aut ca immediata illius. si dicas 2m qd no e illa febris pestilens cum putredine humori nario erit hectica aut diaria pestilens, e in talibus febribus n capit in illis qd in uentrilis cordis possint ee humores frigidi habentes aliquem frigidite cu calore adaucto, extrinseci in substantia cordis e constituente febre pestilente e quoru humoru merito consurgat medius ille status q aspicitur in febribus pestilentibus, ut ex bti dra dictu e.

Ultio e praesiditr p eade e pr. sic dbj posito casu, qd aliqs aegrotus simul patiatr febre hectica e hidropem ascitem in isto casu patitr hepar, intemperia frigida roe hidropis e patitr intemperia calida roe febris q febris na e contra n consistit in augmento caloris, ans ab otibus suscipitr tangm ueru cu hidropisia constat in tempia frigida ipsius hepatis ex bto e Galenum, medicoru sentia. Denegatur pbo, qa impossibile e ut in aliq pte corporis inueniatr calor immodicus cu frigidite in gradibus intensis

q° calor dēt eē remissus et ꝯsequenti febris n̄ ꝯsistit in amissione caloris. Dices huic argō dicendum ē, qm cū ds hydropis ꝯsistere in frigida intemperia hepatis, p̄ nōie intemperiæ frigidæ, n̄ pōē intelligere, frigiditatē positiuā seu excedentē in gradu, l. priuatiuā frigiditatē, scz caloris natis defectum et diminutionē, quo q° datr hectica cū hydrope, l. hydrops cū quacunq alia febre, dicis intemperiā illā frigidā eē priuatiuā p defectum et deminutionē caloris n̄alis et sic n̄ includere argum. Cum in casu febris cū hydrope, n̄ detr duplex intemperia positiue ꝯa in gradib̄ intensis. Ad 2m. Si resolutio et defectus caloris n̄alis hepatis ꝯstituens hydropem, ē dicenda intemperia frigida, q° et ipsa febris hectica, dicetr intemperia frigida cū in ea adsit magna resolutio et defectus caloris n̄alis. 2° ōis morbus ē q̄litas realis et positiua; sed intemperia frigida priuatiua n̄ ē q̄litas realis et positiua. q° hydrops n̄ ꝯsistit in frigida intemperia priua. maior ē Galeni et coīter aucto͠rib̄, declarā minorē aut p̄ idē probo, qm aut illa intemperia q ꝯstituit hydropem supponit p calore q amissus ē, l. supponit p calore q remāsit in hepate. Si supponit p defectu caloris n̄ ē q̄litas realis et positiua. Si supponit p remanente calore ut sic ē calor et n̄ frigiditas et ꝯsequenter potius dicetr hydrops morbus calidus qm frigidus.

Alij asseruerunt accidentes n̄am et essentiā hydropis ꝯstitueñ(?) fundam(?)

infrigida intemperia hepatis et quod datur in maligna corpore di
ut conjunguntur hydrops et febris hectica. in tali casu aut
in hepate non dari febrem in praesentia hydropis. Idem est quod hectica
febris hectica in partibus solidis hepatis scilicet in venis arteriis ner
vis et membranis atque hydrops intemperia frigida positiva
in parenchymate scilicet in carne hepatis, et sic concludere quum
quod solvo impugnanti evidenti argumentis adductis contra solutiones
contra tertium argumentum de experientia.
Hoc scilicet fortiora argumenta quae probant contrarium etenim febris
in consistere in augmento caloris et quum intervenitur illa quae
mi semper visa fuit difficilima: ut autem quod tenendum sit
statuamus. Sit talis conclusio contraria febris fractis hepatis
cor solum consistit in extraneatione caloris, per mistionis operari
2um virium ellementi ignis. Sive talis extraneatio fiat per aug
mentum caloris sive per malignam qualitatem sive quacumque alia
ratione. fundamentum huius conclusionis est quia per tali extraneatione calor
redditur immoderatus. et excedens ab illa mensura quae debetur
ut sit conveniens formae quae semper calori conjungitur, aliquid fit nam
simul cum illo agens, quod ipsum reddit fit nam et facit ut non
servet minime convenientem formae.
Ut autem ista conclusio cum sua fundamento penitus intelligatur doctrina
est calorem naturalem cordis duobus modis excedere a debita mensura.

unomis p. aeqsitiōe ulterioris gr̄us ut q̄do calor ē ut duo, et intra cam̄ calefacientiū, ille m̄t calor fit ut tria siue tale augm̄tū caloris fiat p additionē gr̄us ad gr̄um siue p maiorē radiationē in subiecto.
2° m̄s excedit calor a debita mensura et moderatiōe q̄ seruans temperiē antiq̄m, in calido et frigido, citra acquisitionē noui gr̄us n. seruat n̄am conuenientē ipsi n̄ae ut q̄do calori n̄ali cordis adiungitur q̄litas putredinalis aut maligna et pestilens q̄ litas q̄ ipsū inquinat et inficit, l. q̄do adiungitur siccitas cuius interuentu redditur acrior et mordacior q̄m antea: q̄a sicuti humiditas retundit et hebetat, actionē caloris absq̄ eo q̄ remitat calorē, pariter siccitas auget actionē caloris absq̄ eo q̄ intendat caliditem, et ob istā cām siccitas appellatur lima caloris ut galenus declarat, hoc enim certū ē quoad mensurā gr̄us, aq̄lē ēē calorē in puero et in iuuene sed quoadmodum ē inaeq̄lē, q̄a calor pueri ē mitis et uaporosus altius calor iuuenis acris et mordax, ob q̄m uarietatē solā ortam ex m̄o caloris diuersa ē d̄ria pulsus et respirōis in respirōis in pueri ab illa d̄ria pulsus et respirōis q̄ inuenitur in iuuene ut patet ad sēm, cū q̄o ad hec intra limites sanitatis inueniatur magna uarietas in pulsu et respirōe, tam iuuenū q̄m puerorū ex sola uarietate in m̄o caloris nulla facta mutatiōe in gr̄ub. q̄d mirū ē q̄d in eodē hōe, ex sola extraneatiōe caloris interuentu q̄litatis putredinalis maligna aut pestilentis, p.m.dentia onerari calorē cordis extraneatur 2° uim electricitatis ignis. scto febris seq̄tur q̄d mag

magis celeris magis crebra et sequitur respiratio quam ora: attestentur ignescalori; concludimus quod naturam febris consistere in extranea illa dispositione caloris, atque cum fiat divisio calor ille, per mitatur operari in virtute ellementi ignis, quam hic esse quiescens calor est, cum fuit derigitur virtutis anime quasi dicamus tunc caloritum naturale cordis vere igneum appellari quod non operatur directione cum viribus ipsius anime ut naturam erat at hoc est quod dixit Galenus febrem esse conversionem nativae caliditatis ad igneam naturam.

Haec opinio est ex parte ad mentem Galeni in lib. 3° de differentiis febrium cap. 2° ante finem. Sed verum quamvis duplex est calor: alter qui de a putredine humorum provenit cuius qualitas acris et fumosa est, alter cum humido humani exstit, sola quantitate a statu naturali remotus, et in lib. 10 methodi cap. 3. cap. 4 et cap. 5° ubi agit de naturalis calidis et siccis quod dicuntur habere habitum squalidum, affirmat in talibus naturalis inediam esse pernitiosam, quia caliditas naturalis redditur acrior propter absumptionem humidi et ad finem capitis 4i dicit in hoc squalido non declinare febrem neque cessare quousque accedat humectatio ex lavacro, vel ex victu humectante ista. Hoc sequuntur fere omnes interpretes Avicennae, et visus est eam insinuasse Fernelius lib. 4° de feb. cap. 1° ad med. ubi postquam triplicem esse calorem praeter naturam dixit scilicet ratione intentionis et ratione qualitatis putredinalis sic loquitur, 3us calor est malignus et pernitiosusque pestilens venenataque vim fundit, cum non qualitatis exuperantia non putredine sed totius substantiae dissidio, vitali insitoque calori adversus.

q̄ d̄ra bene intellecta bene etj intelligit̄ diffiō Auᶜ qdo dicit febr
eē calorē extraneū accensū in corde sic intelligat̄ Ctē qdo u
cat febrē calorē immediate adauctū, n̄ roē excessus ingrū, s̄ dinm
operandi, 2ᵘ uim ellementi ignis et qdo dixit, ignea b̄ eē
naim, qā indisgregando et corrumpendo assistat calori elle
mentali ignis magis aut minus, ut maius aut minus
tiū ostrauit, ḡre febris opte uocat̄ n̄ltius calidus, et intemp
ria calida, qā ut sic denoiat̄ calidum subtā duobus m̄s
l. roē intentionis qdo excedit ingrū, l. qā operat̄ ad naim
ignis, q̄uis n̄ sit intensus magis q̄m antea; a q̄ unq̄ ca
fmitat̄ operari 2ᵘ uim ellenti ignis et a qlan q̄ ca, impedi
at; coiatis illa directionis et ocatus aīe, ḡ quā ostituit calor
cordis in eē instri simul cū debita attemperāe.

Sed dhj 2ᵃ ista dett minūs, aucta siccitate uentriti, l. ad
iuncta qlitate putredinali, l. malignā et pestilenti, n̄ a t
temperaturē uentriti n̄ uariato calore ingrū, intempeña illo
uentriti n̄ dicet̄ calida sed sicca roē siccitis, nec roē qlitis putre
dinalis aut pestilentis sed dicet̄ putrida aut pestipsortis
illius peis q° debet̄ dm, ē de calore cordis q̄uis illi tūc
iungant̄ qlitas putridītis qlitas pestilens, aut siccitas maior
nlt ans ē uerū, ostqā uō pro cū n̄ iudicat̄ maior rāo q̄re calor
cordis h̄ens adiunctā qlitā putredinali pestilē teps aut sicciterō

constituat motum intemperantem calidum sine excessu caloris, et non constitu
at eundem motum cum eisdem conditionibus calor unitati.

Dices huic argumento tertia ratione esse dubitandum de calore cordis et de
calore aliarum partium quoniam funitalis est quaalia partes solum habent calorem nati
uum a primis qualitatibus ex ui mixtionis in partibus derelictum et calor adcendi
bilis extat ut potius ipsas partes reddat aptas ad operandum, quam effi
cientes operationes. at uero cor non solum obtinuit calorem insitum, sed a
prima qualitatibus aliorum beneficio assequutum ut a corde more nati emanu
adeo efficax calor ut ipse solus uniuersas alias partes aste suaque
na actu frigidas sic calfaciat ut pars frigidior ad tactum sentiatur
calida et talis calor ob hanc causam influens appellatur cum
talis extat constitutio cordis quod nimirum quod interueniente qualitatis
putredinalis aut malignae et pestilentis aut interueniente illi
talis calor cordis quasi uinculis quibus detenebatur solutus erumpat
operando ex natura elementi ignis, sine noua intentione caloris
et deinceps motibus resultans ex tali extrenatione febris et
intemperies calida licet non ab excessu caloris. bene ex ratione effectus
quem producit ille calor. non aliter quam hydropem uocamus
ut aliquando dixi intemperiem frigidam hepatis ratione effectus frigidi
scilicet ratione flatus petuitae et aquae actuum. sicut calor cordis
cum putredine constituit quamlibet speciem febris scilicet tum putridam
et qualitas maligna et pestilens malignam et pestilentem febrem

pari roe siccitas in corde constituit intemperiam siccam, q p conclusionem cum calore cordis quo agendo intemperiam calidam constituit q e febris n e negandum qd siccitas in corde maior nati po efficiat intemperiem siccam et deinde calidam ut explicatum e Galenus in arte medica in cap. 31 adducit signa cordis sicci et cap. 33 adducit signa cordis calidi et sicci ut assequimur n qm cumque siccitatem consequentiam temperamento cordis e causam febris sed determinata

Obj. 2° sententia comunis febris consistit in extraneatione caloris, g° extraneatio caloris facta a frigido ueneno e febris cons e falsum g° et ans conseqa pbo qa extraneatio caloris qq cumque causa fiat semp e eiusdem nrae, quemadmodum frigiditas causata a frigiditate dessi e eiusdem nrae cum frigiditate causata a calore ex accidenti, spicies n rei sumitur ab ipsa re et n a causa producentis.

falsum e tn conseqa 2a unde pbo qa in psentia ueneni frigidi tm abest, ut calor cordis excitet febrem qd potius grauis afficitur frigidus et nihil eius calor e extraneatus g° male dictum e comunem febris consistere in extraneatione caloris.

Dicimus huic argo n quemcumque extraneatione caloris constituere febrem sed illam dumtaxat q pmittit operari calorem ipsum 2m uim ellementi ignis unde qa calor a ueneno remititur, et extinguitur tm abest ut operetur 2m uim ellementi ignis ut potius dominio operetur donec fiunt pdictus calor p extinctionem, q e ppria caloris corruptio ut suo loco dicemus qndo plures modos corruptionis caloris natis adducemus

Sed dicit 3°. febris excitatur per conversionem nativi caliditatis ad igneam naturam ergo tunc aliqua res convertitur ad naturam igneam quando ad gradum dispositionis caloris intentionem naturalem ad naturam ignis quoniam febris consistit in augmento caloris maior est illi et de nullis recessa minus ergo quando nulla additur dispositio magis efficax ut calor mutetur ad naturam ignis quam intentio et excitus naturalis caloris a naturali mensura

Dices huic argumento concedendo maiorem et destinguendo minorem quod duobis modis potest calor nativus converti ad igneam naturam uno modo per maiorem intentionem et per novam acquisitionem gradus alio modo licet non addatur alius gradus denovo additur tamen alia qualitas quae simul cum calore coagendo ipsum reddit per naturam magis acrem et mordacem, magis corrumpentem non quia calori addatur aliquid ignea virtutis quod antea non haberet, sed quia calor solutus et liberatus in se ab impedimento, animos oportet, secundum propriam naturam quae est operari secundum vim ellementi ignis sicut alia qualitas quae operantur in virtute suorum ellementorum;

Sed dicit 4°. Si febris non consistit in excessu caloris sed in extraneatione facta ex siccitate quod sequitur omnes Iuvenes febricitare cum in ipsis dicatur, cum aequali gradu caloris, quam puerorum maior siccitas cuius merito calor Iuvenum sit magis acris et mordax, sed cum non febricitat sequitur naturam febris non consistere in extraneatione caloris facta per adductam siccitatem

Dices huic argumento siccitatem inventam in iuvenibus, esse naturalem et non constituere morbum cum sola intemperies contra naturam sit constitutiva

m̄bri n̄ autē intemperiē nāliꝭ q̄ ideo uocatr nālis qr ē intra limites sanitatis. Dices 2° ad hui n̄ qm̄ licꝫ sit ite ꝑr n̄am in corde constituere febrē s̄ illā dumtaxat q̄ eo usqꝫ ꝑt naturalitatis puenit ut ꝑmitat operari ipsi calori 2ᵘ uim ellementi ignis ut declaratū ē.

3° dicitur iesto dato casu q̄d aliqs patiatur intemperiā frigidā cordis & asumamat calidū uenenū a tota substa q̄ solū remitat excedentē frigiditem cordis in isto casu tale uenenū n̄ alterat cor excessu caloris s̄ maligna q̄lite a tota substia & in isto casu talis hō ægritat rōe ueneni & n̄ febricitat q° contra cōnā febris def. existen. in excessu caloris

Dices tale hōiē febricitare ꝑ adiunctā q̄litatē ueneni calidi a tota substia, lꝫ et cor huius hōis (ꝑ impossibile) intrante illius ueneni solum amiteret frigiditē excedentē & nullū susciperet grum caloris a ueneno calido qā illa q̄litas ueneni calidi a tota substia, sufficiens ē extraneare calorē ut operetr 2ᵘ uim ellementi ignis. nā autē dicimꝫ nos q̄litē coilatā a ueneno, eē febrē s̄ calorem a sum̄ & ingnatū a tali q̄litate in totū corpus spartū uocam febrē uenenosas: aut dicis in ueneri duos m̄bros seq. febrē & m̄bꝫ uenenosū. placuit hodie unquē oēs obiectiones adducere ut apareat qm̄ sine rōe isti AA. sequātr cōē opiōē deñā & contra febris, et quo mō nostrā rōnē n̄ sint assequuti

Solum restat ut dissolvantr argūa insp. q̄ª adducta ꝑ pa affirmā ad ꝑhm̄ contra. et n̄am febris eē collocandā in excessu caloris et 1° ad oēs auctorites qæ in serie disputoīs

satisfactu e. Ad 2.um argum Dj. Concedendo secunde eius minorem, calidu intemperamento et subita denominari calidu rone febris, sed negamus cali da intemperie cordis solli affectiu per excessu caloris ingiru rao funtalis e qa ut diximus in explicatione ctoy nostra, calor natus cordis n solu exorbitat et excedit a debita mensura per acqsitione ulterioris qnus sed etiam qd servans veteri temperie et moderire in calido et frigido sine acqsitione alicuius qnis de novo no servat minim conveniente inti naa, imo potius per adiunctione qlatis putredinalis l. maligne et pestilentis l. similis calor ille fit intinaa. et in eo reduunt, proprietas caloris elemetalis q. s. mordacitas acrimonia vehementior alteratio in calefaciendo et exsiccando q oia ante adventu dictaru qlitatu n apparebant in opere et in exercitio qa virtus illa caloris erat coercita impedita et ligata per illo statu deinde qa talis calor virib. aia et n virib. elementi gubernabatur. unde deminuto regimi ne, ipsius aia surgit maior necessitas a temperatis caloris in corde et sic variatus pulsus variatus respiratio per ut in casu solo roe calor pueri et iuvenis declaratu e,

Ad 3.um argum Dj. veru eu roe febris subito denominari calidu qd antea n erat calidu qlia s. corpus petuitosa et melancolia qd sua naa frigida s. sed n inde sequitur. semper dari excessum caloris et denominatione solu eu desumenda ab excessu qlitatis qa ut diximus in solutione 2.e obiectione nostra ctoe de aucta virtute cali similite. duob. nuis aliqd subito, denoiati tale uno moda ab

excessu

qualibet qualitas inhaerentis ipsi subiecto quod denominat tale alio modo ratione effectus producti, ut quae videmus, Solum dicitur calidum ratione effectus quamuis non sit formaliter talis, mors appellatur pallida ab effectu quia homines reddit pallidos. Sic vocamus hydropem intemperiam frigidam ratione effectus frigidi sic status petuitae etc. et sic febris denominat subiectum calidum ratione effectus caloris et non ratione excessus in qualitate, quamuis ipsa febris formaliter non sit calor, et sic adsunt sitis pulsus et respiratio adaugentur, et maior alimonia caloris seu mordacitas persentitur quia calor febrilis amittit moderationem et non seruat modum conuenientem ipsi naturae quod si non solum mordacitas et acrimonia caloris sensiantur ad tactum sed etiam caloris intentio fatemur libenter tales febres habere calorem intensum et negamus essentiam et naturam febris consistere in augmento caloris sed in eius extraneatione siue fiat talis extraneatio per excessum caloris, siue quacumque alia ratione, ut in ratione explicatum est, quia natura et essentia febris solum consistit formaliter loquendo in extraneatione caloris quae peruertit ipsum calorem secundum uim elementi ignis.

Sed ut iam feliciter imponamus finem huic difficultati, solum restat illa argumenta declarare quae oppugnant totius scholae opinionem, quamuis alia exilis arguuntur possunt retorqueri contra nostram opinionem. Primum argumentum probat in febre lepyria et in aliis febribus in omnibus extremis non dari excessum caloris, et nihilominus dari febrem, ubi omnes aliunde impugnauimus et ideo aliter res

dicimus

infecti lepyria et in aliis ... malignis inter extrema ... fri
gida in partibus extremis gradibus frigidis stante vita naturali
dari febrem cum illa frigiditate. ratio huius dicti est quia quaelibet pars
viventis quamdiu vivit naturaliter suscipit aliquem calorem a corde
et cum calor ... a corde sit extraneatus et febrilis,
naturaliter in partibus in quas suscipitur, suscipietur cum illa extraneatione et
consequenter ibi erit febris cuius centra diximus consistere in ex
traneatione caloris et in augmento eius, et febris non consistat in aug
mento et intensione caloris, bene potest esse febris in partibus extremis
simul cum frigiditate non in esse quieto sed ... pugna more ...
quae se compatiuntur in gradibus remissis in eadem parte ... subti
haec solutio est Gentilis in extravagantibus ... II. ... 5.

Et si petas calor ille febrilis naturaliter mititur a positiva frigi
ditate ... quo desinit esse febris facta remissione talis caloris.
Dicimus concedendo, calorem remitti a frigiditate sed negamus amittere naturam
febris extraneae quia semel suscepta in calore, extraneatione constitutiva
febris cum non ... in gradus, numquam amittet illam extraneationem
in partibus ultra cor quamdiu ... influxus cordis
... illas partes frigidas non prius in corde calor reducatur ad
pristinam naturam.

Si rursus petas quare non cognita neque sentita in partibus frigidis adesse
febrem. Dices id provenire quia sanguis et spiritus qui ... subiectum caloris non descendunt
ad partes frigidas, in quantum ea quae naturalia est ... unde imminuta copia san
guinis et spiritus, quia est calor febrilis imminuitur in quantum non alterat

neqȝ sentit et ideo breuiter moritur. Ista dicta declarat exp[er]ientijs, Cuius sentilla n[on] obruit ex defectu quamuis sit habeat [con]tra ignis et calorem ut octo, ista solutio est Anid[ae]. florentinus sermone 2a tract. 2o Summa 1a cap. 3o ad p. S[ecundum] p[otes]t n[on] calor innatus ei remittitur ingi[?] Calori na[tura]li et tandem ... illam mallam oppressit pot[est] occidere, sicut saepe [con]tingit et maxime in febribus pestilentibus, et ex a[ni]ma hanc doctrinam intelligam[us] fuisse loquutum G[ale]n[um] in lib. de inaequali intemperie cap. 8. in ipsa tri[?] alterationis mutatione et ubi G[ale]n[us] dicit simul sentiri frigus immoderatum et calorem [contra] n[on] in eodem loco loqu[itu]r n[on] intensio et ibid[em] dicit, possumus n[on] manifeste destinguere p[arte]s calefactas d[?] rigidis.

Sic[ut] [et] soluitur argum[entu]m de lethargo et intelligatur quando lethargus est morbus in temperam[en]to frigido et humido et quomo[do] habeat febrem ortam ex putredine pituitae sibi adiunctam, cum febris solum ... in extraneitate caloris et n[on] in intentione q[uo]d mirum est, ut putrida ... eleuata a pituita ma[x]i[m]e putrescenti in cerebro, coniunget qualitatem putredinalem calori cordis, cuius merito extraneetur et constituatur febris; Dico ulterius q[uo]d quanto magis intensus calor putrescentis pituitae tanto magis obscuratur n[atur]a lethargi et constituitur media dispositio, inter phrenitidem et lethargum pp[?] accidentales qualitates, quas acquirit pituita et in isto s[ens]u intelligitur G[ale]n[us] in lib. 6o epid[emiorum] sect. 6a text. ult[im]o q[uan]do dixit deteriorem esse transmutationem phrenitidis in lethargum q[uan]do ... humor biliosus sua n[atur]a calidus ... accidentalem frigiditatem q[ua]m acquirit ex applicatione med[icamentorum]

Cam[en]...

frigidum constituit in cerebro frigidum affectum qualis est lethargus

Ad 3um argumentum de febre quando prope mortem emittitur frigida respiratio Dicitur tales aegros quando emittunt aerem frigidum, per os et nares re vera febricitare continenter, idest febris, sed tunc aerem frigidum emittit quia calor febrilis est imminutus frigiditate propter magnam resolutionem humidi substantialis cuius causam, a calore igneo, et immoderato praeternaturali febris ardentis unde cum desit convenientis quantitas non operatur calor ille febrilis ut poterat operari debente convenientem quantitatem non est mirum quod aer frigidus per respirationem atractus reddatur frigidus cum nullam aut exiguam alterationem suscipiat a calore febrili cordis.

Ad 4um argumentum de febre syncopali Dicitur in febre syncopali duo inveniri scilicet febrem et syncopim et sic pulsus debet esse quasi simul sit comes syncopis et febris sed talis pulsus magis debet talis dari et correspondere syncopi quia est affectus cordis multo vehementior quam sit febris, quare cum pulsus tardus et rarus sequitur syncopim, talis differentia pulsus variatio invenitur in febre syncopali, quia affectus syncopalis est multo fortior in cor immutando quam febris ipsa fatemur tamen, tales pulsus ratione febris non fieri sed tardos et raros ac si syncope adveniret sine febre.

Ad 5um argumentum de febre pestilenti cum pulsu parum immutato ab statu naturali Dicitur primo id provenire a qualitate maligna et pestilenti

Sic opprimente facultates cordis ut non permittat eas operari ex indigentia cordis et 2^m posse ipsarum facultatum, et debilitatem cum frequenter decipiantur medici in cognitione istarum febrium, quare ut nos admoneat Gal. dicit in lib. 3° de crisib. cap. 4° post febres quandoque debiles et parvae sed valde malignae. adde in talib. febrib. non dari neque inveniri calorem excedentem ad tactum et sic bene dictum est, solum naturam febris consistere in extraneitate caloris cordis et non in intentione.

Ad ultimum argumentum de hydrope complicata cum febre hectica Respondeo: nulla est repugnantia quod in hepate inveniatur hydrops simul cum hectica, ratio fundamentalis est quia ut docuimus in comentariis nostris ad aph. 11. 4° licet in illa quaestione dixerimus hydrops consistat in intemperie frigida hepatis, nam et essentia hydropis neque est calor neque est frigus sed dispositio quaedam praeter naturam aliquid contra temperaturam hepatis, et per quod constituitur in eo morbus, quamvis talis dispositio praeter naturam in quo consistit natura hydropis generetur a calore aut a frigiditate, cum quo constituatur hydrops, aliquid dextinctum a frigiditate et calore, nullum inconveniens est quod ei illi adiungatur febris hectica et dato casu quod concedamus essentiam et naturam hydropis consistere in frigida intemperie hepatis bene concedit quod cum illa febris non consistat in intentione sed in extraneitate quod bene potest esse cum hydrope, et sic dabitur solutio ad ultimo argo. quod data est pro lethargo et febre lenta et hactenus de hac quaestione.

Sed Cum iā sit declaratū ēentiā Oriām febris ñ consistere in excessu calloris sed in extraneo q̄dā pmitente operari, Calorē ipsū 2um vim ellemēti ignis siue talis extraneus fiat p augmētū caloris ingnīi, siue p malignā aut pestilenteā q̄litatē, siue p q̄litē putredinalē siue p sicilitatē q̄ natī calori cordis coniungitur. exquirit oīū efficientia consurgit calor pter nām. quærit 2°.

V° febris sit unus simplex calor an plures.

Pro pē affirma qd calor febrilis sit plures calores, pbr auctoritate et rōe. I auctoritas habetur apud hip. et Gln. in lib 1° aaut 39. et in lib 4° aaut 46. statuentes in declinōe febriliū accessionū igneū calorem descendere ad pedes et relinquere regionē thoraci, sed in toto temp. calor natīs relinquitur in thorace. q̄ in febricitantib duo calores destincti conueniunt. 2° auctoritas hēte in lib 6° epid sect 4° text 17. post med. ubi agens Gln de effectū somni natīs sic dīt, Cum uō ex humoris hūiū putredine iā febricitantes occupauerit, eos refrigerat, febrilē extinguens calorem, ipsiū et ingenitū augens &c. q̄ in corpore & duo calores. 3a auctoritas hēte in lib 4° aph. 37. ubi explicans cās q̄re accuta febris cū frigido sudore sit mortalis dīt Gln post med comentarij unā ēē cām ostendēte in ottis corpore hūiū multitudinē sup abundare, tantā hērtiū frigiditatē, ut neqꝫ à callore febrili, nec à natiuo calefiant, q̄ in corp febricitantiū duplex ē calor. natīs sc et pter nām, 4° auctoritas hēte in lib 2° aph 47. ubi agens Gln de q̄re puris sic dicit, de illa alterōe, p q̄m gratur pus optimū et laudabile. at, q̄ pus grat mediū

inter has

optinet hum. neq3 a dlo calore extraniam, neq3 a dlo 2um nam facta mintus-n. quodamo exutisq3 ē calor inflamaioy & q incorpe febricitan tiū duplex defacto, datr calor; ederiq3 dtiss sentia Colligeti ca 1o lib prost ullo.

2o hr roi incorporib febricitantiū dantr 2i effus puenientes á calore, sd effis 2i no poss puenire, ab una & eadē re, q incorp febricitantiū, duplex datr calor. maior pbr qa infebricitantib Calor fouet uitā atq3 dseruat, dcoquit, digerit, aperit, aglutinat assimilat & multa excremta pellit, ex alia pē eunt huiers putre facit, & membra corrumpit. minor ppro dcti a pd Artem inlib 1o polliticor cap. 2 inp diunte dmi 2i dent ē effis & 2 degnre & corrupt cap. lo. text 56. dega auti Cuidens ē;

3o. quoties cunq3 aliqd ex duob oppositis ppetit aliciū p se; Cius oppositū nec p se nec p alius pot ppetere; sd Calori nati de p se ppetit dseruare, q Cius 2m qd ē Corrumpere nec p se nec p altum pot illi Cōre, & 2quentr dertus Calor dstituendus ē, a quo pue niat Corrumpere maior ppro Colligeti ex Arte inlib 1o posteriori Cap. 4o. minor Cuidens ē & ab ōib dcessa;

4o. in oppiōe Cōi, asserente eentia ōnam febris, dstituendā ei in excessu Caloris, ut Satisfiat argo defrigidite extremoni in lepiria ut Satisfiat argo de hydrope cū febre & ut Satisfiat argo de lethargo. (dato qd tam lethargus qm hydrops, sint mbri intemperiem frigido positiuo) in iuniori sentia solet dicr, ēni ut in qualificanti fo docuimis qd ad illas pis frigidas fit ex adencē frigidite aut in totā p habi

Caloris febrilis fluentis a corde aut quod calor fluens a corde coniati sed non in
ca intentione gradus cum quod dimanat et descendit a corde sed in nullo re
mitteri et sic in illis pedibus frigidis nulla ratione dari febrem sine eius non coniati
calor, aut si coniatur, quia est remissus et cum tali remitione non potest salvari febris,
quod solum adimittis tanquam verius in corporibus febricitantium dari duos ca
lores destinctos sic probo argo ad hoc in pedibus frigidis nullus datur calor
febrilis potentia naturam, sed calor naturalis est in pedibus frigidis ergo in corpore febrici
tantium datur duplex calor maior est vera patet, quia insitus calor illarum
partium ad hue manet, cuius beneficio pedes frigidae vivunt nutriuntur et
exercent reliqua opera vitae. Denique ad vero probo quia in pedibus febricitantibus
et in pedibus frigidis invenitur calor in pedibus febricitantibus calor potentia naturam
et in pedibus frigidis calor secundum naturam ergo dantur duo calores et confirmatur,
urgentius in febre sepiria et in pedibus magis tallis in pedibus frigidis,
in quo recipitur calor fluens a corde, et remittitur in quo, ita ut amittat
naturam febris servat eandem continuitatem cum calore febrili cui unitus
est ergo destinguitur realiter a naturali calore partium, in quo remittitur et recipitur.
Dicto probae patet sic probo in pedibus sollidis patientibus febrem putridam,
datur unus calor, in facto et in humidis, datur alius calor in fieri et in dis
positione ergo in corpore febricitantium datur duplex calor, denique patet quia in
eo destinguitur febris patrida a febre hectica quia in putrida calor
febrilis est in humoribus in facto ad at vero in pedibus sollidis in fieri, e contra
fit in hectica, tum sic, calor naturalis partium sollidarum est in facto et in
humidis, calor febris putridae est in fieri in ditis pedibus, ergo datur duplex,
calor iste discursus est verus si videremus calorem naturalem partium esse
insitum.

asperi mordicij gravis.

His aut aliisq argumentis convictus gentilis incomictus ad illud cap. dubio 2° et inextravag q 4° qui esse statuit in corpore febricitantis duos calores inveniri scilicet naturalem et preternaturalem inter se realiter destinctos contrarios et repugnantes usque adeo ut unus impediat et destruat utique alterius actione phisica et reali, dicit ulterius Gentilis quod licet calor naturalis et preternaturalis quo coniunguntur videantur representare factum eandem rem, et non plures. scilicet calorem ut duo vel ut tria constituenti febrem, nihil omnino istis potentiis realitatis caloris naturalis destinctas esse a partibus caloris preternaturalis non actu neque in pura potentia sed quasi medio modo. ut v. g. si continuemus lineam albam cum linea nigra sit una linea sed partes realiter unius lineae destinguuntur a partibus realiter alterius lineae concludit febrem non esse calorem compositum ex naturali et preternaturalis, nec naturalem igneum factum, sed calorem preternaturalem additum calori naturali et solum in febre ... resultare unicum calorem ex calore naturali et preternaturali qui informat mediam non alia ratione quam ex albo et nigro fiunt colores medij hoc quae omnia adducit aliquas rationes ad probandum istam sententiam quas ut parum urgentes consulto pretermitto.

Gentilis doctrina nulla ratione defendi potest sed tanquam falsa et auribus aliena reijcienda est ut sic ostendo. cor hominis febricitantis calefacit sanguinem et spiritum, illis tribuendo aliquem gradum caloris quem antea non habebant sed talem gradum caloris non potest tribuere, solus calor preternaturalis additus, qui calor naturalis et preternaturalis non destinguuntur realiter. maior est vera in opinione gentilis statuentis in febre dari calorem additum praeter naturam minorem probo quia calor productus in sanguine et spiritu; sit v. g. ut tria qui non producetur solo calore

additu

Cum talis sit realitas caloris ut unu. 2° posito casu quod in suo statu nali cor sit calidu ut duo, et adveniente 3° gradu caloris corripiatur febre. sic arguo, remoto uno gradu caloris nalis l. cuiuscumque ex his tribus gradibus aufertur febris. ergo calor nalis et preter nam faciunt unu. ans probatur quia quocumque gradu remoto aequalis erit anti quam temperies cordis quae est ut duo; probatur isto ex Gal. in lib. 1° aph. 15. et 16. dicentis febrem esse conversione nativae caliditatis ad ignea nam, ergo quia ex utroque calore fit una res.

Contra aliter Auerr. in lib. 3° collig. cap. 3° statuit calorem nalem et preter nam in febricitantibus constituere quondam compositionem et aggregationem ex istis duobus caloribus. ista sententia Auerr. licet obscure fuit sequutus Cardanus in lib. 2° contrad. tract. 5° q. 10. contendens Peiga 1° de diis feb. cap. 1° thom. rod. lus. in eodem loco et Ugo Senensis in coment. suis ad istam sen. q. 2a tenens totum illud agregatum ex calore nali et preter nam esse quod nutrit, aglutinat, trahit, retinet et expellit, et esse quod alterat, desilat, putrefacit et consumit, ita ut in isto calore non possit assignari una pars quae sit causa lesionis et alia pars quae sit causa perfectionis sed utrumque efficiat, quia libet pars illius agregati quantumvis minima sed in tota sua oratione non declarat Ugo Senensis an duo isti calores constituant unicam realitatem in illo aggregato an non verius

Pro cuius quaestionis declaratione advertendo 1° ut Lo. . felip. innatu calidum et innatu calore non signare unam et eandem rem quia calidu innatu signat quondam substantiam affectam innata caliditate, tanquam quoddam subiectum

Et in isto sũ oẽs intellig. adversus lycũ. cap. 7° calidũ innatũ dicit esse
substã quãdã seminalẽ et sanguineã spũ et calore affectã, et in isto
sũ intelligate, quoties cunqʒ dicunt oẽs calidũ innatũ esse substã
quandã compositã ex calido humido, frigido et sicco; at vero calor
innatus signat formã et caliditatẽ in abstracto. in psenti q̃stiõe quo
controvertit an calor natiũs et primigeniũ sint una et eadẽ res,
nostra q. n̄ venit intelligẽda de calore nãli ut dicit substã affectã
calore sed solũ venit intelligẽda de calore nãli ut dicit formã et
calorẽ in abstracto fatemur tñ a parte rei n̄ dari substã calidã
sine calore, neqʒ dari calorẽ sine subiecto. qd autẽ n̄ possit ista
q. intelligi de calore nãli et primigeniũ, ut dicunt substã affectã
calore colligitur ex eo, qa una substã cũ alia substã n̄ facit unã
cũ reali entitatẽ, et max. si tales substã sint diversarũ
2° dicto qd calor innatus aut calor natiũs de quo in psenti
loquimur, ẽ qdã calor igneus et ellementaris à facultate cordis
genitus et frigiditate attemperatus residens in substã humida ut
sit rõnis organũ, oĩu functionũ aĩe; iste calor reatinus in
corde ẽ duplex, : unus q dr insitus congenitus ex vi mixtionis,
a prio grũs ipsi cordi affixus, et in ipso corde relictus, similis
calori insito, oĩu aliarũ ptiũ, totius corporis. 2us autẽ calor innatus
et natiũs in venitur in corde q ex peculiari dispositiõe et ex peculiari
proprietate, substã ipsius cordis, resultantis, ex peculiari temperatura
et ex unione aĩe cũ ipso corde. mõ nãli et sua sponte

Impetus dimanat et fluit ab ipso corde ut si de illo priore calore cordis actuat et conservat, sed etiam reliquorum omnium partium calorem insitum, et ultra hoc sit primum organum facultatum cordis et organum communem facultatum omnium aliarum partium, quod quia spiritus et calor nativus et proprius naturam sunt eadem res, in corpore febricitantis de utroque calore intelligatur sed praecipue de influenti, cum talis calor sit, cui bene competit natura febris, cum talis calor sit qui concitatur ad omnes partes et non calor ille innatus, qui fixus et immobilis est in substantia cordis.

3° addito quod ille calor nativus cui inre competit febris natura, sive febris consistat in caloris extraneitate, sive in eius augmento et intensione gradus, quo exorbitat a propria temperie et debita moderatione, adhuc permanente in eo natura et essentia caloris nativi, sive febrilem et proprius naturam, nulla super addita entitate reali, destincta ab ipso calore, per extraneationem et intensionem caloris quae possit realiter destingui ab ipso calore. Unde sicuti calor ut unum, non destinguitur realiter a calore ut duo vel ut tria, sed solum maiori aut minori intensione pari ratione in febricitanti calor nativus et proprius naturam faciunt unam realitatem et solum destinguuntur augmento, et intensione caloris in ordine proportione communi, aut extraneatione, in nostra sententia. ni[illegible] multo melius intelligatur.

Addito 4°. in calore nativo cuiuscumque corporis viventis, duas invenire virtutes, in quocumque statu sit, ille calor, una in venitur virtus propria ipsius caloris, quam optinuit a sua forma caloris quatenus calor est, cuius virtutis merito, calor dicitur igneus et ellementaris, et cuius virtutis merito habet calor calefacere, congregare omogenea, disgregare etherogenea et corrumpere, de qua caloris virtute illa sententia [illegible] quam non admittit [illegible] in lib. de marasmo

Cap. 3.º quo dicitur nobiscum nascitur quod nos interimit. 2.a virtus quae in unitur in calore non propria sed aliena est; tributa ab anima sive talem virtutem appelles motionem ut voluit D. Thom. in prima parte q. 118 art. 1.º in resp. ad 3.; sive appelles qualitatem aut virtutem. Huius virtutis merito quod calori tributa est ab anima, calor congregat etherogenea, ut videre est in generatione ossis, nervi, aut alterius partis. Huius virtutis merito, generat in ventriculo chylum ex alimento, in hepate massam sanguinariam ex chylo, ex massa sanguinaria in testibus semen, in mammis lac, ac denique exercet alia opera vitae, ad mirabilia, utraque

ista virtus ad hue viventi actu non potest amitti, bene tamen una ex illis imminui et obscurari, ea servata lege, ut eodem modo calor, quo ut coit, exercet operationes animae, dicatur naturalis, et tunc obscuratur propria virtus caloris, ut videre est in statu naturali, tempore sanitatis. at vero quo contra propria virtus caloris magis relucet in opere et in exercitio, et virtus mutuata ab anima obscuratur, et debilis est, tunc appellatur calor illi praeternaturalis, non per aliquam entitatem realem denovo acquisitam, sed quia virtus ignea et ellementaris quae ex vi mixtionis, et viribus animae erat coercita et impedita ne operaretur, propter ad ventum caloris morbosi, iam liberata non impedita surgit ad operandum, unde sicuti virtus ignea calloris operatur ex natura sua, ita virtus ab anima tributa ipsi calori obscuratur remittitur et exilliter operatur; Cum ergo in calore, de facto duplex sit virtus una propria et alia mutuata ab anima iam non erit dubium quomodo conservare et corrumpere; (q. 2.a §.) puniant ab unico et eodem calore febris, servare tamen ab initio, quia nisi iste calor dirigatur ab anima quod non

praeter calorem unum cui succuisse actuare minimum colidum ut 4.º

2.º et

à ĉto I° de facul natlib. cap. I.° nõ observabit, et sic put induit rõe
insti, dr̃ seu denoïatr nãtis. at uis corrumpere et destruere dima
nat, à calore febrili tanqm ab agente priati, qa caloris munus
ē assumere, agregando omogenea et disgregando etherogenea, et in
ista assideroe dr̃ calor ptr nãm, ē dr̃ febris, qa hoc qd idem
calor dicatr, là nãtis et ìa ptr nãm, efficitr rõe p dominij
alterius uirtutis unde, lz semp calor uiuentiu exerceat utriusq
munus qu unu a se, et aliud à nã siue a b aia, qdo actio nãe magis
elluescit, dr̃ nãtis, qdo uis ppria actio manifestior ē, morbus
et febrilis dr̃; sd tunc ppria actio obscuratr temp sanitis coer
cito aut impedito calore, à qlits temperamti ex ui ipsius aia
q drã ostte intellecta.

In hac dificultate sit talis cõo, in corporibus febricitantiu
calor nãtis et ptr nãm, n distinguuntr realitr, sd ē una et eadē
res. ista cõo ē uera tam in oppiõe cõi, q tenet nãm febris cõsis
tere in augmeto e intenta caloris, qm in nra q nãm febris cõsti
tuit in sola extranse caloris.

fundamtu huius cões illd extit qd calor, additus nati calori
qo totus intendituc n ē febris, sd totus calor repertus in fe
bricitanti cu oes operoes in uiuente repertis, siue sint bona siue
mala, tribuantr toti illi calori, qui oes suos grus, ono alicui gru
determinato, sic nũs ternarius n ē solu ultima unitas, sd oes
tres unitates put induunt unica nãm numeri ternarij, sic motus
in nõ adaucto n ē 6.us digitus tm, sd dispõo resultans ex 6 digito toti

manui

inhaerens, et a principio hentiae totius mansit ultimans.

Confirmatur 1º auctoritate quod sit uera 1º per omnes auctoritates illi asserentes, febrem esse conversionem natiuae caliditatis ad ignea naturam, quia si natiuus calor conuertitur in naturam elementi ignis, quia iam manet eadem realitas. 2º confirmatur ex Galeno in lib. de differentiis morborum cap. 2º dicente illius esse morbum cuius est sanitas, quia si ad calorem cordis pertinet sanitas quia ad eundem calorem, expectabit ratio febris.

3º quod calor natiuus febrilis per aliquem ad tunicam qualitatem sine augmento caloris, tum calor euidenter est praeter naturam, unica constituens realiter cum calore natiui quia calor natiuus et praeter naturam in febriente non distinguitur realiter. antecedens probatur quia tunc non reperitur alius calor praeter calorem extentio, et in utraque procedere aduersus dubio uerior a Galeno.

4º probatur, dato quod febris fiat per augmentum et intentionem caloris omnes gradus caloris sunt eiusdem naturae et speciei quia in quo cumque subiecto faciunt unum quantum ad entitatem realem. antecedens euenit quia calor est species infima dequa probo, quia duo accidentia eiusdem naturae et speciei, quales sunt omnes gradus caloris in potentia esse in eodem subiecto, quin faciant unam ratio. quia calor natiuus et praeter naturam in febriente non destinguitur realiter.

Diximus calorem natiuum et praeter naturam, non destingui realiter in corpore febricitantium quia aliquando dante corpore sine febre, in quo de facto calor natiuus et praeter naturam, destinguitur realiter, ut uidere est, in tuberculis et tumoribus praeter naturam; quod humores contenti in tumore per putredinem, acquirunt calorem praeter naturam et nihilominus adhuc, calor partium uiuentium, adhuc natiuus est, in quo casu, calor exterius in humore siue natiuus siue non, destinguitur realiter a calore extente in partibus uiuentis et non aliter, quia calores duorum lignorum realiter destinguuntur.

Ista Cto multo uerior extit; Si satisfaciamj argumentis p
q(ui)n adductis pp(ro)p(ter) affirma(ti)o(nem) ad (pro)b(andu)m calore(m) n(atura)lem e(t) p(re)t(er) n(aturale)m
destingui realit(er). e(t) 1(o) ad t(erti)um Gli e(t) hip; ex 1(o) e(t) 4(o) allat.
Dj d(i)c(en)do ueru(m) e(ss)e in declin(ati)o(n)e febriu(m) calore(m) p(re)t(er)n(aturale)m descendere ad pedes
n(on) q(ui)a durante febre in regione thoracis n(on) sit e(ti)a(m) calor p(re)t(er) n(aturale)m
s(ed) hoc dixisse hip c(u)m ta(men) q(ui)a eo temp(or)e maior copia sanguinaria
massa copiis descendat ad pedes q(ua)m antea e(t) ad b(e)n(e) illa(m) eum in
declin(ati)o(n)e febriu(m) magis p(er)sentiri calore(m) in ipsis pedib(us).
Ad t(erti)um Gli et c(ontr)a epid. Dj c(u)m illis n(on) docuisse calore(m) n(atura)lem e(t)
p(re)t(er) n(aturale)m destingui realit(er), s(e)d uoluisse in temp(or)e somni, calorem
reduci ad meliore(m) temperie(m), dissipata aut reducta ca(usa) ad benignu(m)
hoc e(st) meliorem ad statu(m); in tempore somni melius fiant c(on)ctiones
in toto c(orp)ore a(li)is modis, e(t) hoc e(st) q(uo)d dicebat Gli, in lib 12 meth cap
3(o) ante med. Somnus c(on)coquit, et uigiliae digerunt; id e(st) destribuunt
q(ui)a enj intus uertu(ntu)r somni, efficit ut magis operet ille calor, in toto
intrin(seco) qu(a)m dirigit(ur) ab a(n)i(m)a. q(ua)m ut dirigit(ur), a uirtute ellim(en)ti
ignis ut in 4(o) notabili dicebat e(st).
Ad t(erti)um ex 4(o) aph. Dj in eo loco n(on) determinare c(u)m, calore(m) n(atura)lem,
e(t) p(re)t(er) n(aturale)m, e(ss)e duas res, realit(er) destinctas in febricitante, s(e)d tanta(m)
e(ss)e copia(m) humoris frigidoris agg(re)diman(tis) frigidius ille sudor, in allatis
febrib(us), ut n(on) poss(it) deuinci e(t) superari, a calore n(atura)li, ante q(ua)m sit
febris nec ab ipso calore, post q(ua)m e(st) febrilis, e(t) operatur p(er) n(atura)m
ignea(m) ellementi ignis q(ui)d in calefaciendo, simplicit(er) e(t) absolute,
inuenit(ur) magis efficax in callore natiuo, mutato ad igneam
natura(m), q(ua)m in ipso calore natiuo ante q(ua)m excedat limites e(t)
mediocritatis

Ad 4um dicitur ex 2° aph. et ex 1° gnost. D. dico pus optimum generari a calore, quodam mo mixto, ex calore nativo, et quodam modo contra naturam, nam a calore composito habente duas realitates, sed ab una re, unius caloris, habentis duas uirtutes unam alienam mutuatam ab anima, cuius merito dicitur calor nativus et aliam propriam ipsius caloris, ut calor igneus et cuius merito dicitur contra naturam, cum q calor inflammationis in generatione puris et calor febrilis in generatione sedimenti, quod apparet in urinis operentur nec per solam uirtutem caloris, nec per solam uirtutem animae, sed per utramque simul uirtutem, hinc est ut dicatur dicitur illam actionem, sive illam alteram quam generatur pus optimum et laudabile, esse mediam alterationem, inter alterationem mere naturalem in corpore sano repertam, et inter alterationem mere contra naturam repertam in cadaueribus, et in re omnino putri, et dicatur simul fieri, a calore contra naturam, et a calore secundum naturam tamquam a quodam mixto ex utroque. et in hoc tota sum et non in alio, contradicendo mente, ego arbitror intelligendum esse textum ipsum, in lib 5° simpl. cap. 6°. quando asseruit tres inueniri alterationes in nostris corporibus unam secundum naturam, aliam omnino contra naturam, et 3a ex utraque mixtam participantem seu participem utriusque extremi.

Ad rationes oppositas D. in corporibus febrientium non inueniri effectus dico. Non inueniri actiones uitiosas et easque referunt naturam effectus dicimus quamuis hoc inueniatur, in quibus actionibus, ut dicitur q nutritio in febrientibus reperta, si consideretur, quod est multo peior quam in tempore sanitatis dicitur cum corruptionis actus, at si non consideretur quatenus illa nutritio conseruat, detinet calorem et reparat sub

desperata

desperita sit non cum aegli quante dicuntur casserucos et sic re vera non

est effius dicitur, nisi facta comparatione unius et eiusdem rei, ad perfectum enim

perfectu. 2° Dicitur nulla est inconueniens quod ab uno eodem quod calore producantur diversi et contrarii effectus tamquam ab agente aequivoco ut patet

de calore hepatis, generante flauam bilem et pituitam, quae sunt in ambabus

qualitatibus, cum temperatura bilis sit calida et sicca, istius tamen

natura pituitae sit frigida et humida.

Ad 2um argumentum Dicitur concedendo, verum est quod dum aliquid ex duobus oppositis competit

alicui per se, eius oppositum nec per se nec per accidens, potest illi competere, sed negamus

calorem naturalem corrumpere et conseruare, sed eadem ratione febris, actiones uitiosas

et laesas, ut in antecedenti argumenti solutione dictum est. 2° Dicitur explicando propositionem. Aliquis

si dixerimus quod dum aliquid ex duobus oppositis competit alicui per se eius

oppositum nec per se nec per accidens potest illi conuenire secundum eandem rationem, per quam

competit illud per se bene est. 2um alia diuersa ratione. Ex qua ista explicatione in

motte naturali una ex eius causis attribuitur ipse calor naturalis, alterius humidi

du subsidium, in dies gradatim citius et deterius.

Ad 3um argumentum cum fundetur in opinione communi statuentium essentiam febris

consistere in augmento caloris eorum, semper nobis uisum est deterrimum, in nostra opinione

statuente nam febris in extraneitate consistere, nulla tenet. de facultate cum differentia

unus ex his quae dicta sunt in explicatione ciborum ad notabilis.

Ad ultimum argumentum quod licet difficilimum est, differenda est solutio usque

ad tractatum de febri hectica. Et haec tenus de hac quaestione.

D Cum iam sit destructum calorem febrilem non distingui realiter

a calore

na[illegible] disputoy [illegible] iudicii exponere, ut agit et videt [illegible]

Q. Vtrum calor febrilis et natiis distinguatur specie.

[illegible] pte [illegible] affirmã, qd isti calores destinguant[illegible] spe sic pbo q. dra fra driunt spe. sed calor natiis et ptrnam driunt fra. g' calor natiis et ptrnam, driunt spe. maior e Arist. 7. methae cap 3. et i porphirij cap de dria. minor e pbo, qa caloris ptr nam, qlitas e sicca, acris, mordax, ignea et rio 3º moderari exfrigido et humido. at uo qlitas natiis caloris e humida mitis, halituosa, suauis exfrigidite et calidite attemperata diente [illegible] inlib 8 de pla [illegible] cap 7º q' oia uera ee iudicao petito extactu insanis et inaegrotis [illegible]

2º illa q 8 dr driunt spe, calor calor natiis et ptrnam sed dº q driunt spe, maior [illegible] incap de oppositis et inlib 10 meth cap 10. minor e Gli, inlib de inaeli intemp cap 5º [illegible] mitis e [illegible] ubi Gls adducit, mediu quoda oppositu ex dis [illegible] ex affu nati et afu ptr nam,

3º In calore natii, duplex dati priu, ostitutiuu caloris natiis et caloris ptr nam, q° calor natiis et ptr nam driunt spe. nega cuioens e ans [illegible], priu ostitutiu caloris natiis in rõe, talis e rõo natiis, et priu ostitutiuu caloris ptr nam in ee talis, e ipsa rão ptrnatiis, sed ista duo rõis inter driunt spe, q et ostituta p illas

ꝑ illas virtutes fratelli destinctas, et affirmant cum incalore inueniatur virtus
aia Cuius merito calor exercet opera uitalia, q̃lia sunt attrahere
alimentum, retinere, coquere, aglutinare, et assimilare. 2º inuenitur
virtus ipsius caloris, ut calor est, Cuius merito assistat, elementi ignis
ꝑ quas duas virtutes, duæ diuersæ species constituendæ sunt, à fortiori.

4º frigiditas sub calori. calor naturalis ꝑ dessunt diuersos effectus q
...iunt spe... ... q̃a calor naturalis conseruat, et calor preter naturam,
corrumpit et conseruare, et corrumpere sunt effectus contrarii, ergo à inde
ꝑbo, q̃a potest destinguuntur ꝑ suos actus, et actus ꝑ suas obiecta
ex Aristotele 2º de aia cap. 4º text 33.

5º q̃lites eiusdem naturæ et speciei, se intendunt et non se corrumpunt
sed calor febrilis corrumpit calorem naturalem et calor naturalis et preternaturam
ad inuicem se destruunt, ergo predicti calores sunt diuersæ speciei, maior est eadem
1º de gñe et corrup. cap. 7º minorem inde ꝑbo, q̃a sicuti calor febrilis
et preter naturam intenduntur et crescunt, ita sicuti naturalis imminuitur et
corrumpitur et ob istam causam, dixit de illa... Aristoteles, in lib. 5º ... ...
cap. 8. mortem esse extinctionem caloris natiui in humido.

6º Si calor naturalis non destinguitur specie à calore preternaturam sequitur
q̃ nullus æger possit sanari ab intrinseco sine auxilio medici, sequens
est falsum q̃o et antecedens. sequella ꝑbo. q̃a sanitas non potest prouenire, nisi à
asanitate, dicente Aristotele in lib. 7º methaphisicæ cap. 7. minorem ꝑbo q̃a si calor
preternaturam facit unum cum eodem specie cum naturali calore sicuti naturalis calor
est in modo perfectionis tam maioris quam minoris, sic calor preternaturam febrilis

Nolli p. haec spe S. ista nos cerrya, 2d e Artis 2° de gen. a[ni]ali cap. 3°. qui inest in semine om[n]iu[m], qd facit ut foecunda sint semina &. e[st] pari infra, qui caterum calore in animantib[us] inveniri nec igne e[ss]e, neq[ue] ab igne originem trahere apertum ex his e &. q[uo]d calor natus et ignis [spirit]us n[atur]am e[st] ex artis s[e]ntia destinguunt[ur] sp[eci]e.

Hoc etiam p[ro]bat Fernelius in lib. 4. phys. cap. 5°. quia res viventes, humi[ditatem] roborans per actum frigida q[uae] ex sanguine S. ut serpentes et planta frigida ut mandragora et sicuta vivunt suo calore nati, 2d talis calor n[on] potest e[ss]e ellementaris q[uod] isti duo calores destinguuntur sp[eci]e, maior p[ro]p[ositi]o i[n] evidens ex Ar[isto]t[el]e in lib. de vita et morte cap. 14. statuente, vitam in p[er]mantione caloris in humido, minor p[ro]bo, q[uia] o[mni]s actio fit a p[ro]portione maioris inaequalitatis q[uod] cum in a[nim]alib[us] frigidis et plantis, sit intentior frigiditas ipso calore nati, seq[ui]tur ab alio calore destincto ab ellementari provenire.

2°. Corpora mortua h[abe]nt eandem sp[eci]em, et eandem figuram q[uam] h[abe]nt corpora viva, et h[abe]nt calorem ellementalem, 2d corp[or]a mortua cum talli calore ellementali n[on] vivunt, q[uod] alius calor alterius sp[eci]ei d[ebe]t d[ari]. a quo p[ro]cedat vita. totus discursus dese satis p[ate]t.

3° Sulfur, et Arsenicum, abundant calore igne ellementari 2d talia n[on] vivunt, q[uo]d assignandus e[st] alius calor destinctus ab ellementari q[ui] sit c[aus]a vitae.

4° frigiditas [contraria] e[st] calori ellementari, 2d frigiditas [con]servat calorem n[atu]ralem q[uo]d unus calor ab alio destinguitur sp[eci]e maior p[ro]bo q[uia] unum q[uod]q[ue] corrumpitur a [contrari]o, et q[uia] iis calor roboratur a suo sim[ili]

minorē pho ex Gal. lib. de cau. morb. cap. 3°, lib. de util. resp. cap. 2°
ubi exponit illorū q. moriuntur in balneo probat Gal. frigidā q̄litē
aeris eē nāriā ad attemperandū calorē, q̄a expulso aere ca-
lido sanantur, et retento moriuntur. et affirmat, q̄a calor natīs
uiuentiū corrumpitur copia et abundia caloris extrī nām et nil
cuius calor extrī nām, n. corrumpitur sed augetur a calore extra-
neo in cuius affirmōe adduco Gal. expti. in lib. 3° de epī. lag.
expuls. cap. 2° post med. §. cordis calor, pulsus ut diximus
uariat &c. inquo Gal. duos statuit calores spē destinctos,
possumus etiā affirmare ex eodē Gal. in lib. de marasmo cap. 3°
ubi referens sententiā antiquorū q̄ asserebat calorē natiuū eūdē
ignis flamae, dicit hanc dictā eē falsā, q̄a calor extra nām, cor-
rumpit subtā in quo ē, at uō calor natīs q̄rit subtā, auget
et nutrit. post q̄ oīa concludit fernelius calorē nālem et
ellemētarē destingui spē.

Ista sentia prius fuerat Auerrois in lib. 12 methe com.
18. ubi igens de semine et facultate fratrice, dicit calorē semi-
nis n̄ eē calorē ignis, q̄a ignis calor, corrumpit et ingē-
rat, at uō seminis caliditas natīs ē, priu operandi, et
tribuendi uitā et qmuis n̄ sit animatus, dī calor aīae, et in lib.
de substia orbis cap. 2°, ad f. §. et forte dim ē ad hoc et aperte dicit
calorē ignis destingui a calore caelesti et a natī q̄a calor
ignis corrumpit et destruit calor uō caelestis tribuit uitā uege-
tabilē

sensibili calorem. eadem sententia fuit D. Thomae in 2° de gener. cap. 73 ut affirmat Fortunatus. idem cap. existimans calorem nativum distingui specie, a calore ellementari et caelesti quia tres isti calores pendent, a tribus principiis, qui in unum conveniunt in plantis et aliis, calor ellementaris pendet a forma ignis, calor nativus pendet, ab anima a qua calor caelestis pendet a corpore caelesti, et hoc est quod voluit Caietanus I p. q. 118 art. 1° in solutione ad 3um. Divi Thomae istam doctrinam eius sequitur Lemos in comment. suis ad lib. 8 metaph. cap. 1° disp. 1 et Soto, Zabarella in lib. 1° torni cord. cap. 15 ante med. ac denique alii plures firmiter asseverantes tres istos calores nativum ellementarem et caelestem, inter se distingui specie essentialiter.

Et ratio est quia quod isti calores distinguantur inter se plura videntur suadere 1° cuilibet calori ex his tribus est frigiditas quae est contraria isti caloris et eius naturae et speciei. antecedens est Aristoteles in lib. 2° de caelo cap. 2° et 6 metaph. text 14 et 17 dicentis uni tantum unum contrarium ut patet de coloribus, ex quibus solus color albus contrarius nigredini, ut patet de ellementis ex quibus calor contrarius aquae et 2um qualitates motivas soliditate gravitate terrae et confirmatur quia calor a sole aut ab igne, aut a corpore viventi causatus remittitur et corrumpitur a frigiditate aquae.

2° calores illi sunt eiusdem naturae et speciei quae in eodem subiecto se intendunt et augent, sed calor nativus et ipse naturaliter in eodem subiecto se intendunt et se augent ergo sunt eiusdem naturae et speciei

maior exco for qa actio poss est in aliquo subto. l. qa se iuu
ant et intendunt ut duae albedines et duae luces l. qa se cor
rumpunt ut qualites 2o l. qa 3o mo se ponunt, l. uti termini dispa
rati ut color et sapor in pomo. sed calor natius non corrumpitur
a potr nati sed augetur, quia qua sitia est in spe, et confirmatur
qa lapis calefactus ab igne l. a sole, similiter intrinu
sous intenditur in calore, quia qui predicti calores sunt eiusdem nae
Sed illa sunt eiusdem nae et spei quae conueniunt in una roe frali
dna, l. in eade proprietate 4o mo, sed calor natius et potr naim,
ponunt eandem dna et proprietatem 4o mo quia sunt eiusdem spei maior,
propositio, absque dubio est uera, propositio minorem probo ex Arte
lib 4o metheor. l. et 2o de gne et corrup. cap 2o dicente, calidum
est qd agregat omogenea et disgregat ethero genea, sed talis
proprietas in nulla alia re inueniunt quam in calore quia qua est
proprium 4o mo dimanans ab unica fra per se pem, qd autem ista propri
tas inueniatur in calore igneo et potr nam nulli dubium est, et qd inue
niatur in calore natiuo, inde colligo, qd per tenuiorem et aquea
chyli, diuitat in flauam bilem, per crassiorem in suum melancholicum, et per
aqueam in urina, et sic agregat omogenea et disgregat ethero genea
4o mihus frigidus sum quater in corporibus, dicitis, qd natius calor im
minuitur in quanto l. in qualitate, et tunc remanet mihus frigidus qdo
deperdita caliditas restituitur aut ab igne aut a mineris calidis quo
tis calores sunt eiusdem spei. ans uerum est si considerem calorem uentriculi
extra liarum per eum restitui, apposita manu super uentriculum apposito catulo et

nerra

aut pannis calidis abigne, aut aprotis, oleis unguentis ceratis et
fomentis calidis actu ergo [illegible]

3° Calor nativus et calor [illegible] non producunt eosdem effectus ergo
[illegible] eiusdem naturae et speciei antecedens probatur quia calor igneus putrefacit et est causa
mortis nativus; sed calor nativus putrefacit excrementa 1ae coctionis
in ventre urinam in vesicas urinaria, humores in venis, calor [illegible] naturam
in fermento coquit massam in stercore putrido, generat alia ut vermes
et similia, plantas et segetes fecundat ut calor caeli et nativus ipsarum
plantarum, denique coctiones fiunt a calore ignis, ut patet in vehiculis
et elixis. fiunt a calore caelesti, ut patet in maturatione fructus post
[illegible] collecti et ut patet in maturatione vinorum in doliis, in fermentatione
[illegible] ut patet in theriaca antiqua. fiunt etiam coctiones
fiunt etiam coctiones a calore nativi viventium, ut patet de generatione chyli
in ventriculo, de generatione 4or humorum in hepate, de generatione lactis et similium

Dicto [illegible] hanc partem hip. in lib 6° epid sect 5a text 5° dicens animam
hominis usque ad mortem producitur, sin autem ignescat et intelligit
per animam calorem ut dixit [illegible] in comment.° est etiam Aristoteles in lib
2° de anima cap. 4° statuentis animam esse agens principale, at non
calorem ignis esse solum et agens instrumentale, et in lib de respiratione
ad f. agens, de calore et motibus, in ventis in organis respiratoriis
dicit quod deficiente respiratione, ignis in corde emarcescit, id est
calor. denique est acutissimus argenterius in lib I de som. et vig.
plures alias adducens rationes et argumenta pro hac parte.

Cuius q̃ etsi minor ad Ro. I. ut elleganter docuit Ioannes
Langius in lib. I° suarum epist. med. epist. 13; in rerum natura duos
calores inveniri, unum simplicem, alium compositum; simplex 17°
calor dividitur in calorem ellementalem et in calorem cœlestem
calor ellementarius rursus est duplex, unus qui trahit originem
ex puro elemento ignis in propria sphera constituti, qui ad actum
nativi seu partes pro isto statu rerum non deducit; alius est calor
ellementaris quo ad usum communi habemus; qui calor ellementaris est
quidam fervens, acer, ignis qui in omnia obvia penetrans, aut in
suam naturam convertit, aut depascitur, ob quam causam dicebat Ar.
in lib. [illegible] simp. cap. 11. quod ex eo quam est calidissimum et tenuissi-
mum facile in profundum penetrat, comminuit, extenuat et urit
omniaque in suam naturam convertit; ob quam causam veteres phi. referente Ar.te
in lib. 2° de anima cap. 4° ad fin. dicebant inter omnia corpora et ellementa
solum ignem nutriri et augeri, ob eam causam hanc peculiarem naturam
fuit assequutus, ut sicuti celerem sortitur corruptionem, ita simi-
liter celerem sortiretur reparationem; alias velocitas periret iste calor
ellementaris nisi admixtione caloris nativi et cœlestis mitigaretur, et
a virtutibus aliis converteretur, omnia consumeret; et ob hanc causam, in lib.
2° de generatione animalium cap. 3. seminis calorem, nec ignem esse, neque ab
igne originem trahere, et nullum animal ex eo nutriri aut produci
posse, quamvis tradantur aliqua animalia in igne posse vivere ut de py-
rausta et sallamandra antiqui scripserunt teste plinio 11 lib.
natis hist.

Cap. 36. dicat, de pyraustis exiguo genere qd potius ex fun
tit, et qm diu in igne e uiuit; de salamandra aut dixit ipse
Plinius in lib. 10. natis hist. Cap. 67. sic repugnare igni, ut
suo uirulento frigore polleat ipsu extinguere, deq eius Gal.
in lib. 8o de temperamentis cap. 4o ante med. dicit, qd si diutius de
tineatur salamandra in igne nario obruitur.

2us Calor simplex, e celestis ille calor, q a sole et reliquis
astris mediante sydereo motu luce et influentia oia corpora
sub concauo lunae existia penetrat uiuificat et fecunda facit
hic e uiuificus ille calor, q celestia cu terrenis ineffabili
sympatia et cognatione coniungit, et his oes mouentur ad
opim.

3us Calor, q compositus complexionalis et natis dr ille e, q in
goi mixti ex mutua actione elementorum, et primarum qlitatum se in
cipienda tra suiali refractione resultat, seminio, plantis
et oib atib insitus. q calor ut ignis in lampade oleo sic in membris
ille, humido radicali sanguine spu, et cordis calore fouetur, atq eius mo
mentu, ad mirabilia opera conspiciuntur, qa ni solo gubernatur uirtute celesti
sed etiam uirib aiae, atq obistam cam dr calor natis et attis q nil aliud
e qm qda qlitas, tactu pceptibilis, celesti et animarii uirtute moderatu
actionu natiu opifex et organu, Cu g triplex calor fuerit attributus
scz elementaris dictus pter nam celestis et complexionalis, dictus natis
seu natiuus ad dria alioru. qo proposita e. Dr calor natis destin
guatis

sp. a calore corporis naturam et a calore caelesti

2° advertendum quod hos tres calores ellementarem caelestem et naturalem, conveniunt in ratione formali et specifica caloris, quod est calefacere, et in ratione proprii quarto modo quod est congregare omogenea et disgregare etherogenea, quae ratio formalis et constitutiva calorum in esse talis intrinsece et essentialiter convenit quibuscumque ex his tribus caloribus et similiter convenit illud proprium quarto modo, sed magis aut minus prout unusquisque ex istis caloribus est constitutus in sua natura, seu alienis viribus gubernatur, differunt tamen isti calores quia habent diversas operationes et pendent ex diversis principiis ut videre est, quia calor ellementaris secundum propriam naturam pendet a forma ignis et solum habet virtutem calefaciendi, exsiccandi et corrumpendi; calor caelestis pendet a virtute corporum caelestium et non solum obtinuit virtutem calefaciendi et exsiccandi, sed movet agentia inferiora ad operationem, et ad alios usus. at vero calor naturalis pendet ab anima et illius potentiis quae non solum habet vim calefaciendi et exsiccandi, sed habet virtutem vivificandi et generandi, et ratione hanc virtutem quam habet vivificandi et generandi, intelligatur Galenus quando in libro de marasmo cap. 3° dicebat calorem naturalem non posse comparari cum calore ignis, quia ignis non generat materiam in qua accenditur, sed potius ipsam corrumpit at vero calor naturalis generat materiam in qua accenditur cum quod calor caelestis calor naturalis et propter naturam ultra propriam rationem formalem calefaciendi, a qua non potest denudari, habeant, alias rationes id est diversitas, quae non conveniunt eis intrinsece et essentialiter per suam naturam sed in ratione instrumenti prout diriguntur ab anima et virtute caelesti, hinc est quod per se talis virtutes mutuatas ab anima et a caelo calor naturalis et

caelestis

n̄ p̃nt ꝯstituere diu̾sas sp̃es ẽentiales et sic ꝯp̃te q̃res cibi calores destinguat̃ sp̃e.

3° adu̾to calorẽ natem denoĩri talẽ n̄ simplr et p̃ se, seu a liquius prij q̃d intrinc̃e et ẽentialit̃ coial calori, s.d solu extrinsice in ordine ad corpus q̃tenꝯ tali calor, dicit commensurõ et debitꝯ tempe̾rie in ordine ad operões, ob q̃m debitã comẽsurõe et tempe̾ra mentꝯ calor nãlis ut sit instũ oiũ operõu q̃ reperiuntr in aĩli, sicut q° calor uiuentis ꝯp̃te comensuratꝯ, dr nãlis, sic idem met calor, q̃do n̄ seruat debitã comẽsurõe, et tempe̾rie, ita ut actionibꝯ ipsius aĩs sit redditꝯ instũ inp̃tũ, tunc calor dr p̃t nãlis et sic ꝯp̃time dubitate, ꝯ in febricitantibꝯ calor nãlis et p̃t nãm destinguat̃ sp̃e.

Octo adu̾to illos hallucinari q̃ ex̃timant, sic se h̃re calorẽ absolute sumptũ in ordine ad calorẽ celestẽ ellemẽtalẽ et nãlem sicuti se h̃et color in ordine ad colores et sapor in ordine ad sapores. rõ fuit, q̃ colores et sapores h̃nt quasdã dr̃ias ẽentiales p̃ quas ꝯstituuntr in determĩatis sp̃ebꝯ et p̃ quas una sp̃es dr̃t ab alia, uerũ nãle et p̃t nãle, ꝯ addita calori n̄ dicunt diu̾sas entitates reales sed dum taxat quasdã rões relatiuas, et dato casu, q̃d nãle et n̄ nãle continet duas dr̃ias ẽentiales ẽentialit̃ ꝯstituentes duas sp̃es, et dato casu, q̃d nãle et p̃t nãle inueniantr in calore febricitantiũ, l. in calore absolute n̄ inde sequitr q̃d dentr tres sp̃es caloris s.g nãlis celestis et ellimẽ tari

qa nāle et ptis nāle accidentaliter conuenit calori, et nō essentialiter quamuis inter se differant specie essentiali ut patet in simili: albedo et nigredo inter se, destinguuntur essentialiter in specie et nil omnino subiecta quibus albedo et nigredo inhaerent, sicut petrus et paulus nō destinguuntur in specie imo nāle constituunt sanitati et ptē nāle aegritudini, et nil omnino petrus sanus et petrus aeger nō destinguitur a se ipso in specie essentialiter, quod si calori accidit quod sit natiuus quod sit caelestis aut elementaris male isti fuerunt assequuti sententiam mentem, in lib. de ortus lyci cap. 4° et 5°. delirant itaque medici sicut illi qui inferius cap. 3° lyci posita exemplis in humoribus dicit unum humorem nō destinguuntur ab alio in rōe humoris nisi per austerum acidum, amarum, et nil omnino, dicti sapores accidentaliter conuenit humoribus.

His iactis fundamentis in hac definitione talis statuatur conclusio calor natiuus ptis nāim seu elementaris, et caelestis nō destinguuntur intrinsece et essentialiter in specie. ista conclusio phi, rōnibus et argumentis adductis probatur recta a quando quod isti calores nō destinguantur in specie et ptēr sententiam cap. 2° 3° et alii instabilis, cum uideamus tres istos calores conuenire in una rōe formali specifica et proprietates insequentes illam speciem, omnes inueniri, inueniri, istis caloribus.

Sed dices 2° ista conclusio, calori natiuo conuenit per se et per se conuenit seruare generare et nutrire, calori ptis naturam ut ptēr naturam est per se et per se, conuenit corrumpere quod tales calores ut tales sunt destinguuntur in specie. ans ptēr quia illa particula, (ut) sumitur reduplicatiue et nō specificatiue, ita ut reduplicet rōe natiuus et ptēr, nālitis, nō ut dicit tm rōe caloris, ponis exemplum in hoc albi et nigri; probatur

quã conservare et corrumpere sunt effectus dicti. Dices huic argo rendo inf.ra
Dut sed dicti ẽ in ultimo notabili duo illa natt. exp.ti nãm, Coire calori
de nõie extrinca, et sollũ eĩ duas relationes rois, q. inueniunt in calore
1.a diversas asideroẽs mordire ad corpus, 2.a ipsiũs caloris debitã aut inde
bitã mensurã quã coiens ẽ aut discoiens corpori. Dices 2.o adhuc si concedamus
gratis natt. exp.ti nãm, destingui inter se contralitr in spẽ n̄ seq. q.d
calor cui coit illa fratlitas destincta inspẽ destinguatur inspẽ,
quã tales rões fratlis spẽ dr.nẽtes allentalitr coiunt calori et sollũ
illa rões fratles constituunt diversas spẽs q. intrinice et contralitr
coiunt reũs in qq. inueniunt. unde ad argũ. natt. exp.ti natt. des
tinguitr spẽ, inter se et contralitr, transeat ans, q.o et res qq. coiunt
tales rões fratles distingo seqũns q. et res qq. coiunt dicte rões
fratles intrince et contralitr concedo, q. qq. coiunt allentalitr nego, ut
posito exp.to in destinctione spifica rõis albi et nigri dictũ ẽ in nota
bili.
Sed 2.o calori ut calor ẽ tantũ coit 1.o et p se calefacere exacu
ere, rarefacere attenuare et resoluere; sed p.ter ista coit calori natti
ut nattis ẽ grare, nutrire et conseruare et calori p.ter nãm competit corr
umpere et tales calores ut tales sunt distinguitr inspẽ, quã coiunt in su
periori sẽ in rõe caloris et dr.unt in inferiori sẽ in rõe talis spẽi;
Dices huic argo calori sub rõe p.ta caloris coire p.o et p se calefa
cere, sed negamus exacuere coire rarefacere attenuare et resoluere
cũ oẽs isti effectus eis coirẽt p se calori, sed ordine quodã ita ut unus
coiat 1.o et p se, alius p se 2.o, et sic de singulis, sed oẽs coiunt de p se ut p.ẽt
De oĩb.

Contrariis passionibus, hoc quoque omnes conveniunt. Haec dicta sint contra minorem ad 1.am deinde ad minorem probationem dices, ut in quodam argumento antea quaestionis dictum est in responsione ad 1.um in corporibus febricitantium non dari effectus hos provenientes a calore febris sed dari actiones laesas et victorias quae referuntur naturae effectus contra facta comparative ad perfectum et imperfectum. 2.o dices ad eandem minorem concedendo quod potentiae ratione calefaciendi et disgregandi conveniat calori naturali quare nutrire et conservare, at vero calori contra potentiam naturam corrumpere, et tales effectus esse contrarios, sed ne quam sequitur cum hoc quod tales calores destinguantur specie, quia hoc quod est naturale et hoc quod est contra naturam conveniunt accidentaliter calori, et sic corrumpere et conservare, quamvis sint effectus specie contrarii conveniunt accidentaliter ipsi calori, quia ipsa contraria aequo dimanant tales effectus ex accidentaliter conveniunt calori, saltem contrarium naturalis

2.o conclusio Calor in viventibus repertus quamvis sit unus 2.um suam entitatem realem: destinguitur in sua operatione, a virtute triplicis agentis. ista conclusio habet duas partes quantum ad 1.am de entitate reali, probata mihi, ex conclusione, antea quaestionis quantum ad 2.am partem probo auctoritate Aristotelis in lib. 2.o de anima cap. 4.o text. 41. ubi Aristoteles dicit ignem non esse causam principalem viventium quantum ad operationes sed causam principalem esse animam quia calor viventium pendet a virtute ignis. 2.o probatur de filimo Aristotelis text. in lib. 2.o de generatione animalium cap. 3.o § invenitur in semine omnium quod facit ut fecunda sint semina ubi calorem seminis dicit proportione respondere elemento stellarum. 3.o probo auctoritate Galeni 2.o de temperamentis cap. 6.o post medium. ubi agens de facultate fratrice, sed aliam dicit qualitates temperamenti esse organa at vero fratorem esse aliam, 4.o probo ex lib. 1.o de sanitate tuenda cap. 2.o in § siquidem in semine plus est ignea substantiae et in § est vero id, non maxime ignis et quamvis calor viventium pendeat ab anima tanquam a 3.o principio non est quod conformiter

cum hip

Crediderit etiam aiam distare in calore in lib. 6° c. 10 sic 5a text. 5°
[?]. aia hois usq. ad mortem producitur, et licet ipse in lib. 2° de sympt. cap.
cap. 5° diceba[t] aut aiam ee calorem et spiritu, aut his uti tanqm instro
Sed dij 2° istã 2a cone, sic se hẽt calor in ordine ad diversa agẽ
tia, a qq dependet, sicut se hẽt motus in ordine ad agens et patiens
sed idem motus destinguitur per se ipso plusqm spẽ, g° pari rõe calor
viventium destinguitur a se ipso spẽ, penes diversos ordines ad diversa
agentia. maior ẽ vera minore pro, qa actio et passio 2a re ẽ idem
motus, et nil aliud penes diversos ordines constituunt diversa principia.
Dices huic argo. qd eodem mõ se hẽat Calor viventium in ordine ad
diversa agentia a qq dependet, sicuti se hẽt motus in ordine ad agens
et patiens, qa ut dictum ẽ, accidentale et extrinsecum ẽ calori, qd de
pendeat ab isto l. ab illo agenti, at iõ motui diversae ha
bitudines ad agens et patiens, intrinsece et essentialiter conveniunt, et si
motus 2u diversas rões formales q illi intrinsece et essentialiter conveniunt
ponitur in duob. predicamentis et pari rõe calor, 2u alias rões formales
q ei conveniunt intrinsece et essentialiter, sub rõe qualitatis ponitur in diver
sis spẽb., qualitas qa ponitur in 1a spẽ qtenus bene l. male dis
ponit subiectum in quo ẽ ponitur in 2a spẽ ut ẽ naturalis potentia et impotentia,
ponitur in 3a spẽ ut ẽ passio l. patibilis qualitas, et simili mõ de alijs
reb., dum ẽ.
Solum restat ut satisfaciamus argumentis in principio qõis adductis,
ad qbm istis calores destingui spẽ ad 1um arg. dij cum maiore
qa illa destinguuntur spẽ q differunt fra [?] negamus mi. qd naturalis et febrilis nam
Calor

driant fra ad phase dicimus veru ee qlite caloris pti nam ee altre mordaci et igneam, ad 2 qlite natis caloris ee mite et suavi. 2o negamus istas qlites ee fras, p quas isti calores, stituantur in sua spe, imo dicimus unica ee rob frãtem stitutiua utriusque caloris in sua spe et tale ee ipsa fram caloris, sicuti humanitas e fra specifica petri et Ioanis, et alioru induoru.

Ad 2u argu Rj rudendo ca q. 8. 3 druerre spe, 2o negamus calore nolem pti natum actu intr se strariari, 2o duntaxat dicimus eunde calore rio et spe, qde debita mensura excedit q debet corpori corrumpere, et ladere actioes ates h n. ladit calor extraneus qa sit magis noxius ex na sua, 2o qa excedit corporis mensura, 2u qm ia natis dr si e debita ia pti nam si e excedens et si dbs in medica facilli exuariatate caloris varias oriri drias febriu ut docuit hip. in lib 6o epid sect 1a text 29 in illo tex febres qda s mortales qda no mites &c dius huic dbs illas dri fel riu ut stati dicimus no ee spes eentiales, 2o accidentales, q lis in rigore e illa deinitio q. comr adducitur a bto et al. Aa in isto cap. in diaria hectica et huirale q desuitr ex calore, sut efficit dersa subta &c spum huorum et ptium solidar ad efir mare ex tab de inaqli intemp dicit Gln, hq desumite e mos sub noie affui ri et qm stextus e desilimus explicabitur in ennarare de aqli et inaqli intemperie.

Ad 3a argu Rj rudendo in calore dari duplex p mo stitu tiuu caloris natis et pti nam, sez natitem et pti natie, quas diximus ee

de roes extrineas et relroes roes, nec autem roes formales constituunt diversas species predicamentales. Et licet concedamus esse duas roes formales constituentes duas species inter se essentialiter distinctas non inde sequitur, quod calor aut calores quae conveniunt, dictae roes formalis distinguuntur specie essentialiter, cum tales roes specie diversae accidentaliter et non essentialiter, conveniant calori, ut de albedine et nigredine, dictum est in ratione. Ad confirmationem Respondeo concedendo verum esse in calore ubi ventum, inveniri duas virtutes unam propriam et aliam alienam, et concedimus rationem propriae virtutis quae est ipsa forma caloris constitui indistincta specie non autem per alienam virtutem, cuius merito gubernatur ab anima et ratio est quia instrumenta non ponuntur in propria specie per motiones aut virtutes agentium a quibus dependent, sed per proprias formas, et suas roes specificas.

Ad 4um Respondeo calorem naturalem et externum non producere diversos effectus, sed actiones lasas et intidsas quae in ordine ad perfectum et imperfectum 2um varias considerationes appellantur diversae, licet re vera non sint ibi aliquae diversae positive. Respondeo non tenere consequentiam producunt effectus diversos quo diversi sunt specie, quia causa aequivoca producit effectus diversos et nihilominus non distinguuntur in specie a se ipsa. dato quod concedamus producere diversos effectus

Ad 5um libenter fatemur qualitates eiusdem naturae et speciei se intendere et se corrumpere quia sicut adita dicit facilitatem fuisse. Sed negamus calores vitales corrumpere se, 1° esse se sed exalienti, quoniam corrumpunt subiectum in quo sunt, introducendo dispositiones incompatibiles tali formae quae sunt incompatibiles cum alio hoc autem non est se corrumpere, sed effectus repugnantes naturae huius vel illius formae

qa ut saepius dictu e p ulteriore intentione n conterminu virtu caloris
2a spcim. benefici 2a mensura et moderatione corporis.

Ad 5um Rj febres diarias et humorales posse sanari ab intrinseco sine medici auxilio, ab ipsa na corporis febricitantis qa calor febrilis n adeo exorbitat a nali temperie. ut adhuc n retineat vires aiae, qui insorviat illi decoquendo et expellendo humores peccantes qq humiles, excavalis q efficiebant febre ab intrinseco pro remoto p hibente, reuertitur corpus ad pristina nam. et cu in talib febrib morbosa illa intemperies sit inaequalis, inaequaliter afficiens pes incipiat sanitas ab illis pib, q magis seruant pristina tempie. qles s. pes q minus participant ab illa intemperie. hoc autes n respiciat in febre hectica q sola ab intrinseco n sanatur. I ob magna imbecillitate ipsius nae. 2 ob magna siccitate contracta in pib; 3 ob intemperie aequalem q cu aequaliter afficiat oes partes n datur una qua tanqm a pro intrinseco possit dimanare sanitas. cu oes pes illa heant sic temperie aequalem temperie ppo. autes Artis qd sanitas n pueniat nisi a sanitate n e intelligenda qd semp in corporib aegrotantiu detur pars aliqua sana, aqua pueniat. I incipiat sanitas. cu in istis hu no semp sit uera. s e intelligenda p ppo, de sanitate existente in mente aegroti, a cuius idea incipit sanitas ut oste explicant Auert in comment ad istum tum Artis

Ad textu Artis ex 2o de gnoe aiu Rj inductis tis ad luisse Ad tem. calori in semine contentu. qntu ad uirtute agendi cosqtenus talis calor e auctor gnois, et pertinet gnu et mensura, cu q reperitur in

semine

ab igne n̄ pmanare, qa sicuti uim oburendi sortitr ab igne,
ita sortitr uim agendi; et qd ex semine est generatu, calor seminis
dicit agenerante et n̄ ab igne. n̄ aliter qm natlis calor, existens
in uiuente ut ē cā nutritionis n̄ trahit origine ab igne
sed ab aīa cuius ē organu, jtem; eē attemperatu, ipsu calore
natalem, dicit ab aīa sicut agenerante, at uo eē immoderatu et
intensu dicit ab igne. cu g calor seminis adeo admirabiles
producat effus opte dicit Aristes rire elemēto stellarum
aqq. et dirigitr ad operandu, et ob id opte dicebat Arist in alio
tō sol et hō generant hoē

Ad Arga fernel Rj ad Iu qd licet in aialib, ex anguib, et plantis
frigidis, illoru calor sit remissior in gradum, n̄ tn 2u uirtute et po
testate agendi, qm ille calor suscepit ab aīa, cu in mixtis
solus calor agat maxe uiuentib, et n̄ frigus, ut colligitr ex
4° metheor t°

Ad 2u Rj n̄ sufficere ad uitam qd habeant corpora dispoēm et fi
gura debita, si calore natli et ipsa aīa q ē fr̄a corporis des
tituantr, et ob ista caim corpora mortua qm uis seruent eande
figura et dispoēm qm habebant, dum aīa regebantr, n̄ uiuunt qa
deficiunt calor natlis et aīa, a qua gubernatr ille calor, sed n̄ inde
segtr, qd illi calores, distinguantr in spē

Ad 3u Argu Rj dicedo sulphur et Arsenicu, abundare
copioso calore igneo et n̄ uiuere sed n̄ inde segtr in illis defi
cere

natis calore qa natis calor n debet ase utrtribuat uitā, s^dmuir
tute aīa, ò q ß destitua pdicta corpora, et sic dumtaxat extrin
sica et allimentali rōe calor ellemētaris et natīs destinguntr.
ālterij ß in subtej spē deriij, ut d. q albedo niuis et igni ß eius
dē spēs, tēt in subtej spē destinctis incumianti, quemd mento,
allimitaliter et extrinsice destinguntr in spē.

Ad 4^u dj regōs frigiditi n otrariari callori natl ut pcit
de allimētis frigidis q n sollū remitunt calorē natlem, s^d aliquādo
extinguntr. ad ofirmad dj dicēs calorē oseruari frigidite
in illa mixtura q debetr corpori, n dq tunqz frigidite s^d amo
derata, qa ab excedenti corrumpitr, hoc mi rōe affirmare q
frigiditas n oti calori natl, cu nō qcunqz calor dicatr modera
tus s^d q ouienior ē uiuenti,

Ad 5^m bli ex 3° de psag ca^o pulsib statuentis duos ēē calo
res spē destinctos dj in illo loco n dixisse blm calorē natlem
et pti nam ēē spē destinctos, s^d cū ageret de calore cordis
immutante pulsū, dixisse tali calorē ēē duplicē in spē
sub rōe immutandi, l. in qlite pcellans, ut ē calor putredina
lis, l. in qtite et copia, ut calor catis ab altus exercitio pplu
uiuni et sitib, ut ibi dic bls.

Ad 6^m ex lib de marasmo dj calorē natlem ēē sūtem
incorruptū et oseruare, ignis flammas cū eis sit ellemētaris, s^d destir
gui a flamā qāuis corrumpit natm ex q allerditr at uō calor natisseā
oseruat qrat et auget, et n corrumpit ni ex accienti, recludim q ē istos calores

ni de singulis in spe accentalis bene tu accentalitur ut dictum est.

Cum iam fuerit definita febrem esse intemperiam calidam sudae erit modus disputandi.

An febris sit intemperia solla

Simile sicuti satisfaciemus dubiis, dico ibi sit primum conclusio. nam essentia febris solum consistit in calore idta conclusio deducitur ex Galeno in lib. de causis morborum cap. I° in quo loco, intendens Galenus reddere causam unius cuiusque morbi tam simplicis quam compositi sumens initium ambus temperamenti dicit intemperantias esse octo. 4or simplices et 4or compositas. tum sic dari in corde intemperiam calidam simplex quod est febris ans est notum, et maxime cum Galenus ipse in lib. artis, tradidit omnia signa ad cognoscendas omnes intemperias simplices et compositas cordis et aliorum pecu nostri corporis. Ex quibus probo quia ut dociumus sufficit, ad hoc quod febris existat, ut aliquid ex tribus subiectis cordis ponatur in calefactio esse.

Deducitur etiam ex Galeno in lib. I. meth. cap. Iº. in [?] in §. hoc igitur causa, cui vulgo medicorum &. ubi agens de indicationibus quod debentur, unicuique affectui sic dicit, et quod febrium omnium, quod febres §§ proprium remedium sit, refrigeratio sive ea talis sit potestate sive actu, et quod alia multa ex accidenti refrigerantia febrium sint remedia &. tum sic si febris quatenus febris est proprium remedium existit refrigeratio quod febris quatenus febris est existit simplex intemperia calida. Ex quibus probo, quia alias Galenus, tamquam proprium remedium febris non constituerit, sollam refrigerationem nisi esset simplex intemperies

Deducitur etiam ex omnibus his Galeni et Avicennae in [?]. definientes febrem, dicunt esse calorem extraneum nulla facta mentione de siccitate quod vel alia quod licas esset

de eentia febris in sua definitione debuisset collocari sicuti posuit calor. Deducitur etiam clarissime ex lib. 1° de diff. feb. cap. 9 post med. in ℞ propriu autem his, et ubi Galenus dicit, siccitatem esse propria illam febrium hecticam quae potius est tabes, et dari febres hecticas sine siccitate.

2° probatur ratione si non esset eentia febris esset constituenda in calore et siccitate quia nulla daretur febris sine pulsu duro quod est aperte falsum: sequella probatur ex Galeno in lib. 1° de cris. feb. cap. 7 ins[...] statuente pulsum durum causam a siccitate.

3° probatur supposito quod detur corpus intemperatum summe calidum et humidum intra limites sanitatis et quod tale corpus interveniente causa calefacientis corripiatur febre. Tunc sic excedens illa humiditas a nulla calefacienti sic breviter potest imminui et remitti ut siccitas excedat humiditatem sed tunc febris generatur, quia cuius eentia non consistet in siccitate, simul cum calore. maior evidens minorem probo quia cum tale corpus sit summe calidum et humidum ex efficientia causae calefacientis satis est ut intendatur calor, et corrigatur humiditas absque eo quod siccitas illa remissa, in tantum accrescat ut in primo esse febris ad iungatur calori.

2a conclusio calor febrilis necessario sibi adiungit siccitatem ista conclusio colligitur ex eo quod calor in quo cunque subiecto constituatur, calefaciendo resolvit et resolvendo necessario inducit siccitatem. Ut autem conclusio melius intelligatur, dico esse istam siccitatem quae calorem febrilem concomitatur, aliquando esse tam exiguam ut non excedat limites naturae et aliquando in tantum accrescere, ut parum excedat limites naturae sed tum propter sui imbecillitatem non laedere actiones. aliquando vero, in tantum accrescit siccitas ut actiones laedat.

et hunc in bisa ē.

Ista q̃ dabum patitr defficultatẽ in opĩoe cõi statuente febrẽ cõsistere in augmẽto caloris et nõ in ñra cõe ẽentiã febris fr̃alitr loquendo, solum cõstituarij in extraneõe caloris. et ideo cõe opĩoe fuit agitata ne aliqd deficeret in hac tractatione.

Ob' 2ª ista defficultate, hip asserente in lib 1 aph 16. uictu humidu cõire õib febricitantib q õis febres cõsistunt in sicitate, sequa pbo q̃ia cõtrã cõtr curanti, q sit õi febri, cõpetit uictus humidus q̃ õis febris cõsistit in sicitate et cõfirmatr ex Gal in cõmeto dicente febrẽ ẽe patõnẽ calidã et siccã. et in 1 alibi 14. 17. et 43.

Dices huic ob' hip cõcedere uictũ humidũ õib febrientib nõ q̃a siccitas sit de ẽentia febris, ut ẽ calor. sed duplici rõe, 1ª q̃a p uictũ humidũ intelligat hip uictũ liquidũ ut Gal singulari dit Gal in lib de optĩa secta ad Trasibolũ cap 4º q̃a allimenta debẽt ut roquantr in uentriculo prius debẽt fundi et liquari et multo magis in febricitantib in qq. calefiũt debẽt fiunt deteriores et sic in lib de rõe uictus generalitr tribuit sorbitiones hipr in mtis acutis. 2º tribuit uictũ humidũ, pcautionis grã q̃a febres pp petuo hẽt exsiccare, et potissimũ nãs molles, qles sũ puerorũ, et q carne molli pditi sũ unde cum medicus in qlibet curatiõe, debeat pcauere futurũ, et remouere qd de mõe cõpsens extit, et q̃a cõstantius ẽ pcauere q̃m curare, ideo hip mõnit humidorũ, et nõ frigidorũ q̃a frigida debent pcurare et hũida pseruare. et sic extimo ẽe intelligendũ ẽe defectum calidum in Gal in lib 9º meth cap 14 dicentis febrẽ generi febris ẽ expostulare nedum frigida et humi

frigida in r̃oe curãs, et humida in r̃oe plaustionis. quo autem in locis citis Gal. uocat febrẽ passionẽ calidã et siccã intelligendus ẽ uirtualiter et in effu, n̄ tñ formaliter et in actu, quod febris sit talis.

Sed obij 2° indicãõ curaũa sumpta ex n̄ra rei quod febris affe bris ẽ indicat auxilia humectantia et infrigidantia quod febris ex n̄ra sua ẽ passio calida et sicca maior ẽ Gal. 2° meth. 1° in lib 3° meth. 1° in pr. in 8° meth. ult. in 9° meth. 14. utrobique in medio. Dicendum huic argo. uerũ ẽẽ indicatiua curaõ sumi ex n̄ra rei, sed sub nõie n̄rae rei duo ẽẽ intelligenda, scilicet ipsam rem, et id quod sequitur, nam rei qualis ẽ siccitas quam inueniuntur frigida et humida communiter.

Sed obij 3° n̄ minus laedit febris siccitate quam calore, imo aliquando magis laedit siccitate, quod ẽ contra febris essentiam consistit in siccitate. antecedens probatur in febre hectica quae inuenitur in corpore gracili et squalido, quae nõ remouetur, nisi prius accedat humectatio ex balneo, et uictu humectante ut Gal. docuerat in lib. 10 meth. 4°. Dicendum huic argo in febre hectica existente cũ hũ squalido, et gracili inueniri intemperiem cõpositam, ex caliditate et siccitate, ac si existeret affectus complicatus, ex affectu calido et ex affectu sicco, sed nõ inde sequitur quod n̄ra febris consistat etiam in siccitate.

Huc usque explicata ẽ, illa particula definitionis febris quod dicit febris ẽ calor extraneus reliquit tractatus series ut explicem alterã particulã. scilicet (accensus in corde)

2° Si nā febris ē statuenda in sola combustione ad igneā nāam q̄ oīs febris sit hectica qd ē falsum. Negē inde patet quia febris hu- consistit intra combustionis lib. de inaequali intemperie cap. 5° dicente G. suni dari febrē hecticā de oīs partes iam s. calefacta.

Videt sidenē desicultatem. Donatus Antonius: in sua pract. medendis febribus cap. 10. exasserunt nām febris consistere in combus- ut dixit motū, qa dū hō febricitat, dictu perpetuo motu calo- et combustus ad igneā nām. Sed qa numquam pervenit ad eum calidi- tatis excessum, ut fiat ignis ideo febris ē combustio caloris nat- ad igneā nām et licet pxe accedat, ad nām ignis numquam ignum licet tolis febris sit urens et ardentissa atque ita concl- gendos Aua et Glm. Statuentes febrē consistere in combustione cal-

Ego si obsj illi febris hectica hēt suū calorē calorē infal- omn hū et eintemperies aalis q̄ nā febris n consistit in combus- sed intra combustionis. Patet unum cum febrē hecticā ure et calid- ee intemperiē aequalem factā et habitualē atque in tali fe- oīs ptes solidas incaluisse, nisi omnes tri illi febrili calore pmptes solidit iā ē susceptus nō ē in esse combustio adignea qualitatē, sed adhuc ē in via ut combustatur, solidit nullū ē in- niens in hectica febre oīs ptes aequaliter ee calefactas, et suā caliditē illarū ptium ad huc combusti ad igneā nām.

q̄ Gli exsua intus ptao ē ad libitu et pt Gli exsu mentem cū absque dubio Gli numquam ut levant calorē febrilē tendere ad

ure-

nām ignis, sed ad igneā nām ut colligitur ex illis verbis defini
tionis. Gal. p verbū illud (igneā nām) p. verbū. n. illd (ignea nam)
voluit signare qd teneret nām ignis, et n ipsu ignem,
nisi hoc potuisset pferre Gal. cū nō sit pprie dici qd calor
cōvertatur ad igneā nām. si cōsideremus in declinatione febrium calo
rem ipsū nō cōverti ad igneā nām sed potius ad calorē na
turalem. deinde si cōsideremus qd dantur febres q pprie decres
cunt et q servant eundē tenorē f nā febris n cōsistit
in cōversione ut dr vulgo.

Pro huius si qōis destructiōe advertendo Gal. dixisse febrē ē cōversi
onē nativæ caliditatis ad igneā nām nō qa eius nā cōsistat
reponatur in cōversione ut dr vulgo, sed sō lā ut ostendat extremum
gradus febrium, qlem naturā ē ut calori natli bene attempera
to addatur extraneus in nā cōpone s. addatr calor intensior
in cōpone cōi, quomodo intervenietur calor natlis, habeat excessū, q ipsū
calorē educat extra limites nāe et hoc signavit Gal. dicens
febrē ē cōversionē caliditatis nativæ, et n calidi nativi qa in
febre caliditas ē q augetur et n subiectū calorē assum, cū hoc
potius resolvatur et imminuatur, inquantum.

2° notandū ē illā cōpōē febris ē cōversio nativæ caliditatis
ad igneam nām ē intelligendā in sensu causali ita ut sit sensus
cōversio nativæ caliditatis ad igneā nām, causat febrē, quomodo
ad mīu ch ista definio qra unius ē corruptio alterius: idē ex

corruptē

uenit [illegible] ut [illegible]. Et in uerbo [illegible] Loquutus est
lib. [illegible] cap. [illegible] et lib. 3o. [illegible] allud 18o et alibi sepe qn
dicit febrem generari per conuersionem naturalis caloris ad igneam naturam
3o Dicito quod in conuersione caloris ad igneam naturam cum habeat
latitudinem considerauimus duos terminos scilicet terminum medium quod habet lati
tudinem et terminum mediatum formam ultimam non aliter quam in motu facto
introducto forma considerauimus in illius motus latitudine formas medias
scilicet terminos medios tendentes in formam ultimam scilicet terminum ultimum
et deinde consideramus ipsum terminum ultimum qui in tali motu per dicit
acquiri, illae mediae formae, siue tamen partiales illius motus gener
antur disponendo ad introducendam ultimam formam quod non dicimus
febrem consistere in termino conuersionis non de ultimo sed de medio intelli
gatur, et in isto sensu et non in alio intelligatur quando dicitur febrem esse calorem
conuersum ad igneam naturam ex quo solum significamus calorem esse excedentem
a mensura naturali, et ex ista sententia uixiu intelligatur, et scripsi in lib
de inaequali intemperie cap. 5o quando agens de morbis intemperantiae,
ut ostendat quando terminum debeant acquirere tales intemperiae ad
hoc ut constituant morbos sic loquitur etc., porro terminus mutationis est cuiusque
partis functionis laesa ad quam nostrum, tota diuersitas latitudo una
est in id quod contra naturam est etc. quando dicat terminum mutationis de sanitate in aegritu
dinem, et laesionem operationum oportet autem constitutis febris in termino conuersionis
medio quando calor praeter naturam tamen hunc in illo statu retinet uires aia,
et in talibus concurrit ad illius operationes efficiendas quamuis eas non effi
ciat sic perfectas ut in tempore sanitatis. iste tamen terminus medius, aliquid
est in hoc

aqliti participatur a pedo, ut in febre hectica aliquod in aqliti parti
(dissipati), et e disp[osi]ta ut uidere e in aliis febribus ab hecticis [...] in
diariis et humoralibus [...]

In hac difficult[ate] statuiti talis conclusio, na[m] essentia febris n[on] consistit
in ipsa conuersione, s[e]d intra conuersionis: ista conclusio ex eo p[ro]b[atur] quod ipsa febris
e in re [...] de I[a] sp[eci]a qualitatis; ergo conuersio illa ut dicit motum no[n] e
qualitas [...] febris n[on] consistit in conuersione; iste discursus ex eo p[ro]b[atur] quia
conuersio [...] e actio aut passio q[uae] [...] dico prima conclusio
de ista qualitate, in qua n[on] pot[est] collocari febris

Ad ra[tione]m dubitandi ex [...] desumpta, in I a[...] [...] Di[co] in eo t[...]
[...] definire febre[m] calidit[atem] quasi dicat [...] p[er] conuersione[m] natiuae caliditatis
[...] febre[m].

Ad 2[um] argum[entu]m [...] dicendo ueru[m] e[ss]e na[m] essentia febris n[on] consistere
in conuersione ut dicit motu[m], bene [...] ut dicit [...] medium n[on] aut [...]

Ad 3[um] argum[entum] [...] nostra[m] [...] et [...] qui[a]
ad mu[m] [...] et ultimu[m] argum[entum] si [...] conuersio caloris ut dicit [...]
mediu[m] n[on] aut[em] ut dicit [...] ultimu[m].

Ad arg[umentu]m aut[em] addatur ad p[ri]m[u]m na[m] febris n[on] consistere in conuersione
ut dicit [...] Di[co] ad p[ri]m[um] dico q[uo]d dum conuersio caloris e intra ulti-
mato n[on] pot[est] conuerti calor febrilis ad pristinu[m] na[m] q[ui]a tunc [...]
[...] ulla, at uero q[uan]do conuersio caloris e in [...] medio conuersionis, ut uidere
e in illis febribus q[uae] dicunt[ur] ferentes in q[ui]b[us] remota ca[usa] [...] breui temp[ore]
reducunt[ur] ad statu[m] n[atura]lem, in quo s[ens]u [...] [...] dicebat [...]
aliq[uid] [...] subito cessare m[or]bum id e breui tempore ut [...]
ipse in lib 2[a] [...] 17. dicens aliquas a fectiones spatio unius diei
[...] dueri desinere aliquo

Ad ult.m Rx nego oẽ febre futurã ẽe hectica, si febris distenti intro quertionis qa febris hectica n̄ solũ ostolentri peret hoc q calor febrilis sit intro quertionis, s. pinet hoc qd sit in hũ et aqlitr participtis ab oĩb pcb, et in ĩsto temp.e et inista febre calor pti nãm n̄ ẽ in totũ quertus oĩ expẽ ad igneã nãm, sd ad hũc ẽ in uia ad ultimũ trim. q̄n dicamus in hoc cõire hecticã febres cũ oĩb aliis febrib, qd oẽs hẽant calorẽ febrile intro medio quertionis. Atũo in eo differte, qd iste calor in hecticam solũ ẽ intro quertionis, sd aqlitr. et in hũ qq oĩb ptibus inflamatis. Hinc colligitr optẽ fuisse dictũ ab Au. febrẽ ẽe calorẽ extraneũ accensũ in corde, ut accensio dicit trim, n̄ quẽcunq. sd mediũ, et pari rõe intelligen ẽi Gln qdo dit febrẽ, ẽe quertionẽ natiue caliditis ad ignea nãm.

q.°
q° an calor primo deinde accendi in corde

Sd ce illã partam Au.e (accensus in corde) solet dubitari s. ad hoc ut uerẽ aliq extat febris sit nariũ qd prius accendat calor, in corde q̄m in aliis ptib atis.

In hãc definitõe insurgit Fernelius c.ª Aũ.ª in lib. 4.° de febrib cap. 1.° ad f. sic loquens nõ ẽ ppetuũ (qd Au. definit) oĩs febris calore in corde accendi &. Sentẽia hĩ Fernelii uerã ẽe sic pbo in febrib intermitentib et in febrib symptomaticis calor extraneus n̄ 1.° accenditr in corde q° cor n̄ ẽ p̄m subiectũ febris, ãns pbo, qa in febrib intermitentib, prius accenditr calor in foco ẽminẽtis putredinis et deinde cordi comũicatr. Similitr in febre symptomatica q̃ oritr ab inflamatione aut obstrutione alicuius membri primo calor ptr nãm accenditr in pte inflamata et deinde cõicatr uniuerso corpori

ut opte

Dīt Gal in lib 4° de cau puls. cap. 1. in ℥. oīs pars q inflamatōe patitr, hac duo comicat uniuerso corpori, calorē immoderatū, extensiōe nota ꝙ q° de rōe febris nō ē qd ī accendatr febris in cordis.

2° hepar sua rōe calidū mediante sanguine calidiori q̄ migrat calefacit uniuersū corpus q° qdo ē ꝓter nāris calidum calefaciet uniuersū corpus ꝯsequenter talis calor erit febris. aīs ē Gal. in lib artis cap. 31. ꝯseqūa ita ꝓbo qa caliditas expansa ꝑ uniuersū corpus actiōes lædens ē morbus, et sicuti hepar ꝑ oēs uenas et arterias comicat uniuerso corpori alimentū nāriū ita et calorē cū eꝗ ipsū hepar statuatr alter fons caloris nātis ex Gal in lib de fœtus frōe cap 3°. et ꝯfirmatr in hydropse anasarca comicatr a Iecore uniuerso corpori, frigiditas sine auxilio cordis imo repugnante corde, ꝗ pari rōe calida intemperies lædens totius corporis actiōes sine corde comicabitr

3°. si ad hoc ut attribuatr febris cor ē ꝓm subtū, q° ab intrinseco ꝓprio ipsius cordis, dimanaret febris et eccitatio illius: qd dati falsū ē, cū expōna ꝯspectū sit febrē, ingri cāœ efficientis nō excitari, nī ab aliq cā intna l extna. et ꝯfirmatr ex hip testimonio 4° aph° 55. dicenꝭ oēs febres ex bubone malæ ꝓter diarias. et ex Au° in ista fen tract 2° cap. 27. asserente fieri febrē effimerā ex dolore capitis dentiū auriū, et aliarū ꝑtiū, q° nō ē nāriū qd ī in corde calor extraneus et accendatr; Gal eꝗ in lib de meth. cap. 1. affirmat febres hecticas aliquas fieri ī ū laborante corde et ꝗ nullas ī° laborante uentriculo, pulmone Iecore et aliis ꝑtibꝭ

ultō cor ē ꝓm principiū aquo reliq ꝑtes gubernantꝭ sed si ꝓm subtū febris eēt cor, nō eēt assignabile ꝓmū aquo auxiliū ꝯueniret reliqs ꝑtibꝭ q° cor nō ē ꝓm subtū febris. maior ē nota minore ꝓbo ex Ar le. 3° de ꝑtꝭ aīū cap 4°.

asserente cor nullum graue uitium posse pati, ut conspiciebatur in sacrificiis quo quodque alia uiscera inueniebantur laesa, Cor autem illaesum et integrum febrem autem esse grauissimum uitium satis notum est.

Donatus Ant. in lib. 1° de febrib. cap. 11. uidit praesente difficultate asserunt, 1um subiectum febris non esse cor, sed ipsam substantiam calidi innati, ratio fundatis est, quia cum febris sit conuersio naturae caliditatis ad igneam naturam, cuius essentia naturalis, seu qualitas tanquam in subiecto suscipitur in substantia calidi innati, cum ea substantia sit, quod immutatur atque alteratur, suscipiens caliditatem extraneam. Sed contra, vel per natiuam caliditatem intelligitur qualitatem vel intelligitur substantia ipsius calidi innati; non dicas 1um quia cum qualitas caloris sit accidens, unum accidens nequit substari in aliquo, tanquam in subiecto accedit ad rem quia cum in febricitantibus calor naturalis contra naturam factus una entitate reale non compositione, et febris sit calor naturalis extraneus non substabitur in se ipso. Si dicas 2um esse substantiam calidi innati quod a fortiori talis substantia calidi innati reperitur in ipso corde cum talis substantia necessario debeat esse una ex tribus substantiis ingredientibus naturam et constitutionem cordis in suo loco docebimus. est contra Galenum in lib. 1° de diff. feb. cap. 3° et in lib. 10 meth. cap. 8. asserentem nullum calorem contra naturam febrem esse, neque aliquod genus febris dari, nisi primum Cor afficiatur, et ab ea intemperie laboret.

In hac tamen difficultate talis statuatur conclusio de intrinseca ratione febris est, ut calor accendatur in corde, fundamentum huius conclusionis est quia licet calor prius extraneetur et fiat contra naturam in aliis partibus aeque alterationem proximum facta, vel quaevis alia ratione, ipsi cordi communicatur, nihilominus tamen non est febris donec ipsius cordis calor extraneetur et fiat contra naturam atque calor

pecu

spiritus aut humido est causa productiva febris, ingressu causae efficientis
istam conclusionem probat primo auctoritate Galeni in capitulo iis adductis, et in libro 7° methodi
cap. 9° per ista verba, sicubi vero adeo vehemens calliditas ventriculi
occupet, ut usque ad cor ipsum perveniat febricitare hominem necesse est. 2°
probatur hac ratione, de facto nulla datur febris sine alteratione pulsus et eius
inaequalitate quod de facto primum subtile febris est cor: verum probatur ex Galeno in libro
1° ad Glauconem cap. 2° dicente in febrientibus magnum inditium sumi ex
pulsu et in cap. 6° eiusdem libri, secundo probatur de alteratione et inaequalitate,
sic dicit in cap. 6° de 4ta nam quod omnibus commune est febribus in uno pulsu arte
ria in aequalitate, in hac manifeste licet deprehendere, et in libro 3°
de praesagitione ex pulsibus cap. 3° adfert ... ita quod iure sane senserunt plurimi
praestantissimi medici celeritatem propriam esse pulsibus febricitantium
etc. quod nulla febris potest dari sine laesione cordis. 3° probatur febris
est morbus calidus laedens totius corporis operationes, sed ex sola laesione
cordis laeduntur omnes operationes quod cor est primum principium, et primum subtile
febris maior est evidens minore probatur quia cor est principium et origo
caloris naturalis qui est instrumentum omnium ad omnes facultates et sine cuius auxi
lio non possunt fieri operationes viventis immo potius sufficit sola laesio
huius caloris ut laedantur totius viventis actiones
quae duae oppositae illecta facile ... arguitur per Fernelio adduc
tis. Ad primum ... ostendendo vinum esse calore in febribus intermittentibus
prius accendi extraneari et fieri ... nam in foco et minima pu
tredinis, et prius accendi ipsis inflamata ... negamus totam caliditatem
substituere, nam essentia febris sed sola calida intemperia illam per se esse cum
febris quam ... vapore ... putrida fuligini ... ipso calore alteratione continua
facta ipsa caliditas cordis accenditur et extraneatur, quare donec ista caliditas
cordis

accendat et extranuti n̄ ē febris, s; appellat intempiina calida alleri
pcul. qre ad hoc ut sit febris necessarium ē qd p.o accendatr calor in corde,
sanguis in p.o subto febris et n̄ in alia pte, nullū n̄ ē inconueniens, qd cali
ditas prius accendatr in alio subto sanguis in ea, imo ut hoc fiat
afortiori ē necesse.

Ad 2ᵘ Rj hepar poēt calefacere uniuersū corpus mediante Sanguī
quē gñat absq calore cordis, cū in hepate e sanguine uenarū, etsi
inueniatr calor, absq calore cordis dicente Glō in lib de fetus forma
cap. 3° ante f. Sd negamus calorē istū hepatis uelociti et effectim
poēt calefacere sine calore cordis, cū eo loco dicat et ipse, alia fuisse
sortita cor, tanquā quendā ignis focū, cuius interuentu res redduntr
calidiores unde cū cor sit potentius in calefaciendo, p.o roē sui gñis
ē motrū tiū calidissimum 2° ex corpoditate spiritualis ē sanguis arteria
qui illi insciciunt, sua celeritate motus et calidite, hinc ē qd artificis
calefacere uniuersū corpus et in nullo statu, hepar calefaciet uniuersū
corpus prius qm cor. rō fundalis ē qa hepar ē satis pingui cordi
p truncū uena caua ascendētis, p qm calorem suscipit a corde, nec
p arteriā, qm tribuat illi. ad confirmaōe de hydrope faciems concedim
in uniuersū corpus petitū e aqm, gñerata in hepate frigidiori,
s; nō inde seqtr, qd pari roē, cor et calore sine cordis influxu,

Ad 3ᵘ atq; Rj negando ex eo qd dicatr cor, pm sūbiū febris,
seq qd febris oriatr ab ipso corde, tanqm ab intno prio, rō fundalis
ē, qa cor n̄ dicitr primū priū seu sūbtū febris neq febris passio
cordis qa dimanet ab illius pprijs prijs et solū inhereat in
corde ut cūts loqtr de pprijs passionib, q dimanant ab eēntia
rei, s; qa p.o accenditr in corde calor, et ab eo expandatr in uniuersū
corpus

Et sic subiectum adequatum febris est totum corpus in homine ac non primum subiectum est cor; ad confirmationem prioris ad ubera consequitur alia inflammatione ad calore dentium et aliarum partium omnium febrem tangimus aliam ut dictum est. ab hoc ordine dicitur de febre hectica

Ad ultimum argumentum prioris corporati de genus morbi, dicimus solutione sed inflammatorios affectus, et morbos temperamenti, non tamen sine magno uitae discrimine ut Galenus dicit lib. 5° de locis cap. 1° ex quibus autem morbus qui spatii diutius tolerat morbos temperamenti et ideo licet febris grauem sit uitium, et grauius affligat cor, nihilominus tamen sanari potest ab intrinseco quia ut est dictum in solutione cuiusdam argumenti, calor febrilis adhuc retinet uires aliquas utiles ad expellendos morbos. Go alia

Secunda circa aliam particulam. Et procedit ab eo mediante spiritu et sanguine. quia Auicenna dicit in sua definitione non sufficere quod calor extraneus calliditatis in corde sed etiam necesse esse quod a corde mediante sanguine et spiritu, coniectis uniuerso corpori non leuis insurgunt difficultates ut sic ostendo.

Calor febrilis qui est in febre hectica inuenitur in facto esse et in fieri, in propria substantia cordis quod mediante sanguine et spiritu, non coniectatur aliis partibus ultra cor et consequenter dicta Auicenna non est uera. dicitur esse uera cum est distinguatur febris hectica ab aliis febribus quod febris hectica habeat calorem in facto et in fieri, ac non reliquae febres in facto sed per minimum dispositionem quia non probo quia sicuti febris diaria et humoralis habent calorem febrilem in spiritibus et humoribus in facto esse, ac non in partibus solidis et in genere carnoso solum in fieri ita similiter e conuerso febris hectica, habet calorem febrilem in partibus solidis et carnosis in facto esse, ac non in spiritu et humoribus in fieri quasi mediante spiritu et sanguine

febris hectica debet circari a liis [illegible] ultra cor non circabitur calor [illegible] nisi ut fieret cum sanguis et spiritus in febre hectica non [illegible] calo[illegible] ni fiente ut dictum est.

2° in febre lepyria calor febrilis detinetur in corde et in visceribus [illegible] cor, et non circuatur ad partes extremas [illegible] in febre lepyria sanguis et sp[iritus] descendunt ad omnes partes, quo mediante sanguine et spiritu non circuatur febris ex corde ad alias partes maior est nota cum in febre lepyria partes extreme sint frigidissima ad tactum minori [illegible] partes illas frig[illegible] lepyria quamdiu infirmanti [illegible] vivunt, [illegible] alimentum, [illegible] et nutriuntur [illegible] operationes nequeunt fieri sine sanguine et spiritu [illegible] licet tales operationes sint lesa obscure [illegible] in [illegible] adeo [illegible] aproxim[illegible] morti.

[illegible] his omnibus non obstantibus, dico primo calorem febrilem cuiuscumque febris circuari ex corde in alias partes [illegible] per venas et arterias mediante sanguine [illegible] spiritu, [illegible] et [illegible] vapores et fuligines, [illegible] per nudam et successivam alterationem factam. [illegible] omnibus minus calor febrilis hectica habitualis et factus ex corde potest circuari in alias partes sensim et paulatim ea adhibita [illegible] quod alteratione [illegible] facta per istas partes solidas semper sit habitualis et fa[ctus] at vero quod [illegible] et sanguine, nullum est inconveniens quod calor ille in[illegible] et [illegible] extensus in sanguine et spiritu [illegible] dispositione partium solidarum, [illegible] semper fiat habitualis et factus. [illegible] siens [illegible] in paciente bene disposito.

Ad 2um dico [illegible] [illegible] febris [illegible] in extremis caloris, [illegible] responsum est in [illegible] quod in febre lepyria et aliis febribus malignis in [illegible] extrema partes frigens [illegible] febre cum illa frigiditate extremorum [illegible] relucante ad illum locum. At vero [illegible] in ora [illegible] quod est [illegible]

[illegible]

in augmẽto caloris cõits. R̃j nõ ẽẽ nãriũ qd in õi febre expandat̃r calor ad pẽs extimos, qdo adest impedimẽtũ q phibet expãsionẽ caloris ponunt exẽplũm in aq̃ q sua nã ẽ frigida ẽ humida qd nõ impedit ab igne calefaciente eã. ẽ ponunt exẽplum, in re gravi q sua nã descendit deorsũ ni detineatr ab aliquo extrinseco impediente eã. q solũo ẽ ipsiꝰ Au.ⁿ in ista fen tract 2° cap. 50 in pprijs fris. arg.ũ.

S.ᵈ 3.ᵒ õi rei cui eẽntialitr repugnat actꝰ, eẽntialitr repugnat aptitudo ẽ põa ad talẽ actũ. sd febri lepyriæ intrinsece ẽ eẽntialitr repugnat calefactio extremorũ, q.ᵒ aptitudo ẽ põa intrinsece eẽntialitr repugnat. maior pꝫ ex eo qr qã frustra ẽ põa q nõ reducitr ad actũ, ẽ actꝰ sit cuius grã põa opperatr docente Arĩte. 9 methaph. text. 15. minorẽ pbo qa repugnat ei febrẽ lepyriã ẽ qᵒ extrema nõ sint infrigida. R̃j qd de intrinseca rõe febris ẽ aptitudo illa ut expandat̃r in corpus universũ, at ũo febri lepyriæ ppr peculiarẽ cãm impedientẽ expansionẽ caloris repugnare actũ illũ expansionis caloris febrilis ad pẽs extimos, s nõ inde sequitur qd repugnet põa ẽ apto ut poit expandi calor febrilis sublato impedimento. Sc̃j remissa aut ablato cã infrigidante extremorũ ut pulchre pꝫ in his q ecadunt ẽ liberantr a febrẽ lepyria, recalefactis extremis q antea erant frigida ista dñã pꝫ in sẽsu. hõ dr aẽ gressibile qã hẽt apto ẽ põa ut grediãtr nil õiꝰ tñ si abscindantr pedes aut nãs cãti sine pedibꝰ, repugnat tali hõi actus gradiendi, ẽ nihilõiꝰ hr intrinsece ẽ eẽntialitr cõit ẽẽ gressibile ẽ animõ ẽ dñn de febre lepyria.

addo qd in initio febre n̄ p̄hibetur intotum expansio caloris ad p̄s
frigidas sed impeditur expansio caloris in ea intentione q̄ nāia
ē ad hoc ut talis calor sit febrilis. n̄ expanditur calor du
plici titulo. 1° ex defectu sanguinis et sp̄us q̄ detinentur in p̄te
inflamata ac si detinerentur ab aliq̄ carcere titulo. 2° q̄a imp̄
expansio sanguinis et sp̄us a frigiditate positiua p̄tiu extrema
rum cōprimente uenas et arterias: et a frigiditate remittente

defectio lepy rie — et extinguente calorē q̄re febris lepiria ē intemperies q̄dam cō
sita ex caliditate ac frigiditate ē in tali febre p̄tes extreme fri
gidae patiuntur duplex malum frigidū unum priuatiuum ex defectu in
xus caloris sanguinis et sp̄us a corde. nā A. Gal. 3° de lis cap. 1° dicitur
lædunt, l. q̄a cōicat aliqd p̄ter nām, aut q̄a deficit aliqd
qd 2ū nām debebat cōicari, patiuntur aliud malum positiuum rōe
positiua frigiditatis existentis in p̄tib. extremis.

q̄ uerā ōpte intellecta ē cōe opioē dum ē in febre lepyria
q̄m uis decendat calor ad p̄tes frigidas in talib. p̄tib. n̄ dari
febrē, rāo sui talis ē q̄a n̄ suffit qd dictae p̄tes uiuant q̄ dum quem
seruant cū corde a quo cōicatur calor influens, ut p̄t ex sensu et
motu illarū p̄tium et n̄ suffit qd calor nālis et p̄ter nām cōstituat
unā rōe realitate et qd utriusq̄ realitas cōicatur, sed ē nāa ad ult
hoc ut cōicatur illa realitas caloris in ea intentione q̄ nāia sit
ad ēentia febris cōiā calor cōicatur, sed intra gradum et mensura q̄
cōdualem, l. remittentē q̄m debeatur corpori hinc ē qd n̄ sit febris
in p̄tib. frigidis. hæc dicta sint de lepyria q̄ anō bis in 1° q̄
improbata. sed placuit ea adducere ob cōē oppinionē q̄a in q̄libet
uia

difficillimu e argui.

Ex universa ista dria in unu colligo oia q dicta s. sq epilogus
qd febris e calor cotri nam in corpus sd q̄litas n cu siccitate quum dicitur alterum
sibi intrinca sd sibi adiuncta accensus in corde e n q accendito
in corde in corde fanam in p̄ncipali subito et ab eo transmissus
mediante spu et sanguine p venas et arterias et alteriore poti
mu facta ulterius in totu corpus ni adsit impedimentu
qd talis caloris transmissione impediat. Et hactenus de 1a pte cap.

Ad 2a ptem capitis accidentes disputat Au de febrium driis et 1a dria de febr differ
qm adducit, e, qd febris dividit in febre mbu et in febre sympt ex eis
thoma. q divisio adducta e a Rasio in lib 16 o tinentis cap 2 e insp.
et tatem divisione fuisse veterib familiare scribit Gal in lib 4o 23 et in
lib 7 aph 42 in s. unu tales mbos s; et 1 epid sect 3 text 4 et
1 ad Glauco cap 3 expressa sentiendu febres n nullis ex inflamaciob
n nullis ex humorib fieri 1 vocat sympta alias uo mbos.

febres sympta illos vocabant antiq q ex peculiari affu alicuius
ptes oriuntr et pendent v.g. febres q ex pleuritide origine obstruse
et solib oriuntr, at uo qdo febres n trahunt origine ex alicuius
ptes agritudine, sed solum a suis cas tunc tales febres appellantur febres
mbi.

Pcaius dria explicae addo 1 ex Gal in lib de dris sympt cap 1.
oes affus recedentes a statu nali, e in triplici dria sq aut e mbus
aut mborum cas, aut mboru sympta q tria destinguntr ab ipso Gal q̄a
licet conveniant in hoc qd sint affus cotri nam. driunt tn qd mbus e
affus cotri nam 1o et p se actiones ladens. ca e affus cotri nam actiones ladens intr
uentu mbi

at sic symptoma e affus ptr nam, qd mihil segts tamqm umbra corpus. ex q febris dr symptica sic uocats. qa more symptis segts ca seqte mbum aquo dependet, qmuis reuera talis febris e qa in alia sit uere mbus et n symptoma. db qm cam solet accidere ut aliqdo febris q segts aliqm inflamae n solu e symptoma sd ets simplex mbus dime, q n tam segts inflamae, qm mbosu corpis aparatu, e huiu putredine, et talis febris peculiari indigt curatne cum in talli casu ctingat, ut inflamao remittats, ac cesset, e remaneat febris, sd ia n symptica. sd tamqm uerus mbus talis febris tractanda e, ex Au I 4i tract 4o cap 13

2o notan e ista deuisione febris in febre mbu e in febrem symptoma plurimu cduire in medica facultc tam p cognine qm p curade intioni. rac fundalis e qa qdo febris nascts ex mbo et eius symptoma e, tunc in curade metodica et regulari illius symptis rao no e hinda, sd solu illius mbi aquo nascets illa symptica febris qa sympts ut symptoma e nulla debets peculiari curao, cu statim remoueats, ad remotione cae, sq ipsius mbi sts dra in lib 12 meth cap I qdo m ctingit ut febris q e comitus aliqui mbum sit uere mbus tunc potissima rao curois ab ipsa febre desumenda e et sic ostra exsit. diuiso febris in febre mbu e in febre symptoma roe curois. qmuis in rei uinte nulla dets febris q reuera n sit mbus. docents auts aliq febris symptica analogia et similitudine qda sic sts x ista dram in lib Io de arte cur ad Glauc cap 8o in f loquens dicitis febrib q apellants symptica

Dicit etq ex inflamaoib, fiunt & luti q'da allia, piu fleumone laborantiu & ecc dit & luti q'da allia ima e stu nelterinasto loco post om roib, e arguj uoluit demostrare, ista deuisioni febris in febre simpthoma e infebri nihil n ee ad rem; Sic logice procedamj igitr, 2m id qd ostitu e &

Vlterius p perit Au 2a deuisioni de sumpta ama exq corpus d ponitr, in &. qn pp 1a qd oia q & incorp hois & p ista verba alloquit iam Au ad magis p pinas & nanas febriu d nas sine qru loqnire fieri nequit, ut medicus febres recte cognoscat e eas curet, cu ex istis prius p pria indicoes surgant. Dit q febre cu e grati deuisione, diuidi in diaria, huorale e hectica. & illa triagimu niuntr in corpore & spus huores e ipsa pes.

Pro maiori explicae, dico tria ee in hoc imqq pnalia Cuius integritas e uita nititr. Sc memtra solida, spus e huores ista tria ut Gle declarat in lib 1o de dria feb. cap 1o e in lib de rig. trem. e palp. cap 3o uoluit signare hip in lib 6o epid. sect 7o text 7o. p otenta, otinentia e impetum facientia: otenta & huores otinentia pes ipsa solida, at uo impetu facientia & spus: cu q ad hoc ut sit febris n solu re grati calor extraneus, l accensus in corde sed qd ultimete, e sit in facto ee tanqm intro medio clare colligitr qd sit triplex dria febriu roe mae, e qd nario ad ostituenda qmcuq spem febriu ex his trib, calor dit ee sa factus, in al liq ex trib, subiis cordis, Sc spirituosa huorali e solida, diaria inqm in spu huoralis in huorib, e deniq hectica in solida substa cordis

ā tñ servata lege, ut q̄do calor febrilis ē in spū in facto eē sit in humorib; et in ptib; solidis in fieri. et q̄do febrilis calor ē in humorib; in facto eē, sit in fieri in spū et in ptib; solidis. et q̄do ē in facto eē in ptib; solidis sit in fieri in humorib; et spū. ut elligam̄ ex Galeno. Aūt hic posito exemplo in aq̄ et uaporib; balnei, in ipso balneo et in aere balnei. et hēs in lib. 1 de diff. feb. cap. 1 et in lib. 3º de plag. expul. cap. 2. ubi dicit aliud ē incalescere seu in fieri et aliud eē incaluisse seu calefactū eē q̄ incaluisse, calefactū significant pfectā caliditatē intrā alterius independentiā, quantū ad suā pductionē cū nō habeat alteriorē calorē, quem possit tribuere, et p talē calorē in facto eē iā res ē muta ab statu nāli. at uō incalescere seu calefieri signat calorē impfectā in uia alterius dependentiā sua eē q̄ ipsa pdō in fendo eē et cuius merito res nō ē mutata ab statu nāli, sed ad hūc mutatur. et sic in hectica febre, calor ē in facto eē in ptib; solidis, tm̄ in febre humorali calor ē in facto eē in humorib; tm̄, et in diaria in spūb; tm̄.

Unde sicut spūs sunt calidiores, tenuiores et magis apti in motu, uelocius calefiunt et 1º fit diaria. 2º loco post spūs humores uelocius calefiunt et fit humoralis. ultimo loco et tardius calefiunt ptes solidæ et generatur hectica. aliquando tñ contingit q̄ iste ordo puertatur p maiorē dispōnē ex pte passi et meliorē aptitudinē ad agens et p alias cās ita ut contingat

ut pẽs solida prius constituantur incalefacto eẽ q̃m i piis [illegible] et sunt dati hectica q̃ appellati incipiunt q̃a n̄ seq̃ti ad a[illegible] febres aut suadet q̃d humores ponantur in calefacto eẽ et fiat humoralis ut quotidie experimur in praxi. s̃d ẽ magne [illegible] rõis q̃d cum oĩs subta cordis inter se magnã servunt communionẽ et ppinquitatẽ cum alijs extrib subijs accendatur constituatur in calefacto eẽ statim caliditas creatur a liijs quo usq̃ ponatur ẽt in eis incalefacto eẽ et sic consurgit cõplicatio febrium inter se universa ista d̃ra ad literã ẽ desumpta ex p̃clara c̃l d̃ra in lib I de d̃na feb: cap. I.

S̃d 2a universa ista d̃ram d̃bij ex galeno in lib. s[illegible] cap. [illegible] ex Donato in I p̃e de feb. cap. 12 post med. et ex alijs plurib. ad p̃bandũ ista definitionẽ q̃ ex p̃e mãe datur nõ ẽẽ recipienda. et I sic unicũ datur subtum febris ex p̃e mãe unica datur d̃rã febris. ans p̃bo q̃a l. ẽ subtm febris in t̃igis subti uiagtũ q̃d ẽ totũ corpus l. intelligis subtũ febris q̃d ẽ cor; s̃d neq̃ in una nec in alia considerõe rõe subti ista definitio ẽ bona p̃ d̃ra Au nõ ẽ recipienda. nõ rõe subti aõ [illegible] q̃a tale solum ẽ pẽs uiventis et sanitas et morbus solũ recipiuntur in subto uiventis, docente Arte in lib. de sẽ et sensili cap. I. et sic male dividit febris in diariã et humoralẽ, cum [illegible] humores n̄ uiuant. nec rõe primi subti ad ẽẽ cor dixit.

et confirmatur quia febris sive accipiatur in genere sive in specie non laedit operationes sed operationes solum fiunt a partibus viventibus quae subiectum aut materia aut materia est ista divisio, maior est nota quia febris est morbus. et quia morbus constituitur per laesionem operationum, minor quia facultates a quibus dimanant operationes solum inveniuntur in spiritibus sicut patet ex Galeno in libro 1 de spiritu sect. 2 text. 46 et etiam ... per solida corporis &c.

2° ista divisio est accidentis in sua subiecta quae non est divisio rei, per differentias a materia desumptas ante prior quia definitio febris ex aequo convenit febri hecticae diariae et humorali quia sic appellantur sumpta denominatione a subiectis deinde una est non, una est cum eadem gradu, eadem generalis curatio omnium istarum febrium, consequentia probatur quia cum febris sit accidens differentiae constituentes varias species intrinsecae sunt ipsis speciebus et non subiectis specierum.

3° dantur aliae febres quae non comprehenduntur sub istis tribus membris divisionis quae desumuntur a materia quae talis divisio sufficiens est, consequentia deceptio ante prior multiplex, 1° ex putredine chyli lactis seminis secundarum humiditatum excrementorum salivae et urinae dicitur febris sed talis febris generata ex putredine istarum substantiarum neque est humoralis neque hectica nec diaria, quae minor, alia dati differentia communis per dictas maior est evidens minorem probo quia chylus lac semen 2ae humiditates vermis excrementa et urina nec sunt partes nec humores nec spiritus, quoniam ...

humoralis et diaria, consurgunt imo potius destinguntur abeis 2° probatur ans [?] pricipalitur febris excitata ex carne putrida est uere febris putrida, sed non continetur sub humorali quod aliud dat signum febrium, consequenter tria designata, maior est nota minor probatur quia caro destinguitur specie ab humoribus. 3° probatur ans principale febris excitata ex tumore [?] ex alio membro sub nullo istorum membrorum continetur, quod aliud datur membrum pro hac febre. ans probatur quia [?] solidas non [?] calefactos et sic non est hectica neque est humoralis cum ista sit febris putrida, et febris tumoris non sit putrida quando manet putredo circumscripta in parte tumoris neque est diaria quia febris de qua loquimur accendita ex putredine humorum et datur casu quod ex parte tumoris, coeuntes calliditas alterationem per continuum facta spiritus et humores possint resistere ita ut non alterentur et consistant terminum 4° ex solo feruore sanguinis et bilis absque putredine generatur febris sub nullo genere istorum comprehensa quod datur aliud genus destinctum ab his [?] patet consequens ans probatur quo ad utranque partem de febre sanguinis ex feruore sine putredine nulla est difficultas, de feruore et ebulitione bilis generari febrem dicit Galenus 2° de diaria [?] cap 2° in principio [?] continuam autem que ex flaua bile proueniunt duplex genus alterum a continuo feruore sinochum dictum quo ad aliam partem probatur quia de utroque est in hecticam diariam et putridam et tales febres ex solo feruore sanguinis et bilis flaue, non [?] putrida neque diaria neque hecticas. 5to probatur ans principale quando euacuata uniuersa causa [?] efficiens febrem putridam adhuc manet calor febrilis in corde et talis febris

neq3 ē humoralis nec hectica nec diaria q° ad sui aliqd non
hnt desideratr in decathone maior pro e ultra intabla e.
Cum subito trante ad salutem, cu facta illa euacuoe, uniuers
mäe peccantis nario remaneat calor febrilis q e qualitas p m
nens introducta p motu alterois factu in tempore, e in temp
ret remitti.

Ptr uim et efficatia istorum argoni tres aut 4or difficul
erant agitande p cotr ab aliis disputantr quas breuitati
ca nos libenter omittimus qm ex solute istorum argoni fa
fuit solutio ad eas.

Ad 1um argu Dij dicendo subtu febris uniuea sg cor e in
ista consideroe, unilu triq genus sine spendiu dria ustaliu
ē (sequintes in rigore) sed dicimus q illa deuitio Auu in
humoralem et diaria ex pte mäe desumpta sic accipienda ē
ut nöie mäe no solla intelligans ueni subtu febris sed eis mai
magis pxingm e immediata ueri subto febris sg cordi, q
sa efficit febre extraneando aut intendendo pprium calor
primi subti et ob istam cam spus et humores calefacti pri
naim dicunt mia caloris q febrem cat sed calor ille tam
factus in spu et hucre n dit febris qa spus et humoris
no uiuunt et febris ut gcungs aliis nibus no ni in subto
uiuenti inueniatr qre calor in hectica in corde in uenio
p mium huius sine desendia a ca at iis in humorali et dian
inuenio

Inuenitt p mũm dispõis Cum dependẽa á cã interna immedi ata in diaria cum dependẽa ab spũ & in humorali cũ de pendẽa ab hoc aut illo humore ut biliosa, pituitosa sangui nea l. melancha exitit febris

2° Pj ɔsiderando uerũ subiectũ febris solum ẽe cor, & in corde tres ẽe ɔsiderandas subas ɔ quas talis deuisio in febrẽ hecticã humoralem & diariã desumatr, q tres subiẽ reperiũr in corde s. de intrinseca rõe fabricẽ & ɔstitutiõis ipsius cordis, una appellatr spirituosa alia humoralis & 3ᵃ appellatr solida ɔtenj q ista aut illa subia hẽt calorem extraneũ cum dictis ɔditionib nõie huius l. illius febris uocatr, & sic datr ista deuisio ɔ tres illas subias.

Ad 2ũ argũ fatemr libenter istã deuisionẽ ẽe accidentalẽ & re uera n ẽe deuisionẽ generis in suas spẽs nec ɔ diffẽrẽas q sumuntr ab ipsa ẽntia rei, cum ĩã sit determinata ad ca lorẽ febrilem nõ potẽ ni unius spẽi infimẽ appellari ẽn ẽentialem 2ũ mũm deuidendi & ɔponendi medici ɔte nus ab illis trib maxs spiritib humorib & pẽb solidis uaria ɔsurgit rão curandi cognoscendi & praagisendi, & istã fuisse mentẽ Aũ inde colligo qa postqm satis de hac adduxit & decla rauit istã deuisionẽ illis exẽplis de balneo, ola & sollib sic dicit, hac q° deuisio febris ẽ p mũm ppinquũ deuisioni conue niens ɔ dñas &. unde qm uis Gñant ista triã gñã febrium in ve grica

33

Curōs, drūnt in rōe spifica curōis cū alia curatō debeat Huōrali alia hectica, & alia diariā, & sic soluatr in defectuālitas qd qd in 3° uellit, Chimenetus trincauellus, in Comēt ad 10ta Sen, e in comēt ad ctiud in fi[illegible] dubitū Cuius defusā Seniens dulti amito Cum grauiora nos spectat.

Ad 3ᵐ Argū R. negando ants qd [illegible] dentr aliq̃ fe q nō apphendantr sub aliq̃ ex distis trib. drūs. ad ostensionē huius ants D. & ad 1ᵃ dicim, oēs febres cātas exputredine allimti in uentriculo. exputredine chili, Seminis, lactis uermiū extrementi & urinae, ēē diarias, qm do putrida foligo manet Circumscripta in lō putredinis & Coicatr calliditas alterōe p̃ctinuū facta & [illegible] L. ēē reducendas ad febres Huōrales putridas qa ueniūt in mō generatōis cum eis & in mō curōis. Ueniunt in mō generationis qa sicut ex huōre putrescente coicata putrida foligine ad cor, accenditr calor ine, ita doliti exputrido allimento chilo lacte & sēib, coicata putrida folig̃ ad cor ad anditr calor putredinalis & fit febris. Ueniūt in curōe qa sicut huōralis putrida curatr alterōe coctione & expulsione huōrū, ita febres istae curantr alterōe coctione & expulsione illarū subiarū. diximus ēē Huōrales putridas qā dantr diaria putrida & hectica q nō [illegible] huōralis, ut infra dicemus imo potius ipō dari hectica pestilentem q nō

humoralis putrida. dicit Gal. in lib. 3° de praesagex pulsib. cap. 4° multo post med. quas febres compositas et non simplices uocamus et sic non dicitur ad probationem de febre putrida carne, et similiter dicendum est de putredine chili et alliarum rabiarum.

Ad 3m probationem de febre originem ducente ab aliquo tumore l. ab alio morbo symptotica uocata nullum est inconueniens quod ab humore existente in aliqua parte determinata generetur febris diaria quando putredo manet circunscripta in loco putredinis, sicut hic inconueniens quod generetur febris putrida quando sunt putrida folliga, coniicata cordi.

Ad 4m respondendo quod ex feruore bilis et ex feruore sanguinis generentur febres continentes ut oppositum probabat argumentum sed talis febris uere et realiter est humoralis, cum materia in qua accenditur calor, uere sit humor. ad hoc respondetur quod aliqua febris sit humoralis non est necessarium quod humor putrescat, sed satis est quod incalescat praeter naturam et talem calorem comunicet cordi sed quia non conseruantur humores in illo statu sine putredine, hinc est quod omnes febres humorales communi dictione appellemus putridas quia humores sine putredine rari sunt [illegible] et raro quae dicunt febres et ob istam causam dicebat Gal. in lib. 3. de Criticis, cap. 4° post. m. Sinochi febres raro accidunt et ubi nullus accidat error. Errantis in 4° [illegible]. nota

Ad ultimam respondetur caliditatem remanentem in corde post euacuationem totius humoris putrescentis (dato casu quod euacuetur) esse febrem putridam cum orta fuerit ex putredine, et tunc est febris sine causa quae locis

166

remouetur remoto continuante. quod si ad huc duret remoto continuante, transit in tertiam speciem febris hecticae. ut latius infra dicetur. 3° contra mentem Gal.i et Aui.ae tria sunt ecc. genera febrium seu differentias quae desumuntur a membris.

nota argum.

Post universas solutiones adduco aliud argumentum ex quo nulla ratione assignandum est aliud genus febrium praeter hecticam cuius argumenti solutio aliis visa est satis, mihi autem difficilima est. argumentum est in hunc modum: in quacunque specie febris sive sit diaria sive humoralis sive hectica calor febrilis est in facto esse in humido in partibus solidis cordis et numquam est in fieri ergo quaecumque febris natura est hectica. consequentia evidens est. antecedens in quo tota consistit difficultas probatur. suppono quod calor naturalis et praeter naturam faciunt unam realitatem et unam naturam quantum ad esse quod in quocunque corpore verum est cum solum extat difficultas et controversia de unitate specifica, tamen sic calor extraneus dictus praeter naturam et febrilis in quacunque febre facit unam entitatem et unam naturam cum calore naturali partium solidarum cordis et cum calore naturali cordis cuiuscunque naturae sit eius pars, sed calor naturalis cordis in quacunque substantia sua est in facto esse et in fieri ergo omnis febris est hectica. maior propositio est vera ex supposito tamen quod calor naturalis et praeter naturam non distinguuntur realiter nec unitate numerica. minor probatur ut nulla remaneat difficultas de homine sano, quem vocat Gal.us sanum ut semper cuius sanitas est habitualis

et sequentis caloris naturalis in quo fundatur sanitas. quod non corripiatur aliqua febre: Et confirmatur argumento ad hoc de febre hectica complicata cum putrida in numero quod in qualibet parte tenetica calor febrilis. febris putrida facit unam numero non est per se cum calore febris hectica extenditur in partibus corporis solidis. sed calor hectica indiu... partibus est in facto et in esse quod est calor faciens putridam febrem et unam numero non est per se cum calore hectica, tum quia omnis cursus est appositus notis cum una febris, quantum ad esse caloris externam non distinguatur ab alia specie. 2°

2° omnis febris est res facta permanens et intra alterius sed sola febris hectica est res permanens facta et intra alterius quod solum dabitur unum genus febrium quod est hectica. maior probatur quia omnis febris est morbus et omnis morbus est res facta intra alterius lib. de diff. sympt. cap. 1° minor probatur quia febris diaria et humoralis non sunt febres facta intra alterius ... lib. de inaeq. intemp. cap. 8° post medium sunt cum non omnes solida particula excalfacta, ad absolutionem sunt in quo consistit ... tunc esse febrem hecticam quae partes solida sunt intra alterius et iam omnes partes habent unica dementienti temporis.

Ad primum argumentum negando anteeedens quod in qualibet febre calor extraneus sit in facto et in esse in partibus solidis. et ad probationem respondetur concedendo cum esse calori naturali competit numero constituere unica entitate reale et una numero numerica. sed negamus minorem probationem quod calor naturalis partium solidarum sit in in actu

et in hoc post adventum caloris preternaturalis, qui, cum sit causa huius efficiens febris ephemerae, i. ab habere ante febrem hecticam. ratio fuit quia licet fuerit sit calorem naturalem in hoc optimum sano (dum ab extit) esse imperfecte cum hoc, nihilominus tamen ita desinit esse habitualis, quia solida cordis incipit alterari a calore preternaturali et spiritus et humores deperditur moderatio ipsius caloris et amittitur sanitas. unde quamvis in su membris maneat eadem entitas physica et realis utriusque caloris tam naturalis quam preternaturalis, non tamen remanebit illa entitas utriusque caloris cum eadem ratione formali huius, sed quoniam constituitur calor febrilis sub specie hectica.

Ad 2. si alterius [illegible] per adventum caloris provenientis ab aliqua hectice in febre diaria et in febre putrida non deperditur caloris soliditatum cordis sed potius intenditur et conservatur. Dicas febrem hecticam non consistere in pluralitate aut intentione caloris secundum gradum sed in eo quod calor introductus sit habitualis tenaciter adhaerens solidis et in eo quod aequaliter sit participatus ab omnibus particulis, unde non est per quod calor intendatur et augeatur secundum entitatem physicam et realem et quod imminuatur secundum rationem huius naturalis quae consurgit ex debita mensura et temperatione ipsius caloris in ordine ad naturales operationes et secundum quam moderationem attenditur in ordine ad sanitatem.

Ad confirmationem de febre hectica complicata cum putrida Resp. distinguendo, quia I. calor febris putridae est aequalis in gradu cum calore febris hecticae I. non si dicas quod est aequalis in gradu non alteratur pars solida a calore febris putridae quia simile in gradu non agit in simile in

Si Dicas 2°. qd Calor febris putridae ē intensior in qua quomodo
Calor habitalis pro eo sotidam; alterabilis pars ad suscipiendum alli
virt[?] gradum Caloris febris putridae. Ergo tunc [?] alteroys et
nsui gradus Calor erit in fieri et in dispōe, quamvis tunc pro extentis
Caloris hectica sit in esse. 2° Rj Calorē febris putridae non solum
ēē extraneum extrinsecum, sed ultra hoc ēē putredinalem ingnatum
et infectum. tunc Cuius infectionis et putredinis pars affecta habitali
Calore hectica ē in pōa ad suscipiendam illam infectionem et putre
dinem unde hadroē alterabilis a calore putrido ut tali ut pt
in sitis fra de actuē mentionem Calidum in 4° facta a calore, ut
Bricuti ut duo l. id tria in quo casu minus Calidum in 4° alte
ratur a Calore ventriculi ut duo: non a calore solis ut Calor ē
s. a calore ut ē talis sed ut dirigitur uirtute [?]

Rj 2° argo Concedendo ōē mobile ēē rem permanentem intrō alteroys
et ōi febre ēē unum mobilem. Sed negamus solam febrem hecticam ēē rem
factam, in trō alteroys. q dicta ut melius intelligatur considerandum ē qd
factum sumitur duobus modis uno modo put distinguitur ꝯ fieri et 2° modo
put distinguitur ꝯ successivum. factum ut distinguitur ꝯ fieri significat
rem non solum existentem extra suas causas sed permanentem habitatem
et independentem a ca. At vero fiens ut distinguitur 2° factum significat
rem existentem extra causas pro minimum dispōis dependentis a ca. et in
isto sensu sola febris hectica dr mobilis factus et reliquae febres
mobi fientes. factum 2° modo acceptum ut distinguitur ꝯ successivum

Solu signat rem extante intra na extra cas suas: at ... aut signat rem, extante extra suas cas n tri 2u ... suas ... Et ideo indiget assidua generatione, ut ꝑ maneat qlia ꝑ ... motus, et initio su allisiendo facta ... sucãiuu, ... febres ... ꝑ mbi facti eo solu ad hibita destinctione, qd dum caliditas in ... nam ultra hoc qd sit in facto etiam sit habitus ... ticas, at eo qd talis caliditas ē facta et in dispoe ... surgit diaria aut diuturnis. ista dra habitu expste apd Gm, in lib 8 meth cap ult ad f inquo lo postqm docuerat ... inquo dueniret febris diaria cu hectica sic dicit dife... causis iiii qd diaria in ... (ut dic diam) affu, calorem ... hectis in ... q aegra solvat.

Sobis d ... dicta detrai ... unde Gm asserente in lib 8 me... lo mo citato, diaria et hectica conve inco qd amplius fiant, et lib 9 meth cap 9 ad f dicit qd in exqsita diaria nullus ē ... q cam gignat, l augeat. denique in lib 11 meth cap 2o ante f. dicit uera e ppria curasse febriu hecticaru, et dvenire febrib ... q illo facta qd repente in hecticis et repente in diariis et sequenti ... solum febris hectica ē mbus vere factus ... et diaria ut destinguiti factu d ... Dices ... ubi ueni ee ... diaria exqsita q origine traxit ab a ... ca externa q ... calore remanere in facto ei in spus, et talem calorem ... febre ... potius cam interna et immediata ipsius febris ... tale ...

ir ...

Coire cu calefacto peū, in hoc qd utrumqꝫ nō sit cām ⁊ utrūqꝫ calefac
fuit. Coniūgitur altera ꝯ cꝯiuncta ad hoc curāto corp̄is i hectica
ꝯdiana quemadmodū dictū ē.

Alias deducit drias febriū Avᵒ dicens alia ē febrē
acuta ē alia chronicam seu diuturna. alia diurna ⁊
alia nocturna. rursus diuidit febres in salutares ⁊ pni
ciosas. in ꝯtinuas ⁊ intermittentes. in simplices ē ꝯpositas.
q̄ ōēs dria nō indigent declaratiōe.

Solum ꝯueniens ē ut addamus Glm in lib 1ᵒ de dria feb. cap
1ᵒ cito summopē cōmendare illam diuisionē febriū q̄ma aduerte
hipᵒ in lib 6ᵒ epid sect 1.ᵃ text 29. in quo ꝯstatuit
4ᵒʳ drias febriū. tres primas desumptas ab eentia febriū ⁊ 4ᵃ
ab aliquo ipsius accidente. ꝯ cum febris sit qda calor ē
calor sit quedda alterius rāno dē ē in subiecto. ē sic rōe subiē
alia ꝯstituitur dria febriū ꝯ ex q̄muis in tanto aucto
n̄ adducatur ab hip. ē sic dria febriū statuantur, quinqꝫ
tres ab eentia 4ᵃ ab aliquo accienti ꝯiuncto cu eentia febris
⁊ 5ᵃ dria a subto ipsius febris de q̄ abunde superius
disputatu ē.

Ab eentia febris drias tres orīri drias qa cu nā e-
eentia febris sit ꝯstituta in calore ē in calore tria inueni
antu

Triplex e dria febriu roe caloris. Iª dria febris sumitr a qlitate
Caloris, Cuius occasione locutus e hip in lib 6º epid sect 1ª to
29 cito dicens febres alia s. mordaces alia uo mites. 2ª dria
sumit a motu Caloris de q dria e locutus hip. qdo dit alia
n mordaces sed increscentes, id e febres q in 1º occursu n mordaces
sed tractu temporis suam mordacitatem inferunt. his dictis cofor
qdo dit hip. alia acuta sed q amanu superante, id e q
in 1º occursu acuta uidentur sed paulati dissolvuntur
Cat aut acutas febres roe calentitatis in motu in q uidetur
intelligas Avi in 1º 4ª fen cap. 3 tract 1. qdo febres diarias
uocat pacutas et qdo cois medicorum opinio, illos uocat acutos
morbos q celeri motu a prio ad f usq percurrunt ora sua
tempora. 3ª differentia sumit a quantitate magnitudine caloris
de q loquitur hip. dicens alia confestim acuta, l. istantis
furentes alia pro leucodebiles. 4ª dria sumit a qlitate tang
ibili Calori febrili adiuncta de q loqtr hip. dicens alia
s. arida. alia salsuginosa, alia pemphigodes aspectu
terribiles. alia humida et uocat salsas febres q tangenti
qsi morsum quendam repraesentant tactui eius roe quibus ue
pemphigodes illas febres id e flatuosas in qq febri cutanticula
quaedam aereu salitu tangentibus repraesentat. l. in qq tan
tibus qda scintillarum imago uidetur repraesentari, l. in qq sin

ta sig

Calore pustula apparuerunt in toto corpore quibus fuit pestilens ulla febris tempore Thessalidis nisa de qua intelligitur Hip. quod dicit pemphingodes esse aspectu terribiles. Sub ista 4a differentia existimo comprehendi febres ab aliquo colore desumptas de qua intelligatur Hip. quando dicit aliae valde rubrae, aliae valde pallidae et aliae lividae.

5a differentia autem desumpta non adducitur ab Hip. quia ex reliquis a calore, colore, et qualitate tangibili desumptis satis cognosci potest ut ipse Gal. dicit declarans textum Hip. in 1o de differentia febrium 1o § aperit. n. in hoc text. etc.

Et quoniam omnes istae febrium differentiae sive sint propriae et essentiales sive non parum conducunt ad curationem secundum eas propterea quae sumitur a materia sive a subiecto febrium quia ista de iure differentia principalissima est et in cuius cardine universa de febribus differentia volvitur omissis autem ambagibus in vestram gratiam placuit in praesenti constituere quandam arborem sub qua omnes febres continentur tam simplices quam compositae tam exquisitae quam notae et spuriae et cuius ope tyrones medici ducantur in maximam tam praecognitionem quam curationem cuiuscunque febris, ut autem pede dextro procedamus in nomine Domini in incepto exordio.

Quoddam febrium quae dicuntur in nostra est triplex. Quaedam diaria humoralis et hectica. febris diaria dicitur ephemera ab ipso ephemeron quod spatio unius diei nascitur uiuit et moritur ex Philotheo in lib. 5° de ua astu cap. 19. huius febris essentia est non consistit in mutatione seu extraneo caloris in substantia spirituum seu ut alij uolunt in substantia cordis cum dependentia a natura ad spirituum, unde sicuti est uelox spirituum dissipatio, sic febris duratio, cuius tamen duplex est species una dicitur diaria exquisita quae in sua duratione non transcendit spatium 24. horarum. 2ª dicitur diaria non exquisita et absoluta sed diaria plurium dierum diei diaria plurium dierum intelligatur ubi Galenus in lib. 9° meth. cap. febres ... ex feruore sanguinis sine putredine ... sub genere diariarum prout diaria distinguitur ab humorali putrida et prout distinguitur ab humorali sine putredine ut constat ex textis. et ob eam causam, auctores ista febre uocant mediam inter diariam et putridam, quia diaria accenditur in spiritibus, et non in actu ... accenditur in sanguine et est distincta ex Galeno de diebus 3° de crisibus cap.

2ª forma febrium quae dicuntur a nostra, dicitur humoralis sic appellata quia calor extraneus est accensus in substantia humorosa cordis seu in substantia cordis ut alij uolunt cum dependentia tamen sine natura ad humores, ... febris humoralis est duplex una sine putredine et alia cum putredine, febris humoralis sine putredine ... fit ex sanguine, et ex bile flaua

quando nõia infra adduceni, alia ē febris hũĩalis cũ putredine q̃ fit ex sangue 4° hũre expetuita ex bile et melancõia.

febris hũĩalis putrida 2ᵘ uarias cõsideroẽs uarias pmitit, spẽs qm aut hũĩalis putrida sũitr ab ipsa putredine l. sũitr ab hũore q putrescit. febris hũĩalis sumpta a putredine unica cõstituit spẽm febris putridã sicuti putredo una ē, 2ᵘ spẽm in õi re q putrescit.

Si febris hũĩalis putrida sũitr ab hũore q putrescit, plures ẽt spẽs qa l. cõsideramꝰ tẽm cõmnuita putredinis in q putrescunt hũres. l. cõsideramꝰ intentionẽ et magnitudinẽ putredinis l. cõsideramꝰ frãm illius hũoris q putrescit l. cõsideramꝰ istã cõplicatã. Si cõsideramꝰ tẽm cõminuitã putredinis febris hũĩalis deuidit in cõtinuã q fit hũores pctãtes intra uasa et deuidit in intermitentẽ q fit hũore putrescente extra uasa. Si cõsideremꝰ intentionẽ et magnitudinẽ putredinis duplex cõsurgit dña febris hũĩalis una ex simplici putredini hũorũ, et dr simplex putrida alia ex intensa hũorũ putredine cũ corruptione, mutante frãm et dr putrida pestilens seu maligna. Si cõsideremꝰ ultimo frãm hũorũ q putrescunt sicuti 4ᵒʳ sũ hũores destincti 2ᵘ spẽm, dñ quadruplex ē dña febriũ. omitto alias febriũ dñas tam nanas. illd solũ sũitimꝰ qd ista dña q a nobis

dãtu sũ.

ita ut neq semper accrescat nec semper decrescat sed sit in medio
stata servans eundem tenorem. et appellantur ista tres species a græ
cis. et a latinis, acmastica paragmastica et omotoma quæ omnes
febres sive sint continuæ sive intermittentes ut dicunt proximi fiunt
ab aliquo humore simplici et dicuntur exquisitæ in sua specie vel
fiunt ab humore impuro alteri permixto, et dicuntur et spuriæ
atque ista est generalis divisio omnium febrium simplicium, quæ in nobis
generantur; sive sint continuæ sive intermittentes et ad quas omnes aliæ
quæ sint reduci debent.

Non solum in nostris corporibus inveniuntur istæ febres simplices
sed possunt adinvicem coniungi et complicari ut verbi gratia continua cum
intermittenti, intermittens cum intermittenti, continua cum continua,
et hoc cum alia sui generis, vel diversi generis. verbi gratia coniungitur
febris 3.na continua, cum 3.na intermittenti, et tum singulis diebus, erit una
accessio, in uno die ratione 3.nae intermittentis veniet cum rigore, et in alio
die ratione 3.nae continuæ veniet accessio sine rigore. Si vero coniungatur,
una 3.na intermittens cum alia 3.na intermittenti, taliter ut in unoquoque
3.o die, adveniant duæ accessiones, fit complexus duarum 3.narum
et vocatur talis complexus duæ 3.næ, quod si utraque accessio non adveniret
3.o quoque die sed singulis diebus, unica sit accessio cum rigore tamen, iste
complexus appellatur 3.na duplex. atque idem iudicium feratur de 4.na
ut suo modo sit duplex et triplex, intelligatur etiam de quotidiana in
quantum una quæque cum sibi simili coniungitur sicut de bilioria dictum est.

de complicationibus febrium.

continua cum 3.na intermittenti in uno die cum rigore in alio sine.

duæ 3.næ quæ...

3.na duplex quotidie...

Solum considerare dignu e, qd ardtem magna siticudine seruare 3nā duplicem, cu febre quotidiana, et maxe qdo 3na e notha qa sicuti quotidiana repetit singulis dieb; cu frigore aut horrore ita et 3na duplex. ob qm cam extat ex illo dictu Au, q Iudicat S. f. paroxismos erat mea. sd destinguere 3na a quotidiana in ipsis accessionib; qa in quotidiana accessiones S. aequales at uo in 3na duplici S. inaeqles ut semp uariant accessiones de 3o in 3m in magnitudine et in symptib;

Siticudo 3na duplicis notha e cu qua ea e falla [illegible] quotid [illegible]

Ymmus [illegible] febris quotidiana clungatur cu similit intermittenti distincta sue spei solet etia clungi cu 3na et hoc dudb; mj 1o: cum 3na intermittenti, et tunc noie caret ex bto in lib 1o de dra feb cap 8 et in isto casu in una die eueniet unica accessio S. quotidiana, et 3o quoqs die, eueniet duae accessiones, una nimiru roe quotidianae et alia roe 3nae et utraqs cu frigore aut horrore

qdo distinguitur 3na intermittens cu quotidiana in terminet 3o die duas accessiones

qndo tn clingit ut clungatur 3na intermittens cu febre quotidiana continua tunc excitatur famosa illa febris dicta semi 3na a latinis et a graecis hemitriteus, in q febre considerat, qd qdo ambo humores aequipollentes S. oritur exquisitus hemitriteus, qdo uo alter humor ex istis dudb; superior e tunc oritur n exquisitus hemitriteus ex bto cito. qdo tn e cuerso 3na continua clungitur cu quotidiana intermittente tunc resultat [illegible] hemitriteo, qdo tn febres complicatae inuadunt eade hora, dicunti febres cofusae [illegible]

Hemitriteus

[illegible] exquisitus le.

Dictu e de febrib, q p circuitus ordinatos hent accessiones.

Alie sunt febres quae nullo ordine repetunt, sed iam quotidie iam 4a. iam 3a die. et alterius et hoc in eadem constitutione febris a principio ad finem quae dicuntur erratica, et tales febres oriuntur ex transmutatione unius humoris in alium. ut quando placabilis persequente febre mutatur in humorem melancholicum. vel quando admiscentur diversi humores vel quando contingit error in victu. ex Gal. in lib. 1o epid. sect. 2a text. 22.

noto erratica fiunt quando durante febre mutatur unus humor in alium

Praeter iam dictas duas species febrium, datur febris symptomatica sic vocata quia more symptomatis sequitur aliud membrum magis principalem, quamvis revera non sit symptoma febris autem symptomatica tres sunt species. 1a quando in venis existentibus ante iecur quas Barbari venas Chili, et nos ramos venae portae sive meseraicas appellamus humor putrescit taliter ut in una parte fixus et firmatus illic extat toto tempore putredinis unde quia oritur ab humore obstinatas obstructiones faciente adherente, et paulatim putrescenti continua febris excitatur et saepius diuturna quae non cessat, quousque humor efficiens obstructiones putredine absumatur. 2a febris symptomatica illa dicitur quae oritur ex humore putrescenti non in corpore vasis, sed viscerum et praecipue organicarum absque inflammatione tamen sed cum habente obstructione, quae ipsi viscere adeo impacta est ut plerumque ipsa visceris substantia labefactetur quae etiam continua est diuturna et transcendens terminum continuationis, ita ut neque 20 nec 40 die terminetur. 3a species febris symptomaticae illa est quae ex humore putrescente generatur in ipsa principali substantia vel in porositatibus eorum in venis et arteriis sed 3a species revera dicitur symptomatica

Cu maxe si ex tali huore oriatr inflamão, q febris si maligna pe prin
cipali extat a tali inflamãoe orta ut a phrenitide, angina, perip
neumonia, pleuritide, hepatide, nefritide, aut alterius ptis.
pcis inflamãoe, uocatr febris phlegmonodes, quẽadmodu a brevi
appellatr istani pcium generatr febris q dr Causus ardens et typho
des q gravior ẽ quo inflamão ẽ in pte principalior. oes iste
febris symptica quae ab inflamãoe originẽ trahunt, p diversitate
pcis inflamatae diversa suscipiunt noia. ita ut febris orta ex in
flamãoe uentriculi aut pcium uicinarũ dicatr febris lepyria. febris
ex inflamãoe hepatis aut pcium uicinarũ dicatr firnosa quẽad
mum febris orta ex inflamãoe cũ pcis pulmonis, algida ex
Aetio lib 2 tetrab serm 1 cap 89. ibi Cum istis febrib corpus
p sudorẽ immodicu dissoluitr ut contingit in cardiaca talis
febris uocatr hellodes cuius febris meminit Gal in lib 7 aph
42.

3a febris spẽs ẽ illa q in pcib solidis suã hẽt centrũ eius
causa hectica l. qa ut alteratio huis obstat in assu fixo ualde stabili
agreq solubili. lib 8 meth cap 1o l. qa ut assuetudo quedam
et alteratio in membris firmitr l. qa ipsu corporis habitu com
prehendit lib 1o de dria febriũ cap 3 et ibi principue p habitum corporis
intelligo oes corporis pcs ab spu et humorib distinctas.

377.

Huius febris in genere duplex datur species: una dicitur incipiens et alia dicitur non incipiens. Dicitur hectica incipiens quae a principio invadit ante alios morbos ad quos solet sequi. Dicitur hectica non incipiens, quae nunquam advenit nisi post alios morbos. Sive hectica sit incipiens sive non tres habet species, quas magis proprie Galeni vocant gradus sive modos sive tempora febris hecticae quae surgunt secundum consumptionem trium humiditatum contentarum in partibus solidis ut suo loco dicetur. Istae tres species carent nomine et solum signantur per primam, per 2am et 3am speciem febris hecticae. Quae febris illa datur separata et illa complicata cum febre putrida, in qua complicatione febrium, solum dabitur respectu principii motionis efficientis putrida, 3o quoque die aut 3o aut 4o quia febris hectica sua natura nullas habet exacerbationes, nullos habet circuitus, neque intentiones neque remitiones, sed per totum discursum constitutionis morbificae propter quod sibi est aequalis, ita ut non sentiatur ab aegrotante ipso etc. Hactenus de isto cap.

Caput 2m.

Absoluta illa disputatione de essentia et natura febrium disputatur nunc de corporibus paratis ad febrem quod caput clarioris doctrinae gratia dividitur in duas partes. In 1a de tractatur nunc quae corpora solum quae temperaturis sint magis parata ad febres in 2a

cap. pi

os tendit uile uideo; q corpora magis, resistant, et minus sint parata ad febres. ad 1m q primum attendentes dictum ex a huina sententia corpora magis parata ad febres esse calida et humida et precipue quod humiditas e potentior calidit. addit signa istorum corporum esse dessumenda ex colido sudore urina et excrementis. in 2o ordine constituit corpora calida et sicca esse magis parata ad febres illutas ea seruata lege quod 1o allidant diaria deinde putride, et aliquando hectice. in 3o ordine constituit corpora calida tum q corpora prius afficit febre ephemera et deinde putrida dict. in 4o ordine constituit corpora humida tum q corpora ma ium caspe afficit febrib, putridis dict. in 2a capitis parte uni cam solum, et tunc constituit dicens corpora frigida et humida, et corpora frigida et sicca esse minus parata ad febres et precipue ad diarias.

Pro huius capitis explicatione addito 1o quod textum introducendo hac serie legis ex a huina sententia qui nec nec ... ut fortasse non possimus adeo ex eius uerbis id sensit in hac re nihil ... tamen illud certum sit, princeps statuere omnes q satis diuas inuoluerit difficultates ut ex serie disputationis patebit

2o addito est preclara ... dictum in lib 1o de diaria feb. cap 1o et pluribus alijs in his nullam cam posse corpus afficere et

immutare

B-r-E

ni corpus ad patiendu sit dispositu et paratu extat, quod a p.
oes fhos qui lege sancitu e, actus activorum fieri in patiente
bene disposito, ut Arles testatur in lib 2o de aia cap 2o text
24 quo fundato nixus Au hic adducit corpora magis et minus
disposita ad febres et multo q. ut medici assequantur cas
uel eius aegrotare facientes et solito cognitionibus q causis consentiunt
uel repugnant ut exitioni cognitione possimus liberare corpora n solu a morbis
q etiam a cais inducentibus aegritudine, quod uenitem dpte contemplatus Galenus cum
didicisset ex hisp et roe et experimento calidam et humida constitutione
minari pestem, et intelligeret corpora plena excrementis q n bene difflantur
facile corripi peste cum in tali grasatur aegritudo corpora humida exsicca
bat, repleta euacuabat, impura expurgabat, obstructa reserabat, et in
generis corpora aperte liberabat et sic solido Aum fuisse a gere de
paratis ad febrem cum huius cognitio doceat n solum ad plausioni
q etiam ad p sagioni. quam dram possumus affirmare ex illa hip sentia in lib
2o aph 34 dicentis in morbis minus periclitari q unus corripiuntur in morbis sue
sae temperaturae.

Et si in lib 8 meth in cap 8 istam Au sentie de corporibus paratis ad febres
quibus uidisset aduci se paratus cuius asentia Au in duobus 1o quod dicat corpora calida
et sicca ee magis parata ad febres et 2o q dicat corpora temperata magis ee
parata ad febres quam alia corpora. ut uelis asseqmur bene mente sub breuibus
ista e eius sentia. corpora magis parata ad febres suo ordine sunt isto
1o calida et sicca 2o calida et humida 3o calida tm 4o sicca tm 5o
temperata. 6o frigida et sicca, 7o frigida tm, 8 humida tm, 9
frigida et humida. sicut q in duobus Aa distrepat a Galeno sic duae insurgunt
difficultates no exiguae.

3a

Difficultas est quomodo dicit Avicenna corpora magis parata ad febres esse calida et humida si Galenus dicit corpora magis parata esse calida et sicca quia sunt propinquiora magis [illegible] unitati ut probo. Et primo auctoritate ipsius Avicennae in ista fen capitulo 5° ubi omnes [illegible] ustus cadentes et ubi statuit corpora calida et sicca esse magis parata ad febres ephemeras. 2° probo corpora calida et humida sunt [illegible] utroque corpora calida et sicca quia minus sunt disposita ad febres quam corpora calida et sicca. Antecedens [illegible] probo quia [illegible] sit [illegible] caloris in humido [illegible] [illegible] nati [illegible] inter [illegible] debellantis sunt superiores in corpore calido et humido quam in corpore calido et sicco quia corpora calida et sicca magis sunt parata. 3° illa corpora sunt magis parata ad febres quae magis conveniunt cum qualibet febris sed corpora calida et sicca magis conveniunt cum qualibet febris ergo corpora calida et sicca magis parata sunt. Maior est Aristotelis [illegible] et corruptione ad [illegible] dicentis quod inter habentia symbolum facilior est transitus minor probo quia febris est passio calida et sicca ut [illegible] dictum est.

Huic difficultati [illegible] in libro de morbis capitulo [illegible] locutum fuisse de corporibus simpliciter et absolute paratis ad febres in communi [illegible] ad plura genera febrium ut ad hecticas ad diarias et ad febres [illegible] ex solo feruore humorum et hoc voluisse Avicennam quando in capite [illegible] locutus est de diaria [illegible] si loquimur de parata [illegible] certa et determinata specie febris [illegible] de febre putrida absque dubio corpora magis parata esse calida et humida et sic esse intelligendum Avicennam in [illegible] capite et ob hanc causam asseruisse et dixerunt quod [illegible] corpora vehementius [illegible] parata ad febres sunt calida et humida [illegible] cum humiditas est fortior caliditate [illegible].

Quam solutionem tanquam veram amplectimur et sic robotamus(?) quia corpora calida et sicca sunt biliosa habentia calidos et siccos [illegible]

fatē inflamabiles & rara in corpore, q̄ oīa deficiunt in corpori
calido & humido & corpora calida & humida ē magis parata
esse suaq̃ nā ad febres putridas immo ad oēs mbos putredinis grauis
nō pbasset Gal. in lib. 1° de temp. cap. 4 usq ad 6 ex pluribus hip
auctoritatibus ostendentibus calidas & humidas constitutiones ē obnoxias pu
tredini grauesq & pestilentes mbos pducere. possumus pbare ea
eo q̄ corpora calida & humida hent in se pria putredinis
consideremus adhuc in temp° sanitatis proxime accedere ad putredi
ut colligitur ex alui deiectionibus ex urina ex sudore ex ac
spirōe q̄ magis fetent in corpore calido & humido dicente
Gal. in 2° lib. 8 meth. cap. 7° post. p. fetorem autem ē signum pu
tredinis dicit Gal. in lib. 1° prognost. ult° & in lib. 5° simpl. cap. 2°
jam solutionem ē ad mentē ipsius Gal. patet inde qd postqm in lib. 1° meth.
cap. 7° ~~ceteris~~ paribus maxime n. oibus putredinis mbis & dixerat Gal. temperam
calidam & humidam ē magis paratam ad febres putridas in cap. 8° sequ
in p. postqm statuisset ē intemperias dicit oportunissimam
ad febres ē calidam & siccam, ecce dicit ad febres in cōi, & n ad febr
putridas ut colligamus ad febres in cōi magis parata ē corp calida
& sicca at uō ad febres putridas magis parata ē corpora calida &
humida ut explicatum ē; possumus autem confirmare istam dnam gal
qui in 4° loco statuit corp magis parata ad febres ē humida
temperata in actuis at uō Gal. in 8° meth. 8°. cito in 4° loco constituit
corpora sicca ut assequimus autem fuisse locutum de paratis ad febres
putridas & Galenum fuisse loquutum de paratis ad febrē in communi.

2a dificultas q insurgit e qd Gls in lib 8 meth cap. 8 cito in s° loco astituit corpora temperato ie magis parata ad febres cu de ta lib corporib temperatis, nulla fecerit mensioe Au 4 dni et adulto qm aroe alienu ur q temperata corpora n resistant magis cas egrotare facientib qm corpa frigida et humida et qm corpa frigida et sicca ut fate erit pbari autorite et roe 1a auctoritas dicti apd Glm ipsu in lib artis cap. 8. ss. destinguens ibi ex eo q ubi ex uaria resistentia ad cas morbificas astituit uarios sanitatis mos determinans illa corpa ee magis salubria q magis resistunt cu q optima sanitas e prius et spicialius dicatr de corpe temperato sicut ei dicti, cum talis no minor sit pfectio in corpe temperato qm pfectio operu 2a auctoritas dicti in cap. 13 de cerebro temprato in p. ubi Gls statuit illd ee signum cerebri temperati q minus ledatr a cas calefacientib, infrigidantib, humectantib et exsiccantib, qm cerebru intemperatu 3a auctoritas dicti in lib 3° aph 19 in cuius comento statuit Gls ideo no frequenter accidere egritudines ex repugnia corporu et ponit exeplum in corpe temperato cuius resistia insurgit ex meliori temperamto ex robustiori et pfectior facultate ex puritate rectoritatu lib de opta corporis astitutioe cap. 5°. ex debita quante et qlitate disoru, ob qm cam in lib 2° aph 44 dicebat Gls corpora opte attemperata ad longa senectam puenire nisi forus tri pp repugnia Gli cu se ipso solet ab aliqq in hac pe dtro uerti

magna illa difficultas. q corpora temperata magis resistant
cais ægrotare facientib, qm corp in temperata sed qa ista
difficultas no e directe huius loci et a nobis fuit adducta in co
mentariis nris ad cap 8 artis med. et adducti dco Gale in comm
ad fen 1 1, ideo a nobis omittetr et solum sub breuib, remedio
tollemus repugnia cu de ipso.

Dicendu igitr e ad pposita difficultate qm in lib 8 meth
cap 8 cu dco in 2o loco detrauit corpora temperata ee magis
parata et disposita ad febres qm corpora in temperata frigida e
humida et qm frigida et sicca, no voluisse qd absolute et simpl
corpa frigida et humida magis resistant cais efficientib, febr
qm corp temperata sed tm voluisse ostendere varias aptitud
et dispoes ad febres, desumptas qlite tm ex varietate tempe
ramentoru nullo habita ride ad alioru q simul cu temperam
concurrunt ad resistendu, qsi dicat Gal, q si solum attendam
in corpore temperato et in corp intemperato, ipsas temperatur
magis resistet cais inducentib, febres qlitas q intensior, qlit
reperitr in temperatura frigida et humida et sicca, im qa in
tensior e qlitas q febri qm in corp temperato. at vo si conside
remus alia q simul cum temperamto concurrunt ad resistend
ut suo loco diximus in isto sui hic locutus Gal et ideo Avi
in isto cap. nullo omissit corp temperata qa in suo catalogo no
solum

Videmus uarias aptes ad febres ex uarietate temperamenti se
sumptas [illegible] ex quibus alia ca q reperiuntur in corpore
et cum opposita temperatura magis repugnet febri tangit
tem notem eam relinquit, quia corpus temperatum omnibus
magis resistat.

His sactis suriety laudo sententia lodouici lemos in comment. suis
ad lib 8 meth. cap. 8. q tribus clorib declarat uniuersa doctrinam,
de corporibus paratis ad febres. 1a cto talis e ubi loquendo de cor
poribus magis parata ad febres hac sonic ordinante, 1o calida et sicca
2o calida et humida 3o calida tm, 4o sicca tm. 5o temperata
6o humida tm. 7o frigida et sicca 8o frigida tm, ultimo frigida
et humida. 2a cto corpora magis parata ad febres putridas sunt
corpora calida et humida 2o humida tm 3o temperata 4o frigida
et humida 5o calida et sicca 6o calida tm 7o sicca tm ultimo
frigida et sicca. 3 cto ad spes febrium corpora magis parata sunt illa q
maiore ruminantia et symbolum habent cum hac [illegible] illa spe febris
p. q. corpora petuitosa ad febres pituitosas corpora biliosa ad febres bi
liosas, et diarias magis parata sunt et pari lege comie de corporibus me
lancholicis et sanguineis.

Cap 8m

Absoluta iam tractione de natura et forma febrium et de corporibus paratis
ad febres ut agat Au de sieb seu de statibus febrium tria facit in
isto cap. 1o diuidit et annumerat tempora febrium 2o declarat unum
quodque tempus 3o et ultimo quasdam regulas uarias adducit q summopere

conducunt

ad eo tem cognitioni; ad primam igitur perin accedentes de tota
horas febrium et cuiuscumque alterius aegritudinis esse 4or scilicet principium
augmentum statum et declinationem, sed talia tempora esse et ctiam
et esse particias 2° dicit tempora periculosa esse principium augmentum
et statum quam in declinatione ut in pluribus mori secura non moritur aeger
ex ui febris declinantis sed fit ex alia causa potest aeger febricitans
mori in declinatione in 2a capitis parte dicit illud uocari principium
febris in quo calor naturalis suffocatur a materia et in quo materia est cruda
augmentum uero dicit uocari quod iam calor manifestatur et incipiunt
apparere signa coctionis aut signa dicte coctionis, subiecit dicit
statum uocari illud tempus febris in quo est maior pugna inter
ipsam naturam et causam morbificam, et in quo agitur pluribus uictoria aut
naturae aut morbi de tempus status, in febribus acutis que
repetunt per circuitus non transcendere unicam accessionem seu circuitum
et hoc cogimur apposteri sed aliquando extendi tempus status ad duas
tres accessiones, ut in aegritudinibus cronicis et diuturnis in quibus plures
accessiones sunt subiectes in omnibus et deinde in tempore status perfecte
adesse coctionem, declinationem autem dicit uocari quod iam calor naturalis
superior euasit, sed causam morbificam donec post coctionem et sequens
tionem eam expellat
in 3° et ultima parte capitis ut decet Au. in omnibus febribus
non esse aequalem tempus status dicit aegritudines uariis esse accutas
tiam

usq3 ad 4um diem et febre diaria dicendo sub isto trã licet n dicit de ea
accutarum, et illa recedit caim qa ad hoc ut aliqis morbus dicatur
acutus no solum e necessariu qd velociter perveniat ad statum
sed qd sit etiam periculosus, deinde dicit accutas febres habere statu
usq3 ad 7um diem et alias minus accutas se extendere ad 14
diem sicuti et alia acuta cronica ex decidentia q extenduntur
ad 21. quemadmodu cronica q triginta, ad 40 et 50 et ulterius
concludit Galenus caput dicens plures ee morbos q habent principiu
augmentu et statum in unica accesione, et alios ee morbos quoru
augmentu e longius et alios quoru status, et alios quorum
declinatio, et hactenus de litera capitis.

Pro maiori explicatione huius capitis advertendum primo sic hora febrium
et sicut reliqua egritudinu et horas febriu vocari a Galeno q a Galeno
dicuntur tempora. tempus autem in morbis ut Galenus advertit in lib de
morbi temporib, et in lib de totius morbi temporib, utrobiq3 cap. primo e
illud qd Simplicit tempus appellatur de quo agens Aristoteles in lib 4o
phis cap. 11. text. 101. dicebat qd e numerus motus secundum prius et poste
rius; nec e tempus conveniens in quo auxilia medica debent
administrari ut dicit Hip. in epistola ad Cratebam no 19.
sed solum tempus e pars seu etas morbi q variata quadam succe
sione et progresu in aliud et aliud morem mutantur no aliter qm
alia

mutant etatis ualitudini ut explicuit plato in thymeo

de fini na quemadmodum alia pro generantur 2° genita augent

usque ad uigorem inquo aliquamdiu consistunt ac 4° et ultimo

incipiunt contabescere et declinare usque ad mortem natem

pari ratione morbus postquam e productus augetur usque ad uigorem

inquo postquam aliquamdiu permanserit et constiterit declinat

et decrescat, et quam cum pro in aliis dr etas in morbis

tempus appellatur et tempus pars morbi qua totam morbi

constitutio integratur, ex morbi temporibus tanquam ex partibus, et

quam dictam dicebat Gal in lib de consta secta ad Trasib cap

35 quod tempus morbi e motio cause morbifice quatenus ex uaria

transmutatione cause morbifice, uaria proueniunt morbi tempora quando

cum ca incipit operari dr princ. morbi quando uehementius

operatur, dr augmentum, quando tum in actionis uehementia stat

dr status e uigor morbi. quando tum lacie remisse agit e declinat

ista morbi tempora sunt in duplici dria, alia uitia et

alia partialia. tempora uitia attenduntur in ordine ad totam constitutionem

morbificam hoc e in ordine ad totalem durationem morbi ut

v.g. si morbi duratio e quatuordecim l. plurium dierum tempora

uitia desumuntur ad urationem quatuordecim dierum.

temporum particularium attendentis iu unius determinate accessionis, ut si quis si morbus quotidie repetit per accessiones aut 3° aut 4° die in qualibet die in qua aduenit illa accessio partis in ueniunt 4or tempora particularia scilicet principium augmentum status et declinatio que inter se distinguuntur quia licet tam uniuersalia tempora quam particularia consurgat ex uaria motione cause morbifice, nihilominus tamen tempora uniuersalia consurgunt ex uaria motione totius cause morbifice, aliis tempora particularia consurgunt ex motione illius partis materie que peculiarem illam accessionem facit.

2° dictum est quod tam uniuersalia tempora quam particularia cuiusque morbi sumopere conducunt ad partem prognosticam et ad partem curatiuam ratio sum talis est quia siquis ignoret tempora morborum nullo modo assequetur in quo tempore morbi aeger sit constitutus in maiori periculo scilicet quod periculum iam pertransiuit aut quod moriturus sit aeger aut saluandus cum non in quo cuiusque morbi tempore aegri sanantur aut moriuntur, ut statim, dillem, nec similiter qui ignorat tempora morborum iudicabit de malitia aut de bonitate crisis cum dicat Galenus in lib. 3° de crisibus cap. 5 statum esse crisium esse regulam et normam quia in statu optima est crisis et quanto magis distat ab statu tanto magis reprobatur. conducere autem morborum tempora ad partem curatiuam magis quam certum est quia si sermo fiat de administratione uictus legite Hippocratem et Galenum 1° aphorismorum 8. 9. et 10. si de sanguinis missione et purgatione legite Hippocratem et Galenum aphorismo 22. et 24. legite 2° aphorismo 29. et alibi saepe. ex quo dicta ut anno preterito docuimus non liceat colligere opportunitatem et occasionem administrandi auxilia

medica

c. c.

oiri a temp. qtem tempus e, sr ambo quem in temp tangi
in mensura et in agrotante tangim in subto mbi videtam
a mutatioib. n. q aspiciunt in agrotantib et mensurant
temp. no aut ab ipso temp. roe accipim destinguendi te-
pora et administrandi auxilia in hoc l. in illo temp. q tem
mbi q varias suscipiunt mutaões x varia temp. mborum
diversas et adducunt medicos q varias nobis pstant oportam
tales administrandi aut relinquendi auxilia medica

De morbi temporibus in particulari. 3° porro no satis ee temp. mboru in quo comuni et in gn
cognovisse sr nanu ee ea in parti explicare et 1° temp.
vlia et deinde partia. pmu vtr e illa pars mbi in qua nativ

principiu universale qd. calor incipit luti suffetari ab humore efficienti mbum atqz ut
unico verbo dicam e totum tempus crudidatis et gnuis ab ho
in lib 1° aph 12 et lib 1° de cris. 19. et 1° pgnost q diu
pmu de trib. sr de primo mbi insultu l. prima mbi invasio
q caret latitud. 2° dicatr de primis trib. aut 4° dieb. et ult
dicatr de illo temp. qd n circumscribitr no dieb. sr signis co-
tionis solum in psenti accipitr pmu s° no de temp. crudi-
tis. 2u tempus vtr di augmentu in quo ma efficiens m bum

De augmento. alteratr a calore nativo decogti et aparent signa mani-
festa coctionis aut aparent signa d° coctioni ut dixit
Au no aut pssum istaq de augmto dicta S. optime intelligi

ni prius supponam ex Gal. lib. de totius morbi temporibus cap. 3 et 5 de
Crisibus cap. 17. haec tria invenire coctionem perfectam, coctionem
manifestam, et coctionem obscuram perfecta coctio dicitur, quando in uri
na sedimentum quod apparet est album leue aequale et continuum; obscura
coctio dicitur quando conspicitur urina facta ex aquosa mediocriter sub,
pallida et quae simul fuerit turbida, et sic perseuerit, manifesta autem
coctio vocatur, quae media est inter manifestam et obscuram. ut v. g.
quando in urina apparet illud sedimentum tertium quod vocatur nebula
aut sublimamentum ut quod assignatur. In morbum est in augmento
et principium praeteriisse naturam debet apparere manifesta coctio magis
aut minus prout augmentum magis vicinat cum principio aut cum statu
praedicta intelligenda est de morbis salutaribus nam in augmento morbi lethalis
potius incipiunt signa contrariae coctioni ut quando urina conspicitur omnino
ex ante cruda, et nihil eius nebula apparet nigra quae nigredo
in sedimento est signum contrariae coctioni quae dicta Gal. in lib. de totius morbi
temporibus cap. 6. 3um tempus est status seu vigor in quo est magna   de Statu.
pugna naturae cum causa morbifica talis ut natura aut morbus debeat vin
cere de quo tempore morbi dicebat Hip. in lib. 2o aph. 30 circa initia
et fines omnia sunt imbecilliora et in hoc tempore cum sit vehementissima
pars morbi. 1 de Crisibus cap. 1o et l. 3o de Crisibus cap. 5o optima
et exquisita coctio perficitur tempus status in acutis constat unico cir
cuitu seu paroxysmo, at in chronicis expluribus hoc autem non cognitis nisi probe
non

aliqdo tri statvs mbi aliculi extendi etr, ad duas alterationes q intr se æqles existant cũ alijs alterationib, sint maiores ut explicuit Gales in lib 1º de crisib, cap. 10.

4ª tempus uitẽ ẽ declinaõ q sic appellatr illa pars mbi, in q uirtus iã euasit superior, & cum mbifica & iã cã expellit nõ gd uelimj in declinãe uti fieri crises ẽ mbrã Ludouica cã, dicit dº Gal̃m 3º de crisib, cap. 5º et dixerunt 4º aph 22 ad istã crisim nãriũ ẽẽ qd antecedat coctio deinde separaõ actum cõ ẽ euacuaõ seu expulsio sd uelumj dicere qd in declinaõe manifestetr uictoria nãe cũ eo tempe imminuatr cã & minu atr mbus q paũ antea erat insummo sua magnitudinis ẽ ne dolum ista tempª in ueniuntr infebrib, sd etã in alijs mbis ut v. g. in inflamaõib priũ uitẽ ẽ totũ tempus fluxionis qdo pẽs q patiuntr inflamaõe replentr sanguinolenta ... augmtũ dr qdo iã cessauerit fluxio ẽ qd inpẽ inflamata ... incipit putrifieri, et pars magis distenditr etj si nil fluat de nouo, quẽadmodum etj uocatr status qdo hũor ille uertitr inpus et pẽs magnis dolorib, cruciantr, ut ellegantr dicebat Hip. 2º aph 47. p illa uerba dum pus xficitr & inflamaõ uo q n supuratr sd tritr sai resolutione in ca dicetr status totum illud tempus quo calor ptr nam ẽ pẽs distentio nec augentr nec minuuntr sd in eodẽ statu pseuerant, si tri inflamaõ q supuratr, aut di geritr minorẽ tumorẽ ẽ tensionẽ redat, tum uera dr declinaõ

Uniuersa ista dña ē desumpta à Gtō in lib de diebus morbi temporib; Cap 3°.

Alia s. partia temp. morbi q desumi diximus ex uaria motione alicuius portionis caē morbifica unde sciendū ē morbos ēē in duplici dña alios inqq tota mā efficiens morbum simul mouet ad candā agritudinē in qq nō danti tempora partia et si dantr nō tn destincta ab ullis, ut uidere ē in febrib; cōtinentib; quarū tota mā cōtinua ex unica accessionē integrati, q aut semp accrescat, aut semp decrescat, aut semp seruet eundē tenorē alij s. morbi in qq tota cā morbifica efficiens morbum nō simul mouet sed pars post pem qles s. morbi illi q repetunt p circuitus et periodos. temp. q partia q cōstituunt circuitum, si loqmr in rigore solum tria extant in febrib cōtinuis q repetunt p circuitus. sq augmētū status et declinaō; rāo sumitur ē qa cū tales febres cōtinua ante qm solluantr nō ueniant ad tempus sine febre nō incipiunt de nouo sed solum de nouo augentr, uigent et declinant, qd si ullis asseuerare appellari ēē priū parte in febre cōtinua qd ante augmētū pulsus coartctatatr et minor redditr, dicus tale tempus adhuc ēē declinaōl, sed magis remissā et pxima priō augmenti. etiā in febrib intermitentib q hent innouationes pprias qles illa s. q incipiunt cū rigore cū refrigerōe cū tremore cū alijs accidentib, in qq. febrib, calor manifeste oprimitr et retrahitr ad interiora, dicente Gtō in lib; 1° de dña feb Cap 7° ad med.

& elligantiss.e in lib 3° de p̄sag: capitulo cap. 7° post p. ss. tametsi
q̄dā febres & ē in qq. fras ēminera putredinis ē extra
uasa temp.a partia ēstius circuitus seu periodi erunt sex,
scs p̄nu, inæq̄litas, augmētū, status, declināo, ēintruallum
seu integritas. p̄nu dr qdo incipit circuitus tanq̄ a tpo
aquo ex sanitate l ex intsuallo ē integritate aitis allesius
cum frigore aut horrore aut rigore. inæq̄litas dr qdo tam
hūor efficiens partem circuitū febris incipit putrefieri, ē a
lor, in p̄tib. interiorib. psentiti q̄dā feruor ad huc extantib. frig
oris p̄tib. extremis. augmētū parte appellar, qdo tā ille feruor
seu calor, tam intus q̄m extra psentitr, at uō status dicitr
qdo iā calor intus ē extra æq̄lit psentitr ut desiti me
possimus destinguere an maior sit calliditas intra q̄m extra.
declināo dr qdo febrilis calor nō sentitr sic intensus in p̄tib.
internis ē in regione thoracis quemadmū in p̄tib. extrnis p̄cipue
in manib. ē pedib. ut opte dont hip ē Gal in lib 1° ad Glaucō 4°.
ultimo dr intruallū seu integritas qdo cessat calor febrilis ē iā
nō sentitr, ē p̄tes intrnas ē extrnas. ista sex mbr temp partia
excedē Gal possr reduci ad 4.or si inæq̄litatē tribuamus augmento
ē integritē seu intrualū tribuamus declinat.

Hæc dicta sint de temporib. utilib. ē partib. febriū ut asse
quamr multū distare intr se, ad optam methodū curatiuā
exequendā q̄a in p̄no uti febriū tuto ē cū securitate possumus sanguis
ē purgātē exercere.

Et in principio partium de principali intelligitur hip. quando in lib. 2° aph. 29
dicebat incipientibus morbis siquid tibi uidetur mouendum moueto. et I° aph. 24.
quando dixit in acutis morbis raro in principio utendum est medicamentis purgantibus
et de principio partium loquutus est hip. in lib. 4° de ratione uictus 39. in principio
quando dixit nec cum iam adsunt accessiones nec cum multo post futurae sunt.
Cibus dandus est sed cum declinat ac cessant et maxime a principio recesse-
runt et quod eis docuit I acut. 46. similiter Gal. in lib. I° aph.
19. Et principia earum oportet obseruare de principio eius partis intelli-
gatur Gal. quando in lib. 2° aph. I° dicebat adeo nociuum esse somnum — Somnus in principio feb. maxime nociuus
in principio partium febrium ut cum somni dixi febres ad existentiam — nota
perueniant et subinde accessionum loquutus est hip. de principio augmento — ex principio statu
et statu partibus quibuscumque dixit in I° aph. II. in accessionibus
abstinere oportet est. et aph. 19 sequenti quando dixit iis qui per circuitus
accessiones ... nil dare oportet in isto eius sensu intelligatur Cornelius
Celsus in lib. 2° sui operis cap. 10 post in § quod si uehemens
febris urget et quando dicebat sanguinem mittere in accessionibus est agrum — nota
iugulare. De istis temporibus partibus et principio de statu
partium intelligatur Gal. quando in lib. 2° aph. 29 in statu morbo-
rum negat sanguinis missionem et purgationem.

ex uniuersa ista doctrina colligo Auicennam per hanc febrium intellexisse
tempora in morbis etiam quamquam sed illa dumtaxat, quae dicuntur partes
seu aetates morborum resultantes ex uaria mutatione causae morbifi-
cae et ista tempora sunt 4 principium augmentum statum et declinationem

ulterius ista temp.a in duplici dña, alia utlia q. 9surgunt ex uaria mutatõe totius cõa essentiis mbiis. et alia ee par ticularia q. 9surgunt solum ex uaria mutatione illius pcis mãe q. 9stituit partes accesiones seu paroxismos seu circuitus seu periodos q. õia idem st. ut statim declarabo. Colligo ulterius febres õtinuas q. repetunt p accesiones carere pprio parti. et febres intermitentes q. repetunt p circuitus ultra tria tempora partia alia duo sere st. in oglitate et interuallum, sd interuallu põe reduci ad declinõe õmagli tate ad augmentu, deinde temp.a utlia ee pões seu etates totius 9stitutionis mbi, at uo temp.a partia ee pões seu etates, accesionu seu circuitum, deniq. colligo q. uersetr dña inter temp. partia et utlia in orde ad recta adminis trare auxilioru.

Sd antea qm ulterius pgrediamur explicãe istoru q. 9ceta et illoru q. dicenti. Scito ẽ periodu circuitu, paraxismu et accesione simplr et absolute loquendo suponere p eode et uno cande q. te signare, qm Gal. in lib. finitiones medica fol 46. sub litera D. et in lib de typis cap. 2.o dicebat circuitu seu periodu ee tempus. intentionu et remitionu in mbis factu, hoc. ẽ ut ipse Gal. dit in lib de mbi temp. cap 2.o in fini

ē reditus p circulū ad idem, destinguitr circuitus á typo,
q͠a typus seu formula ē ordo intensionū & remissionū in
morbis hoc ē ordo accessionū & circuituū, ex oib; autē istis s;
Circuitu periodo paroxismo & accessione sola accessio mutat,
nam q͠a accessio apd Gal͠m sūit duobus mōis unomō p͠ut ē
pars q͠dā circuitus periodi et paroxismi. 2° mō accipitr acce
ssio q͠tenꝰ ē idem q͠d circuitus periodus et paroxismus
q͠do q͠d accessio cōsideratr ut ē pars circuitus & paroxis
mi, tunc diuiditr circuitus periodus seu paroxismus in duas
tm̄ p͠tes s; in accessionē & declinōe, lib. de mbō temporib; cap 6°
in p͠ lib. de totius mbi temp. cap ult. ā mō ut clare p͠eat
in ista cōsideratōe accessionē solum cōprehendere p͠ncipiū augmētū
& statum excludendo declinaōe. x° qm̄ signōe dicebat Gal͠
in lib 1° aph. 7° etenim accessionꝰ et q͠ oēs simplr casus ma
ximos hēt morbus p̄ acutus statim in primis mbi dieb; s;
sicut intelligatr 4° aph. 36 post mō q͠ asseruit mbos p̄ acu
tos statim in 1° die ue hemētiss͠a hēre accessionē, deniq; x°
istā d͠rā intelligatr Gal͠ in lib de mbi temp. cap 6° citato q͠do
dicebat accessionē ē p͠tem deteriorē totius periodi et insultū
q͠dē q͠a cū in ista cōsideratōe, cōprehendantr sub accessione solum
p͠ncipiū augmētū et status q͠ s͠t tempa periculosa in q͠s dūtaxat
solet allidere mors

optime dictu ē accessionē ēē ꝑtem deteriorē totius periodi cū solum remaneat declinatio q̄ ē altera pars periodi in q̄ nō moritur æger. quo iā dicta accessio 2° mō includit declinatiō ultra priū augmētū et statum in q̄ significatiōe locutus ē Gal. quōd in lib 4° aph. 43 ante med. dicebat exquisita 3na numqm inuenies extra 12 horas sua accessionē extendere, et parū infra dicebat, qd. n. in cōtinuis valet una dies hoc in intermitentib, accessio, et 2° istam sententiā eius locutus ē Hip. in lib 4° aph. 30. dicens qq. cunqꝫ accessiones fiunt q̄ cunqꝫ hora demiserit febris &c.

q. supposita dna. cōpote intellecta ꝑ expositione textus Aui ut integre intelligatur antequam ulterius progrediamur opꝫ aliquas dificultates de medio tollere. I difficultas ē.

Nō oīs morbus hēat 4or tempora:

Et pro nega qd nō oēs morbus hēat 4or tempora & auctorites et rōnes. I auctoritas hētur apud Hip. in lib I epid sect 3. text 20. affir[mat] rite dari aliquos mbos q statim in p° vigent ac florent, q° in tal[i]b; mbis defecit augmentu. 2a auctoritas hētur in lib de mbi temp[orib]. cap. I°. ꝑ. tempus itaqꝫ nullu inflamatiōis generationi singulariter, ꝓpriu attribuitur, ab eo quod augmenti ē dictū. ꝓ unū ē uniuersu[m] a primo insulto usqꝫ ad statum afectus increscenti. q° inflamatio nō hēt 4or temp. 3a auctoritas hētur apud Galm in lib de opta secta ad Trasibolum cap 47. ubi nō solū reprehendit illos q affirmant oēs morb[os]

ꝑ auct[oritatem]

4or tempora qd hoc ei falsu pbat multis rõib. 1a qa apoplexia statim in 1o inuasione tota hẽt magnitudine qm hẽre pot. 2o qa mbi q p crisim trãnt, priuant declinaõe cu crisis p fecta nõ accidat ni in statu, et qdo crisis fit in augmto tales mbi priuant statu et declinaõe; 3o qa in pnõ poss mbi de medio tolli euacuoib celebratis a nã aut ab arte; a nã ut otingit in euacuoib simptẽcis p sanguinis fluxũ ex narib, ex utero in euacuoib p sudores et alui fluxũ quam euacuoũ interuentu nõ solu mbus remittit et declinat sed impedit ne p ueniat ad illa magnitudine ad qm p ueniret ni ma pellans nõ fuisset euacuata a nã et sic tales euacuões facte in pnis mbõru solent ee laudabiles, nõ rõe eõ q euacuat sed in rõe signi ostendentis robur et firmitudine nãe, et multo melius in p. euacuõe facta ab arte mbi de medio tolluntr, sic Gls ipse in lib 9o meth cap. 4o gloriat se hegulare febrẽ sinochu celebrata sanguinis missione usqz ad animi deliquu sic in lib 13 meth cap. 11. incipientes oculorũ inflamaões medica purgaõe se unica die p sanasse testat. sic Au in 3ta fen 4o 2o cap. 63 de curõe 4nae dicit aliqdo febrẽ 4nã fuisse p sanatã in pnõ ex ibito forti medicina purgante, quis dicat hoc ee rectũ ab errore; 4o auctoritas hẽtur apd ntum Au infer 2a 1a doa 1a 4o 1o cap 7o. § scire debes qd egri tudines plurimae quatuor hẽnt horas q ex sententia hip. Gli et Au. nõ oẽs mbi p currunt 4or tempora.

2° prob. hoc pars rōe q̄ mbus ē res simplex et similaris q̄ mbus oīs nō pōt hēre 4or temp.a ans ē notū qa mbus nō ē tam̄ compositus ex uariis p̄tib. cōpositū imo potius statī cū incipit, totā suā hēns eentiā solū crescens magnitude ab ipso mbō q̄ postea eius fit ut cōl. gli. lib. de mbi. temporib. cap. 3° et 2° lib. de totius mbi temp. cap. 2° lib. 1 de ..is cap. 2° an..e f. ... pbo qa mbus in primo insultu totā illā hēt eentiā qm in suo genere pōt hēre una q̄q3 res. et cōfirmatur, qa temp.a eentialia mbi ita appellant. q̄d pēs q̄dā sint eius eentia discriminantes sed mbus in sua nā nō recipit uariationē q̄ nec oīs mbus hēt oīa temp.a maior ē nota minor eē pbo qa oīs mbus cōstituitur in eē talis, per .. hoc q̄d 1° eē p se lædat operōes, at uō magis aut minus lædere operōes nullā eentialē uarietatē pōt cōstituere in mbis.

3° fehris cōtinentis una datur spēs q̄ a p̄no ad fine usq3 semp. crescit et tota ē augmētū 2° q̄ a p̄no ad finē usq3 semp. decrescit et tota ē declinatio, 3° q̄ a p̄no ad finē usq3 semp. in eodē statu p seuerat ita ut nō declinet neq3 augeatur sed tota sit status, q° saltim isti mbi nō hent 4or tempora ans cū toto discursu ē notis et cōfirmatur ex eo qa cæcitas rōe fulguris et surditas rōe tonitruus subito cōtracta nō p currunt 4or temp.a cū tales ægritudines excitat subito in mbi uigore. q̄ male dictū ē oēs mbos hēre 4or temp.a

4° mbus q̄ incipit a mā cocta l. a mā putrefacta nō pōt hēre 4or temp.a

q° nō oīs mbus dīct 4° tempore ais ē necta, qa pmū ē totū tempus.
Cruditas eo rō ano mbus qincipit āmā cocta aut putrefacta a fortiori.
Caret pmo cruditas pōt autē nihilum. cirri ama cocta certissimū ē p° g.
qdo in uenis distantib, a corde aut extra uenas in aliq pte remota
colligit aliqs hūor peccans q paulatim dlogtt. sed qa ē getus cōnoirri
tal necq excitat mbum donec post coctioni moueatt. exicitet ad expul
sioni et excitet mbū tunc talis mbus incipiet ama cocta. Si ulti qdo
febris diaria in augmento aut in statu mutatr in febrē putridā
febris illa putrida incipit amā cocta qa dicente Gal in lib 1° differētia
febriū cap 7° inp inseparabile accīs pprium febriū diariarū ē coctio
in urina statim in 1° die aparens, qd autē mbus qlis ē febris incipi
at a mā putrida quotidie experimur qdo in pmo illi febriū sanguis
extrahitr p uene sectioni nō solum putridus sed corruptus. Et qd in
cipiat a mā maligna posito exēplo in atra bile declarat Hip in lib
4° apho 22. dicens mbis qqlibet incipientib, si atrabilis supra l infra
exierit lethalis. ē posito exēplo in bile eruginosa 3° epid sect 3° text 15.
in historia illius phrenitici, q in 1° die sue egritudinis euomuit
multa uirulenta, eruginosa et tenuia.

Et ofirmatr istud argūm in febrib et inflamaōib q incipiunt
ama putrida in hunc mūm mā uertitr in pus, in inflamaōib, et ma
peccans cogtr in uenis p febres sed qdo talis mā uertitr in pus et altera
tr in uenis, simul putrescit et simul, dlogtt, usqz ad statum in quo
mā ē sume cocta et sume putrefacta, q° mbus p ledens ab illa mā
putri priuatr pmo, maior ē euidens minori pbo auctoritate
Gal in lib 1° pgnost. ultō §. Si uō uim qmdā serunt &

(Lgti de calore nati) Comixta q̄dā Commutaō efficit ex calore nati & ptr nam sig̃ dc calor natis acquit & ptr nām putrefa- [illegible] nega rio pbo qa si infundit putredo apriō febris aut inflamaō- nō dati priū aut augmētū in dictis mbis Cum p̄supponat laqm quātitate putredinalem existere in humorib, ante generationē febris aut inflamaōis.

S°. Siōes mbi bent 4or tempora hoc ēē aut quoad ēentiam mbi aut quoad alteraōe mãe, efficientis mbum aut quo ad sympta q̃ repeciunt in dictis mbis s° nullo istorū modorū mbi p̄ currunt 4or temp̃a g° nō oēs mbi bent 4or tempora maior ē uera cū solum tres affus ptr nām inueniantr seu mbus cā mbi & sympthema quorū inti ueniū tempora considerentr. minorē pbo & p° qd n° inueniantr tempora quoad alteraōe mãe, qa ab declinaō Coctionē in statu uti mbonū nullus gradus Coctionis ulterius acqritur nec deperditr, & sic alteraō mãe, priuatr declinaōe nec adantr quoad sympta qa in illis mbis inquorū p̄rio uti, statim aparent accidentiū status nō inuenitr priū ut s° ex mente hip. dictū ē ex I° epid. Sect 3a text Io. nec poss dari quo ad ēentiā mbi qa ut s° pbatū ē in 2a argo mbi quoad ēentiam nullā suscipiunt uariationē. & confirmatr qa mbi oēs lethales na- rio. dicūt priuari declinaōe cum sit impossibile qd aliqs agonizatr in declinaōe ut ex Gto in lib 3o de Crisib, Cap. 5°. & cap. 9°. & ex Au in p̄rio huius rir capitis.

Vlto mbi immãtes nō poss bere 4or tempora s. ans pbo qa temp̃ mbiorū

desumenti ex uaria motione cal. mat. Et deinde pro supposito
quod tres sint species febris hecticae in quarum ultima calor simul
se remittit quam in antecedenti quod saltim in hac 3a specie hecticae
non sunt 4or tempora discursus iste deducitur ex Galeno in lib de
marasmo cap. 5o post medium ubi in marasmo ex pulsu et respi-
rationi colligit calorem posse non tamen esse imminutum in quanto et in
qualitate. Et per hanc urgentius haec pars morbus hereditarius in materia
ex initio seminis contractus non potest habere proprium quod non omnes morbi habent
4or temp. cum sint hereditarius ut dixi quod qualitas morbosa aut
duo quod capit lex semine simultanea generatione cum ipso ati
est producta quemadmodum et reliqua alia quod generantur et producuntur
cum ipso cati in certa et determinata intentione quam deponunt
statim ab ortu. Hae sunt fortiora circa hanc partem.

Ipse tamen affirmativa est Galeni in lib de totius morbi temporibus
cap. 3o post med. sunt quod propter nullus morborum qui solvuntur est quod haec 4or tem-
pora non percurrat et quod signis coctionis et cruditatis debent destingui.
Hanc suam sententiam declarat satis posito exemplo in inflamationibus ut
in pleuritide pulmonia et ophtalmia. Similiter in ulceribus ex cap. 4o
sequenti et in lib 3o de Crisibus cap. 9o inf. Et ratione docuit si consideremus
quemlibet morbum qui solvitur et tendit ad salutem non incipere cum
tota sua intentione et magnitudine sed paulatim intendi, donec perve-
niat ad summam uehementiam et deinde quod remittitur non simul totam
suam magnitudinem amittere cum quod sit qualitas quae debet intendi et
remitti, necessario debet habere principium augmentum statum et declinationem.

Vidit hanc difficultatem Argenterius in suo lib. de temporib. morb.
cap. 6o et asseruit nullam tractationem reliquae fere olim magis confusam, vanam
et absque ratione prius vagantem quam illam quae de morbi temporib. agit, ut tamen di-
solvat propositam controversiam supponit morbos alios esse salutares et alios
mortales: 2o alios esse qui sic nunquam sanentur, nunquam tamen occidunt. Suppo-
nit ulterius quod morbi qui solvuntur ad salutem aut finiuntur,
per crisim perfectam aut per crisim imperfectam aut alio modo. His iactis
fundamentis satisfacit istis propositionib.: 1a propositio morbi salutares in universum
4or habent tempora. ista propositio est indefinita in materia contingenti
et aequipollet particulari. 2a propositio morbi qui solvuntur per crisim perfectam
non possunt habere pauciora tempora quam tria scilicet principium augmentum et declinationem.
ponit exemplum in illa crisi quae fit in ultimo pene augmenti, cuius merito ille
morbus privatur statu. 3a propositio quod crisis est imperfecta illius morbi
non minus debet quam duo tempora scilicet principium et declinationem. ut contingit
in evacuationib. symptomaticis quae sponte fiunt ab ipsa natura ut in argo tantum

His propositionib. dictamini repugnat Galenus et consulto voluit eius dictam
evertere cuius sententiae clariores medici posteriores in varias sententias di-
visi quae magnam confusionem pariunt in hac quaestione quare his omissis ut quod
tenendum sit breviter statuam oportet prius aliqua fundamenta adducere quorum
interventu Galeni doctrina et veritas huius quaestionis facilius innotescat.

1m fundamentum sit quod ista quaestio non venit intelligenda de morbis
lethalib., quos inter non possunt habere 4or tempora certissime ut Galenus dicit
in lib. de totius morbi temporib. cap. 1o et lib. 1o de crisib. cap. 2o et sic
certum est alios ex morbis lethalib. solum habere principium alios principium et augmentum

alios primum augmenti et statum aut mors in breui aut in illo tempore contingit. Cum tribus de causis moriantur egri in morbis lethalibus aut propter suffocationem caloris natiui aut propter uehementiam morbi cum uiolentia subuertentis uirtutem aut propter facultatis debilis resolutionem ex Galeno in lib 3° de Crisibus cap. 9 inf. qui moriuntur in principio morbi pereunt suffocato calore qui moriuntur in augmento l. statu pereunt ex uiolentia morbi et qui moriuntur in particulari declinatione pereunt ex resolutione uirtutis id(eo) licet colligere ex hac doctrina illos qui patiuntur internas inflamationes aut morbos pendentes ex multitudine succorum crassorum et tenacium maiori ex parte mori in principio; illos qui patiuntur uehementissimas febres praecipue perire in uigore quemadmodum illos qui patiuntur uirtutis exolutiones et crebas syncopes quo per uniuersalem morbi constitutionem in partibus declinationibus et non in uniuersali declinatione ut statim dicemus; nota

2° finitum sit tempus morborum triplex considerari sc(ilicet) quoad essentiam morbi, quoad alterationem materiae efficientis morbum et quoad symptomata quae sequuntur ipsum morbum ex quo finito non licet colligere omnia ista tempora esse uera morbi tempora sed solum illa quae desumuntur et considerantur quoad essentiam morbi quia tempus symptomatum potius est nota diuersa das ratione magnitudinis et paruitate quae ostendunt quam benignus aut quam malignus morbus debeat aut quantus sit. – Deinde tempus quoad alterationem materiae non est uera morbi tempora, sed in morbis considerantur diuersa ad significandam longitudinem aut breuitatem morbi; ad signandam dona periculi et ad constituenda comoda uictus rationem ac denique ad rectam administrationem. Sanguinis missionis et purgationis ceterorum auxiliorum

istud punctum ad literam adducitur a Consulente Vega in comment. sup.
ad lib. 2um, de diebus decretoriis cap. 16.
3um punctum sit ista tempora morbi dici quoad essentiam quoad
simptomata et quoad alterationem materiae aliquando coincidere, inter se et copulari
aliquando vero e converso neque coincidere neque copulari imo quando morbus
est in principio alterationis materiae, solet esse status simptomatum, et quando morbus est in
statu in declinatione solet status alterationis materiae. Cuius eventus
varietas dimanat ex ipso humore causante morbum, qui aut totus simul
coquitur et totus servatur ad unam criticam expulsionem aut e contra
nec totus humor simul coquitur nec simul totus servatur ad unam
criticam expulsionem, sed sicuti paulatim alteratur et coquitur, sic
paulatim expurgatur. in morbis servantibus totam materiam ad unam criticam
expulsionem coincidunt omnia tempora quoad essentiam, quoad
simptomata et quoad alterationem materiae, at vero in aliis neququam.
4um punctum sit quod ex morbis salutaribus quidam sunt causam sibi habentes
aliquam quos materiales vocamus alii vero qui non habent causam quos immateriales vocamus
rursus ex morbis materialibus quidam terminantur et finiuntur per crisim alii vero resolutione
finiuntur. ulterius, ex morbis materialibus alii incipiunt tanquam a
quo a materia cruda alii a materia putrida aut maligna alii 2um
...... opinionem incipiunt a materia cocta quod mihi semper visum est difficile
ut sibi humor coctus iam evictus et superatus a natura sit causa productiva
alicuius morbi ad cuius sanationem talis materia cocta debeat de novo
recrudescere et de novo coqui.
5um punctum sit dari aliquos morbos adeo brevia illi tempora

ut di de talib. temporib. ab ipso du[m] ca[usa] no[n] ab initio iudiciu[m] ex
postulet absq[ue] dubio possimus pronunciare carere aliq[ui]b[us]
temporib. ut Gal. ipse docuit in 1o de crisib. cap. 17. et possu
mus experiri in forti angina letali strangulante et in forti
apoplexia momento temporis interficiente et similib. egritudib.
in q[ui]b[us] no[n] est credendu[m] aliq[uo]d temp[us] deficere q[ua]mvis sensu ea no[n]
asseq[ua]tur. ut elleganter dicit Gal. lib. de temporib. no[n] temporib.
cap. 4o ad med. ¶ nullus q[ui]d[em] est tam subito simpl[icite]r corripitur,
ut hi q[ui] cervix detruncatur. q[ua]m q[uam] horu[m] quoq[ue] sectio non
aliq[uo]d tempus habet. et 2u et 3u et 4u ut di chirurgus rem
q[uam]libet dividat. et s[ecun]do re vera concedendu[m] est in rei veritate
dari o[mn]ia temp[or]a q[ua]mvis ea no[n] percipiantur a sensu. ratio fundalis
est q[ui]a in o[mn]i t[ra]nsmutatione q[uae] incipit et desinit successive
n[ecess]ario considerat[ur] tempus in quo incipit et in quo desinit et
tempus in quo augetur et minuitur cu[m] q[ui]b[us] o[mn]is motus q[ua]litas
sit q[uae] intenditur et remittitur. n[ecess]ario predicta temp[or]a erunt
designanda licet no[n] percipiantur a sensu.

His iactis fundamentis in hac difficultate statuatur talis
c[onclusi]o. o[mn]ibus morbis salubres habent 4or temp[or]a centralia sue
magnitudinis sive incipiant ab humore crudo sive ab humore
cocto, sive ab humore putrido, sive finiantur crisi, sive q[ua]vis alia solu
tione

idem. Clo e Cl. 1 de Crisib. 2° 3° de Crisib. 9° Lib. de tot.
mbi temp. Cap. 3° e A. ty in lib 2° tetrab serm. 1 c
20 e Gentilis, Iacobi & fere oium medicorum & satis
euidens relinquit ex functis adductis ut no indigeat
alia pbaone.

12a Clo mbi mals salubres sint 4or temporu
no solum quoad euntia sed ets quoad alteroe mam
in simptoa ras funtalis clo e qa mbus salubris sympt
thomata certa magnitudini no poss. here sine uarieta
temporu imo si ut dictu e ex uaritate simptu cogn
quo benigne quo maligne mbus se heat & quata magni
tudini inhaer, absqs dubio unu no dabitr sine alio,
quo dentr temp. quoad alteroe mam ets certissm
de principio augmento & statu nulla dificultas e n
si tm de declinaoe. si p declinaoe intelligam, quo tm
mitt ca efficiens mbu post coctione & mbus ipse im
mitt, ut posito ex plo in febre & inflamaoe docuit
Gls in lib de totius mbi temp. cap. 3° Cto & posito exe
in mbis thoracis & pulmonis docuit in 1° de Crisib, cap
9a. ptulit roe coctionis ut coctio e nulla datr declina
ut colligitr ex ipso hre q solum pot here triplicem
ritate seu statum, aut n. e crudus aut semi coctus aut
integre coctus 1m ostendit priu 2m augmetu 3m uigore

atiō ex coctione nullā dari pecculiaris nt̄a declinōis qa
huius q. p̄ fecte coctus ē intuentu coctiōis nō remittit
q̄ declinaō erit maā quo aparentibz integris signis cocti
ōis huioi copia symptā calor febrilis imminuuntr.
ista ctō nullā hēt dificultatē qd tota mā seruatr ad
unā criticā expulsionē qa tunc ē coincidunt int se oīa
temp. ista dīt quod ē priu unius principiū ē aliorū
& sic de aliis temporibz quod tn̄ tota mā nō seruatr
ad unā crisim sed paulati digeritr et expellitr tunc cō
dantr ista tempa mbi maā symptā hēt separata qd
qd in 3ª uellit Galenus in lib de rtreuir cap. 6° cu sit
expla mens hip. in I° epid sect 3° textu p̄ illa uerba
dtinua quoda incipiens (?) eui͞get maxe inforttatqz
grauius cū iudiciū iis et in iudiciis imminuitr & si hēstā
hī in prīo symptū ē. si imminuitr usqz ad iudiciū rōe sy
mptū ē declinaō si deinde hēt iudiciū q° aliis ē sta
tus aut mbi aut mā. 2ª auctoritas ē ipsius hip.
aluf (?) 25. quod dīt hip. cū quanto maiores fuerit expur
gatio tanto magis usqz ad crisim dare opēt & si
quod imminuitr mā ē declinaō q̄ pcedit status alterōis
maā si spectatr crisis post expurgaōe maā q̄ spec
tati aliis status, cu opta crisis semp fiat in statu ē

nunqm

in declinatione a Gal. in 3° de Crisib. cap. 5°.

3° Cum morbi immateriales salubres sive sint facti ut hectica sive sint fientes ut febris diaria habent 4or tempora non solum quoad essentiam sed etiam quoad symptomata ut docet Gal. in lib. de totius morbi temp. cap. 3° SS. ipse nullus morbus qui solutus est qui non percurrat omnia 4or tempora et deducitur toto discursu, quia si morbus salutaris ut solvatur debuit declinare quod habuit magnitudinem atque declinet rursus si morbus fuit consequutus magnitudinem quod antequam ad ipsam magnitudinem perveniret habuit augmentum et antequam augeretur habuit principium quod morbus ad illum morbus omnis qui declinat et solvitur necessario debere 4or tempora etsi talis morbus sit brevissimus et momentaneus ut putat errasse Tursanum qui negat in morbis factis dari 4or tempora lib. 2° artis cap. 32 et Montanum I° 4i t. I° cap. 6° dicunt et de illis qui signant quod ipsa in ephemera ut sit principium eius facit quod probabile videtur ephemeram carere principio ut hectica.

nihilominus tamen ista conclusio magis veram accipiunt quod argumentis satisfaciam, propterea nego adductis et respondeo auctoritatibus Hipp. Gal. et Avic. ad 1am ex Hipp. I° epid. sect. 3a t. 10. dicens acedendo nullum esse inveniri quod denti febris

na

ingru primo dcti status qd no inde se qr, qd ante illu no
p. uiserint dcto temp. priu stq e augmti q ob sui
breuitate no consentr neqs cognunt amedico ut in
so funito dictu e poie ii. temp quoad contia
qui ad symptota et quoad alteroe mat dari separata
i cno coincidere in 3o functo et in explicoe 2a ctrisdcr
Tu e Adsolo

Ad tum ex Gto de libro de mbi temp. Cap. 1. R. Gm
p illa uerba solu uidisse totu illd tempus inflamaois
a primo insulti usqs ad statu et ctinui cu una no
sit alterao. sd ni negat qd saluata ctinuitate alteroes
assignentr diuersa temp. et dicta fuisse Gti mente colli
g exeod Cap. ad f. 85. huius aut. pinu singulariter
generoes tempu diuisu no e

Ad tum ex lib de opta secta ad Thrasibul Cap. 47. R.
Gtm ibi fuisse locutu de temporibs morbi q. su pcipiunt
et cognoscunt q in oibs mbis inuenri quoad sum Gts
negat qd nos cts fatemr cu 2a dictu sit in sfuncto
in mbis alliq temp. obscurari ob sui breuitate et angustia
et sic R. ad primu pbaoe de apoplexia. ad 2a et 3a rei
dialetics in 1o ctrouers Cap. 1 post cuisim optima dari

declinoe

Let ob breuitatē nō censeri rāō similis ē q̄a fer euacu
cū morbifica nō statim cessat qualitas morbosa i introdu
et impressa ꝯ durat p aliquas horas ꝯ introductā ponte
diē ex cto 2° p̄ritt 17. posito expto in ligno calefa
ab igne qd postq̄m separatū ē seruat calorē p aliq
tempus p[illegible] cm̄ Euacuaões aūa aut ab arte n̄ poss-m
in medio cursu in totū reprimere ꝯ priuari sequit
temporibus ꝯ in cm̄ sequentia temp̄a abreuiari
ut uideatr morbus sublatus absq ꝯ eo q relīq temp
uideantr ꝯ censeantr ꝯ obrota cauo dict Dale
in hac nr̄a tempestate raro cōspici crises p morb
qd auxilijs medicis impediantr crises
ꝯ qd ꝯ morbus ē effus cā morbifica q adaucta
ꝯ augetur magnitudo effus ꝯ imminutis immin
magnitudo q̄ in p̄io ꝯ augmēto cā ē redita mi
Ergo Euacuaões ab arte aut aūa factas i ario ex ino
dēt imminui morbus aut priuari augm̄to ꝯ statu aut
solo statu
prae aliis ꝯ distinguendo qd interuentu
ationū q fiunt in p̄io aut augm̄to ꝯ arte aut a
ergo n̄ euacuari ista cā morbifica ut fiat lim

Sequestratio in primo est cum coct. et sequestratio imperfectis
in augmento a fortiori relinquit in toto corpore particulationis
peccantis quae alterati et et quiesti perfecte et integre
post dictas evacuationes 2° quam materiam quae relinquitur in
corpore considerantes 4.or tempus morbi secundum quae ista materia quae
remanet est inexigua quantitate abreviantur et nocentia
unt tempora quae ad veniunt post evacuationem et materia
evanescit per insensibilem habitum sine crisi et hoc est
quod calis vocat proindi tempora morborum auxiliis
medicis idest distrahi et abreviari ita ut non apparent
ex lib. de ... secta ad tirones cap. 4 tex. 48

At ubi quando evacuata tota materia peccans in primo ut
in morbo pendente anima turgente dum est tunc talem morbum
est in primo suo ad alterationem materiae actio cum tunc maxime
rigeat te in statu quoad essentia et symptomata et sic
la percurrere 4.or tempora quae non est nainu quod tempus
... percurrat 4.or tempora 2° alterationem materiae secundum
... quoad essentia cum talia tempora sint vera ut
in 2° funlto dictum fuit et sic mente soluta alia ...
monia oti est ista adducta per ista probatione.

Ad 3.am autem dicendum intelligi de temporibus motionum que sunt percipientes ordine dicatis ut dicit Averroes et plures agit... dines que habent 4.or horas sensibiles et exercitationes ... alij motus non habentes 4.or tempora.

Ad 2.m principale ergo dicendum motus aliter a physicis et aliter a medicis considerari quia a physicis consideratur per se tantum quatenus est praedicamentale quatenus est qualitas sine uno ordine ad aliud at vero a medicis consideratur quatenus laedit actiones corporis et quatenus certo modo se habet quatenus maiorem aut minorem intentionem quatenus variam dependentiam a causa et quatenus varium ipsius motum et in ratione considerationis motus omnis salutaris habet 4.or tempora non tantum in rigore physico quatenus considerationem statim in principio totam suam habet essentiam quatenus speciem non tamen totam suam magnitudinem cuius loquimur de motus essentia quatenus medica consideratione et magnitudine motus varia constituat tempora quo ad essentiam nomine essentiae debemus intelligere ipsam speciem et magnitudinem speciei et essentiam resultantem ex maiori aut minori intentione aut ex varia dependentia a causa et ex varia illius motione et sic dicitur ad textum 1.o de ... 2.o et alijs in locis loquutum fuisse physice et non medice.

tia confirmare Dicendum sed cedendo modo non describere variationem 2a

speciem et essentiam bene tamen 2a variationem essentia ut explicatum est talem variationem sufficere ad usus medicos

quia hic morbus ab initio habeat totam suam essentiam non tamen habet

totam suam magnitudinem et tempora morbi magnitudine

distinguunt non tamen eius essentiam nisi forsitan vocantur

essentialia tempora non quia sint partes componentes et discrimi-

nantes essentiam sed quia non versantur circa morbi tempora

Ad 3m de febribus continentibus de surditate societate

et similibus Dicendum dari omnia tempora in rei veritate sed ob brevi-

tatem et angustiam non conspici et tales febres non vocari

semper accrescentes aut decrescentes quia 2a totas sint

augmentum aut declinationem sed quia talia tempora habeant

longissima et conspicua alia vero tempora habeant admodum

brevia et deficialia per aptitudinem atque idem dicatur de

aliis morbis similem naturam sentiens

Ad 4m Dicendum concedendo morbos posse incipere a materia

cocta et a materia putrida et maligna ut ut in margine

probatum est et negamus tales morbos ob vitales causas non habere

4or tempora et ad probationem de materia cocta fatemur libenter

prius ee solu tempus cruditatis de mam illa cocta
de novo rerudescere q adveniente febris cu ipsa nova
cruditate statuendu ee prius febris. 2° Q febre in
pere aiam cocta nos q alteraconam ambo pscentis
h antiquam alteroe na existente in humore anteadum
febris cu impossibile videatr in tam brevi temps in
sultus mbi alteroe fieri ambo aut aia atq idem di
xili de mbo incipienti aia putrida et maligna fu
sit de ipsa rao ut statim dicemus. 3° Q nullu mbum
poee incipere aia cocta tanqm ab aliquo in
qo claudati in latitud illius mbi ita ut sit venidelur
qd stante huore cocto et salvata qlitate coctionis
putrida sebat hui ee extenis apparei cu repugn
febre ee putrida fralis et in altu ad mam cu
fralis et in alta alliquendo coctione ut dit qlit
fralis destinecta ipsutredine et do in casu febris
q transit in putrida aparet urina cocta illam
no ad hic e signu illius huors aquo febris e ge
sd alterius huors laudabilis q repugnat ut exco
reti febris antiqm aliqm nova dispoe adgrat
generi

febris. quod tamen incipiat febris a materia putrida et maligna non est inconveniens quia talis humor putris aut malignus cum non sit cruentus a natura est crudus ex libro 2° de ratione victus 44 appellante illa est cruda quae non est a natura cruenta ut docet Gal. post. per com. S. verumtamen ...

Ad confirmationem autem quae materia a resolutione fiat non possumus commode ratio in praeposita tractatione de generatione puris quae in praesenti non possit adduci sed summi considerando verum est quod dum materia vertitur in pus in inflammationibus materia putrida reducitur ad benignum in uniis febres interveniunt illius alterationis simul et semel humorem putrescere et coqui et simul usque ad statum in illo humore putrido intendi putredinem et coctionem et negamus febrem originem trahente a illa materia putri aut inflammatione carere pro tamquam ad contra et symptomata quae ad alterationem materiae

Ad confirmationem autem consequentiam et in illa media alteratione quae generatur pus in inflammationibus et quam in febribus materia reducitur ad benignum et in qua simul segregatur coctio et putrefactio non reperiri actu et talis coctionem.

et putridini quo ad praeparationem ad extrema dispositionem et putredinem unde in illa materia putrida quae dicitur febre quando alteratur et coquitur anima sicuti acquiritur contendit fractus illius alterans sic deperditur contraria qualitas putredinalis extensus primo 2° dispositionem fractus materiae illius alterans quae acquiritur in genere puris et materia reducitur ad benignam et sic nullum est inueniri quod qualitas putredinalis corrigatur aut expellatur cum anima putrida. Ergo quod in qualitate acquisita per media alterationem corrigente putredinem intendatur putredo et dat coctio non tangam duas qualitates fractiuas destinuas constituentes 3ª qualitatem quae inueniantur in urina simpliciter qualitate sed illa praeparatione non eliqua ratione quam albedo in ingredio acquirunt et inueniuntur similiter in genere medij coloris.

Ad 2um argumentum dicendo motus omnis habere 4or terminos, 1. quo ad alterationem materiae, 1. quo ad symptoma, 1. quo ad decentiam ad minorem praeparationem rei, valet in 1° dis. cap. 6 se inuenisse signa declinationis quo ad alterationem materiae ex eo quod urina est subrufa et subflaua

Sedimtu leue albu et equale et in pauca quantite in urina
in statu erat flaua cu sedimto albo leui equali et olo
proso, rao funitalis huius dra e qa in statu calor
febrilis no e sic attemperatus ut in declinoe et
ma pellans no e sic imminuta ut in declinoe prot
qd ora gloriat se inuenisse signa declinois q alijs
fuerunt neglecta sd deceptus e cu Glo in 1o de Crisib
Cap. 14 et 18. lib. de totius mbi temp. Cap. 3o no
doceat cognosci declinae quadu alteroe mac aliosiq
no peculiari qm ex remissione mbi symptu p dimi
nutione mac efficientis mtu qre ualet nil addit
Et etm si .n. huior pellans imminuit sedimtu erit
in minori quantite si mbus et symoto in declinoe ss re
missa a fortiori color in urina erit multu ss hoc
colori urine exteritis in statu natli.
qd si dbij. etm asserente in his citis de plisque in
lib. de totius mbi temp: Cap 3o dicere in declinae
uti uelinq aliquem laxte q adhuc coctioni desideret
dies no inde seq in uia declinae uti fuores conq

rão functalis ē qa si huiꝯ efficiens mtū ē uniform

absqꝫ dubio exalta et ꝑfecta coctio fit instātia

uō qdo mā ē etherogeneo scʒ facta dit coctio ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ 2ᵘ aliqm ptem huiꝯ nō ē uis radicli

naē qa dū huiꝯ ꝯcogti 2ᵘ unā ptem. et remane

Cruditas 2ᵘ aliā aut manet putris et tunc mbꝯ

uere nō declinat s. urlati falsa declināe et inde

loco ꝑ coctionē debemꝯ intelligere euacuatioes factas

paulati ꝑ urinā et ꝑ aluū ut oꝛ dot qdo dit m

medeti huiꝯ crasis ꝑ coctionē idē ꝑ paula

exhresionē factā aut ꝑ urinā aut ꝑ aluū et u

cū in declinaē relinquantꝯ huiꝯ crasi et [illegible]

Cinis quos nā euacuat ꝑ dictas regiones

ad ꝓbaē de mbꝯ huiꝯ statū in ꝑrio ex l̃ epid

lito inqq. ꝓbat in mbꝯ nō dari augmtū nec ꝑrin

quoad symptōa d. ꝑ ꝑrio et augmētū ob breuitat

nō sentiri ut in ar. ac. de febrib. ꝯtinentib. dicit

ē scʒ reuera dantr talia tempa sed nō ꝑ [illegible]

antr neqꝫ a medico nec ab ęgroto. ad ꝓbaē

qd nō dantr tempa quoad eēntialia dicitur ē

in responsione ad 2^m argum ꝓnale tempa contrariam
uocari nō qa temp^a sint pēs oponentes ꝯ discrimi
nantes entia sed qr uersantr cc magnitudini uariam
ipsius entiæ ꝯ nō ad cam nec cc symptama

Ad ꝯfirmaȩ de mbis lethalib nō ē qd dicamus
Cu in pmo huius quæstis dixerimus in 1º fundto ullam
quæstē nō ēe intelligendam de mbis lethalib pcos nō
poce hēre 4ºr tempora libentr fatemr.

Ad ultm argum de mbis immalib dicimus falsm ēe qd dicant
temp^a ē ad pbaȩ defebrichetica ing fota ē difficultas
dicimus nō dari tres spēs febris hecticæ ꝯ distinguendam
a tempa qr considerantr in fota ꝯstitutiōe ipsius febris hectc
gteruz febrilis calor existens in pēb ꝯditiōis tres illarum pcū
humiditas ꝯsumit in aglib

ꝯ ut ista dicta penitus intelligamus suppono
ex Gal. dicta 1º meth. cap. ulto & sicqde in singulis simpli
cib ac primarum & aūs pēs sittes maiori ex pte ꝯstare
ꝯpom ex triplici subia scz carnoso fibroso ꝯ mem
branosa ca seruate lege ut tres istæ subiam adhuc in

uenianter

in simplicissª tunica vene sicut e triplex substa

sic est triplex assignata humiditas reparans

et restituens tres illas substas. Humiditates dicuntur ros

Cambium et Gluten et e alia radicalis humiditas

Cuius interventu consumuntur pis xª istae tres

Humidites consurgunt temp° febris hecticae

Tet veni sit quod eius Calor febrilis corripiat

pis solidas in factore et s. minus habitus 1us

tres substas ros tri 2us res in eodem tempore fit eg.

consumptio et prius consumitur ros da humiditas

2° Cambium 3° gluten sicut ... sic constitui

4or temp° febris hectica principium sit primo spes

febris hecticae in q calor extensi infacto din. sui consumi

ros da humiditatem, prius solidam augmentum e quo

tia consumitur Cambium sicut status quo gluten at

in declinatione directo quo la dicta substa ...

dinis incipiunt restitui et reparari usque ad Sanitatem

de dicta sint de temporibus sensitib, febris hecticae

atuo quo medicus iudicat agri sanari ante ...

3a aut 2a spes tunc abreuiant tempus et de facto damus
pmucis a medicis no pcipiantur. Ad pbare 2m in
3a spe dicta marasmo calore febrili sed lumin im
minuto in quanto et no in qli et sic nullu ee
inueniens qd pulsus et respiratio attestentur ubi
deminuto cu ad hoc ut qlites prima operentur ultra
rõe prij effectiui quo pollent requirent sufficiente
quante ad operandu expe dicti, ade talle maras
mu 3a ee lethale et nos n loq de morbis lethalib.
Qd de salutanis dequo marasmo intelligit Galeno
in lo meth. lo multo anse: dicens at que marasmos
occupauerit hunc ne sanare tentaueris.
Ad confirmae de mbis hereditariis qd falsu ee qd morbus
ille q incipit a prio genoris et ex semine uitioso strac
tus e no sit prius cu subtu cui ad uenit ille
morbus sit aia in actu uiuens intra uteru et ad adue
niat morbus antequam sit a generatu qq cu morbus sit
affectus ascitatus succipit at 2a generatu et uiuens

in actu antequam ad veniat illud aut quod simul cuius facta proveniat quaevis utrisque natae in situ et congenitatis non ex claderis sanitate et solum in corpore reliquae proxima aptae ad morbos in quo sunt et non in aliis intergati hip et Gal. 3° epid Sect 2a text 3° quo dicunt filiam Eurianatis passam fuisse natura tabi id est erat disposita ad tabem ex aptitudine et inclinatione relictam a patre generantis

2a difficultas examinanda est

An in declinatione vitae possit

aeger perire

Ratio dubitandi sumitur ab Hippocrate in principio huius capitis qui postquam declaravit ei 4or tempora ultima dixit timorem mortis esse expectandum a principio morbi usque declinationem excludendo declinationem et reddit cum quia in declinatione ultimi morti aeger ex iis morbis declinantis nisi ex aliquo errore superveniente fiat causa laboriosa. Sumitur etiam ratio dubitandi ex Galeno 3° de Crisibus 6° et 9° dicente quod sicuti crisis bona accidit nisi in statu aut prope statum, sic mors solet accidere in principio morbi in augmento et in statu sed non in declinatione ut nisi ob errorem extrinsecum quod probat experientia et ratione

Ex parte affirmativa quod aeger possit perire in declinatione aliqui possunt probare ex Hippocrate 2° 4i. 1° 1° cap 9 ... et omnis mors facta in declinatione

et ē pauca et rara et plurimū cuius ē in declinōe parti nō uti
et q. si maiori ... ptingit mors in declinōe particulari
aliqdo accidit mors ab stū in declinōe uti.
E. possum. ... auctoritate rasis 4° ptinētis 3° cap. dicētis
... mbis in qq. expulsio fit a nali uirtute coctionē et
signū sanitis qa uirtus nalis q ualuit alog̊re eas pōt expellere
at uo in mbis thoracis in qq. uirtus ... debuit expellere requirit
post coctionē seqt mors qd possum pfirmare ex 6° ... deroīc
uitis 27. referentis illiū pleuritibū in declinōe uti fuisse
mortuū ex sola cibaōe unica lentiū, in cuius pfirmaōe possum
adducere Auerroē 3° collig q. ... dicentē qaliqdo accidit
mors in augmto aut statu aut declinōe q° ex sentia ...
AA. in declinōe uti moritr æger
2° ... in hydrope ascite si aperiatr ... regio et extrahatr aq̄ solet mori æger qd tūc ē declinaō
ulis q. maior ē ... 4 a ph. 27 ... illa uerba in tris
q. sellanti aut uomiti si uniuersū pus aut aq̄ exierit lætbale
minor uo ... galenus dicim, tumores et inflamaōes declinare
qd immiuitr moles et tumor illorū.
3° in declinōe parti morit æger ... uti ... solū ē
... 3° de crisib q. ... mi nore augmento ... ipsius
... dicentis ægrū pocā mori in declinaōe parti qd ... defa
figata

Labore sic lepto, in temporibus antiquis sollicitudinis oneri quo pari ratio in temporibus utilis defatigata esse ex temporibus antiquis et potent deficere. Et confirmatur quia pot accidere declinatio partis cum declinatio uti et quod agere defecti virtutis monatur

4° idem est fuis ad salutem ac ad mortem quod in declinatione uti. Iam incipit aparere solius quo silitis in illa parte motus pot mors attingere maior est Gal. 3° pnost. 1° et deducitur quia si crisis est subita mutatio ad salutem l. ad mortem quo salus et mors possunt advenire eodem tempore minor et sequens patet.

5° si oblaliqua causam non potest mors attingere in declinatione uti ideo est quia mors est [illegible] naturae et in declinatione uti ipsa natura [illegible] sed uicit et superat morbum sed ista ratio est insufficiens quo maior est Gal. 3° de crisibus 5° dicente ideo cognosci declinationem ex perfecta coctione quae est victoria naturae minorem probo quia si morbus insanante [illegible] est non sufficit coctio sed ultra hoc est necessaria evacuatio et expulsio dicente Gal. d. pet. ptre coctionis 2° aph. 22 et 2° pnost. 67. ut uis [illegible] extincte coctorum mortis totius impeditis evacuatio et mortis agere [illegible] imbecillita expulstricis aut [illegible] ~~imbecillitate~~ lentore et crassitudine quorum collation retenta [illegible] quae efficiebat morbum denovo putrescit et morbum ad auget ut videre est in pleurit. de suppurata et in aliis thoracis morbis in quibus coctrix et expultrix sunt diversi ordinis cum facultas expultrix thoracis sit alia et coctrix naturalis unde pot accidere ut [illegible]

sequente facultate nat. coctrice facultas alis expultrix sit
languida et confirmata urgentius de mbis uno signeris
in hunc modum facultas nat. coctrix, quae pot ee robusta debelis
existente facultate nat. expultrice et in isto casu oportet celebrari
coctio sine totius humoris pellantis evacuatione, quod in declinatione
uti contingit mors maiore quo quia cum facultas natis coctrix
et expultrix pendent a dicta latitude et a diversis qualitatibus eius
de temperamenti bene pot contingere quod una existente forti
alia sit debilis ut experimur in facultatibus alibi arctius quo
licet pendeant ab eodem temperamento non tamen ab iisdem
qualitatibus cum eadem latitudine temperamenti solet accidere ut
una existente robusta alia sit debilis pari roe ad hunc temp.
sanitatis in una roe pe solet ee robusta coctrix cum de-
biliori expultrice, et e diverso solet ee robusta expultrix et
debilis coctrix et retentrix ut cst pet in coeliaca passione
et aliis aegritudinibus

ulterius celebrata optima et exacta coctione in fine status
pot na expellere illos humores ad aliquam partem nobilem quam
merito evenat mors, sed hoc pot contingere in declinatione uti quod
in ea pot contingere mors maiori peri cum na non semper evaluat
per convenientes regiones, minore quo quia tunc dicta declinatio quoad
alteratione mitior.

quo expelluntur, seu diminuitur causa morbi et remittuntur symptomata cum morbo, et confirmatur quia sicuti in morbo lethali quo apparent signa lethalia solet natura assumere conatus et malignos humores expellere a membris principalibus ad minus principalia ita spiritu sanante aegri et natura apparentibus signis coctionis potest natura expellere ad membra principalia in declinationem utile et mitte care spiritum medici.

Pro cuius quaestionis determinatione supponatur duplicem esse considerandam declinationem unam veram et aliam falsam. vera declinatio vocatur quando morbus et symptomata minuuntur quo natura imminuit per coctionem per expulsionem aut sensibilem aut insensibilem. alia vero vocatur falsa declinatio quando sine dominio et victoria naturae remittitur morbus et symptomata sine perfecta coctione et causa cui declinationi non est fides adhibenda, imo multum pertimescendum quia in tali casu morbus delitescit ut posterius maiori cum impetu revertatur ut dicit Hippocrates 2° aph. 27 et 1° progn. 47. ratio huius talis est quia si morbus remittitur et solvitur sine aliquo insigni evacuatione, in ablessu malignior revertitur et firmandam residuum ut docet Galenus lib. de dieb. decret. 1 in princ. et 3° progn. text. 1 in med. in qq. tis docet Galenus subitas morborum solutiones et declinationes semper esse pertimescendas.

Tertio falsa declinatio sex modis potest contingere. Primo quando calor naturalis resoluitur et extinguitur cum quo simul calor febrilis remittitur. Cum enim calor febrilis ramificetur ad ramificationem caloris naturalis quando aeger morti approximatur febris videtur declinare et in ista consideratione intelligatur Avicenna quando in fine capitis 4i dicit et multoties quod est accidit apud mortem dispositio quae est sicut declinatio et est quod si aeger evacuetur et non oportet ut obstupescis inde, imo cognoscas dispositionem pulsus et vita manifestetur et fortis fiat etc.

2o modo contingit falsa declinatio quando causa efficiens morbi est etherogenea habens partes crassas et partes tenues quia tunc pars tenuis huius pellantis prius putrescit et auget morbum quia leviter consumitur et soluitur, ideo quando morbus est tunc remittatur, sed quia pars crassa de tenuis putrescens de nouo excitat et auget morbum inter fiat et ad hoc nunquam aduenit declinatio vera.

3o modo contingit falsa declinatio quando evacuatur causa morbifica simul remittitur morbus et virtus dissoluitur cum aequalitate quadam secundum proportionem utriusque et recursu inferius eo passu quo declinat, et soluitur morbus eodem modo et virtus dissoluatur quousque simul virtus et morbus deficiunt simul actandem moriatur aeger. Et hoc vocatur pugna cadmica et quidem intelligatur in 1o Epidemiorum 2o ad glauc 2o ante finem, quando morbus curatus est sed aeger obiit.

ut v. g. qdo n͠a sentit Crisi et simul cu uitioso humore excernit bonu tunc cessat et simul allidit uirtus luti qdo aliqs currens magno impetu h ualens se detinere allidit et precipitat in foueá aut qdo aliqs portans onus et n͠ pot illd sustinere cogitur illd excutere et simul cu onere allidit q dra e 6li d dediets, dela d. pari róe hoc accidit qdo morbus e in aliq pte principe et medicus C uacuat et alterat p magnitud mbi neglecta indicaone uirtutis et neglecta indicaoe qnuit aniapius tunc et simul mbus et uirtus deficiunt qa tunc auxilia medica q aplicantur dicuti tollunt mbu sed resoluunt nam pcij q e ca mortis

4° mo allidit falsa decllinao qdo unus mbus mutatur in aliu qdo dls in transitu huius sympta remitunter at uo pt qm ille hur e impactus in aliq pte surgit nouus alius mbus interfecions ut qdo angina mutatur in pulmonia aut pleuritis mutatur et in pulmonia aut qdo Colicus dolor mutatur in paralesi.

5° solet allidere falsa declinao qdo mbus mattis mutatur et transit in mbu inmattem ut v. g. qdo pleuritis et pulmonia supurantur et facta corruptione inflamaois supurata remititur febris et alia sympta q sequebantur pleuritide e angina sed manet ulcus incurabile ut pt in tysi

6° et ulto allidit falsa declinao ob maxu conatu n͠ae no aliter qm lucerna dum e pxa extinctioni assumens contum, solet magis lucere pari róe qdo eger e pximus morti

ria assumit conatu evidenter remitti symptomata quia aeger surgit in lecto cibos petit et nihilominus breviter moritur.

His positis fineretur in hac quaestione tenendum dicit conclusio in vero declinationis uti non potest contingere mors ex vi morbi declinantis ista conclusio expresse habetur a Spectu in principio huius capitis § nisi id quod diximus declina et cum eius textu 2° de crisib 3° ante m. § et nullum est mortis periculum in tempore status ellipso quorum iudicio assequi possumus et eius textu eodem 3° de crisib 9° § hoc signa in 99 tis textus ipse ista conclusio probatur experientia et ratione. 1a ratio mors est naturae prostratio et in declinatione uti potius natura in ea omnibus superatus est ergo in declinatione uti non contingit mors minor probatur textus quia illa crisis quae contingit post signa completae coctionis naturae omnem salubritatem ostendunt 2° in temporibus antecedentibus ad declinationem in quo morbus erat acrior et vehementior non deficit natura ergo multo minus in declinatione deficiet assumptio patet ex suppositione quod non moritur aeger in principio nec in augmento nec in statu adeo quod probatio quia in declinatione morbus est minor et virtus superior in hac. 3° quia in declinatione uti nullus modus mortis excogitari potest quia in ea non moritur aeger assumptio probatur textus in casu quod quia mors aut contingit propter suffocationem ut in principio inflammationum et in fine allegationum aut propter acutiem et vehementiam morbi

ut contingit in augmento et statu, aut per dissolutionem virtutis

et extinctionem caloris naturalis ut quando dispergitur calor a centro

ad circumferentiam et non colligitur ut observatum est in declinationis

partibus. Sed in declinatione uti non potest accidere mors ex suffo

catione vehementia aut resolutione virtutis quod minor est ratio

non ex suffocatione causa [illegible] materia sit imminuta et cocta neque

ratione vehementiae morbi quia in declinatione morbus est remissus

nec ratione exolutionis virtutis et extinctionis caloris

quia superato morbo debilitas virtutis ex ante pugna

extracta convenienti victus ratione restituitur et reparatur.

Mors potest accidere in universali declinatione. 2a conclusio in declinatione uti potest accidere mors per morbum

de novo advenientem et per errores de novo commissos et ita

conclusio est Avicennae et Galeni loco citato quod solum indiget explicatione. Di

cimus errores ob quos in declinatione uti [illegible] aeger perveniret

ratione medici male curantis ut quando morbus dicitur iudicatus et

nilominus medicus indoctus exibet medicamentum purgans contra

Hipp. in aph. 20 dicentis quod iudicanta etc. et quando [illegible]

aliquis morbus quod parotides magno cum impetu fluentium

cum inflammationis et nilominus indoctus medicus applicat medicamenta

laxantia et attrahentia contra illud praeceptum Galeni [illegible] 2o [illegible] cap

2o de parotide post per [illegible] cum vehementi impetu fluant

[illegible]

nisi nos Lunatius agentes dicta natura pro militijs; unde dictis
casibus non aduenit mors ratione morbi declinantis sed ratione medici
errantis. accidit etiam mors expectato aegroti et ministri
auersione ab extrinseco occurrentium sic moritur aeger in declinatione
uariolarum et morbillorum quando aegrotans se exponit aeri frigi-
dissimo, sic moriuntur aegri in declinatione morbi pullicularis
quando ratione aeris ambientis humores ueniendi qui tendebant
ad cutim, retrocedunt ad cor. sic etiam ex errore mortuus
fuit ille qui in declinatione unica cibatione assumpsit cum lentibus
cum a lecto ex libro 1° allegat 27. ratio fundalis huius
dicti est quia dum committitur aliquod delictum affatu dignum
ab aliquo circa [illegible] peruertitur natura motus qui ordinatus est. Euari-
atis euentus morbi contenti morbus qui caret periculo ob errorem
efficitur diuturnus et morbus ille qui cum symptomatibus periculosis salu-
tem promittit ob errores fit lethalis et morbus qui omnino pe-
riculo uacat ob maximos errores in morbum lethalem. nam
incidit quod omnia [illegible] ratione [illegible] quia si grauia peccata nocent
sanis quid erit expectandum in aegris ut bene dicit [illegible] de dictis
delectat 11 si enim sanis non est tutum delinquere multo minus
in aegris quo [illegible] 1° [illegible] ob istud cum [illegible] deliberat 1° aph.
1° medicum debere opportuna facere et in nullo delinquere et non
solum

medicus et ager et ministri dene se gerere et porteri

cientes. Et in nulla re delinquere, ut bene explicat 7° [illegible]

Vedich, declerat cito tamen etiam obstat in 2° 4i r° 1° [illegible]

... indeclinatione uti contingere multos ob causas laboriosos q

extrinsecus adueniunt, ut si aliqs ægrotus obstiterit [illegible]

Cato aut surgat ex lecto aut uenerit utatur qa debilitas

soluitur uirtus et morbus sequitur. Et ista n. causa n. solu[m] [illegible]

uunt uirtuti sed cum ad hunc tempus in declinatione [illegible]

aliq. s. [illegible] q desideret coctionem et expulsionem ex bo[no]

lib de mbus temp 3° cum distrahatur via conductos [illegible]

consueuit huius comparet de nouo q morbus diang et cum uirtu[te]

ualet dissipare ad q omnia respiciens Ptle 6 epid sect [illegible]

text 43 dicebat paucas ægritudines esse lethales ni allida[t]

error ex parte medici ægroti aut ministri neque aliquid ex-

trinsecus noxium incidentalis;

Tristitias causas morbi æger in declinatione uti quo antea [illegible]

sua perfectione morbus firmatur alius alteras morbus superuenit [illegible]

nouusq inueniens debilem uirtutem ex antiquo morbo ea [illegible]

interficere inaugmento et maiorem in ratione morbi declinan[tis]

sed ratione de nouo aduenientis ut bene docet lib de [illegible]

7° ratio morbi æger in declinatione uti ratione alicuius m[orbi]

delitescentis et se occultantis aut ex eo qd alius [illegible]

nondum est cocto inuenis et ex ista drum arbitror intelligi

hip. 3 epid

3° epid Sect 2a text 84 dicentis Crastionalis. Et pituitis ancillam cum paroxidibus suppuratis interiisse aut ratione mentis declinantis aut supervenientis in declinatione phrenitis mentis quae illa declinavit aut ratione alicuius humoris extentis in venis qui non dum erat cocti sanatio

Sed ad ista dicta quae dicta sunt Clariorum quidam satisfacere oportet arguens in primo quibus ductis id tamen accidisse morti et quod in vera declinatione ratione mentis declinantis et ratione alterius humoris delitescentis in venis

quia ad huc erat crudus et novum mentis voluit excitare ad tamen ratione satisfaciam infra in solutione illius argumenti in quo probatum est posse una facultate laedi sine laesione alterius, ad tamen fluenti Respondetur fuisse locutum de falsa declinatione quae utique dicit in monteris fit declinatio ex debilitate virtutis non tamen ex debilitate et remissione mentis a fortitudine in tris quae liberanti fit declinatio ob mentis debilitate et remissione et ob virtutis dominium et morbum

Ad 2um de hydrope Respondetur illam non esse veram declinationem nec cum vera declinatio non fiat post signa perfecta coctionis et optime mutationem materiae immo talem declinationem esse artificiosam a medico factam per intrio hydropis dicit. Celebrari quod tamen ad huc est fortius quam post sollevare illam apertione et curatione quae ex abdomine fit. 2° Respondetur hydropisim non consistere in illo humore abdominis sed in intemperia hepatis

q n declinat euacuata aq firmioris ad dominis imo potius pec-
liari caiōe capescat qa ea pars missa adhuc maneret rigor,
et denuo colligeret aq in addom.

Ad 3u Rs similitudini de uti et partis declinōi nō tenere
qu indeclinōe partis cuiusmis moris aeger rōe mā antecedentis
q n adhuc uirtus nō superauit sed potius talis mā adhuc
superior ē et ipsā uirtate at uō in declinōe uti cū mā
āis sit cuicca amā n pot ēe dissoluta uirtus sicut in declinati
one partis cū n relinquit mā peccans aq uirtus ex ante de f
magis resoluat ad ofirmōe scdarijs pt coincidere
declinōe partem cū declinōe uti sed negamus in ratione cas
posse aegri mori defecta uirtutis cū la euaserit super
et cam mlrifica fatemur tn posse mori ex errore aut
aliquo mbō denouo adueniente.

Ad 4u Rs ocedo ueri ēē mbos tian eodē temp ad salu
et ad morte et sanitio dierū accionū et ad malū sed negamus
seq qd debeat apparere mors in declinōe uti sicut
apparet salus. rō huius dria ē qa crisis nunqm fit
declinōe sed in statu, cū qa crisis subita mutao sit ad
salute l. ad morte et semp fiat in statu si ex ui
illius crisis moris aeger quomō peruenit ad declin
at uō si crisis ē ad salute qd mirum si ab illa seruat
sanitas et appareat in declinōe cū abea aeger magis

appingti opposita sanitati.
Ad 5^m argu. Raz. videndo in declinatione ubi no pmoni egru
qa in tali tempore nã vincit et superior evadit q cum ubi
fiat ad phasi R verum ee qd ad hoc ut salvetur eger natura sit
qd humor pellans no solum vincatur pfecte sed et evacuetur.
ex Gal. lib. de febribus ubi temp 3° et I° de Crisib 10 inp. in
29. tis Gal. ingrit ad declinatione qd iminuatur copia humoris
ideo tn no imminuitur quod tn suo imminuitur quantitas ob cãs
facta in ortu et moritur eger. Ita mors illa advenit in
statu et no in declinatione eam declinatio quevis alterative materia
nario deat includere materia imminutionem addo inde(?) salus
quod moritur eger ante expulsionem materia ppr crassitudinem
et lentorem humoris tunc humore no ee pfecte coctum cu adhuc
remaneat crassus et lentus et crassities et lentor emendentur
per exactam coctionem. addo 2° qd dum materia pellans sit expellitur
ob expultricis imbecillitatem moritur eger ita non mori ex vi
materia declinantis, sed ex lesione ob defectu expultricis q imbecillior
e facta rõe alterius ubi qa si illa imbecillitas eet intra
latitudine sanitatis no impediret nam distineret expulsionem
humoris pellantis ita caieti etc. ista dicta Raz. ad tu Razis inp. q[uam]vis
adductum.

Sed hic contra dicta dixit Galenus in 3° de Crisibus 5° asserentem adventum
declinationis solum expostulari victoriam naturae supra morbum
et victoriam naturae solum cognosci ex perfecta coctione quia res ista
est victoria naturae et motu cum dixit Hip. et Galenus in epid. sect. 2
text 45 coctionem celeritatem iudicij et securam salubritatem ostendere
et 2° prognost. 26 agens de urina quae perfectam habet coctionem
dixit significare morbum cum brevi et ostendere salutem eius et hic
et Galenus ibi extente perfecta coctione iam morbum declinat et quod
aequivoce possit mori aeger in declinatione ut dicitur hic et ubi
victoria naturae supra morbum apparere in statu et sic in declinatione
quod vero verso tamen in uno tempore quam in alio quia in declinatione
apparet victoria naturae supra morbum in actu et in esse per coctionem
et expulsionem humoris etiam in statu solum apparet
in spe et in iudicio et prognostico medici quod fundatur in perfecta
coctione tamen iudicium medici fundatur in ordinatione quae est in
quo non bene valet dominatur ut Galenus dicit 3 de crisibus
impossibile quia semper fatali necessitate post coctionem expellit
ut dicit Galenus 3° de diebus decretoriis et 4° de praesag. ex puls.
ult. inf. et ex ista doctrina decebat Galenus 3° de rat. vict. in
acutis ubi agens de plenitudine victus sequitur quod assumptis
nunc humoribus, confestim excitabuntur. Et quod tamen est curto naturae ipse
non recte valet et propterea in corporis non bene opportune disposita sed ...

et post coctionē aut facultas expultrix nō operatur aut pigre
et male et tunc morbus agit ex retentione māe s[ecundu]m nō in
declinatione imo potius in statu quoniam tunc perfecta coctio in
ueniatur pari rōe dicendum est de morbis Tertiis et quod tunc est decli
natio quod spatium recitatur post coctionē et diminuitur quia
hoc spatium quod tantum facultas actis languida est in morbo morbi
ager rōe materiae declinantis s[e]d defectu uirtutis actis nō ex
pellentis et tunc agrum est in statu censendum est
2° Resp. post absoluta et perfecta coctione rario imminuitur
copia humoris et succedit declinatio quia in inflamare post quoniam pus iam
est generatum nō solum dolores et febres remittuntur s[e]d etiam ipse
imminuitur quia dum materia superatur pars crassior resoluitur
et crassa pars manet in minori quantitate quam erat antea pari
rōe in febribus et in aliis morbis post coctionē materiae morbus et
symptomata remittuntur nō tamen mitiori reddita s[e]d imminuta quod tamen pars
crassa et cinentia nō euacuatur integre ar[te] medicus debet
eam euacuare in inflamationibus aperta inflamatione in febribus
medicamentis purgantibus dicit Auicenna infra in 4to fen
1° 2° cap. 7 quod apud statum nō moueas quia si natura nō mouet
moue tu hora motus eius.
Ad ultimum Resp. dicendo post perfectam coctionē naturam posse expellere
humores.

ad aliquam partem nobilem cuius merito eveniat mors sed dicimus tale egrum ex novo aliquo motu cato anima retenta in parte nobili et non ratione declinationis prioris sed in primo adest agnitionis novimenti hoc autem non est indeclinatione motus salutaris cum sit aliquando non moriatur in ea cum in tali casu mors non eveniat ex vi motus declinantis sed ex vi motus de novo advenientis quo motus si non advenisset non moreretur eger.

Sed statim exorta ista dubia alia insurgit defficultas et questio quam Galenus dixit 3° de crisibus quod est fundamentum nostri mortem accidere indeclinatione ubi ex vi motus declinantis oriatur hoc placitum ut veri fuit debattatum experientia et ratione confirmatum deinde in quo anno fuerunt debattatum non una ac simplicia esse temporum rationem sed triplicem scilicet quo ad essentiam motus quo symptomata et quo ad alterationem maior et 3° fuerunt debattatum ista tempora aliquando coincidere omnia simul et aliquando esse separata defficultas maxima est

An quomodo cumque accipiantur ista tempora sive coniuncta sive separata sit veri indeclinatione dicti non posse mori egrum ex vi illius motus declinantis dummodo vera et non falsa sit talis declinatio.

In qua defficultate omissis ambagibus talis sit conclusio declinatio ut sive sit quo ad essentiam sive quo ad symptomata sive quo ad alterationem maior

Cum modo situeta Sempr uacat periculo id est in ca non moritur ager. mo funtulis Huius Etiam quia simbus int Extensepti net ad sua eentia declinat nanu e q ipsa na superior Cuid at qa inti mbuo Ornam Cu sit natis qua seluta tio a fortiori alter ex ribtis uincente aller succumbit et similiter per se addidi uerbu illo (per se) qa ex alio capite qm exui mbi decclinantis potest stingere mori similiter e dimi de declinoe quad symptoma nec n. poss. symptomata per se declinare ni quo na ipsa uincit et mbu superat sue dicta symptomata sequuntur tanqm umbra corpus. at uo quantu attinet ad declinoe quoad alteroe mod nulla e dubitao cu de ea, principalius loqtr ut pbat Gls 3° de Crisib, Cito

ulta dubitao q lec° istud caput ollutrit e —.

An ęgri possint mori in augmento et statu.

Dicit Au° dat in p. huius capitis et timere in pno usq ad statu et Gli 3° de Crisib 6° et q. affirmat qd sicut Crisis n accidit ni in statu aut p pe statu mors solet saccedere in pno mbi in augmento et in statu minime uo in declinoe ut audbit dicta cis

Nihilomnus tu qd ista Au et Gli dta no possit defendi ptr 1° qd in pnu no possit mori stinget intune mum. —

aut motus possit distingere in principio ratione essentiae morbi aut ratione

cuius causa; quod nullo modo existimis potest motus distingere in ulli principio

quod dicta A. et Gal. non est uera non ratione morbi quia dispositionis

in principio est debilior dicente hip 2° aph 30 ad initia et fines omnia

imbecilliora & nec ratione causae quia in principio est cruda quia dicente Gal.

1 aph 12 multo post medicamentum. ibi ubi signa cruditatis diuturni

quae ex necessitate morbum signat quod principium ex scissoris est necessarium

furiu neque ... ratione et morbo distendunt quod in principio nulla ratione

potest allidere motus. Sitibi deducitur haec dicta ex 1° dec. in

5° ad finem et ex 1° epid sect 3a text 21 ad finem cum quod signa cru-

ditatis cum sua natura non sint lethalia non poterit allidere mo-

cum non ueniat sine signis mortalibus.

Tempus augmenti illud est quo iam aparent signa coctionis

manifesta quae indefesse usque ad statum crescunt, et in quo

fiunt coctio quae manifesta coctio signat manifestam ui-

riam naturae ni allidat error quod in augmento et statu non possit

morbus agere. maior patet ex Gal. adducto lib de morb temp 3°

minori probat Gal. cum hip 1° epid sect 2a text 45. dicentes

coctionem celeritatem iudicij et securam sanitatem ostendere et quod

ex coctione naturae sequitur et uictoria colligatur Gal. postea

eandem 4° aph 71. ibi si uero uelocitatem morbus mouear

Coloris et multa Sanguinis subis in urina signa suffi
cientia futurae Iudicris & quod si ex solo colore urinae
et eius bona subia ausus est Gal. salutem promittere quod multo
melius erit ausus si stento et reliq abstenti manifesta
Coctioni quae in augmento invenientur accedit ad tempus 3°
declinit sed dixerit quod fieri non poest ut mors accidat nisi a
morbo natura victa vincatur imo in l° epid. sect. 2a text 24 inq dicit
Ctr tibi auli quod in expedimiori horum morborum enarrave lege
ris constat nullum ex his qui mortem obierunt coctas urinas exhi
buisse quod in augmento nec in statu potest mors contingere cum
in talibus temporibus manifesta signa coctionis aut perfecta appa
reant

Et sit tamen non obstantibus his ad praesens dubium dicendo quod si
consideretur morborum aut symptomatum intensionem nullum tempus est
securum prout declinatio ratio similis est quia in principio augmento
statu ~~et declinatione~~ potest contingere mors ex vi morbi et symptomatum
et imbecillitate virtutis frequentius in principio et augmento frequenti
sed in statu et minus frequenter in principio quia ut diximus
ca sip et principia consines cita sunt imbecilliora principaliter tamen
accidit mors in principio suffocati calore nati ratione multitudinis
humoris crassi aut ratione magnitudinis inflammationis.

Si aut considerem[us] tem[pus] 2^m. alteraco[n]e m[ateri]ae sequendu[m] e[st]
Cum distinctione qu[ia] si m[ateri]a fuerit maligna cu[m] uirtutis
imbecillitate nimirum ager in p[ri]n[cipi]o Si aut uires n[on] sint ita
languidae monitu ager in augm[en]to aut in statu.
Quod si m[ateri]a efficiens morbi e[st] maligna et inuasione apparent
signa laudabilis coctionis tunc n[on] monitu ager nec in augm[en]to
nec in statu r[ati]o[n]e alterationis m[ateri]ae m[orbi] et u[ir]i illius retentione
aut errore, s[ed] alio m[od]o de nouo aduenientis q[uod] e[st] a uirtute
sufficiente ad superandu[m] m[ateri]am co[n]tentam destruentem et destruat
ut in ante q[uod] dictu[m] e[st] et x^a. lib[ro] d[e] intelligantur uerba
hip[pocratis] et Gal[eni] q[uod] uidentur co[n]trarie cu[m] signis coctionis n[on] mori ...
neq[ue] in p[ri]n[cipi]o neq[ue] augm[en]to nec in statu. his iactis fundis
tal[iter] Respo[n]d[e]o ad p[ri]mu[m] dicimus in p[ri]n[cipi]o uti morbum
salubrem posse co[n]tingere morte[m] utroq[ue] m[od]o tam r[ati]o[n]e morbi q[uam] r[ati]o[n]e m[ateri]ae
efficientis morbi r[ati]o[n]e morbi q[uan]do e[st] uehemens cu[m] imbecillitate ui[r]-
tutis r[ati]o[n]e m[ateri]ae q[uan]do e[st] multa et crassa aut magna co[n]citat inflam-
ma[ti]o[n]e interna.
Ad co[n]traria dicimus sem[per] cu[m] initia n[on] e[st] cu[m] imbecillitate et signis
cruditatis esse qua q[uod] m[ateri]a ~~cede~~ neq[ue] morte[m] neq[ue] salute[m] ostendere
sed ambigue e[st], nihilo[minus] t[ame]n cu[m] uiriu[m] robore signare morbi ...
longitudine[m] et cum imbecillitate uiriu[m] morte[m] q[uod] etia[m] in augm[en]to et
in statu similiter co[n]tingere et q[uod] uirtus e[st] ualde debilis monitu ag[er]
in p[ri]n[cipi]o

antegm mbus ac grut sua uehemetea qa tunc sullumbit
na. de fucimi facultes. So perōs na augusta S. signa
uoide Lathalia coca augmēto statui et pmo at uo signa multa
ne putredinis et Corruptiōis sollum apparent inaugmeto oin
statu ad 2ᵘ dicimus ueni ēe qd apparentib signis laudabilis
Coctionis morietur eger in augmēto nec in statu ni sb cās
in clse ductas qa tales mbi sua na salutares S ut ostendit illa
signa laudabilia ut qd sic in lēgenda ēē ista cōte et hippinargy
ducta et hoc de hoc cap.

Cap. 4. In ordine.

Absoluta ennatiōe de temporib mbori tam uliu qm partiu de
illoru rō ac decisione ac de nēqs in qq. temporib mors pōt accidere
et in qq. nō dōt la signa in isto cap. quoru infrumentu cogn̄ati
tam utia qm partia temp.ª qd caput deuiditur in duas pts
In 1ª adducit aut signa ad cognenda temp.ª utia in 2ª adducit
signa ad cognenda temp.ª partia. primū ad 1ᵐ ut sta tem
pora utia primo cognosci ex mbi sfa posito expto in uadec acutis
in acutis et in cronicis mbis. 2º ex motu mbi 3º ex sfa seu figu
ra agri id ē ex uultu ex facie et ex figura aliaru pcium qa si
multu

Immutante motus e acutus et tempora breuia. Si autem mente incederet statu, egritudo non e acuta et tempora sunt longiora. 4° ex dispositione uirtutis egri qa quanto uirtus e debilior motus e breuior et e 5° ex etate et tempore anni, qteris in estate et temporibus calidioribus motus sunt breuiores et tempora breuiora. 6° ex pulsu qa celeris et magnus pulsus breuis motus et breuia illorum tempora. Sicuti pulsus oppositus ostendit oppositos motus. 7 ex rigore breuis aut longi temporis qui antecedit febrium inuasiones. 8° ex antelipatione accessionum aug cognitum augmentum et ex postpositione ag cognitum declinatio. 9° ex intensione et remissione aut statione symptomatum ex dispositione euacuationum. 1 sudoris. 2 alui fluxu. 3 urinas qteris in prima accessione fiat aliq euacuatio ex dicto et 2° accessio sit aliquis aut maior signatur longitudo motus. ultimo ex signis coctionis et ex signis incoctionis qui inter reliqua signa habet principale locum.

In 2ª parte capitis ut adducit Au signa ad cognoscendum tempora partiu dicit principium accessionum cognosci ex curtatione pulsus ex colore plumbeo et frigidite extremorum et dictis circa ipsas accessiones qui inuadunt cum ipsa accessione. Aut augmentum cognoscitur primum per qa cum pulsus incipit manifestari in magnitudine et celeritate et calor augeri incipit cum qualitate. Aut augmentum

2ᵘ aliā pēm quod caliditas expansa cū æqualiter n̄ cessat augeri dīt deinde statū ex eo quod caliditas expansa aliquæqualiter remanet in eodē statu at deinde pulsus intus et sympto fiant maiora quam in aliis temporibus ad rē cognosci declinatiōe ex eo quod calor pulsus et reliq. declinant. – et 2º quæ aduenit sudor cum quo tolliti et erradicatā febris aut intus alius admonens ob id dari falsā declinatiōē per naturē succedit caput caput dicens inter cās longitudinis mbi enumerari multitudinē maiōr crassitiē et frigiditatē per solū huius et temporis regionis ac status, ac situs languorē caloris natiis et densitatē cutis.

Ex altum enarratione huius capitis qua max. induit eius doctrina ad rectā curandi rōe cum exacto prio commoda uitus ratiō mensurando sit et tam sanguinis missiōis et purgatiōis quam aliorū auxiliorū recta administratiō dependeat, mi iusum ē paulo alleratius eius explicare, aggredi inde pelitio initio quod intentio Auctoris ē demonstrare quā rōe et quibus signis tempus uti possimus cognosci scilicet principue statū ac deinde partia, idē alterius partes circuitos et paroxismos. Sed quia doctrina Auctoris hic confusa et obscura et valde utilis petita ex Gal. tis ideo ad unguē eā explicare per suā multam explicando Auctorem f. Galenum omittentes Ath. defessā ennarrationem in hac re ?.

2° dotto in SS. Cognitio horarii aegritudinis uelud quidaq
dixisse aliud temp. alia cognosci. 1° ex spe aegritudinis quod aut
uelli f. spem aegritudinis ipse explat sic in mtbs sit allutus
aut n. cuius occasione diuidit mtbs in ualde allutos in n allu
ualde et indiuturnos. in 1° ordine constituit quulsionem exinani
tione epileptica apoplexia et angina in 2° 3° parua et tausn
in 3° quartana et paralysis qd signu accipie ab hip 1 aph 12 di
cente allesiones constitutiones q ubi Gls spem mbi uocat constitutione dicens
nos si mbus sit allutus aut p allutus l longus et qdo inuigore
consistit nil aliud e qm mbi constitutione considerare q dta multo
melius intelligit si consideremus Gls 3° de crisib admodum dixisse
in mtbs 4or mobus ee considerandā. sic spem mbi magnitudinem
mtm et morē spes idea seu constitutio mbi cognito ex propriis symptomatis

idea morbi. magnitudo. motus. et mos

q dicuntur patognomonica magnitudo mbi cognito ex magni
tudine symptomatu q propria sic motus mbi cognito ex longitudine et
breuitate peu accessionis mos uero mbi cognito ex malignitate uel
benignitate accidium q mbis infactis superueniunt ut assequimus
magnitudinem mbi destinctam ee ab illius more si consideremus
morē inuenire cu magno et paruo mbo sic Gls 3° de crisib
cito seuelat febres quosq debiles sed ualde malignae sic 3° pro
2° reuelat simplicissimos in febres et signis fi malis securissimus
4° die aut citius desinunt malissuentissimo uero ac signis affligen
deffelimis 4° die aut citius interimunt n tri me fugit Gls 3° in

et met. 12 confundere cum magnitudine motus causam utesta tuens mitis magnum triplici dati l. magnitud. existit l.
et d. tia spes l. cachexia idem motus morte via tranquilla et sic confusa ordine adducuntur ab ipso in isto capitulo ut statim uidebimus

ut igitur Gratia declaret Gentiadius alia adducit exempla petita ex uariis aegritudinibus quae multas inducunt difficultates non contemnendas
prima est. Quare dicat Avicenna spasmum siccum esse motum ualde acutum et ... 3° l. de difficultate resp. Galenus 9° auctoritate ... probat dicens oris non esse motum simpliciter acutum. Dubium

2ª difficultas est quia lege uocat epilepsiam uasis acutum. Galenus ... l. de crisibus 4° reponit epilepsiam inter motus diuturnos et Hip. 5° ... 7° dixerit epilepsiam post 25 annum aegros comitari usque ad finem uitae et epilepsia est motus diuturnus Dubium

3ª difficultas est quia lege in eodem ... reponit apoplexiam dependet ab humore petuitoso et tali humore generantur motus cronoci ... Galenus ... aph. 47 ... Sanguis spa... comitiali apoplexia et alias huiusmodi diuturnas ... quod apoplexia est motus diuturnus ex mente Galeni 3ª de difficultas est Dubium

4ª difficultas est quia lege statuat ... 3ª puram esse motum acutum. Si febris 3ª est intermittens ... febris ... motus acutus ... ... dicente Hip. ... Galenus 5 aph. 30. Dubium

Ad primã difficultatẽ aliq̄ veñt dicentes p spasmũ illũ intelligi
r. Au. tetanũ ĩ dẽ nervorũ distentionẽ cõ n̄ alias sp̄es convul
sionis tũc fuissent absolute ex hip. 5 aph. 6. dicente q̄ cumq̄
tetano corripiuntr in 4or diebus pereunt q̄ intrĩcatũ ẽ
ad mẽte Gal. 1 aph. 12 prout p. ꝟ angina aũt q̄ grece
sinaches q̄ in nõ mbrõ p allutorũ reponit tetanũ omissis
aliis sp̄ebus convulsionis s. emprostotonos & opistotonos.
alij veñt dicentes duplicẽ ẽẽ convulsionẽ una ex repletiõe
alia ex inanitione ex q̄q̄ dicebant convulsionẽ illã ẽẽ mbrũ pall
sum at nõ convulsione ex repletione neq̄ qm ista intr̄ptatio
adveniunt ex Gal. 5o aph. 7o ꝟ. liquet aũt & dicente convul
oñe ex repletione sanabile ẽẽ at nõ convulsionẽ ex inanit
difficultr sanari & xa rbta dta dixisse Au. spasmũ simplr
(?) sic dicunt in 3o lib de respiratoĩs difficultate cap. 9. Galm qui
reponit intr mbros nõ simplr allutos loquutũ fuisse de convul
ex repletione. Sed cum videam Galm 5o aph. 30 dixisse
convulsionẽ ẽẽ mbrũ allutũ ea separando a tetano ut videtr
in ꝟ sic ẽẽ si ubiq̄ febre aliq̄s & ubi ponit & nominat
separatim utrumq̄ s. convulsionẽ & tetanũ & cõsequentr ẽ lo
ad libitũ dicere Galm solũ fuisse loquutũ de convulsione ex
repletione
q̄re aliti 2y qmcumq̄ convulsionẽ tam ex repletione
qm ex inanitione posse constituit intr mbros allutos & intr a
nilos

habita si acciderit ad pes in qua convulsio fit quia si convulsio est universalis totius corporis vel partium nobilium timenda est in morbis acutis et non si fiat in parte minus nobili ut in brachio aut digito timenda est chronicus quod demonstratur per simile quia tumor pestilentialis vel alterius naturae in cerebro efficit morbos lethales quod tumor in pede aut manu efficit morbos leves. Dicendum febris ab eodem tumore causata si dicitur continua est acuta et periculosa si intermittens nec continua nec periculosa ut statim videbimus

Ad 2am difficultatem de coitu epileptica duobus modis possumus considerari uno modo quantum ad partes accessiones alio quantum ad totalem morbi constitutionem et speciem si primo modo accipiatur epileptica est morbus peracutus quia accessiones partes velociter interficiunt; si autem 2o modo accipiatur est morbus chronicus et solum haec est ad mentem Galeni 4o de causis pulsuum 11 § diuturni morbi etc. et etiam ad mentem Avicennae lib. 3 fen 1 tract. cap. 3 et de Pauli 3o divisionis cap. 13 et communis nota solutio dicitur gravissimorum. Alii non solvunt dubium ad mentem de Avicenna quia Avicenna ibi dicit cognosci tempus utilia ex morbi specie et constitutione quod si epileptica quantum ad speciem et constitutionem est morbus diuturnus et chronicus malle dicitur et absolute est morbus velox et accidens tamen 2a constitutionem etc.

Dicit 2o Celsus in proprio capitulo epilepticam acutum esse morbum usque ad 14 diem et isto tempore transacto amittere nam morbi acuti quandoque possunt confirmare alia simili ex Galeno 2o aph. 23 ubi explicans sententiam Hip. ~~...~~ est infallibile quod omnis morbus acutus transit in 14 die

dicit ad finem.

Cometarij aliquos vere allutos visos fuisse q transiri in 17 dieb,
aut in 20 & tales mbos n cepisse allutie et magnitudine
a prima die & 5° 6° et 7° die et sic facta commotio e die
allutici semp trans in 14 q sctus celsi e ad libitu cubrans
sclu eie epilieptia & de quocunque alio mbo posse dicere
a Alij rent epilieptia q orit ex humorib frigidis ei mbu
cronicu et periodicu et vero epilieptia q orit ex abundia
sanguinis et inflamatio cerebri oprimente ventriculos ipsius
ei mbu allutissimu et lethale. q solutio n satisfacit cu pari roe
eet p dicendu de apoplexia q originem ducit ab humorib frigidis
et crassis cum utraque aegritudo habeat p loco affecto cerebrum
et ventriculos et vim sibi a put stati dicom 2° epilieptia q
cunque ca pueniat servat cande spem et idea mbi q
cit candi cerebri partem ledit eade operatioes magis aut mi
q quante affus q epilieptia aqlunque ca pueniat hit q
sit mbus allutus l cronicus. ins pit desegi spo a simili q°
ex eo q plurib sit maior aut minor n amittit roe mbi
alluti qa semp e talis roe destitutionis et spei.
c alij rent epilieptia in pueris mulierib et in illis q
e paucitate sanguinis et spus absque dubio cu pnitissa et q
studine q velocius interficit debilitate virtutis, n aliter
pm catharrus e pportionalis in senib, nisi ob eius debilitate
virtutis et caloris efficitur lethalis dicitur de hac intelligen
dui ec Ari & neque vota sctao satisfacit iterd sit a

diuersa natura et potentia potius bel. quia sit periculosius l. non ratione subiti
ratione subiti non oritur sicuti dicitur natura sua natura est morbus securissimus
ratione subiti in decrepito ex accidenti lethalis dicit Auicenna absolute
pronuntiauit primum signum desumitur ex morbi specie et differentia morbi
specie copulata et coniuncta cum debilitate naturae cum signum ex dis-
positione uirtutis debilis aut fortis est 4 modo ut ex pluribus litteris
capitis uidere possumus

quare aliter minus erit. dicitur in epilepsia duplicem inue-
niri compositionem unam compositionis et aliam temperamenti quare ratione huius
l. illius huius intemperantiae sub ... cerebri morbus in compositione est
uitium cauitatis et uentriculorum cerebri ... illorum debita cauitas
... facultatis ... et descensus spiritus ad exitum spinalis
medullae impeditur clausis cauitatibus siue illae cauitates claudantur
compressis parietibus uiarum et uentriculorum cerebri siue claudantur
ab humoribus obstruentibus sua mole et quantitate unde sicut duplex
datur morbus in epilepsia unus in temperamento ad quem refe-
ratur uitiosus ille et depravatus motus cerebri et alius
morbus compositionis ad quem referatur priuatio illa motus et sic
si datur duplex species et idea morbi. ratione morbi temperamenti
epilepsia est morbus chronicus ratione morbi compositionis epilepsia est
morbus acutus ualde. imo natura et essentia epilepsia principaliter sequitur
morbum compositionis et ob istam causam Auicenna constituit epilepsiam morbum

tum sumpta denominatione a principaliori et immediatiori in bo,
Cum certu sit intemperie cerebri cu accursu mae ai
cam occupaões uiaru et uentriculoru et qd fruati et
uiret mbus epilepticus sic experimur qd ablatis uitis
oppois auferuntur semper epileptia sed adhuc maneat
uitiu temperamti. Illa rõta dña peddum, colligere ex
Alu I. 3i f. 8 cap. 8 ins. §. tunc restat ut cuius qdc
casit ~~sit~~ obstructio cerebri ad expellandam re nocete aut
suis efficiens epileptia &. q dña bene intellecta intelligim
eis quo sensu accipiant ots et Alu qd epileptia reper
riuntur inter mbos diuturnos rõe solius substituris q sunt
a temperamto et rõ rõe solius substitutioris q suit a
compontione
Ad 3a ex fruulte dq nullu ee inconueniens qd apo
fiat ab humoribus petuitosis et sit mbus ualde acutus qr bre
uit longitudo in mbis a solis suis ex humorib sed eis ex
per mbo effis cu in apoplextia sit cerebru pr dura et
uentriculos uere animemus inter mbos acutissos licet origine
trahat ex humore petuitoso. ad tum obt ex Galeno 6 4 7 qz
apoplexia qdo fortis e statim interficeret at ia qdo debilis
mutari in paralesi unius lateris uocari fi parapoplexia et hic
mo

reperiri inter morbos chronicos et alia ratione.

Ad 4m difficultatem dico nullum esse inconveniens quod a possibilia fiat denominatio a potiori et dicatur morbus valde acutus q

Ad 4am difficultatem ut rationem necessarium est de tertiana exquisita quam vocat Avicenna puram dicatur morbus acutus quod satis difficilis tamen eius veritas dependeat ex cognitione in quo differat nam morbus acutus

Sed ego primo affirmo quod tertiana exquisita sit morbus acutus pro auctoritate et ratione 1a auctoritas Hippocratis capitulo Hip 3o prognost 32 in quo annumerat Hip. alia symptomata quae inveniuntur in tertiana exquisita solo omnia quae in libro prognosticorum Hip. adducit intelligenda sunt de morbis acutis quia tertiana pura est morbus acutus minor c. Gal. 3o prognost 36. 2a auctoritas Hipp. ipso Galenum 3o prognost. 29. ad finem sunt ex acutis tertianae maxime et febres ardentes &c. 3o de placitis 6 ante finem dicit Galenus acutissimae sunt et ardentissimae inflammabile omnium et tertiana est exquisita [illegible] lib. de tremore rigore et palpitatione cap. 1o in fine agens de tertiana dicit Causus non exquisite sincero altero causo [illegible] inferior &c.

Hip. deinde ratione morbus acutus ille dicitur qui in 14 diebus terminatur sed tertiana exquisita terminatur in 14 die quod est morbus acutus. maior est Hip. 2 aph. 23 minor Hipp. 4o aph. 59 [illegible] tertiana exquisita septem circuitibus terminatur. Et confirmatur quia a parte possumus colligere Hipp. nam morbi acuti [illegible]

febres

febres continue breves 14 dieb. et si alluta in 7° ita intermitten.
septe circuitib. qa id valet una dies in continuis vallet
in intermitentib. una accessio deinde sicut alluti possunt
terari 5° 6° 4° et 3° sic terminori post 3m cogsita dra
vota e Gl. 4° aph. 59.
2° in bus allutus ille di q cu vehementia sympta
crevelitis breviter 3° 3na exqsita ita se het q maior hyi
apd Gln 2° aph. 17 et 23 ubidbiqz inq. minori pbe
qa 3na exqsita het incendiu magnu sitis intollerabil
mot su et vehe. e ventriculi bibosas dejectiones et vomi
mitiones anxietates sia autq vota cu gravissa sympta rone q
dubitet q° de 1° ad ulta 3na e in bus allutus.
p alia ro pt pd 3na exqsita no pot ee in bus allu
tus 1° sic pbo in mbus allutis frigiditas extrorsum e
signu pessimu s° in 3na talis frigiditas no e malu sign
q° no alluta maior e hip 7° aph. 1° minori pbo ex
code 4° aph. 48 dicente si febrib. intermitetib. pos ex
teriora sint frigida et interiora urantur pinitosu
2a in bus allutus in pugnantib. e lethalis 3na
puto in pugnantib. n e lethalis q no e in bus allutus mayor
e hip 5° aph. 3° minoru pbo ex hip 4° aph. 43 de lente

quo circa si autem non febris intermiserint periculum adesse sig
nate, ergo autem potest
3º febris alleviata vario est continua. [illegible] 3na est intermi
tens quo non febris alleviata maior est [illegible] 5º aph 30 [illegible]
febrilis est motus necesse est febrem esse continuam minus potest ex [illegible]
4º aph [illegible] dicente cito separari 3na exquisita a causone
quia in una humor intra vasa in alia vero extra putrescit
4º febris 3na nulla ratione est motus magnus quia nec alleviatus
[illegible] potest ex [illegible] 2º aph 19 ubi dicit [illegible] alleviatos minus posse
[illegible] quia [illegible] perveniunt ad statum [illegible] magnitudinem habere
[illegible] in quo tota debebit difficultas [illegible] supposita [illegible]
[illegible] 4º meth 6º [illegible] motum magnum triplici dici [illegible]
[illegible] ratione [illegible] magnitudinis [illegible] aut quia cacoethes idem
mali moris. tunc dicit febris 3na est motus magnus ratione mali
moris cum sit securissima nec ratione [illegible] cum [illegible]
sit [illegible] et hac ratione omnes aliae febres debent habere magnitudinem
[illegible] alleviatione necesse potest esse magnus motus magnitudine
essentiae si [illegible] in toto tempore intermissionis nullam
habere magnitudinem cum tunc aut non febricitet aeger aut
si ita remisse ut nec ab aegro nec a medico [illegible]
[illegible] si dixeris esse motum magnum ratione [illegible] partium quia
[illegible] tunc magna [illegible] symptomata dicam ego [illegible] motus
magnus

magnitudo cantis et expulsis nullo exeunt, mis a bis du

3° si motus alterius numero trans cum celeritate et magnitudine ergo motus cum celeritate et cum magnit

non est motus alterius ... est falsum ergo et illud ex quo sequitur

est contra 2° aph. 19 ... deductio ex illa regula ab

antis ad sequentis oppositum tenet atque minori illationis

Item auctoritate hip. 4° acut. 19 dicentis in acutis sangui

mites si motus acutus videatur et si in acutis ad sanguinis

missioni ... uel hemetica ex hip. datur motus acutus sine

vi hemetico et magnitudine ergo idem ... contra 3 de cr

3° dicente dari febres debiles et paruas et ualde malignas

esse acutas quas negabit cum ... velociter

Pro cuius quaestionis ... contra 3 de diebus de

... esse in duplici ... alios breui tempore durantes

quo opponitur diu durans seu longus et alios esse motus acut

die dictos ab specie motus celeris qua celeritas indicant quae

opponitur alius motus nomine ... clarioris dicendo quod

... cronicus et diuturnus distinguitur ... motus acuti

motus breui tempore durantes ... acuti breuiter ... cum

celeritate motus at ... reliqui breuiter ... et

... moueantur velociter et de istis acutis ex specie motus

celeris intelligatur hip 4° de ... motus 19 quo dicit dari acut

sine uehementia

sine vehementia de ijs intelligati a° in ista sen. Cap. 3° ante §.
allutarum autem valde egritudinum longinquior est s. tatas usque
ad 4or dies febres ephemeri §. de hac suma & diutis
allutis intelligari in isto cosa quod dicit est 3a pura de allutis n.
valde quod dictam affirmatur unito Gal. ostendu 6 epid sect. 1a 29.
ante med. quod ibi explans Gal. verbu illo dicitur iliaco allutus
ostendens verbu ijs allutus dicit de calidite valde manui
allurenti dic logos allutos eius morbos dicimus quod cunctis propria
tempora velocitas pertransiunt usque in finem quod clarius. et v. se
quam 2a cuius dictam isto in diu fuisse dautu toties quoties
3a intermittente vocat morbu allutum et de qua ardentiu de quo
allutie non pcedit nra quod. Cu in isto diu ephemera non dicit
alluta & allutissima

2° Sciri e morbis allutos vere proprie esse in duplici dicta
alios cum febre & alios sine illa ex his 1° prorh. 23 ubi agens
de gestriculo mamau dicit quod in febrib. allutis aut phreni
tidib. ut pulmoniis aut capitis dolores & cetera separat febres
allutas ab alijs morbis allutis et sentia 28 sequenti dicit facile
respirari esse optimu signum in morbis allutis quod cu febre & quod
sine allut morbi sine febre et 3° prorh. 34 ponit inter morbos allu
tos convulsione et dicitur 1° allut. § dicit allutos morbos
esse phrenitide pulmonia pleuritide lethargu et causon et
dictis morbis quam eius sentia confirmat Gal. 2° aph. 19 in quo

loco.

in quo L.o post qm dixit mbos allutos ex in duplici dria alios h
huiores peccantes in toto corpe alios in se de tanta ut in pleuri
aut alia inflamaon. Sic dit. xxii. n. 8. qq febris h. ad sunt in
mbus atonitus &c. Deinde S.o apb 30 dit Sic etiam dialigs mbus
febre fuit allutus ut mbus comitialis attonitus et trulsio
nes &c. et I.o probt 25. in com. dit G.li ad ij. lib. n. 9. ius fe
& q ex sentia hip. et G.li dantr mbi alluti ius febrib.
febre. 3o in quo probat nam mbi alluti adhuc non probat.

3o Ita est nam et contra mbi alluti in eo probat
q celerit. et cum periculo trate. ista ppo het duas p
una qd nam mbi alluti probat ex celerite 2a qd probat ex p
culo ut asseqmr qd deficiente quolunque exitu non dit m
allutus dicat. n. ... et trate hoc probatiune quocunque
ficiente hois non corruit. pari roe mbus allutus componit
ex velocite et periculo hoc autem est ueru probat. Prima de
rite n. est q dubitet et de periculo hec dicta colligit
I.o allut. d. illa uerba. medicu laudarem q in mbis allut
queni ui plures hoies enecaverit. ecce q qmo vocat m
allutos in trficientes et periculosos. e etiam G.li I.o de dieb. de cr
12 post pr. in quo loco laudat Archygine q voluerit mbum
allutu etiam allutu non solu motu etiam non et tale at illud
etiam alia roe ut mbus allutus ille dicatr q celerit et cum p
riculo trate. et 3o de dieb. decret illo eandem probat sentia
utramque autem ptem probat Alu in ista sen cap 3o ante quotus
pote

dixisset minor valde alubes [?] statu usque ad 4um diem desperatam esse de hac summa sic logos [?] verumtamen ipse non memoratur

collatis quod non sufficit in alluvie aegritudinis ut sit eius status

quippe imo sit de aegritudinibus [?] timore [?] contrarius in hac re potuit [?] dicere suam sententiam ut colligitur

ex his [?] nam [?] morbi alluti constare

ex celeritate et periculo et non sufficere sola celeritate ut patet

in diariis nec sufficere solum periculum ut patet de morbis cro

nicis lethalibus ut phthysi hydrope et [?] [?] tamen peri

culum semper oritur ex magnitudine morbi et talis magnitudo

aliquando [?] summa malignitate [?] ut videre est in febribus quas

[?] vocat parvas et malignas [?] magnitudo non cognoscitur

nihilominus tamen tales febres et maligna [?] mali moris videtur

non repugnare quod morbus sit magnus cum celeritate [?] co-

niunct periculo

quod si [?] [?] 3o [?] 2o excitem simplicissimas febres ac

dignis [?] 4o die aut citius [?] talis febris

et alluta [?] ad [?] morbi alluti periculum cum

celeritate [?] dices bene [?] nos [?] [?] ibi

non loquitur de morbis vere allutis cum [?] qui adducuntur in

libris [?] dicentis de allutis ut videre est in 2o lib in quo

agit de hydrope et in 3o in agit de multis morbis [?] .. 5

[?] dicendum [?] loquitur [?] de acutis et dicamus [?] [?]

in isto [?]

voluisse ostendere quod febres ex continuis sint securissimae hom
inoris et quod sint malignae sed non inde seq. tales febres esse curar
tam similis quia dum asserimus alleviatum motum celeritate et cum per
se tractari noluimus dicere quod periculum sit evidens etenim quod
sua natura talis motus non carere periculo dic. n. dicebat hip.
aph. 19. alleviatorum motuum non omnia sunt certa quia saepius mortis
aut salutis confiss in comitantur sicut in motibus alleviatis fallere per hipp
aph. ibi id dixit hip non (omnia) id est non in omnibus imo 3° de crisibus
4° postquam dixerit dari febres parvas sed valde malignas dicit
tales febres aliquando nihil habere periculi satis enim est quod tales febres
sint ex illa natura quod periculosae sint in ratione suae speciei tamen aliquae
adeo sint remissae ut videantur carere periculo imo de facto
careant ad rationem n. motus alleviati non est necessarium omnia individua illius
speciei sint periculosa sed satis est quod intelligi motum ratione speciei et
istius constitutionis sit periculum sicut diximus de convulsione
quae in toto corpore et in parte nobiliori faciunt motum alleviatum sive fiat
ex inanitione sive ex repletione et aliis speciebus motus convulsivi quia
febris continua quod sua natura est periculosa aliquando in particulari potest
secura esse ob remissionem motus et benignitatem causae et fortitudinem virtutis
aegrotantis.

His positis in hoc dubio talis est conclusio nulla datur febris inter
mittens quae sua natura sit motus alleviatus ista conclusio patet ex 1° fundamento
et ex 3° notabili quod ad hoc ut aliquis motus sit alleviatus debet
celeritate et cum periculo tractari atque febres intermittentes esse sine peri

culo

longum p[er]tendit. Dicit Hip. 4° aph. 43 p[er] illa verba febres
quo[rum]cumq[ue] intermiserint periculum abesse significant p[rae]t[er] e[ius]
o[mn]ib[us] argum[en]tis adductis q[ua]e nego. S[ed] c[ontr]a istas r[ati]o[n]es ...
sum[m]i v[i]r[i] etia[m] p[ro]bare ex Gal. 5° aph. 30 ... si n[on] febris i[n] morbis
necesse e[st] febre[m] e[ss]e c[on]tinua[m] & 2° aph. 17 ... ex quo i[n] acutis
morbis febres ... c[on]tinuas in[ter]ea e[st] ... dicat Gal. 1°
aph. 7 ... ante med. ... numq[uam] ta[men] dixisse ... e[ss]e febres c[on]ti
nuas e[ss]e ... in separabiles a morbis acutis. idem p[ro]b[atur] ex Hip. 1°
Aut. D. & 1° epid. sect. 3a text. 3° ult[im]o p[ro]b[atur] ex Gal. 3° p[ro]gnost.
Com. 40 ad med. p[er] ista verba etiam morbus acutus cu[m] mag
nitud[in]e q[ua]da[m] e[ss]e c[on]tinuitate febris intelligi[tu]r si n[on] dicatur p[ro]g
... 14° die solvatur aut e[ius] citius e[ius]dem appellat[io]nis ne
q[ua]q[ua]m careat ... adeo fortia ... evidentia ista Hip. & Gal.
testimonia ut in illorum d[oct]r[in]a nulla r[ati]o[n]e aliter dic[en]dum.

Neq[ue] satisfacit q[uo]d aliq[ui] dicunt q[uo]d dum febris e[st]
symptoma sequens alicas egritudines [con]trario debet e[ss]e c[on]tinua
alio q[uo]d e[st] febris morbus [con]trario n[on] debet e[ss]e c[on]tinua s[ed] intermittens
q[ui]a Gal. explicans illa[m] sententia[m] utero gerentes corripi morbo acuto
lethale dixit n[on] absq[ue] r[ati]o[n]e q[ui]a si morbus acutus i[n] febribus [con]trario
debet e[ss]e febris c[on]tinua ... de febre morbo q[ua]m de febre symptomate
deinde q[ui]a nec r[ati]o[n]e nec satisfaciunt textui Gal. 3° p[ro]gnost.
40. Nec soliti satisfaciunt [con]cedendo in d[oct]r[in]a Gal. Hip. &
Av[icennae].

2da ea q sita nõ ee mtum accutu uere et ppric d aliis ii ueritate q̃ nos hip Gto et Au Collimus in reb[us] medi cis in qq nõ e dtradicie.

Neq[ue] extimandu ẽ uoluisse hip et Gto febres dtinu ee inseparabiles a mob[us] acut[is] hoc ẽ nõ posse dari mbu acutu sine febre dtinua, s[ed] uoluisse raros et paucos ẽe mbos acutos sine febre dtinua. na inseparabile di duplr: uno mõ q̃ nulla põa pot separari. 2° q̃d tarde desciuscit aut duenient aut rara separat sic dõ ab Ar[istote]le sibi posito expso in impossibili et separabili in generabili et incorrupti bili 1° de celo cap. 11 text 11. ad f. q° o pte dicẽu ẽ uere et ppric nulla febre intermitete ẽe mbum acutu ni[si] 2um q̃d seq[ui]t[ur] solu roe celeritas in motu.

Colligimus q° ex dictis trib[us] m[od]is posse dici mbu acutu 1° q̃ a 14 die iudicat siue tarde siue uelocit moueat q̃m Gt[us] uocat breue 2° acutus di q̃ citto ẽ iudicas et in isto sii 4° acut lo[co] dstituit hip acutos mbos sine m nitude. uehemens et magnu ex Gto idem s[ed] et in isto sii uocat Au febre ephimera ualde acuta. et 3a pura nõ ualde acutã sic intelligat hip 3° prorh 32

modo inter allucinatos annumerat 3.ra consic ibi modo vocat 3.^am^ allucin
optimas esse quare ardentium 3.ª modo esse recte exprimentibus allu
cinari velocitas et compendiolo transitus et in isto dum loquitur
Hipp. et ibi tis citius et non, sicut fonte qu agitamus.

Ad 2.um argumentum fatemur ex quo dicta fata illius aeque ipse
adducere ad omnes accedentes tardius potest ex dictis aut dicas
Hipp. et ibi fuisse loquutus de 3.na continua et intermittenti
mitenti.

Ad 2.^m^ argumentum libenter fatemur motum allucinationem et 3.na intermittente
transire intra 14 dies sed negamus inde sequi quod 3.na intermittens
dicatur motus allucinatus quia Hipp. loco in margine non desiderat in quo dicit
forma allucinationis inquantum sed desiderat 3.^ae^ durationis tantis aut trinis
potest inveniri in 4.na et melancholia morbo et aliis aegritudi
nibus diuturnis deinde morbi vere acuti transeunt multoties
ante 14 sed non ob id illi constituunt in ratione morbi acuti neque
ibi excludantur a vera allucinatione.

Ad 3.^m^ concedimus morbum acutum velociter transire cum magni magnitudo symp
tudine symptomatum sed tali magnitudine dicere cum compendiolo tomatum in actualitate
quia ibi explicans sententiam Hipp. allucinatorum morborum hoc sensu est dicere cum compendio
certa plagia mortis aut salutis dicit allucinati morbos celo.
per eum celeriter transire statim sciant magnitudine statim liberare
magnitudinem

e statu in primis diebus, sive bene statui ex Gal. 1° aph. 7°

q̃les sunt morbi p̃ acuti ad minorem dierum, et falsum q̃ 3ª inter

mittens habeat magnitudinem et velocitatem, quasi intermittat septem

dies, ex quatuordecim in talibus 1° intermittunt magnitudo

et celeritas ad constituendam autem morbi acuti magna sympt-

dent et continua addo talia sympta cum multis remittentia

quam in 3ª continua et in febre ardenti

Sed obiiciis aliquis dicta debilitare quaestionem logicam quam adduxi

Gal. et quam mutari [illegible] dil. 2° de diebus, de lxt 12

[illegible] 13 post [illegible] Hip. 2° aph. 23 dil. trium

acuti morbi est 14 dies cum 3° [illegible] 3° et 2° aph.

24 et dicat morbos acutos trium ad 20 die 1° epid.

sect. 3ª text. 20 philiscum febre acuta laborantem die 20 fuisse

iudicatum et text 21 sequenti refert uxorem philisci febre

acuta vexatam post partum fuisse mortuam in 14 die 3°

epid. sect. 3ª text 2° scribit chrysionem febre acuta

correptum fuisse et 20 iudicatum.

Cui dubio resp. Gal. 1° in aphis adduxisse Hip. illa

quae frequenter eveniunt non autem quae raro contingunt ut facit

in aliis libris. 2° resp. in acutis non esse numerandos

dies ab insultu et invasione morbi sed ab illo die in quo

mutat

assumit vehementiā et magnitudinē et acutiē, et considerando acutiē et vehementiā semper motus tūc, in 14 ut ipse Gal. de 7 1° aph. 23. cito quia natura longiori tempore nequit tollerare vehementiā motus quod est circa emotus et acutis ut notauit Gal. 1° epid. sect. 3 comm. 25. quia scribit Erasinū secundum spatiū et spatiū quinque dierū egrotasse et mortuū fuisse in 4° numerando ad uallatū quia 1° die placide et cum quiete egrotabat et tales dies quia cū quiete et placide sunt transacti non computantur in ordine motus acuti.

§ Et quandoque ex motu egritudinis &c.

2° cognit. Auic. tempora uel ex motu egritudinis quia dum motus habet allectiones breues 2m quantum temporis particularia motus habet motū uelocē et propinquū statum ac totā constitutionē breuē et quod tempora particularia ipsarum allectionū sunt longa tota motus constitutio ē longa et longe distat status quia qualis ē ratio partis talis est ē ratio totius 3° decretis, 4°.

tempora ipsa particularia sunt breuia ac longa ratione humoris a quo dependet febris quia si n. humor ē calidus et tenuius facilime resoluitur et superatur siue ē frigidus et crassus contrarium euenit et ob istam causam dicit Auic. quod ille febres que carent allectionibus et circuitibus demonstrant

Sua tempora.

u. 5a contra eundem multum tertia ratio ut in q. febris continentes a quod

exterminio esse excluderet Aristotelem intercissionem duplici titulo i

quia non habent accessiones 2.° quia non habent causam materiam, ostend.

quia Aristoteles est secundum eandem rationem fiat comparatio febrium in febr.

intermittentibus cum intermittentibus continuam cum continuis et sic

consequenter de aliis morbis contendendum est

[illegible] Aristoteles contra secundum Dominici sit explicata erit falsa et remota

a legere prima inter epilepsia est multo maior quam tertiana sed accessiones

epilepsiae sunt minores quam accessiones tertianae quare male dicit Aristoteles quod

partia cognoscitur ex brevitate aut longitudine accessionum partium

confirmatur quia longior aegritudo est epilepsia quam apoplexia

et tamen breviores sunt accessiones epilepsiae.

2.° febris continua habet longiores accessiones quam intermittens

sed intermittens est longior aegritudo quam febris biliosa continua

ex longitudine aut brevitate non cognoscitur longitudo aut brevitas

constitutionis maior est [illegible] 3.° decendit 4.° minoribus quia tertiana inter

mittens 7.° periodis terminatur et febris ardens biliosa in 7.° diebus

ultimo quod febris continua a materia etherogenea solet habere acces

siones breviores et febris constitutione longa sed quod morbus incip

[illegible] et non multo sed uniformi habet accessiones longiores

sed tertia quantitas brevior est constitutionis [illegible] morbi quod longitudo

aut brevitas morbi non cognoscitur ex brevitate aut longitudine

accessio

maior fbi qa dum mã ē alterogenica pars tenuis facilius mouetur
concogitur et expellitur et ideo pars crassa q̄ manet efficit lon
giores et diuturniores febres minore fbo qa mã crassa ē
uniformis efficit longas accessiones sed ob pauciter mãe [illegible]
tuo ē breuis ut pt in [illegible] et frin confirmati eius
ex eo qd febris in statu het longiorem accessionem qm
in pn̄o et inclinatione in statu ē breuior qm
minus debet a declinatione et sanitate qm dũ ē in pn̄o
Ex istis itaq; solutio reducatur in minorem celebris
illa qsti dua 2a dedrus cb ult ¶ Sed neq; qd n sit eius accessionis
longitudo et conueniens longitudinem aut breuitatem accessionum di
manare ex dispone humoris ex dispone et fabrica ipsius corporis ex
dispone uirtutis ac ex conatu et denique ex dispone caloris.
ex dispone humoris qa dum humor peccans ē in maiori quantitate
magis frigidus magis crassus magis lentus de filius
concogitur et expellitur qa longiori tempore indiget et sic lon
giores efficit accessiones. et ideo qdo humor ē tenuior alterior
et calidior et in minore quantitate breuiores efficit acce
ssiones qa talis humor facilius resoluitur et minuitur
alia ex dispone et fabrica corporis qa dum hic corporis

ē dentes et astrictus hēns uias angustiores q̄ ut humeri
desistius et tardius resoluto accessiones sūt longiores
diu durant. q̄do uero e contra corporis hūs ē laxior mollior
et uias hēt laxiores q̄ tunc cā morbi uelocius res-
luta accessiones sūt breuiores. ex disp̄one uirtutis q̄a
q̄ndo fortior ē uirtus maiori conatu assumit citius
et uelocius expellit et e contra q̄do minori conatu assumit
tardius expellit. conatus autē uirtutis dimanat ex
allrimonia humoris aut ex malignitate aut ex alla
tioni sui p̄ris et ex maiori dignitate p̄tis unde
a maiori uirtutis conatu breuior insurgit accessio et ex
minori longior. ex colore tamen cū certum sit calor
corporis magis et celerius humores resoluere et extenu
are et q̄nto minor ē e contra.

Hac posita dicta Ly ad primam q̄ū de epilepsia et 3^m ēt
separatē ē seruanda inter egritudines eiusdē nāe et q̄
q̄ ab eadē cā solent excitari ut 3na cū 3na epilep
tia cū epilepsia sūt separanda unde in epilepsia
accessiones sūt breuiores tamen cā sit frigidior crassior et
firior

qa talis humor ledit proprie principia q diu n pot tolle
rare noxia et assumens conatu debiles expellere humorē
et aliter de humore in 3° loco cuius humor sit tenuior et calidior
cuius merito allesiones debent esse breviores ad confirmationem
de epilepsia apoplexia Rñ non servari paritatem inter apo
plexia et epilepsia licet in utraque egritudine idem sit locus
affectus scilicet cerebrum et maiori ex parte eadem sit causa dantiua
utriusque affectus qa in apoplexia humor continuam allesionem
mouetur 2° se totis et est crassior at uo in epilepsia
est tenuior et mouetur totus simul de per se 2° q in
apoplexia est maior obstructio uentriculorum et multo
maior noxa contracta in propria substantia cerebri qm in
epilepsia

Ad 2m argum Rñ concedendo in febre continua
esse longiores allesiones qm in 3na intermittenti et non
servari paritatem in utraque febre quamvis sint cuius
de spēi qa in biliosa continua mā pellans est intra
uasa et magis crassa et in maiori quantitate

Et quia virtus non est ita valida ut in intermittentibus, et
in febre intermittenti virtus est fortior huius inminen...
quantitate minus crassus et constitutus extra vasa inf...
et minora putredinis fomesque illa sit quae sit compare...
continua. Cum intermittenti in tempore afflictionis breu...
est intermittens quam continua si tamen consideretis tempus ...
tuis et duratis utriusque longior est intermittens
continua. ...

Ad 3um. Respondeo totum argumentum concludere, quod non ...
vari pariter in utraque febre ex parte humoris peccantis ...
in una febre ponatur maior quantitas humoris quam
in alia et ... huius sit in aequalis et etherogeneus
cum ... ponatur una febris quae habeat partes crassas et
tenues et ... ponatur in alia febre ... cuius humor
habeat partes crassas.

Ad confirmationem Respondeo comparationem faciendam esse inter
allesiones ... in eodem tempore aut principii aut
augmenti aut status et in eodem modo cum male ... par...

accessiones p[ro]p[ri]j aut augmenti cu[m] accessionib[us] status
si viderem[us] in statu uti morbi maiori p[ro]pter causas
antis [illegible] abuisse in diuturnita[tem] et id accessiones
in statu no[n] solu[m] e[ss]e longiores s[ed] maiores. at no[n]
in p[ri]n[cipi]o uti cu[m] eo temp[ore] minor natura causantis
abierint in diuturnita[tem] ca[usa] tunc sit minus disposita et
in minori quantitate i[de]o accessio[n]es s[unt] breviores facta
co[m]paratio[n]e cu[m] accessionib[us] status in eadem febre.

Q[uaesti]o. quandoq[ue] extra co[n]tingere

§ Et quandoque ex debilitate dicit in hoc loco dominus Conciliator per mortem extrema seu figuram perfiguram intelligit non solum faciem sed etiam totius corporis dispositionem, ut patet ex illis verbis in textu et contabescant facies et hipocondria cuius sententia ratio illa est quia cum facies et totius corporis valde extenuantur, significant nimium esse valde a calidum, si autem remanserit in suo statu naturali, nimium diuturniorem ostendunt, cum tale signum demonstret magnam consumptionem virtutis aut eius permanentiam ista dua sententia accepit Avicenna ex duobus locis Hippocratis Prima auctoritas scripta in lib. 1° prognost. 5° et 6° sequentia ubi dicit Hippocrates considerare autem oportet per nimis acutos primum quidem faciem aegroti, sit ne similis benevalentium potissimum sui ita enim optima erit, si vero quam maxime contra similis sit horrendissima erit et cetera, et continuatione cuius sententia describit faciem quam tornati se vocat Avicenna et a vulgo ipocratica seu mortalem nasus acutus oculi cavi tempora collapsa et dicitur ista quod talia symptomata dicit Galenus in 1° comm. et in 3° evenire propter aegri calorem consumentem et corrumpentem partes carnosas quae propter debilitatem caloris nativi qui non potest ad extremas partes diffundi et colligi, sed retinetur in visceribus. Secunda auctoritas Hippocratis habetur in lib. 2 aph. 28 per illa verba febricitantium non omnino leviter permanere corpus et nihil minui sed etiam plus quam ratio postulat contabescere malum et quando Hippocratis testimonia adeo celebrant Avicenna sententiam ut nulla alia indigeat explicatione.

§ Et quandoque ex virtute aegri et dicit Avicenna cognitionem

uita morborum ex dispositione et statu ipsius uirtutis, per uirtutem debemus intelligere tres illas facultates principes quibus minister uniuersum atque gubernatur, quam ita licet in primo tenet ratione naturalem in et artem in 3° prout late duo loco diximus. cognoscimus quod ex uarii statu uirtutis quia si uirtus ex ui morbi languescit, morbus ille acutus accessionis et breuis est morbi status propinquus. econtrario si uirtus permanet et non debilitatur morbus est minus acutus et status magis distans. ratio fundamentalis huius dicti est deducta ex Galeno in lib 2° de crisibus c° 0° quod scribit idem usu nobis euenire in morbis quod euenit in duellis hominum, qui cum natura et morbus tanquam hostes inter se pugnant quando extiterint pares in pugna taliter ut neque uirtutis nec morbi apparent excessus notata dignus tunc pugna erit diuturnior et longior futura est at uero econtrario quando non extiterint pares in pugna sed notabilis est excessus tunc facile est iudicare morbum fore breuiorem cum necessarium sit breui tempore aut morbum aut naturam succumbere

quae dicta uera est ad debita distinctionem, quod si morbus est salutaris et uirtus robusta et talis permanet quia uelociter causam morbi uincit et expellit, tunc morbus breuis est et quanto potentior est uirtus tanto citius finitur morbus si uero quando debilis extiterit (licet potentior sit ipso morbo) quia tunc tardius uincit et expellit causam morbi, morbus ipse diuturnior est et quanto uirtus debilior extiterit

tanto magis motus prolongatur

Sit etiam in motu lethali imbecillitas uirtutis, solet cum
ea breuitatem motus quem celeriter dissoluitur et succumbit ex ui motus
et quo debilior est uirtus tanto uelocius uita ambo, succumbit
et moritur aeger. Cum tamen uirtus ualida restat licet non rarum motus solet
cum ea quod motus polleat et longior fiat, licet sua natura lethalis
extat, quia magis resistit natura et diutius durare potest imo quo
fortior est uirtus tanto tardius motus lethalis interficit
ut dicit Auicenna in fen 2a huius libri tractatu 1o cap. 2 6. et multo
antea Gocuerat Galenus in lib 1o epid. sect 3a text 29 in quo ...
refert Sylenum cum pessimis symptomatibus uixisse usque ad diem 11um
cum talis aegritudo debuisset interficere in 6o l. in 7 die, sed per
mansit usque ad 11um propter ualidas uires quia Sylenus erat 20 annorum.
Similiter in 3o epid sect 2a text 5o quod illum ... quod de cum
habitat in foro mercatorum uixisse usque ad 7um diem propter robur uirtutis,
et florenti aetati quamuis ex motus ui et grauissimorum symptomatum quibus
affligebatur debuisset antea mori eandem etiam doctrinam possumus confirma-
re ex alio testimonio eiusdem Galeni in commento eiusdem sectionis
de illa femina quae cum satis lethali aegritudine usque ad
14 diem perdurauit quamuis citius mori debuisset

x^a qm vra Gal. intelligat in 5° de f.s 3° inf. ℞ has incisi
pleuritides nominant q. l. celeriter boni rapiunt l. long.
temporis spatio finiunt & qa cu virte imbecilla celer
moriatr pleuriticus et cu robustiori amplius durat q
tit moriatr ut Gal. ipse declarat in lib. de pulsu ad tyrones
cap. de pulsu pleuriticoru ad f. et idem repetit 4° de cau
pulsuu cap. 8. ubi asseruit crudu et incocta pleuritide cu
virtutis imbecillite celeriter interficere at ue cu robore virtu
tis in multo longiori temp. interficere cum multis insuper
et tabes qd multa no ne signa crudeitatis q. ex sua na Gamb
que cum viriu imbecillite mortem cu robore virtutis mor. lon
gitudine signant.
Sed obij d. primam pem huius declaraois ipsu Gal. asserente
in lib. 3° aph. 27. in pueris in venire febres acutas hoc e breui
qa puerori dispoes citisse alterantr pter corporis humidite et viri
pter imbecillitate q. tandiuteiis saluti qm in mbo lethali
imbecillitas virtutis e ca breuitis mbori et no de lu in leta
li. huic obij vit Ambrosius pceptor nr. in comet ad isthu lum pro
tem poa no ei intelligi natum calore cu talis in pueriss. lon
mu vigeat 2° aph. 14. sed potius ei intelligenda natum h
bitudine corporis q. ob inita mollitie et humiditate.

fate alterati et debilis extit quod cum dicat Galenus pueros nondum
propriis citissime alterari propter corporis humiditatem et naturae potentiam im
becillitatem absque dubio voluit Galenus tale alterationem causam esse in maiori
re à duobus primo ab humida corporis natura et secundo ex imbecillitate
facultatis naturae quae derivata est ab habitudine corporis quia si vellet Galenus
istas esse duas causas partiales simul concurrentes et non unam esse
causam alterius ut dixit D. Ambrosius.

usque adeo convertere [illegible] repugnantia Galeni ab ipso ut ferè
omnes comentatores huius loci aliter legant textum Galeni, ut pro imbeci
llitate potentiae naturae, legant fortitudinem potentiae naturae quae textus emenda
tio est admittenda Galeni quia in lib 3° de symptomatum causis cap. 4° ad med
et in lib de usu puls. cap. 7° ad m. et multis aliis in locis
[illegible] scripsit facultates naturae esse in puero alteratricem
validam et robustam esse in pueris. Sed ista textus correptio est
[illegible] Galeni mente et [illegible] venit quia ut reddat Galenus causam quare pueri
ante pubertatem corripiantur febribus [illegible] male diceret hoc provenire
quia velociter alterentur ratione humiditatis et ratione roboris facultatum naturalium
cum potius robur et fortitudo facultatum naturalium sit in causa ut rarius
tardius et minus aegrotent corpore. Cuius [illegible] et fortasse
obvia causa textum Galeni admittit Leonicenus ut haud in repug
nantia est huius.

gre aliti cum extremo in pueris febres maiori ex parte ex
acutiores et breviores quam aliis aetatib, quia causa efficiens febr
in hac aetate citius cogit. lite resolvit et evanescit ss.
insita evacuatione quam a primo sue nativitatis hi in pueri cum obtineant
corporis substa laxa mollem et raram unde dicunt calor puerorum
e plurimus et facultas natis robusta sui magna ext
futio et magna evacuato cuius merito velociter pueri im
becillitantur et languescunt q i potiss causa gre bti in pueris
fiunt evacuibus facultas abatte no rre potentis imbecillitas
sed rre imminentis et futurae q ex insita illa evacuatione nativi
resultat in propria nati. ista ora e ipsius gl. 4o aut eiusdem
ss. at certe pueri quamquam vitali facultate valeant tn nequis hi sangui
nis missionem subtinent prompte n corum substa tum ss humiditate
tum ss temperamenti caliditatem evaporati ss. e in 1 aut 4.
dicebat ceterum quoniam in pueris corporis substa tum mollis tum
humida precipua ea ex solutionis virium efficitur. sic in regionib
et anni temporib, res se hit nempe homi caliditas vel bru
ofestimque virtute valcus quam te dissolvit, hoc parte dit gl.
febres acutas id e breves in venire in pueris ss humiditate
et pot natis imbecillitatem no rre sui cum ut dic fortis sit
in pueris s ex accidenti, rre subid q evacuatur cuius imbeci
lis

redit virtus proprio celeritissimo impetu in resolutione et evacuando et quantitatis imbecillitas virtutis non est essentialis omnino ut oste dictum dicit imbecillitatem virtutis in morbis salutaribus longi diuturni et in lethalibus velocitatem significare et hoc ipso dicto ex tunc intelligi est Actuar 3° tetrablib. serm 2° cap 19. quod asseruit frequenter senes et pueros corripi cachexia id est malo corporis habitu sed pueros maiori ex parte perire propter vitalis firmitatis debilitatem et quod sulli fate evanescant absolutis rari fate.

§. et quandoque ex aetate et tempore et longitudine aut brevitate totius constitutionis morbificae dicit Au. et cognosci ex aetate et anni tempore istud enim dessumpsit ex hip in 1 aph 12 per illa verba et anni tempore morbabunt et dic in lib 2° aph 25 dicit hip. exemplum de 4na dicens aestiva 4na plerumque breves et ut exemplo exemplo alias et aegritudines intelligamus ut bene dicit in com. et lib 1° de crisib. 4° cuius dicti duplex ratio assignatur una ex parte efficientis et alia ex parte materiae ex parte efficientis seu caloris ratio illa est quia in tempore calido humores funduntur per totum corpus feruntur et evaporant et ut unico verbo dicam moventur a centro ad circumferentiam unde quando virtus est valida evacuatis humoribus cessat morbus quod autem vir fuit debilis extit simul cum humoribus evacuatae virtus dissolvitur

et dic

et dic hac l. illa uia ut Gal. dic nullus e motus q tam longus extat facta cparatione cu alia tempore et ratio est quia in tempore frigido humores intra detinentur luti et coeli [illegible] redunt ad motum et mouentur 2o motu a circumferentia ad centrum [illegible] uirtus simul roboratur ex pte mat. mti. [illegible] breuioris aut longioris temporis [illegible] quia in tempore calido generantur humores calidiores et tenuiores at uero in tempore frigido et 2o dummodo eadem uirtus [illegible] seruetur in utroque tempore. ita dicit [illegible] intelligenda de tempore et etate [illegible] de regione temperatura [illegible] uita instituto [illegible]

q dicit [illegible] sit explicata uidetur falsa et 1o [illegible] febris hectica e breuior in hieme quam in estate quo longitudo aut breuitas mtorum [illegible] ex tempore [illegible] euidens e cum in hieme breuiores inueniantur mti eiusdem nae et speciei quam in estate [illegible] [illegible] quia in isto casu tempus frigidum gerit uicem remedij corrigendo calidam in tempore febris hecticae, at uero tempus calidum gerit uicem cae mtificae ad augendam febrem.

2o apoplexia uelocius interficit in hieme quam in estate quo mti breuis [illegible] cognoscuntur ex tempore calido [illegible] apoplexia interficiat suffocando et strangulando, melius et citius suffocabit in tempore frigido quod comprimendo uias reddit angustiores

S° in illo temp. motus erit brevior, in quo natis calor e robus tior, S° in temp. hiemis. Calor natis e robustior qm in tem pore estatis, g° brevitas in motus no debet ex temp calido maior e Cadens minore pbr, qa temp hiemis magis abun dant sanguis & sps in qq. fundatur calor natis ut dbat exhip 1° eps 15 ... huic argo ueni ee in hieme forti ori extire calore natim qm in estate. S° qu e magis impedi ta deflatio & resolutio huoru p foramina cutis in hieme qm in estate inde pueniret qd motus sint breviores in estate Cum maior sit resolutio & evacuatio q fit p cutim

S° 3° motus q dbt sanari no solum indiget evacuate uniu et coctioni qd maior e coctio in hieme qm in estate q solutio adiuta no e uera maior ex pte bett ips dtm in lib 4° apho 22 M. opet pire coctione subsq discretione & tande evacuate di motus insanite itaerus e minore pbo, qa coctio pficitur a calore q multo copiosior e in hieme qm in estate e dic in breviori temp e a fortiori calore ... res qm stabilior e confirmati qa diluti in estate resoluti huiusdic es re solutis virtus e in hieme diluti huoru resolutio impeditur, sic robur virtutis adaugetur q h e maior rao de unotem pre qm de alia, si ostenderemus eande ee pportione mode ratu virtutis ad moderata quantitate q inuenitur invualida virtute

c. multa natam.

Pro cuius declaratione dictum est adducta differentiam non esse intelligendam de morbis immaterialibus qui curantur evacuatione sed dumtaxat alteratione, et sed intelligenda esse de morbis materialibus cuius causa non solum alteranda sed evacuanda est, et sic morbus immaterialis qualis est febris hectica quo salutaris existit velocius sanatur in hieme quam in aestate cum sit privatus causa quae resolvenda sit ad hoc ut sanetur talis morbus et solum indigeat alteratione.

2° dictum est differentiam adductam non esse intelligendam de quolibet morbo materiali sed de illo dumtaxat qui corrigitur evacuatione et difflatione insensibili quia talis morbus brevior est in aestate quam in hieme qualis est ille qui pendet a materia putrida quae de tota evacuanda est. at vero quo morbus pendet a materia quae solum contraxit aliquam semitam putredinis et potest reduci ad benignum media coctione brevior est in hieme quam in aestate cum in hieme coctiones sint perfectiores quam in aestate non solum in partibus interioribus sed etiam in reliquis corporis partibus ut dicit Galenus in 1° aph. 15. ista differentia est vera dummodo servetur paritas in genere morbi, in magnitudine, motu, in sexu, in aetate et reliquis et solum existat disparitas in tempore et in his quae sequuntur tempus. Quo circa dictam solvatur primum argumentum si diximus morbos qui dent tran coct. et evacuatione breviores esse in hieme, et morbos

queunt tam resolutione et insensibili evacuatione breviores
esse in aestate.

Ad 2um argumentum Respondetur negando apoplexia velocius interfi-
cere in hieme quam in aestate et ratio est quia apoplectici mori-
untur ex defectu respirationis et defectus respirationis est maior in aesta-
te cum in eo tempore maior sit necessitas refrigerij ut patet
experientia unde dicitur apoplexia velocius interficit naturas
calidas quam frigidas ex defectu respirationis pariter idem dicendum
de hyeme et aestate.

Ad 3um argumentum Respondetur in aestate illos motus esse breviores
qui removentur per multam disflationem et insensibilem resolutionem
quia in aestate maior est disflatio et resolutio quae fiunt sine
coctione cum efficiantur a calore nativo a calore febrili
a calore aeris ambientis et medicamentis, at vero sensibilis
evacuatio indiget coctione et sequestratione ut dictum est ceterum
alios motus qui removentur sensibili evacuatione breviores
esse in hyeme nemo dubitet. Ad confirmationem Respondetur negando
aeque esse eius portionem virtutis ad motum in hyeme quam in aestate
quia in motu salutari non sicuti resolvitur tanta ~~...~~ morbi
sic etiam dissolvitur virtus, sed in [illegible] potentior virtus
quam causam et morbum retinebit utilia, et desinet abire ad cutem

atq; resolui q̄ sunt inutilia. Si autem de humore utili aliquid re
solvatur id paulum est, et dic maior est potentia virtutis. Ad 2m cum
motu in aestate quam in hyeme. Si tamen motus lethalis sit quo-
niam virtus non est superior morbo in isto casu tam utilia
quam inutilia resolvuntur. Et virtus resoluta celeriter succu
mbit morbo quare in aestate quamvis motus diu sit salutaris tamen
mortalis semper evadit brevior ut Galenus dicit communiter ut a
nobis explicatum est.

§. Et ex pulsu &. Ista dicit Avicenna temperamentum
cognosci ex pulsu quia si pulsus est magnus frequens et
velox demonstrat membrum calidum. Si 3o modo declarat demons
trat membrum diutinum est dicta et plena veritate et Galeno cum
dixerit in 1o lib. de caus. puls. cap. 5o et in lib. 4o de caus.
puls. cap. 16. cum sequentibus, tales pulsus fieri a causis calidis
et indicare facultatem robustam, contrarios pulsus tardos parvos et ra
ros oriri a causis frigidis et indicare facultatem imbecillam.

Dubitatur 3a. Apparenter ratione istud signum contineri in prioribus
quia magnitudo pulsus significat robustam virtutem, frequentia cali
dam temperaturam aetatis temporis et temperamenti. Dices bene
dicis unde ei quod naturalis magnitudo velocitas et frequentia significant
ca q. in objectione facta &. velocitas tamen cum nimium naturalem excedunt

signare temperiem calidam mixtam cum affluxu materiae. si sine illa, et tales motus affluxus calidos breviores esse signari a pulsu magno, celeri et frequenti. et hoc pulsum sanitatis 3um tum in contrarium, affluxus frigidiores signat illos esse diuturnos.

§. Et ex rigore &c. a bisto loco transit Avicenna ad alia signa quae desumuntur ex accidentibus, quorum primus est rigor. qui si fuerit brevis motum breve et si fuerit longus, longum motum signat. Cuius doctrinae ratio desumpta est ex Galeno in lib. 1° de symptomatum causis cap. 7 in quo loco statuit rigorem fieri a causa mordaci, tam calida quam frigida, et ideo maiorem vel minorem copiam nimis fieri maiorem et rigorem minorem, et rigorem breviorem et longiorem, datis constat quod brevior est rigor materiam calidiorem et pauciorem ostendit et motum esse acutum signat at vero 3a quo rigor est longior materiam frigidiorem esse copiosiorem et motum esse diuturnum demonstrat. per rigorem debemus intelligere in praesenti non solum verum rigorem qui dicitur inaequalis totius corporis motio cum sensu frigiditatis &c. sed debemus intelligere horrorem et frigus sive extremarum quae solent advenire in principiis accessionum febrium intermittentium.

per rigorem itaque cognoscimus et iudicamus de longitudine aut brevitate febrium non solum in febribus intermittentibus, sed etiam in conti-
nuis

Circa 3m rem de intermittentib. nulla est differentia

Continuis aut iudicatoriis de brevitate aut longitudine febrium

1° ex privatione rigoris item febres q invadunt sine rigore

plerumque continuae existunt breviores quam intermittentes sua

species qa si comparentur febris continua cum intermittente dicitur

generaliter ista sententia Ar. no e vera cu certu sit quotidianam

continuam carere rigore, et nihilominus esse longiorem quotidiana

dicta intermittenti in qua vehemens e rigor. Et ob istam causam

opportune dicebat Avic. in textu et quod nullus mihi e rigor, tunc

ipsa e ex breviori genere ipsius &c.

2° cognoscitur longitudo aut brevitas ex rigore in omnibus

nus qa rigor quanto citius advenit post signa coctionis

et in die decretorio tanto citius morbum ee finiendum ostendit

dicebat Hip. in lib. 4° aph. 39 a febre ardente habenti

rigore dum vomitu solutio fit, et Gal. explicat in com. uera ee

sententiam, dummodo aliquid sequatur manifesta evacuatio per sudorem aut

alui fluxum et similes regiones. Si n. aliter sine signis

coctionis appareat rigor et in die no decretorio e simpliciter

qa cu virtute debili significat mortem et cu valida virtute

morbi longitudine ostendit ut Hip. declaravit in lib 2° epid.

sect. 1a text q sub illa generali sententia posuit febricitantia

q no

decernunt primum contraria secundum primum defectus iudicatus sed pecu
liariter de rigore cum virtutis imbecillitate in 4° cap. 46.
si rigor insidat febre non intermittente aegro iam debili lethale
e.

§ Et cognoscuntur bona aegritudinum et propter

Autem signa ostendentia etiam temporum morbi quae desumuntur ab accessionibus
penes anticipationem et porpositionem istarum accessionum quoniam
si accessio anticipet horam consuetam, signat augmentum, et si post
anticipationem steterit et tempus idem servaverit signat statum
et si post haec porponatur signat declinationem, quam sententiam
dicit Avicenna intelligendam esse in illis febribus quae sua natura nec propter virtutem
genus nec deminuuntur, istud autem signum accepit Avicenna ex Hippocrate
in 1° aphorismorum 12 per illa verba et circuitum successiva incrementa etc.,
optime explicuisse Galenum in libro de crisibus cap. 3° de tribus ad cognoscenda
tempora morborum non sufficere solam anticipationem et porpositionem sed ultra
haec esse necessaria longitudinem, magnitudinem et morem v. g. si accessio
consuetam horam anticipans sit longior vehementior cum deliriis, symptomatibus anticipatio et porpositio
signat augmentum, si haec omnia in accessionibus apareant aequalia sive similia
permanentia in eodem statu signant vigorem. denique si accessiones
porponuntur et breviores mitiores et cum levioribus symptomatibus absque de
lirio iam morbus declinat, universa ista dicta sunt apud Hippocratem in libro 2°
crisium seu primo sectione 8°.

q̄ illa uerba accessiões ēe inuicē ɔferendas, si citius fiant
l. nō, si in longū tempus l. nō. si denissi magis l. n̄ &
ut Gal. explicat in 1° lib. de Crisib. cap. 3° cito.

2° Solū ɔsideranda s. accessiões febriū q̄d est tempus de
clinões et intermissões q̄d dr̄ interuallū, q̄d aliqñ ē longius aliqñ
ē breuius aliqñ forte tolleratur et aliqñ difficile aliqñ
nullū mittit symptoma accessiõis. aliqñ unū aliqñ plura
qñ q° accessio anticipauerit ē maior, deterior, et tempus
intermissões grauius dum morbus acrescit, et ē d° q̄ oīa dicta
sint ut assequamur solā anticipatiõe et proportionē n̄ ēe signū
augmēti aut declinationis febriū.

S. et similiter cognitā dispõe horarū ex augmēto
accessiõis febris si statuit est in principio tempus accessiõis
ēe cognoscenda ex augmento aut decremento ipsorū symptomatū p cuius
clarat. scīe symptomata q̄ sequuntur morbū ēe in duplici dr̄ia alia
dicuntur patognomonica q̄ sequuntur morbi ēentiā, et simul cū ipso in
uadunt et ab eo inseparabilia s. q̄ symptomata sicuti morbus acrescit et
sicut imminuitur acrescunt et imminuuntur ut pt̄ in pleuritide alia
s. symptomata q̄ uocantur alia q̄ nō sequuntur ēentiā morbi. s. aliqñ
inuadunt cū ipso morbo et aliqñ morbis iā genitis adueniunt
q̄ alia qñ superueniunt morbis iā genitis signant morbi augmētū
similiter qñ simul cū morbo inuadunt et acrescunt sicuti ē morbo

qñ

declinant et cessant signant morbi declinationem. quae licet sunt in phreni tide et febre ardenti cum fastidium, nausea et vomitus dolor capitis delirium, sopor et dissolutio animi deliquium et sitis.

§. Et quandoque cognoscuntur ex dispositione evacuationis Et nis adducit. Aut signa quae desumuntur ab evacuationibus quae contingunt in ipsis accessionibus ut v.g. si in priori accessione fiat evacuatio per sudorem vel per alui fluxum vel per vomitum vel urinas vel per alia conveniente regione et sequens accessio sit longior et vehementior signat morbum esse diuturnum, et e converso breve. Sic dicebat Hip. 4° aph. 56 febricitanti sudor superveniens febre non deficiente malum prorogatur nam morbus et multam humiditatem signat quam sententiam explicans Galenus dicebat in com. malum esse sudorem, quia morbum non solvit et quia ipsum prorogari signat. ratio huius doctrinae est quia si tales evacuationes adveniant in morbi statu praecedentibus signis coctionis sunt valde utiles quia solvant morbum, si adveniant in augmento sunt etiam utiles quia licet non integre solvant morbum ipsum tamen remittunt. quando tamen adveniunt in principio morborum morbo existente crudo vel propter imbecillitatem naturae vel multitudinem humorum aut illorum malignam qualitatem, tales evacuationes sunt symptomaticae et repugnantes quia sunt signa cuius dam pravae dispositionis ut constat 4° aph. 2° et natura irritata ante tempus cogitur evacuare ex 4° aph. 22.

si in 1ª accessione fit evacuatio et 2ª accessio in [illegible] longior signat.

aliqdo tn̄ ɔtingit qd euacuão facta in prīo lo. ut signū bn̄
symptica ɔuideatr resptanda, qd in rõe cā laudetr, ɔtur
sit ut qdd leuat nām et imminuit cām morbificā hoc autē
ɔtingit qdo uirtus ē robusta ɔ huores q repugnant extin
in 1ª corporis regione aut in uiis ductu, ac si la fuissent
sequestrati. assignāt autē tales euacuões ēē utiles lō
in prīo fiant qdo ut Au dicit allesio q segtr ē minor, mitior
ɔ breuior, qa tunc signatr morbū futurū ēē breuē. ista tn̄
ɔdra ē caute recipienda qa intrdū solet ɔtingere post
utiles euacuões qd sequns accesio multo maior ɔ uehementior

note extat qd ista q remēt cā añs aut maior illius pars tran
seat in ɔtuncta q actu efficit accesionē illā maiorē, ɔinde
diūs morbus ille uelocitr tratr deficiente cā. sicitr qdo morb

note pendet aia ethergenea facta euacuõe huorē tenuiorē sollet
imminui sequens allesio ɔ nil diūs morbus nō fit breuior sed diu
turnior, qa ma crasa q remanet, de nouo mouet ad
ɔcitandas nouas allesiones ĩre ad ferendū ɔptū iudiciū desumptū
ex euacuoib, n̄ una sed plures allesiones spectanda sst post eua
cuões ut cognoscāmus si allescit l. imminuitr morbus.

§. Et quando ob cognunti expē digestionis &c. in hoc
postremo loco reponit Au magis sp̄ialia signa ad cognend q̄
tempora

rationi quod talia .s. signa coctionis et signa dicta coctioni ista signo
volat Hip. in 1° aph. 12 mox aparentia ut posito in extre-
mentis declarat Gal. in lib. 1° de crisib. cap. 5° huius rei tractans
postquam recensuit speciem morbi anni tempora et circuitum
inter et incrementum et religionem quae quemque auctor adduxit quaerit
Gal. num haec sufficiant ad exquisitam morborum cognitionem et dicit
sola signa supervenientia id est mox aparentia absolutam
cognitionem perficere. Talia autem .s. symptomata quae invadunt simul cum
morbo, seu postquam morbus incaeperit aparent, inter quae annumerat Gal.
in lib. 1° de crisib. cap. 9 prima et magis praecipua signo coctionis
quae peculiari quadam ratione demonstrant morbi tempora cuius ordinatio
illa concludo est ita quanto in urina alui deiectionibus et sputo
citius aparuerint signa coctionis tanto morbus est brevior, et econverso
quanto tardius aparuerint tanto morbus erit longior.

Primum autem dicas debet prius unam a primo inuasione morbi usque ad
tempus obscurae coctionis et alteram a tempore obscurae coctionis usque ad tempus
manifestae coctionis quae est augmentum tempus autem illud quod absumitur a primo
morbi usque ad tempus manifestae coctionis est aequale illi tempori quod
absumitur a tempore manifestae coctionis usque morbi iudicium rationem adductam
est Hip. in lib. 4° aph. 71 dicentis quod septima die fit crisis
his nubecula rubea 4° die in urina aparet. unde quanto tempus augmenti

et quale tempus absumitur a primo morbi ad coctionem quod [illegible] ad iudicium [illegible]

citius advenit tanto morbus erit brevior et quanto tempus
protrahitur et elongatur tanto morbus erit longior. Haec dicta colli
gitur ex Hip. in lib. 3° epid. sect. 3° text. 79. in historia Anax
qui refert sputa cruda et incocta habuisse usque ad 17 diem in qua
illa apparuerunt sputa manifeste cocta nihilominus tamen dicit fuisse
iudicatum in 34 die non tamen inde licet colligere quod ratio crisis
debeat fieri semper in aequali tempore numerando a primo diei in
quo apparuerunt manifesta signa coctionis quia hoc solet obser
vari sed quod a posteriori colligimus morbum tractum in 7° habuisse signa
manifesta coctionis in 4° et tractum in 14° die habuisse signa mani
feste coctionis in 7° et sic de singulis. Sed quia de signis coctionis
et de signis crisis coctioni agit Gal. in lib. 1° de crisibus difusse
et de diebus decretoriis in tribus libris ideo haec libenter
omitto.

Ex universo ista dicta colligimus tempus utilia cognosci, et an
longus aut brevis futurus sit morbus ex morbi specie et per morbi
speciem intelligimus an morbus sit acutus vel non. explicuimus rationem
morbi acuti consistere in eo quod celeriter et cum periculo tractet. Colli
gimus 2° tempus cognosci ex motu morbi quia morbus habens motum velo
cem erit toto constitutione brevis, et e contra diximus cognosci motum
aegritudinis ex peculiaribus affectionibus, sed in febribus quae non habent accessiones

expirationem huius calidi et tenuis, aut frigidi et crassi. Si n. motus

det breves accessiones et brevia temporum spatia motus e brevis et

e contra diximus longitudinem aut brevitatem accessionum provenire ex

dispositione humoris in maiori vel minori quantitate quia sit magis crassus

magis frigidus aut e contra. 2° ex dispositione et fabrica corporis ut si

dus corporis sit densus et astrictus aliis laxus et mollis

mas laxiores habens. 3° ex dispositione virtutis robuste aut

debilis assumentis maiorem vel minorem conatum. ultimo ex

compositione vel minore calore ac deinceps comparatione e servanda inter

morbos eiusdem naturae et speciei inter morbos habentes eundem tamen affinem

servata paritate in magnitudine calidi in robore virtutis et similibus

colligimus 3° cognosci tempora et totalem constitutionem morbi ex dispositione

virtutis et per virtutem intelligere tres principes facultates aaaqu

bernat aia adhibita destinctione quod morbus salutaris cum virtute

robusta e brevis cum debiliori e longus et e contra morbus letha-

lis cum debilitate virtutis e brevis cum forti longior existit colligi-

mus 4° cognosci ex specie seu figura corporis per figuram intelligimus

non solum faciem agri sed etiam habitum corporis extenuatum aut mo-

nentem in eodem statu. colligimus 5° cognosci ex tempore calido aut

frigido seu natura temporis etiam intelligi aetatem regionem tempera-

turam vitae institutum consuetudinem et similia adhibita destinctione

quod extremo sit

de motus mali, q finiuntur p resolutione n tm p coctionem

Colligimus 6° Cognosci expulsa aut magno calore et frequenti

aut parue tardo et raro. Colligimus 7° Cogni ex rigore lo

aut breui noie rigoris n solu intelligimus uerum rigorem sed etiam h

et frigus per extrema. rigor n solu e signu ad cognoscend

longitudine aut breuitate temporu totiu in febrib, intermittentib, s

in continuis inuitis duplici titulo 1° p priuatione rigoris q

q carent rigore in prio absolute s breuiores qm febres int

q cu rigore inuadunt. 2° q rigor q sequitur continuas post si

coctionis in die critico quanto citius aduenerit tanto citius fini

ee morbu signat sed hoc obseruandu e in febrib, eiusde spei. Col

gimus 8° Cognosci ex anticipatione aut postpositione febriu 2

accessiones seruata mensura in magnitud accessionis in long

in more et uehementia symptomatu deinde seruata mensura

longitud aut breuitate declinationis et interualli et in pluralitate

paucitate aliqu q remanent in temp declinationis et in temp inter

ualli. Colligimus 9° cognosci ex intentione et remissione symp

tomatu n solu illoru q dicantur patognomonica q semp sequ

entia morbi sed etiam illoru q aliquando simul cu ipso morbo in

uadunt et aliquando morbo genito adueniunt q uocantur assidentia

Colligimus ulto cognosci ex signis coctionis et cruditatis atque ex

nis

nrii coctioni. per cuius explicationem adduximus quale est tempus
totius morbi cum tempore augmenti et status:

Nilominus tamen ut omnia ista reducantur in praxim sic est
procedendum, morbus ille qui sua natura est allutus in motu velocitate
ues habens allesiones cum robore virtutis cum immunitione facier
et totius corporis in tempore calido, cum pulsu magno caleni
et frequenti cum rigore brevi, cum antelipsione allesionum,
cum augmento et intentione symptomatum ac denique cum status apparentibus
signis perfectae coctionis narrationis sit brevi tempore ultima
et tota restituisse morbi. alius morbus carens istis conditionibus est longus
et diuturnus, et quanto plures ex istis conditionibus deficiunt, tanto
magis morbus accedit ad naturam morbi ~~alluti~~ cronici, sicuti quo pauci
ores, tanto magis morbus accedit ad naturam morbi alluti; imo quanto omnia
dicta signa fuerint perfectiora et intentiora tanto morbus futurus
est magis allutus. et sic in litera textus ut assequimur vera est
ista doctrinam ponit. Au. capitulo de morbis allutis de morbis per allutis
et de morbis cronicis.

§ Cognitio autem horarum particularium et ista est postrema
pars capitis in qua docet. sunt cognoscere tempora particularia morbi quae non
sunt alia quam tempora particularia allesionum sive paroxysmi ex quo ostendit
allesio. dico tempora particularia non sunt cognoscenda sicuti tempora ultima

ex alteratione Coctione materiae, neque ex Symptomatibus. Si consideremus
in statu ultimi motoris quo motus illa est coctus quia circa est
Ciuitas fieri accessiones quarum primum principulare non potest dici tempus
Cruditatis et e converso in principio ultimi motoris fiunt accessiones quarum
partis status nequit esse tempus coctionis, similiter in principio
declinationis motoris fiunt accessiones quarum status non habet uehementissima
Symptomata sed remissa et leuia, solum enim quo tempus partialia
Coincidunt cum ultimis uti aspicimus in illis motibus in quibus tota
materia efficiens motum simul mouetur et in quibus unica tantum est accessio
in tali casu tempus partialia cognoscuntur, sicuti uniuersalia ex alteratione
materiae et ex uario statu symptomatum in reliquis autem motibus quae pro-
ducunt accessiones alia uia tempus partialia sunt cognoscenda, ut
illa aggredisi explicare Aa. in praesenti contextu.

Sed ante omnia reducatis in mentem celebris illa doctrina quam adduximus
in explicatione capitis secundi antea in 3o notabili, et in sequentibus alia sed temporibus
partialia motorum in quibus diximus febres continuas quae repetuntur per circui-
tus solum habere tria tempora, scilicet augmentum statum et declinationem, at
alias febres intermittentes quae repetuntur per circuitus et incipiunt
cum rigore horrore aut frigore extremorum tempus partialia acces-
sionis seu periodi esse sex scilicet principium inaequalitatis augmentum statum
et declinationem interuallum seu integritatem quamuis ex doctrina Gali sex ista temporum
posse

mp.

reducantur ad 4.or qa inæqlitas clauditur ostenditur sub aug
mento et integritas seu intervallu sub declinione nil suis tu Av
in hac pte diuidit allectionu in quinq pts ss in priu inæqlite
augmetu statu et declinoe qm decisione nos est integrit inst
danti p explicit textus.

Hac supposita dra dicit nro Avi qd hora prij e hora inq
coarctatur pulsus pes extrema algrunt coloe plumbeu et refri
gerantur ac deniq alteratio coloris pigritia et allia symptomata
aparent. f. pulsu coarctatu intelligit Avi pulsu fieri tardu
rarum debile et duriore, ut etiã potite expto in febre 3.na intermi
tenti dixit in lib de mendi temp. cap. 3 in p. etiã aut in lib. I de dra
febriu cap. 7 in med. intelligit p coarctatione ostrictione et astrictione
pulsus. ora ista q dicit Avi fiunt in prij allectionu febriu
intermitentiu calore spiritus ad suu priu sr ad cor et viscera
recurrentibus et refugientibus molestia catum inpedit sentientibus
ab acri et pungenti nra q in universu corpus deferetur expul
da tn apoa nat. expultrice ut etiã dixit in lib I de rõe victus
in acutis 45. et in 2 de dra feb. cap. ulto multo antiq in SS.
d. et retro ostendimus ubicumq allenditur atq augetur caliditas
existo retrotussu caloris fiunt ostrictiones et coarctationes
arteriarum plisquaru sr quas in prij allectionu pulsus e inæ
qlis

2° languidus pp ventriculi et virtute male affectam 3° parvi
4° rari, pp facultatis imbecillitate et frigiditate corporis ut elle
gantissime dix. Galenus in lib. 3° de praesag. ex puls. cap. 7° ante med.
Classissime non reddit in plenaris initiis desolata suffoc. ex
trema sanguis &c. et in lib. 1° de diff. febr. cap. 7° ad med. Similiter ele
gantissime noster Avicenna dixit infra in rota fen. 1° 2° cap. 1 inf.
Nec tamen credendum est ut aliqui falso extimarunt causa dicta
in principiis accessionum semper contingere qa calor et facultas
vitalis suffocentur et strangulentur a materia, effluente materia cum virtute
ab repugnare calorem et facultatem vitalem suffocari a materia
quod expellitur extra vasa ad focum et mineram putredinis, sed potius
extimo hoc contingere ut in repentino timore in quo refu
giente calore sine ordine ad interiora infrigidatur corpus, pulsus
parvi fiunt et tremunt membra pari ratione dicendum est hac accid
in principiis accessionum.
Tertium signum desumptum ex cardiacae pulsus adducit Avicenna alii
dixit ipsa et tolica & mutatio coloris pigritia tarditas motus profundi
somni mollificatio palpebrarum et scitia alteratio coloris causa per man
minori retractione spirituum sanguinis et caloris nativis pigritia
sive accipiatur pro quadam ineptitudine ad motum sive pro lacitudine membrorum
utroque modo solet accidere in principiis accessionum si sumatur
pro lacitudine causa ex humore per musculos sparso dicente Galeno in lib.
4° de valetudine tuenda cap. 2° si autem sumatur pro ineptitudine quadam
ad mo

cāt ex fuga caloris et frigiditē pēu dilentē Gīō in lib. 13 meth.
cap. 21. §. accidit ut mōstratū ē in libris de his ex frigore seg
nities &. angustia maiori exp̄e fit qdo in excusione et ex
pulsione mā excitatura accesioni aliq eius pars ad os supre
mū uentriculi defertr, q angustiā facit uellicando et mordi
cando ut ingeties et laetabundus redatr æger; imo ad auctā an
gustia cardiaca aut alia syncopatica otingunt.
Inclinaō ad somnū puenit qa recurrentib, sang et spū
ro cor, et reliq uiscera humidites et uapores in ipso cerebro
extentes infrigidant et densant ac somnus osurgit, infri
gidato cerebro ista dīa hētr ex ipse a Gal. Gīm in lib 2° de tis
cap. ult. d. f. §. hęc cadē roe fieri solet ut cū febriū accesiones
inuere incipiunt sopore et comate grauenter labitantes qd hoc
temp. cerebrū uehemētr refrigeretr &. aliud ē symptoma mo
lificaō palpebrarū ut qdo aliqs max inclinatus ē ad somnū
nō pōt attollere palpebras istud symptoma cāt ex eo
qd temp. somni facultas alīs tēs ri in totū cessat ab
actione, nil oiūs tri remisse et exilitr opetatr, et sic osurgit
laxitas palpebrarū, grauitas et dificultas in sermone, cū musc
culorū et linguę oriantr a cerebro. ad iō quo mō horror et
rigor otinentr dicamus suo loco. aliud ē symptoma exitus saliuę
ex ore

q ex eo generati qd frigiditas afficiens cerebri exprimat
aliquas eius humidites in ipsu os temporu saltus seu palp
tati ex uaporib flatuosis generatis a debili calore corde
et p arterias dellatis ad tempora ubi aspicitr saltus ill
temporu; si autem uapor ille flatuosus transmitatr ad anterior
cerebri ptem x radice nariu ptitati sternutam tu si tn desfe
rati ad aures in organu auditus ptitati tinitus auriu; si deniq
deferati ad reliquos corporis musculos aspicitr palpitti
et motus.

S et hora augmenti medietas prima e &. Au ut tr
dat signa augmti partis prius diuidit augm tu in duas ptes se
ctro in lib de mbi temp cap 3o et fasue 4o ins. prima pars
augmti uocat in aeqlitas et e qdo pulsus incipit manife
stari qu magnitudine celeriti et frequentia cu antea eet paruus
tardior et rarus. et qdo calor incipit dellatari in uniuersu co
rpus inaeqliter sic n legendu e in textu adu et no aeqlit ut ht
ex serie textus qd tempus e qsi mediu inter priu et augmeti
appellati tn tempus inaeqlitas qa tet calor expandatr
et pulsus maior ac celerior fea[illegible] tn oia aeqlitr calefiunt
qr simul calor in interiorib pcipitr et in ptib extremis ad
huc aspicitr frigiditas 2a pars dr p antonomasia augmentu

qd Ly. Calor tam intra qm extra sentitr et calor amplius
in aqlitr corpus occupat, sed aqlitr ubiqs augetr et ps oes igneo
et insuavi calore corripiuntr qd voluit signare Au p illa verba
et medietas eius altera e hora in qa cessat hec caliditas sparsa
cum aqlite augmenti &c. Calor. n. expansus no cessat in temp
meffitis donec aqlitr in oib ptib augeatr. notetr tn qd illa
aqlitas caloris e intelligenda solu quantu ad passu, ide qntitud
ps recipientes expansione caloris qd oes suscipiant calore
illu q expanditr no tn qntitu ad qrys ematas caloris
rat funtalis e qa si co temp pectus et ps thoracis tan
gas invenies eas calidiores qm ps extremas ditn aqlis
occupao caloris qa oes ps in signitr incalescunt tet i medi
stu. §. Et hora status e hora in q remanet caliditas
sparsa cu aqlitate &c. dit Au tunc eet statu qo caliditas
illa expansa manet in ede statu et simpta qntu ex ui illius
allesionis augeri potuerunt aucta &c. atqs ita cum aqlite durant
ita ut neqs amplius cresant nec imminuantr deinde pulsuge
maior qm antea in magnitude celerite et frequetia, q ora venit
intelligenda de mbis salutarib, qa in mbis lethalib solet
contingere aliqd ut iciocantr imminui simpta et pulsus in mag
nitude.

Et uehementia imminuatur quo in statu eximitur calor trahi resoluitur et longa egeit

§. 2a hora declinationis de qua agit Au. de ultimo tempore particularis accessionis sc. de declinatione quoniam possimus eam cognoscere ut autem uera signa proponere uidetur deuidere declinationem in duas partes altera in qua calor, et circa declinationem pulsus incipit temperari et redire ad suam aequalitatem, altera in qua regressus sudor cum febris dissoluitur eradicatur. prima pars declinationis inuenitur inuenitur inuenitur in continuis febribus periodicis et inuenitur in febribus intermittentibus continuis quae sub ingressu accessionum, ultra quam tamen pars declinationis inuenitur in febribus intermittentibus quae ueniunt ad infebricitationem, et huius declinationis ultima pars est quae a Galeno uocatur in lib. de morborum temp. cap. 3° et 4° integritas seu interuallum, quod primum declinationis non inuenitur in febribus continuis et quae sub ingressu accessionis certum cum in talibus nunquam detur tempus sine febre et consequenter neque interuallum

§. Et multoties accidit ante mortem dispositio quae est sicut declinatio et ista Au. tres differentiis est, cum inest dicat etiam multotiens contingere quod moriantur aegri quod propter mortem accidit talis dispositio declinationis in qua iudicat medicus esse aegrum euasisse et liberatum esse cum tamen moriatur, ista declinatio uocant medici falso et fallacem. Galenus tamen in lib. 3° de crisibus cap. 9. ut nos latet

diximus

probat impossibile esse quod aliquis moriatur in declinatione ultima morborum existentium declinantis, Cum tamen in principio augmento et statu fateatur posse mori aegros: fatetur insuper hoc certissime et verissime plurimos perire posse in declinatione particulari morborum, ut tamen ostendat quae ratione moriantur aegri in declinatione particulari, dicit mortem provenire ex eo quod virtus imbecilla quae in principio augmento et statu particularis affectionis adhuc erat tuta et licet ipsa declinante affectione dissolvatur quia motus caloris sit tunc a centro ad circumferentiam, et ex hoc provenire quod astantes in tali casu extiment aegros potius animam linquere quam moriantur, sed statuit esse cognoscere et distinguere utramque declinationem ex ipso pulsu quia in declinatione salutari pulsus fit magis aequalis magis ordinatus et vehementior ex pulso seu evocato foras calore febrili. at vero in mortali declinatione pulsus fit debilior inaequalior et inordinatior. Convenit vero mortalis declinatio particularis cum salutari, quia tam in una quam in altera movetur calor foras a centro ad circumferentiam et per talem motum representatur species melioris conditionis alias talis eventus esset securus; sed differunt quod in mortali declinatione aut paulo post aegri animo linquunt aut exiguo et tenaci excitato sudore moriuntur aegri quare in quocunque tempore particularis affectionis moriuntur aegri sine crisi variata ratione quia in principio moriuntur aegri suffocato calore

mors in ōi tempe mbi:

atq3 extineto pp. subitu & ualidu illum motu ad interiora in augmeto & in statu moriunt ex uehemetia mbi at uo in decli noe ex langore & imbecillite uirtutis resolutio faculty uitalis robore & firmitudine: illo tn̄ zsideroe dignu ē, uocasse Gtm i Gta declinoe partem (in q̄ moriunt egri) falsa & falacē declinoē no qa n̄ sit uera declinao ut Coits ab aliq̄ fuit putatu s3 qa fallat medicos illis rep̄sentando, fallam qnda speim frōm seu ideam secure declinois & hoc estimo uoluisse Gtm in lib 3° de Crisib cap. 4 cito qdo eā uocat falacē.

Oiā tn̄ signa ad cognoscenda tempa partia febriliū a lethi expulsu elligantissie tradit Gtt in lib 3° de p̄sag. ex puls cap. 7° post med. superueniens in q̄ tunc febre putrida uario dens dari, celeritatē impulsu roe zuioni q effeciunt febri ppie & signo inseparabili ī statu febriū debeat ē maiore celenitē ztractionis qm dillatacis hoc ē magis breue ē tempus ztractiois qm dillatois ut clq dit Gtt in lib 1° de dnā feriū cap. 7° post med. § ppriu ac inseparabili ē febriū q coituris alliendunt. sub motionis pulsuu, greci Aristotle appellant uelocity

nota & erit g° priū qdo pulsus īspicuit celenis in aq lis, paruus cū submissione & raritate qdo, ē augmetu qdo celenis ztractionis

adaugetur, magis quam celeritas dilatationis et manifestatur mag-
nitudo pulsus est status, quo aequalis est celeritas contracti-
onis et dilatationis, per sequentiam magnitudo pulsus intentu
adaucta prout debet tali tempori est deinde declinatio
quo iam incipit imminui et difficultari celeritas contractionis et
maxime quo magis accedit collectio ad integritatem seu intervallum
febricitantis intentum magis. Hic te debes exercere ut venias in cognitionem
distinctarum quas caeteri primo parte iam diximus ... cum,
in eis solum attendes, ad signa augmenti status et decli-
nationis, quod si huic signo desumpto ex pulsu, addatur signum ex
calore quasi demonstrative cognosces tempora particularia accessionum
signum autem ex calore adducitur a Galeno in I. aliud 46 per illam tabulam
accessionis primum fit calore omni toto ex corpore ad cor thoracemque
decurrente incrementum cum paulatim ad extremas corporis partes
sese expandit, status cum aequo totum corpus occupat calore,
declinatio vero primo modum habet spirante sed calidiuscule alias medium cor-
poris relinquentis quod uno ostenditur verbo ingens cum ad pedes
caloris descendentis. Si ergo cognitis primum parte accessionis quo pulsus
apparet celeris in contractione inaequalis parvus cum submissione
et coarctatione, deinde calore omni ex toto corpore ad thoracem et cor
recurrente. augmentum quo magis adaugetur celeritas contractionis
quam dilatationis cum manifestatione et magnitudine deinde quia calor febri-
lis se expandit paulatim ad extremas corporis partes. Status quo est
et aequalis

celeritas contractionis et dillatationis permanente magnitudine intelligitur adaucta et quod febrilis calor ex aequo universum corpus occupat tam interiores quam exteriores partes. Cognitur denique declinatio quando ista incipit imminui et dissolui celeritas contractionis et quod calor febrilis descendit ad pedes. hoc est quando maior percentitur calliditas in pedibus quam in universo corpore.

§ Et scias quod tempus aegritudinis prolongatur in ultis ... huius cap. tradit Avicenna causas quas tempus morborum sint longa aut brevia statuens longa esse propter multitudinem materiae propter grossitiem aut frigiditatem et talem morbi diuturnitatem adiuvari tempore anni et aetate frigidis. Sitis adiuvari ex imbecilitate caloris naturalis et spissitudine cutis quas omnes causas in lib. 2 de diff. feb. cap. 3 et cap. ultimo in unum reducit Galenus ad tres causas. 1° ratione materiae. 2° ratione virtutis et 3° ratione huius corporis. quia materia multa frigida crassa et lenta longas efficit affectiones at contra pauca calida et tenuis breves et hoc duplici titulo quia posteriora facilius et citius concoquuntur et expellantur. at vero priora difficilius et tardius. Sic virtus robusta breves imbecilla longas facit affectiones cum certum sit facultatem validam citius et facilius concoquere et expellere at vero imbecilla contra. Sic huius corporis raritas quantum in se est breviores, densitas autem longiores efficit

mbos qui raritas corporis deducit ad velociorem evacuationem sicuti densitas viarum impedit evacuationem. Concurrentibus quoque omnibus istis causis longiores fiunt aegritudines aut breviores. Dico quod longior et diuturnior est morbus ex materia multa crassa cum debili virtute et cum angustia viarum; brevior et mitius ex materia pauca tenui cum robore virtutis et amplitudine viarum. Addit Galenus morbos produci et longos fieri in 3 gnost 23 propter aliquem proprio assumptum curatum difficile ut videre est in cyrrosibus hepatis mesenterii et similibus. Ad omnes istas causas possumus reducere temperatam aetatem sexum consuetudinem assumendi horeaut illa alimenta et similia.

Solent recentiores in hoc loco controvertere longam et confusam illam quaestionem an febris putrida salutaris sit magis in statu quam in augmento et in principio quam etiam quaestionem solent agitare in commentariis aphorismus 2 aph. 30. Sed quia pertractandum huius quaestionis multa sunt necessaria quae addiscenda sunt in enarratione de febribus putridis ideo consulto istam quaestionem relinquo usque ad proprium locum quando de illis erit et magis necessaria nos spectant.

Tractatus 2us
de febribus putridis

Cap. primum.

Postquam Avicenna superius egit de febribus ephemeris aggreditur tractare de febribus putridis et duratilibus atque ideo presens capitulum clarissime domine gratia audiens deuiditur in 4or partes in prima agit Avicenna de causis putredinis in 2a de diuersitate rerum et locorum in quibus inuenitur putredo in 3a de diuersitate febrium putridarum que fiunt per uarietatem putredinis generantis in uariis locis in 4a de rigore horrore et aliis accidentibus que istas febres consequuntur.

Ad primam quod pertinet accidentes dicit Avicenna putredinem fieri ex alimentis dispositis ad putredinem sua natura uitio sue substantiae aut quia licet sint bona, uelociter alterentur et corrumpantur ut lac, aut quia sint succi aquei et praui aut frigidi ut fructus humidi ut cucumeris et citruli. aut quia alimenta male ordinantur scilicet intempestiue aut praepostero ordine assumantur aut propter uitium temperaturae assumentis alimenta aut propter oppillationes et obstructiones. in 2a capitis parte dicit quod putredinem excitari ex [illegible] tiosa qualitate aeris causata a qualitate pestis scilicet stagnorum et lacunae scilicet infusiones lini et spatti, sumitur ex obstructione humorum sua multitudine aut qualitate uiscida et lenta pellantiam quia datur prohibita uentilatio. addit putredinem in uenire inaliquo parte inflamato scilicet in toto corpore omnes humores putrescere. in 3a capitis parte ut illa adducat febrium diuersas dicit febrem sanguineam ortam ex putredine sanguinis uocari continuam at uero febres ex putrida

et exituras

bilii non incipere ex uarietate circuitus quotidiani 3.ni aut 4.ni siue tales febres habeant humores peccantes intra uenas et sint continue siue extra uenas et sint intermittentes quae cuius explicatione adducit reditus accessionis et causas determinati circuitus in singulis febribus continuis determinatos circuitus quotidianos 3nos et 4nos aliquando uariari ex multitudine aut paucitate, ex crassitie et tenuitate humoris 2o ex transmutatione alterius humoris in alium et propterea et ob alias causas. in 4o et ultima parte capitis dicit febres intermittentes incipere cum rigore horrore aut frigore et terminari cum sudore. adducens omnes causas istorum symptomatum et quando continuanti et quod se habent. de terminis febres continuas regulariter esse priuatas istis symptomatibus et si ea habeant pessimum esse signum. concludit febres continuas esse magis periculosas et adducens cuilibet febri suum peculiarem dicit pulsum dicit omnes causas per quas pulsus appareat durus et per quas pulsus appareat mollis.

Pro maiori explicatione huius capitis dicto 1o non leui dubitatione occurre insurgenti in quo dubitatur quare lege post tractationem de febribus diariis agat Auicenna de hecticis, si ordo alium seruauerit ordinem cum in lib. 8 et quo melius agat de febribus ephemeris in lib. 10 de hecticis at uero in lib. 11 agat de febribus putridis augetur difficultas quia ordo ut redat tamen quia priores de diariis 2o de hecticis et 3o de putridis disputauerit tamen redit ratione quia hectica et diaria in ea facile sunt non pendent amplius a causa et simpliciores extant at uero

putreda

Cum adhuc fiant et dependeant a ca extant magis composite ordinariu fuit tractare de febrib. inchoare a diariis et hecticis ut a talibus plicoribus simplicem indicationem obtinentib. desumpta ante eo ordinario fuit ordinariu ante febres hecticas initiu sumere a febrib. putredis in qq. duplex invenitur indicatio curativa una cau et alia ipsius febris et hac ratione Comodus Gal. I° agit de febrib. ephemeris 2° de hecticis ut de febrib. simplicioribus ratione scribendi ratione expressit Gal. ipse in lib. I° ad Glauc. cap. 2° inquit agens de febrib. inss. et prim de his sermone habeamus quas hip. ephemeras appellat q simplicissimas

Huic tn difficultati resp. redeundo Gal. in curat febriu secutu fuisse ordine illa febriu q. habent indicationes magis simplices q. les sunt diaria et hectica in qru curatione solu unica datur indicatio q desumitur ab ipso affectu cu ca abierit ca. sed in alia re Gal. in c. Au. non contrarium Gal. q alium fuit secutus ordine in adducendis febrib. cu Au. I°. agat de febrib. q ad sui generatione iudicii requirunt extraneos caloris erga calor fit nam. ratione statim accenditur in spirib. deinde in humorib. et postremo in partib. solidis hinc fit q respiciens Au. ad facilioreм curatione I° agit de ephemeris 2° de febrib. putridis et 3° de hecticis. tanqm de habentib. curatione et solutioni difficiliore cum in febrib. hecticis dispo. m. sicca defectius possit separari.

putrid. o.
2° dicto in longa et difusso ratione. cap. Au. solum adducere 4or cas putredinis sg. ex parte allimenti ex infectione aeris ex obstructionib. ex exustis ipsis

q inueniunt in corpe s. sanguine, et utraq bille et pituita, sed n. inde seq
negasse Aui alias plures cas posse dari, Cum inter cas putredinis
annumerant uenena mentu putrefaciens ac alia usus uinius et sitia
q meo uideri credim e sollum adduxisse cas magis frequentes ad
quas alia reduci poss ut cognitis istis 4or facile deueniamj in
aliarum cognitione sed qm dixi 4or siue plures sint cae pu
tredinis agi febres putridae dicentis talium febrium na ignota ..ta
na putredinis ideo anteagm ppgrediamr agendu e de putredine
sed qm eius rei cognitio adeo sit desfilima cum dicat argentenius
in nulla re magis errasse Arlem qm introducenda na putredinis
ideo paulo allucratius hanc re ptractabim sumpto initio a defione
putredinis qm tradit Ats in lib 4 meth cap 2. inq. qd dit — defio putredinis
putredo e mutatio totius putrescentis corporis subita ad corruptella a ca
lido extraneo cuius dria illa reddit cam qm a pprio et nali calore
qd qd in reb, subsistit gliscit ac roborati ac sanu e, q Ats defio
...ia his q Ats dat in lib 4o methei T. text med. ... r. ...
putredo in his pprie dr q p pes corrumpunt cu a sua ipsoru
na distracta s. q putredo no e totius subita mutatio ad corru
ptella si pprie putredo dr de his q p pes corrumpunt ... re,
aliter inerdi cap. definiti ab Arle in hunc modum putredo e inte
ritus pprij ac nalis caloris in quo uis humore ab alieno psistente
calore et ne alig remaneret dubitatio de calore. .. de quo nam
calore loqueretur, addit Ats dicens calor rei continentis e

qm definitioné sani diferre a definitiōe Gli. ex eo colligo q

Sicuti Gli in sua definitiōe p[er] ā putredinis possuit mutatiōe Sic

Aristoteles possuit interitū seu corruptionē et sicuti Gli causam efficiente

illius mutationis dixit ē calorē extraneū sic et Aristoteles. 2° la diff.

Gli et Aristoteles inter se. q[uo]d Gli illā mutatiōē dicat ē totius substantiæ at

Aristoteles dicat illā mutatiōē ē interitū proprij ac n[atur]alis caloris et

meo videri mutatio totius substantiæ nō solū ē mutatio in callore et

in reliquis qualitatibus primis 2° in 2ª et in oībus aliis q[ua]litatibus

q[uæ] inveniuntur in corporibus mixtorū. et ob ista cum reputrescat

aut nō redeunt ad suā nām aut desitime ni rescentur et des[...]

venti p[ar]tes putridæ q[uia] mutant calorē odorē colorē ac reliquas

q[ua]litates resultantes ex primis sive tū dicant ista definitiones

inter se sive conveniant magnas involuunt dificultates. 3° q[uo]d Aristoteles

definitio clarius explicat nām rei ideo clarioris dicta gratia ab

ea n[ost]ra incipiat ennarratio et mag[is] cu[m] ex eius explicatiōe pendeat alterius

explicatio definitionis Gli ex hac q[ui]dem definitione Aristoteles colligo ad efficientem

putridinē tria concurrere. p[rim]o calorē ambientis 2° concurrere

calorē rei q[uæ] putrescit ultimo concurrere humiditē rei putres-

centis calor ambientis ē causa efficiens putredinē calor ipsius

rei ē q[uo]d patitur mutatiōē seu interitū humidū autem ē subiectum

in quo talis fit mutatio ea servata lege q[uo]d tunc dicatur aliq[ui]s

res putrescere q[uan]do n[atur]alis et proprius calor illius rei corrumpitur

2° cum calor p(ro)prius c(ompos)itis cuius q(uo)d mixti corrumpatur plu
ribus m(odi)s uidendum e(st) q(ua)lis sit ista corruptio p(ri)m(u)m(?) constituti
putrido. Corrumpitur p(rim)o calor a se ipso de p(er) allens s(ib)i absumpta
comoda ipsius humiditate q(uae) talis calloris erat pabullum de modis corruptio
et hac r(ati)one p(er) diuturnas inedias succedit mors uiolenta onis caloris.
et p(er) senectutem et marasmum n(atur)alis ex Ar(istote)le lib. de long. et breu.
uitae cap. 1° et 3° p(ro)blem. p(ro)ble. 5. 2° m(od)o corrumpitur calor suffo
catione p(ro)hibita comoda expurgatione excrementorum et aeris frigidioris
attractione dicente G(ale)no in lib. de utilit. respirationis cap. 3° q(ua) r(ati)one
ignis externus multitudine combustilium et internus multitudine alli
mentorum pereunt 6 i p. h. 22 3° m(od)o corrumpitur calor a frigido
tangm(?) a c(ontrari)o et talis interitus caloris appellatur extinctio
3° p(ro)blem. 25. sic candella accensa interius frigidiori
ab aere extinguitur et in nobis natiuus calor p(ro)pter frigid(itatem)
aut frigidi ueneni exhibitione 2° ad Glauc. 2° et li meth. medendi
4° m(od)o corrumpitur calor p(er) expirationem et exalationem ipsius caloris
cum humido q(ua) r(ati)one in uulneribus thoracis mors solet accidere
5° et ultimo corrumpitur calor aut in totum ablato ipsius fonte
et principio aut grauiter affecto ut patet in uulneribus cordis
et in syncope. h(i)s tr(ac)tis istos mo(do)s corruptionis caloris in lib. de long.
et breui uitae

Et lib de iuvent et senect reducit Arist ad marasmum et extinctionem in putred.

In putred aspicitur corruptio caloris consumpta humido sicut cum dicat Aristoteles in 4 meteor. 1 cito ea quae putrescunt facilius cadere. 2 aspicitur corruptio exhibita ab extrinsecis caloris ut infra videbitur. 3 conspicitur corruptio a frigiditate cum dicat Aristoteles ad finem capitis libri putredinum esse communem affectionem tam caloris quam frigoris. 4 aspicitur corruptio per respirationem et exhalationem ipsius caloris cum humido si videtur in putred moveri calorem cum humido a centro ad circumferentiam quae res opposite ab eo et ab Aristotele definitur putredo per mutationem et interitum. de finitione assignamus in qua substantiam mutationum seu corruptionum privatius dubitat naturam putredinis quae omnia suo ordine erunt examinanda si prius omnes prius defectus examinemus et illius definitionis de medio tollamus.

Dicit Aristoteles quod putredo est interitus caloris per interitum non debere intelligere corruptionem simpliciter et absolutam quia in re putri manet idem calor quoad rem quae antea erat sed mutatus in alienum nam per corruptionem debemus intelligere quandam mutationem naturalis caloris ad statum praeter naturam et ob id putredo vocatur quidam interitus et non dicunt simpliciter interitus ut assignamus

ut assignavi in rei veritate putrefactionem vere esse motum et nulla alia
ratione esse mutationem ut destinguitur a motu ista sententia colligo
ex Galeno in lib. 5° Simplicium 6° in lib. 2° aph. 47 in qualitatibus
de tribus Gal. in istorum corporibus in venire tres alterationes 2ª alteratio
debet vocari putrefactionem quod non idem est si dicerem prima pu
tredinis esse qualitates alterantes quales sunt caliditas et humiditas
appellari pro putredine corruptionem quia motus putrefactionis
non solum includit mutationem primarum qualitatum sed etiam alterationem quae
ex mixtis in veniunt et deinde includit mutationem in modo
substantiae rei et in omnibus aliis quae naturaliter pertinent ad formam
ipsius mixti; deinde ista causa res putrida non solum in calore
et humiditate suscipiunt mutationem sed in colore odore et sapore
ita ut foetant et in modo substantiae ita ut appareant molles
et talis mollities appellatur ma[illegible] quod adeo magna [illegible]
[illegible] mutatio in re putri quia accipiat additionem et viam corrup
tionis et ratione tum ad quam tendit vocatur corruptio quamvis re
vera sit motus alterationis quare sicuti semel corruptum non potest
idem redire per naturam sic res putrida non corrigitur a alteratione
(cum non sit possibilis ab arte) sed per separationem partium putridarum et detinendo
putredinem ne ulterius progrediatur reducendo naturam ad benignum ut
evacuetur non tamen ut possit nutrire. Legimus de intensa putredine et non
de levi

Ex remissa ex ca ista dra intelligatur Ar in lib. artis a
quo dicitur coctio est quae facit cessare putredinem, substantia manente
eadem unde opte naturam huius corruptionis explicat Ar dicens
putredo est mutatio totius substantiae ad corruptelam cum tunc dilatatur
opte tota substantia mutari quo si totius mutatis 2º alliud eius
2º mutium substantiae ergo ista mutatio substantiae quod dicitur putredo est in
possibilis forma permanenti succedit uera corruptio, quam separata
forma a substantia est quam cum dixit Arist. 4º meteor. cito quod putre
factio est natus interitus mixti et forma corruptio generaui
mixti.

Quod dra non est intelligenda de corruptione in toto effectu esse sed
corruptione in uia et tendentia ad terminum corruptionis. ista
dra deducitur ex eo quia res quoniam putrescunt seruant suam
propriam formam et cessat putredo substantia manente eadem quod non fieret
si putredo esset uera corruptio et non motus. sic datur putred
ex bile et in aliis humoribus manentibus sub propria forma quod putred
solum est corruptio alicuius et non totalis quia in totum corrupt
calore non manet in mixto eius forma substantialis. 2º deducitur
quia si generatio et corruptio inter se opponuntur per mutationes
opposita ex qua generatio cum sit mutatio ad esse et corruptio
ad non esse ista se habet ut priuatio ... ut huius putrefactio
autem non est ex se dicitur quae mutatio ad non esse sed potius ...
tem putredinalem tanquam ad terminum sibi proprium ... putre

potius acquirant qualitates physicas et reales, ut ostensum est, quo una tum mutatio formae substantialis mixti, tunc ista putrefactioni coniungitur corruptio, tamquam mutatio distincta a motu putrefactionis, ista videntur ipse assequutus Aristoteles dixit putredinem esse mutationem totius substantiae et non dixit esse mutationem formae substantialis.

Nihilominus tamen ut universa ista dicta et ea quae dicenda sunt clariora evadant, supponamus illam propositionem Aristotelis asserentis putredinem esse contrariam simplici generationi, funiculum extrinsecum totius huius doctrinae et indigere illa explicatione quae desumitur ex cognitione mixtionis quam dictus tradit Aristoteles 2° de generatione et corruptione per totum et 4° meteororum 1° cap. et sic statuatur tamquam certum et debitum 4or primas qualitates ellementorum intrinsece et essentialiter concurrere ad generationem omnium rerum secundum se ista, tum quia humiditas et siccitas concurrunt in genere causae materialis tamquam subiectum quoddam patibile quatenus illud quod ab alio facile vel difficile terminatur est patibile, at vero caliditas et frigiditas concurrunt in genere causae efficientis quia cogendi ac attrahendi facultas est primum efficium productionis quo quod istae qualitates uniuntur inter se in quodam 3° dicitur illa unio a medicis temperies, quo vero istae qualitates considerantur unitae simul cum subiectis quae insunt tamquam mediis et physicis talis unio vocatur mixtio ut ipse dixit Aristoteles statuens mixtionem esse unionem miscibilium alteratorum in hoc mixto quae principaliter miscentur scilicet humidum cum sicco tamquam materia

at nō illd qd miscet et principale agens existit, calor ē. 2°
frigiditas cōcurrit. Tanqm Ca coadiuuans nō n agu
ret calere fōt mixtiō sd determinato. qre iure optō
Calore fuit naria frigoris societas ut nimia uim caloris
frangeret et remitteret, sine q moderatiōe puris caloris
generare n posset imo potius oīa cōsumeret. Eadē rao milit
inter passiuas qlitates qa humiditas calori et siccitas frigo
rit. humiditas principalius frām à calore impsā sus
pit, siccitas, humiditē temperat et sua ppria stabilit
firmat q° ut unico uerbo dicā, actiōe caloris temperat
a frigore, in substa mā, sz in humiditē p siccitē firma
mixtorū frā pducitr. in q
In q re duo cōsideramus pm ē unio miscibiliū alteru
solum q uocatr simplex generatio 2ª qd cōsideramus ē fr
substialis unita cum mā mixto et talis unio clarioris
gratia appellitr oposita generatiō, unde sicuti duplex
datr generatiō sic etiā duplex datr corruptio, una sim
et alia oposita simplici generatiōi q mixtio ē dr illa
corruptio q dr putredo, et opositae generatiōi, q ē unio f
substialis cū mā mixta dr oposita corruptio sic dicta
p antonomasiam qa ē uera corruptio totius opositi sic
putredo ē corruptio solius mixtionis cū q° ex uniuersa
cōi

ligo obstet putredini ee 3a generi mixti, aut e ipsa corruptio mixti aut e uia et transitus ad corruptione mixti sed cu inten
tus et corruptio mixti fiat in instanti et putredo fiat in temp.
opte dictu e, uerbu illo intentu seu corruptione n accipi
rrigore ut denotat mutatione subite instantanea sed ut dictio
tum in temp.e factu, unde sicuti coctio e uia et transmutatio
q ad unione et mixtione pducit, ita putrefactio e transmutatio
qm dissoluuntur et separantur ea q in mixto p coctione fuerunt
unita et sicuti coctio et mixtio surgunt ex uictoria caloris
maim mixtionis ita putredo surgit, ex imbecillitate eius de ca
loris qd uincitur et no pot amplius otinere ea q ab ipso
fuerant mixta. ire opte a loco putredo di mutatio totius substie
ad corruptella. 9

No idlu dit Artes putredini ee intentu seu corruptione
o ppij et natiis caloris ipsius rei q patiti putredine 3 qm sentio
dixit Iº argenterius in lib artis med. cap. 88. fol. 334. penecuij
putredine n pote definiri p corruptione caloris. qa calor e ca qrois
et corruptios q n corrupitur calor ans e Arts ceq a uis phat ex eo
qd nil corrumpatur ab ipso, neq idem ee pot corrumpens et corruptu.

2º dr. qd corrumpitur e totu opositu q si putredo e corru
ptio no caloris sed totius opositi e. ans e notu, oseq a pbo q a
calor e qlitas et motus in qlite no e corruptio sed potius alte
ratio. 9

3° qa in putred° potius corrumpitur humiditas q male desistit ustio nis caloris. ans pbo qa putredo e 2a simplici genon tum efficitur simplex genaio qdo humidu pmistur cui ergo tunc enl putredo e corruptio qdo humidu separatur ab

Ultio tunc aliq res dr corrumpi qdo transit de ee ad no ee sed in putred° calor no transit de ee ad no ee in putred° no e calor q corrumpitur maior e nota qa corruptio mutao de ee ad no ee minor e aut pbo qa in putred° calor no desinit ee cu no extinguatur a 2° nec suffocetur phi uentillae nec dissoluatur contumpto pabulo imo potius intendatur cum experia apertu sit illa q putrescunt calid et calidiora euadere.

Huic desicculti aliq satisfaciunt dicentes p calore no dere intelligere calore in oncreto no ia inabstracto hoc e nos intelligere subia calida humida et spirituosa qlis e illa q tenuiori sangue generatur, et ideo dixisse Arltem ee corruptio ppij et natiis caloris in uno quoq humido existentis;

Caterum ista solutio no e recipienda qa definitio putrinis e cois oib rebus tam uiuentib qm no uiuentib, e cum sola uiuentia decint subia calida humida et spirituosa sola uiuentia dicerentur putrescere. qre aliter dicimus nos p calore dere intelligere stram q lite calida alter tar

cuius dña illo ē finitū qa in putred̃e ille met calor ē q corru
ptus q dominabatur in generatione mixti, et humidū trahebat
ergo cum in generatione mixti calor ellementalis sit q do
minabatur de ipso debemus intelligere in deffinitione putredinis
quando iste calor qui attemperatus ē ꝑfecte ut cōuenit forme
mixti tunc retinet uires naturae et constituitur commodū instru
mentum in generatione mixti at uero quando nō seruat minimum sed corrū
pitur et exhibetur a ꝓpria temperie tunc redditur extra
neus alienus uitiatus et nō seruat uires naturae sed ellementi
ignis et consurgit putredo qa nulla res putrescit quandiu
a ꝓprio et natiuo calore gubernatur at uero quando mutatur et corrū
pitur naturalis calor mixti tunc dr̃ putrescere et separat
humidū a sicco ipsū humidū resoluendo unde licet corrup
tio sit mutatio totius compositi de esse ad nō esse qa tamen
quando corrumpatur compositum naturalē ē quod calor suscipiat mutationē
in sua entitate salti 2ᵘ minimum hinc ē quod dicat aristoteles putred̃e
ē corruptionē caloris naturalis et per contra dña dissoluatur 2ᵘ
argumentum aretenij qa de 1° dicetur infra in ꝓpria deffinitione.
Ad 3ᵘ argumentum concedimus libenter putredinē esse consistere in separatione
humidi a sicco sed ista separatione nō potest prius esse quam ca
lor patiatur mutationē in se, et ideo in deffinitione putredinis adducitur
calor

et humidu ab Arist.e dungm res in igru mutoe distilitnapu
dinis. ad dictu P. calore no solu corrumpi q̃d desinu
ee s.o e.t, q̃do intenditr aut extraneatr aut insicitr aut
ingnatr. et Ditta cam inter res calefacientes in lib. de cau
morboru cap. 2.o et in lib. 1.o de dria feb. cap. 3.o inter cas calefa
cientes reponit ctr ipsa putredine.

No solu Aristoteles dit putredine ee intentu caloris
s.o pprij et natis qa dum surgit putredo 1.o corrumpitr
calor rei putrescentis ut pprius q̃ter calor in debito
gru pservatoe rei et debita temperatura decedit. 2.o cal.
corrumpitr ut natis q̃ter calor minetr n amplius sup
passiuas q̃lites dominatr qmuis paulions prius reg rantr
qm pseruanda ppria rei subia conueniebat. hoc ñ
d.o ms debet ingeneroe et in coctione qa 1.o hoc fiunt
a calore natli et deinde pprio dicidereru ut dit Aristoteles
lib. 4.o metheor. 3.o q̃d ingenitoe et coctione 1.o calor det do
minari supra q̃lites passiuas ut sit natis et 2.o dic
det fieri pprius et attemperatus et pportiatus frõmi
ti ut rei ca pducta actiones res possit obire. q. putre
do n illum e intentu caloris s.o pprij et natlis.

s.o dij et opte d. determinare utram male dicti ee q̃
patted

Invenitur duplex motus unus alterois per quem calor mixti suscipit mutationem et alius localis per quem separatur humidum a sicco qua sequentur dicti febres diarias et hecticas non autem putridas sequella inde quod in istis febribus et in omnibus aliis duplex datur iste motus scilicet alterois caloris et separatiois partis a parte de motu alterois nulla est difficultas cum talis calor sit factus febrilis et preternaturalis nam nec de motu locali est difficultas cum calor igneus non solum habeat extraneum calefacere sed ultra hoc habeat congregare omogenea et disgregare etherogenea ut in 4° meteororum citatur dicit Aristoteles ergo si ad putredinem requiritur uterque motus in quacunque febre datur putredo.

Dices huic dicendum quod diversa res est separare humidum a sicco ab illa que est congregare omogenea et disgregare etherogenea quamvis uterque motus sit localis quia sive res sit omogenea sive etherogenea semper habet ex vi mixtionis humidum copulatum cum sicco unde fit separentur partes etherogeneae intrante actione caloris non sequitur quod separetur humidum a sicco ut patet in lacte quod actione caloris separatur in tres diversas substantias scilicet in serosam butirosam et caseosam et nihilominus tamen in nulla istarum

Sübiarü

quod est quod segregatur .s. est separatio humidi a sicco, et eo in quo putrescit separatur humidum a sicco in quantum existit in istis subiectis et non locus ad hunc tres illa subiecta non .s. separata, et pari ratione dicendum est de febre diaria hectica etc. dicitur quia ad constituendam putredinem non sufficit quod calor sit mutatus localis sed ille per quem separatur humidum a sicco quare oportet dictum est ad putredinem ultra mutationem caloris esse necessaria separationem humidi a sicco, et sic quando cum mutatione caloris in univsi eius separatio humidi a sicco in febre diaria et hectica dabitur diaria putrida et hectica putrida quando non statim in febribus continentibus quamvis calor sit intensus non apareat putredo propter unitatem roboris et perfectionem mixtionis quod non ita facile dissolvitur, et hoc vocat Galenus aliquam manuductionem animae et manu teneri ne putrescat, posito exemplo in sanguine quod habet calorem et humidum quod sunt cause .s. putredinis.

Sed petes est oportet si putredo est mutatio seu intentio naturalis caloris et per corruptionem non debemus intelligere illam quod fit de esse ad non esse sed transmutationem quandam de statu naturali ad praeter naturam, et talis transmutatio caloris

duobus mo

fiat aut p intentioni et excessu aut p remitione et deffum
quo vsto.ni medoru transmutatus et corrumpitur calor in
putredine
Alij fatentur asserentes ad putredinem no satis ee
qd transmutetur et corrumpatur calor p intentionem vel ultra
hoc necariu ee qd uitietur infectiatur et ingnetur q dola e sine
lege plata, cu illa infectio et ingnamitu, sit effu putredinis
qu ad minu fetori ad q oia antecedere det corruptio
et transmutatio caloris de q mo dubitatur an p excitando
putredo, consistat in caloris intentione aut remitione.
Cuius difficultatis dubitandi rao e qa natis calor
mixtoru hit duo qua a qq. transmutari et corrumpi potest
unu qu hit qteru calor e et aliud qu hit qteru natis
e. qteru calor e corrumpitur a frigidite tanqm a qo et talis
corruptio uocatur extinctio, qteru calor natis e corrumpitur
et transmutatur a calore extraneo, et hoc duobus mensurs
mo qa calor natis mixti q antea dominabatur educitur
foras alento ad circumferenq simul cu humido cui semp
inhaeret et aquo fouetur. 2o mo corrumpitur calor natis
a calore extraneo qa extraneus calor humidu caloris
natis

dumat et indiā subiā exarcat, et sic sumpto humid
consumitur et extinguitur calor natis mixti. I.mo fit pu
factio 2.o ico mo combustio.

Eustachius in lib 3.o de febribus cap. 11. del huiceps
diens intentū et transmutatiōe caloris de statu nāli ad
Pter nām fieri penes remissiōne et defectum caloris n̄ solū
in qualite et gru sed etiā in quantite ab extrno calore
in quanto imminuitur calor natālis mixti, qtenus putres
rei calor ab extrno calore symbolo aut similitud. suā
et maiori ui a centro ad circūferiā trahitur et uocat
etiā apparet temp.e æstatis calore nātem a sua
corporis ambitu attrahi in qualite et gru imminuitur
lor nālis refractus ab interna rei putrescētis frigid
istā sentiā possumus confirmare p illa uerba Arlis in 4
metheor. I.o qm do cām. Cū caloris penuria patiatur id
oē qd hac facultē destituitur frigidū sit. Et concludimus q.o
calore nālem a calore ambientis corrumpi q.a uocatur f
et sicca ducat humidite nō q.a augeatur in tenuis
q.a restringatur et remittatur a frigidite interna sed
in fin ut dicatur extinctio

Non solum dixit Arles putredine ēē corruptio
calori

Sed in unoquoque humido proprie humidum debemus intelligere tam aereum quam aqueum, sive proprium sive adventitium, taliter ut calor nequeat trahere nullum ex istis humidis. Cuius dicti ratio est quia dum calor est in aliena materia a subiecto ignis, in humido mixtorum in unitus tanquam in subiecto et sic mixtorum calor se tenet ex parte formae altero humiditas ex parte materiae unde si dumtaxat calor ille quae est in humido adventitio mixti, corrumperetur non extiret vera putredo, nisi simul corrumpatur calor in proprio humido ipsius mixti, quia tunc vera separatur humidum a subiecto et surgit vera putredo.

Sed hoc dictum est putredinem esse intentum naturalis actionis a calore extraneo, et quod ratio ostendit Aristoteles quod dicit causa efficiens putredinis est extraneum esse alienum caliditatem quae in unitur ex subiecto in ambiente, et ambiens non solum debemus intelligere aerem ut communiter solet accipi sed etiam aquam et quamcumque aliam substantiam habentem calorem extraneum sive talis substantia sit extra corpus sive intra ut vapores et fuligines calida quae actione caloris elevantur in febricitantium corporibus, et putredinem ac febrem putridam excitant.

Argēterius in comētis ad lib 3um artis fol. 338. adducit istā interpretatiōe adversus Galenū et tanqm falsā aliqq. m. Et arguns eā reprobat. Sed ꝯstantiora argta sunt ista.

Si cā efficiens putredinis eēt caliditas ambientis v. g. aeris sequeret inde in regionib. temperatis et sub aere temperato nunqm corpus posse pati putredinē quod est falsū quia caliditas temperata aeris aut regionis potius ē cā conservativa ex Gal. in lib artis cap. 87. de cās alterantib. corpa.

2.° tunc efficitur putredo quo passiuae qlites dominat[ur] activas idē quo nā uincit agens q° cā efficiens putredinis ē calor ambientis, ans ē Gal. expsse in 4° meth. lib. 6° cap. 8. seqla pbo, qa actio fit a porportione maioris inaequalitatis et forte existente calore ambientis nunqm calor rei putrescentis pōt superari a qlitib. passiuis cā nam aut conservet aut intendatur in potentia caloris ambientis.

3.° Corpora plantarū et cadauera aliqn putrescunt sub niue et in aquis frigidiss. sed in isto casu nullus datur calor in ambiente quod sit sufficiens ad excitandā putredinē q° extraneus ambientis nō ē cā efficiens putredinis

maius ē euidens experientia opposita minori. Probo quia in tali casu in aq. et in niue adeo intensa frigiditas inuenitur ut nullus ē calor extraneus qui putredinem efficiat. quia alia causa efficiens debet a calore extraneo constituenda ē. Dices huic argo uerum ē quod in niue aut aq. frigidissimis nullus inuenitur calor qui sit causa efficiens putredinis sed dari calorem extraneum in fuliginibus et uaporibus receptis in porositatibus et cauitatibus illius rei quae putrescit, et tales fuligines et uapores detineri intra corpus quia prohibentur ne euaporent et ne euaporentur a frigiditate niuis aut aq. comprimentis et claudentis meatus corporis. et si unde illi uapores et fuligines suscipiunt illum calorem qui sit causa efficiens putredinis dicunt calorem suscipiunt ab ipso humore corporis putrescentis et quamuis humor aqueus elleuantur fuligines et uapores non potest tribuere illis intentiorem calorem quam habet. nihilominus ex prohibita uentilatione causata a frigiditate niuis aut aq. calorem in fuliginibus et uaporibus sua sponte intendi et augeri:

Sed contra multo intentior in gradu ē frigiditas niuis aut aquae

quam ut

Caliditas rei putrescentis q illius calor in psentia frigiditis nivis aut aquae rimittet et extinguet et consequenter adirit caloris mutao de ee ad no ee et no putredo cu impossibile sit q dentis agentia et patientia bene aplicata et q agens fortius no uincat. et psterea ti qa putredo fit p exitu caloris nalis a centro ad circufena sed fuligines detente intra re q debet putresere phibet exitu caloris q putredo no causatr a fuligini ullo

Ulto pbo auctorite ipsius Arlis asserentis putredinem et simplicr generoem q putredini oponitr esse effum no solu caloris sed etiam frigoris q saltim illa putredo q efficitur a frigidite tanqam a ca efficienti no erit effus caloris et p consequens male dictu e in defenitione putredinis esse corruptionem caloris a calore.

No e negim istu defficulte ei ardua et desolitum pro determinoe cae efficientis putredinem ut arga adducta videntur efficaciter pbare qq fortase commotus thomas rod in lib I de dna fib 6 fol 454 et 457 lugduni asserit in defenitioe putredinis no ee aponendam illas particulas a calore

catmenti

sed liberum iudicium de hac re relinquendum est legentibus, quod

tamen contraria parte non obtineat veritatem probatur primo putrefactio

quae est naturalis dissolutio mixti in plantis marcor vocatur

in animalibus senium et mors naturalis sed marcor in plantis et mors

naturalis in animalibus non solum causatur a calore extraneo ergo calor

extraneus non est unica causa efficiens putredinis minor probatur

quia mortis naturalis causa est resolutio caloris facta ab ipso

calore, 2° est impotentia nutritionis, 3° est retentio excre-

mentorum frigidorum.

2° sunt biliosi in corpore et carnes in hieme putrescunt

ergo causa efficiens putredinis non est calor extraneus antecedens est

notum consequentia probatur quia pars spermatica inquam obstructa,

et putrescit bilis frigida minus calida quam ipsa bilis et multae

carnes calidiores putrescunt in frigidissima hieme.

3° putrefactio est naturalis corruptio mixtorum ergo non fit a ca-

lore extraneo antecedens est Aristotelis 4° metheororum textu 1 consequentia probatur

quia sicuti mors naturalis non fit a frigiditate continentis aut

ab alia causa extrinseca sic putrefactio non requirit causam extrinsecam

violentam sed suo sponte producitur ab interno principio sine

calore externo attrahente internum calorem mixti

ad circumferentiam datur causa efficiens putredinis ergo non omnis putrefactio fit

a calore extraneo

tanqm ab effenti ... e ... ...ri ga ... tudini subti caloris natis qd ... ... deterius ... calore marcescit calor et sua sponte corrumpitur. postq oia concludit ide. Aristo dixisse putredine fieri a calore extra neo qa uideret res putridas magis calidas apparere ad tactu qm ante putredine ... qd calor semp concurrat ut ca efficiens ... sed tanqm cocausa ut aut verã et legitimã cam putredinis adducat tale statuit ... ... et ... Aristo

... delais putre dinis Cã putredinis e debilitas caloris natis cuius ... mixti ista ... explicat qd debilis calor cam ... pot ... humi du ... ... et separari, ab humido, ista debilitate caloris dit posse prouenire a pluribus causis, 1° a ... ventilõe 2° a calore extraneo absumente pabulu 3 a frigidite ut qdo putrescit caro in temp° frigido 4° a defectu alimenti ipsius caloris natis ... ... salsa ... putredine et pilli ... ... ista ... no ... sed eam relinquit nudã ... ... arguis ... adductis.

... ... sentia ... ... Grauissimi uiri nella ... defendi pot, sed cum iste A. ... uellit separari a ... ... Aris ... frustra illorũ auctoritates adducimus · et sola ... agamus

Et I.° qd nō pueniat putrefactio a calore extraneo cōsumēte
pabullū caloris n̄alis ex eo pbo qa sequeretur oēm febrē
hecticā nō dere ee putrida cum in nulla alia febre
magis absumatur pabullū caloris natis qm in hectica
2.a qa falsū ē imbecillitē caloris catam a frigore ex
trno ee cām putredinis cum talis potius sit uera
extinctio et corruptio caloris ut in 3 argo p argentum
o priō pbatū ē. 3.° falsū ē ex defu allimēti corps putres
cere, cum in tabe et atrophia maior debuisset ee putredo
cum in his maior sit defūs allimēti. q° sola debilitas
caloris nō suffit ad cstituendā putredinē alleditur d'rem
qd nō capit in illis q nōe poit ee cā efficiens putredi
nis debilitas caloris mixti cum uideamus exbaedrā seq
paucas ee ægritudinis in qq nō inueniatur debilitas caloris
mixti et in qq nulla inueniatur putredo ut cstat experiā
Alij asseruerunt putredinē semp cstitui a calore ex
traneo tanqm a prio intrinseco efficiente putredinē s'd talem
calidite nō semp fieri extraneā a calore ambientis s'd
qa ingnati et infixiti a extremētis uaporosis et fuli
ginosis q. in corpe cservantur et retinentur in pēbi intr
dū a maligna q.lite ut in febre pestilenti, intrdū a partibus
uncilis

uaporosis q. elleuantr a corporibus putridis ut constat fructibus
et in alijs rebus q. per contagionem afficiuntur et q. semper
ca aq. corrumpitur calor in putredine est illi extrinseca
inter quas dicuntur principalius annumerari caliditatem ambientis
neque istam esse solam causam corruptionis caloris et pu-
tredinis sed alias esse neque Aristotelem voluisse calorem
ambientis tantum esse causam putredinis sed dum taxat uolui
se semper calorem mixti corrumpi a causa aliena a natura
ipsius caloris qualis est caliditas ambientis non quod ista
sit sola causa sed quod ponitur inter causas externas ut ma-
gis principalis et cuius operatio magis apparet quam ex
reliquis causis.

Et q. sententia licet multa contineat consideratione digna
non tamen explicat quomodo res putrescant in niue et aquis
frigidissimis et nihilominus calor calor mixti non extinguatur
et corrumpatur in totum in presentia intensae frigiditatis 2°
non explicat quare uapores et fuligines corporis putres-
centis in aquis frigidissimis et in niue retineant calorem
acquisitum et nihilominus talis calor fuliginum et uaporum
extinguatur et corrumpatur a frigiditate tanquam a contrario
su ffici

ap bibita uentilbe cata comprimete frigidit

Cuius questionis detrar supponam p̄ ad putre
dini efficiendā rario cōcurrere duos motus unū localē
et alium motū alteroy p motū alteroy mutatis ca
lor mixti de statu nalī ad ext̄nam p motū localē
separatis humidū ab illo; cuius orā funetū desuitsex
eo qd putredo ut dixit Artes in 4º methēr 1º e 5 dim
plitī genōi simplex qrūo e mixtis etin mixt duplex
in ueniati motus unius alteroy p quē elemētorū qlites
q cōcurrunt ad mixtionē efficiendā refrangutis et
reducuntis ad certā edetratā mensurā graduale qcueni
ens ē q certa etdetrāta frā ita ut rō q alia alius
cōcurrit motus localis q quē subia miscentis intrse
et uniuntis ita ut minimū unius subia attingat mi
nimū alterius hoc uoluit signare Artes qdo dit qmix
tio misctibiliū alteratorū unio dit, eē unionē miscibi
liū ut denotet subiat dil, alteratorū ut denotet,
motū alteroy sicut qº uterqꝫ motus in mixtº repertus finitis
ēifratis ad qlitē mixtorij tangm ad triū resultate exmotu alterois
et ex motu locali

postquam dicitur unio formae cum materia mixti, quanta dicitur in putre-
ulterius motus tam alterationis quam localis tractu ad qualitatem putre-
dinalem quae est qualitas opposita qualitati mixtionis tanquam ad termi-
num exaltatum ex motu locali et ex motu alterationis, ad quem dicitur separatio
formae quam diximus esse oppositam corruptioni unde sicut in
mixtione interveniente motu locali unitur humidum cum sicco et inter-
veniente motu alterationis calor detractus et reductus ad debitam
mensuram gradualem sic in putredine per motum localem separatur
humidum a sicco et per motum alterationis mutatur de statu et men-
sura naturali ut debebat forma mixti, ad statum praeter naturam et [illegible]
fit mutatio in rebus allentibus, et in modo mixtionis ipsius mixti.

2° Supponamus primum et naturalem calorem mixti in putredine
duplicem corrumpi 1° per mutationem et exitum a debita mensura quam de-
bebat forma mixti, et 2° per separationem humidi a sicco, exitus a de-
bita mensura tribus modis fit 1° per intensionem 2° per remi-
ssionem, 3° per extraneationem nulla facta mutatione in calore mixti
per intensionem aut remissionem in gradu sed per extraneationem solum
calorem aut a maligna qualitate aut ab infirmitate et infectione
aut a quacunque alia qualitate prohibente ne calor ut debet
gubernet et tractet humidum; in putredine non exit calor a sua
mensura per intensionem quantitatis non fit inconveniens quod in dissolu-

putredinis

augeatur et intendatur, sed variatio mutatio Caloris per remitione aut extraneum, utroque modo calor non gubernatur ut debet nec trahit humidum. remissio fit ab intrinseca frigiditate ut ex sententia Eustachij et diximus. extraneis fit ab adiunctis quolibet maligna ingrauantibus et sitibus exitus per separare humidi a sillo. fit uocato humido ad circunferentiam a calore extraneo et simul expulso a frigiditate intrinseca cuius munus est comprimere, sed cum ad putredinem efficiendam variatio requiratur intentus et mutatio proprij et natiuis caloris mixti et talis intentus seu mutatio ad hoc ut sit putredo debeat esse mutatio proprij et natiuis caloris non solum secundum alterationem sed etiam secundum motum localem, dubitatum est quae sit causa efficiens huius corruptionis caloris mixti quae in putredine est. Cui difficultati satis faciam hac unica conclusione.

Causa efficiens putredinis tam in calidis quam in frigidis semper est calor extraneus, ista conclusio est Aristotelis et Galeni satis patet ex definitionibus ab illis adductis. Scilicet etiam ex sententia apud Galenum in lib. e pred sect 3a text I infra per illa uerba Communis putredo omnis ex materia quidem gigni humida ex causa uero efficienti extraneo

causa efficiens

Ostendimus calore . . . apud Aua in sen 2a . . .
. . . sumae 2a cap. 1o in med; et deinde explicati si diceremus
Calore extraneum nos intelligere calore existente in aere in
aq. sive in quacunque alia subtia, quae non sit de integritate corpo
ris quia poss. ee vapores et fuligines existentes intra
Corpus, quae putrescunt. 2o intelligatis ista clo quod calor extraneus
e ca efficiens putredinis sub quacunque mensura et gradu
in quo valeat calore mixti mutare, et siccitati separare
humidum ab illo sive calor extraneus sit intensior, sive
remissior sive aequalis in gradu, neque aliquid invenimus quod
res calidior in gradu . . . putredine a remissiori calore
extraneo si consideremus calore inmixtionis . . . ligatum et
impeditum ex inmixtionis et siccitati ex vi formae ipsius mixti
. . . calore extraneum ambientis ee liberum et solutum
et exequenti in opere et in exercitio fortiorem, sed
quia ista clo multo melius intelligetur ex solutione argumentorum
quae in primo . . . adducta, ideo dissoluenda . . .
Ad 1um . . . in regionibus temperatis et in aere
temperato, semper manentibus in eodem statu corpora tempera
ta numquam corrumpi per putredinem bene, tamen per alios corr
uptionis modos . . . negamus in regionibus temperatis corpora
temperata

nō præcipiti putredinē Cum regio temperata rū corporis inte
speratis nariō sēat extraniū calorē.

Ad 2ᵘᵐ R̷ dico tunc fieri putredinē quō patiens qualites
dominatū ꝑ actiuas hoc ē quō patiens uincit agens. S͂ negamꝯ
seqᵃ et ad probāē dicimꝯ uerū ēē qd actio fit a proportiōe
maioris in qualitis s͂ negamꝯ semꝑ ingerī aut seruari
calorē mixti in pñtia caloris ambientis cū certū sit ut
in ctōe docuimꝯ calorē mixti ēē ligatū et impeditū at uō
calorē ambientis ēē liberū et solutū unde qmuis calor
ambientis sit remitior in gradu efficit putredinē qa ē frātior
ipi rei nō solū in actu 1° sed etiā in 2° qd dr operas. at uō
calor mixti ē in actu 1° et ad hoc ut operetur indiget actuari
ut reliquā ōīa minta.

Ad 3ᵘᵐ argū R̷ corpora plantarū et cadauera aliū
putrescere in niue et aquis frigidissimis existentibus ab calore ex
traneo fuliginū et uaporū existentiū intra corpus qd
putrescit qmuis frigiditas niuis aut aque sit intentior
qm calor fuliginū concurrente etiā ad talē operōē prohibi
ta uentilatiōe quō sit caliditas uaporū et fuliginū a fri
giditate niuis aut aq nō superatur et extinguitur. Deinde

Caīm

dit Ar^tles res minus putrescere in temporib; frigidis; S^o nō
negat putredinē fateti tm̄ fieri pōe raro et in longiori tem
pore tum quia extinguitur semper caliditas vaporū et fuliginū a frigiditate
nivis aut aquæ quia nō penetrat frigiditas et ob eā carnes putrescunt
in nive in extrema superficie nō apparent putrida. 2° quia intumentu
prohibitæ ventilationis reservatur calor fuliginū in nā ignea et prohibet
ab attemperiē facta a frigiditate. ut confirmare concedimus putredinē
fieri per exitū caloris nātis sed negamus fuligines prohiberi tali
exitu caloris imo asserimus ab ipsis fuliginib; et vaporib; moveri
calorē nātis ad circūferiā ipsorū vaporū et fuliginū simul
cum humido cui inest calor.

Ad 2um Ar^tlis asserentis putredinē effectū caloris et frigo
ris libenter fatemur, sed negamus inde sequi aliquam putredinem cum
a sola frigiditate sed a calore extraneo attrahente humidū vel a
frigiditate exprimente et remitente calorē ut dictū ē.

Argūa ergo Lusitani sunt dissolvenda sed ad 1um R. negando
putredinē in plantis proprie ēē marcorē et putredinē in aīalib;
ēē seniū et mortē natiem, ac sequentes nullū ēē inconveniens quod
marcor seniū et mors nātis fiant ab aliis caūis, quæ nō effi
citi putredo. hæc solutio ē Ar^tlis in lib 4° meteor. 1° quia illa
verba nā oē genus nātis intentus ē via ad eā. sed putredinē
cuiusmodi senectus et ariditas sed putredo .n. ē finis oīū rerū

q̃ nã constituunt & a. iud n. ẽ dicere Maricorẽ plantarũ
e deniq̃ aliũ uiã extire ad putredinẽ, et aliud ẽ dicere
uere ẽẽ putredinẽ. Ad 2ᵘᵐ dicimus carnẽ in hieme et hũrẽ
biliosũ putrescere in pẽtis spermaticis minus calidis, sed negamus
inde sequi q̃d putredo nõ generet a calore extraneo
ut in solutione 3ᵉ argũti dictũ ẽ.

Ad 3ᵘᵐ dicimus putredinẽ appellari natalem intentũ caloris
nõ qa fiat ab aliquo intrinseco prio nali de ps se, sed qa ẽ corrup-
tio & interitus nalis caloris, adeo falsũ ẽ q̃ mors nalis
nõ fiat a frigiditate ambientis ut latius dicemus, qñ disputemus
de causis mortis nalis.

Ad ultimũ dicimus negando aliqm putredinẽ posse fieri sine calore
extraneo: et ad pbãdũ libenter fatemur calorẽ morte sua et corrũ
psi esse in ipsitudinẽ subti, in diis adaucta siccitate, sed negamus
hoc ẽẽ putredinẽ cum sint plures modi corruptionis diuersi a pu-
tredine. qq. vel, opposite intellectis uniuersa destio putredinis ab
Arĩs adducta recipienda ẽ tamqm uera et nulla voce diuersa
a destioe Gal., si utraq3 destio accipiatur in suo sensu. qã
finus in utraq3 destione ẽ idem, sed mutatio in destione Gal. et
interitus in destione Arĩs accipiunt .n. tam mutão qm interitus
largius nõ ut dicunt motũ, qm ut dicunt mutatione instantanea, dein
ẽẽ id nõ ẽẽ deinde, idem ẽ dicere putredinẽ ẽẽ interitũ

et nativi caloris ac si dicas ex intentione Sotteus in subiecto putrescibili fit ipsa facta mutatio in calore nativo et proprio necessario mutatur subiectum, et facta mutatione in subiecto necessario mutatur calor nativus et proprius ipsius mixti ut docet Galenus multis in locis, et praecipue lib. de plenitudine cap. 3° post principium per illa verba at in lib. de elementis 2° disp. ostendimus subiectum commune, quod generationi est intentum, est demonstrari a quatuor qualitatibus immutari per totalitatem et ratio est quia sicut generatio fit mediante calore nativo mixti et coniunctis elementis ita omnibus istis dissolutis a calore extraneo fit corruptio et mixti dissolutio; de ulla parte definitionis nulla est differentia cum calor extraneus et calor alienus sint idem ut docuit Galenus in lib. 2° de differentia feb. cap. 9° et sic videtur differentia in suo genere inter definitionem Galeni et definitionem Aristotelis.

Si petes cum ita sit de constitutione in putrefactione duplicem inveniri motum scilicet motum alterationis per quem calor educitur a mensura naturali et motum localem per quem separatur humidum ab illo et extrahitur calor mixti simul cum humido a centro ad circumferentiam petitur igitur in quo istorum constituenda sit ratio formalis putredinis quamvis argenterius et alii plures in lib. 3° artis fol. 333 et Thomas rod. in lib. 1° de differentia feb. cap. 6° dicant formalem rationem putredinis solum consistere in separatione humidi ab illo et non in alteratione per quam calor corrumpitur et mutatur. nobis tamen videtur dicendum rationem formalem putredinis

necessario illa caloris mutatione et corruptione necessario in illa sepa
ratione humidi a sicco ... consistere, sed in utroque simul. Cuius
oratio sumptu est quia mixtio et coctio, et putrefactio, sed ad mix
tioni et coctioni non sufficit, uniri humidum cum sicco cum
hoc etiam frigiditas possit efficere quae omnia cogit et intrasat..
non autem potest miscere aut concoquere. nec similiter sufficit
calorem mutari et corrumpi cum in ustione extinctione
et omnia suffocatione adsit corruptio caloris non tamen putrefactio
sed ad putrefactionem necessarium est calorem corrumpi et separari
humidum a sicco.

Hac doctrina oportet intellecta statim consurgit grandis difficultas
Dubium ad quamcunque putredinem praeter motum alterius et praeter motum
localem necessaria sit prohibita ventilatio. Argenterius in lib. 3°
artis fol. 343. Gaspar Lopes in tract. de temp. cap. 9. et cum
istis alij plures probatione statuunt ad quamcunque putredi
nem esse necessariam prohibitam ventilationem quae positio probatur auctoritate
et ratione. 1a auctoritas habetur apud Avicennam in isto cap. statu
ente obstructionem esse causam putredinis. 2a auctoritas habetur
apud Galenum in lib. 9° meth. cap. 3° post med. ubi dicit non semper
quae putrescunt tum calida humidaque esse defectu transpirationis
f.

hered

3a auctoritas habetur 11 meth. 4o ubi postquam Galenus docuerat
cum quae calida et humida sunt et in loco calido constituta
putrescere quando non ventilantur sic dicit, itaque dicimus quod putresc
re debet dictas transpirationes impeditas esse. Respectu 4a
auctoritas habetur in lib. 1o de diff. feb. cap. 3o ad finem ubi corpora
putrescunt quae cum sint calida humida et multa sunt in ca
lidis sit quod non putrescunt, si diflari ac refrigerari si
mul contingerit. 5a auctoritas habetur apud Aristotelem in lib. 13
problem. 7. ubi querens causam quare Axillae foeteant dicit
id convenire propter transpirationem prohibitam in quo loco sequenti
querens causam cur gibbosi foetidam emittant respirationem dicit
id convenire quia patiuntur impeditam transpirationem et corrup
tio cum foetore putrido est. ergo ex auctoritate Galeni et Aristotelis
putredo non fit sine prohibita transpiratione.

Deinde probatur ratione et 1o sic in febre diaria ex constipatione
Cutis competit Sanguinis missio antequam adveniat putredo
quia prohibita ventilatio est necessaria causa putredinis. aris et tota con
clusio deducitur ex Galeno in lib. 8 meth. cap. 4o ubi
docens curare febrem febres diarias non incidant putridas
in talibus coire Sanguinis missionem ut utiliter sudores trans
piret

& nō putrescat. 2º in methodica curatione febrium putridarum nō
aufertur febris nisi ablata prohibita ventilatione quia prohibita
ventilatio ē necessaria causa putredinis. ans ē Gal. in lib. 11
metho. v. ubi ostendit quomodo ratione curanda sit febris putrida affir
mat curationem inchoandam esse ab illa ulta causa quam methodo re
solutiva inventa ē, & resolvens febrem putridam in multi
mā causam, cui debeat curatio sic procedit febris putrida
oritur ex putredine putredo ex prohibita ventilatione prohibita
ventilatio ex obstructione, obstructio aut ex multitudine humorum
aut ex illorum crassitie & lentore. quare in vera resolutione prohi
bita ventilatio assignatur tamquam causa necessaria putredinis
principalis autem consequentia evidens ē.

3º magnum frustum carnis divisum in plures partes
et soli expositum nō putrescit at vero integrum sic quia prohibita
ventilatio ē necessaria causa putredinis. consequentia patet antecedens probatur quia
siccaro de visa in partes nō putrescit & integra sic nulla
potest assignari alia causa quam prohibita ventilatio in carne
integra et debita ventilatio in carne divisa

4º ea quae putrescunt in nive et in aquis frigidis
putrescunt a calore fuliginum & vaporum extra inneque pu
trescit ergo a prohibita ventilatione. probatur discursum ya calor
fuliginum

ē q̄ Coicatr. Cōfirmatr quia tēpris ē q. cum ꝓ aliis mōtu
ꝓtagioris coicatr aliis corporib, sine ꝓhibita uentilōe
Cum solum a putrido perim ꝗ ꝗltas illa ꝓductiua tabis Coicat
ē sic de singulis. Sm ē. ꝗ ꝓhibita uentilaō nō ē canaria
putredinis ut fiat putredo naria ē corruptio caloris natis
mixti ē separaō humidi a sillo ꝗ ista poss fieri sine ꝓhi
bita uentiloē ꝗ cā naria putredinis nō ē ꝓhibita uenti
laō. maior pꝫ ex dictis minor ꝓbo quiaō ultraꝗ ꝓbēm ꝗ
intentio fit a calore sine ꝓhibita uentiloē ē remitio
a frigidite ē ꝓ intentionē et remitionē corrumpitr calor
in mixto ē separaōe aut humidi a sillo ꝗ nō requirit ꝓhibi
ta uentilaō ūr notū.

ulto ois effus realis ē positiuus naris dꝫ habere cam
realem ē positiuā ꝗ putrefuō ē effus realis ē positiuus ꝗ eius
cā nō ē ꝓhibita uentilaō maior ē latēo cū effus dꝫ aꝑpro
tionari suæ cāe effenti minor dispꝫ. ꝗ ꝓhibi
ta uentilaō ē effus seu priuaō uentiloīs ē priuaō sit ꝓx
nō ē ꝗ nullā transmutaōe realē pōt efficere dicente
Arlē 1ᵒ phiis text 75. ē sic in text 79. dꝫ Arlēs ꝗ priuaō
ꝗ ex nihil ē ꝗ ab ea nulla cabiti transmutaō realis

His aut fortiorib, atquis lomotus Vrales incomict ad 1ᵐ caput
4ᵒ metheor. ē in lib 5ᵒ aforisms cap ulto. thom. ūro. 1 feb. 3ᵒ lemos
11. metho cap 8. disp 3ᵃ ē alii plures asseruerunt ꝓhibita
uentiloē

nō ēē cām ṙiariā putredinis sed sani putredini sine illa hoc ē absq3 eo qd phibita uentilatiō antecedat putre- factionē aut simul sit cum illa, aut postea seqtr. nō lōnge tñ nō ēē negāndum qd maiori ex pte phibita uentilatiō solu- rat ad putredinem gignendā melius explicant aliqui asser- entes semp ad phibitā uentilatioē nāne seq putredinē n tñ ōē putredinē fieri ap phibita uentilatioē sed et ob alias cās.

Itaque qd tenendū sit statuamus in qsito ē ē aditio ex Gal° in lib de utilitate respirationis cap 4° postmod ōē in flāmā a pprio intrinseco duplicē motū ēē unū sursum emanantem a qd uident dilatari ipsa flāma, et aliū motū huic dn p quē retrahitur ipsa flamma ad suū pinū sc3 ad māterim tangm ad pabulū, isti duo mo- tus sic se hñt inter se ut mutua uicissitudine unus excipiatur et seqtr aliud et unus sine alio seruari sit impossibile ea seruata lege ut quocunq istorū motuū priuetur flamma corrumpitur et perit nō solum si quocunq istorū motuū priuetur flamma uelociter corrumpitur sed etiā qdo aliquis istorū motuū immoderatus fit l. extra flamas se extendent, l. deorsū ad māteriam se retrahente tunc autē immoderate flamma extenditur extra qdo āēr am- biens ē calidior sicuti tunc immoderate flama deorsū se retrahit qn aer ambiens ē frigidior et ob id ōis flāma ut seruetur

Indiguit aere moderate frigido alias ex deficiente Corru
ptitur unde immodica ventilatio flamã secundum mãm reprimit
ut facit ambiens frigidius. ut uo secundum mũm moueri ad
extra flammã dispergit ut solet efficere aer calidior
et qui andis dicta sunt ex Gal dicta de ignis flamma efficiuntur
intelligenda de calore insito etiam inquo sitis etiam reperiri
duplex ille motus unus ad pabulu deorsu et 2us ad extra
ut dillatetur quemadmodum flama quocunque istorum
motuu priuetur statim consumpsitur, ita sitis calor natiuus
uiuentiu ut in motu respirationis et in motu pulsus fit simul
. denique ea quae dicta sunt de calore nat uiuentiu et
quae dicta sunt de ignis flama intelligantur etiam de calore natiuo
mixtoru no uiuentiu ea solu ad dibita de strictione
quod insitus uiuentiu calor, habet consruatione ex sanguine
et ex humido subtili, ignis flamma habet consruationem ex
ma ex qua accenditur. At uo calor natiuus mixti no uiuentis
habet consruationem ex proprio humido ipsius mixti.

2° dicto ex eode Gal in lib de utilitate resp cap 4°
[illegible] et ex lib 1° de diffe feb. cap 3° transpirare et
ventilare in animalib perfectis exercari, attracta frigida substa
aeris et expulsis fuliginibus quae fauilla fuligo et tifago
fumus

Calorē infirmant dicuti aq extinguit ignem ex tx̄to
Cap. 3° cito. Talis aut transpirao et uentilao in atib,
pfectis mediantib, pulsu et respirōe pficit̄ ytery dillatatōe
arteriarū et thoracis trabit̄ frigidus aer et pstione arte
riarū et thoracis expellit̄ aer calidus atq simul cū ipso
aere expellunt̄ fuligines ut uidere ē in motu respirij
et in motu pulsus inque usu nā sagax fabricata ē uni
uersū corpus plenū foraminib, 1° simplic 12 et 2° de temp.
cap 5° ut eet fluxile et transpirabile pp. qm totum corpus
appellat ab hip. in lib. 6° epid sect 6ª text 1° inspira
bile et expirabile: appellat et confluxile rōe humorū et
alimentorū, ytery apertis intimis ad ptes extimas et aperti
mis ad intimas reciproca motione cōfluunt. ideo qm cum
dicebat hip. in lib. de alim. confluxio una conspiratio una
nā cons. una omnia consentiunt.
Hec oīa in uiuentib, in atib, pfectis. et uo in multis
tam uiuentib(ut plantae) qm in atib, impfectis inuenit̄
transpirao et cōfluxio et in uenis uentilao facta sine
pulsu et respirōe a pecularib, facultatib, ipsorū nimiū
sui pcedentia ut uidere ē in piscib, qb donauit na branchias

uiae pulmonis crebris et tenuib. foraminib. interceptorum et uapori praeuias non aut[em] a[liter] q[uam] ut copiose docuit Gal. 6. de usu par. cap. 9o post med. §. cum n. crebris ac tenuib. &c.

In rel[iquis] aut[em] mixtis q[ue] nec[ess]e est uiuentia, nec[ess]e est alia imperfecta, ut in uenitur uentilatio ipsius caloris mixti, (dico n. uoco attemperationem caloris mixti quoniam appellamus transpirationem moderationem caloris per actionem cordis et uocamus moderationem caloris per actionem thoracis et pulmonis respirationem) in h[is] uiuentib. efficitur uentilatio q[uae] a extremitate resultatio ex actione proprii caloris mixti in proprium humidum libere exeunt per meatus mixti, et frigiditas aeris ambientis per eosdem meatus libere circulata et indebita mensura seruat calorem ne corrumpatur et mutet[ur] ab illo mensura graduali q[uae] debetur formae mixti.

3o Suppono istam transpirationem et uentilationem uiuentium et uentilatio mixtorum tunc appellari impeditam et prohibitam non solum q[uan]do penitus deficit, sed etiam q[uan]do est minor et remissior naturali, q[uae] prohibita transpirationis praeclusio solet accidere in aliis q[uan]do meatus tam externi quam interni sunt obstructi, aut astricti et oppilati aut q[uan]do motus pulsus et respiratio non fit ut debet qua[m]ta calidi

a[illegible] vitalis languida s. q. no poss dillatare et opri
mere cor et arterias ac thorace ut solebant efficere aut quod
organa istorum motuum sit durior.

Appellatur et prohibita transpiratio non solum quod deficit
aut e minus sed et quod e maior quam solebat, sed non e sufficiens
ad attemperandum calorem nec ad expurgandas fuligines,
hoc aut contingit quia aer attractus non retinet naturalem frigiditatem
sed potius calidus e, aut quod adest fuliginum multitudo et magna
copia caloris interni.

His factis fundatis in hac difficultate talis dicitur caro
ad putredinem semper naturalis decurrit, prohibita ventilatione, fundatum
huius caloris e, quia ad hoc quod fiat putrefactio naturalis e quod mutetur
et corrumpatur calor ab illa mensura graduali quam debetur,
sed mixti non solum 2[a] rem sed et 2[a] modum, talis aut mutatio
et corruptio servata opposita ventilatione e impossibilis. appello mutare
2[a] rem quod calor acquirit aut amittit prius ut supra explicavimus
appello mutare 2[a] modum quod subeat mentura maiori vel minori
extraneae infectus et ingratus, rem de iuncto qualitatis malignam
vel putridi vaporis vel fuliginosi, quae omnia coniuncto calori effi
ciunt ut non possit optime ventilari; quod ventilatione deficiente non potest calor

internus

amplius subtiliare et desiccare humidum imo potius inspissatum relinquit, astum ipsum humidum ut a calore ambientis foras trahatur et separetur ab illo.

Nec tamen liceat colligere ex ista ratione quod non possit dari prohibita ventilatio sine putredine hoc non falsum est cum in febre diaria ex obstructione meatuum cutis et in febribus ardentibus ex ebullitione bilis et in febribus sinochis ex ebullitione sanguinis detur prohibita ventilatio et non statim detur putredo sed tractu temporis solet advenire, sed liceat colligere quod nunquam detur putredo sine prohibita ventilatione.

Neque liceat colligere ad putredinem necessario adesse intentionem caloris mixti in quantum et qualitate utique ante se causam essentiam putredinis dolui in suppositione 2a sed liceat colligere nullum esse inconveniens quod intendatur calor per aliquod tempus ut patet in putridis febribus et inflamationibus quae ... tamen inquam maior persentitur caliditas postquam iam est inchoata putredo donec consumpto humido putrida reddantur frigidiora imminuto calore ad imminutionem humidi.

Quod dicit Philosophus res putridas sentiri magis calidas quam ante putredinem et Aristoteles ipsum in libro 25 problem. problem. 19.

q̄rens cum q̄re aer et ignis nō putrescant, rn̄, quia
quod putrescit calidiss[imum] fit et nihil sit calidius ipso
igne. q' male dictū ē ad putridinē nō ēē nāriā intentionē
caloris. dicens huic dīj nō in toto tempore putredinis
sentiri intentionē et maiorē calorē cum ipse Aristo. dicat
in 4o cēto et in 2o solutiōe problematis nārio prius infrig
dari quod debet putrescere et sic diximus nullū ēē inconueniens
quod licet incoata putredine postea per aliquod tempus intendatur
calor et in probo dū. breuiter fuisse Aristotelem ut ipse sese explicauit

Dicit 2o cēto quod ꝓhibita uentilatio nō ē cā efficiens
putredinis quod ē dictio sine q̄n. vbta cēto debet duas ptes
1a ē quod ꝓhibita uentilatio nō ē cā efficiens putredinis cuius
fundū illo ē qa inter cam efficientē et effectū datur relatio re
alis q nō potest ēē nisi inter extrema realia et ꝓhibita
uentilatio sit priuatio uentilationis. deinde qa ut in ultimo argo
ꝓbatū cuiuscumque transmutationis realis cā debet ēē realis.

Quod vero dīj extincte ꝓhibita uentilatione calorē intendi ut
fit in febribus, ortus a ꝓhibita uentilatione quod intentionem
cū transmutatione realem q bene potest ꝓhibita uentilatio ēē
cam efficientē putrefactionis quamuis sit priuatio et ista transmutatio
realis extat-

Cu no deb maior ra. de una transmutõe reali qm de alia dicas uni eé in p̃sentia p̃hibitae uentilaõis aliqd a tingui et sufocari calorē ut pat experiā et aliqd augeri et intendi calorē, et tale transmutni eē reale. sed negamus efficiētē cāin et pduci a p̃hibita uentiloē bene tn occasionalis, et tanqm a additione dine q n̄ reducit ad genus cāe efficientis instrualis qa queadmodū approximaõ agentis ad passū no ē cā ut agens sit agens et patiens sit patiens sed ē additio sine q no erit illa actio pari rōe p̃hibita uentilaõ no ē cā efficiens intentionis caloris cu talis transmutis alia debt cā sed ē additio relinquens calorē p̃ se apta et liberū, ut intendat in p̃sentia alicuius cāe intendētis calorē mixti.

Ad tn ista cōtra multo clariores fiene di satisfaciamus arguis in hac q adductis sunt Argētenū ad p̃bandū de facto dari putredinē sine p̃hibita uentilaõe. ad 1am auctoritē dicō lib. de cāis mortis cap. 8. P. uni eē dicitur ibi tres adduci de cās putrefaõis sed p̃hibitā uentilaõe minta putrefaciendo et excrementa generata in corpore. atq tres istas cāe destincti

intr se

sed negamus hic de sequ. prie dari aliquam putrefaccionem alicuius corporis
non occurrat per prohibita ventilacione, sed solum dum tractatum illum fuisse
dolere causas principales putredinis ut assignemus in methodo
Curatiua, ista aut illa putredo possit removeri aut antequam
generetur impediatur, talium causarum effectus ratio huiusmodi est,
quia ut dictum fuit in 3° notabili huius questionis per prohibitam ventilacionem
ventilacio non solum fit quando in toto deficit aut quando est minor
et remissior quam solebat sed etiam quando est maior, sed adhuc non
sufficit ad alterandum calorem et expurgandas fuli-
gines. ulterius non solum istis modis fit prohibita ventilacio sed
etiam quando corporis meatus, scilicet obstructi districti aut quouis alio
modo clausi imo licet sint aperti ac patentes ut in statu
naturali cum prohibita ventilacio adaucta quantitate caloris aut
fuliginum quoniam illi meatus corporis adhuc manentes in eadem
mensura non possunt satisfacere augmento caloris aut fuligi-
num cum igitur tot modis causetur prohibita ventilacio opportune dictum
est a Galeno putredinis causam a prohibita ventilacione ab extremitatibus
et ambientis putrefacientibus, ut ostenderet varias causas putredinis
quae diversa methodo curativa removeri debent quamvis [illegible]

p̃hibita uentilaõ nãrio ꝯlungatꝛ ut cõditio sine q̃ nõ q̃ rẽ ad argũm cõcedimꝰ ad putredinẽ generandã suffi-
cere qm̃cunqꝫ cãm Cum p̃hibita uentiloẽ nõ fit e contra
sufficere solam p̃hibitã uentiloẽ, Cum in ustione ẽ in
extinctione caloris, Semꝑ detꝛ p̃hibita uentilaõ nõ tñ
putredo ut pꝫt experiẽa.

Ad 2m qm̃ dicã solvatꝛ 2a auctoritas ex lib 2° de
dria feb. cito qñ dixit fit sanguinẽ dum ꝑmus corrupi
aut qa nõ difflatꝛ aut qa nõ uincitꝛ ciña loqtꝛ
de corruptioẽ ꝑ putredinẽ nõ de corruptioẽ ꝑ ustionẽ ut pꝫt
ex serie textus. omitto fuisse loquutũ õtioẽ copullatiuã
nõ disiunctiuã sicutꝛ instigatꝛ in lib de inæq.
intemperie qñ dixit nõ solum putrescere corpora
q̃ in circulata sꝫ et transpiratũ p̃hibita sꝫ a siã
multa q̃ putredini sꝫ obnoxiã qa ibi solũ loqtꝛ
de p̃hibita uentiloẽ q̃ nascitꝛ ex obstrutioẽ q̃tiꝫ nãrio
inuenitꝛ in õi inflamaõe cum originẽ ducat ab humorꝫ
replentibꝫ uenas minores spatia inania, ibi alucidatꝛ ex
lib 2° ad Glauc. Cap. I° sꝫ sanguis igitꝛ optto ac mediocri

Crassitud.

dente et si deest prohibita ventilatio quae nascitur ab alias causas addi-
mus ut dictum est solam prohibitam ventilationem non sufficere ad
constituendam putredinem et sic alias esse causas esse namque sit ut
intelligatur auctoritas Avicennae dicentis obstructionem ut plurimum esse causam
putredinis quia sine obstructione datur prohibita ventilatio neque auctoritas
ex primo de differentiis febrium cap 3° Galeni aliquo indicat probabiliter
ex eo quod dicat Galenus inter causas calefacientes esse annumerandam putre-
dinem et calidi et fluvii retentionem quia aliud est loqui de causis
calefacientibus et aliud de putrefacientibus cum non omnia quae putrefaci-
ant quae calefaciunt ut patet de ustione et aliis. tertio quomodo
intelligatur Galenus 11 methodi cito quo agens de cura febris putredarum
resolvit febrem putredam in putredinem et putredinem in prohibitam
ventilationem et prohibitam ventilationem in obstructionem quia Galenus vult docere
febres putridas maiori ex parte oriri ex obstructione meatuum tam exteri-
ores quam interiores non tamen semper.

Dubitatur 2° ad rationes ad primam dicimus libenter
quotidie vinum putrescere in vase semipleno et negamus
in tali casu non dari prohibitam ventilationem et ad probationem di-
cimus nullum esse inconveniens quod aer libere fluat ac refluat
a loco in quo continetur res quae putrescit et nullum esse in-
conveniens.

qd allectu sit magis fluxile et tenue quinimo ex quo generatur putredinem quam prohibita ventilatio non solum calor deest intentum desiit aut quo minor et remissior est quam solebat sed etiam quod est maior et non sufficiens ad attemperationem caloris et expurgandas fuligines;

Ad confirmationem fatemur libenter pedes putridas sive vel in suam putrefacere ut videmus in gangrena sed negamus id contingere in prohibita ventilatione cum potius asserendum sit pedes pes tandiu a putredine reservari quandiu illam caloratis libere transpirat quia actus activorum sunt in patiente bene disposito ex Aristotele 2° de anima text 24 et passim corporis dispositio plurimum ad morbum generandum facit ex Galeno in lib 2° de differentia febrium cap 4° § At ut diximus &;

Ad 2um Dicimus verum esse corpora pura obstructionibus et astructionibus carentia et quae sunt distantia contrahi a peste et a febre pestilenti sed negamus aerem putridum per respirationem attractum excitare febrem putridam pestilentem sine prohibita ventilatione quia non sufficit quod in aere sit pestilens illa putredo et quod per respirationem attrahatur nisi in corpore detur apta dispositio ad recipiendam qualitatem illam putridam pestilentem, ut ex Galeno ex Aristotele dictum est. prohibita autem transpiratione nimio calore metu demonstratum fuit ad confirmationem de typhi et aliis morbis contagiosis dicimus qualitatem illam typhicalem et contagiosam pluribus corporibus

Coicari ut argu oppte pbat. Sed no o nostra cclõe cu no
~~hoc~~ otugiosa qda qlitas sit putrida et illa q putrida e
no Coicet sine phibita uentiloe. Cu afortiori ad hoc ut
Calor natis corrumpatr quocunq mo Corruptionis naria
deat adesse phibita uentilao hac. l. illa roe cata.

Ad 2m argu dicimus ee naria Corruptione caloris natis
ad hoc ut fiat putredo et naria ee separatione humidi
a sicco Cum in Copullatu ex istis duob, dsistat ra putre
dinis. Sed negamus minore qd ista possint fieri sine phibi
ta uentiloe qa siue caloris Corruptio fiat p inten
sione siue fiat p remissione ut ia diximus semp e naria
phibita uentilao Cum repugnet cura rei, Calorem
oppte diflari et uentilari et qd Corrumpatr quouis mo
Corruptionis ...

Ad ultu argu Dy dicendo efim reale et positiuu
naris debe esse cam realem et positiuam ac deinde
dicimus putrefactione ee qd reale sed no inde seq phibi
ta uentiloe ee cam realem, qa ia diximus solu ee
Conditione sine q no e nulla ice cam reliq tri argia

c. b. I.

ex serie disputationum ment. sublata.

Dubitatio contra dicta ex parte in illecta. Iam non erit difficile dictu cur res minus putrescant in temporibus frigidioribus et locis frigidis, si consideres putredinem fieri efficienter a calore ambientis, qui exiguus est in temporibus, regionibus et locis frigidis, qui tarde et pigre operatur. et quo velocius putrescunt res in regionibus et temporibus calidis. dubitatur quoniam cum corpora congelata, glacia, metalla, lapides, cristallus et vitia, aut non putrescunt aut longo tractu temporis. cuius dicta ratio est quia congelatio fit a calido et frigiditate.

Dubitatur contra presentem doctrinam fructus ut melius a putredine liberentur aliquando exponi calori solis, quo male dictum est res in locis et temporibus frigidis difficilius putrescere quam in calidis. dicendum est id fieri ut dum fructus exponantur soli, ad hoc ut consumatur illorum humiditas consumatur. quae mater est putredinis ut docuit Aristoteles in lib. 1° de temperamentis 4° quando determinavit res exsiccatas non putrescere.

Dubitatur 2° ex Aristotele in lib. 4° meth. cap. 3. calidas temperaturas facile putrescere, quo male dictum fuit in presentia caloris res minus putrescere. dicendum est huic dicto Aristotelem fuisse locutum

de temperaturis calidis mediocribus, ri[illegible] de accidentibus quas non solum humiditatem absumere [illegible] eius saporem et amaritudinem inducere certissime est.

Neque 2° erit difficile declarare quare minus et tardius putrescunt res quae fluunt et mouentur quam illae res quae sunt in quiete si dicamus ideo res quae fluunt et mouentur minus putrescere quia alterius calor a calore ambientis debilior est in re quae mouetur, et fortior extat in re quae quiescit cum magis [illegible] securet actio ambientis. Neque alia potest assignari causa quare stagnantes aquae uituperentur ni quia facilius calefiunt a sole et facilius corrumpuntur et putrescunt. Ob eandem causam aer in uallibus et in locis infimis quia non ita forte agitatur facile et uelocius putrescit, at uero in montibus et locis sublimibus quia agitatur et uentillatur aer purior efficitur, et diutius a putredine preseruatur. Pari ratione homines pigri otio dediti et qui uitam sedentariam agunt facilius et uelocius corripiuntur morbis originem trahentibus a putredine. At uero contra homines laborantes exercitio dediti diutius conseruantur. ab istis mihi [illegible] quo modo intelligatur Aristoteles in lib. 14 suorum problematum problematum 7° quo intra alia requirit causam propter quam tardius senescunt qui habitant in montibus quam in locis editis. et causam reddit quia senectus est uia corruptionis

et minus putrescunt quam mouentes et uentillantes.

Vltimo ex hac dicta colligitur quare illud quod multum est minus putrescit quam paucum quia quod est in maiori quanto est maior uirtus, et res per diuisionem redunctur debiliores ut patet de igne et de mari, quod in partes diuisum uelocius putrescit, quod contra intelligatur de aliquibus mixtis quia 2a secundo non indigent transpiratione et uentilatione et effectu digno quae dicta dicta sunt ut assignavimus illa quae magis a putredine conservare ualent est ambientis frigiditatem ab extrinseco et uero ab intrinseco est congellare feruorem motum, unitatem siue magnitudinem. quae omnia mixtis perfectis competere dictum sit.

Vltimo autem difficile est de sententia quod uoluerit Aristoteles significare in lib. 4o metheororum cap.o 1o citato quando asseruit putredinem in his proprie inueniri quae ex parte intereunt et corrumpuntur, cum a natura dissoluuntur. quae sententia Aristotelis meo uideri est difficilima et satis ambigua cum duo includat satis ardua. primum n. dicit Aristoteles putredinem proprie dici de his quae ex parte intereunt; et 2o dicit cum a natura resoluuntur. ex quibus duplex insurgit difficultas. 1a quae sint illa quae ex parte intereunt et 2o quod intelligat per recessum a propria natura.

Alij ut satisfaciant huic textui Aristotelis et soluant difficultatem asseruerunt illud appellare interire et corrumpi secundum partem quoniam illa quae proprie putrescunt solum mutantur secundum qualitates taliter ut in re putrescenti maneat propria forma ipsius rei. et taliter utres quae putrescit potest iterum redire ad antiquam naturam ponunt exemplum in elementis quae cum putrescunt mutantur a naturali dispositione secundum qualitates. nihilominus tamen [illegible] adhuc cum tali mutatione manet forma quae antea erat redeunt ad pristinam naturam quae solutio videtur falsa. primo quia illa quae putrescunt non possunt redire ad naturam cum in putrefactione proprie dicta calor naturalis consumpsit humidum separatum a sillo et resolutum cum quo videtur impossibile quod res possit redire ad pristinam naturam quemadmodum innuebat Aristoteles 2o [illegible] 47 infra. et vera est etiam de putrefactione intensa non autem de leuiter impressa ut etiam detractum est.

Alij asseruerunt sententiam Aristotelis posse explicari de illa quae putrescunt non consumptis secundum se tota nisi secundum aliquam partem. ut de elementis quae putrescunt secundum unam partem detractam et non secundum aliam. quae solutio etiam videtur falsa quoniam perfecta mixta animalia et plantae sicuti putrescunt [illegible] partes ita putrescunt secundum se tota, quia sicuti putredo afficit unam partem sic etiam universum corpus. et deinde intereunt secundum partes et secundum se tota.

Alij asseruerunt textum Aristotelis sic esse intelligendum de illa

quae proprie

putrescant sic corrumpantur non tamen 2° se sola simul sed dum taxat 2um pes contrarii naturalis caliditas 1° corrumpatur deinde humidum separetur a sicco, deinde resolvatur, ac facta resolutione humidi illud siccum quod inter se erat continuatum, redditur friabile ac convertitur in cinerem. quae omnia mixtis iure suspecta cum exsequere alium putredinis modum, deberi, elementis cum in putredine humidum separetur a sicco, et in puris ellementis numquam in uniatur humidum cum sicco, et alium modum deberi mixtis ut ibi fuit declaratum.

Dicit autem quod tenendum sit statuum in re ad quod de illi aliqui scilicet secunda suncta primum sunctum sit in animalibus duplicem inveniri corruptionis modum unum contrarii viventia scilicet et alium contrarii mixta. Corrumpuntur autem ut viventia quando ex vi mortis aut ex alia violenta causa scilicet ex gladio suspendio magna confusione et similibus. Corrumpuntur autem ut mixta scilicet quando naturalis unio ipsius mixti dissolvitur non ab aliqua violenta causa extrinsecus sed dum taxat quando non solum per alterationem sed etiam per motum localem, separantur substantia inter se et dissolvitur unio.

2um sunctum sit corrumpi 2um partem dumtaxat mixtas posse aliqui

uno mo 2m pem quantiua, ut pc in aliis, et sig. portio carnis
putrescit s. solum d'calcus aut brachiu. 2o mo 2m pem
qualitatiua, idest 2m gradum aliquo et mensura qlitis. gdo
q. Arles dit putredine pprie dici de his q expe
intereunt, e intelligendus de corruptione 2m grum qlitis.
gd ex eo colligitr q ipse Arles dit corrumpi ex pe
ee a ppria na recedere, et p tale recessum et sepa
rat. no possimus intelligere separac humidi a sicco duplici
titulo, 1o qa in puris ellementis no dat unio humidi
cu sicco, cu repugnet illoru puritati 2o qa tu habet
go ellementu p separac humidi a sicco corrumpatr, ut potius
ad sua nam reducatr. v.g. terra sua na frigida et
sicca e tm gdo q ab ea separatr humidu tunc rema
net in sua na et puritate, quo do eam terre admiscetr
aliq alieno qlitas tunc potius corrumpitr e a sua
na recedit. atq idem dicatr de alijs ellementis
gre p recessum a ppria na debemus intelligere separac
et exitu a pprio temperamto in ellementis siue tale tempera
mentu sit frigidu et siccu ut in terra, siue calidu et
humidu

ut in aere siue frigidu et humidu ut in aq. sicu
calidu et siccu ut in igne quo q. ellementa recedunt
a ppro temperamento tunc dicuntur corrumpi 2.um prim vel 2.um
prim quantitatiuã sed solum 2.um prim q.litatiuã;

3.um fundamentu sitr qui ad mium et do cuius quod ad hoc
ut uere et ppriae dicatur, nidiu ee, quod duplex coniungitur
mutão seu corruptio, una q.litatis et alia substãe, mutão
q.litis fit media alteroe mutão subiã fit medio motu
locali p separationẽ humidi a ppo quo q. aliq. res,
solum patitur mutationẽ 2.um una tm corruptionem
ex duabus dictis, tunc dicitur corrumpi 2.um prim quo uo
patitr mutationẽ in q.litib. et in subia tunc dr corrumpi
2.um totũ qa accipit mutãoẽ in accentib. et in subia
sed cum ellementa solum constent ex duabus q.litatib.,
ultra mãm et fõrm nõ poterunt uere et ppriae pu
trescere ni 2.um q.lites et hoc ẽ putrescere 2.um prim
idest 2.um q.d unde quo Arist.es asserunt putredinẽ de
his ppriae dici et q. prius corrumpuntur nõ habuit
in animo suo signare quod uera et ppria putredo illa sit
q. in uero

q in ueniat in illis rebus que per se corrumpuntur cum hoc dixit
salsum si addiderim, solummodo inueniatis inueniri ueram putredinem
quod uoluit significare tunc res que corrumpuntur per se proprie dici
putrescere: licet talis non sit uera putredo) quo qualitates res appropria
na recedunt, idest a temperamento proprio separantur. Cuius
putredinis exemplum desumit ab ellementis et ob eam
causam dicebat Aristoteles omnia putrescere preter ignem, hoc aut illo
modo putredinis, scilicet aut per exitum a proprio temperamento
aut per exitum et separationem humidi ab illo

quod autem omnia preter ignem putrescant inde colligo, quod dicta
putredo in ellementis non alia ratione inuenitur quam per impre
ssionem et commixtionem uaporum et aliene caliditatis sed quia ignis
omnium rerum calidissimus est non suscipit alienum calorem
et uapores resoluit, aut conuertit in suam naturam. ideoque
per commixtionem uaporum et alienam caliditatem non potest rece
dere a suo temperamento, ideo optime dictum est omnia putrescere
preter ignem ob istam causam omnia scilicet ignis materia et ignis se habent
quam terra quod autem putrescat aqua patet in stagnis et puteis
quod autem putrescat aer patet in constitutionibus pestilentialibus, quod pu
trescat terra patet de uermibus ac de aliis animalibus que generantur
ex putrefactione terrae: concludimus quod ex dicta doctrina ellementa
possunt putrescere

uere et pprie viuis, de cais ... qa in ipsis no datur unde
qd separetur a sicco, si uiu e nullu assignari elem.
qd sit humidu et siccu. 2o qd putredo cum sit corruptio
a pprij et natlis caloris ab extra et terra qa desiccantur caure non
putrescent. 3o qa post putredine no queruntur in cinere sicut
alioru mixtoru. Imo potius elementoru putredo, infectio et im-
natio di, ex eo qd ab extrinseco corrumpantur uaporibus inte-
rius susceptis quos no transpirant et a frigidis non repurgan
Et quem minum putredinis sapiores est et metalla putrescunt
impprie qa solum putrescunt ab extrinseco, quo reponuntur
in locis humidis et uaporosis aqq attrahunt rubiginum,

Qd ... dicit Clm asserente in lib 3 capio sext 3 ...
ad ... nihil putrescere qd oi expe sit siccu et lapides a
est metalla et imputrescibilia cum hoc experimento quotidia
sit ... Dices p illa uerba uoluisse ... tardius et ...
cilius putrescere non tn in totu illis negare putredine
tao tn repugnia, ... ista defilime putrescant, n oi
ei ... qd ex oi pte ss sicca, qa ois putredo ut dic
ex ma ... gignitur humida ex calore extraneo ...
... ab extrinseco et augetur imbecilitate ... qm ...
quum multa inuenire ... a putredine ualent pseruari ...
Balsamu. Sal, mirra, ... et siccia ... absumendo hu-
...

asseitiā indurando et compagando conservant, humidum internum a naturali aseparatione et dissolutione quē admodum dicit Gal. in lib. 11 simpl. cap. de Sale.

Aut dicis 2° res duras ut lapides et metalla uocari a philo imputrescibilia quia non putrescunt ab intrinseco cum sint destituta calore et humiditate aquea quibus rebus res sua sponte tantum ab intrinseco solent putrescere.

Non minus difficile erit declarare quomodo ex rebus putrescentibus generentur alia ut Aristoteles dicit in lib. 4 meteor. cap. 3 cito et nos quotidiana experientia uidemus vermes lumbricos muscas, mures et similia generari per putredinem. Si consideremus 1° ad generationem cuius sunt ex arist. est naturalis productio mixti perfecti, et putrefactionem non esse productionem mixti sed potius illius corruptionem. Si consideremus 2° quod cumque mixtum producitur per coctionem et calorem perfectionem at uero putrefactionem esse corruptionem caloris et materiae inductionem. Si consideremus 3° omnia animalia produci a suo simili in materia et in putredine non posse assignari simile a quo talis animalis generatio fiat. loquimur de causa essentiali. quia licet causa tale curat ad omnes generationes mixtorum non concurrit nisi a paritate determinata et modificata. Si consideremus ultimo dixisse Aristoteles causam generationis ipsorum animalium esse calorem naturalem mixtorum. qui sicuti deus congregauit humidum per putredinem.

Hic congregat

qui unit et trat p. aliud denuo, qa separatio humidi a sicco in putredine non efficitur a calore naturali sed a calore extraneo et corruptivo. ideo non putrescunt res quae tenent calorem naturalem et vitiatus corrumpitur et exhibilant animalia semoveri ut dr in textu 1° generat. dicto

Albertus magnus in lib. 4° meteor. ait certi fuerunt qui definierunt dicens in putredine non absolute mutari per privationem caloris et humidi qa solum mutatur in toto et in toto generatur. qd dicitur calorem mixti tunc tui quod putrefit corrumpi et effici externum et separare humidum a sicco. Et dicit tu alienus rei q de novo generatur calorem posse eius naturam congregare humidum ipsum ... atque ... ex re putrescente generari. ait, qa dicit ... de mente deliso relinquit facultas formativa q mediante anima ... generat animal aut plantam sive in humido extracto a calore alieno reservato seminarum aliis idem virtus generativa q mediante eius calore generat et qui concludit ... generantur ex putredine non solum generantur ex dispositione materiae a calore celesti ut extimavit Avicenna in l. 12 metaph. text. 11. et 17. sed etiam a calore patris simul cum celo ut dicta ē.

ad 2m si ab illo requras quare ex re putrescenti potius generatur planta quam planta, Dico planta est imperfectior animalibus, Dico requirit ad sua generationem minorem dispositionem. Dico id quenire, quia humidum naturale ... generatione plantae debet esse crassum et terrestre, at illud humidum quod extrahitur, aere putrida est tenue, vaporosum ineptum ad generationem plantae.

Si requras ulterius ab illo, quare plura generantur etiam ex uno cum humidum sit unicum sibi simile et omogeneum. Dico id quenire quia illud humidum licet sit unicum et omogeneum non tamen extrahitur ferum simul, sed successive a diversis partibus mixti et diuiditur in ... semen in utero unde quamvis sit omogeneum generantur diversa.

Si requras illo, quare illa quae generantur ex putrida diversa figura et colore distinguuntur, Dico id quenire ex diversa temperatura humidi et ex diverso illius calore quorum mixto diversi surgunt colores et diversa figura:

Ista sententia Alberti est probabilius nititur fundamento quod dicat calore mixti rei quae putrescit, corrumpi et fieri ... nam at ... illius ... de novo generatur. Dico nam ... et humidi ... . Dico ... in tali humido quod separatur debet huc reservari ... ingeminari virtutem generativam mediante calore ... in semine dicitur seminari facultas informativa

q in virt^e generantis producit dicta a t. n. sola imagine de eg[illegible]

[illegible] Solius [illegible] magni [illegible] ad [illegible] et [illegible]

[illegible] hum[illegible] in humido extracto tangam in

seminante reservari facultate generativa, cuius merito nova

[illegible] declarat qua virtus illa generativa

humidi. p. q. retracti in cadavere canis aut equi [illegible]

[illegible] dicta in specie [illegible] cum producat muscas, vermes,

aut [illegible].

Ista controversia mea [illegible] e [illegible] in hac [illegible]

[illegible] potenimus liberari [illegible] eius [illegible]

[illegible] alia [illegible] infimi [illegible] alia perfectissima ut [illegible] alia im

perfectissima ut musca alia [illegible] medio [illegible] ut [illegible]

[illegible] alia [illegible] generatione et propagatione [illegible] ex semine [illegible]

et nulla [illegible] ex putredine [illegible] perfectissima [illegible]

quas solo ex semine [illegible] et ex facultate [illegible]

nulla [illegible] ex putredine [illegible] imperfectissima ex sola putrefactione

generantur [illegible] alia quae medium tenent [illegible] nec solum ex

semine nec solum ex putrefactione [illegible] generatione [illegible]

[illegible] ex putredine generatione et propagatione [illegible]

[illegible] nostri [illegible] possumus liberari [illegible]

[illegible] benigni [illegible] interessa et benignis [illegible]

a sicnio disgrati. sutt̃ fao qm̃ e maligna mult̄ intensa

... tro faltere ... maliciis qlitib, ... hoc q̄ dicimq alia

... ex putred. generari ... in putred. ... mo no sufi. ... me

rao ... e q ... alia alia genita ex putred. gaudent

medioenle ... ĩnt ... ... qlitib, ... amara

... ... ĩnt ... ... intenfinorm ... infebrib

malignis ... ... amaligna qlit putridinisfebus

febris ... ... ex putred. ... generati

q̄ ... putred. generanti ... alia.

Rt e ... i. putrefao ... mutui ... ma...

... mixti no ... in ... ... Cu q ...

... simi ... mixti ... ... mixti ... certam

... qd in illis ... in ... calor no e corruptus

neqz mutatus amedioenlē ... decota frē mixti

qd meat natis ... coctione e qd ualeat ... humidum

... genero ... q̄ generanti. ex putred. ... coctio e ...

humidi antecedenti de ... ad generar ... ex putred. ... dia

... e ... e ... 4 postqm asseruit ... generari in

butridis ... huius ... eam ... ... 4 natis

Calor 4 e secretus e separatus, ea cogat q separata ... aqua

deteneat ... ... notas unde ... ille calor, ... ad

fenetanda

vita etiã cum si ad sue natũs diẽ ex iu sua calat cori

hus et certius sit in sua adũbrandi qm autẽ operans

Dres ... usitari dẽ operandi acaũt ... causa sy ... in defu

ctia partẽs uniuoce super illius actum ... in tali casu de

frãri a natũb dispoib in putrida ... ex ui

coctionis ... effecti a calore ad ... seruante ... nam ... qm

coctionẽ nã ... inclinate ad frãs ... unde ...

aut natũs indiuis pẽs mixti in minori ... ve seruati

... magis insufficiens ẽ ad generẽ ... ... ex ...

frãri ... in corruptione et in cinere.

... ut ... fini imponamus ... ea q putrescunt duplici

mõ possint putrescere. 1.a 2.a ... 1. 2.a ... mõ ...

... putredinis mõ ex ... ... la ...

... humores q in ... corporib in uniuerti et putri...

febres ... corrumpantur.

... diffinitum asserentes duos ...

... febres efficiunt putrescere in nris corporib ...

... qm de elementis ... a propria nã ...

... temperamto recedunt ... uidere

... non ee corpã simplicia ut elementa nõ mixta ...

elementis ... illis ... conuenire putredo ...

[illegible]

humidorum et putrido 2m, et 3 q coit mixtis. di 3 Hocrimi 2o
3um in lib. 4. metr. cap. 8. auturu de putredine dicom Arimu
putridarum unio e scriuisse putredine e extuq sutia mutari
ad corruptela. q d icom putredo 2m 3 su dici dct. et n 2
pom.
... venit ... extimi humoris q in mixt corporibus inue
niunti uite putrescere. putrido 2m se fotos q coit mixtis effec
tis no solu qa iloni na tis calor corrumpatis et excat a
noti mensura sd qa simul cu cuzra caloris mutari determinari
subid quemq humidu separatis a sicco; qa talis mutoib, cuisdo
cui ... mutari huiores 2m ...

Huiusq3 actu e de ra putredinis: restat nuo ut latiut
fu opte assequm. a qere de cas putredenis quas i ... ra
tratio diuidami in duas cl asses. sq in cas pxas et immediatas
et in cas remotas et mediatas. sd cum abunde ... de
cas imediatis quas diximus e calore extrinsc ut efficiens humi
ditate ut mam, et p hibita uentilatie. tangm ... sina ...
no. restat nuo ut de cas remotis et mediatis agamus
intrquas an umerut fu I o a limeta praui succi ... e
fa ter facia a limeta in xepate et uentriculo ... loquantr.
... generant sanguine putredini paratu ... a limeta
praui succi ... olera, legumina, fructus, germina arborum;

radices plantarum. [illegible] voluit Gal. I de alim. [illegible] cap. [illegible]

agrestes et [illegible], et ex pomis, dicit abstinendum cum gignant

cum generare pravi succi. — pravi succi, quae nobis insitij generantur ex eis pravi humores

qui ex sui alteratione putredinem contrahentes solitant ma-

lignas febres. De istis alimentis pravi succi meminit

iterum Gal. I° de diff. feb. 3° in med. [illegible] uero aut pravitatem

in quo [illegible] [illegible], Tanta enim prava alimenta [illegible]

nota [illegible] — nantes, ut ex eis generetur febris pestilens: agit de istis

de his alimentis in lib. de cibis boni et mali succi cap.

[illegible] [illegible] eorum cum recensentur alimenta [illegible]

etate [illegible] nocendi. [illegible] ex [illegible] sui [illegible] corporis

in [illegible] ultimo [illegible] [illegible] homines qui [illegible] pravitate [illegible]

qualitate offendunt a [illegible] et [illegible] [illegible] cum sint

alimenta [illegible] succi.

[illegible] inter causas putredinis annumerat alimenta [illegible] [illegible]

[illegible] succi [illegible] [illegible] [illegible] quod sicuti [illegible] [illegible] succi

[illegible] corrumpuntur [illegible] [illegible] [illegible], et hac ex [illegible]

[illegible] 64. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cap. [illegible] [illegible] hac

[illegible] corrumuntur [illegible] [illegible] semen, 3° inter causas putredinis

annumerat alimenta aquosa ut [illegible] fructus [illegible] de qq.

[illegible] agit 2° de alim. fac. cap. 2° a qq. narrat Gal. se abstin.

exceptis uuis et ficub. qq. moderate usus e. et diuturius sani
fate conseruasse inuenio de cibis boni et mali succi cap. 2° et ulti^mo
fine imo succo ipse mora in catalogo ponit et alias qd oes frequenti ^{rate multi ff ut}
fructus nocent concitant q sua ebulitione:
4° inter cas putredinis annumerat alimenta q ho^{is} uertuntur in sanguinem crudum, imo mint frigida et destituta a calore nro putrescunt ponit exemplum illud de cucumere citrulis piris et ... idem dicit etiam de cucumeribus peponibus et melopepo nib. lib. de cibis boni et mali succi cap. et post medium et lib. 2° de aliment. facultatib. cap. 6° ubi citrulis intelligit peponem ... de piris uult etiam 2° de aliment. facultatib. cap. 24 et ... intelligendus de oib. piris ut sentit Arnaldus in regimine Salernitano, in illo adde potu piris ... et ... fructus ... de illis de ... piris qui ... ualent ... de oib. ... mis aprime ... frigiditatis ... mala ... putredinem efficiunt.
5° alimenta inducunt putredinem ppter mala co... ut ... fisces coquunt ... cu aute, aut ... asumunt nō bene assata aut ellixata aut ... sumuntur alimenta ... et ... sentia ... ut ... et ... ex carne et piscib. ... sempr ... assumendo alim^{ta} ... assumuntur ... sint

Similiter insurgit vesticali structurae cuius mente in continenti ... rasiore valent, et sic dimanant cruditates corruptelle que sunt mater[ia] aegritudinum, et origo morborum ... ut Avicenna 13 3ⁱ cap 2° ut omnes docuerunt et sic in libro ... boni et mali ... capitulo ... Ibi affirmat cruditatem et corruptellam alimentorum magnam vim habere de morborum generatione.

Et alimenta inducunt putredinem ratione temporis ut ... alimentum ... ut ... Avicenna docuit ... 2 cap. 7° post ... quod in corpore ... retentus et natricens ... nos ... digestum mittere.

Alimenta inducunt putredinem sic assumunti ... ut nos ... docuimus 4 ... cap. 7° in quo de ordine ... quos ... putredinem et corruptionem ... Avicenna in fen 13 3ⁱ 4 ... 2° de corruptione digestionis ...

2° causa putredinis dicit Avicenna ... oppilationem ... transpirationis ... obstructio, ut dicit ... in libro 7 de ... cap 3° post ... in obstructione, et ... 11 meth. 4° ... obstructio sit interius in vasis et membris principalibus sive exter[ius]

in p...

et mediatis corporis q. proprie dr obstipatio et cutibus mis cat putre
dini, q. q. prohibendo exspirationem uentorum ... facultas et uirtutes
imbecillitando.

3a causam putredinis quam constituit e aer contrarius quaut
... putredinali ... aut qualitate putredinali ...
qualitate uenenosa ..., ut patet de aere pestilenti in lib. 2o
febr. cap. 4o in p. ... magna autem causa.

4a causam putredinis constituit ex humores ipsos efficientes
obstructiones q. triplici modo ualent obstruere primo sua multitudine
... lib. 1o de ... fib. cap. 3o post med. ... cum igitur ... fuerit
corpus ... 2o ... crassitie, uiscositate et lentore ... lib. de ... morbi
cap. 7o post med. ... obstructio ... 3o modo ... et ...
... et 3o modo efficiunt putredinem multitudine et crassitie ...
... ... lib. ... cap. 4o ad finem
... multi ... humores subsint in ciuitatis
... coepisse ... sanguinis miss. ...

... Et putredo quandoque ... ma
... febris putride ... horum
cognoscere causas putredinis ... immediatas et proximas
... mediatas et remotas. ... cognoscere ... ue

putrescunt

Diuerse 3° et ultimo narraui cognitionem diuersitatis humorum q[ui]
[illegible] cum ad [illegible] [illegible] diuersa uarietas in methodo curandi
febris putride. De cognitione autem putredinis diffinitionem
nunc [illegible] accurruis [illegible], et cognitionem [illegible], in quo putrescunt
humores [illegible] consistere in [illegible] corpore in quo
putrescunt humores uni [illegible] partis et determinatus [illegible] una
pars corporis aut membrum et tunc insurgunt tumores
calidi [illegible] febrem putridam [illegible] tales tumores [illegible]
sint inflammationes [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] putredine [illegible] misceatur calidi humoris cum frigido
ut uidere in edemate aut cirro [illegible] et notho [illegible]
[illegible] [illegible] ut totum corpus [illegible] plures [illegible]
[illegible] [illegible] melius explicanimus cum [illegible] in [illegible] meth [illegible]
asserente putredinem [illegible] consistere [illegible] in omnibus uasis [illegible] in maioris
maxime [illegible]. [illegible] aut uasa [illegible] q[uae] [illegible] inter [illegible] et inguina
[illegible] talis putredo est in una determinata parte q[uae] putredo determinata
[illegible] duplex [illegible] q[uae]dam extis cum inflammatione uelut in angina
pleuritide et [illegible] inflammationibus q[uae]dam sine inflammatione [illegible]
putredo q[uae] in uenis in [illegible] eminentia putredinis adque [illegible]
sanguis aut reliqui humores [illegible] aut [illegible] aut [illegible]
[illegible]

aut dolorē aut motum aut raritatē aut situ in uno putrescit
humor qui nō distrahitur aut qui nō gubernatur a na. [illegible] aut propter
imbecillitatē per omnia sed humores putrescunt. Statuit similiter de [illegible]
misse [illegible] in lib. de [illegible] cap. [illegible] [illegible]
colli [illegible] humores in [illegible] imbecilla [illegible] [illegible] et [illegible]
tionis [illegible] fluxio [illegible] puenta sit ad imbecilliora [illegible]
colligitur humor [illegible] nō transmittatur propter [illegible] imbecillitatem
[illegible] humor q relinquitur ex [illegible] coctione [illegible] ibi
detinetur et in [illegible] transmitti. Colliguntur et humores
maxime [illegible] calloris ut patet ex [illegible] q [illegible]
[illegible] tamen [illegible] Sanguinis [illegible] [illegible]
q in [illegible] attrahat [illegible] fluxiones [illegible]
[illegible] meth. cap. 3°. et in lib. 5° aph. [illegible] 3. in med. [illegible]
[illegible] ex [illegible] in lib. 2° de [illegible] cap. 11. [illegible] ¶ [illegible]
huius fluxionis &c.

¶ [illegible] q̄ [illegible] 3.ª [illegible]
cursu eius &c. [illegible] antea disputauerit de [illegible]
diuinis de [illegible] in quo humores putrescunt. at tandē de humoribus q putrescunt
[illegible] seu [illegible] primas febrium putridarū [illegible]
humores q putrescunt. [illegible] extant humores q massa sanguinaria.

[illegible]

sci sanguis, utraq; bilis, et pituita. quo erunt 4or dicta seu species febrium putridarum. et sic dicit Avic. quod dum putrescit flaua bilis oritur febris 3na quae repetit de 3o in 3m et quae currunt cursu eius. quo aut. ueniunt per illud uerbum et quae currunt cursu eius ex plicuit Dns Senensis, et uoluit hunc intellexisse illa omnes alios typos quae repetunt de 3o in 3m siue sint tumores siue dicit a. ... dicit Avicenna quod dum putrescit pituita oritur quotidiana quae repetit uno quoque die et quae currunt cursu eius sicut est febris diurna et nocturna, epiala et sincopalis humorosa. quo putrescit melancholia nascitur 4na quae repetit de 4o in 4o et quae currunt cursu eius quales est 5na 6na 7na et alia quae currunt ex longioribus interuallis. quo aut putrescit sanguis oritur febris continua dicta a Galeno et quae currunt cursu eius.

Ista autem diuisio multas patitur difficultates. prima quia Galenus 2o de crisibus cap. 6o post medium et 2o de differentia febrium cap. 2o agens de celebri diuisione dicit febrium continuam ex flaua bile dupliciter quae nullus aliud a continuo feruore sinbolum dicitur, quod continentes febres sinochi appellatae carent circuitibus et nullas sentiunt repetentias. quo male dixit Avic. omnes febres ex putredine bilis repetere de 3o in 3m minore tempore quia continens febris caret circuitu et ex allegatis ex Galeno ... et in lib. de morbi temporibus cap. ...

Deinde si dat se ur[g]entius sic [illegible]. ideo [illegible] continentiexe sanguine non datur repetentia et [illegible] quia sanguis [illegible] pellans è in uasis magnis, [illegible] alas et in quinq aut in omnibus uasis totius Corporis et non [illegible] pars mandans [illegible] tam imo de facto datur [illegible] [illegible] uasis maiorib, [illegible] non debet periodos maiorem euidens [illegible] prima [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] intra patebit [illegible] in duob, [illegible] in robore [illegible] mandantis et indebilitate recipientis et [illegible] uasa minora cum sint [illegible] maiori non [illegible] transmittere tan- ta quantitas [illegible] ualeat efficere repetentias et periodos. sicut [illegible] flumina [illegible] aquam transmittunt in mare [illegible] efficere sensibile augmentum in ipso mare.

[illegible] de simili [illegible] affirmarunt, [illegible] [illegible] febre bili- [illegible] continente [illegible] circuitus et ex alterpositione [illegible] non indebilli[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] circuitus bilis repetere [illegible] 3° in 3um et [illegible] currunt cursum eius [illegible] febris continens [illegible] [illegible] Circuitus et alterpositione [illegible] [illegible] non [illegible] exputredine bilis non è de illam non [illegible] currunt cursum putredinis [illegible] et [illegible] dicit putredo sicut febres [illegible] repetunt de 3° in 3um et non dicit [illegible] aut ebullitio [illegible] [illegible] nullum è inconueniens dari febre continente exbili

J.

emo de febre data. et e expressa dicta vti, q sicut ita adducta auctoritas dicebat in lib. 5° de loc. affectis cap. 7° probat p ardentes febres excitantis ubi in uniuerso corp. biliosi humores admodu calidi feruore pmuerunt. et 4° aliud 12 agens de causonu hic sogit dicit nemo hum duoru alteru dendisse in causo sit di affecto solu dict. na biliosi humores febre causaq sint extinguenda de causa debet esse putrida et extrecto esse uehementi. q° ex dicta . vti ita datur ratio ex feruore bilis sine putrida fuerit 3° colligit 4° probat m qd dicit calore febrile ee duplici sc putredinalem et uronte.

Dic dico ubi d ista definit di dat febris otinens ex bilis efferuescenti q carcat circuitu et exacerbatione, q fieri dabitur ex eode humore efferuescente mutato in putredinem febris putrida otinens, cum afortiori scilicet eunde humore biliosu q pro feruore in uasis maiorib, excitauerat febre ex sola ebulitione bilis pro putredine excitare febre putrida cum huor sit in uasis maiorib tam in una qm in alia erit otinens. Cu in hoc distabat ris febris otinentis q° humor sit in uasis maiorib sanguinis eo effecto et conuenit, no oes febres ortae causatae bilis repetent de 3° inq.

Dices huic obj no poie dari otinente ex humore bilioso putri sine illi ex efferuescente, qa si inuis biliumnet ita ex feruore

antea qm putrescat, unumquaque corde debet uires ... in ... exam... in ... q Symptomata ... habet ...
... ante putredinem ... acuminata ... e ...
Circuitus ...

2ª difficultas ... est qd euidenter ...
nec ... dum statuit dari ex sanguine putrido febrem putridam
Cum ... in lib. 2° feb. 9° et 2° de crisib. cap. 12 dicat ...
atqz in hoc ... seruati, triplex est genus uniuersale simpliciū
febriū q in ex sanguine putrescenti fit, quodam... e biliosa ... qua
... febriū putridarū ... febris biliosa putrida ... et melancolica
negans putridam dari ex sanguine, ... sanguinem ...
putrescere ... putrescente febrem ... ut ... admonet
... sanguine ... putredine mutari ... calorem ... in ...
in atram bilem, unde febres ortae ex sanguine putrido ...
... febris ex sanguine ... genus febriū putridarū ...
... nulla ... remedio ... nisi prius determinemus.

... febris generata ex sanguine putrido
Sit sanguinea distincta ab aliis.

... in lib. 2° de ... febriū, cap. 9° ...
...

Inria de cons. in ... eam ... Pº q. una ...
... dissolvit ... in ... 2º de diff. febrium
... ad ... § q. tria sunt ... decimo 2º de crisibus cap. 12.
... § atq. in hoc ... in ... duo ... affirmare
primum sanguinem putrescere et putrefactum febrem generare;
2um affirmat esse febrem ex putredine sanguinis ... assumere
... et circuitos ... p. putredinem mutari in ... q. n. alio
... repetit ... 3º in 3u. primum theorema quod sanguis putres
cat probat ... in inflammationibus, in qq. sanguis ... in ...
inflamato putrescit q. excitat febrem ... genere febris ex
sanguine putrido ... Ephid. Sect. I com. 2º de med. § ...
... putrescenti ... febris ... dinoscuntur ...
... necesse ... genus febrium ex putrescenti sanguine
... ostensum ... 2um theorema probat in pleuritide san
guinea in q. sputum ... rubrum et ... inflamatio repetit de 3º
in 3u. ... experientia.

... tertia ... nititur ... aestimet sanguinem posse ... nam ... uno modo p. simplicem alteratio
ut ... calefactione ... aut infrigidatur aut humectatur ... mag...
... ipsa natura sanguinis ... modo fit ... p. ...
mixtionem alterius humoris in maiori quantitate ...

sanguini et ratione tertiorum et melancholici. at ipso a nostris partes extimat corrumpi non solum quibus duobus modis sed et a. in 2° e putredinem quod sanguis putrescit ut negare Ѿ hoc modo fieri ipsi nam ita statim ac incipit putrescere degenerat in alium humorem et non debimus quod hoc statu sub propria fit res quam dicunt ipsum superare supra ipsius ... in 2° de facultatibus na... quod et ... saniter fienda ... utrobique ... modo. quod sanguis fiat a moderato calore, et reliquis ... calore maiori moderato, tunc dum sanguis ideo putrescit acquirit calorem maiorem moderato et acquirit calorem dispositiones repugnantes suae ... convenientes aliis humoribus quod per putredinem transit in alios humores cum non possit transire in alios sanguinem sicuti bilis transit in aliam bilem ... i ... vitellinae ... ex ardore ... in 2° ... quod ... cum ... humores sint 4 ... sanguis pituita et utraque bilis si putrescant ... quaerantur 4 ... et ... quod ... sanguis putrescens recalescens mutat naturam et convertitur in alios humores scilicet in bilem flavam et melancholiam;

Averroes 4° colliget cap. 31. ... videtur ... aprodi... ... quod iudicat ... falsa ... et ... in substantia ... dixerunt ... sanguinea ex putredine sanguinis ... contrarium ... dixerunt ... medium inter ... et putridam ... Averroes ... non potest ... febris putrida sanguinea ex putredine

sanguinis excitata

n̄ seтni uriuā circuitū ꝓprio ad finē usq3 ex eodē Ꝓtō 4ᵒ methoͦ cap. 2ᵒ. ℞. Consigitur in tali febre &c. et cap. 3ᵒ et 4ᵗᵒ scriꝑ.
Ꝑ ceteris ēoꝝ q ab Auerroe S. adducta ego sic ꝓ tēns sanguinis putrida finitur in 4ᵒ febris biliosa ꝯtinua rarissime n̄ in 3ᵒ aut 5ᵒ. q ᵒ sanguinea putrida male ponitur sub gn̄e biliosæ ꝯtra ꝑ tāns ꝓ excedē ꝯ 3ᵒ de criꝭ cap 4ᵒ ꝑ totmed. ℞. nā m̄ hanc
ꝑ sequentia. 2ᵒ sic febris ꝯtinens ex bili caret circuitib. et allerbois q ē eēt feris ꝯtinens ex sanguine putrido fitmaꝗ
ꝑ ꝑim n̄o ꝯsumit circuitus .ins ē ꝓtā in lib 2ᵒ de dña feb. cap. in ℞. ꝯtinuarū aut q ex flauabili ꝯueniunt &c. deq̄ a ꝓ qual
bilis in qm̄ degenerat sanguis ꝑ putredinē ē inuaris mai
inter allas et inguina q̄re ꝯcludit Auerroes nunc febrē eē ꝯtinentē ex sanguine biliosā qa̅ iudicat eē impossibilē ꝑ ꝯ
ēiꝭ dūti separata qa in tali casu i la feoris ē eē mutā
So multa alie nostr Au infra in cap. 43 insurgit c
Cōtō cōiuns ciusdem ē ꝯ hip. et ꝯ iunctatē qᵒ putr
si febris ex putrido sanguinis ꝑ oritur ē biliosa q̄ ē qo sa ē
putrido ꝑ ꝯono ē finita sᵒ ad hue ē in fien so n̄ ē sang
biliosa post putredinē, qa in isto casu sanguis n̄ solū
ꝑ in bile sᵒ eꝭ in melancoliā et ꝯsequenter illa febris en

ex humore bilioso et melancholico alludit ad rem quod exre-
[illegible] non semper generatur ad putredine ut patet de aliis
[illegible] que veniunt ex re putrida. Nec sanguis dum
[illegible] mutatur in bilem quia sanguis non potest mutare suam
formam ante corruptionem et sanguis ante corruptionem est
impurus [illegible] confirmatur [illegible] quia ex putredine bilis adhuc
manente sub propria forma generatur febris biliosa et hanc rationem
[illegible] est de sanguine et maxime cum sanguis per putredinem non semper
transeat in bilem sed frequentius in pus, ut patet de omnibus in-
flamationibus que suppurantur.

Taddeus florentinus in commentariis suis ad hysagogem Joanitii
ponit hanc de [illegible] sed non est ausus eam dissolvere. At vero
gentilis conatur [illegible] cum sua [illegible] sed non potest, [illegible]
eius sit opinionis ut existimet [illegible] statuisse febrem san-
guineam ex putredine sanguinis.

[illegible] in libro [illegible] tractatu 4 [illegible] 14 secutus [illegible]
in [illegible] Averroim [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
mat [illegible] posuisse febrem sanguineam ex putredine sanguinis
Imo potius vocat eum mendacem quod falso in sua confirmatione
adducat hip. et [illegible] hip in lib [illegible] de morbis ad
finem et in libro de natura humana [illegible] dicat omnes febres continuas fieri

ex bile

ex remotis fortasse anima a vile sunt nota ipsarii & primi
nons putridiam 3na et 4na &, quando vera oti meli ee sanguini
post putredini et n antea, ita ut sanguis putrescens et nunc
sub ppria fra dicit febre putrida sanguinea fuisse quius pori
(qm ego exrimo ei vita) e, qa sanguis no multa patit
putredine sub ppria fra et adhuc pauca n pot diu tolerare
ut ceteri humores q hnt maiori latitud putredinis. Et tamen
cum q fra sanguinis tam ex actas tegrat disposit
deseruativas in tamen vili et stricta latitud ut sub q causa
maiori corrupat. sine fit qd citissime ppria frum mutet
et migret in alienam putridam in varios humores vincente
calore putredinali, et iis in pus, vincenti calore nati
no fri in totum.
Qd in eius honor in hac re agit et ab aliqq [illegible]
[illegible] placuit infirmius iam re speculari, nec tn initio
e dubitandum qd in dra [illegible] datur febris continens ex sanguine
putrido ut v decimi ex [illegible] secl I^{a}. text 2°. eo mil
§ quo deinde & e mo ostendemus ex 9 meth. cap. in p
§. Sit in his putreo aliq & e lib 11 meth. 4° initio
§. In putredo aguit e cap. 6° sequenti. §. continentis
ito quas putredo excitavit & e lib 2° de dra febri
cap. [illegible] et aliis multis. §. aut de putrefactione sensu

ex qq. oibus his et pluribus aliis. Colligitur Galenum voluisse ex sanguine putrido dari febrem continentem quam ipse vocat continuam et graeci sinochum. Sed difficultas est in quo genere febrium putridarum sit reponenda. Circa Galeni mentem an in bilioso an in pituitoso, an in melancholico, an vero aliud 4um genus quod a Galeno fuit negatum debeat constitui.

Fernel. in lib 4° pathol. Cap. 5° in principio ut hanc difficultatem declaret, defendit sanguinem duobus modis posse putrescere, uno modo generali ut quod substantia dividitur in sanguine separantur et quod flava bilis separatur a melancholica quam separationem potius dicit esse corruptionem quam putrefactionem isto modo putredinis aut corruptionis si excitetur febris dicit esse collocanda sub genere bilioso aut melancholico. alio modo dicit putrescere sanguinem vere et proprie quod sine separatione substantiarum constitutivarum totus sanguis corrumpitur magno fetore et graui olentia, sed talem febrem excitari ex ista putredine sanguinis esse continentem.

q. Sententia non euacuat difficultatem, quia non declarat an talis febris constituat 4um genus putridarum. 2° non declarat an talis pendeat ex putredine sanguinis 4i humoris an vero ex sanguine ut dicitur massa sanguinea

Si fugeti de sanguine ut dit massa sanguinaria mas ...
Cum in voto du no sit agitata q° ut infra patebit .. de ...
de sangue 4° humore turpiter allucinatus e qa in sanguine
ut sit no dari bilis neq melancholia. Sit deinti ... ...
genere ut in quolibet mixto qa in nullo inte ...
dantis plures fris subiatis
Ista de fuulte ... fuit absolutus Thurisanus in lib
artis com 38 post med ... emergunt dubitatis
multa ... qm dissolvit ante ... Coment ... febrium san
guinea putrida nulla ... posse generari ex sanguine
putrido ut dit 4° humore distincto areliqs funtis huius
... e qa Thurisanus voluit no dari sanguinem 4um humorem
distinctu areliquis trib ... flava bile e melan
... negat, qd si actu ... in venis sanguis 4us ...
... putresceret, que ... e aly humores · moueti ...
nas ut ... sententia ... sanguis 4us ...
e putresceret e ... febrem ... talis febris
... habuisset here Circuitus distinctos a febrib, ... ex
alijs humorib, ... cum ... facto ... 4us Circuitus
... sanguine 4° humore no dato talis humor · inuenit

Ista sentia est erronis plena imprimis est 2° disp. in a° 5°
Venia humana text 15. 25 et 26; ubi dixit in animantium corpo
ribus dari 4or humores spe virtute conquirente debitis generationi
et nutritione 2° absurdu est negare. 3° absurdu est negare adesse
sanguis fit humor qa si daretur deberet dare periodum destinctum a reliquis
humoribus cum pte et intua 3 sinoc. qdo putrescit sanguis qa ista
assignato tanqm temperatus non sit circuitu. 3 qa in reiuente
ut in pprio dicemus non est vana qd qlumqz tonis dicat periodu
ut sicut de detinentibus quartana periodicus non destit in dispositio
na humoris sed in a his causis quas dicemus.

Valet hic 5° obiouer. Lq ut idea debuat de facultate,
admitit dari sanguinem 4um humorem destinctum a reliquis et tenet,
dari febrem ex putredine sanguinis. at iio tale febre nec sim
plice sed opposita non ex duabus febribus putridis sed ex duobus humoribus
sed ex febre qu fit ex sanguine non putri et expositione bilis
putrida ingm degenerauit illa portio sanguinis qua putruit
et corrupta fuit atqz ame dixit ee etiam mite qa etiam non negat
dari 4um genus febrium putridarum oppositum ex bile putrefacta et
sanguis in alia non putrefacto seruante vera nam, sed negat
Valesius dari 4um genus febrium simplicium putridarum fundatum illius

q̄a semel putrefacta n̄ p̄t iterum redire ad p̄mam φ̄ & sic
aliq̄ asseruit 2° aph. 47. putrida urina e mundari
fateri hoc ē uerum s° n̄ q̄a p̄s putrida emendetur ad illā
rationē s° q̄a secernitur et separantur, et ex hanc rationē
ē intelligendum Galm in lib artis cap. 49. q̄do dicit coctionē
facere cessare putredinē subiā manente eadē.

Ista sententia ualet sequit maior pars medicorum recentiorum
fatentium febrē ex putred. sanguinis ortā ē ex hoc ita
et ... simplici. differunt tn̄ scientiis ... ...
q̄a tam istius q̄m illorū sententia oppugnanda, ... ideo fide
et breuiter ea adducam ut melius ueritas indolescat.

Iu fundatū ē in sanguine q̄do putredinē ... triplicē
... statū seu tria tempora. Iu tempus ē q̄do sanguis
... semiputrescens, 2° q̄do putrescit, 3° q̄do iā ē putridus.
sanguis uocatur putris q̄do iā mutauit formam et ...
dicitur corruptus q̄do uo sanguis mutat primas qualitates
et relinquit alias q̄ inseparabiliter formam concomitantur
... caloris uocatur putrescens. q̄do tn̄ sanguis mutat
primas q̄litates et dicta alia uocatur semi putrescens ...

et artis beneficio, solet redire ad pristinum statum ex 2° aph. cito.

2um fundamentum istorum est, dari sanguinem biliosum, pituitosum, melancholicum et temperatum, in quo nullus redundat humor, quando sanguis biliosus est et putrescit, tunc magna illius pars transit in bilem et minor in melancholiam; quando sanguis est melancholicus et putret, transit in atram bilem, et fit carbunculus; quando vero est pituitosus aut temperatus, ob repugnantiam quam habet cum dictis succis, quando putrescit, transit in pus et non in alios humores quam fundamentis. Satisfaciunt huic quaestioni tribus conclusionibus.

Sit 1a conclusio ex sanguine putrescenti generatur febris sanguinis quamdiu non mutavit naturam. 2a conclusio febris ex sanguine putrescenti generata non durat multum, quia intra 7um diem naturam et maxime in 4° mutatur in alios humores. 3a conclusio vera febris non est simplex sed composita ex febre sanguinis et alterius humoris fundamentum huius opinionis est, quia in re putrescenti est assignare partem putrefactam et partem putrescentem, quoniam in sanguine datur alia substantia distincta ab ipso, in quam illa pars sanguinis putrefacta transiuit. Ista sententia nulla ratione defendi potest, et errores includit. 1us est quod in putrefactione sanguinis constituant 4or tempora. 1° quando sanguis est semiputridus

2º quo putrescit et ultimo quod iam est putrefactus seu corruptus quando dicimus febris de sanguine corrupto febris a tali humore dilatato non est sanguinea cum iam non dicitur sanguis. dicimus febris de sanguine autem quando dicitur corruptus male dicatur composita cum febris dicitur quia sanguine est iam immediata et distincta febris vere dicitur sanguis habens sanguinis formam. et si dicas non simul totum sanguinem putrefieri ergo dari partem sanguinis quae iam habet qualitatem putredinalem et dari partes quae non dum habent fatemur libenter. ergo non in de[...] tallem febrem esse compositam similiter non dicitur compositam febris quae nascitur ex bile putredinem habente superpositam et ex bile quae non dum est putris.

2º fundamentum non est ad rem cum difficultas posita non sit de sanguine ut dicitur massa sanguinaria de qua verum est pronuntiari dari sanguinem biliosum pituitosum et melancholicum et temperatum ergo de sanguine 4º humore a reliquis distincto in specie.

Includit aliud errorem ista sententia quoniam dicit febrem ex sanguine putrido esse compositam ex febre sanguinis et alterius humoris quia sanguis per putredinem mutatur in bilem. falsum inquam est secundum fundamentum. quia licet fatemur sanguinem post putredinem mutari in bilem non tamen fatemur mutari immediate in bilem putrefactam ergo prius est

10 quod mutetur in bilem et deinde quod bilis putrescat in tempore quo [...] fieri

q° illa febris erit putrida sanguinea simplex. antequam bilis sit putrefacta qa tunc fatebimur ee composita ex duob. humorib. putridis. grr concludimus ex his illis duob. duas priores ee veras et 3a cum dictis iunctis ee falsa. Cont.. et veritate. Cont. in his adductis et 3o in capite 2a de dña feb. cap. ulto et in ultimis verbis ss. aut ob putrefacte fervientes febre una accendunt Sinochu appellatam qm a prio ad finem usq nulla hēt intermissionem. Videtisque sic dum febris eet composita, ratio hēt circuitus 3nos rōe humoris concurrentis ad illa compone. ecce dicit una ut denotaret simplicitatem. ē, etq c° a rōe ut dic ostendo. qn sanguis putrescit contrahita putredine talis ut mutet frām ratio dati putredo ante hanc mutatione frē q febris generata ex putredine sanguinis erit simplex et n composita. consequenti qa cum putredo sit qualitas disponens ad mutatē frē subiti alis nō sub quocunq qrn ē ulta dispo ttēl sub quocunq qm sit qualitas q dr putredo. ergo tali ūo fbo generata hic febris dilata ex putredine sanguinis antequam mutet frām neq ē biliosa neq pituitosa neq melancholia qa ad hunc sanguis ē sub ppria frā et dato casu qd assumeret virtui frs 3nos sub ppria frā sanguinis n ideo in rei veritate ē biliosa

f. 7

Ad 4m. vienie dicebat tu[m] infra in las. 36 q[uod] videbat
3m[u]m p[er] paroxismos errat in eo q[uod] p[ro]pri[...] q[uod] [...]
febre sanguinis p[er] paroxismos errat in eo q[uod] n[on] t[ame]n negamus
sanguinem p[er] putredinem velociter corrumpi, et mutare ipsius
f[or]mam q[uod] celeritas curationis n[on] tollit nam res ut patet
de o[mn]ibus m[...] pendent a ca[usa] co[n]tinenti q[uod] m[...] [...] ablata ca[usa]
statim pereant n[on] t[ame]n d[ic]o id separantur a[n]i[m]a p[er] manet t[ame]n
ut sua f[or]ma et illam unde q[ua]n[do] d[icitu]r d[icitu]r sanguinem p[er] putredi
nem co[n]verti in bilem et melancholiam n[on] intelligatur de q[ua]cumq[ue]
putred[in]e sanguinis q[uo]d de illa q[ua]e trahit extrinsece ad f[or]mam
substantialem, q[ui]a sicuti calefactio n[on] sub q[uo]cumq[ue] g[rad]u est ulti
ma dispositio ad f[or]mam ignis, sic putredo sanguinis n[on] in
quocumq[ue] g[rad]u est ultima dispositio ad f[or]mam bilis et melancholiae
et max[im]e cum f[or]ma bilis et melancholiae n[on] generentur sub
eodem g[rad]u putredinis. Illa aut[em] r[ati]o q[uod] [...] [...]
nullius est momenti, q[ui]a cum dicunt in re putrescenti dari
p[ar]tem putrefactam et p[ar]tem putrefacientem ver[um] est et q[uo]d pars
illa putrefacta n[on] est sanguis distingo q[uan]do est putrefacta
in t[ot]o et in g[rad]u impossibili [...]d[...]do q[uan]do remisso et in g[rad]u pu
tredinis q[ui] co[m]patitur cum f[or]ma sanguinis nego [...]
Scribitur

ut oto. et ioi. otraria ē reijcienda

In hac difficulte illo prim certu sit, in oia Oli. Ari. Gal. et Oium medicorum, dari febrem putridam ex sanguine putrido ut testimonia eius deducta demonstrant. Ipsaq; ē historia Oli. 9° meth. 4° de f. capitis qum dicit Ot. correptu fuisse, unu febre putrida sanguinea, cuius notas putredinis apprio aparuerunt, q. 7° die fuit genita et lapsu 5° sequenti, dit. dein his putrido aliq. Lotati ab initio I. postea supueniat &.

2° certum sit dari febrē sanguineā putridā ex putred. sanguinis ut sanguis ostendit eius humores sic intelligat Oli. imitit 9 meth. 8° ¶ alteru est ubi in oib; uasis ac potissm maxis egbilibs sucis putrescunt &.

3° certu sit sanguinē p. putredinē mutare ppriā fram et acqrere fram bilis et melanchia in p. qmcunq; putrediniq; sd. p certa ac definita. et in istis reb; nulla ē difficultas sd. solu de sanguine 4° huore. ut autq; qd sit tenendu statuamq; sit I. oto.

I. Oto Loquendo in rigore phico ex sanguine putrido 4° huore adhuc manēte sub ppria fra dati 4u genus febriu putridarū distinctu a reliquis ista oto eonitit fundato qd putrefactio sit motus factus in tempe tratus in qlitate tanqm ad trum sibi intrinsecū et qd sanguis n sub quocunq; gru putredinis amitat suā

fram sibi naturalē

2o Sub detrato qre intelligitur illud tempus suae durationis nisi sua
propria forma sive longo sive brevi, et ad hoc dicitur quod licet putre
dinalis est illa febris putrida sanguinea, ex sanguine putrido
manente sub propria forma.

2a Conclusio ista febris generata ex putredine sanguinis for
tioris servantis propriam formam est simplex contra opposita ratio huius
conclusionis est quia illa febris dicitur simplex quae pendet ex unico
humore unica dente formam substantialem ut patet de differentiis febrium, dis
cas dis liridam? Sed quia ista febris simplex ex sanguine putrido
generata non habet tempus suum in quo cognatur remedio
hinc fit ut medicus qui instituit curam est propterea (iudice sensu) quia non
potest adeo sanguinem in hoc simplici statu propter brevitatem
temporis ut reducat illum ideo nam humoris periodicantis habet suum
circuitum. Et sic contra 2o decursus quid dicit febrem ex putredine san
guinis servare proportionem circuitus 3a posito exemplo in pleuri
tide sanguinea in qua datur repetentia de 3o in 3um et in
eius sputum est rubrum. Sed sputum rubrum non procedit nisi a sanguine
manente sub propria forma sanguinis quare talis febris quae suam
servat simplicitatem non dicitur biliosa ex eo quod non sit corrupta forma

Sanguini

Et sa sanguis t.m bier. p putredinem adqsuit mium subiacet gli
ltes diuenientes nae bilis. Sy feniule subiec intentioni calidite
maiore sicuitem alimonia et di sij glity suiusj. beluti ut tot
huius symboli et diuenientia aliqdo excilet febris repetens
p periodos se 3° in 3h. Sic Gli in lib 2° de arte cur ad Glau.
Cap. I.a §. qd si ex sangne et flaua bile &; dicit ex sanguine
tenuisso sub qpria. fu. dari exqsitu erisipellos qua pondi natu
ratio n tam sqto fram suonj qm certa quante o glitem
illius q oia cum in sanguine putrescenti in ueniantibj e
mini qd aliqdo in febre sanguinea putrida in ueniantis cir
cuitus 2i et 3a istam etiam dit Gli lib 2° de Crisib. cap 12
ista febre quoamo ei biliosa s. 2u qd ide 2u circuitus
fit n 2u fram sanguinis; istamra cito ptr dic qui febris stinens
caret circuitib et exacerbatib 3d febris ex putrid. sanguinis e iure
stinens, q caret circuitib et alterbatib; totus discursus e euidens,
et pet ex dia huius qz tum dic tbris ex putrid. sanguinis,
caret circuitib et alterbatio; q distribuit 4u genus febriu simplicium
putridaru destinetu ab aliis trib gnib, q sont circuitu
ista cito e Gli 2° de Crisib, cap. 12. dicentij &c. f cap gre in alij talibj

prius illo

illud optimum est tres istas febres posse exquisite discernere quot
ana 3na et 4na etc. et parum infra non egit ad plures atque obscuras
intentiones sed paucas et manifestas esse sibi necessaria excitationem
et in suo textu non negat Galenus dari plura genera febrium quam tria
sed dicit solum ea esse quae exquisite et perfecte a medico cognosci
possunt atque in media facultate dicit obscuras intentiones non esse
tradendas sed claras quae ipsam aegritudinem manifestam redant
Postea quam cum omnis febris ex putredine sanguinis oborta est
4um genus clarioris dicere genera cum reduxit ad omnes biliosam
quia sanguis per putredinem adquirit, nam bilis et regnit illud
methodum curativum quae febribus biliosis conveniat ergo Galenus solum
annumerat illa genera febrium putridarum quae sunt de cognitis
a medico esse non omnia illa quae sola ratione percipiuntur.

Quod dicta oppositae instituta iam non erit difficile satisfacere
In dictis adductis dicta Galeni dicam et primo ad dicta testimonia ipsius Galeni
quando dum asseruit tria esse tria genera febrium simplicium putridarum
intelligatur de generibus quae exquisita cognosci possunt. Si etiam cum
asseruit sanguinem per putredinem converti in flavam et atram bilem
potest fuisse loquutum de putredine in gradu intenso in opposibili
Sang

non de q̃ cunq; putred. remittenti q. Cum sit a sanguine o patitur in
ee̋ Derivativo s̃ uia Corruptionis. Similiter intelligatur quod sit san
guine p putredine assumere Circuitus q̃ntos loquutus fuisse
de illa portione Sanguinis q. p putredine mutauit fram. quo
autem dicit. Statim p putredine mutati in alios humores intelligatur
in breui tempore et nõ in instanti
q. Auerroes opponit Galeno quod dicat febrem Sanguinis iam ee
de gne 3narum iam separet ab isto gne et iam dicat media hirenam
inter diariam et putridam uniss.m e qa tali febrem dicit ee de
gne 3na quo mutauit fram, et migrauit in alios humores s. tunc
nõ mutauit fram acquiuit tm q̃litas omnium sicut quaedam inlentia
naãe bilis. quo eã separat ab isto gne biliosam loquitur de conti
nenti putrida ex putred. Sanguinis quod dicit media Senaa
nam inter diarias et putridas loquitur de synocho ex feruore
dine putred. sanguinis et sic male Auerroes allusat Galenum in
Dictia. quo 2o dicit febrem continentem exhibi sine Circuitus et ex
acerbationis uniss.m e ans, q. etiam continens ex putred. Sanguinis
tunc mutet fram e migrauerit in aliu humorem nõ exhibit Circuitus
destingos sine humori in quo mutatus e sanguis. exit in unius maxima
a Cor

cedo di in uenis minorib, et distantib, a corde neq[ue] de ga ut dictu[m] e[st] in febre continenti n[on] da[n]tur Circuitus et exacerbat[i]o[n]es p[ro]p[ter] q[uo]d n[on] datur pars maioris q[uam] in uenas maiores transmittat quanti sufficit et n[ecessa]ria ad constituendos circuitus et periodos et sic in nullo casu ut extimauit Auerroes intra uenas dabitur bilis separata ab alijs humorib, sed bene dce dam intra uenas calore[m] febrile[m] et p[ro]p[ri]u[m] n[on] in uenira[m] infaction in uno humore magis disposito et n[on] in alijs.

Ad argu[men]tu[m] D[omi]ni de febre ex putred[in]e sanguinis et biliosa p[ro]p[ter]q[ua]m ia[m] e[st] finita putredo et febris et sanguinea e[st] biliosa q[uia] bilis ingenm migrauit illa pars sanguinis q[uae] putrefacta et corrupta fuit e[st] sanguinea q[uia] illius portionis sanguinis q[uae] h[abe]t ex misso putredine simul cum sua sanguis e[st] ideo talis febris e[st] co[m]posita ex sangu[in]e et bile neq[ue] e[st] n[ecessa]riu[m] q[uod] bilis ingenm conuertitur sanguis statim a p[ri]mo generetur sit putrefacta satis n[on] e[st] q[uo]d h[ab]eat calore[m] p[ro]p[ri]u[m] n[on] et sic fatemur libentur numq[ua]m sanguinem mutari in alios humores nisi q[ua]m corrumpatur sed alter h[ab]eat putredine[m] q[ua]re cum argu[men]tu[m] concludit c[ontr]a Gal[enu]m ad confirmat[ion]e[m] cedo libenter sanguine[m] putre-

cor-

et Altare febre sub ppria fra que Remanent alios humores omnis illo tempus quo durat Sanguis sub ppria fra simul cum putred. sit satis breue ut estis explicatum fuit mihi prius Cardani et Consiliatoris.

neqz argumenta Buinsami aliqd probant contra Galenum et contra nram sententiam quia falsum est asserere quod febris ex putred. sanguinis sequentis ppria fram nunquam habere circuitus et periodos quia febris continens ut Gal. dicit unica sit accessione a prio ad finem usque, et dato quod gratis dicamus febrem putridam ex sanguine putrido habere circuitus non inde sequitur dari 4um circuitum, cum tolius sit repetitus sanguinis per putredinem acquirere circuitus 3nos duplici titulo; primo quod multis in bile 2o quod adquirit qualitates diminientes, et minimum dubia dilemma nobis et hactenus de hac q.

Sed poterit aliquis dubitare an sicuti Aui. dicit in plenis ff. ex sanguine generari febrem reclusam continentem appellatam ita dicitur debet ex aliis humoribus. Ratio dubitandi inde sumitur quod Aui. hic solum dicat quod putredo sanguinis facit reclusam idest continentem nulla facta mentione aliorum humorum. Sed omissis aliorum sententiis nobis ut dicimus non solum ex sanguine qui est 4or humor et ut dicit massa

Sanguinea

generari febrē ɔtinentē [illegible] ex bile & reliqs humorib. de

Sanguine 4° humore abunde dictū ē q̄ ante, sicuti de massa

sanguinaria inplurib. [illegible] in lib 9° meth. 3° [illegible]

ē ubi in rōb. uasis [illegible] maxis sicuti & q̄ bilitis putrescant &

q° [illegible] febris ɔtinens ex massa sanguinaria [illegible]

dis humorib. [illegible] ex bile dixit [illegible] in lib. 2° feb cap.

2°. [illegible] ɔtinuarū aut q ex flaua bile [illegible] & 2° de [illegible]

cap. 6° post med. [illegible] cum uo [illegible] declinatio aliq̄ sensibilis

fiat, semp uo aprimo pro febris ad [illegible] [illegible] seueranti

erit ex [illegible] [illegible] & de alijs humorib. simul cū sang.

ad[illegible] ut uidere ē in plenitud° pituitosa & melancha. appar

Ita [illegible] [illegible] febris ɔtinens no [illegible] de ipsis humorib.

sine augm̄to sanguinis q[illegible] impossibile [illegible] stante uita pi

tuita & melancolia in tm̄ accrescant, sine sanguine ut

ex eis generetr febris ɔtinens [illegible] negamꝰ [illegible]

sufficiens quantas pituita & melanchia generetr [illegible]

febrē ɔtinentē [illegible] possibilitas ē res ampla.

§. Et Sanguinis tas e intra uenas & extra
uenas intendit Aa adducere alia dria febrium, declaratione
in quo putrescunt humores. dicens sanguinem putrescere intra
uenas at uo pituita et utramque bilem non solum putrescere
intra uenas sed etiam extra uenas ex q dria colligit duplicem
esse drinam febrium rone loci qa aut putrescunt humores intra
uenas aut extra illas; si humores putrescant in uenis insur
git febris continua si uo putrescant extra uasa insurgit febris
intermittens et sic de sanguine determinat dari continua cu cius
fiis sit intra uenas. at uo de pituita et utraque bile, clare
de cuspiliue dicit dari febrem continuam et intermittentem, qa lia
vitorum humorum e in uenis et extra uenas.

Cuius dria maiori explicatione sciendum e, sanguinem natis
continere in Iecore et uenis in corde et arterijs sed nalitr exire
a uenis p nutrione pcii, ut transeat in 2a humiditates qd si e
egrediatur e uenis et excitat inflamatione tunc ibi pti nam conti
neri, et putrescit similiter qo exit a uenis et suscipitur in aliq
cauitate qlis e cauitas interim uentriculi, intestinorum uesica
thoracis et cerebri, tum ibi continetur pti nam qa aut transmutatur et
corrumpit

in grumos aut putrescit dicente hip. 6. aph. 20. p[ro]ut illa uid[e]ba[tur]

si sanguis p[raete]r naturam &c. quam sententia n[on] solum est intel[l]ig[en]da de

uentriculo s[e]d et de utero, thorace, uesica, et q[ua]li[bet] corporis ca

uitate, in quam si sanguis decidat necesse est ut corrumpatur.

Sitit [quo]do egreditur a uenis et contineretur in poris et capillitis c[aus]a [n]um

sudoris illo[rum] pr[aete]r naturam est, sudasse aut aliquos cruento sudore narrat

Rondolet. lib. de cognit. morb. cap. 11. et cap. 18. narrat Fernel

in lib. patol. cap. 4[o] narrat Altes in lib. 3[o] de pest. a[ffec]tu cap. 5[o]

et in lib. 3[o] de hist. a[ffec]tu cap. 19. narrat teofrastus in lib. de

sudoribus, denique narrat Gal. in lib. 5[o] meth. 2[o] ubi dicit p[ro]dire

p[er] dec[er]sim, sudoris n[ostr]um sanguinis trans colari p[ro]p[ter] sanguinis

tenuitatem, rarit[at]em uenarum et reserationem orificiorum, gracilium uas[orum]

reliq[ue] s[u]nt n[on] solum in uenis naturalis continentur, s[e]d etiam in aliis

ut in flaua bilis in folliculo fellis, sullus melanch[olicus] in liene, pit[ui]

ta in uentriculo in febribus et articulis continetur.

2[o] Sciri est q[uo]d dum sanguis putrescit, in p[ro]prio loco s[cilicet] in

ips[is] uasis aut in maxi[mi]s et p[ri]ncipalioribus, ut frequentius contingit qa tum

n[on] datur pars mundans neq[ue] recipiens generat febrem continentem

appellatam q[uae] neq[ue] h[ab]et intentiones et remissiones nec repetit

p[er] circuitus s[e]d est unica tm accessio et periodus q[uae] durat a p[ri]ncipio

ad finem

ratio p[ro]p[ter] q[ua]m s[ubst]antia sanguinis quantitas in febribus generatur est; q[uia] in ta[n]ta quantitate et sanguinis quantitas a[ugmen]ti uirtute.

Iunctura est s[e]d locum n[atu]ralia petuitas ne ossa p[ro]p[ter] motum assiduum incarentur.

huius febris tres dantur species, una quae fere tota est status a grecis homastica et omotona quae semper unum et in statu remanet, alia est quae perpetuo crescit et tota est augmentum et a grecis dicitur epagmastica et ana batica, alia est quae semper declinat et decrescit, a Grecis dicta epagmastica: iste species dicuntur illius febris quae a Grecis dicitur sinochus a latinis continens, et a barbaris oclusa: quare Avicenna et Galenus in libro 1 methodi 3° causam assignat quare ista febris vel semper acrescat vel decrescat, et sit in eodem statu. dicit tunc dari febrem omotonam quod id quod de novo accenditur equale est illo quod resoluitur: quando vero illo quod resoluitur est multo minus illo quod denovo accenditur, semper acrescit febris: sicuti quod minus accenditur quam resoluatur tunc semper febris decrescit. hec autem dicta est intelligenda de febri continens ex feruore sanguinis ut docuit Galenus 9° methodi 2°: 4° et 5° in quo sic opposuit historiam duorum adolescentum ex quibus qui erat liber laborauit febre continenti, ex feruore at unus alius qui erat seruus laborauit febre continenti ex putredine sanguinis.

Pari ratione vel si humores quod putrescunt intra uenas generant febres continuas ea tamen seruata regula quod dum putrescunt in venis maioribus ad quas venis maiores ex interuallis transmittunt humores et minores recipiunt, tunc febris continua dicitur quae habet intentiones et remissiones et repetit per circuitus quales sunt quotidiana continua 3na 4na

Cum uero putrescunt in oibus uasis aut in maxis eorum scilicet quis quelia ... uasa pulmonis Iecoris et uentriculi tunc non solum conti
nua sed continens febris generatur quatunc non inuenitur pars
mandans sed tota febris ca aggregata e inductis ...
discurrendo per singulos humores dicimus quod ex humore bilioso
extenti intra uenas non solum causari febris continua que repetit
per circuitus et exacerbationes sensibiles sed est febris ardens
uocata a gracis Causon que iure continens est qa in tali
febre bilis effervescit in oibus uasis aut in maxis et ...
qum est febrem uocat Gal. Synochum cuius tres constituit species
ut docuimus ex lib 2o de diffa feb. Cap. 2o et ex 2o de ...
Cap. 6o ex humore pituitoso extra uenas non solum generatur quotidiana conti
nua sed est alia est que uocatur ardens et Causus ...
e a pituita salsa que ... putrescit in oibus arterialibus uasis et
maxis aut in oibus sed talem febrem non ardentem dat Causon
uocat ... absolute et ... notam est purea ut ...
e ... Gal. lib 4o acut. ... que est ... uocari continens
quo ... humor melancholicus putrescit intra uenas tunc nascitur
4na que rarissime accidit ex Gal. Lib de febrium ... temporibus Cap ...
consequentis ... multe rarius ex tali humore continens febris

tet n̄ repugnat, tali febre inuniri

Quod tn̄ alij hūores a sanguine putrescunt intra uenas cōstituunt febres intermitentes 2º intermitere nil aliud ē Gal. 4º aph 43 qm̄ febre puniri ad infebricitare hoc ē a quiete ac tempus uacuus febre. Differunt febres c̄tinuæ ex intermitentes lib 2º de diffa feb. cap 1º in f. 2º de Crisib 6º 4º aph 59. 2º epid. sect 2ª text 29 & 73 in cā, q̄ a grauis ab eodē hūore. Differunt hoc loci qa in c̄tinuis hūor ē intra uasa at uo in intermitentib ē extra uenas, et mouetur p p̄tes sentientes 4º aph 43. Differunt 2º qa c̄tinua solet c̄citari ab interna influmacōe aut ex maligna putredine. at uo intermitens nō nascitur a maligna putredine nec ab interna inflamacōe ac ideo caret periculo. Differunt 3º ex Gal. 2º ad Glauconem 1º cap 74 et ex Traliano lib 12 cap 2º qa in c̄tinuis uirtus ē debilior hūor in maiori quantitate ē crassior et magis lentus at uo in intermitenti uirtus ē fortior hūor in minori quantitate minus crassus et minus lentus huius diffe illa ē ratio qa ex nullo alio cap. detinetur hūor in uenis et c̄citatur c̄tinua febris qm̄ ex debilitate uirtutis

q expellere nequit humores ad genus carnosum, et quam ex multi- tudine opprimentis virtutem, aut ex crassitie et lentore repugnante facultati expellenti cumque propterea dictas causas humor detinetur intra venas et ibi putrescat ... resoluatur alia ... humoris portio crasseruit ... [illegible] lens febris ... diminutatem seruet quousque illa quantitas humoris quae erat putris ... absumatur et sic integre soluitur febris sine repetentia

Quod tamen humores putrescunt extra venas multo facilius et prius resoluuntur quam alia portio humoris crasserutur in foco et minera putredinis ... vescat et putrescat ... quam causam ... febris intermi-

Quod si petas causam ... quam cum maior sit calor intra venas quam extra humor ... febre ... facilius et tardius resoluatur ... ex eo quod ... resolutio a tunicis venarum ... humor pellans cumulatus in venis ... mixtus cum aliis humoribus ... detinetur ... humor efficiens intermittenter febris

et separatus ab aliis humoribus et mouetur per partes sentientes quare tunc motus incalescit et attenuatur facilius resoluitur cum sit diuisus in partes minimas melius tangitur ab ipsis partibus uiuentibus, allidit ad rem quod humor efficiens febrem intermitentem est comprehensus cuti et meatibus exterioris. quod sic humor excitans inflamationem quod est suputatus aut non resoluitur aut difficulter, quia in una parte est congregatus, at uero antequam suputetur, facilius resoluitur quia adhuc est dispersus et non est collectus in unico loco. addit autem quod humor sic dictus est extra uasa ut non excitet inflamationem, ad hoc ut excitet febrem intermitentem quia non solum inflamatio quae est interna excitat febrem continuam sed etiam quae est externa et magna, quia in utroque casu, assidue coniunctus calor cum putrida fuligine aut sine illo usque ad cor partibus putrescentibus humoribus, in uenis inflamationis et extra uenas

Ubi tamen aduertit Auicenna quod aliquando allesio febris intermitentis in tantum solet prolongari quod antequam una desinat excitetur alia de nouo et tunc generatur febris continua per subingressum allesionum. sed talis febris ex sua natura sit intermitens et dicatur integre

Sic dicebat Hipp. 4° aph. 63 qq. quotidie rigores fiunt
quotie febres solvuntur. ista tamen continuitas per subingressionem
accessionum solet accidere propter multitudinem crassitiem viscositatem
et lentorem humorum. 2° propter corporis humorum densitatem soliditatem et opacitatem
ut quotidie experimur in quotidiana in 3na notha et in illa
febre quae nascitur ex lumbricis putrefactis et ex [illegible]
Illud tamen est considerare dignum quod sicuti ex humore putre-
facto extra venas solet generari febris continua ut videre est
in febribus pendentibus ab inflammatione et ab humoribus constituentibus
febres et continuales obstructiones pari ratione potest contingere
quod dum humor putrescit tenuis et in pauca quantitate in
venis gracilibus, quod aut resolvatur antequam febrem excitet
aut si eam generet, sit intermittens quia illa portio humoris
putridi quae febrem excitavit prius resolvitur quam alia
portio humoris colligatur ad servandam continuitatem febris.
Non tamen desunt aliqui asserentes humores nulla ratione
posse putrescere intra venas quia ibi non generentur vermes. istam
sententiam refert Tralianus fuisse antiquorum in lib. 12 cap
2

cap. 2º im ex eo verbum desumare qa ut ē decuim. ca...
... cruor hiatus a putredine ē intra uenas inueniat
... cruor. 2º quia ē Aeruatium Lecati ē uas natiis sanguis
ē aliquid cum ... sint uena.

... ita sit certa ... quam in uenis ... extra uenas
ē in aliunq... putrescunt, humores max in ... putredini
calidus ... humores n̄ recte ... nos ...
... unde bene poss. humores putrescere in uenis. et ...
... cruor. ē ipsi humores ... tales humores ... debite
uentilanti; ... in febre ... ē ...
... putrescere ... ē putredo ...
... autem ... humores ... putredo ...
... impedita trans... uapores ...
... obstruentes meatus ... uentilatio
uentilatio ē ... sanguis ... naturalia ...
... semp ... in ... natu ē ... ē ...
... corpori in quo putrescant humores ... umbricos ut
Donatus in suo ... de historia mirabili cap. de lumbricis ...
... historias ... in cerebro ...
... lumbricos

ro di ubi dicit extra uenas n. oiu putrescunt & mo
uenti in ois sentientes & mouens effectiuè putred. jmo sit
nisi sit extrauenas & n. moueat, et ore malis a putrid. ut
mouet i. in mbo regio in dematt & in cirro in q.
mbis fremantis nulla ff. ubiti uestulo. dicis. meo q. ham
extra uenas putrescunt n. dolum in oce putredinis. gdum
mouentes in ois sentientes efferunt p motionem muti & umm
uapores ab illis et obstruuntes cutis meatus & impedientes
uentilare ant putredine. lo tn. negamus humores uitos ali
b immodicu calore quo attraxere uapores, assumere
& uias dilatare, quoru exalationes fuerunt telique uenam
ut p insensibilem halitum aut p sudore. nam itiue ut pu
putrescentio dolu & manu qd sit extra uenas q. gdo neqi
peat cauri. etr nam i. du defu caloris in decema
in cirro & in mbo regio, qdo, hum n. incalescit n.
pressit, dicit incalescat & sit putrescere ut si, ul in
in decimare & cirro qd suparante & in mbo regio
qdo excitat febre. c
Nil amp. tn. at uniuersa ora aucupari magis in
at am aliu crescit putredine colecti afferre qu. putredin
p tu

efficere naturam [illegible] et putridiore materia efficiunt [illegible] de la
[illegible] dat causam [illegible] in febribus
et quod dat causam [illegible] ex [illegible]
[illegible] alia [illegible] necessaria [illegible] ipecaten
[illegible] dat [illegible] circuitus et periodicationis [illegible]
in febribus [illegible] in [illegible] morbis [illegible]
per circuitus et per intervalla revertuntur, ut [illegible] men
tis dolore in [illegible] in epilepsia, in [illegible]
renum et [illegible] in [illegible]
[illegible] circuitus. Ista circuitatio [illegible]
[illegible]

In cuius [illegible] resolutione ut [illegible] amoriquam [illegible] — Circuitus [illegible]
[illegible] quatuor erunt [illegible] complicatam [illegible]
[illegible] et [illegible] 2° [illegible] 3°
[illegible] repetant [illegible] et [illegible]
et ista [illegible] principaliore [illegible]
nabimus [illegible] de pituita [illegible] bilis de 3°
in 3°. [illegible] melancholia de [illegible] in 4° repetant [illegible] duo
[illegible] examinanda [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vult [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
n [illegible] [illegible] [illegible] inter q[illegible] illas [illegible] [illegible] [illegible]
tempus n [illegible] [illegible] [illegible] ultimum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nova circuitus periodus
[illegible] [illegible] absoluta [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] uno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et in lib de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] periodum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in mbis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reditus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] lib de [illegible] temp[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in lib [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] servata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] altera [illegible] totius periodi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] attinet ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
periodus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Crudetas al di ... [illegible] ...

... [illegible] ...

Hec suppositā ... [illegible] ... regimen ... [illegible]

... [illegible] ... cas ult ... [illegible] ...

... [illegible] ... tarion ... [illegible] ... pellans ... [illegible]

... [illegible] ... fluat ... [illegible] ... petitz ... [illegible]

... [illegible] 2° regnis passim ... [illegible] ...

3° regnis ... [illegible] ... Duo ... [illegible] ...

... [illegible] ... ut certe

... [illegible] ... incentiis ... [illegible] ...

nota ut ... [illegible] ... in ... [illegible] ...

... [illegible] ...

tum ueni ... martirii ... [illegible] ...

... in ... [illegible] ... febrim ... [illegible] ...

... fluat ... [illegible] ...

Suppositionis ... cum ... [illegible] ... fluat ... [illegible] ...

... [illegible] ... expulsa ... [illegible] ... ut ...

... [illegible] ... uisioni

... [illegible] ...

... [illegible] ...

[illegible]

[illegible] [illegible] recipien[illegible] [illegible] attra[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] sit adeo debilis [illegible] [illegible]

[illegible] ualeat [illegible] [illegible] mitere [illegible] expellere

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] in ueniant [illegible] illa [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] retentrix [illegible] lactrix [illegible] expultrix [illegible]

ulta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] utroq[illegible] [illegible] [illegible] molestate [illegible] [illegible]

in lib [illegible] metz[illegible] cap. 3°. in lib de [illegible] [illegible] cap. 0 § [illegible]

[illegible] sint [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] meatus [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obtinata [illegible] [illegible]

extremitatis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

retinet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Omitto Stultedari res imbecillas ex infortunio nra quas fascinant
calumnia

q lis ē cutis ꝓ qm fit evacuatio sudoris &c. ꝑ insensibilem
halitū ex tō inde delā i mōt G. yles ß. Vlandula cutem
retro autes sue affelis et in maximis extentes quas eti optime
utilitates fuisse ꝑ ducas ania ad suscipiendas fluxiones dōt ex
nec Cōdt dip iis deq andulis. omitto et dari alijs ꝑtes
q tēt exie sua ꝑ nā nō sint ... nel dūs ...
laxitate emollitie ... aptas ad suscip. undi fluxiones
ut pēt de liene & de pulmonibus pari rōe aprio generis
remanent rēs languida uitio ꝯtracto ex semine alia relinquitur
ꝑ languida in tempore rōe alicuius peculiaris ægritudinis
nobis iā dictis de nouo superuenientis ꝑ quas cās a ...
ꝑ rio generis alij ꝯtenis patiuntur capitis uentriculi pectoris
... alterius cūs imbecillitate q imbecillitas fatali necessitate
indies magis ac magis adaugetur. et fouetur. Cum ...
... transmittant ex ... oēs debiliores. ...
iam dictam instigatur rōe iā dicta ...
in l. decalbarto, qdo dicit q unū membrū hēt debilem ...
hēt in collumita instigatur ex ...
qo dic ... sine ...

Concludimus 1° quod allesio seu virtutis generatae ab
ma... in ... in ... s. qua mittit et ... ab a...
s. qua attrahit ... in ... recipit... ... cum ...
... allesionem ... s. quantitate
s. qualitate s. utroque simul, quod transmittitur ... certu
... ultra ... ... mandatis et reci... i
entis unde ... s. ... ... in ... ...
te et in ... recipiente ... est ... ...
... allesio, et ... ... deficiat et ... ...
allesio. ... allesiones ... uniformes, qua pars ...
non movetur uniformiter ad ... ... nec pars
... ... receptum ... qua ... ... in ...
... q. e. ... et immediata tertris ... allesionem
... in ... ligno ... allensa durante ...
... maneat solutum ... ... dicamus quod ad ... ...
... allesiones ... ut ... allesiones.
... ... remaneant.

Non ... veritissimum ... in ... 2° de ...
... cap. II. ... quod ... et in ... 2° ... ...
... ... allesionum

no ...

dt multiplicata tunc muccedine denouo in quis dictionis

sed tu dictione n[illegible] de nouo adquisiuerit et certa intervalla

[illegible] ad orientem in foco eminentia putredinis [illegible]

[illegible] eminentia et expellat [illegible] integre mali.

Si vero ex [illegible] insignis est valde suspecta natura

totius periodi [illegible] duobus ex transpositis [illegible]

[illegible] cap 2. atque ex [illegible] motione eiusque agitore [illegible]

7. nil [illegible] defendo [illegible] quo modo noua [illegible]

alterio [illegible] aliunde [illegible] accuari allectione [illegible] aliasque

quam libet [illegible] est intermittente a continua cum sem[illegible]

idem [illegible] in [illegible] eminentia putredinis et possit seruari

continuitatem [illegible] per intervalla [illegible]

Sed cum [illegible] in [illegible] est in [illegible]

[illegible] collectiones ut de inflamatione [illegible] libr. 2o

cap. 12. et 2o de [illegible] cap 4. in [illegible]

et [illegible] et [illegible] experimentum [illegible] nos, ut [illegible]

sentia [illegible] amplectimur.

Sed [illegible] defensione [illegible] in [illegible] afflatus

excitatus repetit per intervalla [illegible] resolutione et expulsione

n[on] cessat periodus ex [illegible] et resolutione [illegible]

p[illegible]

Nega cons cum non detur aqua expellat. 2° dicam ne
vois et illani venientia q. pars mandans pars recipiens etiam
bellum q° dicit sectionis sanguinea q. repetit q. et cuius
sequens e. falsu d° experiena coe medicoru facione d rao c.li
fu.sa e. Nega q. pro qa diluti in alii diss. multi dentur circuitus
durante illa tria die et in morbis sanguineis die experime
exerdbore peis mandatis ac recipienti dentis ita generari infla
mationes ex sanguine audibili et existente ex sanguine te
nui dicente Galeno in lib 2° de crisi. Cap. 1° ostendi sic ex
fiunt sanguinis fluxus ex narib ex utero et ex alhus etc.
3° febres q. secundis inflamationes debetur p circuitus et accessio
nes q. in inflamatione nil de novo afficit in parte inflammata
cui attribuatur venientia accessionum q° c.li dicta no e uera maior
e ipsius c.li asserentis in lib 2° de dra in cap. q° in pluri
bus de sanguinea sputum et rumi et lente tendentia in synecha
mane, hic circuitus 3. minor colligitur ex lib de febrius ultimum temp.
cap 3°. dicente Galeno de transactu tempo inflamationis no amplius
fluunt humores. dicens huic aliquo intelligo temp.s inflamationes ampl
fluere aliquid ad partem inflammatam cuius merito fiant accessiones
q. d° in tritheutide et in tritide multo maiores accessiones.

quo contra

Diuisionis deno conuenit. Cum certu sit ex eo tempore inflama
tionis fieri aº ad fluat quod allesiones in augmento et tibus S. maiores
quam in mio et in aliis maior copia diuisionis sunat in tempore
in augmento et crescere 4º. In uteri suffocatione cum ex re
tentione seminis in uasis spermaticis ex sanguine putres
centi in uenis praeterea dantur plures allesiones in eadem die diu
nona digestione sanguinis aut seminis quae dicta olim non est uera
quis castus satis patet et confirmatur ex uariatione illorum corporum
quae plures illesiones ... uariatur in eodem die cum
diuis in uentriculis cerebri non apparet tanta copia diuisionis quae
eas efficiat

His et aliis ... diuersas argentenius in lib. 3 de casibus morbi
cap. 1. unica tantum statuit causam generationis et reuersionis ...
... noua extremitas collecta in parte et reliqua ... intus
illa talia excrementa absoluant esse causas ... et tales casus
... difficultates quod huius ... generant ... ob ...
uant tum eius ... quae diuisiones commouent ... ipsam
... ipsam ... sibi noxia ... ac denique
multa adducit pro huius ... quam longum esset ...
... non est mirum ... intestina et uentriculus

aut q libet alia pars affecta Cruciatu per intervalla dicere uel

uomitu rõe excrementorũ resultantiũ imitata Cest in ipsis

phis Celebrata die in febrib In interuenit derelictainxii

humores colliguntur dũ In tumori, et tempus uero tm exiguã sit

quantitas humoris fluentis ad eam tumore affecta, tm intervalla

humor derentus in pe ipsa accendit et corrumpitur et inuat

inducit exacerbatis

In ardentem cõtitio nulla rõe defendi ẽst nã ittem

humitis adductis & curationẽ duinis pos ipsa exca nulla uia

adducite rõ quare tales humores cettis in determinatis dieb quas effi

ciant accessiones. ut quare creterius patet in de tanc huius

detriuitis quare sola tli cõta sanguinea recipiendã

Iterum restat ut satisfaciam arguis 44. huius sinit argẽ

Ad 1 pu de Colico dolore affligente per intervalla. pt tales

Cruciatus ee inordinatos nos aut, cum oes Colq de ordinatis Colicum

Cari exisbore petis mandantis et debilitate recipientis uiuida

rim, ad intestina defluere magna copia petuitae aq flatus

generentur ob q̃m causam ptis lib 5 de ipsa peu cap 4

Crebat uasa ex putrida nũc implantari in exortu intestini

duodeni ut ipsa bilis sanguini mentũ abstersionũ, a primo inuenti

usque ad ultim. petitã abster[g]eret. ad 2.m contr. d[icitur] nulla ee in ue

nens q. eb. certi febris sanguinea, [illegible] scat allectiones ut d[icitur] site [illegible]

quintũ q[uod] Aril. nulli[us] [illegible] mentione Circuitus sanguinei

qa sanguis dum putrescit celerrime mutatur in alios humores [illegible]

tribuuntur Circuitus cum re ita sit mutat. [illegible] febris etiã nõ

sanguinea simplex q[uod] posita appellanda sit et hoc ubi [illegible]

Aver. decimit cap. 12 ante f. qdo asseruit et in hoc [illegible]

ee triplex genus febrium putridarũ [illegible] q. [illegible] semp [illegible]

fuit erronea. Cum statuat [illegible] dari febrem sanguis [illegible]

[illegible] manente sub propria fa ut ha demonstratũ e [illegible]

[illegible] sanguineos [illegible] allectiones ad hue sanguine [illegible]

[illegible] [illegible] q[uod] tales Circuitus ee [illegible] nõ qa sanguis mutatus

e in bilem [illegible] qa sanguis dum fuit aegritudinis [illegible] ferventes

[illegible] [illegible] [illegible] qualitates [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] 2.a e a [illegible] unde [illegible] sub propria [illegible] qualitas

[illegible] [illegible] mirũ, qd assumat circuitus 3.us Cum dectrãt

sit, certis et determinatis circuitus [illegible] [illegible] q[uod] qualitatibus tribuendos ee

ut statim sumus dicturi. sic [illegible] 2.o [illegible] cap. 1.o [illegible]

dari [illegible] [illegible] ex sangui. tenui q[uod] fervescit

[illegible] [illegible] sanguis [illegible] qualitas [illegible] [illegible] 2.o

[illegible]

Qd dit, q̄m ex sanguinis rubedine generatis in quodam̄ obliqua i
SS; 2a q̄nis 3a circuitus, et diximus accessos mbos sanguineos habere
[illegible] enidos sed n̄ res que attinentes febres carent circuitu et
allerborum ut sao to, o dicte ē.

Ad 3m R; dicendum nullū ēē inconueniens qd inferunt spūtū
sit rubrū et febris assumat circuitus 3nos l. qa pleuritis est gene
rata ex sangne bilioso. l. q̄a ill sit generata ex sangne iacida
bili, q ulteroē et putredinē acquisiuit qlites bilis.

Ad ultimū R; mulieri strangulatū cato ex semine, i sangne
detento, dari p̄em mandatē et p̄em recipientē ex qq partis man
dans S. uasa spermatica et testes seminarij. et ueno situs
inclinā utero q testes et uenenatos uapores coicarit. at uō uterus ē
pars recipiens cum impossibile sit afeet̄es differentias exi
stari, ubi noxa collecta utero ipsi ad formoē de ipilitia
R; ideo cessare allisiones epilepticas ut illa sustulit uapor neruo
rū primo se quatiente, expillatē ut dit. fls 3o de lis 7o c dei.
nouo colligitur quantas gionis ad delendā allesione siue isto
quātas collecti uentriculis cerebri ateto certi tangm umānis
ame l. a pē detrato; ut dit in aura frigida a uunde cerebro
impartita, l. ab ipsa substa cerebri.

3.a Ad ... multas ... erat reddere causam quare alteri[?]
(petuitosa ... frequentiores quam biliosa, et ista quam melancholica
Plato in Tymeo extimauit huius eventus causam tribuendam
esse 4or elementis et dic febres continuas tribui igni quotidianam
aeri biliosas aquae et melancholicas terrae. dixit tribus (?) elementis
tribui elementis non rationem quantitatis sed solum rationem motus. ... 4o
febris continua velociter et continuo mouetur tribuenda est igni ut ...
(iori est magis actiuum elementum, quotidiana tribuitur aeri quod 2m ...
in velocitate continuat. biliosa tribuitur aquae tanquam generatori quae post
ignem et aerem cuius motus sit velocior tertium uero accessiones melancho-
licae sunt tardiores quia a terra elemento magis pigro dimanant.
... Seruit ... dicit ... Aeris ... causam ... existenti ...
quatuor humores ... mixta ratione 4or elementorum ...
in qualitatibus sed ... in modo dubio ... ut bilis respondeat igni
sanguis aeri, pituita aquae et melancholia terrae quare ridiculum
quod in pituita non dominetur aqua 2m qualitates et minime dubium in bili
... ignis in sanguine aer et in melancholia terra quod ...
... non ... motum ab elementis quae in eis dominantur ...
... qualitates ... 2m minime dubium.
... quare multo ... in ... Capitulo ...
... huius causas causam ponendam esse ... in ... pro ...
extrinsecus causas ... ex uelocitate aut tarditate ... humoris
2.a

q. denuo dit putrescere et febre olitare. 2° ex facili vel difficili putrefactione humoris. et 3° ex veloci aut tarda evacuatione, sive resolutione putridi humoris q febri olitabit. unde dr febris colerica petuta ob sua multitudine velociter consumitur, in foco putredinis. deinde ob humiditem facile putrescat et p lentore et visciditem difficulter discutiatur aut evacuetur. eius allesiones sunt frequentiores et longiores e contra in humor melancolicus qa paucus e tardius digenti. qa frigidus et siccus difficilius putrescit qa a lentore et visciditate e destitutus non adeo tarde discutitur et evacuatur. quin faciat allesiones rariores at in humor biliosus qa vi regilibr constare ab utroqe humore, suas allesiones medio modo obtinuit nec tam frequentes ut petuta nec tam raras ut melancolica.

Cui dra Aliabatis sr ad lungam 4a cam sq ingnamentu et cinirulentu in pe relictu ex l. allesione vera e cuius extra. et qm dram in illa febre inq ista sunt valentiora erant allesiones frequentiores et c.

Intelligimus q ingnamentu et cineralentu eu coto 3° de pseagi exputis cap 7° multo antes illd qd transactis allesionibus relinqtr in illa pe inq ad efficienda allesione humor colligitur q pars vocatur focus et minera putredinis. l ista dram elligatis declarat 6ti posito exeplo in lignis ardentibus dicens qd sicuti lignaigni

admovemus

Ergo cum extinguitur ignis in eis primo incipit apparere fumus
deinde quod ligna excandescere incipiunt, a lignis succensis
his duo observamus dimanari ultra fumum primum est quod sursum ascendit
et vocatur materia fuliginosa, aliud est quod deorsum tendit et cadit
et cinis dicitur pari ratione de febribus loquendum esse dicit Galenus
quod cum ratione caloris febrilis humores exusti sint tanti
ab eis una pars elevatur quae vocatur fuligo et quae per insensibilem
transpirationem et per motum respirationis expellitur alia vero est pars quae
cadit ut ipsis humoribus quasi cinis et vocatur talis pars
humoris cinerulentum sive coinquinamentum quod dissimodum est in febribus
quare diversitate humorum a quo dimanat, quod inquinamentum cum in febre
petechiosa et in fine accessionis relinquitur in maiori copia quam
in reliquis febribus una potissima causa existit vehementioris recedentis
accessionis

Ut tamen etiam tradit Galenus 2° de differentia feb. 4° dicente ideo in febre
petechiosa fieri vehementiores accessiones quia in eis multum relinquitur inquinamenti
quod veluti succendi uti, cum materia huius febris sit crassa
ac frigida, quae non ita facile accenditur nec accensa ex toto resolvitur
et evanescit. De febre autem biliosa dicit, quod bilis propter suam tenuitatem,
sic facile accenditur ut nil in ea relinquitur inquinamenti
quod pr

poit. allendi et sic invenire ad integram infebricitoe de febre melancolica incerdo lib. in cap. 5. sequenti dit qd humor melancholicus licet tam deficulte allendat. tri semel allensus ita allendite ut q̄si nil relinqti. ta lit ut intermitio exquisite pura videat.

Dis taliis functis colligo frequentiores ee allesiones recidivas qui fiant abduore q in maiori qualte colligitr. q velotius putrescit tardius dissolutibr aut evacuatr. et q relinqt copiotius ingnamtii et humidius. 2o fo febres biliosas et ulto melancholicas. dic Gls. 2o de dria feb. 4. cito inf. loquens de febre petecchiosa. dit qd 2a allesionis invasio e festinantior et intermitio deterior qt in declinoe allesionis integre repurgatr. neqs pauci e illius qd relinqti et suellendi rit.

Cum qd ia sit determinatu quo mo generetr allesio. 2 qre recidivantis allesionis. 3o qre expetuita sint frequentiores allesiones qm ex bile et exitta qm ex melancholia. restat mo principalem qe detratie ff. qm ita enarrao in choatafuit. et sic qntr.

Qre petuita quotidie bilis 3o. melancholia de 4o in 4o.

q. deficultes oib tam antiqs qm recentiois semp ardua visa fuit. et lcet plurima extent sntia de hac re solu ingentem deficultte

976

priualiores Wiliator in dñia 88. postqm reiecit Sentiã Averrois desumptã ex t° Collig 27. asseruit in vobo ppº 3ª materiã ĩnq fundari artes et dictatus periodas ēē biores talis, l. talis, ppnetalis, insignitos agens ipsu Globum caeleste mediantib, ñra ellemetar et motib, planetarũ unde qo facta assillat aque et luna dominatur ags, ideo quibsdi anas sortitr allesiones et qa melancolies biori plarimudillat ãna aq ideo indiget duab, luna periodis ut suã ostituat periodicioẽ de 4° in 4ª at uo bilis qa magis ãna ea pm petat fa et minus qm melancolia dictat, ideo ut suã ostituat allis om solo uno indiguit luna periodo: nã sicuti dies Critici mouente motu luna dicente Glo 3° de dieb, decret. Cap. 5°. et 6° sic biori motus regulandi st. ab torũ motib, cot qm ãnae regimine destituta st.

Ultam sentiã pbat 1° auct. Arlis in lib 4° de gnoe ãlium Cap. lo ad f. asserentis qd quemadmium mare et biores mutat a uentorũ motu et uentus a motu luna, ab lis sic eadẽ vo caq extris aut intris oriuntr deint mouri, qa nãriũ ē, ut Cu Cuitas reni minus poiatiaʹ sequantr Circuitus verũ magis simil qd biores st minus pnales qm luna et astra q sar

xilem

cu delrati circuitus dicit seq. lune martis et saturni periodos quia rone fixi mat ex eode Aris 1° metheor 2° asserit necessariu ee mundu hunc inferiore lationib superioribus subijci ut inde universa illoru virtus gubernetur. denique probat istam suam sententia. ex plus ceteris ex astronomia desumptis post qua concludit res humores in statu nati corporis viventis gubernari ad similitudine at vero qdo corpus e. egra in statu contr. nam, ut dicit gubernati ab extra sed auxiliatur astroru et elementoru.

Hec sentia falsa e. ut dicit conciliatore ille humores procreatores efficiet allesiones q maius symbolu et convenia hent cum aq sed humor melancholicus comparatur cum flava bile e huiusmodi q hec rone potius debebat repetere de 3° in 3u maior e ... minore et bona melancholia symbolat cum aq infrigidit bilis vero in nullo qualite neq 1a neq 2a e similis petuitaque cum ignis cui ex humoribus resp. bilis in ambab qualitib dag. g° sentia conciliatoris falsa e.

2°. Certa et determinata periodicatio e motus partis determinatus et ordinatus q melius fiet ana parti ans. evidens e nega e ... in lib 3° de crisib. Cap lo. in p. asseritis nam ee cam ordinis. et confirmae qdo humores anae regimine e. magis destituti tunc efficiunt periodos inordinatos q male dictu e qd una ca

determinati

periodi ē quo humores & a[...] ipsi [...] in qq. alterati fiunt magis inordinata imo fiunt adeo omnimodo inordinatio ut fatetur Auer. 4° Collig cap. 26

3° si bilis flava aut gluma atrabilis moveret de 3° in 3° ad efficiendas tales alterationes proprietate occulta a celesti [...] tributa, vel tali proprietati moveret bilis ex vasis extra vasa, vel disponitur ad putredinem vel tali proprietate utrumque habet motum, sed neutrum istorum potest dici, quia scientia [...] falsa non moveatur ad putredinem tali proprietate occulta quia sequeretur nullam naturam rerum posse converti in aliam quin ad talem actionem concurrat aliqua occulta proprietas nec potest dici quod humores dispositi ad putredinem a vasis extra vasa a tali proprietate moveantur quia sequeretur facultatem expulsivam in [...] ante [...] vel utrumque simul non posse expellere sine tali proprietate quod est satis absurdum pet in [...] aliis expulsio

4° petuita naturalis non habet periodos a proprietate occulta quia non petuita contra naturalis. Deus ideo naturam petuitam non habere periodos quia a [...] statu [...] gubernatur a [...] viventis at non petuita in statu contra naturam tum magis gubernetur [...] motibus et retineat occulta proprietas [...] inea ē [...] efficere

determinatos circuitus ut dictum est in 3° sic inimica est natura pituita, quae epilepsiam et podragam efficit. Sicuti pituita quae disposita est putredini in febribus habentibus accessiones, quae sicuti una movetur a coelestibus ut faciat periodos sic et illa quae pituita natura non solum dolorem debet creare nam, sed per determinatas accessiones.

Ultimo quia sequeretur ex hac sententia eius febrem sanguinis natura debuisse habere certos ac determinatos periodos quod sanguis est dispositus ad putredinem cum eius habeat suam proprietatem, sicut alij.

His et alijs rationibus quas adducit in extravagantibus dicitus Gentilis asseruit quod etiam causa quare humores determinatis diebus suas determinatas habeant accessiones referendam esse ad naturam specificam cuiusque humoris non absolute et simpliciter sed cum certa quantitate humoris et cum alijs qualitatibus ita ut ex horum mutatione et varietate eius ponit exemplum in medicinis purgantibus quae habent a sua forma et natura specifica habent ut attrahant determinatos humores nihilominus tamen non attrahunt quamcunque quantitatem et sub quacunque dispositione pari ratione inquit ille nullum esse inconveniens quod habeant a forma specifica humorum oriatur certa et determinata periodorum ratio sub certa mensura et qualitate et alientibus quod aliquo istorum mutato, varietur ille motus determinatus. Sic melancholia ratione formae specificae efficit periodos quartanae at non ratione maioris crassitiei et minoris qualitatis.

[illegible] repetit de 5° de 6° et 7° 85: et tales periodos accentuare [illegible] melancholiae atque Vite Judicium ferendum esse de re [illegible] humorib;

Ista sententia probat 1° ex Galeno 2° de diff. feb. [illegible] ante med. [illegible] reliqui tu oes putrescunt, cum ex eis nulla dicunt expetuitae [illegible] [illegible] mans uoluisse Galenum illa uerba referenda esse hanc rem in formam et naturam specificam ipsorum humorum.

2° probat ex [illegible] Ad° 1° 4i [illegible] 4° Cap. 13 asserentis uni cuique humori inesse periodum [illegible] [illegible].

3° probat hac ratione, ois effectus Certus et inuariabilis qui accidit in oibus temporibus regione aetate temperamento et sexu procedit a forma specifica et a causa inuariabili; sed humor bilioses in quocunque tempore regione aetate temperamento et sexu repetit de 3° in 3um [illegible] eius causa debet esse certa et inuariabilis qualis est forma specifica. Ista ratio relinquit nudam esse [illegible] probare tanquam primum [illegible] se motum.

4° quia ablata ista causa non possit reddi ratio quare febris continua [illegible] habeat periodos, cum ille humor apponitur usque in finem [illegible] uenis.

Vlto. ni constituatur quod forma specifica humorum sit causa circuitatis periodi [illegible] non posset designari ratio quare in febre 3na [illegible] incipit a [illegible] multis quo [illegible] non mouetur simul 1a accessiones [illegible] [illegible] [illegible] quam ultima accessio illius febris [illegible] qua [illegible] [illegible]

[illegible]

Et pono casu quod uirtus sit equalis roboris et uirtutis in utroque nigro et quod satis constat petuita esse in minori quantitate cum solum adsit quantitas pro ultima allesione.

Haec Gentilis sententia cum sit contra Galenum est absurda et nulla ratione defendi potest ut sic ostendo. Forma humoris debilitata ad agendum sicut et nunc ex sola ex sola diversitate temperamenti quoniam nulla est constituenda proprietas specifica. consequenter quia anima humoris est ca[lida] equalis rerum sicut ... et solum indigua alijs de ... operte.

2° Si humores a sua forma specifica suas sentit debilitatas allesiones quod in statu morboso constituuntur. quoniam in utroque Ictero tam palido quam nigro debent esse ordinatae allesiones in palido de 3° in 3um ratione bilis. in nigro de 4° in 4um ratione melancholie. consequens est contra experientiam. quod haec sententia falsa est dicens per consequentia ... quia ratione utrasque bilis tam flaua quam negra constituit scientia quod sit corpus in statu morboso. et adsit sufficiens quantitas utriusque bilis. dicens huic argo cum fernel. in lib. 4° de feb. cap. ... humores non sentire circuitus et allesiones antequam putrescant. et ideo in utroque Ictero.

quidam periodos q. tales humores n. sint putridi. Sed hac solutio falsa e cum experientia compertum sit humores biliosos ex sola efferuescentia et ebulitione cere febres biliosas q. sola alteratione p sanentur sine qualibet die ubi 2° dixi de febr. 2° dicebat continuam ex flaua bile duas ee spes.

3° dantur plures circuitus certi et ordinati qui sint fere specifici humori q. causa determinatae periodicitatis n. e natura specifica humoris adequate pot. ans. exemplo probo quod humores efficiunt ... accessiones et periodos s. tres ex cois. ciu. corporis. s. bilis flaua. atra, et pituita et nihilominus ... circuitus quotidianos ex pituita 3.us ex bile flaua, 4.us ex atra, e dantur circuitus 5.ni 6.ni et 9.ni ex hip. 1° epid. sect. 3° text. 2° et ex Au. in 1. 1.° f. 2° cap. 67.

Et confirmatur ulterius ratio menstrua purgatio siue sit biliosa siue pituitosa seu melancholica repetit singulis mensibus p circuitus determinatos q. certa periodicatio humori n. e tribuenda natura specifica illorum. ans. patet experientia neg. a. probo quia ex oibus humoribus fit circuitus menstrualis q. n. natura specifica e causa huius determinationis s. in oibus humoribus e una s. menstrua qualibet

n. ei

de mense in mēse accedit ad rem q alius decreto ingq.
Ca bōis sanis. repetit quotidie in aliis de 3º in 3ᵘ
in aliis de 4º in 4ᵘ et nil ōius in sanis via ex tremito
unica frām sint. g° cā certa periodicos nō ē spa spifica.
Pro aut illa nā spifica q ē cā detrata periodicus
ē pōa aliq actiua l pōa passiua neutrū istorū pōt ēē g°
nā spifica nō ē cā detrata periodicus nō ē pōa actiua
qa talis semp operat ff. deriuē et ffectionē nāe
sicut temperies frā et pprietes q sequunt frām ope
rōes semp ss. ff. ffectionē rei actiū et motus
huōis ad efficiendas accessiones semp ē uiolentus g° nō
dimanat aña spifica actiua nec aña seu pōa passiua huōis.
qa ut dic huōr moueretur actiue a pēb actis et partis
anteagim moueret talem humorem, debuisset irritari
a q̄litate l q̄lite huōis et sequunti cā ē aña spifi
ca. consttim hac dia qa fermis putata expultride sang
nis adcue seruate ppria frām solet repetere pluri
bus 3ᵒˢ ut in ppria ē diximus q certa periodicas
nō ē tribuenda certa frō spificē.

8A

P huius difficultatis declaratione suppono ex primo quaesito fieri allesiones et circuitus a dati humoris pellens quantitate aut qualitate molestans. 2° ex parte dati part. mandans et 3° ex parte dati pars recipiens s. debilitas et sic pro varietate partis in qua recipitur humor, generatur febris continens aut continua periodica aut intermittens ex hoc patitur revertentis allesiones, quamdiu mala disposi perseverat in parte mandante et in recipiente et quamdiu ad humor pellens quantitate aut qualitate, sicut ergo his praesentibus et perseverantibus revertitur allesio sic his absentibus, et cessantibus cessat allesio 3° quia pars mandans non movetur ad expellendum aliquam quantitate aut qualitate ideo co inter allesionem et allesionem mediat tempus.

2° suppono, ex 3° membro huius quaestionis ex allesionibus pituitosas esse frequentiores 2° biliosas. 3° melancholicas ... aut convenire. 4° declaratur ex velocitate aut tarditate digestionis humoris 2° exhalationis s. defectu. Cuius putrefactio 3° ex citius aut tarda ... dissipare humoris

Ostensio ex maiori et minori copia ingrauantibus Atinentalentis derelicti in se relipiente ex lib. 2° febr. 4° cito, unde Cum allectiones petuitose fiant ab humore q. citius in maiori quantitate colligitur q. uelocitius putrescit tardius dissoluitur ab eualuatur, crassius et humidius relinquitur, fortes ingrauantibus frequentiores et tertiana bilioso et ultime melancholica, ut explicatum est.

Dis Lactis furitis in hac difficultate dit Ctolica q. re humores habeant determinatas allesiones singulis dien, s. de 3° in 3m et de 4° in 4m tribuenda e to quantitati qualitati et mo subiecto humoris simul cum robore permanendi tis et relipientis. hac Ctolo bene explicatur ap. Galenum in lib. 2° de dna febr. a cap. 16. usq. ad f. q. sic expliuatur. Iº roe loci qa humor putrescens instaurata efficit continua et extra uasa intermittente 2° roe quantitas nam si multus e humor unica uice collectus unica e semp allesio. si tri adsit uanetas in quantitate uariatur allesio et sic sanguis unica facit allesione petuita quotidie bilis de 3° in 3m et melancholia de 4° in 4m qa maior e copia sanguinis postea petuita, et sic de ceteris. Quod tri pertinet humores.

abundant in corpore in maiori quantitate tunc non mutatur ratio
accessionis sed duplicatur accessio, quia ratio non mutatur ab corpore
quantitate sed a debilitate virtutis quoniam considerat sive continuum corruptionem
ad humoris attinendum frigiditatem tardius sic bilis citius putre
scit et de humidis pituita tardius putrescit et absumitur.
ultimo ratione modi substantiae grossioris, substantiae humidioris et mediae
uelocius putrescunt, ut pituita et bilis. quod adeo sit
certa et fatali lege tanta quantitas humoris sit naturaliter
iuncta naturam ualeat agrauare, quoniam ex proportione
agentis ad passum quod docente Galeno 2° de diff. feb. cap.
16. necessarium est aequales ac similes, uariare quod ab eadem alteratione
facultate aequalia ac similia efficit excrementa et sic
tempus collectionis illorum naturaliter erit aequale, quare semper
similis circuitione et periodicae, instrauitabuntur
admittendum potius debilioribus ea quae molestant et sic pro humorum
diuersitate et qualitate uariantur accessiones in quouis humore in
humore melancholico non solum uariatur hora sed etiam dies ex cuius
humoris uarietate non solum generatur 4.na sed 5.na 6.na et aliae
circuitus: at uero pituita et bilis solent euertere horam
suarum accessionum dierum uero neque quoniam per tales humores uariatæ

Et taliter poss. efficere febres intra eandē diē, anticipātes aut postponentes horā. die aut. sua periodi variare mi nime poss. qa. q. bilis aut pituita Colliguntr in tam ex qua qualitate q. nō valeant certis dieb. suas de fratas alle... facere discutiant aut vertātr in aliud genus huōis. Et sic aut nulla revertitr febris aut dsurgit vera erra tica ex transmutōe in aliud huōre. q. privilegiū negatū ē huōri melancholo. Cum.n. sit terreus huōr diū difficilime discutibilis et nec putred. aut vstione possit vverti in aliud huōrem cū semp maneat sub ppria fa. et inde sit ut possit excitare febrē alicuius periodi, nō solū 4ni d. 5ni & q. sic dbj.

ex Au. nro asserente in isto tractu cap. 4. de febre Epiala talē febrē eē fleumaticā veni.. grossitudinē sua mat. jmdogs vverti in 4na et 3a. ut cū docuerat in cap. 1o. huius nri tractus, 2o. dicas ex eodē Au. in cap. 67. nō eē pōsibile q. ex pituita fiant aliae allesiones qm judicium servate pituita sua nam qd. tn. vvertitr in aliud huōrē nullū eē inconveniens et sic in prio cap de 5na et 6na. dit Au. taliū febriū allesiones fieri ex melancholia

fleumatica

Hec et ex melancholia facta et petuita ut explat Generaly

Glites 2ª et melius nullu ee inconveniens qd petuita ad bre

putrefactionis sub ppria fra (?) agrat accessiones et circuitus

alionis humi quomi glites et mum subia pot hre ut

dictu e. accedit ad rem qd aliqo na docta sine doctre

ex nis lib de allimto no 8 in varijs mtis nouit delligere

nota certos dies adpugnam in qq. excitat commotiones quoq motiones

et nao insultus iudicantr ac si cent accessiones qmuis re vera

no sint et qm diam intelligatis defitis etti Oli ateaby

in lib 3º de crisib. Fo multo post mea dicentis sinochi

nota raro eueniunt et illis nullus sit error in 4º finiunt p cri

no pprijs circuitib ad crisim pueniente; ex isto diam

colligo errare illos q statuunt cognendas ee febres

p solas accesiones et sic deciditur e Au in cap. 37.

sequiti q iudicat 3ºnos p paroxismu errat in ea qa muto

fa quante glitate e mo subia humis varietis circuitus

cad hue nulla facta mutoe fra specifica.

Hec cito dic explicata no pot demostrari apri

qre repetat petuita quotidie bilis de 3º in 3ª et melanc

et de 4º in 4ª qa n pot cognis aprion qre petuita sing

ceru

negrat cum quate ꝯlitate mun sibi & cputredine dicor
ordinata et max cum ad efluuiu os incenitus & alteratos
in gre et in cor, nō sit mainu qd huīres putrescant ulpt
depotuita uittea, calidi rigores fr cid aitus sine febre 2º
de Sympt. cas. cap. 3º & med. ut pōt esse in alteratione
tieus calis ad huoris, sine febre et sine putred. alij multis
pluribus Solu. aposteriori deducitur. ē tn oli et roi dona
cuius ueritas amplius elucescet dissolutis argutis in dn
ddualtis ꝓ gentili.

Ad 1m testimoniu oli ex 1º de diis feb. ur. 2i mille
uoco Solu. uoluisse olim huires nō cogitis putrescere sed unde
seq. qd rāo ꝯclitate periodi dicit referenda in nam spifica
huoris. Sitiliter ad 2m dicit nō seq. ex eo qd dicat huiui
cuiqz huori deberi periodu ꝙ sibi cōit tale periodicu fueri
re ana spifica huoris cum id ꝯtingat ꝓ cas dictus in
clue.

Ad 2m argu dr motu huoru nō ee sig. determinati in punito, nec disposis
corporis tam uarias qd nō possint hos motus care sicuti repe
ritur uarietas in cais sic est in circuitib. ga in febrib. 3is
dies 3ª cum tota sua latitudine alisruadig ē h alit gmalipit

dies criticus.

Q. 9 Si febris 3na q in die Dominica affligebat 20 die martis 7 aut 8 horis antecipaverit aut postponatur pro idea anni fit periodos 3nos et sic contingit varietati bilis ex parte qualitatis qualitatis regionis aetatis temperamenti et victus vel habitu ex parte quantitatis sic imminuta quantitate aut qualitate fit postpositio et e contra adaucta quantitate aut qualitate fit antecipatio. accedit etiam humorem biliosum in certa parte corporis extentibus in q... regione temp. aetate et dispe: et virtute non attrahere neque expellere aglit; mota a deterris ...

Ad 3um argum R in febribus continuis periodibus circuitus reperiri quamvis humor sit intra vasa cuius ratio est quia vasa maiora quae exeunt prope cor mittunt humores pellantes ad vasa minora et dilatantiora tamquam ad partem recipientem sic totiens quotiens denuo putrescit humor, denovo excitatur febris et fit nova accessio.

Ad aliud R 1o quod in principio 3nae bilis quae excitat accessiones solet esse admixta sanguini et ob rotam cam non ita velociter potuit expelli sicuti producta ultima accessione febris pet tosa. 2o R ideo 1as accessiones in febre 3na tardius revert quam ultima accessio in febre pituitosa quia pituita illa iam est cum

aiia

in fine mbi et uirtus ex diuturno mbo debilior facta irri
tati a leuiori ca. actio bilis in prio cum sit cruda no
e euicta a na neqz ipsa na cum sit robusta aliquando ca
mouetur ad expellen. accedit autem qd in fine 3nae quatuor
magna pars bilis per uomitu per alui fluxu et sudorem
que possent efficere frequentiores reuersiones accessionu.

Qd si obij tertius contra predicta detrahe qa in utroqz
mbo utero reperiuntr pars mandans et recipiens sed in tali mbo
nullus datr. Circuitus neqz repetentia qo uero periodi
no e petenda ex pte mandate et recipiente. Bilis in mbo
regio simul cu sanguine assidue et paulati trasmitti
bile pro nutrione peu et n per uices et per interualla qre
Cu sit utriusqz bilis sanguis ipse redditr biliosus maxime
fiuntr pes et color totius corporis depravatr ia uersus
nigredine ut in ictero nigro ia uersus flauitie ut in ictero
citrino. ad hoc aut ut adsit circuitus et adsit repetentia
nariu e ut per interuala moueatr bilis et per uices no aut
continuo et assidue.

Si obij 2o qdo aliqs aeger laborat duplici 3na quartana una
e grauior et molestior alt uo mitior, q mutuo se uertit de 3a

in 3a

Ita ut 1a alteratio vocat 3am in magnitudine et symptomatibus et rursus 2a alteratio vocat 4a in magnitudine et symptomatibus ratio huius diversitatis non est petenda ex diversitate partis mandantis et recipientis sed
alia est petenda ratio diversitatis in periodibus quia pars mandans
est et recipiente ans ... in isto casu eadem est pars mandans
sicut una et eadem est pars recipiens scilicet minera putredinis
Dicendum igitur in isto casu neque eandem esse dispositionem mandantis
et recipientis neque eandem esse qualitatem humoris in utraque febre cum
conveniant inter se magnitudine et gravitate accessionis illae unius et
alterius diei, deinde cum non una sed duplex sit minera putredi
nis quae si minera putredinis est in parte magis sensibili
et bilis deterioris qualitatis movetur ad tale minera et grava
dum peior est affectio quod ut est pars illa quae est minera putre
dinis extat debilioris et bilis benignior fumea altera
est mitior hoc autem contingit quod bilis quae reponitur in corpore
quae febre excitat est etherogenea et habet alias partes magis
tenues et magis calidas, alias vero magis crassas et
minus calidas
Si obiicias ex Valez in 5 libro cap. 25 dato casu quod duo
homines laborent 3na exquisita simplici quae in uno homine solum
f dura

per spatium sex horarum, et in alio per spatium duodecim horarum x^a
tradita. Quoniam longior accessio pendet ab humore bilioso in quantitate
dupla collecto in alterius humoris quod breviore patitur febrem
quam in tali humore quotidie tamen biliis colligi et conservari
ipsum in alio tertio quoque die quod singulis diebus duplicata
quantitate bilis debuit fieri accessio.

Dices huic dubio ad hoc ut fiant accessiones non solum esse necessariam
certam quantitatem sed etiam talem qualitatem humoris et sic requiri
in illo humore cuius accessio est longior conservari tantam quantitatem
humoris in quolibet die quanta in alio tertio quoque die
conservatur sed non repetere quotidie quia non est in illo humore
maioris quantitatis tanta acrimonia ad irritandum quanta est
in humore minoris quantitatis fateor tamen illam quantitatem maiorem
(si haberet qualitatem acrimonia minoris quantitatis) quod efficeret
duplicem tertianam singulis diebus eveniente quolibet
mutuo se teneret de tertio in tertium.

Secundo. humor petulantis remissionis est efficacior seu virtutis
ad irritandum quam ipsa bilis sed humor petulantis frequentiores
efficit accessiones cum repetat quotidie ergo dicta admodum
non est vera. Dices huic dubio petulata ut superius fuit

debitatum

velotius alquire putridinem q(uia) a renib(us) humores et ideo
citius ac velotius excitare et effluere frequentiores
accessiones q(uam) alio ut melius intelligatur reducendum
e(st) ad p(ro)positum t(ame)n in quo detraximus q(ua)re frequentiores
sint accessiones sunt frequentiores ex p(er)sulta reliq(u)a
arg(umen)ta q(uae) aliq(ua)m difficultatem videntur h(abe)re ex seri(e)
disputat(ionis) mini(me) soluta, et hactenus de periodis

§. Est febris q(ui)de(m) extrinseca (con)t(inua) cum dixerit
ipse ex putred(ine) humoris intra vasa generari febres (con)tinuas
et ex putred(ine) humoris extra vasa generari febres intermittentes
ideo in p(rae)senti loco conatur declarare huius sol(utionis) caus(as)
et q(uare) ex humore putrescente extra vasa intermittens febris
accendatur. p(er) febrem intermittentem intelligimus q(uando) inter unam
et alteram accessionem intercedit aliq(uo)d medium spatium sine febr-
calitur ut p(er) istud spatium separetur et deviduatur una febris
accessio ab alia. Sig(nific)a huius d(iffinitio)ne duo (con)tinet membra
ideo utrumq(ue) declarabit. 1um caput seu membrum (con)stituit
q(uo)d 1 accessio h(ab)eat finem clarum et ap(er)tum aut fere p(ro)-
xime antequam 2 accessio adveniat de novo. 2um caput seu

membrum

in eo assistit quod integram 2.am allesio superveniat de novo alle
ciatur putredo excitans 2.am allesionem sive 2.um circuitum
quintum ad 1.um quare 1.us circuitus habeat formam, ita
inde convenire quod illud sive sit vapor sive fuligo sive humor ipsa
in qua fundabatur febris desinit esse aut quia quantitate eva
cuavit aliquam sensibilem aut insensibilem aut quia in ipsa
minura putredinis resoluta convertitur in substantiam quandam
cinerulentam quae non potest ulterius defectu humiditatis conservare
et detinere calorem cum certum sit in mixtis non posse
conservari calorem deficiente humiditate quare in toto casu
intellectus remanet ideo immunis a febre dalli quoad suum
... quae allidit ad vera infebricitatione; hoc dicimus febres
dependentes ab humore craso et lento, in quibus ante agat materia effi
ciens primam allesionem in tota dispositionem, nova supervenit alle
sio quae offendit, et invenit aliquam portionem huius effectus
primam allesionem quae adhuc non est consumpta ... solet stingere
... materia non sit crasa et lenta) quod ulterius advenit 2.a allesio
quam spectabatur, ut contingit in febribus intermittentibus quae vocatur
continuae sub ingressu allesionum ... ex sua natura sint

uere

intermitentes q devenit perveniunt ad tempus sine febre id vocat Au[sic] extra dyalogie? nihilominus tamen non intermi tunt tales febres quia antequam in alteratione finiatur 2a advenit q continuatur tum ante, ut videre est in ea phthisi 3a et quod intermittens compilatur cum continua ... diversa de facultate intelligi.

2um caput secundum memoriam erat quod ad hoc ut denuo 2a alteratio viris veniat et novum quod prius fuerit allendatus quod ut dictum est ... in febribus intermitentibus, et putredine prima alterationis universa materia q calore febrili foveatur est absumpta, unde allenditur materia denuo ad veniens et unde est repetitio 2a alterationis, cui difficulti satis facit Au dicens quod toties quoties nova aliqua alteratio advenit denuo huius mittitur ad minera putredinis q non aliter quam prior putrescit. Addimus nos, semper in foco et minera putredinis relinquere aliquam portionem huius seruatis calore putredinalem aequo allenditur huius de novo ad veniens ut in solutione dubii de febrium reuer sione dictum est quare sive ut relotius dicas cuilibet materia collecto imperfe

Semper in foco remanet portio huius antecedentis alterationis calidi, q in ... de novo veniens.

Seu minera putredinis et aliis tardius colligitur denique sic tem
pus inter mistionem et materias et quo magis de materia co
llecta discutitur et evanescit magis vera aspicitur inter
mistio et e contra quo minus discutitur et evanescit de
materia collecta minus vera est inter mistio quamvis esta
dicta est Galeni 2° de diff. feb. cap. ult. tradita sub exemplo
lignorum que obutuntur et vertuntur in cinere ea tamen constituit
differentia inter cinerem lignorum et cinerulentiam humorum que resultant
ex obustione et putrefactione quod sicuti in lignis maior est pars
elementi terrei quam in humoribus sic maior copia cineris
relinquitur ex lignis obustis quam ex humoribus putrefactis 2°
dicunt quod cinis ex lignis obustis manet sine humi
ditate alio cinerulentum illud quod remanet ex humoribus
putrefactis semper aliquam retinet humiditatem unde quod
illud cinerulentum relinquitur in corpore et non evacuatur,
amplius putrescens febrem accendit, dicente Galeno in lib
5° aphor. 27 et sic cinerulentum quod relinquitur in continuis
intra venas est sedimentum quod postea aparet in urinis. Cenerulentum in continuis est sedimentum urinae.

in inflamationibus ē potius ut dicit Gal. 3° de sympt. cau. expul
cap. 7° in fi. § quoniam ē Luti cinentiū & ē libro 2° aph.
47 at uero in febribus intermitentibus, cinentiū illud quod relinquitur
propter maiorem humidi resolutionem multo magis adustum ē
& exsiccatum, quare in eis cessat febris uel quamuis
callore nequiß fuliginis potest cordi exhalare.

§ Cum autem putredo ē intra uenas & cum iam dicunt
-fici cum quare febris huius humore pellante extra uenas intermittit
ei consumendo ex eo quod in illo finitali antequam alia adueniat
et ex eo quod antequam 2° adueniat sit nouum quod humor de nouo accendatur
iam cum ipso tempore statuit humores externes intra uenas efficere febres ?
uenas quia prius humor de nouo ad uniuersaliter accendunt quam per extensum
tamen prima accessione dissiccatur et resoluatur hoc autem contingit
duplici titulo 1° ex parte loci in quo accenditur humor quia committat accessio
quia humor enim intra uenas putrescit non ita resoluitur sicut
ille qui ē extra uenas, cum uia et meatus per quos humor debet euo-
porari et euanescere sunt ampliores extra uenas quam intra sunt de-
ms substantia uenarum et arteriarum ē solidiore et densiorem
substantia carnis deinde quia humor uenarum ē in uno loco collectus
et magis conculcatus at uero humor ceteris extra uenas ē dispersus
per habitum corporis 2° contingit, hoc ex parte ipsius humoris
quia imun

humor pellans aut est coniunctus aut permixtus unde provenit quod putredo continuo serpens ultimum humorem inficiat, et dicitur continua febris 3a cum adducit accessionem huius effectus scilicet incuria Cum corde quia humor extensus in ueris regione vicinitatis non solum promptius ac velocius Cordi ... noxia febri... et assidue detinet eam.

§. E paroxismi quidem qui eradicantur scilicet prolongantur ... febres intermittentes aliquando amittere proprias periodos et acquirere alienas variata quantitate humoris modo dubia ... ut de sanguine ... habere periodos 3nos ... in praesenti ... Considerare Cur omnes febres intermittentes incipiant cum frigore, cum horrore et cum rigore, et finiantur cum sudore.

Illorum symptomatum quae incipiunt cum in vasione febrium intermittentium una atque eadem est causa vario aut minus variata propria huius aut illius symptomatis quae scilicet ... pro ... accessionum ... febrium humor pellans a venis extraveneas in universum corpus a facultate expultrice mittatur, talis humor expulsus dum movetur per membra sentientia magis tarde aut magis velociter motu efficit praedicta symptomata scilicet rigorem horripilationem et frigus, quia humor qui movetur per membra sentientia aut est frigidus aut calidus et mordax quod humor frigidus est infrigidatus ab eo calor nativus quasi fugiens

noxa

retrahitur interius ad cor et maiora ad primum sinum ubi collectus et amissas vires recuperans iterum conatur molestum frigus debellare relinquens cor et foras prorumpens quibus motibus modo ad intra modo ad extra saepius repetitis excitatur totius corporis concussio cum sensu perfrictionis et frigore extremorum et videatur rigor.

Si humor calidus et acris est sua tenuitate subiectas inaequaliter et mordaci partes sentientes pungit et mordicat per quas transit ex illa molestia (quae signum doloris collocatur a Galeno in lib. 2o de symptomatum causis cap. 5o) sicuti in dolore sanguis et spiritus fugiunt ad interiora scilicet ad cor ubi roborata ut noxa causata ab humore acri demordio tollant iterum foras exeuntia et pluries repetitis istis duobus motibus excitatur inordinata et inaequalis illa totius corporis concussio, quo modo sanguis et spiritus recurrunt ad intra quum partes externae destituuntur calore illo fluente a corde atque irrigabantur, statim infrigidantur.

In summa tria inveniuntur in rigore. Primum sensus perfrictionis 2um inaequalis motus totius cutis. 3um et ultimum inaequalis, validus motus musculorum per quos universum corpus vibratur et excutitur; causa frigoris perceptione quo ad retractionem caloris

Sola infrigidatio exteriorum dicitur illud symptoma frigus quod ultra frigus adest inequalis ille motus cutis ac si fiat corrugatio quedam dicitur principaliter horror. quod tamen omnia dicta excitant simul cum ualido motu musculorum et uibratione totius corporis appellatur rigor uniuersa uota dicta obscure tradita a Auicenna clare tamen et perspicue a Galeno in lib. de tremore rig. et palp. cap. 6° et 7°. [illegible] inflata assequimur quod interdum in [illegible] febrium intermitentium solum percipitur frigus interdum frigus et horror et interdum frigus horror et rigor.

Istorum symptomatum tres causas recenset Auicenna prima retractioni caloris ad interiora quod cum dicatur retractione fieri ad locum materie non est intelligendus quod calor retrahatur ad locum materie cum potius fugiat a loco materie ut dictum est sed intelligatur quod calor retrahatur adeo, et postea redeat ad locum materie ut uidere est in antiquo explanatione dicente, aut [illegible] confundatur caloris ad interiora redeuntis ad partem materiei &c. a hac si legatur textus ut habetur in explanatione nouo suspecta est Auicenne dicta.

2a causam dicit esse imbecillitatem caloris quod dicta non intelligatur soluta et simpliciter quod calor sit debilis sed ratione huius excitantis rigore, a hac dicta Auicenne est 2a Galeni in lib. de tremore rig. et palp. cap. [illegible]

p. 57

aff erenti, in rigore innatu calore servare dum robur mediante [illegible]
ipsi per retractionem ad suum princ.; roborari et augeri.

3ª Cum quando consignat est frigiditas aeris ambientis, ut in
temp. hiemis, quod non est causa per se et immediata, sed ex accidenti,
cum potius rigor se gerat ad retractionem caloris per se
et immediate.

At uero de sudore ueniente in fine accessionum possumus dicere
ideo contingere, quia postquam humor quod febrem continuat extenuatur
et incalescit, magna portio resoluitur insensibiliter, pars
alia consumitur, at uero maior pars illius expellitur sensibiliter
per sudorem et cessat febris. Haec omnia quae dictas de symptomatibus
uenientibus in principio accessionum, et de sudore intelligantur in febribus
intermittentibus, at uero in continuis quae repetunt per circuitus non
reperiuntur in principio accessionum triplex illud symptoma, nam nec
in declinatione sudor, nisi ea ratione quam statim declarabimus,
quia humor continetur in uenis et una sunt exiguum sum
cuius defectu difficulter irritantur, nec solum hac ratione, sed quia
alimonia humoris putredinis retunditur et hebetatur benignitate
sanguinis, dicente Gal. 4° de sanit. tuend. cap. 3°; ut potissima
est causa quare humor intra uenas neque rigorem neque horrorem.

necess. latitudini indulat ut testatur Gal. 2° de diff. feb.
cap. 7. ad fi. quo asserit continuam exquisitam neque rigo
rem neque horrorem. Herc. dixit continuam exquisitam quae datur
febris continua per subingressum accessionum quae inuadit continuato
et periodico rigore. Similiter datur exquisita continua cum rigore
quod semper complicatur cum intermittenti ut uidere est in semis-
tertiana
non tamen negari est quando aliquando incipiat continua exquisita cum
rigore quod semper ultra breuem et relinquitur in uenis expellitur
aliquis portio humoris extra uenas quae sit pars primae accessionis
paratus est fluere non uero intermittenti, et in hoc sensu intelligi
debet Gal. 1° ad Glauc. 5° de med. quo asserit aliquas continuarum
incipere cum paruo rigore.

Ulterius sciri febres continuas Critico excitari rigore de
quibus Hip. 4° aph. 58. per illa uerba a febre ardente subito
rigore superueniente solutio fit; iste tamen rigor quo in continuis
aduenit morbo existente crudo est condemnandus quia existit symptomaticus
proueniens ex irritamento naturae tamen non est signum praui
cuiusdam dispositionis. Similiter in febre continua quo existente
uirtute debili aparet rigor siue semel siue pluries est sig
num perniciosum quia natura tunc pugnat cum morbo et propter im
becillitatem non potest uincere siue sequatur euacuatio siue non.

40

q̃a manet ex illa pugna dissoluta deuictilitate Sic intelligatur hip. 4° aph. 46 quod dicit si rigor inciderit in febre non intermitente egro iam debili mortale signum est.

Sicuti dictum est de rigore pari ratione et frigore est ratiocinandum quod in principio febris intermitentia in ritis diuturnis in aetate senili in tempore hiemis frigiditas extremorum habet mala quia est proportionatus at ubi in continuis acutis in quibus magnum incendium extitit in partibus internis et magna frigiditas in partibus extremis est signum lethale quia aut significat inflammationem internam quae ritu caloris vitale attrahit ad se sanguinem et spiritum aut significat extinctionem et paruitatem caloris quod habet defficiendo cordicitatem (?) aut significat multitudinem crudorum humorum quae impediunt circulatione sanguinis et spiritus ad exteriora aut significat acutissimum dolorem in partibus internis et tunc cum sanguis et spiritus confluant ex universo corpore ad partem dolentem, partes externae manent frigidae ut constat ex hip. et Gal. 4° aph. 48. 7° aph. 1 et 26. 4° aph. aut 47. 2° prognost. 4°. et 3 de epid. sect. 2 tex. 5.

§. Et quandoque componunt quodam febres putredinis dicit ullenius (?) Autem componi et complicari febres inter se ut latius explicatur infra lib. 4° cap. 16 in quo dicit componi inter se

febres eiusdē generis et eiusdē spēi, int[er]du' eiusdē generis s[ed] diversæ spēi · int[er]du' diversi generis. q[uo]d q[uonia]m ista div[isi]o desuper a nobis fuit explicata in arbore generali febriu' ideo explica[ti]o huius textus omitatur.

§: F. f deteriores q[ui]dē febres §: inseparabilles &. post q[uam] Au[icenna] adduxit o[mn]ia q[uæ] e[ss]ent n[ecessa]ria p[ro] febrib[us] putridis quoad illaru' e[ss]entia' et divisio' nunc ab isto t[extu] adducit aliquos canones sive regulas. et p[rim]o dicit febres c[on]tinuas e[ss]e deteriores in q[ua] putrido ē intra venas q[uam] d[ic]tam existimant o[mn]es expositores accepisse Au[icenna] ab hip in lib 4° aph. 43. ex illa s[e]n[te]ntia febres q[uæ] nullo modo intermittentes 3° die fortiores fiunt, periculosæ &. s[ed] decipiunt, cu' Au[icenn]æ regula sit generalior q[uam] s[e]n[te]ntia hip. cu' hip. solum loq[ui]tur de illis febrib[us] c[on]tinuis q[uæ] repetunt de 3° in 3[um] melius aute' dixissent Au[icenn]a hoc accepisse ab hip 1 ēpid sect 3[a] text 3° ex illis verbis. § aute' acutissimi maxi[m]i gravissimi ac c[on]tinentis lethales m[a]xi[m]e in febre c[on]tinua &. cas[us] tri' huius d[ivisi]o q[uo]d s[cilicet] c[on]tinuæ febres sint magis periculosæ q[uam] intermittentes s[upr]a explicuimus.

post hoc etiã adducit aliã regulã de febrib. intermitentib. nempe illas ee magis periculosas in qq. ẽ putredo in toto corp. aut in pect. cordis. q sententia satis absurda ẽ cum sit a vrõ alienũ ex putredo totius corporis aut in pect. cordis oriri febres intermitentes. quare maior pars interpretũ extimat extimat literã ee deprauatã. sed q q aliq uelint. extimo ego alt. in febrib. intermitentib. nõ unicã mineram putredinis ee statuendã sed plures cũ ipse cum dixisse illas febres intermitentes post continuas ee deteriores q sint minera putrefacti in toto corp. aut ad cor. sed extra uenas.

Alia regula sit q senib. raro accidunt febres ualde incensæ. intelligo per febres ualde incensas febres ardentes et hoc propter duas cãs. 1ª propter frigidã illorũ intemperiẽ 2ª q senes sint paucã carnem et graciles sed. et ideo id corripiuntur mitiorib. febrib. quas ille in cap. 6 sequiti uocat sepultas et nos dicim. q ducunt ad sepulturã. 1ª pars huius dictis habetur apud hip. in lib. 1º aph. 14 per illa uerba et propter hanc cam febres senib. nõ similiter fiunt acutæ frigidũ n. ẽ eorũ corpus

2a pars deducit ex dicto in lib. 9 meth. 3o ubi dicit febres synochos non fieri in corporibus frigidis et gracilibus, sed in sanguineis carnosis et boni succi.

Ultimo tradit Avic. causas propter quas pulsus in febribus putridis sunt diversi 1a duri 2a molles 1a magni 2a parui et alterius naturae, sed quia ista requirunt tractatum de pulsibus ideo hic finem imponamus huic capite et transeamus ad cap. 6.

Cap. 6. in ordine.

Quamuis Avic. in cap. 2. 3. 4. et in 5. generaliter fuerit locutus de causis et signis febrium putridarum in universum atque de accidentibus significantibus dispositiones quae in febribus solent accidere, et ista doctrina sit satis utilis et necessaria, nihilominus propter temporis angustiam ista 4or capita relinquo sine explicatione ut deveniam ad cap. 6. in quo particulariter agit de istis simplicibus ac de iis quae ut nos promisimus enarratione de rigore addamus, sed quia saepe contingit putridas febres putridas in aggregatione aut duo aut plura ex dictis simplicibus non inveniantur.

Istud cap. 6um continet duas partes de quibus ex his in 4or partes in prima parte adducit Avic. descriptiones horroris frigoris ac rigoris, in 2a adducit illarum causas in 3a adducit illarum dispositiones

et praesagia

-7-

ne n. dersitem et dna ex pte Suano Cani int et ulta
pi addulit quosda canones nanos ad cognitione plasive
et curare febriu putridaru.

Ad prima p in accedentes dit tu q horripilao e dispo
ing in uenit corpus in aglite infrigore tu punctione catis
et musculor horripilare antecedere pigritia et fractione
ide lacitudine qs eet spes horroris. dit ulterius frigus
solis tunc appellari quo eius sit ade in in membris
at uo rigore ee quo n pot aeger stinere membra sua
ide pes extremas ex conditione et timore q cis accedunt

In 2a pe cap. dit cas uehementie regoris p tinere
ad fortitudine facultis expultricis musculor tangm ad cas
efficiente 2o mordalite huins tangm ad cam matem irri
tante 3o ad calore natem se retrahente ad interiora et
uia gerente cae fralis. dit sitibs posito exto in hurin
frigido ee nanu adhuc ut sileto rigor qa huor mouetur
p membra sentientia et qa illius frigiditas p cipiatur apels
p quas mouetur, ex q dta dno infert corolaria 1m qd ca
petuita uitrea pot dari rigor sine febre et 2o qd dari rigor

repeter

repelens p circuitus sine febre addit Lalitudinē et rigore uide 1ª feb. cap. 6.
Euenire ab eodē humore integrum putrescat. sed differt inter
se quod lalitudo aminori quantitate humoris. at uero rigor amaiori
Eueniant sed tum dari rigore sine febre quando non putrescit
humor efficiens rigore.

Dicit ulterius aliquando frigus et rigorē generari ex sola
retractione caloris ad interiora certa ratione ccc. sed tatio
disposita semper antecidere febres et tandiu durare quandiu
mouetur humor et humore frigidū per putredinē calefieri et
calidum humorē mordicando rigore constituere in

In 3° cap. p[rese]ntē dicit aliquando rigore et horrore infebrib.
criminis ēē signa tra[n]situs exgritudinū, q[uonia]m constituunt cap. lebriū
expelli extra uenas sed talem d[ict]am ēē intelligendā esse signa
coctionis et in r[ati]o[n]e Crisis aliter n[on] mala signa erunt cū fiant
ex irritamento n[atur]ae. dicit ulterius a liquando ets rigorē et horrore
ēē signa mortis quando uirtus ē debilis et calor naturalis dissolu
tus aut desiccatus, et horrorē fieri a paucioribus causis aeq. fiat
rigor; in

In ultu p[rese]ntē capitis ut in fine imponat et tradit aliquos
Canones et regulas. dicit 1.° p[rimo] comodis anima et pondi facit periodū.

dit 2° qd febres senium sepulta dit 3° qd aliquo febris diuturnis durante qd in uisceribus cadit grossitudo id est tumor ad quem cognoscendum statuit neruum et qd resupinet tangere et tangantur uiscera id est hipocondria. 4° dit qd dum lingua denigratur et febris debilis est sunt esse intelligendum qd talis febris est sepulta. 5° dit qd dum febris coniungitur cum paralesi sive carenti febris concludit ostendens qd auxilium ad dictum faciendum et qq nō

Sicut cap. maiori ex ipso ... addito qd ante inuationem alicuius febrium intermittentium quas uocant ... semper inuenitur aliquod simptoma tanquam ueni nuntium uenturae accessionis ta est aut simptoma sive est inequalitas, sive lassitudo aut frigus aut horror sive rigor. inequalitas est dis respectus inter molle ... ...ius ... q ... calida et mordax est aut mordax sine calore ad qm in inequalitatem sequuntur ... citatio expandiculatio ... de simpt ... cap ... post ...

... disperitur, est si lassitudo quae nil aliud est qm distractio et sequitur est assiduis intentior in equalitate quae aliquo in uenitur insanis ala extrema cata ... ab exercitio et labore

nomina
lassitudo —
frigus —
horror —
rigor.

... aliquido in uenitur Laxitudo in corporibus neutris. et inuenitur quod laxitudo oritur a causa interna nobis non sentientibus, et ob eam causam uocatur ab Hip. spontanea. 2° apho. 5° [illegible] illa uerba spontanea laxitudinis & talis autem laxitudo ut Gal. dicit in consilijs sententia & 4° de sanit. tuend. 2° et 3° de sanit. tuend. 5° triplex est in quarum 1a dicitur ulcerosa, sic uocata quia sensum ulcerum repraesentat, in qua uniuersum corpus sentitur patitur dispositionem uel in qua uidetur pungi spinis et aculeis. Talis dispositio nascitur ex humoribus mordacibus et acrimonia quae dispersa est per totum corporis [illegible]. 2a species laxitudinis dicitur tensiua quia repraesentat sensum tentionis quae oritur a plenitudine distendente uenas et arterias et consequenter quasdam reliquas partes corporis cui laxitudini adiunguntur simul adiungantur grauitas et teritio est signum euidens plenitudinis ex Gal. lib. de plenitud. cap. ult. post med.

3a et ultima species laxitudinis est illa quae uocatur phlegmonosa quia repraesentat sensum phlegmonis in qua partes uidentur attumidi et [illegible], et quia musculi calent et tument, ac dolent ac de nisi nullius rei contactum possunt tolerare sine dolore et quia ista species laxitudinis quae phlegmonosa uocata est deterior ... aliquido

... omni

ulcerosa
tensiua
phlegmonosa

ex cacochimia & plenitudini et humecta in quadam [illegible] eri
uocatur opposita ex lassitudine tensiua et ulcerosa, in qua [illegible]
citur illa lassitudo quam graeci uocant osteocopon, latini
autem frangente ossa, et ossium dolorem ex lassitudine quae tunc
accidit quod tanta est plenitudo cacochimiae et humectationis ut non
solum conteneri musculis et neruis et tendonibus, sed etiam membra-
nis quae ossa circum circa induunt dicente Gal.o 3.o de sanitate tuenda [illegible]
cito, et ratio fuit, quia ossa non [illegible] dolent, cum sint sensu
destituta sed partes uicinae et adhaerentes ipsis ossibus quae possunt
affecto sensu;

Rigor

Rigor autem maior est effectus quia in eo non solum inueniuntur inaequa-
litas contractio, lassitudo et segnities, sed etiam simul totius corpo-
ris concussio cum ualentissima refrigeratione. at uero horror affectus

horror.

est minor quam rigor sed maior quam lassitudo, inaequalitas
et frigus; quia in horrore non solum inueniuntur inaequalitas contractio
et segnities sed etiam concussio et agitatio cutis. deinde corrugatio
ac contractio [illegible] quam cum pilli eriguntur et rigidi manent dicente
Aristotele lib. 3. problem. [illegible] sentitur etiam frigiditas inaequalitas,
cum in horrore frigiditas superficialis deferatur in uniuersum
corpus sicuti uapor aut sudor [illegible] causa retractionis caloris ad
interna

describunt in universum corpus. omnia ista in rigore secundum intentionem
sunt sicuti horror est passio cutis sic rigor est passio
totius corporis quia solum omnia dicta symptomata diuersificantur per
magis et minus dicente Galeno 2° de sympt causis 5° et 10°
meth. 4°. causa autem istorum quod sicuti alterationem quidem est maior et
minor caliditas, 2° sicuti maior vel minor quantitas. 3° velox aut
tardus motus ipsorum. alia causa sumitur ex parte ipsius corporis
in quo inuenitur humor, aut per quod mouetur. quoniam tale corpus
est forte vel debile acutum aut obtusi sensus. hac lege ut
quo humor sit acrior in maiori quantitate aut velocius mouetur
tanto maiorem excitet affectum, at vero quo corpus magis
languet et simul acutioris sensus praeditum est, tanto magis do-
let et irritatur a minori quantitate, quod tamen pes refrigerantis
citra perturbationem cutis et totius corporis ... tunc
passio ista vocatur frigiditas.

Concludimus dicta symptomata scilicet rigorem horrorem et frigus,
conuenire in causis efficientibus sed distingui in remissione aut
intentione operationis illarum, quoniam in frigore humor pellans
non est ita uitiosus neque multum irritat facultatem expultricem
et calor paulatim et sine impetu mouetur ad interiora
in horrore humor pellans iam magis irritat et calor ad interiora

Causa 1ª istorum. alia ex parte humoris. alia ex parte corporis. frigus quid. in quo omnes conueniant et dissentiant

maiori cū impetu retrahitur. at uō in rigore retractu caloris nātis magis uiolenta extit et inea maiori cū impetu calor ipse inordinata motus latione ꝑplexitatē.

Rigoris causa, diffinitio, et signa.

Hac suposita dōa ꝑget 1° explicare mūm generationis rigoris. Inde petito exhordio ꝗd ad hoc ut generetur rigor nāriū ē qd adueniat corpori aliqd uidentū cuius interuentu pes refrigerentur et refrigerationis dūs fiat in factu. 2° nāriū ē qd in pes adeo sit refrigerationis uiolentia ut frigiditas caloris nāti cordis cōcuti usqꝫ adeo ut frigiditas illa ꝑcdā cogat dictū calorē cū uiolentia et impetu retrahi et reconcentrari ad sui ppriū. et rursus ad exteriora moueri et expandi, multis uicibꝫ repetita expansione et reconcētratiōe. ante istū caloris fluxū et refluxū, datis expulsio in pes humoris continentis cōta afacultate expultrice irritata aca nolente et acalore cordis adiuuata ex illo motu reciproco caloris nātis mō ad extra mō ad intra et motu expultricis insurgit illa cōcussio et motus depriuatus totius corporis, ac tandē insurgit rigor.

Seu agitao inde ꝑuenit ꝗ calor nātis et spūs dum fugiū

ruptu intro recludunt ad pessimas et ad cor internissio Cum
parumper incipiat suffocari calor ibi detentus ac coar
tatus propria natura ductus (quia semper mobilis habitus) cum violentia
diffunditur versus cutim et exteriora ubi in vincens rem
nocentem mutua et reciproca motione inaequaliter agitatus
partes inordinate mouentes concutit atque frangit cum quod recto
cessus ille et fuga caloris ad intra nec non mutua reci
procatio ad extra partes inaequaliter afficiat hinc fit ut
frigidae partes obviant calidis et calor partes frigidas subi
to rarefaciens labefaciet ac sequitur illa concussa vibratio.
et per externam infrigidatio.

ex quibus dictis colligitur et haec diffinitio explanans naturam et essentiam
rigoris et similiter diffinitio quae hic traditur ab Avicenna non est satis conveniens
Ideo sicut ipse fen 1 tertii doctrina 3 cap. 3 post med. fatetur se
esse obscure interpretatum sic nos eius conabimur Avicenna propositum explicare.

rigor ergo ut colligitur ex Galeno 2o de simpt. causis cap. 5 in
med. libro de trem. rigor et palp. 6 ante med. 3 de san. tuend. 5
in med. et 4o eiusdem operis 2o post med. est inaequalis et involu — Deffinitio rigoris
tarius totius corporis motus concussivus a reciproca latione ca
loris nativi concitatus cum frigoris sensu doloroso, vocatur rigor.

concussivus.

5

seu vibras motus ut destinguatur a motu deminuto et ablato et a motu palpitationis di totius corporis ut destinguatur ab horrore qui est motus solius cutis. per totum corpus intelligimus partes externas scilicet cutim, partes carnosas et musculosas ut mus[cu]lera extendantur sic dicebat Galenus 2° de sympt. caus. 5° in rigore musculos omnes vibrari, cum his articulos ut fiant extentiones et inflexiones contra voluntatis imperium dicitur motus involuntarius non quia fiat in [p]ulitudine voluntatis imperio sed quia non fiat a facultate motiva sua sponte operante sed irritata et coacta.

nihilominus tamen ut tota doctrina melius intelligatur sciendum est cum Galeno 2° de sympt. caus. 5° quod symptomata alia sunt quae fiunt a nimia irritata et vi coacta ut tussis et sternutamentum, alia sunt quae fiunt a solo morbo et eius causa ut convulsio et palpitatio alia sunt quae fiunt ab utroque scilicet anima et ambobus, ut rigor et tremor.

actiones inhibitas quae anima fiunt, quae a morbo et quae ab utroque

Diximus a reciproca caloris nativi latione vitalitatis ut assequamur oportet dixisse Galeno rigorem esse passionem caloris

innati

loc ad interiora fugientis et illa ad exteriora se dillatatis. Et dicta cum motu caloris repertu in rigore, vocabimus reciprocu. Diximus caloris nativi cuius causa illius quod impetus moveri sicuti possumus extemplari de perturbationibus aiae dum per metu et tristitia refugit ad interiora per gaudiu effunditur per pudore primo refugit, et primo foras erumpit. hac quoque ratione contingit in rigore, ut calor moveatur ad intra et ad extra ut lure dicto rigor dicatur passio calidi inati.

Sed cu per calidu inatu varias acceptiones nas intelligat oportet examinare super de quo calore nativo priantius fuerit locutus quod determinavit rigore esse affum calidi inati. Primo in calidu inatu dicitur de sangne et semine nris generatis principiis ut videre est apud Galenum lib. ad. ... cum 7. 2.mo dicitur calidu inatu de illa textura quae acquirimus ... nris generatis in singulis ... fuit destituta ex mutatione uetate et natu allimetione ad certa tempora te ... ex calido humido frigido et sicco ... I. aph. 18.

597

de quo intelligit hip. 1 aph. 14 per illa verba. q. crescunt plurimum hent calidi innati et in isto dicuntur appellari calidum innatum a Gal. nam q. solida corpora regit 4° aph. 37 post p. de isto calido innato fuit locutus Aris. 2° de gene. anim. 3° quo dicit. inest in semine omnium quod facit ut fecunda sint semina et quod calor vocatur. et 3 modo dicitur calidum innatum de sangue et spiritu s° simpl. q. q. re vera n. s. innata calida s. ita vocantur qa verum calidum innatum servant et fovent, n. aliter qm ignis oleo lampadis servatur lib. de utilitate resp. 3° post med. et de isto calore venit intelligendum hip. 1 aph. 15. dicens ventres ver. et hieme na. calidissimi. et de illo calido intelligatur hip. 6 epid. text 6 sect. 5a dicens aia hois usque ad mortem pricipit. et de isto etiam intelligatur in lib. de dieta nro 8 dicens aia hois in hoie augetur. de isto intelligatur eode lib. nro 18. dicens contentum aia hois q. ex medium apitea ame dictum ~~...~~ ignis primus eaque temperamentum sint. et q. multo clarius docuit lib. de insomniis in p. et lib. de corde. def. demum de isto calore intelligatur Aris. 27 probl. 2° quo dicit rebus calidis interni

hip. 3 aph. 1 de sang. spu.

circa que in motibus alterius stimulati, et commiscentur [illegible]
ant. Et ideo unito uerbo dilcam ubi calor est et dici illorum symptomati
de quo mentionem facit Gal. 2° de sympt. caus. [illegible] vigori
[illegible] est affectio calidi naturalis de sanguine et spiritu debemus intelligere
[illegible] inordinata motus latione agitantis modo intra modo extra
[illegible] applicatur

[illegible] huius declarata vi que modo fiat rigor et inque
[illegible] eius ratio et extra duae magnae surgunt difficultates
[illegible] generatione rigoris quod dictum est in eo calore naturali
[illegible] agitatum modo ad intra modo ad extra [illegible]
[illegible] durante rigore 2° dubium est ideo calore naturali qui in sanguine
et spiritu est tamquam in subiecto movemur motu reciproco modo
ad intra et modo ad extra ut sequatur noxa quae duplex est una
[illegible] interius destinata, quae dissolvitur, 2ª [illegible] in externis
versetur, quae contingit a frigiditate membrorum [illegible]
[illegible] mordicatione, quae deferuntur [illegible] membra sentientia et quae duo
duplex [illegible] surgunt difficultas magni ponderis

[illegible] difficultas est de motore sanguinis et spiritus in
quo [illegible] expostulatur, quae non sit causa efficiens et immediata illius motus reci
proci

facti ~~sanguinis~~ et spiritus in parte. 2ª difficultas ē unde [illegible]
natis ut cogitat naxas et fugiat illas cu neq3 sanguis nec
spiritus uitiant, neq3 sint animata et dulscatu qd uiuitent ōi dū
priuatas.

Quantum ad primā difficultatē sanguinē e spūm mouerī ad intra
mo extra mo sursum deorsum experientia cōpertū ē in pectoribus
aut in rigore et ī solis mixtis calidis, sed etiā in coel. hum
cu festis, ratio qā prohibetur allimentorū exhibitio in toto animali
ē per distrahetī na ad cogunde allimentū densum exibito
et relinquat coelū huius experimentū in mixtis calorū cu tempē
somnij retrocedat ad interiora et tempē uigiliæ moueat
ad exteriora ut fp. illos admirabilis calorum calorū naturis.
& ptē dixerit Aristoteles in lib. 2° phem. Io. calore[m] insitu[m]
[illegible] grada at ga fugit et horret ingrenalla ē difficul
tas, illa ~~[illegible]~~ ē motū ē desētī aqua mouenti sanguis
et spiritus ad calore mo ad inter mo ad extra et alia cirad
ferenda cētrū & a centro ab illa cirad fenā tā ḡ uenas et ar
terias, qm̄ ḡ poros et uellos, ubus corporis meatus.

Huius difficultatis dubitandi ratio ē qā q mouentī ab intrinseco
aut mouetur a fra rei, aut agilitis allimentorū impellente ud lum
& apetitu ut in hoc l. impellente solo apetitu ut in brutis,
aut mouentur ab extrinseco ut in aliqq. similis separatis ut in
moles

•q aqua cali
[illegible]
dū inatur mo
ueatur.

Certa c sitis c leom^to in ips. e proti ti a p. riatra do...

...tum mouens ut docuit Aris 2° c aroe c... fex

60 C. Cleanius in lib 3° coeli text 1... quoni calu facti moue...

Sursu a ia re deorsu a ... q ... ite ex 6to 4° de sanit tuenda

cap. 6° ... a ... duos ... erent motus impellente ...

... et apetitu in ... aut impellente ... a ...

in brutis 3° de aia text 51 et 81.

At ... calid ... inatu ... disputatti ... ...

aia ... auri a ... vei unilo ... elegarti ... ...

in lib 12 meth. ... agens de passionibus aia sic dit ... ...

ac in ... operitis aia ... ipsa mo... in corpora ...

... operitio ipsa mouet corpus. ... loquitur ...

Coc.a.lere Cuidenti Collio in lib 2° de ... cap 8°

ubi agens de aia in hoc ... prruma ... ...

ca tueri duoru alteru, ... primus ... actione ...

Sanguineos ... Calor hunc ... in altero ... in aere ...

uti ... in ipsis ... &

In summa ... satisfacit ... de ... in lib

de tremore 6° et 7° ... ca lidum ... et ... Semp ... se

mobilem ... ... calor ... debuit

moueri

... superiora et ex ... actio que insua subita e ... tem
... calido ... et humide roe frig...
et humiditatis debuit moveri ad inferiora ... naturalis
semper debet moveri ... quia non ... roe cauris
repugnantis ... sua ... secundum ferri neque potest diutius de-
tineri ... repugnantie frigidi ... et humiditate ...
... confirmari potest ex eo quod ... calidum innatum ... tile
totius corporis ... principium intrinsecum ... ex ... sua na...
... e ... ut omnes ... possit adaptari ... et ...
... operari ... calidum innatum sine motu, non potest
... non ... et rursus ... absolute
... retrahi ... a proprio intrinseco ... fra...
... e mobilis ... et per se.

Probat argenterius in suo primo lib. de somno et vig.
cap. ... omnia ... repugnat ... efficaci
... calor ... ita e mobilis ... et de per se q.
in operibus ... non e ... motum ... agens ...
... quia ... solum ... intrinsecum e ...
agens ... requirit ... actionem ... et movet
quia ... deficiente ... motione ... agentis
ex alii

et a calore moueretur calor [illegible] necessario corpus [illegible]
[illegible] motus [illegible] quietus [illegible] euenit [illegible] itaque
densiat et quod [illegible] dicit [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] dicit [illegible] in natura calidum cum dicit [illegible]
[illegible] mouetur a se [illegible] 2^a [illegible]
calidum naturale dicit sanguinis et spiritus [illegible]
ab illis [illegible] sanguinis et spiritus [illegible]
functis. [illegible] definitionem dicens [illegible] naturale moueri
a se et moueri ab alio mouens a se [illegible]
[illegible]
et [illegible] motu calori naturali [illegible] [illegible]
dubia imminuitur ut [illegible] sanguinem [illegible]
sanguinis et spiritus abundare ut uidere in [illegible]
superior calor [illegible] magis incrassando [illegible] intrinsi
[illegible] in [illegible] paraverunt [illegible]
entia [illegible] calorem naturalem a se
ipso moueri ad superiora [illegible] ad interiora
a se ipso [illegible] calidum naturale est quoddam mixtum in quo dominatur
calor et reliquas [illegible] naturalis mixtoni [illegible]
minio

Sequaris q dominantes cum quales dic 2° Conimbricenses quorum instrumentum est moueri ab anima &c. ... corde ... &c mediante

contraria media attractione & expulsione attrahentis & expellentis incitum ... adeo ut hec ... ut uix quod uellet assequimur. Cuius sententia sequitur Conimbricenses Cap. 5° int. art. 2° q. 1. statuens ... regi ac

moueri a uirtute impellente & attrahente quam cor ... &c ...

... est ... sententia ... ex

... non semper ... fuit ... ut dic ...

... illa facultas attrahens & expellens ...

in rigore & pressionibus ... & expellit ... & sanguinem

... est facultas ... cordis aut est facultas ... potentia

... cordi ... nullum ... potest esse ... non facultas

cordis quae ... non potest expellere sanguinem & spiritum in ...

... distantes neque ... illis uirtus attrahere ut ...

in lib. 3° de facult. natur. cap. ultimo ... medi ... dicens ...

esse ... attractionum ex qua illa ... sit ... quod

... uacui a distantioribus ... ut ... illa quae fit

a facultate ... non ... ab ... corporibus ... illa ...

non sit a facultate attractrice et expultrice cordis ...
fieri a facultate [illegible] cum tu sis attractio deuisset
fuit ad ipsas partes attrahentes tanquam ad finem ad quem et
non ad cor. nec potest fieri a facultate attractrice cordis cum
pulsu simul quia cum cor excedat omnes partes in attrahendo
seruaretur conformitas in motu attractionis cum partes deinde corporis
tardius attraherent. atque sic idem de dilatatione fecerit de expulsione.

in a... 99. passionibus animae ut in ira in uerecundia
caliditatis innatae mouetur motu reciproco modo ad intra et extra
magna cum uelocitate et tamen motus praedictus non potest simul
fieri a facultate attrahente et expellente cordis [illegible]
cuius motus caliditatis innatae [illegible] maior
cordis 12 [illegible] minore [illegible]
dillatari [illegible] attrahit [illegible] expellit
at non in ira et uerecundia cor simul dillatari et
[illegible] est impossibile non loquimur de mobili [illegible] caliditatis
innatae [illegible] attrahi [illegible] expelli [illegible]
etiam non uidetur impossibile.

3° Si motus ille reciprocus caliditatis innatae inuenitur
in rigore [illegible] facultas [illegible] cordis [illegible]

q talis motus caloris naturalis attractio [illegible] et ex[illegible]
nis non fieret in eodem tempore in venis et arteriis
in [illegible] [illegible] pro qua Cor attrahit et dilatatur
[illegible] quod attrahit mediante motu pulsus [illegible]
[illegible] in venis autem non in venis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Sanguis venarum est [illegible] gravior [illegible]
ad motum at vero Sanguis arteriarum est [illegible]
[illegible] ad motum: Cum in hoc animali [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q [illegible] motus Sanguinis [illegible]
a facultate trahente et expellente Cordis et aliarum
[illegible] non [illegible] fieri in eodem tempore in venis et arteriis
[illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

4.° Si motus [illegible] Sanguinis [illegible] fit a facultate
expellente Cordis et aliarum [illegible] q [illegible] operatur facultas
expultrix [illegible] et arteriarum [illegible] [illegible] ad extra
vasa [illegible] movebit Sanguis [illegible] [illegible] [illegible]
vasa et Cessabit [illegible] [illegible] pro [illegible] qua [illegible]
fit [illegible] qua [illegible] [illegible] [illegible] movetur [illegible] membra

q° sanguis et spiritus q̄ ... n̄ra ... intra venas, nō mouentur ... expa... motes ... insensibiliter intra ... cadē ... expelli ... extra ... et mo... sangu... et spūm ab eadē ... q̄ ...

Vl̄t°. Si ... recitatur caloris nātis sit ac... excellente et attrahente q̄ ... dilatatur cor ... mitt. Sed neutrū ... modorū q̄ ca ... caloris nātis n̄ ē facultas attrahens et expellens cordis ... dilatatio cor. ... expellit ... q̄a ... arteria magna n̄ ... sanguinē et spūm ... in arteria magna extenta ... sint ... ut ... mittant ex corde in arteria magna ... sanguinē et spūm ... rēmitte nō ... ex ipsa magna arteria ... in locū ut dic Gal. 6° de ... 15 ... et experimento ... omnibus ... de ... cordis vasorū ... in ... in eodē lib. cap. ...

... ista et alia ... breuitas ... sententia ... fuit ...

Ex contrariis insuper lib. 3° de resp. 4° cap. et lib. 2 I.

sanguinem enim ex dilatatione et constrictione calorem innatum

moueri ab anima ad aliquem non motu locali neque alterationis

neque augmentationis et decretionis non motu generationis et corrup-

tionis sed quoniam ab anima habet uirtutem et potestatem agendi

haec sententia ex eo patet ratione quia una quaeque res ab eo habet

uirtutem et operandi a quo habet esse. Sed calor naturalis

habet esse ab anima ergo et uim agendi et mouendi in [illegible]

calidum naturale dicitur moueri ab anima et in eo sensu intelligatur

[illegible] illa dictio quae affirmat calorem ut dirigitur a forma

ignis exercere opera ignis. at uero ut dirigitur ab anima

exercere opera animae. quod nihil aliud est quam ab hac

ab illa forma dirigere esse.

quae uero ratio nihil aliud uideatur quam id ex eo uidetur

definitum est in 2° de gen. et cor. cap. 5° sanguinem esse primum

idem calidum innatum esse primum animae instrumentum. at constat calidum

esse semper et per se mobile a se et a [illegible] ergo quando dicitur

dimoueri ab anima quia habet uim et facultatem agendi ab anima

dicitur moueri ab ea sed patet motum motu [illegible] per uirtutem

quam habet

Sibi coniã um sustentã abaia qm sentia Ati et Fauorbac tanqⁿ uera go Ctoe statuo in hac defuisse.

Adripitur dicta uirtus operandi (qm ei cum tributa fuisse caloti ab aia) sit de qm uegetantiqu uter sentientis et sic dicarq qd dic assiga sub qua qre eadem tantum facultem formaĩ. Dicos Talie eim espon axen ei o qm calediti natium motuu ad operand nuqu nere ad ipu uegetans nec ad ipu sentant. Sic non tanid statuir. Sb q detrãn facille distituati. Dicim nos ista uirtui espõa huius ornam ie quodã penuate ãurq tributa ei aia calor nati ut sua pre t. e. p. i. diffituiri instru aia et p ciun et p coluncti cu copr uiuunt in potetem retingit calor natii gre aptus capux extra ut semp et se mouatx, lagir, ait qm diu abipsa gubernatr. Ergo urget necessitas mouatr modu iocali et reciproce ut pet inter ipon et passiuq ãs ista in pprietas qalitatis repetta in calido natiuo uir tualiti imouens. qm diim fuisse expresa Ati mente deducto ex Lib 4 de usu ptu Cap 4º. i med. ss demostrationem

equi

Dic dicit et Ysaiam v[iden]d[u]m residere in s[ubstanti]a cerebri ce
sp[iritu]um a[nimal]ium in ea retineri qualitatis proprietate ex sui
p[ro]ssi[one] coctione adepta, quae quemadmodum sp[iritu]s vitalis in sua p[ro]du
notat ctione assequutus est illa[m] proprietate[m] vitalem qua in actu suo
ins[un]t ... facultates vitales ... ita ... sp[iritu]s
vitalis et calidum nativum in sua productione fuerunt assequuta
ista[m] p[ri]mam q[ua]litatis p[er] qua[m] constituunt ... e[ss]e ...
... qu[am] semp[er] sint in motu, neq[ue] e[st] inveniens ... a[nim]a et
... vitalis q[uae] e[st] in corde p[ro]ducunt ... n[on] ... vitale
nec sit alia expositio, ut ... de q[ua]lit[at]e illa q[uae] me
... irradiatio ... cerebro q[ua]e mediante ... et
motus ... n[on] ... facultatem
sentiendi et movendi ... sibi ... et inhaerentes
ut ... de illo sanguine sp[iritu]s ... et semine q[ua]
nec vivunt neq[ue] ... vitales, et ... ista ...
n[on] generanti ni ab a[nim]a et ab eius p[otent]iis vitalibus. 9
Q[uo]d ... ibi instrumentum ... separato ut ...
... certa et ... moveri ab ... motu ...
q[uia] ... ab agenti ... separata ... s[an]g[ui]s sanguis et
sp[iritu]s q[ui] ... calidum innatum ... et separata ...
ab a[nim]a

2m [illegible] sibi dicit moueri [illegible] animalis [illegible] ac [illegible].
Cum nat[ura] diuersa sit a [illegible] et [illegible] sit dicit extra
separata 2m est. Dico huiusmodi unum et calidum naturale
totum ... [illegible] et separatum ab aia. Cum utrumque [illegible]
sit [illegible] substantialis et q. [illegible] de [illegible] de [illegible], ex[illegible]
2o d. enim q. calidum naturale in toto infinit[illegible] non existit separatum
ab aia 2m est. Cum reuocat ab ea tanquam a [illegible] ut
instrumentum et [illegible] ipsa [illegible] ad extra[illegible] penderet
ab ipso calore natiuo tanquam [illegible]. [illegible]
unione aie [illegible] ut [illegible] a [illegible] dependentia unius [illegible]
calidum natiuum appellatur uinculum aie cum corpore.

[illegible] 2o [illegible] calidum [illegible] tum [illegible] [illegible]
[illegible] motu reciproco in [illegible] et passionibus aie q. [illegible] in
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] tali motu dicit moueri sanguis
et spiritus [illegible] ad tale [illegible] non e [illegible] [illegible]
[illegible] et expellentis [illegible] in ipsum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mox in ipsis unius quoque ab alia in alia [illegible]
ad [illegible] [illegible] ex uentre in [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] cap. [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] in distributione sanguinis et
spiritus

... motu priore et passionis aiae ... in ... s solum alicuiue ... sibi magis conveniens ... cum ... ut ... in rigore ... passionibus ... totus sanguis et totus spiritus movetur indiferenter et sine elutione magis convenientis in quanto ... utroque motu dicta dicitur ... prima moventia sicuti motus ... dicti et sic solvitur prima defficultas ... duas ... positis ... secundo

Erat 2a defficultas quia ... calidum naturale ... noxias ... ab ... moventibus et fugiat illas ... spiritus ... sanguis ... aiata

Huic defficulti possumus ... Cirbom ... in lib. 3o ... cap 4o post med. fol. 272. Lugduni ... dicens motum illum ... quo nativum calidum movetur ut fugiat noxa ... et non alia ... fieri ... pudendum ... inflatur ad venere ... pondere et inclinatione ... movetur ad ... pudendum inflatur ex sola imaginatione rei venereae ... movetur ad nauseam et vomitum visa re turpi et foeda sic in rigore ... passionibus ad ... perceptione rei nocentis sequitur varius ille motus caloris naturalis ex ... insita ... perceptus rei nocentis ... cordi

et reliqs pceb, quae unitam aiae ad qm traint ejs Sensaiy tanqm ad Centru et radice unde quae nattem xdum et Sympatia qm cor het cu aia et calor cu corde Calidum natiuu xcisus sui muneris la de retrahit et la expanditr atqz fiunt motus xsignati neqz tn xbid talis motus e atlis qa fiat pcedente apben sione qa ad hoc ut sit atlis no solum rqritr qd antecedat Cognitio et apbentio Sed ultra hoc reqritr qo imediate fiat a facultte atli motiua impellente uolunte et apetitu qo no xtingit in motu nati, q xtia desumpta e ex Ccto 2o de Sympt Cail cap 5o &. deqde uerecundia derepente fit, etiio nil expectante mallu ab atli facultte &.

Alia Solutioe adhibuimus in Comentarijs nris ad lib. 14. de Vsu pcu ing e de Solitudine foleorum ad patres de imaginatione uirtutem sitr transeunte qm breuitis ca omitto pca tn Solutioe dicimus q vie ad nutu imaginatiue pia aparent reliq. facultes tam na tes qro atles et q vie operett, ad extenira Ca sua na sit pia q operatt imanentt, de q re qm defilima e eius tractatio disputabitr anno uenturo Deo dante in contratae de Sem.

relinqtr q quae Ca efficiens et imediata motus localis caloris natiui e pprietas illa qlitatis in ipso calore derelicta ab aia in pria

viventis relinquit 2° calorem nativum fugere noxas delatas ab intrinseco proprio modo qui cognoscat illas sed aut per sympathiam quam habet cum corde cuius est instrumentum et cor per sympathiam et unitatem quam servat cum anima ad quam tendunt cognitiones omnium verum aut quia potentia imaginativa quamvis sit potentia quae formalis et in actu operatur immanenter est virtualiter transiens ad alias potentias naturales. observatum enim ex imaginatione rei turpis naturales facultates ventriculi moveri ad nauseam ex imaginatione rei libidinosae pudendum membrum inflari. ex imaginatione rei tristis aut horribilis facultates pulsificas variari in suo motu et ex imaginatione [illegible] dolorum calor nativus dilatat passiones atque dilatat rigorem.

Sed cum iam constet quo modo fiat rigor in quo eius dubitatur centum quod sit causa immediata motus caloris nativi et quo modo calor ut moveatur et fugiat noxas debeat illam cognoscere cum non sit vivens modo determinandum est quo modo in rigore patiatur calidum nativum. Dico rigor est passio seu affectio calidi innati refrigerati. Similiter quod est quod dicit iste affectus.

quo modo calidum patiatur in rigore

Ratio dubitandi est quia Galenus in libro de tremore et rigore capite 6° post medium dicit calorem nativum (non aliter quam flamma) quatuor modis posse affici et pati 1° scilicet deficiente materia in qua accenditur 2° dum in se le splendido dissipatur 3° dum ab aqua extinguitur 4° dum a multitudine lignorum suffocatur. quae omnia etiam inveniuntur in calido innato quia est substantia per se et semper mobilis sed quia in calido nativo

in ueruio tria sunt diuersa qualitate et motu, ideo non dubito calori
nativi conuenit illa passio seu affectio que appellatur inanitio diuersa
rõe qualitatis seu caloris contra illa passio que fit a frigiditate a tio
et motus patitur obtabescentia siue exolutionem et patitur suffocare
qua sibilatur eiusmodus e duplex uno ad intra uno ad extra ita
per motum ad extra dissoluitur et obtabescit a calore: et per motum
ad intra patitur suffocare. Difficultas proposita e quo ipsorum
modorum dicatur rigor esse passio calidi innati.

Quod proposita ista in rigore calore non in primo et principaliter
ob 2am qualitatem contrariam ratio fuit talis: quia calidum nativum
primo et principaliter constituitur in suo esse calidum natiuum qualitate
caloris quod si inanitio afficitur 2am iuxta talis passio erit a
frigiditate et ideo a rigiditas extremorum inseparabilis rigori
Cum enim calidum nativum primo et principaliter habeat 2am qualitatem ut esse
primo et sic laedi 2am diuersa, id impossibile sit in rigore non desipere
calor 2am diuersa tamen minus ut dicimus in laedi primo motu
suffocationis ad intra non tamen ad extra quoniam rigor dicitur esse passio calidi
innati intelligitur absolute primo et magis principaliter quam laedi
2am qualitatem a frigiditate per extinctionem 2 per suffocationem et per resolutionem
cum non motu suo reciproco dissoluatur aut consumatur
de dictis a omnibus non. Et tamquam ueri alicuius minus laedi
2m motu non possibile cum 2m qualitate que principaliter et patitur.

[illegible] actus [illegible] in sermone [illegible]

sermone [illegible] distributione [illegible]

in remittit [illegible] et in quo [illegible] agit [illegible]

[illegible] et corporibus [illegible] designatis [illegible]

[illegible] intelligitur, [illegible] causas [illegible]

rigoris causa — illa [illegible] in rigore inveniuntur [illegible]

[illegible] rigoris [illegible] materialis est motus [illegible]

formalis — caloris naturalis [illegible] efficiens [illegible] immediato et principalis

efficiens — est illa [illegible] qualitatis in calore naturali inventa [illegible]

[illegible] est facultas [illegible] motiva [illegible] causa efficiens

[illegible] est facultas expultrix [illegible]

[illegible] membra sentientia [illegible] facultas [illegible]

interna et externa [illegible] percipit irritationem [illegible] abhorrere causa effi-

ciens [illegible] est [illegible] ipsi [illegible]

materialis — causa materialis est, ipsae partes [illegible] motio illa [illegible] potius appellatur

finalis — causa [illegible] finalis causa est [illegible] expulsio [illegible]

dubio inveniuntur in rigore [illegible] causa formalis finalis et materialis [illegible]

est facultas [illegible] efficiente [illegible]

[illegible] ipsius [illegible] facultate motivam [illegible]

facultati

expulsione [illegible] ipsi [illegible] in [illegible]

[illegible] ca [illegible] motus [illegible] in [illegible] tamen

[illegible] adiuvan[illegible] [illegible]

[illegible]ando capina vel. Sicut [illegible] expulsiva [illegible]

Eorum [illegible] expellendi [illegible] ad [illegible]

[illegible] illo [illegible] Vita [illegible]

Vita [illegible]

[illegible] ab [illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible] in [illegible] huius [illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible]

animabile [illegible]

[illegible] morimus [illegible] paraa [illegible]

[illegible] Vitam qa [illegible] nos [illegible] aliqs [illegible]

per [illegible] in materia magna [illegible]

[illegible] expulsus aut in ipsis ortus [illegible] remanendo [illegible]

[illegible] ad illa [illegible]

[illegible] cum calori [illegible]

[illegible] in [illegible] humana [illegible]

[illegible] uoi [illegible] in [illegible] [illegible]

[illegible] Cana

Ex [illegible]

magna [illegible] ac ipsa spinali medulla

dimanans sed cum tales nervi cum tales nervi continuantur cum

motas per musculos et quia illi [illegible] non alii

[illegible] ad viros ulteriores [illegible] moveri

vidisses ut scribit [illegible] in libro an sanguis

in arteriis contineatur cap. 5. [illegible] hic est ibidem

[illegible] et lata quae in eo [illegible] quod dicat rigorem

[illegible] quia arteria magna et vena cava [illegible]

huius maioris [illegible] [illegible] commota, [illegible] in dorsum

spinae medullam cum suis nervis et [illegible] moventes

musculos [illegible] ad quos tendunt nervi spinalis medullae

[illegible] sententia ideo [illegible] est quia sicut [illegible]

in [illegible] [illegible] non [illegible] dari rigorem cum in [illegible]

[illegible] [illegible] pugnet, 2° [illegible] existentes in vena cava

et arteria magna 2° quia [illegible] in [illegible] aut in [illegible]

vis alia [illegible] non [illegible] [illegible] ni [illegible]

[illegible] [illegible] dictis [illegible] in cordis. 3° quia [illegible] omnes

musculos [illegible] [illegible] [illegible] non possunt affici [illegible]

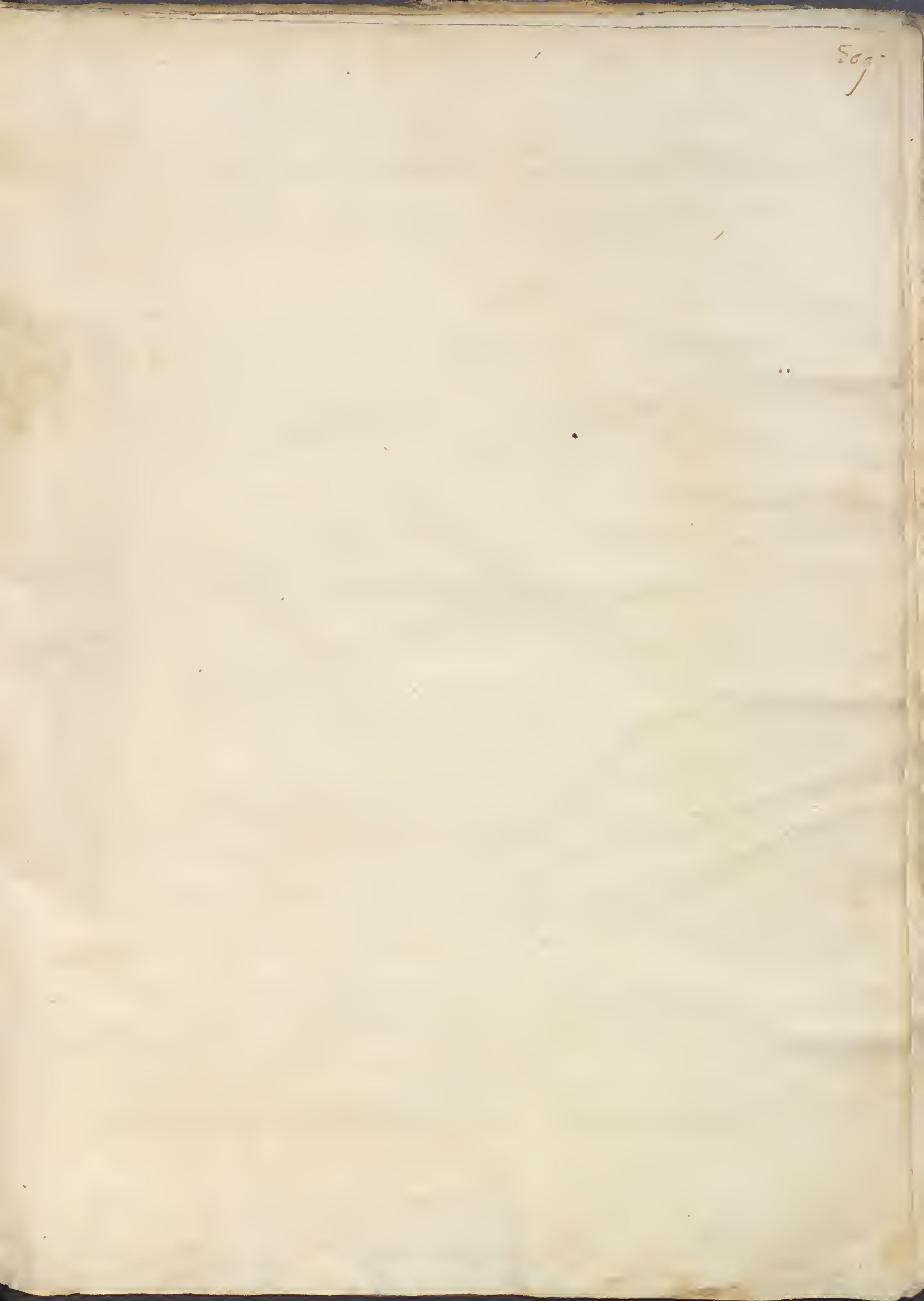
cum in tali casu [illegible] [illegible] [illegible]

a [illegible] excrementa [illegible] vendeant. utroque [illegible] [illegible] [illegible] partis
[illegible] de [illegible] non posse [illegible] [illegible] Statim [illegible]
[illegible] [illegible] multo melius in [illegible] [illegible] magnitudinem
[illegible] [illegible] causa mouere arterias [illegible] venas [illegible] [illegible]
[illegible] neruos [illegible]. [illegible] neruis [illegible] musculis [illegible]
mouerent arterias [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] atque [illegible]
nant [illegible] [illegible] dissoluenda [illegible] dum [illegible] adducerent [illegible]
[illegible] eadem adducunt, in suum [illegible] relinquo. [illegible]
testimonio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amplexabitur.

[illegible] multo [illegible] [illegible] in [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] Cap. 13 Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] extra uenas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] raro aut numquam exhalare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. at uero [illegible] illum [illegible] [illegible] corpus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] alimonia ut [illegible] [illegible] in [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible] tardus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] tunc aparet horror.

Dilat. [illegible] [illegible] [illegible] albis modica et cu [illegible] [illegible]
rigor. 2° [illegible] [illegible] vigore [illegible] una extensiue [illegible]
et minore [illegible] vapor [illegible] [illegible] in universu
corpus [illegible] q sua [illegible] [illegible] [illegible] dilatare [illegible]
et max [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] membrana [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] elongatione [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] et carnes [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible].

Ex quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] minuta pu-
tredinis in febribus intermittentibus [illegible] [illegible] ventriculum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] carnes [illegible] [illegible]
[illegible] 2° [illegible] qd [illegible] excitari [illegible] aut vapore
[illegible] membra [illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible]
putredinis. 3° [illegible] qd vapor [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in minuta putredinis et [illegible] eam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] universum corpus.

S 13

Breue compendium de pulsibus

In hac mã 4or compendimus pertractanda. 1o quid sit pulsus 2o quae
cognati pulsus [illegible] cordis cum pulsu sunt in quo genere sit, 3o quot
sint pulsuum differentiae. ultimo denique quae modo ex pulsu sit cognoscendum.
Circa primum [illegible] diffiniendo pulsus ut [illegible] facit 4o de diff. puls.
2o post med. actio pecularis cordis et arteriarum quae dilatione
et constrictione mouetur infallibile uitali ut [illegible] natiui medio-
critas conseruetur et spus aliis in cerebro generentur.
In hac defitione explicantur omnes causae pulsus 4or causae phi-
sicae quae in eo reperiuntur quia explicatur forma et efficientia pulsus
et causa efficiens et materialis et finalis forma seu efficientia pulsus est mo-
tus cordis et arteriarum quae constat sistole et diastole [illegible]
facultas uitalis intrinseca efficiens uitalis quae est in corde tres
facultates reperiantur, pulsifica uitalis et generatiua spiuum [illegible]
[illegible] inter se solum aut [illegible] in [illegible], quia facultas uitalis
generatiua spiuum [illegible] arteria transit at [illegible] pulsifica per
exiles tunicas et poros ipsius arteriae [illegible] libri [illegible]
quis in arteriis [illegible] [illegible] ponens exemplum in hoc quod
si [illegible] per arteriam immitas et si [illegible] arteria [illegible]
[illegible] pars infra ligaturam non pulsabit, [illegible]
spus [illegible] aut pulsus.
Causa materialis pulsus [illegible] et arteriae. finalis denique est du-
plex

refrigeratio cordis et generatio spirituum in cerebro per dillatationem
attrahitur aer frigidus, per constrictionem expelluntur excrementa fuli
ginosa. unde colligo pulsum et respirationem maxime inter se convenire
quia pulsu refrigeratur calor cordis, atque etiam respi
ratione. Solum tamen in duobus differunt quia pulsu non solum refrigeratur
cor sed etiam partes nostri corporis, respiratione vero solum calor cor
dis refrigeratur. 2° differunt facultate et instrumentis; instrumenta pulsus
sunt cor et arteriae, respirationis autem musculi intercostales et septum
transversum, thorax et pulmo. facultate etiam differunt quia facultas respi
rationis est et a cerebro dimanans; facultas autem pulsus vitalis
et dilatato corde etiam dillatantur arteriae et compresso comprimuntur tamen
ita ut non relinquatur sufficiens cavitas receptaculi spirituum
a corde per constrictionem venientis ut ex anathomice demonstratur
ex Galeno lib. de administrationibus sectionis, cap. 14.

In corde et arteriis tamquam in vena recipitur pulsus et sic
dantur tres causae continentes pulsus. causa continens dicitur quae per
positionem ponit effectum et qua ablata aufertur sicut sol est causa continens lu
cis, quo posito ponitur lux et ablato aufertur. causae autem
continentes pulsus tres sunt: facultas, instrumentum, et usus.
facultatis nomine intelligimus pulsatilem, nomine instrumenti intelligimus cor
et arterias

Illas aut simplex e ratio spirituum animalium in cerebro, et refrigeratio caloris natiui in corde exortia illius ex uanitate [illegible] [illegible], uariae insurgunt [illegible] [illegible] quas in presentiarum [illegible] omittimus.

Hoc [illegible] igitur de uniendo [illegible] [illegible] quem [illegible] cognatae febris [illegible] pulsus [illegible] in genere [illegible] in specie ad cognoscendam febrem in genere duo requiruntur primum est ut dicit Galenus celeritas in pulsu maior naturali ut dicit Galenus 3° de presag. ex pulsibus Cap. 3° [illegible] itaque [illegible] [illegible] inuenimus medici celeritatem febricitantium pulsus [illegible] perpetuam [illegible] [illegible] lib. de pulsib. ad Tyrones [illegible] [illegible] agit de pulsu phreniticorum. 2um quod requiritur est inaequalitas non solum [illegible] quae collectiua est [illegible] in pluribus pulsationibus [illegible] [illegible] sed etiam illa quae in unica pulsatione inuenitur. [illegible] inaequalitas ex pluribus [illegible] [illegible] ut dicit Galenus lib. de pulsib. ad Tyrones [illegible] [illegible] inaequalitas in unica pulsatione deprehenditur in pulsu [illegible] motus imparis et inaequalis celeritatis ut dicit Galenus [illegible] de causis [illegible] [illegible] causis febrium in uno pulsu [illegible] inaequalitatem in hac manifeste [illegible] deprehendere multo [illegible] [illegible] principium inuenimus [illegible] medium.

Cognita aut febris in genere mutatione [illegible] [illegible]

D. q. qa in diaria exigua dubi lesio facultis c̃ nibil solum fri usus ẽ adauctus Et ita pulsus apparet magnus celer et frequens. in hectica qa calor ẽ intractus et ẽ permanens in partibus solidis sua actuali caliditate virtutem immodice dissoluit. cum itaque sit virtus languida ideo fit pulsus paruus et debilis qa calor ẽ allensus in a. leg. frig. subiani cordis substantie adaugetur usus ideo fit pulsus celer paruus et debilis qd dicitur ad lungam quinties arteria demonstratiue scilicet hectica firmatam ee qa debilitate deperditis et induratis arteria.

Q. cum dubitatur dep. ag. ex pulsu 7 ubi pulsus febris hectice uocat dife. diaria q. cum in diaria pulsus sit magnus celer et frequens, sic hectica q. r. paruus. R. Concedo hecticam esse hectica incipientis pulsum q. parum distat a diaria dicitur sibi hectica pulsu hectice iam factae.

Pulsus febris putride desfibrilis cognitus non ẽ determinatus qa interdum ẽ magnus interdum paruus cognoscitur cum a proportionem ẽ priuatione et differentia pulsus febris diarie et hectice signum dignoscitur quedam patognomonicum et inseparabile a febribus putridis qui doctrinae lib. de diuis feb. 7o. adf. ẽ cum inter istas tres species cons. de la diuersalis dicat cealleribus oportet dicere cognitum

an sit

medat in augmento an in tam in declinatione. Cognitis de dictis
frigo febris ex eo quod celeritas contractionis sit velocior dilla-
tatione, quod sit velocior contractio quam dilatatio et hoc
de necessitate expurgationis requirunt et in initio ac tunc hec
celeritas cum hac mensione pulsus in augmento iam magis
manifestatur celeritas in statu vero iam pulsus est equalis
in contractione et dillatatione cum celeritate in declinatione
quod in totum inordinate hec celeritas et pulsus non est celeris
in interiori febris hec colligitur ex libro 3° de presag
ex pulsibus cap. 7° et hec est instrumentum dum non adsit im-
pedimentum quod prohibeat febrium et pulsuum cognitionem.

Decimo autem huius 4.ti[ae] functionis dicitur ex diversis pulsuum cum
in pulsus non solum per febres varietur sed alias de causis dicimus
res diversas explicare quas novem sunt ex novem rebus que pulsum in summa
reperiuntur in pulsu tempus, motus quantitas motus tempus
quietis virtus sive facultas, instrumentum, opportunitas, et qualitas,
ordo, et distantia in causis attendere. Ex tempore motus
oritur pulsus celer tardus, et mediocris, et ex ista quantitate
motus oritur triplex mensura longitudinis latitudinis
et profunditatis. Ex longitudine datur pulsus longus, brevis et medi-
ocris

qu[ae] latitudini, latus angustus et mediocris et q[uonia]m tota
ista ... mensurarum reperitur in aliquo emergit
differentia pulsus magni parui et mediocris ex temporis
quietis emergit pulsus celer aut frequens, rarus et
mediocris. ex contractione durus et mollis. ex facultate ue-
mens et ~~magnus~~ languidus, ex comparatione ... cum
suis speciebus ab aequalitate aequalis et inaequalis ex contentis
in arteria plenus uacuus et mediocris et ista ultima
differentia est parui momenti cum per istam differentiam pulsus non potest
cognosci quod ... dicit quod in arteria contineatur, an dicit flatus
an iste an ille humor. et ut plurimum reducitur ad pri[mum]
magnum et paruum. aut ad durum uel mollem quia isti pulsus
ex magna aut exigua repletione arteriae fiunt ...

Aduertere tamen oportet quod dicitur arteria quod mouetur in pu...
potest esse calida aut frigida aut alba uel alterius co[loris]
... ab his nulla sumi differentia quia in contactu arteriam mou...
... tactum immutat caliditate illi est cum alia aut ...
calidam aut frigidam. nec ualet dicere idem est ...

De durit...

et mollities quia caliditas et frigiditas sine ullo arteriae motu a tactu percipiuntur. duricies vero et mollities non ita quia secundum dum arteria movetur de tactu immutant..

Attendendae sunt ad pulsus differentiae prima est illa quae sumitur ex tempore motus, id est quando arteria brevi et exiguo tempore movetur et constituit motum seu pulsum celerem, aut quando tarde movetur et facit pulsum tardum, vel mediocriter movetur facit pulsum mediocrem. quia ex Aristotele 6 physicorum 2° motus celer est ille quo maiorem ~~maiorem~~ in tempore aequali aut aequalem in minore tempore aut maiorem in minore tempore magnitudinem spatii pertransit. de idem dixit Galenus 2° de dignoscendis pulsibus 1° interdum.

2a differentia sumitur ex quantitate motus, id est ex quantitate dilatationis et contractionis. et cum in quantitate triplex adsit mensura seu dimensio, ita et pulsus latus dicatur quando arteria ferit digitos in latum, angustus quando sentitur arteria quasi filum, longus quando arteria tangit omnes 4or digitos, et in longum et exsuperat, et brevis et contrarius

vero.

quo digiti imminuitur intra simul cum pulsu est in
profundi et cavitas ab arteria repletur et humilis
pulsus contra. quo adest in pulsu tres diametri trium
dimentionum vocatur pulsus magnus qui est quo arteria
undique expanditur parvus vero contra et mediocris quo
mediocriter

3a differentia sumitur ex tempore quietis et est quo arteria parum
immoratur in quiete et vocatur creber seu frequens. rarus vero contra
et ista differentia inter pulsum celerem et frequentem
quod celer dicitur ex parte motus frequens autem ex parte quietis

4a differentia sumitur ex virtute seu facultate ratione cuius pulsus
dicitur vehemens et languidus vehemens est quo validiori
conatu arteria ferit digitos languidus vero contra.

5a differentia sumitur ex motu ratione qualitatis tunice arte
riarum et resultat pulsus durus et mollis et est quo
arteria persentitur durior et rigidior. mollis vero contra seu
resultat pulsus durus quo arteria rigida et dura
tactui occurrit digitorumque pulpas premit mollis vero dicitur
quo ut talis tactui representatur et ipsi cedit
[illegible] maxime tamen notandum est 3a et differentiis pulsuum 1o post primam

quod celer

pulsus debilis et mollis tactui cedant et uero pulsui duro
et uehementi tactus ipse cedat. differunt tamen inter hec quod
pulsus mollis ipsum tactui cedit et de loco
non migrat. pulsus item debilis etsi cedat tactui
id tamen ipsum non facit et de loco migrat. differunt
pulsu uehementi arteria digitos comprimentes repellit
et subuertit in duro uero pulsu citra digitorum impulsum
solum pulsans ipsorum digitorum aliquo modo comprimens et
excauans ex toto et cito.

2a differentia sumitur ex proportione et contemperantia quadam inter quantitates
dilatationis et contractionis in magnitudine celeritate et reliquis
ita ut ex diuersis diuersorum causis uarie insurgunt
Rithmi species cum inter tam diuersas differentias seruatur proportio

3a differentia sumitur ex equalitate et inequalitate sola sumitur ex motu
quod ex magnitudine celeritate mollitie et duritie ita ut
seruetur inter hec equalitas. et hec aut percipitur in plu
ribus pulsationibus et dicitur collectiua aut in una et dicitur equa
litas in una pulsatione

4a differentia emergit ex ordine et inordinatione inter plura et

ibtra (?) differentia

ē inter ordinē ⁊ æqualitē ꝯ æqualitas oīt Sicut ꝯsonantibus
ꝯ in uno at n̄o ordo semper in pluribus, dum ꝗ ordinati
inter se sint æqualia sive inæqualia
Ulta dīa sumitur ex ꝯtentis in cauitate arteriæ
⁊ ē pulsus plenus qdo arteria redditur ꝯpressioni
digitorum et uacuus n̄o pulsus ē ꝯ
S. aut̄ alia pulsuū dīa ut pulsus intermittens
maxime sinus ad nimium maleū ꝗ reuertitur ex parte interno
I. externa ut impulsus ad nimium maleū. ⁊ pulsus certum
formicans ⁊ dicrotus, seu bis feriens ⁊ ē qdo arteria
faciat ꝗ etes bis erit. ⁊ ē pulsum capprisans et alii
sunt plurima dīa reducenti ad pulsum inæqualem.
Ad ullum ꝓpositum uenendo dīm ē qd unaq̄ꝗ
uariationum significet ⁊ dicimus qd celeritas in sanis
calidam temperaturam significat, in morbis aut̄ ꝯ pri
caloris ꝯtinuum ostendit.
Pulsus magnus in sanis bona corporis habitudine ꝯ
firmum uirium robur ⁊ ꝯbedia indicari, in morbis aut̄ ægri
tudines ꝯ cedat. pulsus frequens magna necessi
tatem

refrigerois signat calorē putrem & folliginosū debilitē uirtutis pcipue si nō adsit magnitudo,

Pulsus durus fit a 4or reb; aut a siccitate arnal[?] substantie hūorū, aut a tentione, aut a frigiditate, duritie nec a pnir[?] uix duritie pōt cognosci q° ex antecedētib; & sequētib; ut v. g. duritie in pulsu post febres ardentissimas post maxīas euacuoēs siccitatē osten dit & sic de alijs. mollitie in pulsu in sanis denotat potum imodicū, uictū humectantē balnea & otiū in ægris uō perineumoniā hydropē tumores ædematosos.

Pulsus uehemens denotat semp uirtutis firmitudinē. Rithmus uirtutis tenorē & pseuerātiā signat, & idem de æqli & ordinato dicn̄ ē. & ē notan̄ pulsū æqlē semp optimā corporis ostitutioē signare. sicut inæqlis signat, opstione aut obstruoē arteriaru absq' febre cuius facile cōsimensionē[?] t° ce lis ulto · inf. Ptr stir ē dari pulsū ordinatū inæqualē & in ordinatū æqlē & inordinatus ... ē deterior q̄a arguit maiorē causam.

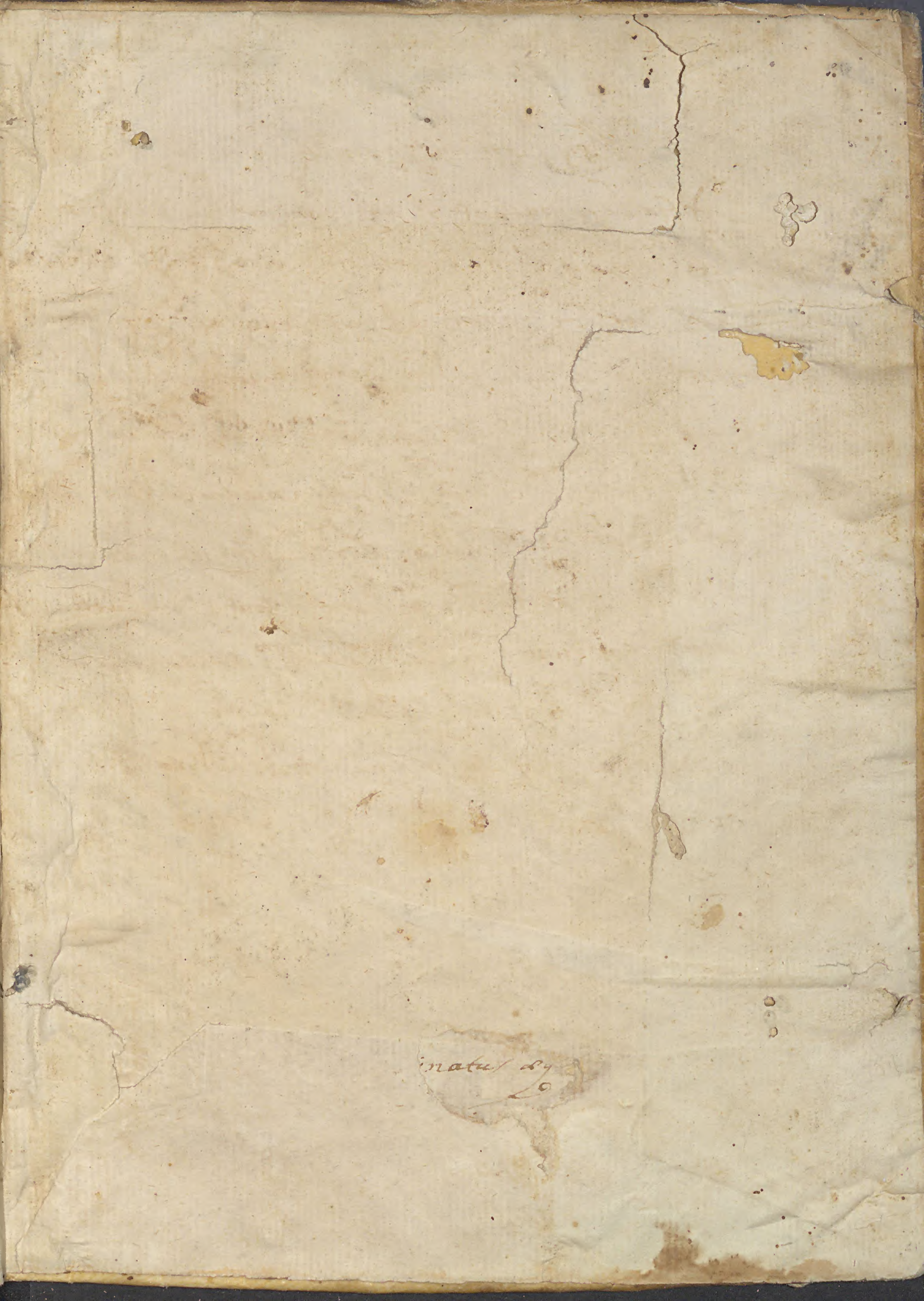
nota

pulsus certinus pervenit ... adventu

Ut aliq putant ... cum cadentie ... determinan ... ritas caloris ... inaequalitas arteria ... et inter ... dum pars deprimitur et pars elevatur ad minimum ... certa. alij aut pulsus ... intermittentes, et cauda ... minus vibrans et ferinans, et formicans. dicrotus et martilinus. et alij q semp magnitudine ... tendunt. ... dantes aliq. aegritudines ita maligna ut interdum hunc ordinem pulsuum permutent et ad earum curationes requirunt medicum peritissimum et exercitatum. haec q[uae] ... ad hunc titulum de pulsibus possum dicere ne ... ingenia, in imaginationibus pulsuum et satis de hoc tractasse.

finis.

... roma ... et ...
... das.

inatus

